

2017

ΕΤΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΧΡΗΣΗΣ

2017

Ετήσιο
Δελτίο

Περιεχόμενα

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Attica Bank	6
Σύντομο Ιστορικό. Ταυτότητα της Τράπεζας	7
1. Επιστολές προς τους Μετόχους	11
1.1. Επιστολή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου.....	12
1.2. Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου	16
2. Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη χρήσης 2017.....	21
2.1. Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα	22
2.2. Χρηματοοικονομικοί Δείκτες Τράπεζας και Ομίλου	26
2.3. Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα θυγατρικών Εταιρειών Ομίλου.....	27
3. Δραστηριότητες της Attica Bank. Προοπτικές	31
3.1. Καταθέσεις	32
3.2. Επιχειρηματική Τραπεζική	33
3.3. Πίστη Ιδιωτών	35
3.4. Τερματικά Αποδοχής Καρτών Πληρωμής (POS).....	35
3.5. Ηλεκτρονική Τραπεζική	36
3.6. Επενδυτικές Δραστηριότητες	36
3.7. Bancassurance	37
3.8. Factoring	37
3.9. Leasing.....	38
3.10. Εξυπηρέτηση Πελατών - Contact Center	38
3.11. Συστήματα και Έργα Πληροφορικής	38
3.12. Ανθρώπινο Δυναμικό.....	39
3.13. Προβολή - Εταιρική Επικοινωνία	42
3.14. Μετοχικό Κεφάλαιο - Πορεία Μετοχής της Τράπεζας.....	44
4. Εταιρική Διακυβέρνηση	49
4.1. Εταιρική Διακυβέρνηση. Όργανα Στρατηγικής και Εποπτείας.....	50
4.2. Ενημέρωση Επενδυτών. Εξυπηρέτηση Μετόχων.....	60
4.3. Εξυπηρέτηση Πελατών.....	60
5. Διαχείριση Κινδύνων. Κεφαλαιακή Επάρκεια	63
5.1. Πιστωτικός Κίνδυνος.....	64
5.2. Κίνδυνος συγκέντρωσης	70
5.3. Κίνδυνος Αγοράς	70
5.4. Κεφαλαιακή Επάρκεια	74
5.5. Λειτουργικός Κίνδυνος.....	77
5.6. Κίνδυνος Ρευστότητας	78
5.7. Κίνδυνος Μόχλευσης	79
5.8. Λοιποί Κίνδυνοι.....	79
6. Λοιπές Πληροφορίες	81
6.1. Διευθύνσεις Διοίκησης - Μονάδες Διοίκησης	82
6.2. Μονάδες Δικτύου	83
7. Ετήσια Οικονομική Έκθεση Χρήσης 2017.....	87

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Attica Bank

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

(Μη Εκτελεστικό μέλος)
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Διευθύνων Σύμβουλος

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΔΑΡΗΣ
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΑΚΗΣ
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΝΙΝΗΣ
Οικονομολόγος

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου των Υπαλλήλων της Attica Bank

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
Οικονομολόγος

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ, ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΡΙΛΑΚΗΣ
Μηχανικός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΜΑΓΓΙΟΛΗΣ
Οικονομολόγος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ
Οικονομολόγος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
Οικονομολόγος

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ, ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΜΕΛΟΣ

ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
Οικονομολόγος, Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008.

Σύντομο Ιστορικό. Ταυτότητα της Τράπεζας.

Η Attica Bank είναι ένας δυναμικός χρηματοοικονομικός οργανισμός, ο οποίος μετρά πάνω από 90 χρόνια ζωής και σήμερα διαθέτει ένα δίκτυο αποτελούμενο από 55 μονάδες οι οποίες καλύπτουν τις μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας.

Η Τράπεζα το 1964 εξαγοράζεται από τον όμιλο εταιρειών της Εμπορικής Τράπεζας και εισάγεται στο Χρηματιστήριο. Τον Ιούνιο του 1997 η Εμπορική Τράπεζα μεταβιβάζει μέσω του Χρηματιστηρίου μέρος των μετοχών που κατέχει, στο Ταμείο Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, διατηρώντας έως τον Σεπτέμβριο του 2002 περίπου το 17% των μετοχών της Τράπεζας, το οποίο στη συνέχεια μεταβιβάζει στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο.

Τον Ιούνιο του 2013 η Attica Bank πραγματοποιεί με επιτυχία Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου και έκδοση Μετατρέψιμου Ομολογιακού Δανείου συνολικού ύψους 398,8 εκ. ευρώ. Το ποσό προέρχεται από κεφάλαια του ιδιωτικού τομέα, με αποτέλεσμα η Attica Bank να αποτελεί την μοναδική εισηγμένη στο Χ.Α. τράπεζα που ανακεφαλαιοποιείται χωρίς την συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Συνεπεία της Αύξησης, το ποσοστό συμμετοχής του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. – Ε.Τ.Α.Α.¹ στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε 50,67%.

Τον Δεκέμβριο του 2015, μετά από την ανακοίνωση των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας που προέκυψαν από την άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης που διεξήγαγε η Τράπεζα της Ελλάδος, η Attica Bank προχώρησε σε Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου με στόχο την κάλυψη του ποσού του δυσμενούς σεναρίου ύψους 748 εκ ευρώ. Η αύξηση καλύφθηκε μερικώς ήτοι κατά το ποσό των 681 εκατ. ευρώ (ποσοστό 91% της άσκησης) με την τοποθέτηση κεφαλαίων του ιδιωτικού τομέα, επίσης, χωρίς την συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Η μετοχική σύνθεση της Τράπεζας μεταβλήθηκε κατά την 1η Ιανουαρίου 2017 καθώς βάσει του Ν. 4387/2016 το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε./Ε.Τ.Α.Α. εντάχθηκε στον ΕΦΚΑ², στον οποίο περιήλθε το 50,63% των μετοχών που κατείχε το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε./Ε.Τ.Α.Α. Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών της Τράπεζας περιήλθαν στο Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.³. Το ΤΑΠΙΛΤΑΤ⁴ κατέχει το 7,91% των κοινών μετοχών της Τράπεζας ενώ το υπόλοιπο 35,84% κατέχουν κυρίως ιδιώτες, κανείς από τους οποίους δεν κατέχει μεμονωμένα περισσότερο από το 5% των κοινών μετοχών της.

Τον Αύγουστο του 2017, καλύφθηκε και το ποσό που υπολειπόταν για την κάλυψη του δυσμενούς σεναρίου της άσκησης κεφαλαιακών αναγκών του 2015 μέσω της συναλλαγής διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων που διενήργησε η Τράπεζα.

Η Attica Bank δραστηριοποιείται στη χρηματοδότηση κυρίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στην αγορά ιδιωτών. Ταυτόχρονα, προσφέρει μια σειρά καταθετικών, επενδυτικών και ασφαλιστικών προϊόντων, αμοιβαία κεφάλαια και υπηρεσίες χρηματιστηριακών συναλλαγών.

¹ Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων

² Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης

³ Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων

⁴ Ταμείο Αλληλοβοήθειας Προσωπικού Ιονικής – Λαϊκής Τράπεζας και Άλλων Τραπεζών

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		
Επιχειρηματική Τραπεζική	Λιανική Τραπεζική	Υπηρεσίες
Καταθετικοί Λογαριασμοί	Καταθετικοί Λογαριασμοί	Πάγιες Εντολές
Δάνεια	Δάνεια	Μεταφορά Κεφαλαίων
Ομολογιακά Δάνεια	Πιστωτικές Κάρτες Visa	Τερματικές Συσκευές POS
Ενέγγυες Πιστώσεις	Χρεωστικές Κάρτες Visa & Mastercard	E-Banking
Leasing, Factoring	Προπληρωμένη κάρτα attica Prepaid Card Visa	Εισαγωγές / Εξαγωγές
Bancassurance	Ειδική Κάρτα αποπληρωμής εισφορών Ε.Τ.Α.Α.	Πληρωμή Μισθών – Συντάξεων
Venture Capital	Bancassurance	Καταμέτρηση/Διαλογή νομισμάτων σε Νομικά Πρόσωπα
Κοινωνικά Προγράμματα	Επενδυτικά Προϊόντα	

Δίνοντας προτεραιότητα στην πλήρη και ποιοτική κάλυψη των αναγκών των πελατών της, η Τράπεζα βελτιώνει διαρκώς τα κανάλια παροχής των προϊόντων και των υπηρεσιών της. Σε αυτή την κατεύθυνση έχει διευρύνει το δίκτυο ΑΤΜ, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι πελάτες της, μέσω της συνεργασίας με τρεις συνεταιριστικές Τράπεζες, τα οποία ξεπερνούν τα 200 σε όλη τη χώρα.

Οι κύριοι στόχοι της Τράπεζας για τα επόμενα έτη είναι η επέκταση των δραστηριοτήτων της σε τομείς με θετικές προοπτικές ανάπτυξης και ταυτόχρονα η ορθή διαχείριση του χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων, η ικανοποιητική ρευστότητα, η έμφαση σε πρόσθετες πηγές εσόδων καθώς και ο εξορθολογισμός του λειτουργικού κόστους.

Βασικά Μεγέθη Τράπεζας σε ατομική βάση (ποσά σε εκατ. Ευρώ)	2017	2016
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		
Σύνολο Ενεργητικού	3.563,92	3.613,25
Δάνεια και Προκαταβολές σε Πελάτες (προ προβλέψεων)	2.666,74	3.984,62
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους	474,67	1.207,66
Καταθέσεις	1.932,43	1.906,22
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	629,04	628,53
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ		
Κέρδη (Ζημιές) προ φόρων	1,64	-40,27
Καθαρά Κέρδη / Ζημιές μετά φόρου εισοδήματος	1,06	-47,15
ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Δείκτης Συνολικής Κεφαλαιακής Επάρκειας	14,60%	14,70%
Δείκτης Βασικών Κεφαλαίων (TIER I)	14,60%	14,70%
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (CET 1)	14,60%	14,70%
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Καταστήματα	55	65
Αριθμός Εργαζομένων	777	782

01

Επιστολές
προς μετόχους

1. Επιστολές προς τους Μετόχους.

1.1. Επιστολή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου

Κύριοι Μέτοχοι,

Σας υποβάλλουμε για την κλειόμενη χρήση από 1/1/2017 έως 31/12/2017 την ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου. Στην παρούσα έκθεση περιγράφονται συνοπτικά πληροφορίες του Ομίλου και της Τράπεζας ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, χρηματοοικονομικές πληροφορίες που στοχεύουν σε μία γενική ενημέρωση των μετόχων και του επενδυτικού κοινού για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα, τη συνολική πορεία και τις μεταβολές που επήλθαν κατά τη διάρκεια της κλειόμενης εταιρικής χρήσης (1/1/2017-31/12/2017) καθώς και σημαντικά γεγονότα τα οποία έλαβαν χώρα και την επίδραση αυτών στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης. Επίσης γίνεται περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο Όμιλος και η Τράπεζα στο μέλλον και παρατίθενται οι σημαντικότερες συναλλαγές που καταρτίστηκαν μεταξύ της Τράπεζας και των συνδεδεμένων με αυτήν προσώπων.

Για τη χρήση του 2017 το οικονομικό περιβάλλον διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

Διεθνής Οικονομία

Ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου ΑΕΠ για το 2017 εκτιμάται στο 3,7% και προβλέπεται να ανέλθει στο 3,9% το 2018. Στις προηγμένες οικονομίες η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ σε όρους όγκου εκτιμάται να είναι 2,3% για το 2017 και για το 2018, ενώ για τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες 4,7% και 4,9% αντίστοιχα. Ο πληθωρισμός στις προηγμένες οικονομίες, όπως υπολογίζεται από τον ΔΤΚ, αν και επιταχύνθηκε το 2017 (στο 1,7% από 0,8% του 2016), παραμένει σταθερά χαμηλός, ενώ στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 4,1% το 2017 από το 4,3% του 2016. Η νομισματική πολιτική στις προηγμένες οικονομίες εξακολουθεί να έχει επεκτατικό χαρακτήρα. Το παγκόσμιο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών ανακάμπτει σε όλες τις οικονομικές περιοχές και ο όγκος του εκτιμάται ότι αυξήθηκε κατά 4,7% το 2017, έναντι της αντίστοιχης αύξησης του 2,5% του προηγούμενου έτους.

ΗΠΑ: Η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ σε όρους όγκου για το 2017 εκτιμάται στο 2,3% και για το 2018 στο 2,7%. Ο πληθωρισμός αυξήθηκε στο 2,1% το 2017 από το 1,3% του 2016, ενώ εκτιμάται ότι το 2018 θα παραμείνει στο μέγεθος του 2017. Το δημοσιονομικό έλλειμμα σε ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε στο 4,3% το 2017 σε σύγκριση με το 4,4% που καταγράφηκε το 2016, ενώ η εκτίμηση είναι να μειωθεί ακόμη περισσότερο, ήτοι στο 3,7% το 2018. Παρ' όλο που το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξάνεται το 2017 στο 108,1% από το 107,1% του 2016, το 2018 αναμένεται η κατεύθυνση να αλλάξει προς το επίπεδο του 2016 δηλαδή στο 107,8%. Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένει στο επίπεδο του 2,4% για τα έτη 2016, 2017 και η εκτίμηση είναι για μικρή αύξηση στο 2,6% το 2018. Το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται ότι υποχώρησε περαιτέρω στο 4,5% το 2017.

ΑΣΙΑ: Όσον αφορά την Ιαπωνία εκτιμάται ότι η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ σε όρους όγκου για το 2017 είναι στο 1,8% και ότι θα αυξηθεί στο 1,2% το 2018. Ο πληθωρισμός αυξήθηκε στο 0,4% το 2017 από το -0,1% του 2016, ενώ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 0,5% το 2018. Το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε στο 4,1% το 2017 σε σύγκριση με το αντίστοιχο του 2016 που ήταν 4,2%, ενώ η εκτίμηση είναι να μειωθεί περαιτέρω αγγίζοντας το 3,3% το 2018. Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση το 2017 στο 240,3% από το 239,3% του 2016, ενώ το 2018 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 240%. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πλεονασματικό στο μέγεθος του 3,6% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2017 από το 3,8% του 2016 και η εκτίμηση είναι ότι το 2018 θα επανέλθει στο επίπεδο του 2016 (3,8%).

Η εκτίμηση για την Κίνα είναι ότι η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ σε όρους όγκου για το 2017 είναι 6,6% και ότι θα αυξηθεί στο 6,8% το 2018. Ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 1,8% το 2017 από το 2% του 2016, ενώ εκτιμάται ότι το 2018 θα φθάσει στο 2,4%. Το δημοσιονομικό έλλειμμα σε ποσοστό του ΑΕΠ μένει σταθερό στο 3,7% για τα έτη 2016, 2017 και 2018. Ενώ το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξάνεται το 2017 στο 47,6% από το 44,3% του 2016, το 2018 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 50,8%. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πλεονασματικό, 1,4% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2017 έναντι 1,7% του 2016 ενώ για το 2018 η εκτίμηση είναι να διαμορφωθεί στο 1,2%.

Ευρωζώνη

Στη ζώνη του ευρώ, για το 2017 ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε στο υψηλότερο ποσοστό που σημειώθηκε μετά την κρίση, ήτοι 2,4%, ενώ αναμένεται να υποχωρήσει ελαφρώς το 2018 στο 2,3%.

Ο πληθωρισμός παραμένει χαμηλός φθάνοντας το 1,5% το 2017 αλλά υψηλότερος από το 0,2% που καταγράφηκε το 2016. Τα βασικά επιτόκια παρέμειναν αμετάβλητα το 2017, χωρίς το ενδεχόμενο περαιτέρω μείωσής τους, αφού δεν υφίσταται πλέον ο κίνδυνος αποπληθωρισμού. Επιπλέον, η ΕΚΤ συνεχίζει να εφαρμόζει το πρόγραμμα αγοράς τίτλων, με τις μηνιαίες καθαρές αγορές όμως μειωμένες σε 60 δις ευρώ από το α' τρίμηνο του 2017 και σε 30 δις ευρώ κατά το τρέχον έτος μέχρι το Σεπτέμβριο του 2018, με πρόβλεψη ωστόσο για συνέχιση των αγορών μέχρις ότου επιτευχθεί σταθερότητα των τιμών.

Η βελτίωση της αγοράς εργασίας στην Ευρωζώνη συνεχίστηκε το 2017, παράλληλα με την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε στο 8,7% του εργατικού δυναμικού τον Δεκέμβριο, το χαμηλότερο από τον Ιανουάριο του 2009, και εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 9,1% σε μέσα ετήσια επίπεδα (έναντι του 10,0% του 2016). Ο ρυθμός αύξησης του τραπεζικού δανεισμού προς τα νοικοκυριά ανήλθε κατά 2,8% τον Δεκέμβριο του 2017, έναντι 2,0% του αντίστοιχου μήνα του 2016, και ως προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ανήλθε κατά 2,9% τον Δεκέμβριο του 2017, έναντι 2,3% του Δεκεμβρίου του 2016. Το 2017 οι δημοσιονομικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ χαρακτηρίστηκαν από τη συνέχιση της μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος, αν και με επιβραδυνόμενο ρυθμό, τάση η οποία αναμένεται να συνεχιστεί και το 2018. Έτσι, το δημοσιονομικό έλλειμμα στη ζώνη του ευρώ ως σύνολο εκτιμάται στο 1,1% του ΑΕΠ το 2017 και στο 0,9% το 2018, σε σχέση με το 1,5% που καταγράφηκε το 2016. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πλεονασματικό της τάξεως του 3,1% το 2017 από το αντίστοιχο 3,3% του 2016 και η εκτίμηση είναι ότι για το 2018 θα διαμορφωθεί στο 1,9%.

Ελληνική Οικονομία και το Τραπεζικό Σύστημα

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοίνωσε την πρώτη εκτίμηση του ΑΕΠ για το 2017 σε όρους όγκου σε 187,1 δις ευρώ έναντι 184,6 δις ευρώ του 2016, μία αύξηση της τάξεως του 1,4%. Σε τρέχουσες τιμές το ΑΕΠ ανήλθε σε 177,7 δις ευρώ έναντι 174,2 δις ευρώ το 2016 σημειώνοντας αύξηση κατά 2,0%. Με βάση την Τράπεζα της Ελλάδας, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ αναμένεται να διαμορφωθεί στο 1,6% το 2017, ενώ για τα έτη 2018 και 2019 οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ που αναμένονται είναι 2,4% και 2,5% αντίστοιχα.

Ο εναρμονισμένος πληθωρισμός το 2017 ήταν 1,1%, ενώ το 2016 ήταν μηδέν. Η ετήσια μεταβολή στο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου (συμπεριλαμβανομένης της αξίας των πλοίων) με βάση την ΕΛΣΤΑΤ ήταν 5,3%. Το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Δεκέμβριο του 2017 ανήλθε στο 20,8% έναντι 23,4% τον Δεκέμβριο του 2016 και του αναθεωρημένου προς τα άνω 21,0% του Νοεμβρίου του 2017. Οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 2,9% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2016 και κατά 0,2% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2017. Οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 11,4% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2016 και κατά 0,7% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2017. Οι οικονομικά μη ενεργοί μειώθηκαν κατά 0,4% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2016 και κατά 0,1% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2017. Αξιοσημειώτο είναι ότι η ανεργία για τους νέους 18-24 χρονών παραμένει υψηλή στο 45%, παρόλο που έχει μειωθεί σε σχέση με το υψηλό ποσοστό του 58,8% που καταγράφηκε το 2012.

Το πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης για το 2016 έφτασε στο 3,8% του ΑΕΠ, έναντι του στόχου του 0,5% του ΑΕΠ. Στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2018, προβλέπεται η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος για το 2017 ύψους 2,44% του ΑΕΠ, έναντι του στόχου του 1,75%. Η Τράπεζα της Ελλάδας εκτιμά ότι το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2017 θα είναι υψηλότερο. Στον προϋπολογισμό του 2018 εκτιμάται ότι το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί σε 318,3 δις ευρώ το 2017, από 315,0 δις ευρώ που ήταν το 2016, ενώ ως ποσοστό του ΑΕΠ θα μειωθεί στο 178,2% το 2017, από το 180,8% του 2016.

Τα οικονομικά αποτελέσματα της Ελλάδας κατά την διάρκεια του 2017 οδήγησαν σε αναβάθμιση της διεθνούς πιστοληπτικής ικανότητας του Ελληνικού Δημοσίου: Moody's σε B3 (με θετική προοπτική για την οικονομία, 21 Φεβρουαρίου 2018), Fitch σε B (με θετική προοπτική για την οικονομία, 16 Φεβρουαρίου 2018) και S&P σε B (με θετική προοπτική για την οικονομία, 19 Ιανουαρίου 2018). Παρ' όλα αυτά, η Ελλάδα διαθέτει ακόμα τη χαμηλότερη πιστοληπτική ικανότητα στην ευρωζώνη, απέχοντας 5 βαθμίδες από την επενδυτική βαθμίδα.

Οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων μειώθηκαν στα επίπεδα του Ιανουαρίου του 2006. Η απόδοση του δεκαετούς κρατικού ομολόγου στο 3,7% (31.1.2018) όσο και η διαφορά απόδοσης από τον αντίστοιχο δεκαετή γερμανικό τίτλο στις 326 μονάδες βάσης στις 31.1.2018, έναντι περίπου 740 μονάδων βάσης στις 31.1.2017. Εντωμεταξύ, η απόδοση του δεκαετούς κρατικού ομολόγου για την Πορτογαλία και την Ιταλία είναι περίπου 2%, συγκριτικά πολύ χαμηλότερη από αυτή της Ελλάδας.

Η επιστροφή του Ελληνικού Δημοσίου στις διεθνείς αγορές μετά από μία τριετία αποκλεισμού πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2017 με την έκδοση πενταετούς ομολόγου, στις 25.7.2017 για πρώτη φορά από το 2014, συνολικού ύψους 3 δις ευρώ με απόδοση στο 4,625% (περίπου το μισό ποσό αφορούσε ανταλλαγή με παλαιότερα ομόλογα που θα έληγαν το 2019). Επιπλέον, η επιτυχής ανταλλαγή ελληνικών ομολόγων συνολικής ονομαστικής αξίας 25,8 δις ευρώ το Νοέμβριο του 2017, με πέντε νέα ομόλογα που λήγουν μεταξύ 2023 και 2042, βελτίωσε την ρευστότητα της αγοράς ελληνικών ομολόγων και οδήγησε στην περαιτέρω βελτίωση του επενδυτικού κλίματος.

Οι βελτιωμένες προοπτικές για την εγχώρια οικονομία ενίσχυσαν το οικονομικό κλίμα. Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (Economic Sentiment Indicator), που δημοσιεύεται από το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Foundation for Economic & Industrial Research), τον Δεκέμβριο του 2017 διαμορφώθηκε στις 101,3 μονάδες από τις 95,3 μονάδες του Ιανουαρίου του 2017. Ο Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης (Consumer Confidence Indicator) έφτασε στις -50,3 μονάδες στα τέλη του 2017 από τις -67,8 στις αρχές του χρόνου. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στην Βιομηχανία (Industrial Confidence Indicator) ξεκίνησε την χρονιά στις 90,5 μονάδες και κατάληξε τον Δεκέμβριο του 2017 στις 97,7 μονάδες. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (Construction Confidence Indicator) παρουσίασε μια σημαντική πτώση στις 40,3 μονάδες από τις 58,1 μονάδες στις αρχές του 2017, ενώ ο υψηλότερος δείκτης σημειώθηκε τον μήνα Σεπτέμβριο καθώς έφθασε τις 68,2 μονάδες. Επίσης, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (Retail Trade Confidence Indicator) σημείωσε πτώση από τις 102,5 μονάδες που ήταν στις αρχές του 2017 στις 92,7 μονάδες τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (Service Sector Confidence Indicator) από τις 78,5 τον Ιανουάριο 2017 έφτασε στις 84,6 μονάδες στο τέλος του έτους, ενώ τον Αύγουστο είχε αγγίξει και τις 94,4 μονάδες.

Κύρια χαρακτηριστικά της εξέλιξης του εγχώριου τραπεζικού τομέα το 2017 ήταν η σταδιακή ανάκαμψη της οργανικής κερδοφορίας (μεταβολή 93,5% στα κέρδη προ φόρων το εννιάμηνο του 2017 συγκρινόμενο με το αντίστοιχο εννιάμηνο του 2016), η αύξηση των τραπεζικών καταθέσεων (η μέση μηνιαία καθαρή ροή των καταθέσεων των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων ήταν +190 εκατ. ευρώ έναντι +150 εκατ. ευρώ του 2016 και -340 εκατ. ευρώ της περιόδου 2010-2015), η διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας σε ικανοποιητικό επίπεδο (το Σεπτέμβριο του 2017 ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας σε ενοποιημένη βάση ανήλθε στο 17,2% ενώ τον Δεκέμβριο του 2016 ήταν 17% και ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier 1 – CET1) στο 17,1% τον Δεκέμβριο του 2017 ενώ τον αντίστοιχο μήνα του 2016 ήταν 16,9%, διατηρούμενος σε επίπεδο υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο περίπου 15%), οι διαδοχικές μειώσεις της εξάρτησης των ελληνικών τραπεζών από το μηχανισμό έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA) (η οποία από τον Νοέμβριο του 2017 άρχισε να υποχωρεί κάτω από το ποσό των 20 δις ευρώ, σε σύγκριση με το ποσό των 43,7 δις του Δεκεμβρίου του 2016). Καταγράφηκε μικρή υποχώρηση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων σύμφωνα με τους στόχους, ωστόσο το απόθεμα παραμένει υψηλό (100,4 δις. ευρώ το Σεπτέμβριο του 2017), αποτελώντας την σημαντικότερη πρόκληση για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Σημειώνεται πάντως ότι, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία του Δεκεμβρίου 2017, παρατηρείται σημαντική επιτάχυνση του ρυθμού μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους (το απόθεμα διαμορφώνεται σε περίπου 95 δις ευρώ) με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η εγχώρια χρηματοδότηση των νοικοκυριών και επιχειρήσεων με βάση την ΕΛΣΤΑΤ σημείωσε περαιτέρω μείωση κατά 0,9%. Τα επιτόκια καταθέσεων συνέχισαν το 2017 να ακολουθούν πορεία γενικής μείωσης, αλλά με πολύ βραδύ ρυθμό πλέον. Η αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων αποτελεί το κρίσιμότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες το 2018 προκειμένου να εξυγιανθεί πλήρως το δανειακό χαρτοφυλάκιό τους και να καταστεί έτσι δυνατή η αύξηση της τραπεζικής χρηματοδότησης.

Με την προοπτική για την ολοκλήρωση του Τρίτου Προγράμματος τον Αύγουστο του 2018, η Ελλάδα στοχεύει στον διακανονισμό για την βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους, την εμπέδωση της εμπιστοσύνης στις διεθνείς αγορές, την ομαλή έξοδο στις αγορές και την επιστροφή στην κανονικότητα.

Εντός του οικονομικού περιβάλλοντος αυτού και κατά το Α' εξάμηνο του 2017 η Τράπεζα ακολούθησε το στρατηγικό σχεδιασμό της, συνεχίζοντας τις διοικητικές και οργανωτικές αλλαγές του 2016. Οι διορθωτικές ενέργειες που είχαν επισημανθεί για την Τράπεζα μετά από τον έλεγχο της Τ.τ.Ε. και του S.S.M., έχουν πραγματοποιηθεί σε ποσοστό 96% (Δεκέμβριος 2017).

Το σημαντικότερο γεγονός που δρομολογήθηκε εντός του εξαμήνου και υλοποιήθηκε την 07/08/2017, ήταν η πώληση μέσω τιτλοποίησης χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ποσού 1.331,2 εκ. ευρώ. Από την παραπάνω συναλλαγή η Τράπεζα πραγματοποίησε κέρδη 70εκ. ευρώ.

Με την 22/12/2017 απόφαση της Έκτακτης Γενικής συνέλευσης της Attica Bank οι μέτοχοι ενέκριναν την επικείμενη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, μέχρι του ποσού των 198 εκατ. ευρώ, προκειμένου να ενισχυθεί κεφαλαιακά η τράπεζα, να στηριχθεί η ανάπτυξή της σε υγιείς βάσεις, να αποπληρωθούν οι προνομιούχες μετοχές του Δημοσίου, ύψους 100,2 εκατ. ευρώ, όπως προβλέπεται, να καλυφθούν τυχόν ανάγκες από την εφαρμογή των νέων λογιστικών προτύπων και να διατηρηθεί ο δείκτης φερεγγυότητας στα σημερινά υψηλά του επίπεδα. Ειδικότερα, με την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, ο κύριος μέτοχος (Ε.Φ.Κ.Α.) θα διατηρήσει τη σημαντική του συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων, ενώ η Τράπεζα θα έχει την ευχέρεια να διαθέσει τις αδιάθετες μετοχές σε παλαιούς μετόχους, αλλά και νέους στρατηγικούς επενδυτές.

Μετά την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησής της και τις δύο τιτλοποιήσεις των προβληματικών της δανείων, η Τράπεζα θα επικεντρωθεί, πλήρως εξυγιασμένη, στη χρηματοδοτική στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στην κρίσιμη σημερινή αναπτυξιακή καμπή της ελληνικής οικονομίας.

Παναγιώτης Ρουμελιώτης
Πρόεδρος Δ.Σ.

1.2. Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου

Κυρίες και κύριοι Μέτοχοι,

Η βελτίωση των οικονομικών συνθηκών και η πρόοδος στην εφαρμογή του τρίτου Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής συνέβαλε στην εμπέδωση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και στην βελτίωση των μεγεθών του χρηματοπιστωτικού συστήματος με αποτέλεσμα την περαιτέρω ενίσχυση της δραστηριότητας της πραγματικής οικονομίας.

Το 2018 οι Τράπεζες καλούνται να προσαρμοστούν σε νέες θεσμικές και εποπτικές προκλήσεις, με κυριότερες την εφαρμογή του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 (ΔΠΧΑ 9/IFRS 9), καθώς και την αποτελεσματικότερη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs).

Επιπλέον, σημαντική πρόκληση για τις Ελληνικές Τράπεζες παραμένει η απεξάρτησή τους από το μηχανισμό παροχής έκτακτης ρευστότητας (ELA).

Η Διοίκηση της Attica Bank, διαβλέποντας έγκαιρα τις προκλήσεις και επιχειρώντας να αντιμετωπίσει ριζικά το πρόβλημα της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPEs), έχει θέσει ως πυρήνα της στρατηγικής της πορείας, τη δραστική μείωσή τους. Η βελτίωση του ύψους των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων είναι εμφανής στα μεγέθη της Τράπεζας για το 2017 και θα απεικονιστούν πιο έντονα το 2018 με την ολοκλήρωση της αποαναγνώρισης του χαρτοφυλακίου της δεύτερης συναλλαγής.

Πιο συγκεκριμένα, ως αποτέλεσμα της στρατηγικής της και μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, η Attica Bank μείωσε το μέγεθος των NPEs της, κατά 1,3 δις ευρώ και αποτελεί – μέχρι στιγμής – τη μοναδική Τράπεζα που κατάφερε να βρει μια αποτελεσματική λύση ως προς τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Η εν λόγω συναλλαγή βασίζεται στην πραγματική μεταβίβαση και αποκοπή ενός χαρτοφυλακίου καταγγελλόμενων δανείων από τον ισολογισμό της Τράπεζας. Η δομή και η τεχνική της έχουν αναγνωρισθεί ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο από τα αρμόδια θεσμικά όργανα, επισημαίνοντας, ότι η χρήση τους και από άλλες τράπεζες μπορεί να συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην ελληνική αγορά.

Έτσι η Τράπεζα πέτυχε τον στόχο που είχε τεθεί και από την Τράπεζα της Ελλάδος να μειώσει σε σημαντικό βαθμό το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων της, με τον σχετικό δείκτη να ανέρχεται πλέον σε 45% (ή 37% εάν ληφθούν υπόψη και τα εκτός ισολογισμού ανοιγμάτα) έναντι στόχου 35% για το σύνολο του τραπεζικού συστήματος το 2019 αλλά παράλληλα και να ενισχύσει τα ίδια κεφάλαιά της κατά 70 εκατ. ευρώ.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι η Τράπεζα μέσω της εν λόγω τιτλοποίησης βελτίωσε σημαντικά την εισπραξιμότητα από την διαχείριση του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου των καταγγελλόμενων δανείων σε ποσό σημαντικά υψηλότερο από την αντίστοιχη εισπραξιμότητα που θα μπορούσε να έχει επιτύχει μέσω των υφιστάμενων υποδομών της, ενώ ταυτόχρονα απελευθέρωσε σημαντικούς πόρους.

Στόχος της Τράπεζας για το 2018 είναι η συνέχιση της προσπάθειας για την περαιτέρω δραστική μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων μέσω της δεύτερης τιτλοποίησης ύψους 700,5 εκατ. ευρώ που πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 2017 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τις προσεχείς ημέρες. Η συναλλαγή αυτή σηματοδοτεί την δραστική εξυγίανση του χαρτοφυλακίου γεγονός που θα της επιτρέψει να απελευθερώσει επιπλέον πόρους για τη χρησιμοποίησή τους σε άλλους τομείς της παραγωγικής δραστηριότητας.

Κυρίες και Κύριοι Μέτοχοι,

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να σημειωθεί, ότι η Διοίκηση της Attica Bank με την ανάληψη των καθηκόντων της προχώρησε άμεσα στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση ενός προγράμματος μετασχηματισμού με στόχο την τακτοποίηση των εκκρεμοτήτων του παρελθόντος και την επαναφορά της Τράπεζας σε διοικητική, λειτουργική, επιχειρηματική και εποπτική κανονικότητα.

Οι βασικοί πυλώνες του προγράμματος αφορούσαν:

- Στη συμμόρφωση της Τράπεζας με τα ευρήματα του πορίσματος των SSM και της Τράπεζας της Ελλάδος και στην υλοποίηση των συστάσεων που είχαν διατυπωθεί, προκειμένου να αποκατασταθεί η λειτουργία της Τράπεζας στη βάση των κανόνων του θεσμικού πλαισίου και της εταιρικής διακυβέρνησης.
- Στον περιορισμό του λειτουργικού κόστους με την επιτυχή ολοκλήρωση προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου, στις οργανογραμματικές αλλαγές και στην κατάρτιση νέας επιχειρησιακής σύμβασης. Ταυτόχρονα, έχουν αναληφθεί ενέργειες για το λειτουργικό μετασχηματισμό της Τράπεζας, ώστε η βάση κόστους να επιστρέψει σε παραγωγικά και ανταγωνιστικά επίπεδα.
- Στην επανέκδοση με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ομολογιακού δανείου ύψους 350 εκ. ευρώ και επιμήκυνση της διάρκειάς του κατά ένα έτος με λήξη πλέον τον Μάιο του 2019, γεγονός που βελτιώνει τις συνθήκες ρευστότητας της Τράπεζας.
- Στην αύξηση του επιπέδου και βελτίωση της ποιότητας των καταθέσεων, γεγονός το οποίο αντανάκλα την πλήρη ανάκτηση της εμπιστοσύνης του καταθετικού κοινού στην Τράπεζα και επιβεβαιώνει την επιτυχή της πορεία.
- Στην αποδοχή της Τράπεζας από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ως επιλέξιμο μέλος για την πρόσβαση άντλησης ρευστότητας, όπως ακριβώς και οι λοιπές Τράπεζες.
- Στην άμεση ανταπόκριση και προσαρμογή της Τράπεζας στις εξελίξεις που δημιουργήθηκαν από τις αλλαγές στο νομοκανονιστικό πλαίσιο με κυριότερες την εφαρμογή του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 (IFRS 9), την εναρμόιση στη νέα οδηγία MiFiD II καθώς και την πλήρη συμμόρφωση στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR).
- Στον επανασχεδιασμό των εσωτερικών δομών της Τράπεζας και στη θεσμοθέτηση νέων κανονισμών και πολιτικών, παράλληλα με την αναβάθμιση των δικτύων παροχής των υπηρεσιών μας και των υποδομών πληροφορικής. Στο πλαίσιο αυτό, προχωράμε στην επανατοποθέτηση και στον επανασχεδιασμό της οργάνωσης και λειτουργίας του δικτύου των καταστημάτων, με γνώμονα τον πελατοκεντρικό προσανατολισμό του. Στόχος της Διοίκησης είναι η αποδέμηση του δικτύου από τις back office εργασίες και η μετατροπή του σε πωλησιακό μηχανισμό.
- Στη διαρκή προσαρμογή της οργανωτικής δομής, στελέχωσης και εκπαίδευσης προσωπικού, ώστε να ανταποκρίνονται στο μέγεθος της Τράπεζας, στους στρατηγικούς στόχους και στις απαιτήσεις ενός σύγχρονου τραπεζικού ιδρύματος. Στο πλαίσιο αυτό η Τράπεζα έχει προχωρήσει στην ενοποίηση υπό ενιαία Διοίκηση του φυσικού και του ψηφιακού της δικτύου.
- Στην υλοποίηση ενός νέου επιχειρηματικού και λειτουργικού μοντέλου, βασικός άξονας του οποίου είναι ο μετασχηματισμός της Τράπεζας και η μετεξέλιξή της σε ψηφιακή που αποτελεί πυλώνα της στρατηγικής της Διοίκησης. Ο μετασχηματισμός αυτός περιλαμβάνει μεταξύ άλλων εναλλακτικά ψηφιακά δίκτυα παροχής τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, ATM τελευταίας γενιάς, e-kiosk και παρουσία της Τράπεζας σε κάθε γεωγραφική περιοχή της χώρας με σειρά καινοτόμων υπηρεσιών.
- Στον σχεδιασμό, στη δημιουργία ψηφιακών καταστημάτων και στη σταδιακή μετατροπή του παραδοσιακού Δικτύου σε σημεία παροχής ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών, ώστε να καλύπτει τις ανάγκες της πελατείας με αποτελεσματικό, ασφαλές και σύγχρονο τρόπο.
- Στην υλοποίηση νέων έργων με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων ψηφιακών υπηρεσιών που αφορούν

i) σε ένα νέο και αναβαθμισμένο σύστημα Internet Banking, (το οποίο ήδη βρίσκεται σε πιλοτική λειτουργία και αναμένεται να τεθεί στην παραγωγή στο αμέσως επόμενο διάστημα), ii) σε ένα μοντέρνο σύστημα mobile-banking, και iii) στη σταδιακή επέκταση σε όλο το δίκτυο καταστημάτων της χρήσης της ηλεκτρονικής υπογραφής (e-signature). Επίσης ανάμεσα στα σημαντικά έργα που έχουν ήδη ξεκινήσει περιλαμβάνονται η δυνατότητα για αποδοχή καρτών της τράπεζας σε περισσότερες από 60 μεγάλες συνεργαζόμενες αλυσίδες και επιχειρήσεις από όλους τους κλάδους, ενώ παράλληλα είναι σε εξέλιξη έργο μετατροπής των καρτών των πελατών για ανέπαφες συναλλαγές. Τέλος έχει αναπτυχθεί και διατίθεται με μεγάλη επιτυχία από τον Μάρτιο του 2018 ένα νέο προϊόν καρτών η Debit Business Card, η οποία απευθύνεται στους εταιρικούς πελάτες της και τα στελέχη τους.

Όσον αφορά τα οικονομικά μεγέθη της Τράπεζας για το 2017, αυτά διαμορφώθηκαν ως κάτωθι:

Το ενεργητικό του Ομίλου ανήλθε σε 3,56 δις. ευρώ έναντι 3,61 δις. ευρώ στις 31.12.2016.

Αύξηση σημείωσαν τα υπόλοιπα των καταθέσεων, τα οποία διαμορφώθηκαν σε 1,92 δισ. ευρώ στο τέλος του 2017 έναντι 1,89 δισ. ευρώ στα τέλη του 2016 ενώ ο δείκτης δάνεια προς καταθέσεις ανήλθε σε 114% κατά την 31.12.2017 έναντι 147% την 31.12.2016.

Όσον αφορά τα αποτελέσματα μετά από φόρους, αυτά διαμορφώθηκαν σε κέρδος ύψους 0,4 εκατ. ευρώ έναντι ζημίας 49,8 εκατ. ευρώ στα τέλη του 2016. Σημειώνεται ότι, τα επαναλαμβανόμενα κέρδη προ φόρων και προβλέψεων διαμορφώθηκαν σε 20,5 εκατ. ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου του έκτακτου κέρδους των 70 εκατ. ευρώ από την μεταβίβαση των μην εξυπηρετούμενων δανείων), έναντι 12,4 εκατ. την αντίστοιχη χρήση του 2016, αυξημένα δηλαδή κατά 65,6% σε ετήσια βάση.

Το βελτιωμένο προφίλ και η ασφάλεια ρευστότητας σε συνδυασμό με τον υψηλό δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών (CET 1) που ανήλθε σε 14,7% κατά την 31.12.2017, επιβεβαιώνουν ότι ο Όμιλος βρίσκεται ήδη σε πορεία ανάπτυξης.

Η Τράπεζα με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1.1.2018 και την αποαναγνώριση του χαρτοφυλακίου καταγγελλόμενων ανοιγμάτων ύψους 1,3 δισ ευρώ το 2ο εξάμηνο του 2017, θεωρεί ότι έχει λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα και έχει καλύψει κατά τον επαρκέστερο τρόπο με προβλέψεις και εξασφαλίσεις τους κινδύνους που έχει αναλάβει.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι ο αριθμός των πελατών της Τράπεζας από τα τέλη του 2016 έως και σήμερα (κατά την 31.12.2017) έχει αυξηθεί κατά 10.000 περίπου, ενώ ο αριθμός των χρηστών των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Τράπεζας παρουσίασε αύξηση κατά 15,7%.

Παράλληλα, η παρουσία της Τράπεζας στην αγορά των τερματικών συσκευών POS παρουσίασε ραγδαία αύξηση με τον όγκο συναλλαγών που διενεργούνται μηνιαίως να σημειώνει αύξηση κατά 222% σε ετήσια βάση σε σχέση με το έτος 2016.

Όλα τα παραπάνω, αλλά κυρίως η διεύρυνση της πελατειακής βάσης, αποδεικνύουν, ότι η εμπιστοσύνη των πελατών και των καταθετών αποκαθίσταται με την Attica Bank να καταγράφεται στη συνείδηση του συναλλασσόμενου κοινού ως ένας αξιόπιστος συνεργάτης.

Στόχος της Attica Bank είναι να εστιάσει:

- Στην διεύρυνση της υγιούς πελατειακής της βάσης στο χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Στην αναβάθμιση των παρεχόμενων ψηφιακών υπηρεσιών μέσω της οποίας προσδοκούμε τόσο την αύξηση του μεριδίου αγοράς, όσο και στην ενίσχυση της κερδοφορίας της Τράπεζας, αυξάνοντας ταυτόχρονα το βαθμό ικανοποίησης των πελατών μας.
- Στον ανασχεδιασμό όλων των λειτουργιών της Τράπεζας με βάση τις βέλτιστες τραπεζικές πρακτικές και γνώμονα την κερδοφορία και την αποδοτικότητα.
- Στην ανάπτυξη εργασιών τραπεζοασφαλειών μέσω αποκλειστικής συνεργασίας με ηγετικό ασφαλιστικό όμιλο, αξιοποιώντας το υφιστάμενο δίκτυο πωλήσεων, τα νέα ψηφιακά καταστήματα και υπηρεσίες, καθώς επίσης και την διασύνδεσή της με άλλα εταιρικά δίκτυα και συνεργάτες.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω κεφαλαιακής θωράκισης της Τράπεζας, τον Μάιο του 2018, πραγματοποιήθηκε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ύψους 88,9 εκατ. ευρώ, ποσό που της επιτρέπει να υλοποιήσει το πρόγραμμά της.

Στο ίδιο πλαίσιο και με στόχο την διατήρηση της ήδη υψηλής κεφαλαιακής βάσης της Τράπεζας, η Διοίκηση έχει ήδη αιτηθεί την αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών του Ελληνικού Δημοσίου ύψους 100,2 εκατ. ευρώ, μέσω έκδοσης ισόποσης αξίας ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης.

Τέλος, συνεχίζονται οι επαφές με ενδιαφερόμενους επενδυτές σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο, με στόχο την δημιουργία επιπλέον αξίας για τους μετόχους της Τράπεζας.

Κυρίες και Κύριοι Μέτοχοι,

Αξίζει να σημειώσουμε ότι, τα θετικά αποτελέσματα στα οποία προαναφέρθηκαν έχουν ήδη φανεί και ο Όμιλος έχει αντιστρέψει την πορεία του. Η Attica Bank με νέο πρόσωπο και νέες δυνατότητες είναι σε θέση να καλύψει με ταχύτητα και αξιοπιστία κάθε ανάγκη της σύγχρονης ελληνικής επιχείρησης με ολοκληρωμένες λύσεις που καλύπτουν από την διαχείριση ρευστότητας ως το κεφάλαιο κίνησης, τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων και την παροχή προϊόντων ηλεκτρονικής τραπεζικής.

Δέσμευση της Διοίκησης και των εργαζομένων της Attica Bank είναι η δημιουργία μιας υγιούς και ανταγωνιστικής Τράπεζας που θα επιβεβαιώσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις προσδοκίες των πελατών και των μετόχων της, παρέχοντας υψηλού επιπέδου υπηρεσίες και καινοτόμα προϊόντα, δημιουργώντας υπεραξία για τους μετόχους της, τους πελάτες της και την ελληνική κοινωνία.

Σας ευχαριστώ,

Θεόδωρος Πανταλάκης
Διευθύνων Σύμβουλος

02

Συνοπτικά
Οικονομικά Μεγέθη
για το 2017

2. Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη χρήσης 2017.

Η Attica Bank το 2017 ακολούθησε το στρατηγικό σχεδιασμό της, συνεχίζοντας τις διοικητικές και οργανωτικές αλλαγές του 2016.

Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η ολοκλήρωση της συναλλαγής διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων στις 7/08/2017, κατά την οποία η Τράπεζα προέβη σε αποναγνώριση (de-recognition) του χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων που είχαν τιτλοποιηθεί στο πλαίσιο της συναλλαγής και αναγνώρισε κέρδος 70 εκατομμυρίων ευρώ, ποσό που, μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης, προσμετρήθηκε ως κεφάλαιο Tier I στα κεφάλαιά της. Ως αποτέλεσμα, ο Όμιλος διαθέτει υψηλό δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών (CET 1) της τάξης του 14,7%, θωρακίζοντας σημαντικά τη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας.

Για το έτος 2018, η στρατηγική του Ομίλου στοχεύει σε μια ισορροπημένη και σταθερή αύξηση της καταθετικής βάσης, καθώς η αβεβαιότητα για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα μειώνεται και επέρχεται περαιτέρω χαλάρωση στον περιορισμό κίνησης κεφαλαίων. Πρόθεση της Τράπεζας αποτελεί η διοχέτευση των εν λόγω κεφαλαίων προς χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών, ιδιαίτερα με τη συμμετοχή σε προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας που προωθούνται από εγχώριους και διεθνείς οργανισμούς.

Επίσης, βρίσκεται ήδη σε πλήρη εξέλιξη το στρατηγικό σχέδιο ψηφιακού μετασχηματισμού της Attica Bank, με στόχο τις επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες στο σύνολο των δομών και υπηρεσιών της.

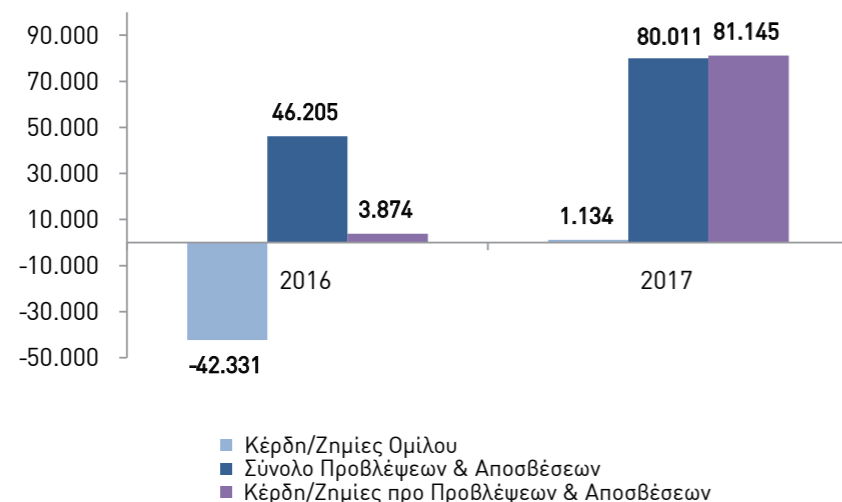
2.1. Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα

Αποτελέσματα Χρήσης 2017

Για τον Όμιλο, το αποτέλεσμα προ φόρων για τη χρήση του 2017 διαμορφώθηκε σε κέρδος 1,13 εκατ. ευρώ, έναντι ζημίας 42,3 εκατ. ευρώ στη συγκριτική χρήση του 2016. Αντίστοιχα, το μετά φόρων αποτέλεσμα διαμορφώθηκε σε κέρδος ύψους 0,43 εκατ. ευρώ, έναντι ζημίας 49,83 εκατ. ευρώ της συγκριτικής χρήσης.

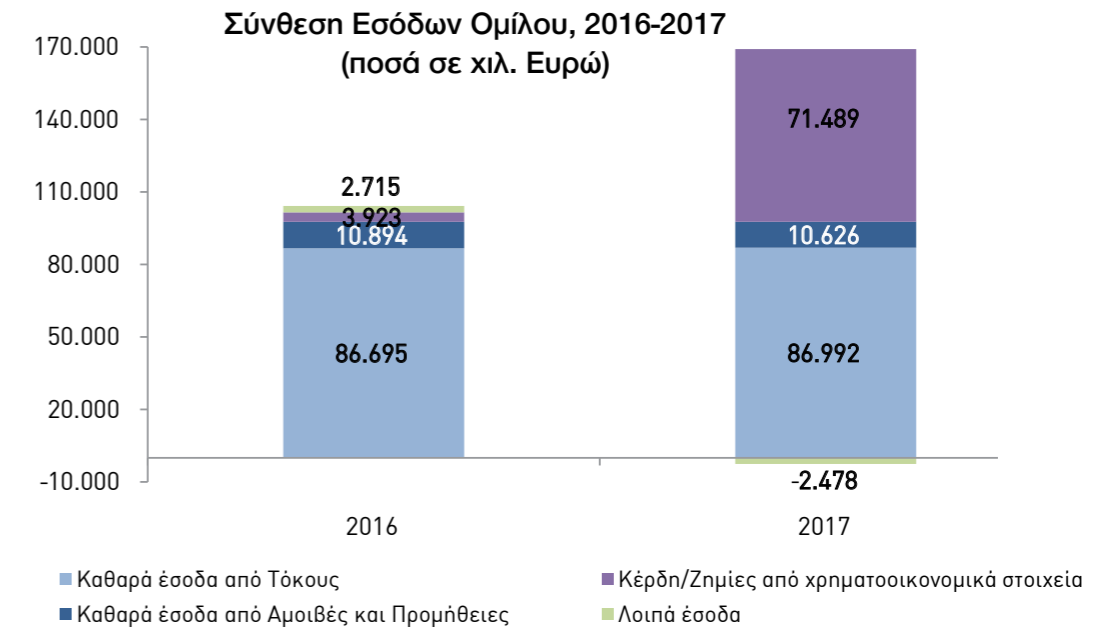
Τα κέρδη προ προβλέψεων και αποσβέσεων διαμορφώθηκαν σε 81,1 εκατ. ευρώ έναντι κερδών 3,9 εκατ. ευρώ περίπου τη συγκριτική χρήση.

**Κέρδη/Ζημιές Ομίλου (προ προβλέψεων και αποσβέσεων)
2016-2017 (ποσά σε χιλ. ευρώ)**

Εξέλιξη Λειτουργικών Εσόδων και Εξόδων

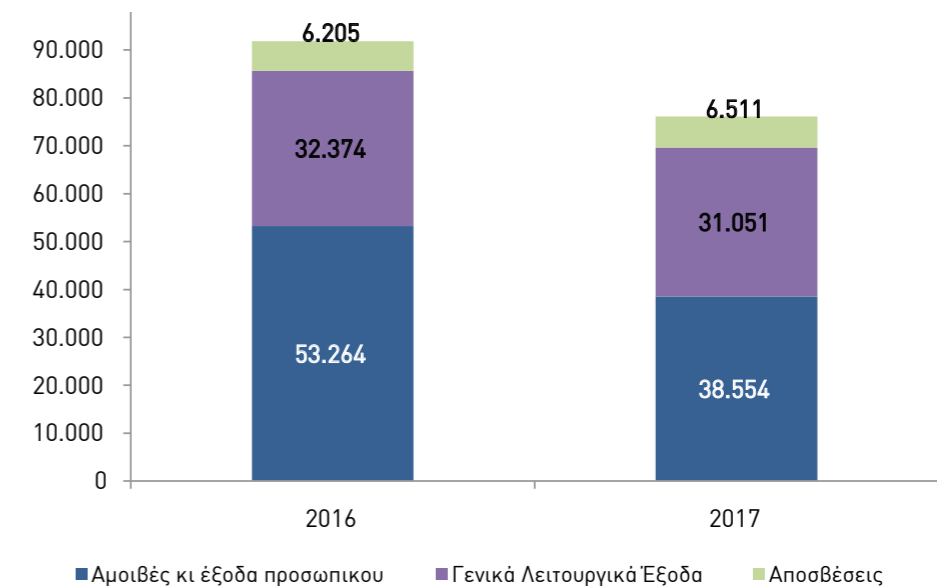
Το 2017, το σύνολο των εσόδων ανήλθε για τον Όμιλο σε 166,6 εκατ. ευρώ, έναντι 107,6 εκατ. ευρώ την χρήση 2016. Η αύξηση οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο κέρδος από μεταβίβαση χαρτοφυλακίου μέσω τιτλοποίησης (70 εκατ. ευρώ).

Σε ό,τι αφορά τη χρήση που έληξε την 31.12.2017 οι προβλέψεις για απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων στον Όμιλο ανήλθαν σε 73,5 εκ. ευρώ, έναντι προβλέψεων 40 εκατ. ευρώ που είχαν σχηματιστεί την αντίστοιχη συγκριτική χρήση. Οι σωρευμένες δε προβλέψεις ανέρχονται πλέον σε 474,7 εκατ. ευρώ έναντι 1.207,7 εκατ. ευρώ κατά την 31/12/2016.

Τα λειτουργικά έξοδα, μετά την αφαίρεση των προβλέψεων για γενικούς κινδύνους εκμετάλλευσης, μειώθηκαν κατά 17,1%. Οι αμοιβές μισθοδοσίας μειώθηκαν κατά την 31/12/2017 κατά ποσοστό 27,6% έναντι της συγκριτικής χρήσης.

**Σύνθεση Λειτουργικών Εξόδων Ομίλου, 2016-2017
(ποσά σε χιλ. ευρώ)**

Ενεργητικό - Χορηγήσεις

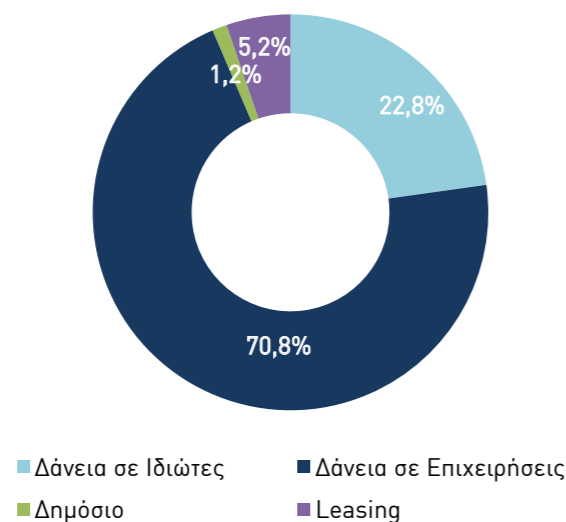
Το σύνολο του ενεργητικού του Ομίλου στις 31.12.2017 ανήλθε σε 3,56 δισ. ευρώ.

Οι χορηγήσεις προ προβλέψεων για το έτος 2017 ανήλθαν σε 2,67 δισ. ευρώ για τον Όμιλο παρουσιάζοντας μείωση κατά 33,1% σε ετήσια βάση, ενώ οι σωρευμένες προβλέψεις για επισφαλή δάνεια παρουσίασαν μείωση 60,7% έναντι της συγκριτικής χρήσης του 2016. Οι εν λόγω μειώσεις οφείλονται στη μεταβίβαση χαρτοφυλακίου δανείων σε οριστική καθυστέρηση ποσού 1.332 εκατ. ευρώ.

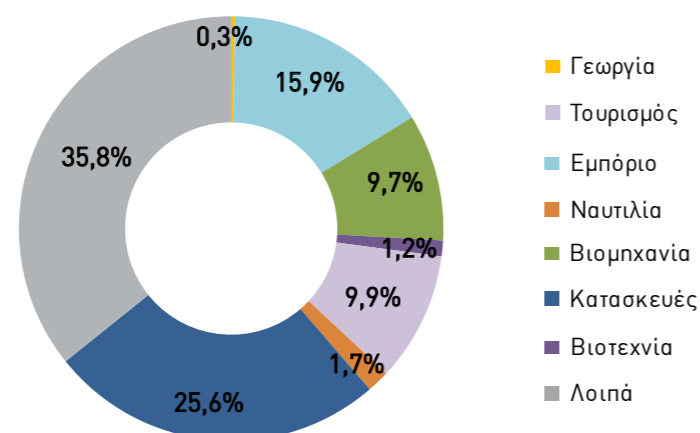
Για το 2017, ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE ratio) διαμορφώθηκε σε 44,6%. Αντίστοιχα ο συνολικός δείκτης κάλυψης των μην εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) από προβλέψεις και εξασφαλίσεις διαμορφώθηκε σε 99,6%, ενώ ο δείκτης κάλυψης NPE από προβλέψεις σε 39,9%. Τέλος, ο δείκτης κάλυψης NPE από εξασφαλίσεις ανήλθε σε 59,7%.

Το 70,8% του δανειακού Χαρτοφυλακίου της Τράπεζας αφορά δάνεια προς επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται κατά βάση στον κατασκευαστικό, τον εμπορικό και τον τουριστικό τομέα.

Σύνθεση Δανειακού Χαρτοφυλακίου, 31.12.2017

Σύνθεση Χαρτοφυλακίου Επιχειρηματικών Χορηγήσεων ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, 31.12.2017

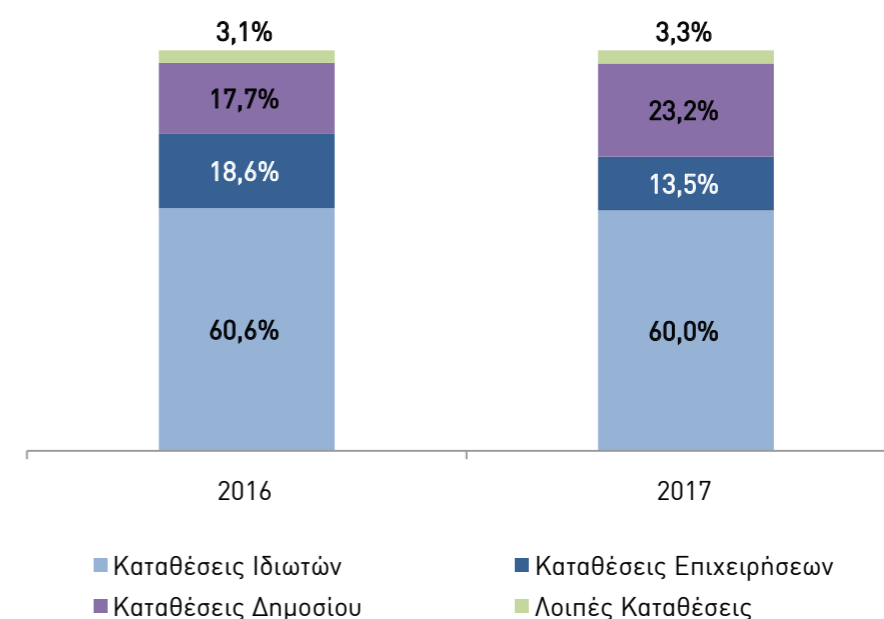

Εξέλιξη Καταθέσεων – Ρευστότητα

Στις 31.12.2017 οι καταθέσεις του ομίλου διαμορφώθηκαν σε 1,924 δισ. Ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 1,7% σε σχέση με την 31/12/2016.

Η Attica Bank εξακολουθεί να διαθέτει ισχυρή καταθετική βάση, με το 60% των καταθέσεων της να αποτελείται από καταθέσεις ιδιωτών.

Σύνθεση Καταθέσεων Ομίλου, 31.12.2016 - 31.12.2017

Στις 31.12.2017 η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα για την Attica Bank, ανήλθε σε 25,7% του Ενεργητικού της έναντι ποσοστού 17,3% για το σύνολο του τραπεζικού συστήματος.

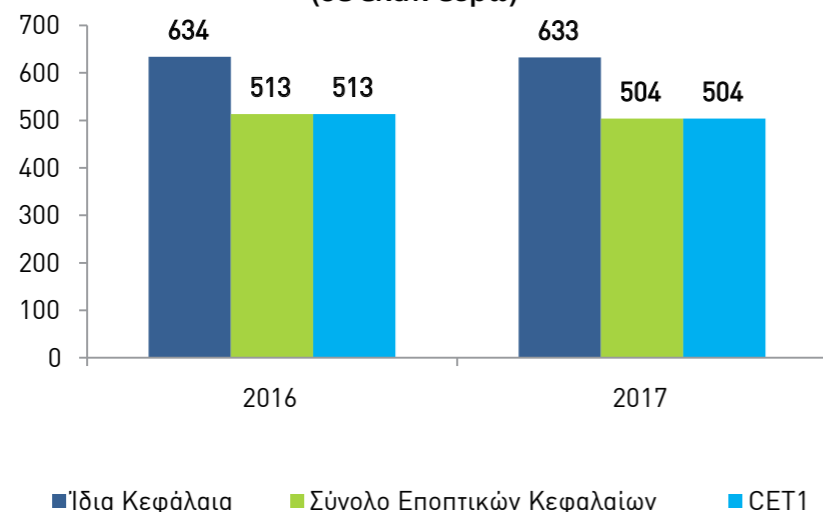
Χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα (ΕΚΤ και ΕΛΑ), % Ενεργητικού	Σύνολο Τραπεζικού συστήματος	Attica Bank
31/12/2015	27,9%	21,3%
31/03/2016	26,6%	25,4%
30/06/2016	23,6%	26,1%
30/09/2016	20,7%	29,9%
31/12/2016	18,9%	28,1%
31/12/2017	17,3%	25,7%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Attica Bank

Ίδια Κεφάλαια - Κεφαλαιακή Επάρκεια

Τα ίδια κεφάλαια του Ομίλου για τη χρήση 2017 διαμορφώθηκαν σε 633 εκατ. ευρώ, ενώ τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου σε 504 εκ. ευρώ. Ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET 1) για τον Όμιλο διαμορφώθηκε σε 14,7%.

Ίδια και Εποπτικά Κεφάλαια Ομίλου, 31.12.2016 - 31.12.2017
(σε εκατ. ευρώ)

2.2. Χρηματοοικονομικοί Δείκτες Τράπεζας και Ομίλου

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται επιλεγμένοι χρηματοοικονομικοί δείκτες που αναφέρονται στην οικονομική διάρθρωση, στην αποδοτικότητα καθώς και στην διαχειριστική πολιτική, όπως αυτοί προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31.12.2017 για την Τράπεζα και τον Όμιλο. Παρατίθενται επίσης οι αντίστοιχοι δείκτες για το 2016.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	2017	2016	2017	2016
Υποχρεώσεις προς Πελάτες / Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	87,78%	68,16%	88,16%	68,64%
Υποχρεώσεις προς Πελάτες / Σύνολο Ενεργητικού	54,04%	52,50%	54,22%	52,76%
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις) / Σύνολο Ενεργητικού	61,57%	77,03%	61,51%	76,85%
Ίδια Κεφάλαια / Σύνολο Ενεργητικού	17,77%	17,55%	17,65%	17,40%
Ίδια Κεφάλαια / Υποχρεώσεις προς Πελάτες	32,88%	33,42%	32,55%	32,97%

ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	2017	2016	2017	2016
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων / Σύνολο Ενεργητικού	2,14%	2,55%	2,10%	2,44%
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων / Σύνολο λειτουργικών εσόδων	45,68%	88,12%	45,44%	86,94%
Κέρδη προ προβλέψεων / Μ.Ο. Ιδίων Κεφαλαίων	14,31%	1,88%	14,28%	2,04%
Κέρδη προ προβλέψεων / Μ.Ο. Ενεργητικού	2,53%	0,34%	2,50%	0,36%

2.3. Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα θυγατρικών Εταιρειών Ομίλου

Συμμετοχή Τράπεζας σε θυγατρικές Εταιρείες Ομίλου, 31.12.2017

Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα Έδρας	Ποσοστό Συμμετοχής %
Attica Wealth Management	Ελλάδα	100,00%
Attica Bancassurance Agency	Ελλάδα	100,00%
AtticaBank Properties	Ελλάδα	100,00%

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται συνοπτικά τα οικονομικά μεγέθη των θυγατρικών εταιρειών για τις χρήσεις 2016 και 2017.

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη Εταιρείας (ποσά σε ευρώ)

	2017	2016
Πάγια στοιχεία Ενεργητικού	96.082,70	111.769,63
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού	3.236.264,58	3.344.280,25
Σύνολο Ενεργητικού	3.332.347,28	3.456.049,88
Μετοχικό Κεφάλαιο	2.326.059,00	2.326.059,00
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	3.203.988,45	3.256.227,14
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	80.126,61	148.032,35
Κύκλος Εργασιών	841.775,50	1.239.215,18
Μικτό κέρδος	-46.050,00	-88.599,97
Κέρδη περιόδου προ φόρων	-49.390,26	-62.620,38
Κέρδη περιόδου μετά φόρων	-50.948,93	-64.531,65

Καθαρό Ενεργητικό Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ποσά σε ευρώ)

	2017	2016
ΑΤΤΙCΑ DYNAMIС ASSET ALLOCATION FUND OF FUNDS ΜΙΚΤΟ	3.282.494,91	5.157.639,37
ΑΤΤΙCΑ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	1.570.256,37	1.272.632,06
ΑΤΤΙCΑ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	7.258.998,80	6.003.280,91
ΑΤΤΙCΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	13.818.763,37	13.542.678,82
ΑΤΤΙCΑ ΜΙΚΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	14.574.923,01	15.539.213,40
ΑΤΤΙCΑ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	439.012,37	567.814,57
ΑΤΤΙCΑ REAL ESTATE ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	40.944.448,83	42.083.259,13
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	3.282.494,91	5.157.639,37

Κεφάλαια ιδιωτών πελατών (ποσά σε ευρώ)	2017	2016
Κεφάλαια υπό διαχείριση, ιδιώτες πελάτες	8.810.279,41	50.082.157,94

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη Εταιρείας (ποσά σε ευρώ)	2017	2016
Σύνολο Ενεργητικού	396.279,47	5.840.543,86
Κέρδη προ φόρων	-145.828,19	-190.736,51
Κέρδη μετά από φόρους	-145.573,93	-190.497,24
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	324.982,29	5.790.556,22
Κύκλος Εργασιών	160.000,00	9.000,00

attica Bancassurance Agency

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη Εταιρείας (ποσά σε ευρώ)	2017	2016
Σύνολο Ενεργητικού	7.246.069,65	7.092.784,04
Κέρδη προ φόρων	413.857,63	651.488,44
Κέρδη μετά από φόρους	293.838,92	389.186,79
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	4.369.450,85	4.075.611,93
Κύκλος Εργασιών	1.027.411,94	1.270.452,58

03

Δραστηριότητες
της Attica Bank
Προοπτικές

3. Δραστηριότητες της Attica Bank. Προοπτικές.

3.1. Καταθέσεις

Η Attica Bank αποτελεί έναν δυναμικό χρηματοοικονομικό οργανισμό, ο οποίος και το 2017 συνέχισε να προσφέρει ένα ευρύ φάσμα καταθετικών προϊόντων και υπηρεσιών. Πρωταρχικός στόχος της Τράπεζας εξακολουθεί να αποτελεί η δημιουργία πιστής πελατειακής βάσης μέσω καταθετικών προϊόντων που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και στις εξελισσόμενες ανάγκες των πελατών της.

Η Τράπεζα κατάφερε με επιτυχία να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις των καιρών, αυξάνοντας κατά 1,69% τα καταθετικά της υπόλοιπα στο επίπεδο των € 1.924 δις στα τέλη του 2017 έναντι € 1.892 δις στα τέλη του 2016. Πιο συγκεκριμένα, οι προθεσμιακές καταθέσεις αυξήθηκαν κατά 6,95% και διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των € 985 εκ. έναντι € 921 εκ. το προηγούμενο έτος, ενώ οι καταθέσεις όψεως και ταμειυτηρίου μειώθηκαν κατά 3,77% και σταθεροποιήθηκαν κοντά στο επίπεδο των € 927 εκ. έναντι € 962 εκ. βελτιώνοντας την εικόνα του καταθετικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η οριακή αύξηση της καταθετικής βάσης επετεύχθη με παράλληλη αποκλιμάκωση του καταθετικού επιτοκίου. Πιο συγκεκριμένα, το μέσο ετήσιο συνολικό κόστος καταθέσεων σε ευρώ μειώθηκε σημαντικά από το 1,14% στις 31.12.2016, στο 1,07% στις 31.12.2017, υποχωρώντας κατά 7 μονάδες βάσης. Το μέσο ετήσιο κόστος προθεσμιακών καταθέσεων σε ευρώ από 1,54% το 2016 διαμορφώθηκε στο 1,41% το 2017, υποχωρώντας κατά 13 μονάδες βάσης. Αντίστοιχα και το μέσο ετήσιο κόστος καταθέσεων όψεως σε ευρώ διαμορφώθηκε χαμηλότερα από 0,93% το 2016 στα επίπεδα του 0,84% για το 2017.

Κατά τη διάρκεια του 2017, η Τράπεζα έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην προσέλκυση μισθωτών του ιδιωτικού τομέα προσφέροντας το προϊόν «Attica Ταμειυτήριο Μισθοδοσίας Ιδιωτικών Υπαλλήλων» το οποίο προσφέρει ένα από τα ανταγωνιστικότερα επιτόκια της αγοράς, 1,00% για ποσά έως € 5.000. Πιο συγκεκριμένα, το προϊόν «Attica Ταμειυτήριο Μισθοδοσίας Ιδιωτικών Υπαλλήλων» παρουσίασε αύξηση υπολοίπου κατά 41% για το έτος 2017 συγκριτικά με το 2016.

Για το έτος 2017, η Τράπεζα ανανέωσε το καταθετικό της χαρτοφυλάκιο στηριζόμενη στα κάτωθι προϊόντα:

- Attica Double Profit: Προθεσμιακή Κατάθεση 3-μηννης ή 6-μηννης διάρκειας με ιδιαίτερο ελκυστικό επιτόκιο και δώρο το 100% του συνόλου των τόκων εφόσον δεν πραγματοποιηθεί πρόωρη εξόφληση και μηνιαίο εκτοκισμό.
- Attica Early Profit: Προθεσμιακή Κατάθεση 6-μηννης ή 9-μηννης διάρκειας με ιδιαίτερα ελκυστικό επιτόκιο και προκαταβολή των τόκων κατά την έναρξη της κατάθεσης.

Για το 2018, η αύξηση των καταθέσεων και η διεύρυνση της πελατειακής βάσης θα εξακολουθήσει να αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα της Τράπεζας. Με βασικό στόχο την αύξηση των καταθετικών υπολοίπων μέσω των σταυροειδών πωλήσεων, η Τράπεζα σχεδιάζει να διαθέσει νέα καταθετικά προϊόντα προσαρμοσμένα στις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και στις ανάγκες του εκάστοτε πελάτη.

3.2. Επιχειρηματική Τραπεζική

Η Attica Bank διατήρησε αμετάβλητο τον προσανατολισμό της και με βασικό της χαρακτηριστικό την τεχνογνωσία της και την εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού της εξακολούθησε να έχει ως βασικό κορμό των τραπεζικών της εργασιών, την επιχειρηματική τραπεζική. Πάνω από το 82% του συνόλου των χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας έχει κατευθυνθεί σε επιχειρήσεις κάθε μεγέθους.

Η Attica Bank εκσυγχρόνισε τις δομές και τη λειτουργία της, καθιστώντας την πιστοδοτική διαδικασία σύγχρονη και αποδοτική με γνώμονα την παροχή των βέλτιστων πιστοδοτικών εργαλείων στην πελατεία της.

Αντιλαμβανόμενη πλήρως τον σημαντικό αλλά και καταλυτικό ρόλο που μπορεί να επιτελέσει στο τραπεζικό σύστημα, η Attica Bank επικεντρώνει τις ενέργειές της στη στήριξη επιχειρήσεων με θετικές προοπτικές που δραστηριοποιούνται σε τομείς με εξωστρεφή και εξαγωγικό προσανατολισμό.

Χρηματοδότηση μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων

Η χρηματοδότηση των μεγάλων και μεσαίων επιχειρήσεων και για το 2017 ακολούθησε τη χαραχθείσα από το 2016 στρατηγική, τη στήριξη της υφιστάμενης πελατείας και την προσπάθεια κάλυψης των χρηματοδοτικών τους αναγκών. Παράλληλα πρόσθεσε στο χαρτοφυλάκιο της και νέες, μεσαίες κατά κύριο λόγο επιχειρήσεις, επιλέγοντας συνεργασίες με ελεγχόμενο κίνδυνο και υψηλή αποδοτικότητα.

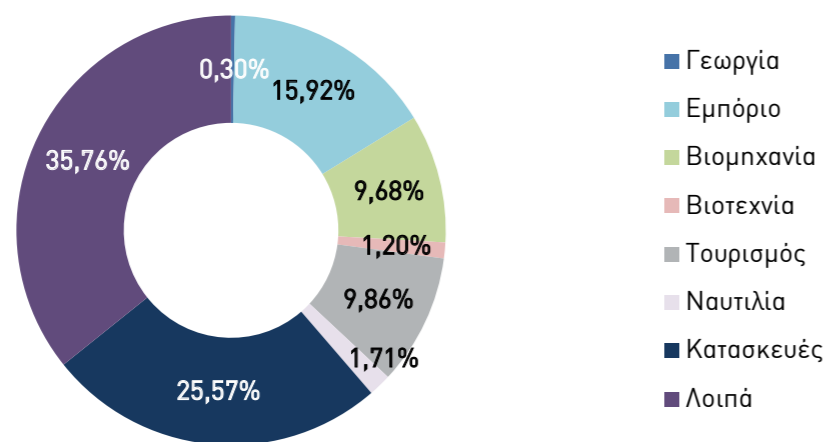
Εφαρμόζοντας πιστοδοτικά κριτήρια προσαρμοσμένα στις διαμορφωμένες οικονομικές συνθήκες και στο ισχύον νομοκανονιστικό πλαίσιο καταβάλλει σημαντική προσπάθεια λήψης μέτρων αντιστάθμισης του πιστωτικού κινδύνου, που αυξάνεται όσο εξακολουθεί να υφίσταται αβεβαιότητα στο οικονομικό περιβάλλον.

Χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Η Attica Bank εφαρμόζοντας την στρατηγική της επιλογή, τη στήριξη δηλαδή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, συνέχισε και το 2017 να χρηματοδοτεί επιχειρήσεις αυτής της κατηγορίας. Οι χρηματοδοτήσεις προς μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν το 65% περίπου των επιχειρηματικών χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας, ενώ και για το 2017 συνεχίστηκε με υψηλούς ρυθμούς (άνω του 80%) η έγκριση των υποβληθέντων αιτημάτων χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων (τηρώντας τα προβλεπόμενα πιστοδοτικά κριτήρια και το ισχύον νομοκανονιστικό πλαίσιο).

Παράλληλα έχουν σχεδιαστεί χρηματοδοτικά προϊόντα τα οποία είναι εξειδικευμένα ανά επαγγελματική κατηγορία, όπως για παράδειγμα το προϊόν "attica Προεξόφληση Άτοκων Δόσεων" που απευθύνεται κυρίως σε επιχειρήσεις λιανεμπορίου, παρέχοντας τους τη δυνατότητα προεξόφλησης μελλοντικών εσόδων, ενισχύοντας κατ' αυτό τον τρόπο τη ρευστότητα τους.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζεται αναλυτικά η κατανομή των επιχειρηματικών χορηγήσεων, ανά κλάδο δραστηριότητας την 31.12.2017.

Παράλληλα, η Attica Bank συμμετέχει σε σειρά συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (ενδεικτικά: «ΤΕΠΙΧ Επιχειρηματική Επανεκκίνηση») δίνοντας στην μικρομεσαία επιχείρηση τη δυνατότητα πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό με χαμηλό επιτοκιακό κόστος.

Τέλος, η Τράπεζα το 2018 αποφάσισε ότι θα συμμετέχει ως ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός σε προγράμματα που διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με σκοπό την ενίσχυση των οικονομικά βιώσιμων μεσαίων, μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων.

3.3. Πίστη Ιδιωτών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, ο δανεισμός του ιδιωτικού τομέα στα τέλη του 2017 διαμορφώθηκε σε € 184 δισ. από τα οποία τα € 82,3 δισ. αφορούσαν σε οφειλές νοικοκυριών. Ο ετήσιος ρυθμός μείωσης της χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά επιβραδύνθηκε κατά 2,3% το 2017 έναντι 2,8% το 2016.

Η χαμηλή ζήτηση για δάνεια και η υποτονική κτηματαγορά των τελευταίων ετών συνεχίστηκε και το 2017 με συνέπεια τη μείωση των υπολοίπων. Πιο συγκεκριμένα, το χαρτοφυλάκιο δανείων λιανικής της Τράπεζας διαμορφώθηκε σε € 431,9 εκ. για τα στεγαστικά δάνεια και σε € 138,1 εκ. για τα καταναλωτικά δάνεια.

Σε αυτό το περιβάλλον η Attica Bank έχοντας πάντα ως επίκεντρο τους πελάτες της έδωσε έμφαση στην :

- Στήριξη των δανειοληπτών της που αντιμετώπισαν οικονομικές δυσκολίες μέσω ρυθμίσεων και αναδιαρθρώσεων των οφειλών τους.
- Διεύρυνση του χαρτοφυλακίου της συνεχίζοντας την διάθεση του προϊόντος «Ειδική Κάρτα Αποπληρωμής Εισφορών» που είναι ειδικά σχεδιασμένη και διαθέσιμη για τους ασφαλισμένους του Ε.Τ.Α.Α. (Μηχανικούς-Δικηγόρους-Ιατρούς).
- Παροχή ρευστότητας στους πελάτες της μέσω της συνεργασίας της με το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ ΑΕ) και συμμετοχής της στο πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' οίκον II» που προσφέρει σημαντικά κίνητρα για επισκευή της κατοικίας τους με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας.

Το 2018 θα είναι ένα κρίσιμο έτος για την Ελληνική Οικονομία καθώς αναμένεται να εισέλθει σε αναπτυξιακή πορεία προσφέροντας έτσι νέες ευκαιρίες στο χρηματοοικονομικό πεδίο. Η Attica Bank θα συνεχίσει να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις του τραπεζικού συστήματος με κύριο άξονα τη στήριξη του υφιστάμενου πελατολογίου της και τη διεύρυνση του μεριδίου αγοράς της.

3.4. Τερματικά Αποδοχής Καρτών Πληρωμών (POS)

Η επιβολή περιοριστικών μέτρων στην κίνηση κεφαλαίων από το δεύτερο εξάμηνο του 2015 οδήγησε σε σημαντική αύξηση των συναλλαγών μέσω τερματικών αποδοχής καρτών πληρωμών (POS). Η Τράπεζα ανταποκρίθηκε στην αυξημένη ζήτηση διαθέτοντας μια πλήρη σειρά λύσεων στοχεύοντας στην προσέλκυση νέων συνεργασιών και στην αύξηση του μεριδίου αγοράς της.

Πιο συγκεκριμένα, κατά το έτος 2017 τοποθετήθηκαν 16.954 συσκευές, ενώ το συνολικό ύψος των συναλλαγών που διενεργήθηκαν μέσω των POS ανήλθε σε 554 εκ. ευρώ ενώ οι προμήθειες σε 4 εκ. ευρώ.

Μέσα στο 2017, το τμήμα υποστήριξης POS ολοκλήρωσε με επιτυχία τις κάτωθι ενέργειες:

- Ενεργοποίηση ανέπαφων συναλλαγών
- Έναρξη συνεργασίας με νέους παρόχους τερματικών συσκευών EDPS & Euronet
- Ψηφιοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας διαχείρισης αιτημάτων POS

Για το 2018 προβλέπεται περαιτέρω επέκταση των εργασιών στον συγκεκριμένο τομέα, ενώ αναμένεται υπερδιπλασιασμός των συναλλαγών που θα διενεργηθούν μέσω των τερματικών της Τράπεζας και αύξηση των προμηθειών από τις συγκεκριμένες εργασίες.

3.5. Ηλεκτρονική Τραπεζική

Στόχος της Τράπεζας είναι η διαρκής εξέλιξη των εναλλακτικών της δικτύων, ώστε να προσφέρει υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής υψηλής ποιότητας. Από το 2015 λόγω και των περιορισμών που υπεβλήθησαν στην κίνηση κεφαλαίων παρατηρείται αύξηση της χρήσης των εναλλακτικών δικτύων της Τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα, οι νέοι χρήστες - φυσικά πρόσωπα κατά το έτος 2017 ανήλθαν σε 5.113, ενώ οι νέοι χρήστες - νομικά πρόσωπα σε 1.180. Ο συνολικός αριθμός των χρηστών της υπηρεσίας e-banking ανέρχεται σε 46.140 χρήστες, αυξημένος κατά 15,8% έναντι του 2016.

Το πλήθος των εγχρήματων συναλλαγών (πληρωμές ή μεταφορές κεφαλαίων εντός Τράπεζας, πληρωμές οργανισμών & τρίτων, πληρωμές ή μεταφορές κεφαλαίων σε άλλες τράπεζες) ανήλθε σε 540.298 ύψους € 886 εκ. ευρώ.

Κατά τη διάρκεια του 2017, ολοκληρώθηκε στο e-banking η νέα υπηρεσία απόδοσης κωδικών μιας χρήσης μέσω συσκευών (Hardware Token) και αποστολής μηνυμάτων SMS (SMS Token) για την πραγματοποίηση εγχρήματων συναλλαγών, σε αντικατάσταση της λίστας TAN.

Η Attica Bank διαθέτει ένα σύγχρονο δίκτυο ATM, συνολικά 74 τον αριθμό, από τα οποία τα 55 βρίσκονται εγκατεστημένα στο δίκτυο των Καταστημάτων της, ενώ τα 19 είναι εγκατεστημένα σε χώρους τρίτων (off-site ATM). Επιπλέον, μέσω της υφιστάμενης συνεργασίας της Τράπεζας με τρεις συνεταιριστικές Τράπεζες, τα σημεία εξυπηρέτησης των πελατών ξεπερνούν τα 160 σε όλη την ελληνική επικράτεια

Η Attica Bank στο πλαίσιο αναβάθμισης των προσφερόμενων υπηρεσιών ηλεκτρονικής τραπεζικής, έχει ξεκινήσει την υλοποίηση νέων συστημάτων e-banking και mobile banking, τα οποία θα είναι διαθέσιμα στους πελάτες της το 2018.

3.6. Επενδυτικές Δραστηριότητες

Η Τράπεζα στο πλαίσιο της στρατηγικής ανάπτυξης των εργασιών της δραστηριοποιείται στις αγορές (εσωτερικού και εξωτερικού) Χρήματος, Συναλλάγματος, Ομολόγων και Παραγώγων καθώς και στο χώρο των Κεφαλαιαγορών, παρέχοντας προϊόντα χρηματοπιστηριακών αγορών και επενδυτικές υπηρεσίες διαμεσολάβησης κεφαλαίων και αναδοχών, κατέχοντας για το σκοπό αυτό την άδεια Ειδικού Συμβούλου για την Εναλλακτική Αγορά (EN.A) του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών (Χ.Α.).

Η Διεύθυνση Χρηματαγορών και Κεφαλαιαγορών έχει την κεντρική ευθύνη για την παρουσία της Τράπεζας στην εσωτερική και εξωτερική χρηματαγορά Ευρώ και Συναλλάγματος, για τη μεγιστοποίηση του αποτελέσματος από την διαχείριση των διαθέσιμων Κεφαλαίων της καθώς και την κάλυψη των αναγκών των πελατών της, στα πλαίσια της δραστηριοποίησής της στις συγκεκριμένες αγορές.

Επιπρόσθετα, στις εργασίες της εν λόγω μονάδας περιλαμβάνονται: α) η διαχείριση των χαρτοφυλακίων ιδιοκτησίας της Τράπεζας σε μετοχικές αξίες, σε ομολογιακούς τίτλους μετατρέψιμους σε μετοχές, σε παράγωγα επί μετοχών και σε συμμετοχές, β) η διαχείριση του προϊόντος παροχής πιστώσεων Margin Account σε επενδυτές - πελάτες της Τράπεζας, γ) η αξιολόγηση της απόδοσης των επενδύσεων με βάση τις σχέσεις κινδύνου έναντι απόδοσης και κόστους έναντι οφέλους καθώς και δ) η δραστηριοποίηση της Τράπεζας στις εκδόσεις κοινών ομολογιακών δανείων που πραγματοποιούνται και διαπραγματεύονται στην οργανωμένη αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών καθώς και ε) η επίβλεψη και η προσαρμογή στις απαιτήσεις που απορρέουν από το εκάστοτε νομοκανονιστικό πλαίσιο.

Τέλος εντός του 2017, η Τράπεζα προέβη σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να ολοκληρώσει την πλήρη προσαρμογή της στην Οδηγία 2014/65/ΕΕ για την Αγορά των Χρηματοπιστωτικών Μέσων (MiFID II).

3.7. Bancassurance

Για το 2017, ο κλάδος των ασφαλίσεων αναφορικά με εκδόσεις νέων συμβολαίων, εμφάνισε πτωτική πορεία. Παρατηρήθηκε μείωση της ακύρωσης υφιστάμενων συμβολαίων για τους κλάδους Περιουσίας, Υγείας και Οχημάτων ενώ παράλληλα υπήρξαν εξαγορές συνταξιοδοτικών συμβολαίων λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής ύφεσης.

Η Υποδιεύθυνση Bancassurance επέκτεινε τη συνεργασία της και με άλλες ασφαλιστικές εταιρείες, προκειμένου να είναι σε θέση να προσφέρει προς τους πελάτες της προγράμματα με προνομιακή τιμολόγηση και εξειδικευμένες καλύψεις.

Η Υποδιεύθυνση Bancassurance παρουσίασε και κατά το 2017 αύξηση του όγκου παραγωγής της σε ασφαλιστήρια συμβόλαια που αφορούν: α) στην ασφάλιση κινδύνων ενδιαφέροντος μηχανικών, δηλαδή στην ασφάλιση μηχανημάτων έργου (κινούμενων και μη), β) στην ασφάλιση αστικής ευθύνης καθώς και γ) στην ασφάλιση μικρών έργων καθώς και στην σύμπραξη για τη συνασφάλιση μεγάλων έργων.

Πιο συγκεκριμένα, σχετική αύξηση στην παραγωγή ασφαλιστρών παρουσίασε ο κλάδος ασφάλισης αστικής ευθύνης ιδιωτών και επαγγελματιών. Η βελτίωση του οικονομικού κλίματος αναμένεται να επιδράσει θετικά στην παραγωγή ασφαλιστρών του κλάδου αυτού.

Αυξητική τάση στην παραγωγή ασφαλιστρών παρουσίασε και ο κλάδος ασφάλισης ζωής και υγείας. Η τάση αυτή αναμένεται να ισχυροποιηθεί το 2018, με την παροχή συνταξιοδοτικών προγραμμάτων – συμπληρωματικών του κύριου φορέα ασφάλισης – καθώς και νοσοκομειακών καλύψεων, που θα υποκαθιστούν/συμπληρώνουν τον δημόσιο φορέα ασφάλισης υγείας.

Παράλληλα, κατά το 2017 δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον εξορθολογισμό των εργασιών και στην προσπάθεια είσπραξης των οφειλομένων ασφαλιστρών καθώς και στην περαιτέρω ενημέρωση και επιμόρφωση των στελεχών της Τράπεζας αναφορικά με την διάθεση των ασφαλιστικών προϊόντων.

Η Υποδιεύθυνση Bancassurance θα συνεχίσει και το 2018 να στηρίζει την προσπάθεια που καταβάλει η Attica Bank για την αύξηση της κερδοφορίας της και τον εμπλουτισμό των τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει στην ελληνική αγορά.

3.8. Factoring

Το Τμήμα Factoring της Attica Bank λειτουργεί εδώ και δεκατέσσερα χρόνια αποσκοπώντας στη διεύρυνση του πελατολογίου της Τράπεζας μέσω νέων συνεργασιών με μικρομεσαίες και μεγάλες εταιρείες παρέχοντας ένα ευέλικτο σύνολο χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Η αυξημένη ανάγκη εξασφάλισης πηγών χρηματοδότησης στο διαρκώς μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον, κατέστησε το Factoring ένα από τα πιο ελκυστικά και ευέλικτα προϊόντα που προσφέρει η Τράπεζα.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες μπορούν να προσφερθούν συνδυαστικά, μέσα από τα διαφορετικά προϊόντα Factoring που προσφέρει η Attica Bank καλύπτοντας σημαντικές ανάγκες της επιχείρησης και συμβάλλοντας στην απόκτηση συγκριτικού πλεονεκτήματος μέσα από :

- Τη δυνατότητα χρηματοδότησης ανάλογα με το ύψος των πωλήσεων και την αποτελεσματική διαχείριση και είσπραξη των απαιτήσεων.
- Τη συνεχή αξιολόγηση, τον έλεγχο και την ενημέρωση των προμηθευτών σχετικά με την εισπραξιμότητα των απαιτήσεων τους.
- Τη δυνατότητα εξασφάλισης του πιστωτικού κινδύνου υπό προϋποθέσεις (Factoring χωρίς αναγωγή).
- Ενίσχυση της ρευστότητας και στήριξη των επενδυτικών σχεδίων των εταιρειών.

Επιπλέον τίθεται σε εφαρμογή ο εκσυγχρονισμός του μηχανογραφικού συστήματος και η εφαρμογή νέων υπηρεσιών και σύγχρονων εργαλείων όπως το web service factoring και το sms service.

3.9. Leasing

Η Attica Bank δραστηριοποιείται εδώ και δεκαεπτά χρόνια στον χώρο των χρηματοδοτικών μισθώσεων ακινήτων, επαγγελματικών και επιβατικών οχημάτων, μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού.

Με δεδομένη την οικονομική συγκυρία και τους κεφαλαιακούς περιορισμούς, η Τράπεζα μέσω του αρμόδιου τμήματος και του εξειδικευμένου προσωπικού της επικεντρώθηκε κατά το έτος 2017 στην προσπάθεια διαχείρισης του χαρτοφυλακίου της από συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης και εστίασε τις προσπάθειές της στην αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων των πελατών μέσω ρυθμίσεων, αναδιαρθρώσεων οφειλών και λήψη επιπλέον εξασφαλίσεων προκειμένου να διασφαλίσει την βιωσιμότητα των πελατών της και τα συμφέροντα των μετόχων της.

Η Τράπεζα με βάση το ισχύον νομοκανονιστικό πλαίσιο και την τιμολογιακή και πιστοδοτική πολιτική της επικεντρώνεται το τελευταίο διάστημα στην εξέταση αιτημάτων για νέες συνεργασίες μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης σε υφιστάμενους και νέους πελάτες σε κλάδους και τομείς που χαρακτηρίζονται από προοπτική ανάπτυξης.

3.10. Εξυπηρέτηση Πελατών – Contact Center

Το τηλεφωνικό κέντρο της Τράπεζας παρέχει πληροφορίες για τα προϊόντα της Τράπεζας, εξυπηρετεί τους χρήστες της υπηρεσίας e-banking, υποστηρίζει το δίκτυο καταστημάτων για προϊόντα πιστωτικών καρτών και ελευθέρων δανείων, ενώ παράλληλα χειρίζεται την Υπηρεσία Έγκαιρης Ειδοποίησης Κακόβουλης Χρήσης Καρτών.

Το τηλεφωνικό κέντρο εξυπηρέτησης πελατών (210-3669000) λειτουργεί από Δευτέρα έως και Παρασκευή από τις 08:00 έως τις 21:00 και Σάββατο από τις 10:00 έως 18:00.

Η Υπηρεσία Ειδοποίησης Κακόβουλης Χρήσης αποτελεί ένα σύστημα ελέγχου των συναλλαγών που πραγματοποιούνται με τις πιστωτικές, τις χρεωστικές και τις προπληρωμένες κάρτες της Attica Bank σε όλο τον κόσμο. Σκοπός του συστήματος είναι η προστασία των κατόχων από δόλια χρήση της κάρτας τους από τρίτους, ώστε να αποφευχθούν τα κρούσματα κακόβουλης χρήσης. Με την αξιοποίηση εξειδικευμένων συστημάτων ανίχνευσης, όταν διαπιστωθούν ασυνήθιστες συναλλαγές που αποκλίνουν σημαντικά από τη συνήθη συναλλακτική συμπεριφορά του κατόχου, ενεργοποιούνται οι μηχανισμοί προειδοποίησης και υποδεικνύεται η ανάγκη επιβεβαίωσης της γνησιότητας της συναλλαγής.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι εκπρόσωποι της Υπηρεσίας προβαίνουν σε τηλεφωνική επικοινωνία με τον κάτοχο της κάρτας (η υπηρεσία λειτουργεί από τις 08:00 έως τις 21:00, 365 μέρες το χρόνο) για να πιστοποιήσουν τη γνησιότητα και την αυθεντικότητα της συναλλαγής. Σε περίπτωση που δεν εντοπιστεί ο κάτοχος και μέχρι να επιβεβαιωθεί ότι η συναλλαγή δεν συνιστά κρούσμα απάτης, είναι πιθανό να ανασταλεί προσωρινά η δυνατότητα συναλλαγών της κάρτας, ώστε να μην επεκταθεί το φαινόμενο εις βάρος του κατόχου. Με αυτόν τον τρόπο και βάσει της διεθνούς πρακτικής σε θέματα ασφάλειας χρήσης καρτών, μειώνονται αισθητά οι πιθανότητες κακόβουλης χρήσης των στοιχείων της κάρτας από τρίτους και προσφέρεται μεγαλύτερη ασφάλεια στη διενέργεια συναλλαγών.

3.11. Συστήματα και Έργα Πληροφορικής

Το έτος 2017 υπήρξε ένα ακόμα έτος με πολλές και ποικίλες δυσκολίες για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ειδικότερα για την Attica Bank, το 2017 χαρακτηρίστηκε από μία γενικευμένη και έντονη προσπάθεια, ώστε πολλά και σύνθετα έργα να υλοποιηθούν με αποκλειστικό στόχο, την επαναφορά της Τράπεζας σε περιβάλλον κανονικότητας, αποκαθιστώντας τη θέση της στο χώρο της ελληνικής οικονομίας.

Σημαντικό μέρος της πιο πάνω προσπάθειας, αφορούσε σε δράσεις που έπρεπε να στηριχθούν από τη Διεύθυνση Πληροφορικής και Οργάνωσης της Τράπεζας. Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του έργου της Διεύθυνσης αποτέλεσε το πρόγραμμα εναρμόνισης της Τράπεζας με τις απαιτήσεις που προέκυψαν ως αποτέλεσμα των εκτεταμένων ελέγχων που διενήργησαν στο προηγούμενο διάστημα κανονιστικοί και εποπτικοί φορείς (ΕΚΤ, SSM, ΤτΕ).

Παράλληλα η Διεύθυνση Πληροφορικής και Οργάνωσης προχώρησε και ολοκλήρωσε σειρά έργων που αφορούν στην προσαρμογή της Τράπεζας σε απαιτήσεις, αφετηρία των οποίων είναι το συνεχώς μεταβαλλόμενο νομοκανονιστικό πλαίσιο. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται σύνθετα έργα όπως είναι η λειτουργία του μηχανισμού εξωδικαστικού συμβιβασμού, η έναρξη λειτουργίας της οδηγίας MiFid II, η καθιέρωση του μηχανισμού δημιουργίας του "αφορολόγητου", η προσαρμογή στους κανόνες που θέτει το νέο διεθνές λογιστικό πρότυπο IFRS9 κ.λπ.

Στον τομέα των κεντρικών τεχνολογικών υποδομών, η Τράπεζα αποφάσισε τη μεταφορά του κυρίως μηχανογραφικού της κέντρου σε εγκαταστάσεις παρόχου εξειδικευμένων υπηρεσιών (collocation services), αξιολογώντας τα σημαντικά λειτουργικά και οικονομικά πλεονεκτήματα που η λύση αυτή προσφέρει. Το έργο θα ολοκληρωθεί μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2018. Η Τράπεζα επίσης ανανέωσε την σημαντική συνεργασία της με τον ΟΤΕ, διασφαλίζοντας την πλήρη τεχνολογική και λειτουργική αναβάθμιση του τηλεπικοινωνιακού της δικτύου, καλύπτοντας ταυτόχρονα μέσω ολοκληρωμένης λύσης IP τηλεφωνίας όλες τις απαιτήσεις "φωνής" σε κάθε σημείο του Δικτύου των Καταστημάτων και της Διοίκησης. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθούν πολλαπλά λειτουργικά αλλά και οικονομικά οφέλη.

Στον τομέα των εφαρμογών πληροφορικής, σημαντικό έργο αναπτύχθηκε σε συνεργασία με εξωτερική εταιρεία, στο πλαίσιο της συνδιαχείρισης επιλεγμένου δανειακού χαρτοφυλακίου. Παράλληλα, ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η υποστηρικτική συμμετοχή της Διεύθυνσης στα δύο έργα τιτλοποίησης δανείων στα οποία προχώρησε η Τράπεζα.

Ιδιαίτερη επίσης έμφαση δόθηκε στην εκκίνηση μιας συντονισμένης προσπάθειας η οποία θα οδηγήσει σταδιακά την Τράπεζα στην ψηφιακή εποχή. Στο πλαίσιο αυτό τέθηκε σε εφαρμογή νέο σύστημα διαχείρισης κωδικών μιας χρήσης (One Time Password), υπηρεσία που παρέχεται στους πελάτες – συνδρομητές του Internet Banking, ενώ δρομολογήθηκε και βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη το έργο της ανάπτυξης νέου Internet Banking αλλά και Mobile Banking. Επιπλέον σχεδιάστηκε και τέθηκε σε πιλοτική λειτουργία η εφαρμογή ψηφιακών υπογραφών (e-signature), απλοποιώντας υφιστάμενες χρονοβόρες διαδικασίες. Τέλος η Τράπεζα ανέπτυξε και έθεσε σε λειτουργία το νέο, πλήρως ανακαινισμένο λειτουργικά και τεχνολογικά, site της (www.atticabank.gr).

Στα σημαντικά έργα πληροφορικής περιλαμβάνεται το έργο που υλοποιήθηκε και επιτρέπει με ολοκληρωμένο τρόπο την συστημική διαχείριση του Προϋπολογισμού της Τράπεζας. Πάντα στο πλαίσιο των αμιγώς επιχειρηματικών δράσεων, αναπτύχθηκε σύστημα υποστήριξης της συμμετοχής της Τράπεζας στο πρόγραμμα ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ II και ΤΕΠΙΧ, ενώ δόθηκε μεγάλη έμφαση στην αυτοματοποίηση και περαιτέρω επιτάχυνση της διαδικασίας διάθεσης συσκευών POS στους πελάτες.

Για το έτος 2018, η Διεύθυνση Πληροφορικής και Οργάνωσης, θα δώσει μεγάλη έμφαση σε αναπτυξιακού χαρακτήρα έργα που θα συμβάλουν στην ουσιαστική αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται στην πελατεία, με κύριο άξονα τις ψηφιακές υπηρεσίες. Παράλληλα θα επικεντρωθεί και στην παροχή νέων σύγχρονων δυνατοτήτων προς μονάδες της Τράπεζας, που θα τους επιτρέψουν να επιτελέσουν το έργο τους με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Οι περιοχές της Διαχείρισης Κινδύνων, των Προμηθειών, του Μ.Ι.Σ., της Διαχείρισης Διαθεσίμων κ.λπ είναι μερικές από τις περιοχές για έργα των οποίων θα απορροφηθεί σημαντικό μέρος πόρων πληροφορικής.

Η Διεύθυνση Πληροφορικής και Οργάνωσης, θα συνεχίσει για το έτος 2018 το έργο της με γνώμονα πάντα την ασφαλή και με υψηλή διαθεσιμότητα παροχή νέων σύγχρονων προϊόντων και υπηρεσιών στους πελάτες της Τράπεζας στηρίζοντας με τον τρόπο αυτό τη συνολική προσπάθεια που καταβάλει η Attica Bank προκειμένου να περάσει σε μία νέα εποχή, διεκδικώντας μια νέα αναβαθμισμένη θέση στον ελληνικό οικονομικό στίβο.

3.12 Ανθρώπινο Δυναμικό

Βασική προτεραιότητα του Ανθρώπινου Δυναμικού της Τράπεζας αποτελεί η στήριξη και η εξυπηρέτηση των πελατών της Τράπεζας -πάντα με υπευθυνότητα, επαγγελματισμό και σεβασμό- μέσα στις δύσκολες συνθήκες που διαμορφώνονται από την οικονομική ύφεση.

Η Attica Bank αναγνωρίζοντας τον στρατηγικής σημασίας ρόλο του Ανθρώπινου Δυναμικού, αποδίδει τη μέγιστη σημασία στη μέριμνα για την υιοθέτηση πολιτικών οι οποίες διασφαλίζουν τη βέλτιστη αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων της.

Κύριο μέλημα της Τράπεζας – στο πλαίσιο της γενικότερης αναδιάρθρωσής της – αποτελεί η ενίσχυση της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού με την εισαγωγή και χρήση καινοτόμων πρακτικών, σύγχρονων μεθόδων και νέων τεχνολογιών, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της απόδοσης των εργαζομένων και την ανάδειξη του ανθρώπινου δυναμικού ως ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Σημαντική εξέλιξη για την Τράπεζα αποτέλεσε η υπογραφή της Επιχειρησιακής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας 2017-2019 η οποία συνέβαλε σημαντικά στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Τράπεζας καθώς και στην περαιτέρω ανάπτυξή της.

Απασχόληση

Κυρίαρχη πολιτική της Τράπεζας αποτελεί η παροχή ίσων ευκαιριών ανάπτυξης και εξέλιξης δίνοντας τη δυνατότητα σε όλα τα στελέχη να εξελισσονται και να αναπτύσσουν συνεχώς τις ικανότητες και τις δεξιότητές του, στοχεύοντας στην αποτελεσματική διαχείριση των αυξανόμενων προκλήσεων στο τραπεζικό περιβάλλον.

Στους πίνακες που ακολουθούν περιγράφεται η εξέλιξη του αριθμού των εργαζομένων στην Τράπεζα και στον Όμιλο, καθώς και η κατανομή ανά φύλο, ηλικία και γεωγραφική περιοχή για τα έτη 2016 και 2017.

Αριθμός Εργαζομένων, 2016-2017

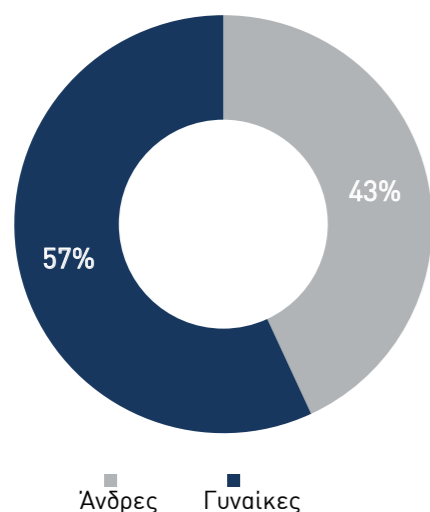
ΟΜΙΛΟΣ	Δύναμη 31.12.2017	Δύναμη 31.12.2016
Τράπεζα	777	782
Θυγατρικές εταιρίες	10	15
ΣΥΝΟΛΟ	787	797

Μεταβολές Αριθμού Εργαζομένων, 2016-2017

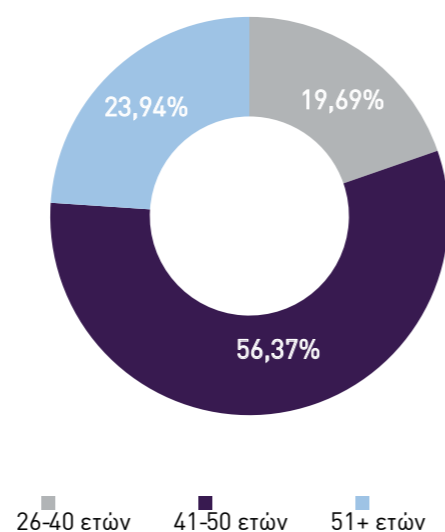
ΤΡΑΠΕΖΑ	2017	2016
Προσλήψεις	11	18
Αποχωρήσεις	16*	107*

*Συμπεριλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα Εθελουσίας Εξόδου

Κατανομή Εργαζομένων (Τράπεζα) με βάση το φύλο, 2017

Ηλικιακή Διάρθρωση Εργαζομένων (Τράπεζα), 2017

Γεωγραφική Κατανομή Εργαζομένων (Τράπεζα), 2017

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	31.12.2017
Αττική	538
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	27
Δυτική Μακεδονία	3
Θεσσαλία	21
Κεντρική Μακεδονία	78
Ήπειρος	4
Ιόνια Νησιά	6
Δυτική Ελλάδα	23
Στερεά Ελλάδα & Εύβοια	26
Πελοπόννησος	14
Βόρειο Αιγαίο	4
Νότιο Αιγαίο	6
Κρήτη	27
ΣΥΝΟΛΟ	777

Εκπαίδευση

Στην Τράπεζα η εκπαίδευση του Ανθρώπινου Δυναμικού αναγνωρίζεται ως ένας από τους βασικούς ρόλους για την ανάπτυξη και εξέλιξη της. Επιπλέον, πέραν του εύλογου προσδοκώμενου οφέλους που έχει για την Τράπεζα, η εκπαίδευση αποτελεί το κατεχόμενη μέσο προστιθέμενης αξίας για τον ίδιο τον εργαζόμενο. Στο πλαίσιο αυτό, καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια για τη βελτίωση του γνωστικού επιπέδου και των τυπικών προσόντων των εργαζομένων. Το 2017 η εκπαιδευτική δράση αναπτύχθηκε με 25% αύξηση των ωρών στο σύνολο των επιμορφωτικών ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν.

Ειδικότερα, ως προς το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών δράσεων, το μεγαλύτερο μερίδιο στην εκπαιδευτική δραστηριότητα κατέλαβε η εκπαίδευση σε θέματα χρηματοοικονομικού περιεχομένου με ποσοστό 34,70%. Παράλληλα, δεδομένης της επιβεβλημένης ανάγκης παρακολούθησης των διαρκών επικαιροποιήσεων του νομοκανονιστικού και εποπτικού πλαισίου, προκρίθηκαν εκπαιδεύσεις σε αντίστοιχες θεματολογίες σε ποσοστό 15,23% επί της συνολικής επιμορφωτικής δράσης. Ακολούθως, σημαντικό μερίδιο, 12,11% της επιμορφωτικής δράσης διατέθηκε στην προϊοντική ενώ και η επικαιροποίηση των γνώσεων και κατ' επέκταση της ετοιμότητας του προσωπικού σε θέματα ασφάλειας και προστασίας κατέλαβε σημαντικό μερίδιο στις εκπαιδευτικές δράσεις της Τράπεζας.

Διαφορετικές προσεγγίσεις στη μάθηση χρησιμοποιήθηκαν και για το 2017 με κυρίαρχη τη χρήση του E-learning σε ποσοστό 52,47%. Το 2017, ο συνολικός δείκτης ικανοποίησης των συμμετεχόντων σε εκπαιδευτικές διαμορφώθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα επιβεβαιώνοντας την αναγνώριση που αποδίδουν αμφότερα τα μέρη τόσο ο οργανισμός, όσο και οι εκπαιδευόμενοι στην κρισιμότητα του ρόλου της Εκπαίδευσης & Ανάπτυξης, ενώ περαιτέρω καταδεικνύεται το ενδιαφέρον και η δέσμευσή τους για αντίστοιχα επίπεδα ποιοτικού έργου και στο μέλλον.

Τέλος, το 2017, η Attica Bank εγκαίνιασε προγράμματα εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού με σημαντικότερο εξ αυτών την εισαγωγή ενός ολοκληρωμένου Προγράμματος Ανάπτυξης Στελεχών (Talent Management Program).

Παροχές στο Ανθρώπινο Δυναμικό

Η Τράπεζα επενδύει στο πιο πολύτιμο κεφαλαίο της, τους ανθρώπους της, και ως αναγνώριση προς αυτούς και τις οικογένειές τους έχει θεσπίσει πρόσθετες παροχές.

Ειδικότερα, η Τράπεζα προσφέρει στους υπαλλήλους της Πρόγραμμα Ομαδικής Ασφάλισης Προσωπικού ευρείας νοσοκομειακής περίθαλψης, σε συνεργασία με ασφαλιστική εταιρία (κάλυψη νοσοκομειακής περίθαλψης, παροχή τοκετού, δωρεάν ετήσιο πρόγραμμα ιατρικών εξετάσεων check up κ.α.)

Επίσης, η Τράπεζα επιθυμώντας να επιβραβεύσει την προσπάθεια και την επίτευξη υψηλών επιδόσεων των τέκνων των υπαλλήλων της που αριστεύουν στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και όσων εισήχθησαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, απονέμει συμβολικά χρηματικά βραβεία. Κατά το 2017, χορηγήθηκαν χρηματικά βραβεία σε 98 τέκνα υπαλλήλων.

3.13. Προβολή – Εταιρική Επικοινωνία

Η Attica Bank, συνεχίζει την προσπάθειά της για την καλύτερη ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού, με γνώμονα την εξυπηρέτηση του και τη δημιουργία ενός κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Το πλάνο της επικοινωνίας, απευθύνθηκε στο σύνολο του καταναλωτικού και επιχειρηματικού κόσμου. Επιπλέον στόχευση πραγματοποιήθηκε προς τους Ιατρούς-Μηχανικούς-Δικηγόρους καθώς επίσης και προς Υπαλλήλους και Συνταξιούχους Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα.

Το «Μαζί πιο ισχυροί» παραμένει κεντρικό σύνθημα της εταιρικής επικοινωνίας και αφορά στην συλλογική και συνεχή προσπάθεια για την επίτευξη των στόχων της Τράπεζας. Η προσπάθεια αυτή περιλαμβάνει τόσο τη συνεργασία στο εσωτερικό της Τράπεζας, όσο και τη συνεργασία μεταξύ της Τράπεζας και των πελατών της.

Σημαντική επένδυση και χρήσιμο εργαλείο στην εταιρική επικοινωνία της Attica Bank, αποτελεί η ιστοσελίδα της, www.atticabank.gr η οποία επανασχεδιάστηκε και αναβαθμίστηκε προκειμένου να προσφέρει στους χρήστες ένα φιλικό, σύγχρονο και εύκολο στην πλοήγηση περιβάλλον. Στόχος της νέας ιστοσελίδας είναι να αναδείξει ακόμη περισσότερο το φρέσκο χαρακτήρα, τη λειτουργική δομή και την απλότητα της πληροφόρησης προς το χρήστη, ακολουθώντας παράλληλα τις νέες τάσεις της

Χορηγίες – Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Στην Attica Bank η επιχειρηματικότητα και η κοινωνική ευαισθησία συνυπάρχουν σε μια πολιτική που υπηρετεί τον άνθρωπο και τις ανάγκες του. Η Attica Bank το 2017 υλοποίησε μια σειρά χορηγιών για τη στήριξη φιλανθρωπικών σωματείων, ιδρυμάτων και οργανισμών, αποδεικνύοντας έμπρακτα τον κοινωνικό της ρόλο. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από τις ενέργειες στις οποίες η Τράπεζα ήταν χορηγός, τη χρονιά που πέρασε.

Κοινωνική Προσφορά

- Δωρεά στην Ιερά Μητρόπολη Σύρου για τις κοινωφελείς δράσεις της.
- Δωρεά στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Γιαννιτσών, της Ιεράς Μητρόπολης Εδέσσης Πέλλης και Αλμωπίας, για τις κοινωφελείς δράσεις του.
- Στήριξε χορηγικά τη Γυμναστική Εταιρεία Αγρινίου (ΓΕΑ) για την υλοποίηση των πολιτιστικών της δράσεων.
- Ήταν χορηγός του Παραδοσιακού Καλλιτεχνικού Εργαστηρίου Αγρινίου.
- Στήριξε χορηγικά την καλοκαιρινή εκστρατεία “Γίνε εξερευνητής του κόσμου” που πραγματοποιήθηκε από τον Δημοτικό Οργανισμό Κοινωνικής Πολιτικής και Παιδείας, στον Νομό Χανίων.
- Ήταν χορηγός για την υλοποίηση της “Λευκής Νύχτας” που διοργάνωσε ο Εμπορικός Σύλλογος Λιβαδειάς.
- Στήριξε χορηγικά τον Εμπορικό και Εισαγωγικό Σύλλογο Πατρών.
- Προσέφερε τεχνολογικό και λοιπό εξοπλισμό για την κάλυψη αναγκών εκπαίδευσης, σε σχολεία και Οργανισμούς ανά την Ελλάδα.
- Στήριξε τις φιλανθρωπικές δράσεις 40 σωματείων για παιδιά.

Πολιτιστικές Ενέργειες

- Ως εταιρικό μέλος του σωματείου “ΔΙΑΖΩΜΑ”, ήταν χορηγός για την υλοποίηση των πολιτιστικών δράσεων του.
- Ήταν χορηγός στο “60ο Φεστιβάλ Φιλιππων” και στο “Ethnic Festival COSMOPOLIS” που πραγματοποιήθηκαν στην Καβάλα.
- Ήταν χορηγός στις πολιτιστικές εκδηλώσεις “Βαλκανική Πλατεία” και “Μερκούρεια” που πραγματοποίησε ο Δήμος Νεάπολης – Συκεών.
- Ήταν χορηγός στις πολιτιστικές εκδηλώσεις “ΤΡΟΦΩΝΕΙΑ 2017” που πραγματοποίησε ο Δήμος Λεβαδέων.
- Ήταν χορηγός στο θέατρο “ΣΤΟΑ”.
- Ήταν χορηγός του Ινστιτούτου Ερευνών και Πολιτικής Στρατηγικής για την Ανάπτυξη και τη Διακυβέρνηση, για την υλοποίηση των δράσεων του.
- Στήριξε χορηγικά το Επιμελητήριο Ξάνθης για τη διεξαγωγή της “5ης Πανελληνίας Γενικής Έκθεσης” που πραγματοποιήθηκε στην Ξάνθη.

Επιστήμη – Εκπαίδευση

- Ήταν χορηγός της εκδήλωσης “Βραδιά του Ερευνητή 2017” που διοργάνωσε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Ήταν χορηγός στο “5ο Αναπτυξιακό Συνέδριο με θέμα: “Αναπτυξιακές Προοπτικές για τη Δυτική Ελλάδα”, που πραγματοποιήθηκε στην Ξάνθη.
- Στήριξε χορηγικά το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για τη διεξαγωγή του 11ου Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου Χημικής Μηχανικής” στη Θεσσαλονίκη.

Αθλητισμός

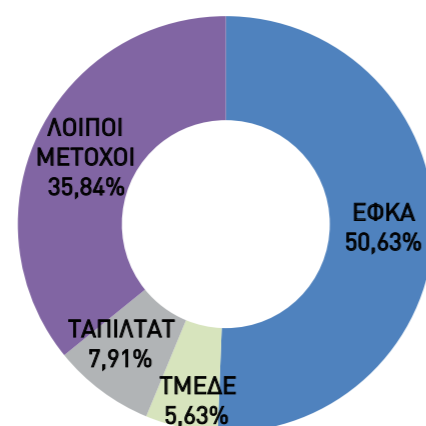
- Ήταν χορηγός της Ελληνικής Ομοσπονδίας Τοξοβολίας.
- Ήταν χορηγός στον “2ο Μαραθώνιο Κρήτης”, που πραγματοποιήθηκε στα Χανιά από τον Σύλλογο Δρομέων Υγείας Χανίων.
- Ήταν χορηγός στο “33ο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου Δικηγορικών Συλλόγων”, που πραγματοποίησε ο Δ.Σ. Αγρινίου.
- Ήταν χορηγός στο “2ο Εργασιακό Πρωτάθλημα Μπάσκετ”, που πραγματοποιήθηκε στα Ιωάννινα.
- Στήριξε χορηγικά τον Αθλητικό Πολιτιστικό Όμιλο Θέρμης “Ο ΘΕΡΜΑΙΚΟΣ”.
- Ήταν χορηγός στον Όμιλο Αντισφαιρίσεως Χανίων.
- Ήταν χορηγός στον “ΑΜΒΡΥΣΣΕΥΣ” Διστόμου Βοιωτίας.

3.14 Μετοχικό Κεφάλαιο - Πορεία της Μετοχής της Τράπεζας

Το Μετοχικό κεφάλαιο της Attica Bank κατά την 31.12.2017 ήταν διαιρεμένο σε:

- Δύο δισεκατομμύρια τριακόσια τριάντα εννέα εκατομμύρια τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες τριακόσιες ενενήντα τέσσερις (2.339.353.394) κοινές ονομαστικές μετοχές.
- Διακόσια ογδόντα έξι εκατομμύρια διακόσιες ογδόντα πέντε χιλιάδες επτακόσιες δέκα τέσσερις (286.285.714) μετοχές του Ν.3723/2008 κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου.

Μετοχική Σύνθεση της Attica Bank, 31/12/2017

Βάσει του Ν.4387/2016, το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. εντάχθηκε από 1/1/2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ).

Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών της Τράπεζας που κατείχε το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. περιήλθαν στο Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ενώ το υπόλοιπο 50,625% περιήλθε στον Ε.Φ.Κ.Α.

Το Τ.Α.Π.Ι.Α.Τ.Α.Τ. (Ταμείο Αλληλοβοήθειας Προσωπικού Ιονικής - Λαϊκής Τράπεζας και Άλλων Τραπεζών) εξακολουθεί να κατέχει το 7,91% των κοινών μετοχών της Τράπεζας, ενώ το υπόλοιπο 35,84% κατέχουν περί τις 20.000 μέτοχοι, κυρίως ιδιώτες.

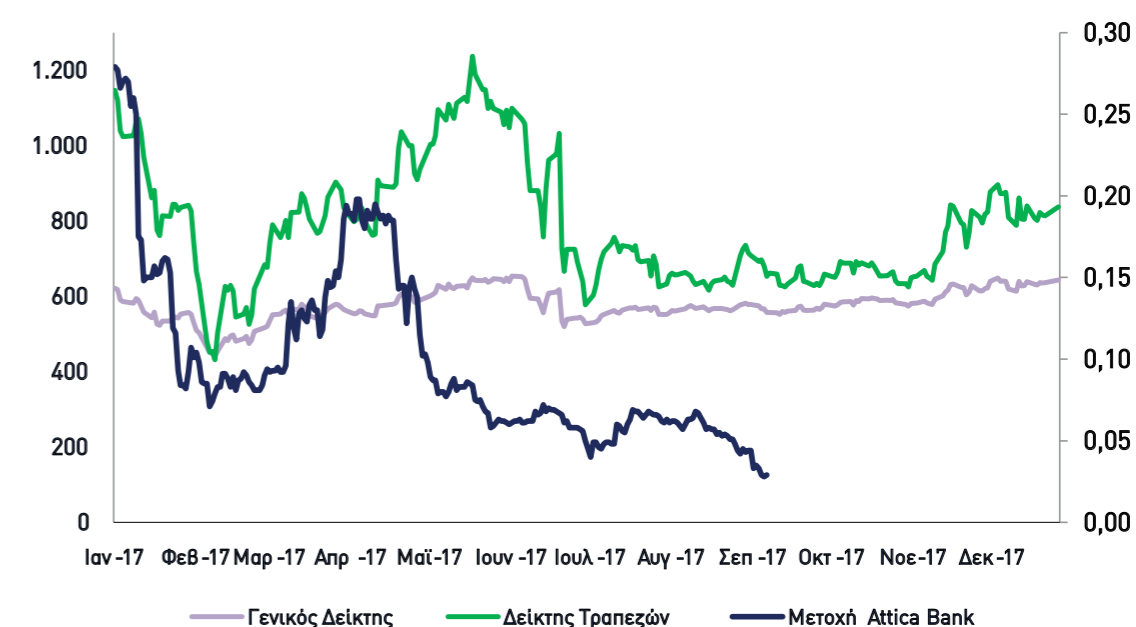
Η μετοχή της Attica Bank (Σύμβολο Χ.Α.: ΑΤΤ) διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο Αθηνών και συμμετέχει στους εξής χρηματιστηριακούς δείκτες:

ΣΥΜΒΟΛΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΓΔ	Γενικός Δείκτης Τιμών Χ.Α.
ΔΟΜ	Δείκτης Όλων των Μετοχών Χ.Α.
FTSEM	FTSE/Χ.Α. Mid Cap
ΣΑΓΔ	Δείκτης Συνολικής Απόδοσης Γενικού Δείκτη Χ.Α.
ΔΤΡ	FTSE/Χ.Α. Τράπεζες
FTSEB	FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. Τραπεζικός Δείκτης

Το Χρηματιστήριο Αθηνών το 2017 έκλεισε με άνοδο (Γενικός Δείκτης Χ.Α. 0,42%, Τραπεζικός Δείκτης 4,56%) και η συνολική κεφαλαιοποίηση των μετοχών αυξήθηκε κατά 10 δις ευρώ. Η αγορά ανέκαμψε μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης, η οποία απομάκρυνε την περίπτωση του Grexit της ελληνικής οικονομίας, αλλά και την πιθανότητα «κουρέματος» των καταθέσεων λόγω έλλειψης ρευστότητας στις τράπεζες, ενώ στην ανάκαμψη συνέδραμε η ραγδαία αποκλιμάκωση της καμπύλης απόδοσης των ελληνικών ομολόγων.

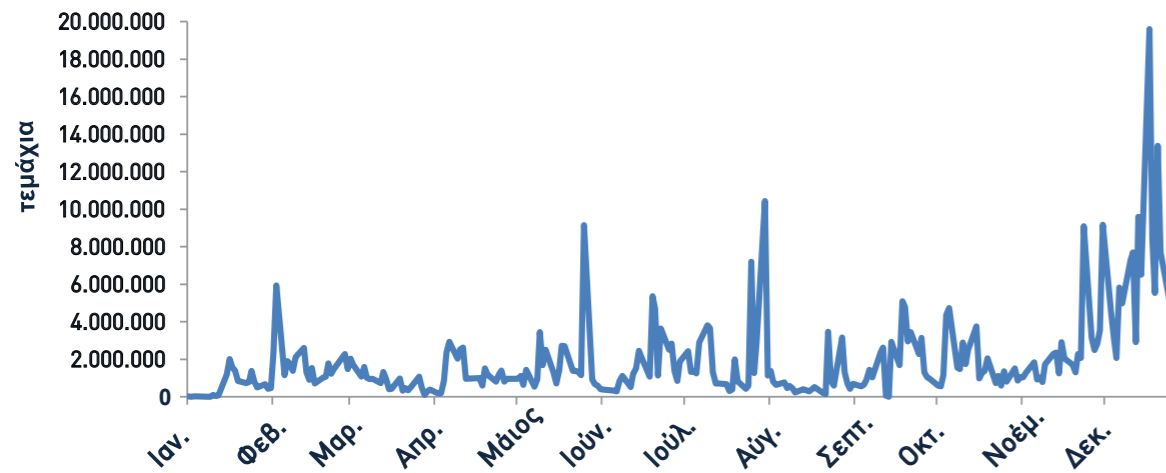
Το παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζει την διακύμανση της τιμής της μετοχής της Τράπεζας σε σχέση με τον Γενικό Δείκτη και τον Δείκτη Τραπεζών του Χρηματιστηρίου Αθηνών για το 2017.

Διακύμανση της τιμής της μετοχής της Attica Bank σε σύγκριση με την πορεία του Γενικού και του Τραπεζικού Δείκτη του Χ.Α., 2017

Η κεφαλαιοποίηση της Τράπεζας στις 29.12.2017 ήταν 84,2 εκατ. ευρώ . Ο μέσος ημερήσιος όγκος συναλλαγών της μετοχής της Attica Bank για το 2017 διαμορφώθηκε στα 5.533.699 τεμάχια με υψηλό έτος τα 35.854.748 τεμάχια κατά την 24.05.2017 και αντίστοιχο χαμηλό έτος τα 263.824 τεμάχια κατά την 20.04.2017.

Διακύμανση ημερήσιου όγκου συναλλαγών της μετοχής της Attica Bank (τεμάχια), 2017

3.15 Πιστοληπτική Αξιολόγηση της Τράπεζας

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα πιο πρόσφατα στοιχεία για την πιστοληπτική διαβάθμιση της Τράπεζας από τον οίκο Moody's (ανακοίνωση της 27.02.2018).

	Bank Deposits	Προοπτική
Moody's	Caa3	Σταθερή

04

Εταιρική
Διακυβέρνηση

4. Εταιρική Διακυβέρνηση¹.

4.1. Εταιρική Διακυβέρνηση. Όργανα Στρατηγικής και Εποπτείας

Η εταιρική διακυβέρνηση, μαζί με την εταιρική κοινωνική ευθύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη, αποτελούν τους τρεις θεμελιώδεις πυλώνες της επιχειρηματικότητας για την Attica Bank.

Η εταιρική διακυβέρνηση αρθρώνεται ως ένα σύστημα σχέσεων ανάμεσα στο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), στη διοίκηση της Τράπεζας, τους μετόχους της και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, συνιστά τη δομή μέσω της οποίας προσεγγίζονται και τίθενται οι στόχοι της Τράπεζας, εντοπίζονται οι βασικοί κίνδυνοι που αυτή αντιμετωπίζει κατά τη λειτουργία της, προσδιορίζονται τα μέσα επίτευξης των στόχων, οργανώνεται το σύστημα διαχείρισης κινδύνων και καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση της απόδοσης της διοίκησης κατά τη διαδικασία εφαρμογής των παραπάνω.

Η εναρμόνιση των στόχων και των κινήτρων των μελών του Δ.Σ., των ανώτατων στελεχών και των άλλων εργαζομένων της Τράπεζας με εκείνα των μετόχων της, αποτελεί καίριο ζητούμενο της ορθής εταιρικής διακυβέρνησης.

Με σκοπό τη διαρκή προώθηση του γενικού εταιρικού συμφέροντος, τη μακροχρόνια βιωσιμότητα και ανάπτυξη της Attica Bank και τη διατήρηση και βελτίωση της αξιοπιστίας της, το Δ.Σ. της Τράπεζας έχει ορίσει ένα πλαίσιο γενικών αρχών αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων και ανάληψης των κινδύνων, το οποίο είναι προσαρμοσμένο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Τράπεζας και το οποίο συμμορφώνεται διαρκώς με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος.

Σε εφαρμογή αυτών των γενικών αρχών, η Τράπεζα έχει θέσει σε λειτουργία τα εξής όργανα εποπτείας και μηχανισμούς διαφάνειας:

4.1.1. Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων είναι το ανώτατο όργανο της Τράπεζας και είναι αρμόδια για την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι διαδικασίες και οι κανόνες σύγκλησης, συμμετοχής και λήψης αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση, καθώς και οι αρμοδιότητες αυτής ρυθμίζονται αναλυτικά από τις διατάξεις του Καταστατικού της Τράπεζας και του Κ.Ν. 2190/1920.

4.1.2. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) είναι συλλογικά υπεύθυνο για την χάραξη των στρατηγικών στόχων του Ομίλου, την εποπτεία των Ανώτατων και Ανώτερων Διοικητικών Στελεχών, καθώς επίσης και για τον επαρκή και αποτελεσματικό έλεγχο της Τράπεζας με γνώμονα την προώθηση του γενικότερου εταιρικού συμφέροντος και την επίτευξη της μέγιστης μακροπρόθεσμης αξίας στα πλαίσια του νόμου.

Το σημερινό Δ.Σ. απαρτίζεται από δώδεκα (12) μέλη εκ των οποίων τρία (3) είναι εκτελεστικά, τέσσερα (4) μη εκτελεστικά, τέσσερα (4) ανεξάρτητα μη εκτελεστικά και ένα (1) αποτελεί εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου που έχει οριστεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν.3723/2008. Ο ορισμός των ανεξάρτητων μελών του Δ.Σ. σύμφωνα με το Ν.3016/2002 γίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας:

α) φέρει τη γενική ευθύνη διοίκησης και λειτουργίας της Τράπεζας, εγκρίνει κι επιβλέπει την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων, της στρατηγικής αντιμετώπισης των κινδύνων και της εσωτερικής διακυβέρνησης του ιδρύματος.

β) διασφαλίζει την αρτιότητα των συστημάτων λογιστικής και χρηματοοικονομικών εκθέσεων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών ελέγχων και της συμμόρφωσης με το νόμο και τα συναφή πρότυπα.

γ) επιβλέπει τη διαδικασία των, κατά νόμο απαιτούμενων δημοσιοποιήσεων και ανακοινώσεων.

δ) είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματική επίβλεψη των ανωτέρων διοικητικών στελεχών, ήτοι των φυσικών προσώπων που ασκούν εκτελεστικά καθήκοντα στην Τράπεζα και τα οποία είναι υπεύθυνα και λογοδοτούν στο Δ.Σ. για την καθημερινή διοίκησή της.

ε) παρακολουθεί και αξιολογεί περιοδικά την αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας και προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για την αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων.

Κατά την 31.12.2017, η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας ήταν η κάτωθι:

1. Παναγιώτης Ρουμελιώτης του Βασιλείου, Πρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος
2. Θεόδωρος Πανταλάκης του Νικολάου, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
3. Αθανάσιος Τσάδαρης του Χρήστου, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
4. Ιωάννης Τσακίρακης του Εμμανουήλ, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
5. Δημήτριος Τζανίνης του Γεωργίου, Μη Εκτελεστικό Μέλος
6. Χαράλαμπος Μπριλάκης του Στυλιανού, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
7. Ιωάννης Μαργαγιόλης του Σπυρίδωνος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
8. Γεώργιος Βλαχάκης του Ηρακλή, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
9. Γεώργιος Παναγιώτου του Νικολάου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
10. Αθανάσιος Σταθόπουλος του Δημητρίου, Μη Εκτελεστικό Μέλος
11. Σταύρος Παπαγιαννόπουλος του Γεωργίου, Μη Εκτελεστικό Μέλος
12. Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου του Δημητρίου, Πρόσθετο, Μη Εκτελεστικό Μέλος και εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ. (Μη Εκτελεστικό Μέλος)

Παναγιώτης Ρουμελιώτης

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και κατέχει τίτλο διδακτορικού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και από το Πανεπιστήμιο του Paris II. Έχει διατελέσει Υπουργός Οικονομίας και Εμπορίου από το 1981 έως το 1989. Το Μάρτιο του 2010 ανέλαβε τη θέση του αναπληρωτή εκτελεστικού διευθυντή και εκπροσώπου της Ελλάδος στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Από το 2012 έως το 2015 κατείχε τη θέση του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου στην Τράπεζα Πειραιώς. Είναι καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο από το 2004 ενώ κατείχε σημαντικές θέσεις ως οικονομικός σύμβουλος σε διεθνή και εγχώρια ερευνητικά ινστιτούτα. Από τον Σεπτέμβριο του 2016 είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

¹ Το παρόν κεφάλαιο περιγράφει συνοπτικά τη λειτουργία των βασικών οργάνων Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας. Ο πλήρης Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης που εφαρμόζει η Τράπεζα είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα της, www.atticabank.gr. Επίσης, η Ετήσια Οικονομική Έκθεση της χρήσης 2017 περιέχει τη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης που καταρτίζεται με βάση τον Ν. 3873/2010.

ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)

Θεόδωρος Πανταλάκης

Είναι απόφοιτος του Πανεπιστημίου Πειραιά με ειδίκευση στη διοίκηση επιχειρήσεων. Από το 1980 έως το 1991 εργάστηκε στην ΕΤΕΒΑ ενώ έως το 1996 διετέλεσε βοηθός Γενικού Διευθυντή στον Όμιλο Interamerican. Το Μάρτιο του 1996 ανέλαβε τη θέση του Υποδιοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος μέχρι και τον Μάιο του 2004 όπου και ανέλαβε Αντιπρόεδρος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς. Από τον Δεκέμβριο του 2009 μέχρι και τον Ιούλιο του 2012 διετέλεσε Διοικητής της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος και μέλος στα διοικητικά συμβούλια μεγάλων εμπορικών και κατασκευαστικών εταιρειών. Από τον Σεπτέμβριο του 2016 έχει αναλάβει καθήκοντα Διευθύνοντα Συμβούλου στην Τράπεζα.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)

Αθανάσιος Τσάδαρης

Είναι πτυχιούχος του Μαθηματικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού (certificate) στην Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέτει 32 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα (Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Γενική Τράπεζα, Δωρική –Telesis- EFG Eurobank, Τράπεζα Μακεδονίας – Θράκης) και από το 2008 ανέλαβε καθήκοντα Διευθυντή Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών στην Attica Bank. Τον Ιούνιο του 2016 εξελέγη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας. Τον Ιούλιο του 2016 εξελέγη Εντεταλμένος Σύμβουλος και από τον Σεπτέμβριο του 2016 κατέχει την θέση του Αναπληρωτή Διευθύνοντα Συμβούλου και εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)

Ιωάννης Τσακίρακης

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος στην Οικονομική Στατιστική & Οικονομετρία από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέτει πάνω από 28 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα, έχοντας εργασθεί σε διάφορες Τράπεζες καθώς και σε εταιρείες διαχείρισης χαρτοφυλακίου. Τον Μάιο του 2015 ανέλαβε καθήκοντα Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή και Επικεφαλής στο τμήμα της Γενικής Διεύθυνσης Αναδιάρθρωσης Πιστώσεων στην Attica Bank και τον Σεπτέμβριο του 2016 εξελέγη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και ανέλαβε καθήκοντα Αναπληρωτή Διευθύνοντα Συμβούλου.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

Δημήτριος Τζαννίνης

Είναι οικονομολόγος. Διατελεί Ειδικός Σύμβουλος στη ΔΕΗ, μέλος της Επιτροπής Ελέγχου της Allianz Ελλάδος και ανεξάρτητος οικονομικός σύμβουλος. Έχει διατελέσει Πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομώνων, μέλος του Economic and Financial Committee και του Eurogroup Working Group της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αναπληρωτής του Υπουργού στα Συμβούλια Υπουργών Eurogroup και ECOFIN, μέλος του Economic Policy Committee του ΟΟΣΑ, Αναπληρωτής Διοικητής για την Ελλάδα στο Συμβούλιο των Διοικητών του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΔΔΗΧ και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Ελέγχου της Εθνικής Τράπεζας. Δίδαξε οικονομικά στο Πανεπιστήμιο του Western Ontario από το 1990 έως το 1993. Από το 1993 έως το 2008 ήταν στέλεχος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στα τμήματα Ασιατικό, Ευρωπαϊκό και Ανάπτυξης Πολιτικής & Επισκόπησης. Αποφοίτησε αριστούχος στα Οικονομικά από το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, κατέχει Master's στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο McMaster και έκανε διδακτορικές σπουδές στα Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο του Western Ontario. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Αθανάσιος Σταθόπουλος

Είναι απόφοιτος του Τμήματος Λογιστικής του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πατρών, διαθέτοντας, παράλληλα, και διδασκαλική εμπειρία στο χώρο των χρηματοοικονομικών και της λογιστικής. Από το 1995 εργάζεται στην Attica Bank ενώ το 2004 ανέλαβε τη διαχείριση της Διεύθυνσης Κεφαλαιαγορών και Επενδυτικής Τραπεζικής έως και το 2006 όπου και εξελέγη Πρόεδρος του Συλλόγου των εργαζομένων της Attica Bank. Από το 2008 έως και σήμερα είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, καθώς και μέλος των Διοικήσεων ΟΤΟΕ και ΓΣΕΕ. Είναι επίσης, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Διατραπεζικού Κέντρου Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης της ΟΤΟΕ, καθώς και μέλος του 3-μελούς Τριτοβάθμιου Διατραπεζικού Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Σταύρος Παπαγιαννόπουλος

Είναι πτυχιούχος του τμήματος Οικονομικών του κολλεγίου Pierce Αθηνών ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος στα Οικονομικά από το University College of London. Διαθέτει σχεδόν 40 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον ιδιωτικό τομέα ως σύμβουλος επιχειρήσεων ενώ έχει εργαστεί ως οικονομικός διευθυντής σε εταιρείες του ιδιωτικού τομέα με κύριο αντικείμενο τη βιομηχανία.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΛΗ

Χαράλαμπος Μηριλάκης

Σπούδασε Ηλεκτρολόγος Μηχανικός στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο (Διπλ. 1992) και το Columbia University της Νέας Υόρκης (MSc. 1995). Είναι μέλος του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors- IIA) και του Information Systems Audit & Control Association (ISACA), κάτοχος της επαγγελματικής πιστοποίησης CISA, ενώ από το 2014 εκλέγεται μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ελληνικού παραρτήματος του ISACA. Στο παρελθόν έχει εργαστεί ως εσωτερικός ελεγκτής (Sr. Audit Manager) στην Eurobank (2004-2016) και ως έμπειρος μηχανικός λογισμικού σε εταιρείες στην Ελλάδα (OIP) και τις Η.Π.Α. (Bell Communications Research, QWest Communications). Το Σεπτέμβριο του 2016 εξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Attica Bank.

Ιωάννης Μαργαγιόλης

Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο του Middlesex. Διαθέτει πάνω από 25 χρόνια εργασιακή εμπειρία στον τραπεζικό τομέα με ειδίκευση στην εταιρική χρηματοδότηση. Έχει διατελέσει Επικεφαλής Πελατειακής Κάλυψης Μεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων της Εμπορικής Τράπεζας και Σύμβουλος Διοίκησης της Alpha Bank σε θέματα Wholesale Banking. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Γεώργιος Βλαχάκης

Διαθέτει 35 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα τόσο στην Ελλάδα (Εμπορική Τράπεζα, Citibank) όσο και στο εξωτερικό (Citibank UK) με ειδίκευση στη λιανική τραπεζική και στο private banking. Από τον Ιούνιο του 2016 εκλέγεται μη εκτελεστικό μέλος του ΔΣ της Τράπεζας Αττικής. Κατά την περίοδο 2001-2012 υπήρξε στέλεχος της Εμπορικής Τράπεζας, και διετέλεσε επικεφαλής της Λιανικής Τραπεζικής, υπεύθυνος των Δικτύων Διανομής, και του προγράμματος εκσυγχρονισμού της Τράπεζας ενώ συμμετείχε και ως μέλος στα διοικητικά συμβούλια θυγατρικών εταιρειών της Εμπορικής. Ξεκίνησε τη καριέρα του στο DINERS CLUB ΕΛΛΑΔΟΣ το 1978, ενώ από το 1984 έως το 2001 εργάστηκε για την CITIBANK ΕΛΛΑΔΟΣ, το μεγαλύτερο διάστημα σαν Financial Controller (CFO), αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα και σημαντικούς περιφερειακούς ρόλους. Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στα Χρηματοοικονομικά από το Πανεπιστήμιο του Stirling της Μεγάλης Βρετανίας.

Γεώργιος Παναγιώτου

Σπούδασε Οικονομικά, Στατιστική και Οικονομετρία στα Πανεπιστήμια Exeter (BA) και Southampton (Msc) της Αγγλίας. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στην Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το MIT Sloane School of Management. Διαθέτει πάνω από 20 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό - επενδυτικό τομέα (Chase Manhattan Bank, Ιονική Τράπεζα, Eurobank Private Bank, Ελληνική Τράπεζα, Alpha Trust). Διετέλεσε Διευθύνων Σύμβουλος και μέλος Δ.Σ. στην ΕΤΑΔ Α.Ε., ενώ από το 1996 έως 1998 διετέλεσε Γενικός Οικονομικός Διευθυντής στο Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ (κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3723/2008)

Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου

Είναι πτυχιούχος χημικός- μηχανικός απόφοιτος του Πολυτεχνείου Θεσσαλονίκης. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος με άριστα στην Τραπεζική από το ΕΑΠ. Διαθέτει σχεδόν 30 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον εγχώριο τραπεζικό τομέα. Εργάστηκε σε περιφερειακές και κεντρικές τραπεζικές εργασίες και κυρίως στην αξιολόγηση και δανειοδότηση ιδιωτών και επιχειρήσεων. Έχει διατελέσει επικεφαλής αξιολόγησης και ένταξης επενδυτικών σχεδίων σε αναπτυξιακά προγράμματα και έχει διδάξει σε πλήθος σεμιναρίων.

4.1.2.1. Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

Κατά την 31.12.2017, η σύνθεση των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας ήταν η κάτωθι:

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	Επιτροπή Ελέγχου	Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων	Επιτροπή Αποδοχών	Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών του Δ.Σ.	Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού & Επικοινωνίας
Πρόεδρος (Μη Εκτελεστικό Μέλος) ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ					☐
ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ					
Διευθύνων Σύμβουλος ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ					●
Αναπληρωτές Διευθύνοντες Σύμβουλοι ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΔΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΑΚΗΣ					●
ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ					
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΝΙΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ	●	☐	●	●	●
ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΛΗ					
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΡΙΛΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΜΑΓΓΙΟΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ	● ☐	● ● ● ●	● ● ☐	● ☐ ●	● ●
ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ (κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3723/2008)					
ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ			●		

- Μέλος της Επιτροπής
- ☐ Πρόεδρος της Επιτροπής

Επιτροπή Ελέγχου

Στα πλαίσια της υποβοήθησης του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την άσκηση των καθηκόντων του, έχει συσταθεί και λειτουργεί η Επιτροπή Ελέγχου (Ε.Ε.). Η Επιτροπή Ελέγχου εξετάζει και διασφαλίζει την ανάπτυξη και τη λειτουργία ενός επαρκούς και αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.) σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου, διευκολύνει την επικοινωνία του Δ.Σ. με τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές και εξετάζει την ακρίβεια και πληρότητα των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων.

Η Επιτροπή Ελέγχου απαρτίζεται κατ' ελάχιστον από τρία μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. της Τράπεζας, ένα εκ των οποίων είναι και ανεξάρτητο. Η θητεία των μελών της Επιτροπής είναι τριετής. Η ανανέωση της θητείας ή η τροποποίηση της σύνθεσής της Ε.Ε. γίνεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Τράπεζας. Σε περίπτωση παραίτησης κάποιου μέλους της Επιτροπής Ελέγχου, η συμπλήρωση της κενής θέσης γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας, η οποία υποβάλλεται στην επόμενη Γ.Σ. των μετόχων για έγκριση. Η Γενική Συνέλευση ορίζει επίσης τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου. Τα Μέλη της Επιτροπής Ελέγχου δεν πρέπει να κατέχουν παράλληλες θέσεις ή ιδιότητες ή να διενεργούν συναλλαγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την αποστολή της Επιτροπής Ελέγχου. Η συμμετοχή στην Ε.Ε., δεν αποκλείει τη δυνατότητα συμμετοχής και σε άλλες επιτροπές του Δ.Σ. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις και εμπειρία για την επίβλεψη των ελεγκτικών διαδικασιών και των λογιστικών θεμάτων που απασχολούν την Ε.Ε., ενώ παράλληλα η Ε.Ε., ως σύνολο, πρέπει να διαθέτει την κατάρτιση και την εμπειρία που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση του έργου της, περιλαμβανόμενης της γνώσης για το ευρύτερο περιβάλλον λειτουργίας της Τράπεζας και για τα συστήματα πληροφορικής.

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου, μεταξύ άλλων είναι:

α) Η παρακολούθηση, η ετήσια αξιολόγηση και η υποβολή προτάσεων για βελτίωση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Σ.Ε.Ε. σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου, με βάση τα σχετικά στοιχεία και πληροφορίες της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου (Δ.Ε.Ε.), τις διαπιστώσεις και παρατηρήσεις των εξωτερικών ελεγκτών καθώς και των εποπτικών αρχών, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία.

β) Η υποβολή πρότασης στο Δ.Σ. για την επιλογή των εξωτερικών ελεγκτών. Η Ε.Ε. υποβάλλει επίσης, όποτε το κρίνει σκόπιμο, πρόταση για αντικατάσταση τους ή την εναλλαγή τους.

γ) Η επίβλεψη και αξιολόγηση των διαδικασιών κατάρτισης των δημοσιευμένων ετήσιων και περιοδικών οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας και του Ομίλου σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα.

δ) Η αξιολόγηση του έργου της Δ.Ε.Ε., με έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με το βαθμό ανεξαρτησίας της, την ποιότητα και το εύρος των ελέγχων που διενεργεί, τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται από μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, των συστημάτων και του επιπέδου των κινδύνων και εν γένει την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της τόσο σε επίπεδο Τράπεζας όσο και σε επίπεδο Ομίλου, σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2577/2006.

ε) Η υποβολή προτάσεων προς τους εσωτερικούς ή εξωτερικούς ελεγκτές για τις ειδικές περιοχές όπου επιβάλλεται η διενέργεια πρόσθετων ελέγχων.

στ) Η ετήσια αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας της Πολιτικής για την αντιμετώπιση του Ξεπλύματος Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (FX & XT) και η υποβολή σχετικής έκθεσης στο Δ.Σ., καθώς και η γενικότερη εποπτεία της ορθής εφαρμογής της πολιτικής αυτής.

Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων αποτελείται από πέντε μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., τέσσερα εκ των οποίων είναι ανεξάρτητα, της Τράπεζας με επαρκείς γνώσεις και εμπειρία στον τομέα διαχείρισης κινδύνων. Τα κυριότερα καθήκοντα της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, μεταξύ άλλων, είναι τα εξής:

α) Επιβλέπει την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός κατάλληλου πλαισίου ανάληψης κινδύνων, που να περιλαμβάνει συγκεκριμένα όρια ανοχής ανάληψης κινδύνων. Η Επιτροπή εισηγείται σε ετήσια βάση στο Δ.Σ. το πλαίσιο ανάληψης κινδύνων για εκτενή συζήτηση και έγκριση, καθώς και την αξιολόγηση της καταλληλότητας του επιχειρηματικού σχεδίου και εισηγείται τροποποιήσεις των παραπάνω, όποτε το κρίνει απαραίτητο. Στη περίπτωση που διαπιστωθεί ασυμφωνία μεταξύ επιχειρηματικού σχεδίου και πλαισίου ανάληψης κινδύνων, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων υποβάλλει διορθωτικό σχέδιο στο Δ.Σ.

β) Ελέγχει την τιμολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό σχέδιο και το πλαίσιο ανάληψης κινδύνων του ιδρύματος. Όταν η τιμολόγηση δεν απηχεί με ακρίβεια στους κινδύνους, σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και του πλαισίου ανάληψης κινδύνων, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων υποβάλλει διορθωτικό σχέδιο στο Δ.Σ.

γ) Εισηγείται στο Δ.Σ., όποτε κρίνει σκόπιμο, την αναθεώρηση της Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνων και της Πιστωτικής Πολιτικής του Ομίλου κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων.

δ) Αξιολογεί σε ετήσια βάση την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας και Ομίλου και ιδίως τη συμμόρφωση προς το καθορισμένο επίπεδο ανοχής κινδύνου, την καταλληλότητα των ορίων, την επάρκεια των προβλέψεων και την εν γένει επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων, τουλάχιστον με βάση την ετήσια έκθεση του επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και του σχετικού αποσπάσματος της έκθεσης της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου.

ε) Διασφαλίζει κατάλληλους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου για την παρακολούθηση και την αποτελεσματική διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Επιτροπή Αποδοχών

Η Επιτροπή Αποδοχών της Attica Bank, αποτελείται από 4 μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, 3 εκ των οποίων είναι ανεξάρτητα. Στην Επιτροπή Αποδοχών συμμετέχει ως πρόσθετο μη εκτελεστικό μέλος και ο εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου κατά εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3723/2008. Τα καθήκοντα της Επιτροπής Αποδοχών, μεταξύ άλλων είναι:

α) να προετοιμάζει αποφάσεις σχετικά με τις αποδοχές του προσωπικού της Τράπεζας και του Ομίλου, περιλαμβανομένων των μελών του προσωπικού οι επαγγελματικές δραστηριότητες των οποίων έχουν ουσιώδη αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος και τη διαχείρισή τους και να εισηγείται στο Δ.Σ. για τη λήψη αποφάσεων,

β) να υποβάλλει προτάσεις στα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. σχετικά με τις αποδοχές της Διοίκησης, ιδίως των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και των υψηλότερα αμειβόμενων υπαλλήλων της Τράπεζας και του Ομίλου, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα Πολιτική της Τράπεζας

γ) να εποπτεύει άμεσα τις αποδοχές των ανώτερων στελεχών της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου και της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

δ) να στηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο υπό την εποπτική του αρμοδιότητα σε ό,τι αφορά την επίβλεψη των πολιτικών, των πρακτικών και των διαδικασιών αποδοχών και της συμμόρφωσης με την πολιτική αποδοχών.

ε) να αξιολογεί τους μηχανισμούς και τα συστήματα που θεσπίζονται, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι στο σύστημα αποδοχών λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα επίπεδα όλων των ειδών κινδύνων, της ρευστότητας και των κεφαλαίων και ότι η συνολική πολιτική αποδοχών προάγει και συνάδει με την άρτια και αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων και είναι σύμφωνη με την επιχειρηματική στρατηγική, τους στόχους, την εταιρική κουλτούρα και τις εταιρικές αξίες, καθώς και με τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα του ιδρύματος.

Η Τράπεζα εφαρμόζει πολιτική αποδοχών, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της εταιρικής διακυβέρνησης και η οποία προωθεί την ορθή, αποτελεσματική διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων που έχει αναλάβει ή πρόκειται να αναλάβει.

Η Attica Bank φροντίζει ώστε το επίπεδο και η διάρθρωση των αμοιβών να είναι τέτοια που να συμφωνούν προς τη συνολική πολιτική λειτουργίας της, προς την επιχειρηματική της στρατηγική, τους στόχους, τις αξίες και τα μακροπρόθεσμα συμφέροντά της.

Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών του Δ.Σ.

Η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων μελών του Δ.Σ. αποτελείται από τέσσερα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., τρία εκ των οποίων είναι ανεξάρτητα. Η Επιτροπή έχει την ευθύνη της πολιτικής και των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθούνται για τον διορισμό των μελών του Δ.Σ. και των επιτροπών που συγκροτούνται σε επίπεδο Δ.Σ. της Τράπεζας.

Ειδικότερα, η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, έχει την ευθύνη εντοπισμού και υποβολής προτάσεων στο Δ.Σ. των κατάλληλων προσώπων για την πλήρωση των κενών θέσεων του Δ.Σ. και των επιτροπών του. Επιλαμβάνεται επίσης των θεμάτων που σχετίζονται με την επάρκεια, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του Δ.Σ. τόσο ως συνόλου όσο και σε σχέση με τα επιμέρους μέλη του, καθώς και σε ό,τι αφορά τον διορισμό των ανώτερων στελεχών σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ισχύοντος ρυθμιστικού (νομοθετικού, κανονιστικού και εποπτικού) πλαισίου, το καταστατικό της Τράπεζας, τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΒΑ και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές που εκάστοτε ισχύουν. Για τον εντοπισμό των κατάλληλων υποψηφίων προς διορισμό στο Δ.Σ., το τελευταίο, μέσω της Επιτροπής αξιολογεί την τρέχουσα σύνθεσή του και διασφαλίζει την ύπαρξη αποτελεσματικής και διαφανούς διαδικασίας για την ανάδειξη υποψηφίων μελών του Δ.Σ.

Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας

Στα πλαίσια της υποβοήθησης του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τη χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών της στρατηγικής της Τράπεζας, έχει συσταθεί και λειτουργεί η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας.

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας εποπτεύει την εφαρμογή του Επιχειρηματικού Σχεδίου της Τράπεζας και καθορίζει την πολιτική επικοινωνίας της Τράπεζας και της ενημέρωσης του επενδυτικού κοινού. Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας απαρτίζεται από δέκα μέλη, επτά εκ των οποίων είναι μέλη του Δ.Σ. και τρία μέλη που είναι Διευθυντές Διοίκησης.

4.1.3. Κυριότερες Διαχειριστικές Επιτροπές και Συμβούλια

Εκτελεστική Επιτροπή

Η Εκτελεστική Επιτροπή παρακολουθεί και διασφαλίζει την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της Τράπεζας για την υλοποίηση της στρατηγικής, του επιχειρηματικού πλάνου και του προϋπολογισμού, όπως έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. Αποτελείται από 8 (οκτώ) μέλη, εκ των οποίων ένα είναι ο εκάστοτε Διευθύνων Σύμβουλος και ο οποίος ορίζεται ως Πρόεδρος της. Η Επιτροπή μεταξύ άλλων έχει τα εξής καθήκοντα:

- Επεξεργάζεται τη στρατηγική και διαμορφώνει την πρόταση του Επιχειρησιακού Σχεδίου και του ετήσιου προϋπολογισμού πριν τη συζήτησή τους στην Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας.
- Εξειδικεύει την υλοποίηση της στρατηγικής, με το συντονισμό των δράσεων των Μονάδων της Τράπεζας.
- Παρακολουθεί την επίτευξη των στόχων στο επίπεδο της Τράπεζας και των Μονάδων, εξετάζει τις αποκλίσεις, αποφασίζει διορθωτικές κινήσεις και παρέχει οδηγίες στις καθ' ύλην αρμόδιες οργανογραμματικές δομές.
- Αποφασίζει την πολιτική ανάπτυξης των δικτύων και του Ομίλου.
- Διασφαλίζει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές της διαχείρισης κινδύνων ενσωματώνονται στη λειτουργία της Τράπεζας και στον προϋπολογισμό.
- Αποφασίζει τα εγκριτικά όρια επενδύσεων και δαπανών των αρμόδιων οργάνων.

Διοικητικό Όργανο Καθυστερήσεων (ΔΟΚ)

Στην Attica Bank στα πλαίσια εναρμόνισης με την Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής (ΠΕΕ) της Τράπεζας της Ελλάδος αρ. 42/30.05.2014, της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ) Νο. 47/09.02.2015 και της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ) Νο. 102/30.08.2016, έχει συσταθεί και λειτουργεί διοικητικό όργανο για την παρακολούθηση καθυστερήσεων (ΔΟΚ). Αποτελείται από τρία μέλη και διαθέτει τον κατάλληλο βαθμό ανεξαρτησίας σε σχέση με τις υπόλοιπες λειτουργικές δομές της Τράπεζας και ιδίως σε σχέση με τις λειτουργίες χορήγησης πιστώσεων και διαχείρισης του ομαλά εξυπηρετούμενου τμήματος του χαρτοφυλακίου. Οι αρμοδιότητές του περιγράφονται από το κανονιστικό πλαίσιο Εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, όπως αυτό εκάστοτε ισχύει, στις οποίες, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται:

- Η κεντροποιημένη επεξεργασία όλων των εσωτερικών αναφορών που αφορούν στη λειτουργία των καθυστερήσεων.
- Η διαμόρφωση των διαθέσιμων τύπων ρύθμισης και οριστικής διευθέτησης ανά υπό-χαρτοφυλάκιο δανείων και η παρακολούθηση της αποτελεσματικότητάς τους, μέσω κατάλληλων δεικτών απόδοσης.
- Η διαμόρφωση και τεκμηρίωση των κριτηρίων, με βάση τα οποία θα εξετάζεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα εκάστου τύπου ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης (ανάπτυξη και χρήση ειδικών δενδρο-διαγραμμάτων).
- Ο καθορισμός των παραμέτρων και του εύρους αρμοδιοτήτων των οργάνων και προσώπων που εμπλέκονται στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας και καταλληλότητας του προτεινόμενου τύπου ρύθμισης και στην μετέπειτα παρακολούθηση της εφαρμογής του.

Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO)

Το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO) διαμορφώνει την πολιτική της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου σε θέματα διάρθρωσης, τιμολόγησης και διαχείρισης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού. Επιπλέον, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις και τις βασικές επιχειρησιακές παραδοχές βάσει των οποίων διαμορφώνει η Τράπεζα την εκάστοτε πολιτική της. Μεταξύ άλλων, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO):

- Αποφασίζει το πλαίσιο ανάληψης και αντιστάθμισης των κινδύνων ρευστότητας και επιτοκίων με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων.
- Διαμορφώνει την ευρύτερη πολιτική επιτοκίων της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου.
- Καθορίζει και εποπτεύει την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικής τιμολόγησης των διαθέσιμων της Τράπεζας και θεσπίζει την πολιτική εσωτερικής τιμολόγησης μεταξύ καταθετικών/χορηγητικών μονάδων.
- Εγκρίνει το πρόγραμμα αντιμετώπισης εκτάκτων συνθηκών (liquidity contingency plan) και μεριμνά για τη διαφοροποίηση των πηγών άντλησης των διαθέσιμων της Τράπεζας

- Εγκρίνει το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης (stress test) και εξετάζει τα αποτελέσματα από την εφαρμογή σεναρίων για ακραίες μεταβολές στις αγορές κεφαλαίων.
- Αξιολογεί και εγκρίνει την κυκλοφορία νέων καταθετικών ή δανειακών προϊόντων καθώς και την επέκταση της Τράπεζας σε νέα προϊόντα ή υπηρεσίες που συνάδουν με τον στρατηγικό σχεδιασμό της.

Επιτροπή Πληροφορικής

Η Επιτροπή Πληροφορικής της Attica Bank συστάθηκε στα πλαίσια της ΠΔΤΕ 2577/2006, με σκοπό να καθορίζει και να διαχειρίζεται τα έργα Πληροφορικής με βάση το Στρατηγικό Επιχειρησιακό Σχέδιο της Τράπεζας και τη Στρατηγική Πληροφορικής. Τα καθήκοντα της Επιτροπής Πληροφορικής, μεταξύ άλλων είναι:

- Να καθορίζει το πρόγραμμα δράσης Πληροφορικής, η οποία περιλαμβάνει τόσο τα βραχυπρόθεσμα όσο και τα μεσο-μακροπρόθεσμα σχέδια Πληροφορικής στα πλαίσια των επιχειρησιακών στόχων της Τράπεζας και του εκάστοτε ισχύοντος θεσμικού πλαισίου.
- Να αποφασίζει την υλοποίηση των έργων της Πληροφορικής, το αντικείμενο και τις παραμέτρους υλοποίησης των έργων σύμφωνα με τις απαιτήσεις που διαμορφώνονται από το Επιχειρησιακό Σχέδιο της Τράπεζας.
- Να έχει την εποπτεία του προϋπολογισμού της Πληροφορικής.
- Να εγκρίνει την προμήθεια ή ανάπτυξη κάθε συστήματος και να εποπτεύει την υλοποίησή του βάσει της μελέτης σκοπιμότητας που έχει εκπονηθεί.
- Να εποπτεύει όλες τις συνεργασίες και τις αναθέσεις σε τρίτους (θέματα outsourcing), διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο ότι έχουν αξιολογηθεί ορθά οι προσφερόμενες υπηρεσίες καθώς και οι πιθανοί κίνδυνοι.
- Να αξιολογεί την ανάλυση και τη διαχείριση κινδύνων που σχετίζονται με τα πληροφοριακά συστήματα και να παρέχει ενημέρωση στις αρμόδιες οργανωτικές δομές.

4.1.4. Λοιπές Μονάδες Διοίκησης

Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου

Πρωταρχικός ρόλος της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (Μ.Ε.Ε) είναι η εκτίμηση της επάρκειας των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.) που έχει θεσπίσει η Διοίκηση της Τράπεζας, σε επίπεδο Δικτύου, Κεντρικών Υπηρεσιών και θυγατρικών Εταιρειών, και ως εκ τούτου είναι επιφορτισμένη με τον διαρκή έλεγχο της λειτουργίας των εν λόγω Μονάδων της Τράπεζας, μέσα στο πλαίσιο των ισχυόντων διατάξεων των Νομισματικών και Εποπτικών Αρχών (ΠΔ/ΤΕ 2577/06), της εγκεκριμένης Στρατηγικής από την Επιτροπή Ελέγχου, των κατευθύνσεων της Διοίκησης της Τράπεζας με τις εκάστοτε αποφάσεις της και της ελεγκτικής πρακτικής.

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου της Attica Bank είναι διοικητικά ανεξάρτητη από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και από υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την πραγματοποίηση ή λογιστικοποίηση συναλλαγών και αναφέρεται στο Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, μετά από τον καθορισμό των κατάλληλων προϋποθέσεων που διασφαλίζουν την ανεξαρτησία της Μ.Ε.Ε..

Συγκεκριμένα, η Μ.Ε.Ε έχει τις εξής αρμοδιότητες, μεταξύ άλλων:

- Την υλοποίηση μέσω του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της επιχειρησιακής στρατηγικής της Τράπεζας και του Ομίλου με αποτελεσματική χρήση των εκάστοτε διαθέσιμων πόρων.
- Τον έλεγχο της εφαρμογής και αποτελεσματικότητας των μέτρων προστασίας, διαδικασιών και λειτουργιών, της εφαρμογής και της συνεχούς τήρησης του κανονισμού Λειτουργίας και του καταστατικού της Τράπεζας, που έχουν θεσπιστεί αρμοδίως (κανονισμοί και οδηγίες) για την εύρυθμη, ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή των επιμέρους εργασιών.
- Τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών που έχουν καθιερωθεί για τον έλεγχο και τη διαχείριση διαφόρων τραπεζικών κινδύνων που έχουν αναληφθεί, ιδιαίτερα του πιστωτικού, εκτιμώντας την πιθανή ζημιά της Τράπεζας απ' αυτούς.
- Τη διενέργεια τακτικών ή ειδικών ελέγχων προκειμένου να διαμορφωθεί αντικειμενική, ανεξάρτητη και τεκμηριωμένη άποψη για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του Σ.Ε.Ε, σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και σε επίπεδο Ομίλου, καθώς και στις περιπτώσεις που υπάρχουν ενδείξεις για βλάβη των συμφερόντων της τράπεζας ή των θυγατρικών της, με σκοπό τη διεξοδική εξέταση του θέματος και την εξακρίβωση της έκτασης της τυχόν ζημιάς.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας υποστηρίζεται, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, από ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης (MIS – Management Information System) και επικοινωνίας, η λειτουργία του οποίου διασφαλίζει την ομοιόμορφη και βάσει καταγεγραμμένων διαδικασιών συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, καθώς και την έγκαιρη διάθεση, ακρίβεια, αξιοπιστία και πληρότητα των πληροφοριών, και ως εκ τούτου την αποτελεσματική, έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση κάθε διοικητικού οργάνου της Τράπεζας.

Η Μ.Ε.Ε. εφαρμόζει τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (IIA Standards) και τον Κώδικα Δεοντολογίας (IIA Code of Ethics). Η Μ.Ε.Ε. λαμβάνει υπόψη και εφαρμόζει ως ισχύουν, τις συμβουλευτικές οδηγίες επί των Διεθνών Προτύπων (IIA's Practice Advisories), τις οδηγίες πρακτικών και θέσεων (IIA's Practice Guides and Position Papers), τις διεθνώς αναγνωρισμένες βέλτιστες ελεγκτικές πρακτικές που έχουν εκδοθεί από παγκοσμίως αναγνωρισμένους οργανισμούς ή εποπτικές αρχές καθώς επίσης και τις κατευθυντήριες οδηγίες πολιτικές διαδικασίες και μεθοδολογίες εσωτερικού ελέγχου. Οι ελεγκτές της Μ.Ε.Ε εφαρμόζουν και υπερασπίζονται τις αρχές της ακεραιότητας, αντικειμενικότητας, εμπιστευτικότητας και επάρκειας.

Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Attica Bank λειτουργεί με σκοπό την πρόληψη και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων μη συμμόρφωσης της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου της προς το εκάστοτε νομοκανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους, με τη θέσπιση κατάλληλων πολιτικών και διαδικασιών και την υιοθέτηση μηχανισμών αναγνώρισης, ελέγχου και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων.

Η σύσταση και η δομή της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης ορίζεται από το Δ.Σ. της Τράπεζας με κριτήρια το ήθος, την ακεραιότητα, το κύρος, την επαρκή και πιστοποιημένη κατάρτιση, την εμπειρία σε αντίστοιχες θέσεις και εργασίες και τη γνώση των εργασιών και δραστηριοτήτων της Τράπεζας.

Ο Διευθυντής και το προσωπικό της Διεύθυνσης είναι διοικητικά ανεξάρτητοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους από όλα τα άλλα υπηρεσιακά Όργανα της Τράπεζας. Δεν μπορούν να κατέχουν άλλη θέση που έρχεται σε σύγκρουση με τις υποχρεώσεις τους. Δεν επιτρέπεται επίσης και η εκτός Τράπεζας δραστηριότητά τους, όταν αυτή μπορεί να έρχεται σε σύγκρουση με το ρόλο και τα καθήκοντά τους.

Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης έχει τις εξής αρμοδιότητες μεταξύ άλλων:

- Εισηγείται προς τη Διοίκηση για θέματα που αφορούν στη χάραξη και την υλοποίηση της πολιτικής της Τράπεζας και γενικότερα του Ομίλου στο πεδίο της κανονιστικής συμμόρφωσης & εταιρικής Διακυβέρνησης, λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο για την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Εκδίδει σχετικές οδηγίες για την προσαρμογή των εσωτερικών διαδικασιών και του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Τράπεζας και των θυγατρικών εταιριών στο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο.
- Παρακολουθεί και ελέγχει τη νομοθετική και κανονιστική συμμόρφωση των επιμέρους Μονάδων της Τράπεζας και του Ομίλου.
- Φροντίζει για την έγκαιρη και διαρκή ενημέρωση των εργαζόμενων στην Τράπεζα και τον Όμιλο για τις εξελίξεις στο σχετικό με τις αρμοδιότητές τους ρυθμιστικό πλαίσιο, με τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- Ενημερώνει τη Διοίκηση και το Δ.Σ. της Τράπεζας για κάθε διαπιστωθείσα σημαντική παράβαση του ρυθμιστικού πλαισίου ή τυχόν σημαντικές ελλείψεις.
- Φροντίζει ώστε η Τράπεζα να συμμορφώνεται με το νομοκανονιστικό πλαίσιο που σχετίζεται με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (εφεξής ΕΧ) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (εφεξής ΧΤ). Εισηγείται μέτρα ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας της σχετικής Πολιτικής της Τράπεζας και των μέτρων υλοποίησης της.
- Εισηγείται τη θέσπιση εσωτερικών Κωδικών Δεοντολογίας και φροντίζει για την πιστή εφαρμογή τους από όλους.

4.2. Ενημέρωση Επενδυτών. Εξυπηρέτηση Μετόχων

Τμήμα Θεματοφυλακής Πελατείας, Α/Κ και Μετοχολογίου

Τμήμα Ενημέρωσης Επενδυτικού Κοινού

Η καλή πληροφόρηση και ενημέρωση των μετόχων για τις εταιρικές υποθέσεις, αποτελεί προϋπόθεση για τη σωστή άσκηση των δικαιωμάτων τους. Επιπλέον, η ενεργή συμμετοχή τους σε βασικές στρατηγικές αποφάσεις αποτελεί δείγμα καλής εταιρικής διακυβέρνησης.

Στοχεύοντας στην έγκαιρη και πλήρη ενημέρωση, η Τράπεζα έχει θέσει στη διάθεση του επενδυτικού κοινού, το Τμήμα Θεματοφυλακής Πελατείας, Α/Κ και Μετοχολογίου της Υποδιεύθυνσης Θεματοφυλακής και Υποστήριξης Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων και το Τμήμα Ενημέρωσης Επενδυτικού Κοινού της Διεύθυνσης Στρατηγικού και Οικονομικού Σχεδιασμού. Οι μονάδες αυτές έχουν την ευθύνη της:

- Ενημέρωσης του επενδυτικού κοινού σχετικά με τις εξελίξεις στην Τράπεζα και την άσκηση των δικαιωμάτων των μετόχων με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και το Καταστατικό της Τράπεζας
- Τήρησης του μετοχολογίου και επικοινωνίας με το Χρηματιστήριο Αθηνών για θέματα μεταβίβασης των μετοχών στους δικαιούχους από κληρονομική διαδοχή

Επιπλέον, η Attica Bank, προκειμένου να εξασφαλίζει σε όλους τους μετόχους της εύκολη και ισότιμη πρόσβαση στις διάφορες πληροφορίες, διατηρεί ενεργό ιστότοπο (www.atticabank.gr), στον οποίο δημοσιεύει τον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζει, στοιχεία για την διοικητική διάρθρωση και του ιδιοκτησιακού της καθεστώτος, καθώς και άλλες χρήσιμες πληροφορίες για τους μετόχους και τους επενδυτές.

4.3. Εξυπηρέτηση Πελατών

Για την Attica Bank η βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της έννοιας της «κοινωνικής ευθύνης». Στην Attica Bank κάθε παράπονο ή πρόταση αποτελεί αφορμή για βελτίωση. Η Τράπεζα εφαρμόζει την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2501/31.10.2002 και τις σχετικές διατάξεις του Ν. 3606/2008, σχετικά με την διαφάνεια των συναλλαγών και την εξέταση και διευθέτηση των παραπόνων των πελατών και συναλλασσόμενων, συμμετέχει στο θεσμό του Τραπεζικού Μεσολαβητή και δεσμεύεται από τις διαδικασίες που εφαρμόζει. Η διαδικασία εξέτασης και αντιμετώπισης παραπόνων καταγράφεται αναλυτικά σε σχετική Πολιτική Διαφάνειας Συναλλαγών και Διαχείρισης Παραπόνων Πελατών που έχει καταρτίσει και εφαρμόζει η Τράπεζα.

05

Διαχείριση Κινδύνων
Κεφαλαιακή Επάρκεια

5. Διαχείριση Κινδύνων. Κεφαλαιακή Επάρκεια.

Ο Όμιλος της Attica Bank εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, οι σημαντικότεροι από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς, δηλαδή ο κίνδυνος από τις μεταβολές σε συναλλαγματικές ισοτιμίες, επιτόκια και τιμές αγοράς, ο λειτουργικός κίνδυνος καθώς και ο κίνδυνος ρευστότητας. Ο Όμιλος έχει αναπτύξει τους κατάλληλους μηχανισμούς για την παρακολούθηση και τη διαχείριση των κινδύνων, ώστε να αποφεύγεται η υπερβολική συγκέντρωση τους. Η διαχείριση κινδύνων είναι αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας κατάρτισης της επιχειρησιακής στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας του επιχειρησιακού σχεδιασμού και της πολιτικής ανάληψης κινδύνων, καθώς καθορίζει τα εκάστοτε αποδεκτά ανώτατα όρια ανάληψης κινδύνων, για κάθε είδος κινδύνου.

Στον Όμιλο λειτουργούν μια σειρά από θεσμικά όργανα που έχουν ως βασικό έργο τη διαχείριση κινδύνων. Ειδικότερα, στον Όμιλο λειτουργεί ανεξάρτητη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων η οποία οργανώνεται σε υπεύθυνες ανά ενότητα κινδύνου Μονάδες, καθοδηγούμενες από τον Επικεφαλής Διαχείρισης Κινδύνων (Chief Risk Officer - CRO), ο οποίος διατηρώντας τον κατ' απαίτηση ανεξάρτητο ρόλο του, αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων (Ε.Δ.Κ.). Είναι επίσης θεσμοθετημένη η συμμετοχή του C.R.O. σε διάφορες ανώτατες επιτροπές (ALCO, Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων, Εκτελεστική Επιτροπή κ.α.). Βασικός ρόλος της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων είναι η παρακολούθηση όλων των κινδύνων στους οποίους μπορεί να εμπλακεί ο Όμιλος και η διατήρηση του επιπέδου ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων εντός των προκαθορισμένων ορίων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την έγκριση και την περιοδική αναθεώρηση του προφίλ κινδύνου που αναλαμβάνει ο Όμιλος (Risk Appetite Framework). Πιο συγκεκριμένα, το Δ.Σ. παρακολουθεί τον κίνδυνο συνολικά, επιλέγει σε υψηλό επίπεδο τα πρόσωπα και τα όργανα που έχουν την αρμοδιότητα για την διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος και αναθέτει στις αρμόδιες επιτροπές και διευθύνσεις, ευθύνες για την υιοθέτηση πολιτικών και πρακτικών διαχείρισης κινδύνων.

Στα πλαίσια της προσπάθειας για αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένος ο Όμιλος, αλλά και την αποφυγή παρέκκλισης από τα όρια ανάληψης κινδύνων όπως αυτά ορίζονται από το Πλαίσιο Ανάληψης Κινδύνου, ο Όμιλος σχεδίασε ένα Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης (Early Warning System) για την κάλυψη των αναγκών του.

Το Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης, διακρίνεται σε τρία επιμέρους τμήματα:

- Παρακολούθηση κινδύνου σε επίπεδο μεγεθών Ομίλου - Τράπεζας (Bank Level)
- Παρακολούθηση κινδύνου σε επίπεδο πελάτη (Customer Level)
- Εφαρμογή διαδικασιών για τη λήψη κατάλληλων μέτρων περιορισμού και αποκατάστασης του ύψους των κινδύνων από τα αρμόδια όργανα.

Άλλα θεσμικά όργανα στα οποία στηρίζεται η Διαχείριση Κινδύνων είναι η Εκτελεστική Επιτροπή, η Επιτροπή Ελέγχου, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού - Παθητικού (ALCO), οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου, Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Πιστοδοτήσεων, η Επιτροπή Διαχείρισης Καθυστερήσεων, η Επιτροπή Πιστοδοτήσεων καθώς και η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων.

5.1. Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει κυρίως από τις δανειοδοτήσεις, τις εγγυήσεις και την διαχείριση διαθεσίμων. Ως πιστωτικός κίνδυνος, ορίζεται ο κίνδυνος να υποστεί η Τράπεζα ζημιές εξαιτίας της αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων των πελατών ή των αντισυμβαλλόμενων.

Ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί την πιο σημαντική πηγή κινδύνου, γεγονός που υποχρεώνει τον Όμιλο να θέτει ως πρωταρχικό στόχο, τη συστηματική παρακολούθηση και την αποτελεσματική διαχείρισή του. Με στόχο την καλύτερη διαχείριση υπάρχει συνεχής αναθεώρηση των πιστωτικών πολιτικών του Ομίλου και παρακολούθηση της συμμόρφωσης των σχετικών υπηρεσιακών μονάδων με τις πολιτικές αυτές.

Η Τράπεζα προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη εργαλείων εσωτερικής αξιολόγησης των κινδύνων βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ανά είδος χρηματοδοτικού ανοίγματος. Η προσπάθεια αυτή είναι ευθυγραμμισμένη με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται από το εποπτικό πλαίσιο περί υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας για τις τράπεζες (Βασιλεία III).

Την αρμοδιότητα για την έγκριση του τραπεζικού χαρτοφυλακίου των δανείων, έχουν οι Διευθύνσεις Πίστης (Ιδιωτών και Επιχειρήσεων) οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τις επιχειρησιακές μονάδες εσόδων της Τράπεζας. Για τις χορηγήσεις που ξεπερνούν τα εγκριτικά όρια των Διευθύνσεων αυτών, αρμοδιότητα έχουν κατά σειρά, η Επιτροπή Πιστοδοτήσεων και η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων της Τράπεζας. Κατά τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων για την ανάληψη σημαντικών κινδύνων, διασφαλίζεται η συμμετοχή πέραν της Διεύθυνσης Πίστης και του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων ως μέλος στην Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων.

Ο Όμιλος διαχωρίζει για εποπτικούς σκοπούς τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα σύμφωνα με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα κριτήρια:

- σημαντικά ανοίγματα που έχουν καθυστέρηση άνω των 90 ημερών.
- θεωρείται ότι ο οφειλέτης δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει πλήρως τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς τη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή από τον αριθμό των ημερών καθυστέρησης.

Στις ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής κατατάσσονται οι εξής περιπτώσεις:

- η πιστωτική υποχρέωση έχει χαρακτηριστεί ως μη εκτοκισζόμενη
- το ίδρυμα αναγνωρίζει μια σημαντική προσαρμογή πιστωτικού κινδύνου (πρόβλεψη απομείωσης) η οποία δικαιολογείται από τη διαπίστωση σημαντικής επιδείνωσης της ποιότητας της πίστωσης από το χρόνο της χορήγησής της
- η πιστωτική υποχρέωση πωλείται με σημαντική ζημιά.
- η Τράπεζα συναινεί στην επείγουσα αναδιάρθρωση της πιστωτικής υποχρέωσης, η οποία είναι πιθανό ότι θα οδηγήσει στη μείωση της λόγω διαγραφής ή αναδιάρθρωσης σημαντικού τμήματος του κεφαλαίου, των τόκων ή των προμηθειών.
- έχει ζητηθεί η κήρυξη σε πτώχευση του πιστούχου ή η εφαρμογή ανάλογου μέτρου ως προς την πιστωτική του υποχρέωση.
- ο πιστούχος έχει ζητήσει να κηρυχθεί ή έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή τεθεί σε παρόμοιο καθεστώς προστασίας προκειμένου να αποφύγει ή να καθυστερήσει την αποπληρωμή πιστωτικής του υποχρέωσης, τις απαιτήσεις και τα λοιπά ανοίγματα.

Έλεγχος απομείωσης αξίας των χορηγήσεων

Όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι καθίσταται αμφίβολη η είσπραξη μέρους ή του συνόλου των οφειλομένων ποσών διενεργούνται προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων. Συμβάντα που αποτελούν το έναυσμα για τη διενέργεια ελέγχου απομείωσης (trigger events) αποτελούν τα εξής:

- Αθέτηση των όρων του δανείου από τους πελάτες.
- Αναδιαπραγμάτευση του δανείου με βάση όρους τους οποίους ο Όμιλος δεν θα εξέταζε υπό φυσιολογικές συνθήκες.
- Γεγονότα που έχουν επίπτωση στην μη-ομαλή εξυπηρέτηση των δανείων (επίδειξη χρηματοοικονομικής θέσης πιστούχου, κήρυξη σε πτώχευση, κ.α.)
- Εξαφάνιση ενεργής αγοράς για το στοιχείο εξασφάλισης του δανείου.

Για τον υπολογισμό της απομείωσης της αξίας των χορηγήσεων ο Όμιλος διενεργεί σε κάθε ημερομηνία συντάξεως των Οικονομικών Καταστάσεων έλεγχο απομείωσης (impairment test). Ο έλεγχος απομείωσης γίνεται σε 2 στάδια:

ΒΗΜΑ 1: Ειδικός Έλεγχος Απομείωσης.

- Όλα τα δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που θεωρούνται σημαντικά σε ατομικό επίπεδο, αξιολογούνται κατά περίπτωση, για ύπαρξη αντικειμενικής απόδειξης απομείωσης (ζημιογόνα γεγονότα) τουλάχιστον σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Εξετάζεται εάν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για πιθανές ζημιές στο χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων σε πελάτες, μεμονωμένα, για χορηγήσεις που θεωρούνται από μόνες τους σημαντικές. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την οικονομική θέση του πιστούχου, τις λειτουργικές πηγές εξυπηρέτησης, το ιστορικό αποπληρωμής, τη ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων και την πιθανότητα στήριξης από φερέγγυους εγγυητές.
- Εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη απομείωσης, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης εφόσον η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι υψηλότερη από την παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών.
- Για πιστώσεις για τις οποίες έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, λαμβάνεται υπόψη η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Η αξία των εξασφαλίσεων που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό απομείωσης αντανάκλα τις ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την κατάσχεση, μειωμένες κατά το κόστος απόκτησης και πώλησης αυτών. Η αξία των εξασφαλίσεων αξιολογείται αρχικά κατά την χορήγηση του δανείου και μετέπειτα βάσει του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων της τράπεζας καθώς και πιο συχνά όταν οι συνθήκες της αγοράς υπόκεινται σε σημαντική μεταβολή.

ΒΗΜΑ 2: Γενικός Έλεγχος Απομείωσης.

- Εάν δεν υπάρχει ένδειξη απομείωσης για ένα ειδικά ελεγχόμενο δάνειο τότε αυτό συμπεριλαμβάνεται σε μια ομάδα δανείων με παρόμοια χαρακτηριστικά κινδύνου και γίνεται συλλογικός έλεγχος απομείωσης. Παραδείγματα κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου είναι:
  - Οι εκτιμώμενες πιθανότητες αθέτησης ή βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου,
  - Ο βαθμός κάλυψης με εξασφάλιση (Loan to Value)
  - Το είδος του δανείου (Επιχειρηματικό, Πιστωτική Κάρτα, Καταναλωτικό κλπ).
  - Οι μέρες καθυστέρησης
  - Η λήξη του δανείου (Μακροπρόθεσμα, Βραχυπρόθεσμα)
  - Το είδος της εξασφάλισης
  - Το είδος του αντισυμβαλλομένου (πχ ΜΜΕ, Μεγάλη Εταιρεία, Δημόσιο κλπ).
- Για τις χορηγήσεις αυτές γίνεται ομαδοποίηση των δανείων και απαιτήσεων σε ομάδες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου οι οποίες αξιολογούνται για ύπαρξη απομείωσης με βάση την εκτίμηση του Ομίλου σε ότι αφορά στην ιστορική εμπειρία ζημιών που παρουσιάστηκαν από τις ομάδες αυτές. Αντικειμενική απόδειξη απομείωσης μπορεί να υπάρχει για μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, ακόμα και εάν δεν υπάρχει για ένα μεμονωμένο περιουσιακό στοιχείο της ομάδας αυτής.
- Τα ιστορικά ποσοστά ασυνέπειας ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου προσαρμόζονται ανάλογα με τις τάσεις και συνθήκες, που επικρατούν κατά την ημερομηνία αξιολόγησης, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την εισπραξιμότητα των απαιτήσεων.
- Σημειώνεται ότι ο Γενικός Έλεγχος δεν συμπεριλαμβάνει δάνεια για τα οποία έχει ήδη αναγνωριστεί Ειδική πρόβλεψη απομείωσης.

Διενεργείται επίσης πρόβλεψη απομείωσης στην αξία των επενδύσεων που κρατούνται ως την λήξη τους και των διαθέσιμων προς πώληση στοιχείων εάν υπάρχουν αντικειμενικές αποδείξεις ότι έχουν υποστεί ζημιές απομείωσης κατά την αποτίμηση τους σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού.

Ο Όμιλος προβαίνει σε διαγραφές χορηγήσεων όταν διαπιστωθεί ότι δεν είναι εισπράξιμες. Η απόφαση αυτή λαμβάνει υπόψη πληροφορίες όπως σημαντικές αλλαγές στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη με αποτέλεσμα την αδυναμία του να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις του έναντι του Ομίλου ή περιπτώσεις που οι εισπράξεις από την εξασφάλιση δεν επαρκούν για την αποπληρωμή ολόκληρου του οφειλόμενου ποσού. Σε περίπτωση που μετά την αναγνώριση ζημιάς πρόβλεψης απομείωσης εισπραχθούν ποσά από διαγραφείσες ή επισφαλείς χορηγήσεις τα ποσά αυτά αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως.

Πρακτικές και διαχείριση πιστοδοτήσεων που υπόγονται σε καθεστώς ρύθμισης

Για ορισμένα από τα δάνεια για τα οποία, λόγω κάποιας δυσμενούς αλλαγής στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, διαφαίνεται ότι είναι ευλόγως πιθανό να μην αποπληρωθούν σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της σύμβασης, ο Όμιλος προβαίνει σε τροποποίηση των όρων τους, προσφέροντας στον οφειλέτη όρους τους οποίους δεν θα πρόσφερε για νέα δάνεια με τα ίδια χαρακτηριστικά κινδύνου. Η μεταβολή αυτή των όρων (παραχώρηση) δεν δικαιολογείται από κάποια βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου ή από μεταβολές στις τιμές της αγοράς ή στην πιστοδοτική πολιτική του πιστωτικού ιδρύματος, καθόσον η ρύθμιση αποσκοπεί στην διευκόλυνση της αποπληρωμής τμήματος τουλάχιστον των οφειλών του πιστούχου. Τα ανοίγματα με ανοχή είναι δανειακές συμβάσεις ως προς τις οποίες έχουν εφαρμοστεί μέτρα ανοχής, τα οποία συνίστανται σε παραχωρήσεις προς έναν οφειλέτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει δυσχέρειες όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων («οικονομικές δυσχέρειες»).

Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα θεωρούνται ως ανοίγματα με ανοχή, όταν έχουν γίνει παραχωρήσεις, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή την ταξινόμηση των ανοιγμάτων ως απομειωμένης αξίας, σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο, ή ως σε αθέτηση.

Αυτές οι παραχωρήσεις αφορούν στα εξής:

- τροποποίηση των προηγούμενων όρων και προϋποθέσεων μιας σύμβασης τους οποίους θεωρείται ότι δεν είναι σε θέση να τηρήσει ο οφειλέτης, λόγω των οικονομικών του δυσχερειών, με αποτέλεσμα την ανεπαρκή ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους. Η τροποποίηση αυτή δεν θα είχε παραχωρηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες.
- συνολική ή μερική αναχρηματοδότηση μιας σύμβασης προβληματικού χρέους, η οποία δεν θα είχε χορηγηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες. Ως αναχρηματοδότηση νοείται η χρήση δανειακών συμβάσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης ή μερική αποπληρωμή άλλων δανειακών συμβάσεων, με ισχύοντες όρους τους οποίους δεν είναι σε θέση να τηρήσει οφειλέτης.
- διαφορά υπέρ του οφειλέτη μεταξύ των τροποποιημένων όρων της σύμβασης και των προηγούμενων όρων της σύμβασης.
- συμπεριληψη, σε τροποποιημένη σύμβαση, ευνοϊκότερων όρων απ' ό,τι θα μπορούσαν να είχαν λάβει άλλοι οφειλέτες με παρόμοιο προφίλ κινδύνου εκείνη τη χρονική στιγμή.
- η τροποποίηση που έχει επέλθει σε μια σύμβαση συνεπάγεται ολική ή μερική ακύρωση με διαγραφή του χρέους.
- η Τράπεζα εγκρίνει τη χρήση ενσωματωμένων ρητρών ανοχής για έναν οφειλέτη, ο οποίος αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα ή που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα χωρίς τη χρήση των εν λόγω ρητρών.

Τα ανοίγματα δεν αντιμετωπίζονται ως ανοίγματα με ανοχή, όταν ο οφειλέτης δεν αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες. Παραδείγματα ενδείξεων δυσχερειών όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων και χειροτέρευσης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου, περιλαμβάνουν τα εξής:

- Ουσιαστική χειροτέρευση των οικονομικών στοιχείων του οφειλέτη (μείωση του εισοδήματος, των κερδών/ του κύκλου εργασιών), ιδιαίτερα αν παρουσιάζουν και τάση επιδείνωσης.
- Ύπαρξη γεγονότων που έχουν επηρεάσει δυσμενώς την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη (ενδεικτικά αναφέρονται η παύση εργασιών βασικού πελάτη του οφειλέτη, καταστροφή εγκαταστάσεων, απόλυση από εργασία κ.α.)
- Μικρές επαναλαμβανόμενες ουσιαστικές καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση του δανείου που δημιουργούν αρνητική εικόνα στη συμπεριφορά του πιστούχου.
- Ουσιαστική υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (credit rating downgrade).
- Ύπαρξη άλλων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το πιστωτικό ίδρυμα.

Στην περίπτωση εφαρμογής μέτρων ανοχής σε μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, τα ανοίγματα αυτά θεωρείται ότι έχουν παύσει να είναι μη εξυπηρετούμενα, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η ρύθμιση δεν συνεπάγεται την αναγνώριση απομείωσης ή αθέτησης.
- Έχει παρέλθει ένα έτος από την ρύθμιση.
- Δεν υπάρχει μετά την ρύθμιση κανένα καθυστερούμενο ποσό πληρωμής ή ανησυχία όσον αφορά την πλήρη αποπληρωμή του ανοίγματος, σύμφωνα με τους όρους κατόπιν της ανοχής. Η μη ύπαρξη ανησυχιών προσδιορίζεται μετά από ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του οφειλέτη. Μπορεί να θεωρηθεί ότι παύουν να υφίστανται ανησυχίες όταν ο οφειλέτης έχει καταβάλει, μέσω των τακτικών πληρωμών του, σύμφωνα με τους όρους της ρύθμισης, συνολικό ποσό ύψους ίσου με το ποσό που ήταν προηγούμενος καθυστερούμενο (όπου υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) ή που έχει διαγραφεί (όπου δεν υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) στα πλαίσια της ρύθμισης, ή ο οφειλέτης έχει καταδείξει με άλλον τρόπο την ικανότητά του να συμμορφωθεί με τους όρους της ρύθμισης.

Για τα δάνεια με μέτρα ανοχής ο Όμιλος ακολουθεί παρόμοιες διαδικασίες αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου με αυτές που ακολουθεί για δάνεια που δίνονται για πρώτη φορά, ενώ η παρακολούθηση των οφειλών γίνεται πιο συστηματικά. Αυτό σημαίνει ότι ο Όμιλος διενεργεί τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- Κατά την επαναδιαπραγμάτευση των όρων, προβαίνει σε επαναξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη λαμβάνοντας υπόψη όλες τις οικονομικές ή άλλες παραμέτρους που επηρεάζουν την πιστοληπτική του ικανότητα.
- Ελέγχει το δείκτη δανειακών υποχρεώσεων προς το εισόδημα (PTI) και τον δείκτη Δάνειο προς Αξία Εξασφάλισης (LTV).
- Παρακολουθεί συστηματικά τυχόν μεταβολές στα οικονομικά και λοιπά στοιχεία του δανειολήπτη ή αντίστοιχα τη συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη στην περίπτωση της λιανικής τραπεζικής, τουλάχιστον για τρία έτη ή μέχρι να εξαλειφθούν οι λόγοι που υπαγόρευαν την αναδιάρθρωση.
- Διαθέτει καταγεγραμμένες πολιτικές και διαδικασίες για την παρακολούθηση των δανείων που τελούν υπό ρύθμιση και υιοθετεί ασφαλιστικές δικλείδες που διασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό ότι οι πολιτικές και οι διαδικασίες αυτές ακολουθούνται.
- Τα δάνεια που έχουν ρυθμιστεί παρακολουθούνται ως ειδικές κατηγορίες, διακριτά στο μηχανογραφικό σύστημα του Ομίλου ενώ αντιμετωπίζονται όπως τα δάνεια που έχουν περιέλθει σε προσωρινή καθυστέρηση.

Η ταξινόμηση στα ανοίγματα με μέτρα ανοχής διακόπεται, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- η σύμβαση θεωρείται εξυπηρετούμενη, ακόμη και όταν έχει αναταξινομηθεί από την κατηγορία μη εξυπηρετούμενων, αφού η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη έδειξε ότι δεν πληρούσε πλέον τις προϋποθέσεις για να θεωρείται μη εξυπηρετούμενη·
- έχει παρέλθει ελάχιστη διετής περίοδος αναστολής από την ημερομηνία που το άνοιγμα σε ρύθμιση θεωρήθηκε εξυπηρετούμενο·
- έχουν πραγματοποιηθεί τακτικές πληρωμές περισσότερο σημαντικού συνολικού ποσού κεφαλαίου ή τόκων, τουλάχιστον κατά το ήμισυ της περιόδου αναστολής·
- κανένα από τα ανοίγματα έναντι του οφειλέτη δεν εμφανίζει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών στο τέλος της περιόδου αναστολής.

Στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις στο τέλος της περιόδου αναστολής, το άνοιγμα εξακολουθεί να προσδιορίζεται ως ρυθμισμένο εξυπηρετούμενο υπό αναστολή, έως ότου εκπληρωθούν όλες οι προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αξιολογούνται τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση.

Ένα άνοιγμα με ανοχή μπορεί να θεωρηθεί ως εξυπηρετούμενο από την ημερομηνία που εφαρμόστηκαν τα μέτρα ανοχής, εφόσον πληρείται κάποια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η παράταση αυτή δεν οδήγησε στην ταξινόμηση του ανοίγματος ως μη εξυπηρετούμενου·
- β) το άνοιγμα δεν θεωρήθηκε μη εξυπηρετούμενο άνοιγμα κατά την ημερομηνία που παρατάθηκαν τα μέτρα ανοχής.

Επίσης, σε περίπτωση που εφαρμοστούν πρόσθετα μέτρα ανοχής σε εξυπηρετούμενη σύμβαση με ανοχή υπό αναστολή ή εάν η σύμβαση εμφανίσει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών, ταξινομείται ως μη εξυπηρετούμενη.

Οι ρυθμίσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως μη εξυπηρετούμενες σύμφωνα με τα παραπάνω, υπόκεινται σε διενέργεια ελέγχου απομείωσης (impairment test) και ακολουθούνται οι κανόνες που περιγράφονται κατά τα δύο στάδια του Ειδικού και του Γενικού Ελέγχου Απομείωσης. Τα ρυθμισμένα δάνεια, ταξινομούνται με βάση την ίδια κλίμακα πιστοληπτικής αξιολόγησης με το υπόλοιπο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας.

Πολιτική Εξασφαλίσεων

Γενική αρχή του Ομίλου για τη χορήγηση πιστοδοτήσεων, αποτελεί η λήψη εξασφαλίσεων. Οι εξασφαλίσεις αυτές συνίστανται κυρίως σε υποθήκες ακινήτων, ενέχυρα, και εκχώρηση απαιτήσεων. Σύμφωνα με την πολιτική πιστοδοτήσεων, τα κυριότερα είδη εξασφαλίσεων που ο Όμιλος αποδέχεται αναλύονται στις εξής κατηγορίες:

- Υποθηκοπροσημειώσεις σε αστικά και εντός σχεδίου ακίνητα που να καλύπτουν το ύψος των χρηματοδοτήσεων.
- Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζών ή ΕΤΕΑΝ.
- Ενεχυρίαση γεγεννημένων απαιτήσεων με βάση τιμολόγια-πιστοποιήσεις που προέρχονται από Συμβάσεις με το Δημόσιο, Δημόσιους Οργανισμούς ή και Ν.Π.Δ.Δ .
- Μετρητά ή Καταθέσεις.
- Συναλλαγματικές και επιταγές πελατείας.
- Μηχανήματα.
- Εκχωρημένα φορτωτικά έγγραφα εξαγωγών.
- Ενεχυρίαση εμπορευμάτων με τίτλους Γενικών Αποθηκών .
- Ενεχυρίαση Χρεογράφων-Μετοχών Εισηγμένων-ΑΚ εταιρειών και διαφόρων μεγάλων Αωνύμων Εταιρειών .
- Ναυτικές υποθήκες.

Οι εξασφαλίσεις παρακολουθούνται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν νομικά έγκυρες, εκτελεστές και επαρκούς αξίας ενώ η διαχείριση και η αποτίμηση τους βασίζεται σε αξιόπιστες εκτιμήσεις. Η παρακολούθηση των εξασφαλίσεων καλύπτει τη νομική τους κατοχύρωση, την τρέχουσα κατάσταση και αξία και την ασφάλισή τους.

Η συχνότητα της επιθεώρησης των εξασφαλίσεων των κανονικών πιστοδοτήσεων εξαρτάται από το είδος του κάθε καλύμματος και από τη συχνότητα των μεταβολών, που μπορούν να το επηρεάσουν. Για τις βασικές πάντως μορφές εξασφάλισης γίνονται οι πιο κάτω σημειούμενες επιθεωρήσεις:

- Για τις υποθήκες - προσημειώσεις και για τη νομική κατάσταση και την αξία των ακινήτων, τουλάχιστον κάθε διετία.
- Για τα ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής, σε τριμηνιαία βάση επικαιροποιούνται οι αξίες των ακινήτων βάσει του Δείκτη Ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Για τις υπέγγυες (ή προεξοφλημένες) συναλλαγματικές - επιταγές: δύο φορές το χρόνο, ανάλογα με τη μικρή ή μεγάλη συγκέντρωση ενοχών στους αποδέκτες τους.
- Για τις εκχωρημένες απαιτήσεις: τρεις τουλάχιστον φορές το χρόνο, ανάλογα με το είδος της απαίτησης και την ιδιότητα του πληρωτή.

Περισσότερες από τις πιο πάνω αναφερόμενες επιθεωρήσεις γίνονται στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο. Η συχνότητα της επανεκτίμησης εξαρτάται μεταξύ άλλων από τη μεταβλητότητα της αξίας των εξασφαλίσεων, τις σημαντικές μεταβολές της αγοράς ή τη σημαντική μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου.

Η συχνότητα των αποτιμήσεων είναι ένας βασικός παράγοντας για τον υπολογισμό της ζημιάς απομείωσης. Αν για τα δάνεια έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, κατά την εκτίμηση της ανάγκης για πρόβλεψη απομείωσης λαμβάνεται υπόψη η τρέχουσα καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Επιπλέον, στις προβλέψεις των ταμειακών ροών λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές δαπάνες που συνδέονται με την εκποίηση της εξασφάλισης καθώς και άλλες εισροές, όπως η προσφυγή σε άλλα περιουσιακά στοιχεία.. Το μέγεθος της οποιασδήποτε προκύπτουσας μείωσης της αξίας της εξασφάλισης σε σχέση με την αξία της αρχικής αποτίμησης επηρεάζεται από το είδος της εξασφάλισης π.χ. γη, αξιοποιημένη γη ή επενδυτικά ακίνητα καθώς και από την τοποθεσία.

Αξιολόγηση ποιότητας χαρτοφυλακίου

Ιδιαίτερα μεγάλη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων στον τομέα των επιχειρηματικών δανείων και στον τομέα της καταναλωτικής-στεγαστικής πίστης. Με την χρήση αναπτυγμένων συστημάτων για την μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου και την αξιολόγηση των πιστούχων με βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια οι πιστωτικοί κίνδυνοι εντοπίζονται και αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Στις χορηγήσεις της καταναλωτικής πίστης εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit scoring) που καλύπτει τις πιστωτικές κάρτες και τα δανειακά προϊόντα. Το σύστημα μέτρησης πιστωτικού κινδύνου είναι 7-βάθμιας κλίμακας (A/B/C/D/E/F/G) και κατατάσσει τους πελάτες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating). Η επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων διενεργείται τακτικά μέσω της τεκμηρίωσης των υποδείγματων (validation).

Για τις επιχειρήσεις που διαθέτουν Γ' κατηγορίας βιβλία, λαμβάνονται υπόψη οι εξωτερικές πιστοληπτικές αξιολογήσεις του Ε.Ο.Π.Α «ICAP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» ο οποίος έχει αναγνωριστεί από την ΤτΕ σύμφωνα με την απόφαση 262/8/26.6.2008. Το συγκεκριμένο υπόδειγμα αξιολόγησης είναι 11-βάθμιας κλίμακας (AA/A/BB/B/C/D/E/F/G/H/NR/NC/NT) και κατατάσσει τις εταιρείες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating) αποδίδοντάς τους μια πιθανότητα αθέτησης (Probability of Default) και βοηθά στην ορθολογιστική τιμολόγηση σύμφωνα με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο. Επίσης, σε συνεργασία με την ICAP Α.Ε., έχει αναπτυχθεί εσωτερικό μοντέλο πιστοληπτικής αξιολόγησης επιχειρήσεων που δεν εμπίπτουν στην παραπάνω κατηγορία, κατατάσσοντας τες σε μια αντίστοιχη κλίμακα βάσει της υπολογιζόμενης πιθανότητας αθέτησης. Η επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων διενεργείται τακτικά και τουλάχιστον σε εξαμηνιαία βάση.

Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου για το χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής ξεκινά από την εγκριτική διαδικασία, η οποία είναι πλήρως κεντροποιημένη. Στις χορηγήσεις της καταναλωτικής και της στεγαστικής πίστης εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit scoring) που καλύπτει τις πιστωτικές κάρτες και τα δανειακά προϊόντα. Σε τακτική βάση, παρακολουθείται η συμπεριφορά των χορηγηθέντων δανείων και συντάσσονται σχετικές αναφορές.

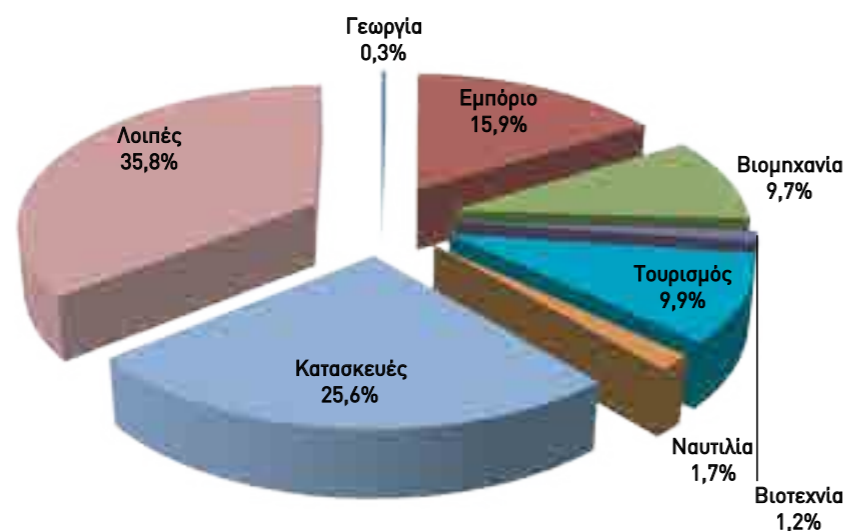
Λόγω της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας, η Τράπεζα έχει προχωρήσει στην ανάπτυξη επιπρόσθετων διαδικασιών για την βέλτιστη διαχείριση των πελατών με οφειλές επιχειρηματικής και λιανικής τραπεζικής σε καθυστέρηση, προβαίνοντας στην δημιουργία ανεξάρτητης Μονάδας Διαχείρισης Ειδικών Λογαριασμών, στην αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης καθυστερημένων οφειλών και στην αυστηροποίηση των εγκριτικών ορίων.

5.2. Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ο καθορισμός των ορίων στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο γίνεται με κριτήριο την ορθολογική διασπορά των κεφαλαίων του Ομίλου και την αποφυγή των συγκεντρώσεων, λαμβάνοντας υπόψη:

- Την ύπαρξη κλαδικών μελετών σχετικά με τον βαθμό πιστωτικής επικινδυνότητας, προκειμένου να εντοπιστούν επικίνδυνοι κλάδοι.
- Αξιολόγηση του κινδύνου συγκέντρωσης που μπορεί να προκύψει από ανοίγματα σε συγκεκριμένους πελάτες ή ομάδες συνδεδεμένων πελατών (group) και/ή ανοίγματα σε ομάδες αντισυμβαλλόμενων των οποίων η πιθανότητα αθέτησης επηρεάζεται από παράγοντες όπως: μακροοικονομικό περιβάλλον, γεωγραφική θέση, κλάδο δραστηριότητας, νόμισμα ή κάλυμμα.
- Το Επιχειρηματικό Σχέδιο και την στρατηγική του Ομίλου.

Κατανομή Επιχειρηματικών Ανοιγμάτων ανά κλάδο, 31.12.2017

Επιπλέον σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, ο κίνδυνος συγκέντρωσης παρακολουθείται μέσω των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων (ΜΧΑ) ανά ομάδα συνδεδεμένων πελατών. Ως χρηματοδοτικό άνοιγμα νοείται το σύνολο των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων ενός πιστωτικού ιδρύματος (δάνεια, εγγυητικές επιστολές, ενέγγυες πιστώσεις κλπ.) που αφορούν σε μια ομάδα συνδεδεμένων πελατών (Όμιλος).

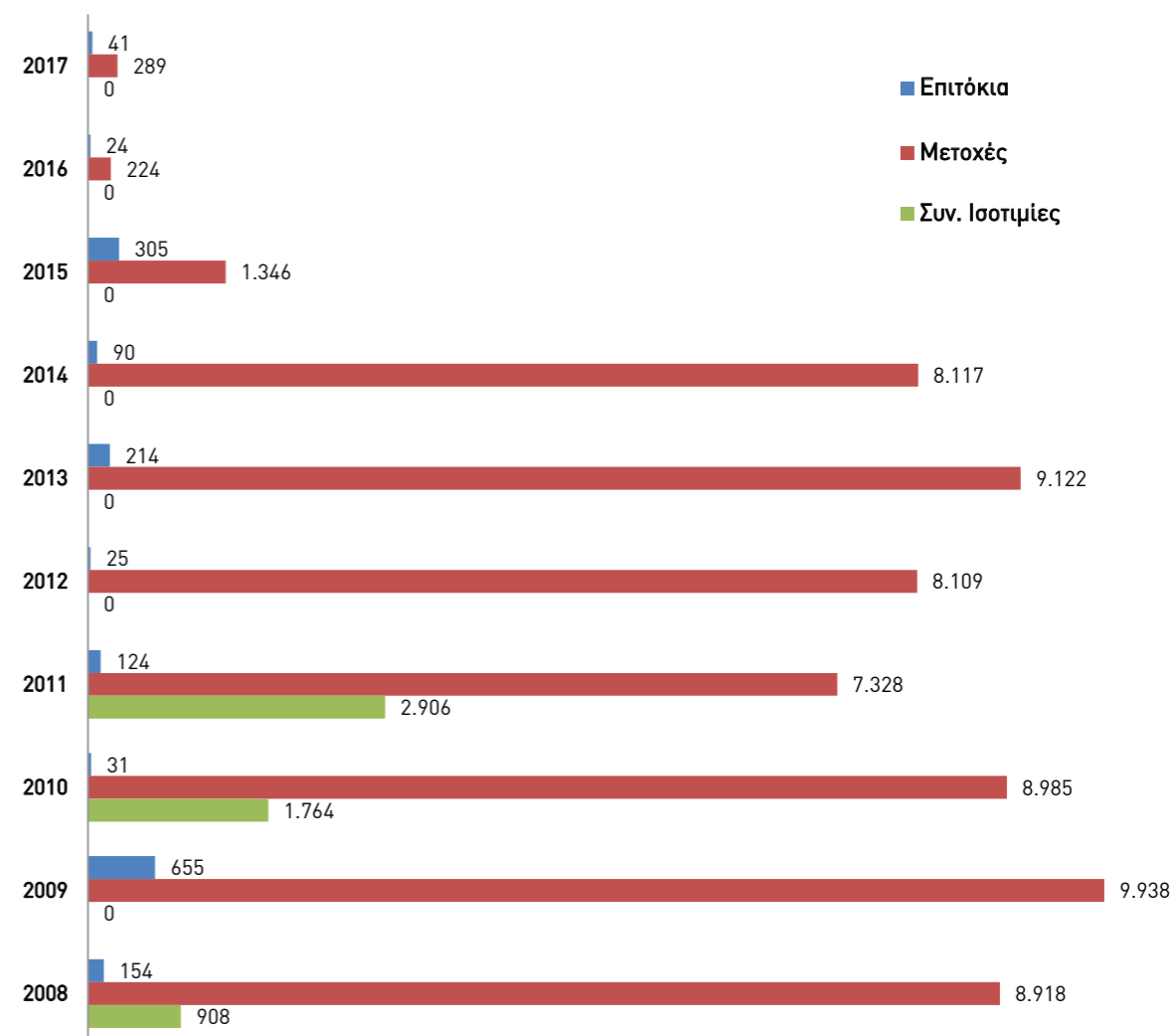
5.3. Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος απώλειας της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που προκύπτει από δυσμενείς αλλαγές στις μεταβλητές της αγοράς, όπως αλλαγές στα επιτόκια, στις χρηματιστηριακές αξίες και στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Ο Όμιλος έχει ορίσει εσωτερικές διαδικασίες για τα όρια διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Διαθεσίμων αναφορικά με τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς. Στα πλαίσια της διαχείρισης του κινδύνου αγοράς αναπτύσσονται τεχνικές για την αντιστάθμιση των κινδύνων αυτών και παρακολουθείται η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων και των τεχνικών μείωσης κινδύνου στα πλαίσια της πολιτικής και της διαχείρισης των ορίων που έχουν καθορισθεί από το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού. Έχουν υλοποιηθεί σύγχρονες μέθοδοι μέτρησης κινδύνου αγοράς επενδυτικών χαρτοφυλακίων (μέθοδοι Δυναμικής Ζημιάς-Value At Risk Methods και Δυσμενών Σεναρίων-Scenario Analysis and Stress Testing) σε πλήρη συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές εποπτικές απαιτήσεις και τις καλύτερες πρακτικές της αγοράς. Η Πολιτική και η Διαδικασία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς για τα Αμοιβαία Κεφάλαια του Ομίλου έχει λάβει πιστοποίηση ISO 9001 Quality Management και Information Security ISO 27001. Ο Όμιλος αναγνωρίζει, ποσοτικοποιεί και διαχειρίζεται τον κίνδυνο αγοράς σε ημερήσια βάση αξιοποιώντας πληροφορικά συστήματα προηγμένης τεχνολογίας και διεθνείς data vendors.

Στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε στοιχεία που κατέχονται για εμπορία. Αυτά τα στοιχεία αποτελούνται από αξίες που αγοράστηκαν με σκοπό την άμεση απόδοση κέρδους από βραχυπρόθεσμες αυξομειώσεις των τιμών. Στο Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνονται οι διαθέσιμες προς πώληση επενδύσεις και οι διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις.

Κατανομή Κεφαλαιακών Απαιτήσεων για Κίνδυνο Αγοράς-Τράπεζα (ποσά σε χιλ. ευρώ)

Η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, του επιτοκιακού κινδύνου και του κινδύνου χρηματιστηριακών τιμών για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών γίνεται από την Τράπεζα σε συνεργασία με την θυγατρική εταιρεία του Ομίλου ATTICA WEALTH MANAGEMENT.

Για τη διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου όπως και των υπόλοιπων κινδύνων αγοράς, έχει ορισθεί με έγκριση της ALCO ένα πλαίσιο ορίων. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσονται ονομαστικά όρια (ανά νόμισμα, συνολικά, intraday, end-of-day) και όρια κέρδους-ζημιάς.

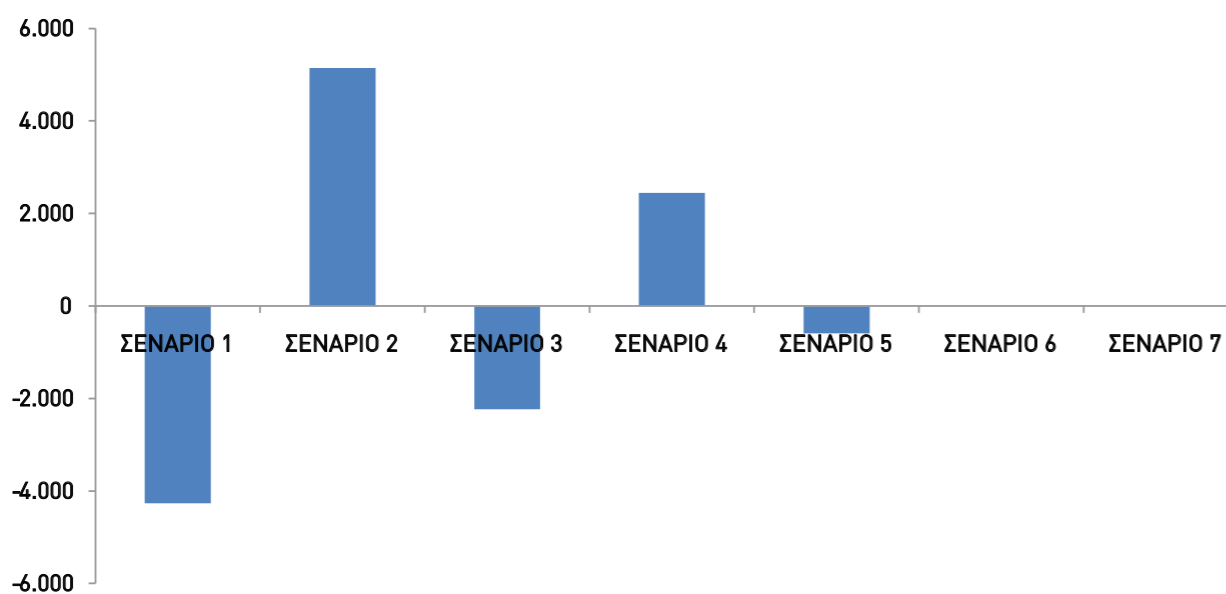
Για τον επιτοκιακό κίνδυνο χρησιμοποιούνται μέθοδοι μέτρησης του κινδύνου επιτοκίου που σχετίζονται με τον κίνδυνο επανατιμολόγησης (repricing risk), τον κίνδυνο καμπυλών απόδοσης (yield curve risk), τον κίνδυνο βάσης (basis risk) και τον κίνδυνο προαίρεσης (optionality).

Επιπλέον, η Τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των τιμών των μετοχών. Εφαρμόζεται ένα πλήθος σεναρίων τα οποία αντικατοπτρίζουν τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς, τις εποπτικές απαιτήσεις και τις εκτιμήσεις των στελεχών και της Διοίκησης της Τράπεζας αναφορικά με την εξέλιξη των μεγεθών της αγοράς.

Σενάρια για τον κίνδυνο αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών (trading), 2017

ΣΕΝΑΡΙΟ	ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ <1 έτους	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1-4 έτη	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ >4 έτη
ΣΕΝΑΡΙΟ 1	Επιτόκια	+200 μ.β.	+200 μ.β.	+200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 2		-200 μ.β.	-200 μ.β.	-200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 3		+150 μ.β.	+100 μ.β.	+50 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 4		-150 μ.β.	-100 μ.β.	-50 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 5	Τιμές Μετοχών		-30%	
ΣΕΝΑΡΙΟ 6	Συναλ. Ισοτιμίες		Υποτίμηση -10%	
ΣΕΝΑΡΙΟ 7			Ανατίμηση +10%	

Αποτελέσματα stress-test για τον Κίνδυνο Αγοράς - Τράπεζα (ποσά σε χιλ. ευρώ)

Το ανωτέρω γράφημα παρουσιάζει το αναμενόμενο κέρδος ή ζημιά σύμφωνα με τα σενάρια τα οποία περιγράφονται αναλυτικά στον παραπάνω πίνακα.

Επιτοκιακός Κίνδυνος Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου (Banking Book)

Ο επιτοκιακός κίνδυνος του τραπεζικού χαρτοφυλακίου προέρχεται από τον ετεροχρονισμό στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της Τράπεζας.

Τέτοιες μεταβολές τιμών των επιτοκίων μπορούν να επηρεάσουν την οικονομική θέση του Ομίλου, αφού δύνανται να μεταβάλουν:

- Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα.
- Την αξία εσόδων και εξόδων, ευαίσθητων σε μεταβολές επιτοκίων.
- Την αξία στοιχείων Ενεργητικού & Παθητικού, αφού η παρούσα αξία μελλοντικών χρηματορρών (και συχνά των ιδίων χρηματορρών) μεταβάλλεται καθώς τα επιτόκια αλλάζουν.

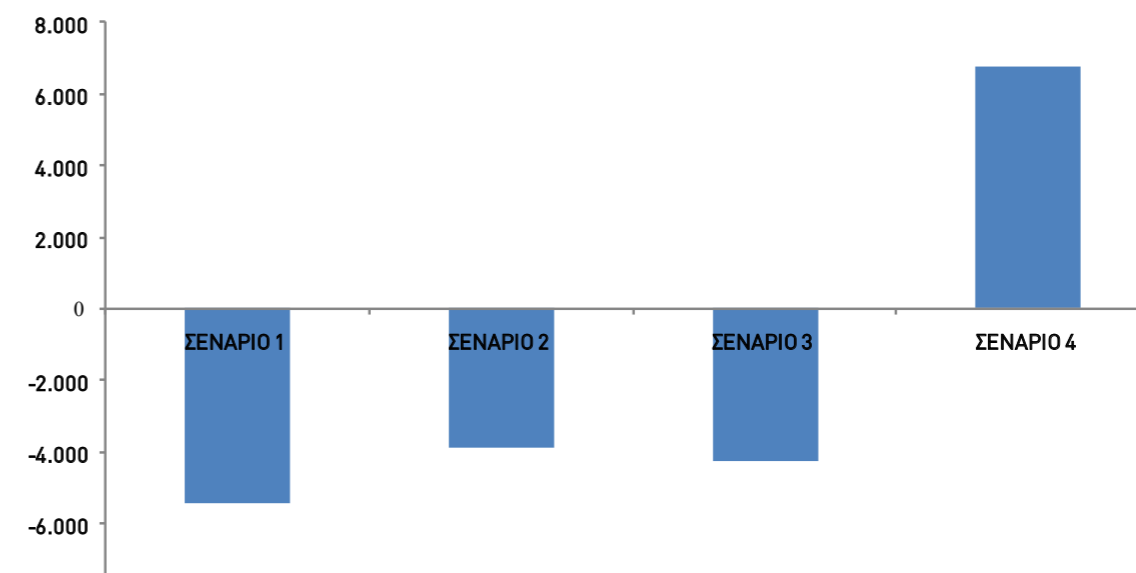
Η μέτρηση του επιτοκιακού κινδύνου πραγματοποιείται τουλάχιστον σε μηνιαία βάση, χρησιμοποιώντας για τη διαχείριση του στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο τις παρακάτω δυο βασικές μέθοδους:

- **Επιτοκιακό Άνοιγμα (Interest Rate Gap):** Η Τράπεζα παρακολουθεί τα επιτοκιακά ανοίγματα ανά χρονικά διαστήματα. Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού κατατάσσονται σε διαφορετικές περιόδους ανάλογα με το διάστημα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Το επιτοκιακό άνοιγμα ανά χρονική περίοδο είναι η διαφορά των στοιχείων του ενεργητικού από τα στοιχεία του παθητικού στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- **Ανάλυση ευαισθησίας μεταβολής στα καθαρά έσοδα από μεταβολές των επιτοκίων:** Ο Όμιλος σε τακτά χρονικά διαστήματα, προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας, για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων.

Σενάρια για τον κίνδυνο αγοράς στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (banking), 2017

ΕΙΔΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ	ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΜΠΥΛΗΣ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ
ΣΕΝΑΡΙΟ 1	Καθαρά επιτοκιακά έσοδα	+200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 2	Καθαρά επιτοκιακά έσοδα	-200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 3	Καθαρή θέση	+200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 4	Καθαρή θέση	-200 μ.β.

Αποτελέσματα stress-test για τον Κίνδυνο Επιτοκίου (ποσά σε χιλ. ευρώ)

5.4. Κεφαλαιακή Επάρκεια

Εξειδικευμένες μονάδες της Τράπεζας παρακολουθούν την κεφαλαιακή επάρκεια σε τακτά χρονικά διαστήματα και υποβάλλουν στοιχεία ανά τρίμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα εποπτικά κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων διακρίνονται σε:

- Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1) τα οποία αναλύονται περαιτέρω σε:
  - Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1)
  - Πρόσθετα κεφάλαια της Κατηγορίας 1
- Κεφάλαια της κατηγορίας 2 (Tier 2).

Ως Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας, ορίζεται ο λόγος των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων προς τα στοιχεία του Ενεργητικού καθώς και τα εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης στοιχεία, σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο που αυτά περικλείουν. Ως Δείκτης Tier 1 ορίζεται αντίστοιχα ο λόγος των Κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) προς τα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού (εντός και εκτός ισολογισμού) ενώ με αντίστοιχο τρόπο ορίζεται και ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 και την ΕΠΑΘ 114/04.08.2014 οι τράπεζες πρέπει σε ατομική και σε ενοποιημένη βάση να πληρούν κατ' ελάχιστον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) 4,5%, δείκτη κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (TIER 1) 6% και συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (Total Capital Ratio) 8%.

Σημειώνουμε ότι η εν λόγω ΕΠΑΘ κατήργησε την ΠΕΕ 13/28.3.2013 ενώ προβλέπει ακόμα μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με την εφαρμογή εποπτικών αφαιρέσεων από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1).

Επιπροσθέτως σύμφωνα με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ οι τράπεζες, επίσης, θα υποχρεούνται να δημιουργήσουν σταδιακά ένα αποθεματικό διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) 2,5% μέχρι την 01-01-2019 (0,625% την 01-01-2016, 1,25% την 01-01-2017 και 1,875% την 01-01-2018) πέραν των υφιστάμενων κεφαλαίων κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) και των ελάχιστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων.

Συνολικά οι ελάχιστοι δείκτες που πρέπει να τηρούνται συμπεριλαμβανομένου του αποθεματικού διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) και οι οποίοι θα ισχύουν από 01-01-2019 είναι:

- Ο ελάχιστος δείκτης κοινών ιδίων κεφαλαίων 7%.
- Ο συνολικός δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας 10,5%.

Τέλος η Οδηγία 2013/36/ΕΕ προβλέπει την διακριτική ευχέρεια επιβολής από τα Κράτη Μέλη των εξής αποθεμάτων ασφαλείας:

- Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας.
- Απόθεμα Ασφαλείας Συστημικού Κινδύνου.

Οι βασικές προτεραιότητες του Ομίλου συνίστανται, στη διατήρηση και εναρμόνιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων σύμφωνα με το εκάστοτε κανονιστικό πλαίσιο, στην δυνατότητα του Ομίλου για απρόσκοπτη συνέχεια των δραστηριοτήτων του και στη διατήρηση της κεφαλαιακής βάσης σε τέτοιο επίπεδο, που θα επιτρέπεται η επίτευξη του επιχειρηματικού σχεδίου του.

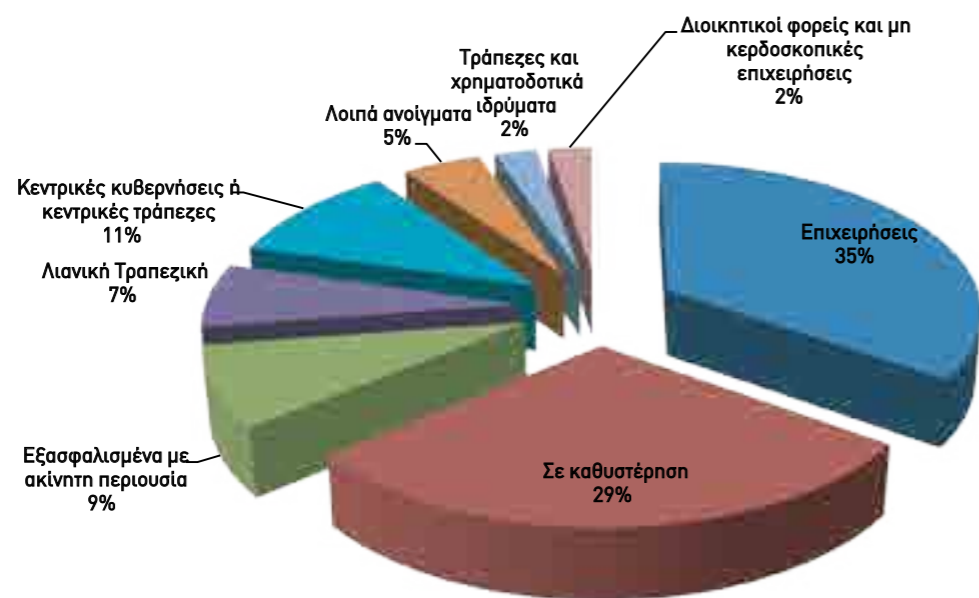
Πίνακας Κεφαλαιακής Επάρκειας - Τράπεζα

	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Σταθμισμένο Ενεργητικό						
Πιστωτικός Κίνδυνος	3.206.912	3.277.277	3.174.082	3.149.614	2.943.480	2.899.108
Κίνδυνος Αγοράς	4.129	3.100	20.635	102.579	116.696	101.671
Λειτουργικός Κίνδυνος	209.965	185.677	148.682	144.552	197.046	197.046
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	3.421.006	3.466.054	3.343.399	3.396.745	3.257.222	3.197.825
Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια						
Κεφάλαια CET1	499.984	508.084	564.363	236.960		
Κύρια Βασικά Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια					267.677	104.038
Βασικά Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια	499.984	508.084	564.363	309.398	367.084	104.038
Συνολικά Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια	499.984	508.084	564.363	325.244	388.082	149.782
Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας						
Δείκτης CET1	14,62%	14,66%	16,88%	6,98%		
Δείκτης Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων					8,22%	3,25%
Δείκτης Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων	14,62%	14,66%	16,88%	9,11%	11,27%	3,25%
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	14,62%	14,66%	16,88%	9,58%	11,91%	4,68%

Όπως παρατηρείται στον παραπάνω πίνακα, το 93,7% των κεφαλαιακών απαιτήσεων αφορά στον πιστωτικό κίνδυνο ενώ ένα μικρότερο μέρος αφορά στον λειτουργικό κίνδυνο (6,2%) και στον κίνδυνο αγοράς (0,1%).

Στο παρακάτω γράφημα αναλύεται η κατανομή του σταθμισμένου ενεργητικού για τον πιστωτικό κίνδυνο:

Κατανομή Σταθμισμένου Ενεργητικού για Πιστωτικό Κίνδυνο - Τράπεζα το 2017

Ο Όμιλος διαθέτει αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων που θεωρούνται επαρκή για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων που αναλαμβάνει (εσωτερικό κεφάλαιο).

Στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ), εξετάζονται ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία όπως το επίπεδο και η δομή των εποπτικών κεφαλαίων, ο κίνδυνος αγοράς, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο κίνδυνος επιτοκίου, το επίπεδο και η κατανομή του εσωτερικού κεφαλαίου κ.ά. Από την αξιολόγηση των πεδίων αυτών προσδιορίζονται τα απαιτούμενα κεφάλαια για την περαιτέρω κάλυψη των εξής:

- Υποεκτίμηση Πιστωτικού Κινδύνου σύμφωνα με την Τυποποιημένη μέθοδο.
- Υποεκτίμηση Κινδύνου Αγοράς.
- Υποεκτίμηση Λειτουργικού Κινδύνου κατά την χρήση της μεθοδολογίας του Βασικού Δείκτη.
- Λοιποί Κίνδυνοι όπως ο κίνδυνος επιτοκίου, κίνδυνος συγκέντρωσης, κίνδυνος ρευστότητας, μόχλευση, κίνδυνος κερδοφορίας, κίνδυνος κεφαλαίων και κίνδυνος φήμης.

5.5. Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος ενυπάρχει σε κάθε τραπεζική δραστηριότητα και απορρέει από ανεπαρκείς εσωτερικές διαδικασίες ή παραβιάσεις των διαδικασιών αυτών, την ανθρώπινη συμπεριφορά, τα πληροφοριακά συστήματα ή από εξωτερικούς παράγοντες. Στο Λειτουργικό Κίνδυνο εντάσσονται ο νομικός κίνδυνος και ο κίνδυνος κανονιστικής συμμόρφωσης, ενώ δεν περιλαμβάνονται λοιποί κίνδυνοι, όπως ο κίνδυνος στρατηγικής και ο κίνδυνος φήμης.

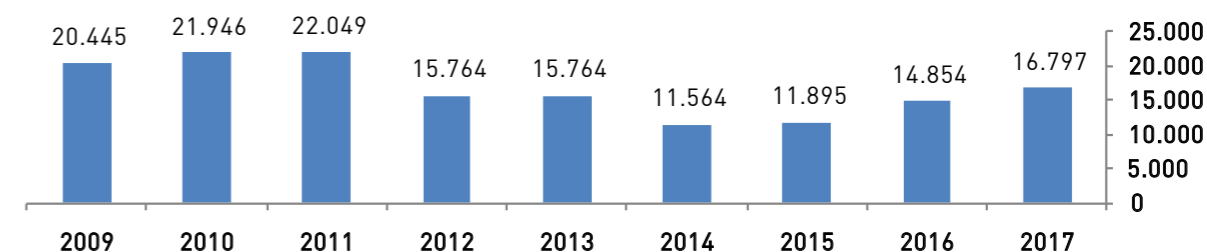
Η παρακολούθηση του Λειτουργικού Κινδύνου από την Τράπεζα, εδράζεται σε πέντε βασικούς πυλώνες και πιο συγκεκριμένα, στην καταγραφή των ζημιών προερχόμενων από:

1. Εσωτερική ή εξωτερική απάτη
2. Παράλειψη, λάθος και εν γένει ακούσια παραβίαση θεσπισμένων διαδικασιών από λειτουργό της Τράπεζας
3. Τη βλάβη, καταστροφή και εν γένει φθορά ενσώματων περιουσιακών στοιχείων ως συνέπεια φυσικής καταστροφής ή βανδαλισμού
4. Την κατάρρευση ή τη δυσλειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων
5. Κατατεθειμένες αγωγές ή άλλες νομικές ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί εναντίον της Τράπεζας

Η ποσοτικοποίηση της έκθεσης σε συμβάντα Λειτουργικού Κινδύνου, πραγματοποιείται σε συνεργασία με τις αρμόδιες Μονάδες μέσω του Αρχείου Καταγραφής Γεγονότων Λειτουργικού Κινδύνου και καταγράφεται στη Μηνιαία Έκθεση Λειτουργικού Κινδύνου.

Για τη διασφάλιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργία της Τράπεζας στο σύνολο των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων και δομών της, έχει θεσπιστεί Πολιτική Διαχείρισης Επιχειρησιακής Συνέχειας, η οποία αποτελεί μια σαφή και αποτελεσματική οργανωτική προσέγγιση και διαδικασία για την αντιμετώπιση και ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών που ενδέχεται να επηρεάσουν τη συνέχεια της επιχειρησιακής λειτουργίας σε έκτακτες καταστάσεις κρίσης.

Κεφαλαιακές Απαιτήσεις για τον Λειτουργικό Κίνδυνο-Τράπεζα

5.6. Κίνδυνος Ρευστότητας

Ος «κίνδυνος ρευστότητας» ορίζεται το ενδεχόμενο αδυναμίας του Ομίλου, να αποπληρώσει πλήρως ή έγκαιρα τις τρέχουσες και μελλοντικές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις όταν αυτές γίνουν απαιτητές- λόγω έλλειψης της απαραίτητης ρευστότητας. Στον κίνδυνο αυτό περιλαμβάνεται και η πιθανότητα ανάγκης επαναχρηματοδότησης ποσών, σε υψηλότερα επιτόκια καθώς επίσης και η ανάγκη πώλησης στοιχείων του Ενεργητικού.

Κατά τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, ο σκοπός του Ομίλου είναι η εξασφάλιση, σε ικανοποιητικό βαθμό, της ύπαρξης ρευστότητας με απώτερο σκοπό την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, υπό οποιεσδήποτε συνθήκες και χωρίς δυσανάλογο επιπρόσθετο κόστος.

Η παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας του Ομίλου επικεντρώνεται στην διαχείριση ταμειακών ροών και εκροών. Ειδικότερα στα πλαίσια της εξέτασης ποσοτικών δεδομένων αξιολογούνται σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου:

- Η παρακολούθηση της μεταβλητότητας των καταθέσεων με ιδιαίτερη έμφαση στους μεγάλους καταθέτες.
- Η σχέση των καταθέσεων προς το σύνολο του ενεργητικού-παθητικού και δανείων.
- Η μέτρηση και παρακολούθηση του κόστους κάλυψης ανοιχτών θέσεων.
- Η διασπορά των πηγών χρηματοδότησης.
- Η εξέλιξη των βασικών δεικτών μέτρησης του κινδύνου ρευστότητας.
- Το ποσοστό του διαθέσιμου χαρτοφυλακίου προς εκχώρηση στην ΕΚΤ.
- Το ποσοστό των τιτλοποιηθέντων δανείων ανά χαρτοφυλάκιο.

Για την καλύτερη παρακολούθηση της ρευστότητας, παράγεται αυτοματοποιημένα και σε ημερήσια βάση, αναφορά ρευστότητας προς τις αρμόδιες επιχειρησιακές Μονάδες, για την παρακολούθηση των μεταβολές στις βασικές πηγές ρευστότητας και την δυνατότητα έγκαιρης λήψης κατάλληλων μέτρων.

Οι εποπτικές αρχές έχουν καθορίσει δείκτες αξιολόγησης ρευστότητας, προκειμένου να ελέγχεται το καθαρό άνοιγμα ρευστότητας. Ειδικότερα σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 η Τράπεζα οφείλει να διατηρεί ρευστά στοιχεία ενεργητικού, το άθροισμα των αξιών των οποίων καλύπτει τις εκροές ρευστότητας υπό ακραίες συνθήκες. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι η Τράπεζα διατηρεί επαρκή αποθέματα ρευστότητας για να αντιμετωπίσει πιθανές ανισορροπίες μεταξύ εισροών και εκροών ρευστότητας υπό ιδιαίτερα ακραίες συνθήκες για χρονικό διάστημα έως 30 ημερών. Η ανωτέρω υποχρέωση ποσοτικοποιείται μέσω του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio) ο οποίος ορίζεται ως το ηπλίκο των ρευστών διαθέσιμων ως προς τις καθαρές εκροές της Τράπεζας. Επιπλέον στα ίδια πλαίσια η Τράπεζα πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις καλύπτονται κατά ενδεχόμενο τρόπο με ευρύ φάσμα μέσω σταθερής χρηματοδότησης, τόσο σε σταθερές όσο και σε ακραίες συνθήκες. Η ανωτέρω υποχρέωση ποσοτικοποιείται μέσω του Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio) ο οποίος ορίζεται ως το ηπλίκο των στοιχείων που παρέχουν σταθερή χρηματοδότηση ως προς τα στοιχεία τα οποία απαιτούν σταθερή χρηματοδότηση.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Κεφαλαιαγορών, είναι υπεύθυνη για τον συντονισμό της πρόσβαση στις αγορές χρήματος προκειμένου ο Όμιλος να ανταποκρίνεται στις ανάγκες ρευστότητας που ανακύπτουν την εκάστοτε χρονική στιγμή. Όλη η πληροφόρηση αναφορικά με τις κεφαλαιακές εισροές και τις εκροές του Ομίλου κατευθύνεται στα αρμόδια τμήματα της Διεύθυνσης, με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση της ρευστότητας που προκύπτει από τις μονάδες του και τις δραστηριότητες τους. Επιπλέον, καθορίζει συγκεκριμένο επίπεδο αποθέματος ρευστότητας υπό την μορφή μη-δεσμευμένων άμεσα ρευστοποιήσιμων στοιχείων (liquidity buffer) που μπορούν να πωληθούν, λαμβάνοντας υπόψη και την αξία ρευστοποίησης τους υπό συνθήκες κρίσης.

Ανά τακτά χρονικά διαστήματα, πραγματοποιούνται σενάρια προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Ομίλου και τις μεταβολές των χαρακτηριστικών και συνθηκών των αγορών. Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων προσομοίωσης κρίσης ρευστότητας έχουν σημαίνουσα βαρύτητα, ώστε να καθοριστούν τα κατάλληλα μέτρα και να προσαρμοστούν οι εσωτερικές διαδικασίες και όρια, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση μιας κρίσης ρευστότητας.

Σε εφαρμογή της ΠΔΤΕ 2614/07.04.2009 αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας, η Τράπεζα ανέπτυξε και υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος εσωτερικά όρια ρευστότητας και Σχέδιο Αντιμετώπισης Καταστάσεων Κρίσης Ρευστότητας (Contingency Funding Plan), λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις στο κόστος χρηματοδότησης μιας μείωσης ρευστότητας στο σύνολο της αγοράς ή μιας υποβάθμισης του Ομίλου.

5.7. Κίνδυνος Μόχλευσης

Το κανονιστικό πλαίσιο Βασιλεία III υποχρεώνει τις Τράπεζες να οριοθετούν και να διαχειρίζονται ενεργά πλέον τον κίνδυνο μόχλευσης μέσω της εισαγωγής ενός δείκτη μόχλευσης ο οποίος ορίζεται ως το ηπλίκο των Κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) ως προς τα προσαρμοσμένα στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού του Ενεργητικού.

Στοιχεία υπολογισμού δείκτη μόχλευσης Τράπεζας

	2017	2016
Δείκτης Μόχλευσης	13,5%	13,6%

Η διαχείριση του κινδύνου μόχλευσης εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο της επιχειρησιακής στρατηγικής του Ομίλου αναφορικά με την διαχείριση κινδύνων. Αρμόδια για τον υπολογισμό και την γνωστοποίηση του δείκτη μόχλευσης στα επιχειρησιακά όργανα του Ομίλου είναι η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων. Πέραν της συγκέντρωσης των στοιχείων για τον υπολογισμό του δείκτη η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων εξετάζει και τα επιμέρους στοιχεία τα οποία διαμορφώνουν την έκθεση του Ομίλου σε κίνδυνο μόχλευσης και εισηγείται αρμοδίως στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται αποκλίσεις από τα αναληφθέντα επίπεδα ανοχής κινδύνου.

5.8. Λοιποί Κίνδυνοι

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων επιλαμβάνεται των θεμάτων τα οποία αφορούν στους λοιπούς κινδύνους τους οποίους αντιμετωπίζει η Τράπεζα.

Για τον κίνδυνο κεφαλαίων:

- Εξετάζει το επίπεδο, τη δομή και την σταθερότητα των εποπτικών κεφαλαίων.
- Αναλύει την σύνθεση κεφαλαίων, ποιότητα κεφαλαίων της κατηγορίας 1 συμπεριλαμβανομένων του ποσοστού συμμετοχής των καινοτόμων τίτλων, των δικαιωμάτων μειοψηφίας και των υβριδικών κεφαλαίων.
- Ελέγχει την επάρκεια και την σταθερότητα των λειτουργικών κερδών (σε ατομική και ενοποιημένη βάση), προκειμένου να καλύπτουν μεταξύ άλλων και ενδεχόμενη αυξημένη ανάγκη για σχηματισμό αποθεματικών ή διενέργεια προβλέψεων λόγω απομείωσης στοιχείων ενεργητικού.
- Παρακολουθεί την Πολιτική και τον ρυθμό πιστωτικής επέκτασης εφόσον μπορεί να αποδυναμώσει την κεφαλαιακή επάρκεια μέσω μείωσης στοιχείων εποπτικών κεφαλαίων ή μέσω της αύξησης των σταθμισμένων στοιχείων του Ενεργητικού έναντι του πιστωτικού κινδύνου.
- Ελέγχει το τρέχον επίπεδο του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Αναλύει την δυνατότητα άντλησης πρόσθετων κεφαλαίων με εύλογους όρους (έγκυρη άντληση και κόστος), όπως προσδιορίζεται από την ανάλυση της κεφαλαιακής δομής, της δομής του ενεργητικού και την πρόσβαση του ιδρύματος στις αγορές.

Για τον κίνδυνο κερδοφορίας:

- Παρακολουθεί δυναμικά και στατικά τους βασικούς δείκτες κερδοφορίας της Τράπεζας προβαίνοντας σε συγκριτικές και διαχρονικές αναλύσεις.

Για τον κίνδυνο συμμόρφωσης:

- Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης παρακολουθεί τον κίνδυνο συμμόρφωσης όπως νοείται ο κίνδυνος νομικών ή εποπτικών κυρώσεων, οικονομικής ζημίας ή επιπτώσεων στη φήμη του πιστωτικού ιδρύματος ως αποτέλεσμα μη συμμορφώσεως με τους νόμους, τους κανονισμούς και τους κώδικες δεοντολογίας. Οι ζημιές από μη συμμόρφωση στο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο περιλαμβάνονται στον λειτουργικό κίνδυνο. Οι ζημιές όμως από μη ουσιαστική συμμόρφωση επεκτείνονται και στην φήμη του ιδρύματος με σοβαρές συνέπειες στην κερδοφορία του, την αξία της μετοχής του κλπ.

06

Λοιπές πληροφορίες

6. Λοιπές Πληροφορίες.

6.1. Διευθύνσεις - Μονάδες Διοίκησης

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 3669000	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	210 3396841	210 3396782
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ	210 3669174	-
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ	210 3667336	210 3667243
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	210 3669347	210 3669450
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	210 3669340	210 3669413
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	210 3667040	210 3667253
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ	210 3667218-9	210 3667230
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	210 3667180	210 3667272
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ	210 3667254	210 3667273
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΜΠΛΟΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	210 3396714	210 3396804
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	210 3396720	210 3396826
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	210 3667054	210 3667236
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	210 2002760	210 2002762
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ & ΕΜΠΛΟΚΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ	210 3396713	210 3396708
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ & ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	210 2002740	210 2002758
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	210 3669042	210 3669468
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	210 3396875	210 3396898
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	210 3669260	210 3669431
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ & ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	210 3669175	210 3669402
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ	210 3667169	210 3667262
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	210 2002711	210 2002666
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΟΥ	210 3669080	210 3669400
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	210 3669230	210 3669410
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΩΝ	210 3667228	210 3667230
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	210 3669280	210 3669421
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	210 3669314	210 3669472

6.2. Μονάδες Δικτύου

Δίκτυο Αττικής

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Αγ. Δημητρίου 31 & Αρμοδίου 34, Τ.Κ. 17343	210 9761671	210 9761756
ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	Μεσογείων 392Α, Τ.Κ. 15341	210 6013780	210 6013784
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ	Ακαδημίας 54, Τ.Κ. 10679	210 3667130	210 3667252
ΑΝΩ ΠΑΤΗΣΙΑ	Πατησίων 376, Τ.Κ. 11141	210 2002680	210 2117327
ΓΛΥΦΑΔΑ	Δουσμάνη 9 & Α. Μεταξά, Τ.Κ. 16675	210 8943041	210 8943069
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	Πλατεία Κανάρια 2 & Μαρίνου Αντύπα, Τ.Κ. 16345	210 9954707	210 9954017
ΙΛΙΟΝ	Ιδομενέως 46 & Νέστορος, Τ.Κ. 13122	210 2696200	210 2610810
ΚΑΛΛΙΘΕΑ	Ελ. Βενιζέλου 49 & Καλυψούς, Τ.Κ. 17671	210 9515433	210 9521086
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ	Λεωφόρος Δημοκρατίας & Ερμού 2, Τ.Κ. 18756	210 4639100	210 4637632
ΜΑΡΟΥΣΙ	Διονύσου 23, Τ.Κ. 15124	210 6146250	210 6128944
ΜΟΥΣΕΙΟ	28ης Οκτωβρίου 46, Τ.Κ. 10682	210 8218397	210 8232410
Ν. ΕΡΥΘΡΑΙΑ	Χαριλάου Τρικούπη 138, Τ.Κ. 14671	210 8000270	210 8000201
Ν. ΙΩΝΙΑ	Λ. Ηρακλείου 318 & Παρνασσού, Τ.Κ. 14231	210 2750101	210 2770587
Ν. ΣΜΥΡΝΗ	Ελ. Βενιζέλου 53, Τ.Κ. 17123	210 9318040	210 9318044
ΝΙΚΑΙΑ	Πέτρου Ράλλη 234 & Ελ. Βενιζέλου, Τ.Κ. 18453	210 4941408	210 4941092
ΟΜΗΡΟΥ	Ομήρου 23, Τ.Κ. 10672	210 3669040	210 3669418
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ	Ελευθερίου Βενιζέλου 19 Τ.Κ. 10564	210 3226202	210 3243234
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	Ηρ. Πολυτεχνείου 40 & Σωτ. Διός, Τ.Κ. 18535	210 4141750	210 4141770
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	Θηβών 215 & Ευκλείδη, Τ.Κ. 12134	210 5734213	210 5728850
ΧΑΛΑΝΔΡΙ	Ανδρέα Παπανδρέου 47, Τ.Κ. 15232	210 6858083	210 6858084
ΨΥΧΙΚΟ	Αδριανείου 23, Τ.Κ. 11525	210 6720150	210 6717855

Δίκτυο Βορείου Ελλάδος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	Λ. Δημοκρατίας 139-141 & Τυρολόης , Τ.Κ. 68100	25510 38874	25510 38871
ΒΕΡΟΙΑ	Βενιζέλου 21 & Μεγάλου Αλεξάνδρου, Τ.Κ. 59100	23310 66824	23310 66821
ΠΑΝΝΙΤΣΑ	Ελ. Βενιζέλου 131, Τ.Κ. 58100	23820 82763	23820 82769
ΔΡΑΜΑ	Εθνικής Άμυνας 47 & Εφέδρων Αξιωματικών, Τ.Κ. 66100	25210 58450	25210 31401
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ			
ΒΑΣ. ΟΛΓΑΣ	Βασιλίσσης Όλγας 205, Τ.Κ. 54646	2310 422101	2310 422587
ΘΕΡΜΗ	Πλατεία Παραμάνα 2, Τ.Κ. 57001	2310 465300	2310 465893
ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ	Μεταμορφώσεως 16, Τ.Κ. 55131	2310 417330	2310 418558
Λ. ΣΟΦΟΥ	Λ. Σοφού 1 & Δωδεκανήσου 25, Τ.Κ. 54626	2310 385500	2310 518687
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ	Μητροπόλεως 58 & Βογιάτσικου, Τ.Κ. 54622	2310 264554	2310 231719
ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ	Λαγκαδά 301, Τ.Κ. 56430	2310 649528	2310 649536
ΙΩΑΝΝΙΝΑ			
ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Πυρρινέλλα 7-9, Τ.Κ. 45332	26510 65040	26510 65044
ΚΑΒΑΛΑ	Ομοιοίας 96 & Αρχελάου, Τ.Κ. 65403	2510 622500	2510 225216
ΚΕΡΚΥΡΑ	Ριζοσπαστών Βουλ. Ιον. Βουλής & Ιακ. Πολυλά , Τ.Κ. 49100	26610 48200	26610 48214
ΚΟΖΑΝΗ	Τσόντζα 3-5, Τ.Κ. 50100	24610 54000	24610 28785
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	Αγίου Γεωργίου 2 & Πλατεία Ειρήνης , Τ.Κ. 69100	25310 27079	25310 27088
ΞΑΝΘΗ	Πλ. Δημοκρατίας & 28ης Οκτωβρίου, Τ.Κ. 67100	25410 84018	25410 68754
ΣΕΡΡΕΣ	Μεραρχίας 27, Τ.Κ. 62122	23210 51035	23210 58744

Δίκτυο Υπόλοιπης Ελλάδος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
ΑΓΡΙΝΙΟ	Χαριλάου Τρικούπη 29 & Μακρή, Τ.Κ. 30100	26410 23225	26410 23780
ΒΟΛΟΣ	Δημητριάδος 227, Τ.Κ. 38221	24210 23384	24210 25710
ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	Έβανς 10 , Τ.Κ. 71201	2810 225918	2810 244417
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	Σιδηροδρομικού Σταθμού & Αντωνοπούλου 7, Τ.Κ. 24100	27210 67030	27210 23864
ΚΑΤΕΡΙΝΗ	19ης Μαΐου & Ν. Δίκα, Τ.Κ. 60100	23510 49820	23510 24390
ΚΟΡΙΝΘΟΣ	Κολιάτσου 44, Τ.Κ. 20100	27410 80904	27410 80905
ΛΑΜΙΑ	Πλ. Πάρκου 3, Τ.Κ. 35100	22310 45790	22310 45480
ΛΑΡΙΣΑ	Κύπρου 36 & Ανδρούτσου, Τ.Κ. 41222	2410 537455	2410 537456
ΛΙΒΑΔΕΙΑ	Μπουφίδου 9, Τ.Κ. 32100	22610 81992	22610 81996
ΠΑΤΡΑ	Πλατεία Βασιλέως Γεωργίου Α' 48, Τ.Κ. 26221	2610 242730	2610 271665
ΠΥΡΓΟΣ	Πατρών 11 & Καστόρχης, Τ.Κ. 27100	26210 36800	26210 36010
ΡΕΘΥΜΝΟ	Λ. Κουντουριώτη 127, Τ.Κ. 74100	28310 21660	28310 27434
ΡΟΔΟΣ	Αβέρωφ & Παλαμά 17-19, Τ.Κ. 85100	22410 44560	22410 20692
ΤΡΙΚΑΛΑ	28ης Οκτωβρίου 63-65, Τ.Κ. 42100	24310 79240	24310 79390
ΧΑΛΚΙΔΑ	Ελ. Βενιζέλου 43Α, Τ.Κ. 34100	22210 63050	22210 76771
ΧΑΝΙΑ	Κριάρη 31-33, Τ.Κ. 73135	28210 88850	28210 88854
ΧΙΟΣ	Απλωταριάς 62, Τ.Κ. 82100	22710 84300	22710 24062

07

Ετήσια
Οικονομική Έκθεση
Χρήσης 2017

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Από 1^η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου 2017

(Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3556/2007)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΤΗΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

- I. Δήλωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- II. Ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με τον Ν.3556/2007 συμπεριλαμβανομένης της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης (Ν.3873/2010)
- III. Ετήσιες Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 (περιλαμβάνεται και η Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητων Ορκωτών Ελεγκτών)
- IV. Γνωστοποιήσεις Ν.4374/2016
- V. Διαθεσιμότητα Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης

I. ΔΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Βεβαιώνεται και δηλώνεται ότι, εξ όσων γνωρίζουμε:

- Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και του Ομίλου της, για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2017 καταρτίσθηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσης της Τράπεζας και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.
- Η ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου απεικονίζει κατά τρόπο αληθή, την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Τράπεζας, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Αθήνα, 15 Μαρτίου 2018

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ**

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Β.
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ
Α.Δ.Τ. Φ 089372**

**ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν.
ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΕ 119288**

**ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΜ.
ΤΣΑΚΙΡΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. Λ 024276**

Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

II. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (σύμφωνα με τον Ν. 3556/2007)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κύριοι Μέτοχοι,

Σας υποβάλλουμε για την κλειόμενη χρήση από 1/1/2017 έως 31/12/2017 την ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου. Στην παρούσα έκθεση περιγράφονται συνοπτικά πληροφορίες του Ομίλου και της Τράπεζας ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, χρηματοοικονομικές πληροφορίες που στοχεύουν σε μία γενική ενημέρωση των μετόχων και του επενδυτικού κοινού για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα, τη συνολική πορεία και τις μεταβολές που επήλθαν κατά τη διάρκεια της κλειόμενης εταιρικής χρήσης (1/1/2017-31/12/2017) καθώς και σημαντικά γεγονότα τα οποία έλαβαν χώρα και την επίδραση αυτών στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης. Επίσης γίνεται περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο Όμιλος και η Τράπεζα στο μέλλον και παρατίθενται οι σημαντικότερες συναλλαγές που καταρτίστηκαν μεταξύ της Τράπεζας και των συνδεδεμένων με αυτήν προσώπων.

Για τη χρήση του 2017 το οικονομικό περιβάλλον έχει ως ακολούθως:

Διεθνής Οικονομία

Ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου ΑΕΠ για το 2017 εκτιμάται στο 3,7% και προβλέπεται να ανέλθει στο 3,9% το 2018. Στις προηγμένες οικονομίες η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ σε όρους όγκου εκτιμάται να είναι 2,3% για το 2017 και για το 2018, ενώ για τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες 4,7% και 4,9% αντίστοιχα. Ο πληθωρισμός στις προηγμένες οικονομίες, όπως υπολογίζεται από τον ΔΤΚ, αν και επιταχύνθηκε το 2017 (στο 1,7% από 0,8% του 2016), παραμένει σταθερά χαμηλός, ενώ στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 4,1% το 2017 από το 4,3% του 2016. Η νομισματική πολιτική στις προηγμένες οικονομίες εξακολουθεί να έχει επεκτατικό χαρακτήρα. Το παγκόσμιο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών ανακάμπτει σε όλες τις οικονομικές περιοχές και ο όγκος του εκτιμάται ότι αυξήθηκε κατά 4,7% το 2017, έναντι της αντίστοιχης αύξησης του 2,5% του προηγούμενου έτους.

ΗΠΑ: Η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ σε όρους όγκου για το 2017 εκτιμάται στο 2,3% και για το 2018 στο 2,7%. Ο πληθωρισμός αυξήθηκε στο 2,1% το 2017 από το 1,3% του 2016, ενώ εκτιμάται ότι το 2018 θα παραμείνει στο μέγεθος του 2017. Το δημοσιονομικό έλλειμα σε ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε στο 4,3% το 2017 σε σύγκριση με το 4,4% που καταγράφηκε το 2016, ενώ η εκτίμηση είναι να μειωθεί ακόμη περισσότερο, ήτοι στο 3,7% το 2018. Παρ'όλο που το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξάνεται το 2017 στο 108,1% από το 107,1% του 2016, το 2018 αναμένεται η κατεύθυνση να αλλάξει προς το επίπεδο του 2016 δηλαδή στο 107,8%. Το έλλειμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένει στο επίπεδο 2,4% για τα έτη 2016, 2017 και η εκτίμηση είναι για μία μικρή αύξηση στο 2,6% το 2018. Το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται ότι υποχώρησε περαιτέρω στο 4,5% το 2017.

ΑΣΙΑ: Όσον αφορά την Ιαπωνία εκτιμάται ότι η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ σε όρους όγκου για το 2017 είναι στο 1,8% και ότι θα αυξηθεί στο 1,2% το 2018. Ο πληθωρισμός αυξήθηκε στο 0,4% το 2017 από το -0,1% του 2016, ενώ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 0,5% το 2018. Το δημοσιονομικό έλλειμα σαν ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε στο 4,1% το 2017 σε σύγκριση με το αντίστοιχο του 2016 που ήταν 4,2%, ενώ η εκτίμηση είναι να μειωθεί περαιτέρω αγγίζοντας το 3,3% το 2018. Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση το 2017 στο 240,3% από το 239,3% του 2016, ενώ το 2018 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 240%. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πλεονασματικό στο μέγεθος του 3,6% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2017 από το 3,8% του 2016 και η εκτίμηση είναι ότι το 2018 θα επανέρθει στο επίπεδο του 2016 (3,8%).

Η εκτίμηση για την Κίνα είναι ότι η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ σε όρους όγκου για το 2017 είναι 6,6% και ότι θα αυξηθεί στο 6,8% το 2018. Ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 1,8 % το 2017 από το 2% του 2016, ενώ εκτιμάται ότι το 2018 θα φθάσει στο 2,4%. Το δημοσιονομικό έλλειμα σε ποσοστό του ΑΕΠ μένει σταθερό στο 3,7% για τα έτη 2016, 2017 και 2018. Ενώ το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξάνεται το 2017 στο 47,6% από το 44,3% του 2016, το 2018 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 50,8%. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πλεονασματικό, 1,4% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2017 έναντι 1,7% του 2016 ενώ για το 2018 η εκτίμηση είναι να διαμορφωθεί στο 1,2%.

Ευρωζώνη

Στη ζώνη του ευρώ, για το 2017 ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε στο υψηλότερο ποσοστό που σημειώθηκε μετά την κρίση, ήτοι 2,4%, ενώ αναμένεται να υποχωρήσει ελαφρώς το 2018 στο 2,3%.

Ο πληθωρισμός παραμένει να μεν χαμηλός φθάνοντας το 1,5% το 2017 αλλά υψηλότερος από το 0,2% που καταγράφηκε το 2016. Τα βασικά επιτόκια παρέμειναν αμετάβλητα το 2017, χωρίς το ενδεχόμενο περαιτέρω μείωσής τους, αφού δεν υφίσταται πλέον ο κίνδυνος αποπληθωρισμού. Επιπλέον, η ΕΚΤ συνεχίζει να εφαρμόζει το πρόγραμμα αγοράς τίτλων, με τις μηνιαίες καθαρές αγορές όμως μειωμένες σε 60 δις ευρώ από το α' τρίμηνο του 2017 και σε 30 δις ευρώ κατά το τρέχον έτος μέχρι το Σεπτέμβριο του 2018, με πρόβλεψη ωστόσο για συνέχιση των αγορών μέχρις ότου επιτευχθεί σταθερότητα των τιμών.

Η βελτίωση της αγοράς εργασίας στη ευρωζώνη συνεχίστηκε το 2017, παράλληλα με την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε στο 8,7% του εργατικού δυναμικού τον Δεκέμβριο, το χαμηλότερο από τον Ιανουάριο του 2009, και εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 9,1% σε μέσα ετήσια επίπεδα (έναντι του 10,0% του 2016). Ο ρυθμός αύξησης του τραπεζικού δανεισμού προς τα νοικοκυριά ανήλθε κατά 2,8% τον Δεκέμβριο του 2017, έναντι 2,0% του αντίστοιχου μήνα του 2016, και ως προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ανήλθε κατά 2,9% τον Δεκέμβριο του 2017, έναντι 2,3% του Δεκεμβρίου του 2016. Το 2017 οι δημοσιονομικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ χαρακτηρίστηκαν από τη συνέχιση της μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος, αν και με επιβραδυνόμενο ρυθμό, τάση η οποία αναμένεται να συνεχιστεί και το 2018. Έτσι, το δημοσιονομικό έλλειμμα στη ζώνη του ευρώ ως σύνολο εκτιμάται στο 1,1% του ΑΕΠ το 2017 και στο 0,9% το 2018, σε σχέση με το 1,5% που καταγράφηκε το 2016. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πλεονασματικό της τάξεως του 3,1% το 2017 από το αντίστοιχο 3,3% του 2016 και η εκτίμηση είναι ότι για το 2018 θα διαμορφωθεί στο 1,9%.

Ελληνική Οικονομία και το Τραπεζικό Σύστημα

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοίνωσε την πρώτη εκτίμηση του ΑΕΠ για το 2017 σε όρους όγκου σε 187,1 δις ευρώ έναντι 184,6 δις ευρώ του 2016, μία αύξηση της τάξεως του 1,4%. Σε τρέχουσες τιμές το ΑΕΠ ανήλθε σε 177,7 δις ευρώ έναντι 174,2 δις ευρώ το 2016 σημειώνοντας αύξηση κατά 2,0%. Με βάση την Τράπεζα της Ελλάδας, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ αναμένεται να διαμορφωθεί στο 1,6% το 2017, ενώ για τα έτη 2018 και 2019 οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ που αναμένονται είναι 2,4% και 2,5% αντίστοιχα.

Ο εναρμονισμένος πληθωρισμός το 2017 ήταν 1,1%, ενώ το 2016 ήταν μηδέν. Η ετήσια μεταβολή στο έλλειμα του εμπορικού ισοζυγίου (συμπεριλαμβανομένης της αξίας των πλοίων) με βάση την ΕΛΣΤΑΤ ήταν 5.3%. Το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Δεκέμβριο του 2017 ανήλθε στο 20,8% έναντι 23,4% τον Δεκέμβριο του 2016 και του αναθεωρημένου προς τα άνω 21,0% του Νοεμβρίου του 2017. Οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 2,9% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2016 και κατά 0,2% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2017. Οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 11.4% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2016 και κατά 0,7% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2017. Οι οικονομικά μη ενεργοί μειώθηκαν κατά 0,4% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2016 και κατά 0,1% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2017. Αξιοσημείωτο είναι ότι η ανεργία για τους νέους 18-24 χρονών παραμένει υψηλή στο 45%, παρόλο που έχει μειωθεί σε σχέση με το υψηλό ποσοστό του 58.8% που καταγράφηκε το 2012.

Το πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης για το 2016 έφτασε στο 3,8% του ΑΕΠ, έναντι του στόχου του 0,5% του ΑΕΠ. Στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2018, προβλέπεται η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος για το 2017 ύψους 2,44% του ΑΕΠ, έναντι του στόχου του 1,75%. Η Τράπεζα της Ελλάδας εκτιμά ότι το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2017 θα είναι υψηλότερο. Στον προϋπολογισμό του 2018 εκτιμάται ότι το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί σε 318,3 δις ευρώ το 2017, από 315,0 δις ευρώ που ήταν το 2016, ενώ ως ποσοστό του ΑΕΠ θα μειωθεί στο 178,2% το 2017, από το 180,8% του 2016.

Τα οικονομικά αποτελέσματα της Ελλάδας κατά την διάρκεια του 2017 οδήγησαν σε αναβάθμιση της διεθνούς πιστοληπτικής ικανότητας του Ελληνικού Δημοσίου: Moody's σε B3 (με θετική προοπτική για την οικονομία, 21 Φεβρουάριου 2018), Fitch σε B (με θετική προοπτική για την οικονομία, 16 Φεβρουάριου 2018) και S&P σε B (με θετική προοπτική για την οικονομία, 19 Ιανουαρίου 2018). Παρ' όλα αυτά, η Ελλάδα διαθέτει ακόμα τη χαμηλότερη πιστοληπτική ικανότητα στην ευρωζώνη, απέχοντας 5 βαθμίδες από την επενδυτική βαθμίδα.

Οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων μειώθηκαν στα επίπεδα του Ιανουαρίου του 2006. Η απόδοση του δεκαετούς κρατικού ομολόγου στο 3,7% (31/01/2018) όσο και η διαφορά απόδοσης από τον

αντίστοιχο δεκαετή γερμανικό τίτλο στις 326 μονάδες βάσης στις 31/01/2018, έναντι περίπου 740 μονάδων βάσης στις 31/01/2017. Εντωμεταξύ, η απόδοση του δεκαετούς κρατικού ομολόγου για την Πορτογαλία και την Ιταλία είναι περίπου 2%, συγκριτικά πολύ χαμηλότερη από αυτή της Ελλάδας.

Η επιστροφή του Ελληνικού Δημοσίου στις διεθνείς αγορές μετά από μία τριετία αποκλεισμού πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2017. Η έκδοση πενταετούς ομολόγου, στις 25/07/2017 για πρώτη φορά από το 2014, συνολικού ύψους 3 δις ευρώ με απόδοση στο 4,625% (περίπου το μισό ποσό αφορούσε ανταλλαγή με παλαιότερα ομόλογα που θα έληγαν το 2019). Επιπλέον, η επιτυχής ανταλλαγή ελληνικών ομολόγων συνολικής ονομαστικής αξίας 25,8 δις ευρώ το Νοέμβριο του 2017, με πέντε νέα ομόλογα που λήγουν μεταξύ 2023 και 2042, βελτίωσε την ρευστότητα της αγοράς ελληνικών ομολόγων και οδήγησε στην περαιτέρω βελτίωση του επενδυτικού κλίματος.

Οι βελτιωμένες προοπτικές για την εγχώρια οικονομία ενίσχυσαν το οικονομικό κλίμα. Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (Economic Sentiment Indicator), που δημοσιεύεται από το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Foundation for Economic & Industrial Research), τον Δεκέμβριο του 2017 διαμορφώθηκε στις 101,3 μονάδες από τις 95.3 μονάδες του Ιανουαρίου του 2017. Ο Δείκτης Καταναλωτικής εμπιστοσύνης (Consumer Confidence Indicator) έφτασε στις -50.3 μονάδες στα τέλη του 2017 από τις -67.8 στις αρχές του χρόνου. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στην Βιομηχανία (Industrial Confidence Indicator) ξεκίνησε την χρονιά στις 90.5 μονάδες και κατάληξε τον Δεκέμβριο του 2017 στις 97.7 μονάδες. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (Construction Confidence Indicator) παρουσίασε μια σημαντική πτώση στις 40.3 μονάδες από τις 58.1 μονάδες στις αρχές του 2017, ενώ ο υψηλότερος δείκτης σημειώθηκε τον μήνα Σεπτέμβριο καθώς έφτασε τις 68.2 μονάδες. Επίσης, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (Retail Trade Confidence Indicator) σημείωσε πτώση από τις 102.5 μονάδες που ήταν στις αρχές του 2017 στις 92.7 μονάδες τον Δεκέμβριο του ίδιο έτους. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (Service Sector Confidence Indicator) από τις 78.5 τον Ιανουάριο 2017 έφτασε στις 84.6 μονάδες στο τέλος του έτους, ενώ τον Αύγουστο είχε αγγίξει και τις 94.4 μονάδες.

Κύρια χαρακτηριστικά της εξέλιξης του εγχώριου τραπεζικού τομέα το 2017 ήταν η σταδιακή ανάκαμψη της οργανικής κερδοφορίας (μεταβολή 93,5% στα κέρδη προ φόρων το εννιάμηνο του 2017 συγκρινόμενο με το αντίστοιχο εννιάμηνο του 2016), η αύξηση των τραπεζικών καταθέσεων (η μέση μηνιαία καθαρή ροή των καταθέσεων των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων ήταν +190 εκατ. ευρώ έναντι +150 εκατ. ευρώ του 2016 και -340 εκατ. ευρώ της περιόδου 2010-2015), η διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας σε ικανοποιητικό επίπεδο (το Σεπτέμβριο του 2017 ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας σε ενοποιημένη βάση ανήλθε στο 17,2% ενώ τον Δεκέμβριο του 2016 ήταν 17% και ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier 1 – CET1) στο 17,1% τον Δεκέμβριο του 2017 ενώ τον αντίστοιχο μήνα του 2016 ήταν 16,9%, διατηρούμενος σε επίπεδο υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο περίπου 15%), οι διαδοχικές μειώσεις της εξάρτησης των ελληνικών τραπεζών από το μηχανισμό έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA) (η οποία από τον Νοέμβριο του 2017 άρχισε να υποχωρεί κάτω από το ποσό των 20 δις ευρώ, σε σύγκριση με το ποσό των 43,7 δις του Δεκεμβρίου του 2016). Καταγράφηκε μικρή υποχώρηση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων σύμφωνα με τους στόχους, ωστόσο το απόθεμα παραμένει υψηλό (100,4 δις. ευρώ το Σεπτέμβριο του 2017), αποτελώντας την σημαντικότερη πρόκληση για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Σημειώνεται πάντως ότι, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία του Δεκεμβρίου 2017, παρατηρείται σημαντική επιτάχυνση του ρυθμού μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους (το απόθεμα διαμορφώνεται σε περίπου 95 δις ευρώ) με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας.

Η εγχώρια χρηματοδότηση των νοικοκυριών και επιχειρήσεων με βάση την ΕΛΣΤΑΤ σημείωσε περαιτέρω μείωση κατά 0.9%. Τα επιτόκια καταθέσεων συνέχισαν το 2017 να ακολουθούν πορεία γενικής μείωσης, αλλά με πολύ βραδύ ρυθμό πλέον. Η αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων αποτελεί το κρισιμότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες το 2018 προκειμένου να εξυγιανθεί πλήρως το δανειακό χαρτοφυλάκιο τους και να καταστεί έτσι δυνατή η αύξηση της τραπεζικής χρηματοδότησης.

Με την προοπτική για την ολοκλήρωση του Τρίτου Προγράμματος τον Αύγουστο του 2018, η Ελλάδα στοχεύει στον διακανονισμό για την βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους, την εμπέδωση της εμπιστοσύνης στις διεθνείς αγορές, την ομαλή έξοδο στις αγορές και την επιστροφή στην κανονικότητα.

Εντός του οικονομικού περιβάλλοντος αυτού η Τράπεζα ακολούθησε το στρατηγικό σχεδιασμό της, συνεχίζοντας τις διοικητικές και οργανωτικές αλλαγές του 2016. Σε σχέση δε με τις διορθωτικές ενέργειες που είχαν επισημανθεί για την Τράπεζα μετά από τον έλεγχο της Τ.τ.Ε. και του S.S.M., έχουν πραγματοποιηθεί σε ποσοστό 96% (Δεκέμβριος 2017).

Σημαντικό γεγονός που υλοποιήθηκε την 7/08/2017, ήταν η πώληση μέσω τιτλοποίησης χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) ποσού 1.331,2 εκατ. ευρώ. Από την παραπάνω συναλλαγή η Τράπεζα πραγματοποίησε κέρδη 70 εκατ. ευρώ καλύπτοντας πλήρως το ποσό που υπολειπόταν για την κάλυψη του δυσμενούς σεναρίου της άσκησης κεφαλαιακών αναγκών του 2015.

Με την 22/12/2017 απόφαση της Έκτακτης Γενικής συνέλευσης της Τράπεζας Αττικής οι μέτοχοι ενέκριναν την επικείμενη αύξηση κεφαλαίου, μέχρι του ποσού των 198 εκατ. ευρώ, προκειμένου να ενισχυθεί κεφαλαιακά η Τράπεζα, να στηριχθεί η ανάπτυξή της σε υγιείς βάσεις, να αποπληρωθούν οι προνομιούχες μετοχές του Δημοσίου, ύψους 100 εκατ. ευρώ, όπως προβλέπεται, να καλυφθούν τυχόν ανάγκες από την εφαρμογή των νέων λογιστικών προτύπων από 01/01/2018 και να διατηρηθεί ο δείκτης φερεγγυότητας στα σημερινά υψηλά του επίπεδα. Ειδικότερα, με την αύξηση αυτή του μετοχικού κεφαλαίου, ο μεν κύριος μέτοχος θα διατηρήσει τη σημαντική του συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων, η δε Τράπεζα θα έχει την ευχέρεια να διαθέσει τα αδιάθετα σε παλαιούς μετόχους, αλλά και νέους στρατηγικούς επενδυτές.

Μετά την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησής της και τις δύο τιτλοποιήσεις των προβληματικών της δανείων, η τράπεζα θα επικεντρωθεί, πλήρως εξυγιασμένη, στο κύριο έργο της και ειδικότερα στη χρηματοδοτική στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στην κρίσιμη σημερινή αναπτυξιακή καμπή της ελληνικής οικονομίας.

Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα Ομίλου

Κατά τη διαχειριστική χρήση της 31/12/2017, τα βασικά μεγέθη και τα αποτελέσματα του Ομίλου καθώς και η μεταβολή τους, διαμορφώθηκαν ως εξής:

Το σύνολο του Ενεργητικού του Ομίλου ανήλθε σε 3.560,4 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 1,2% έναντι της 31/12/2016.

Οι συνολικές χρηματοδοτήσεις (χορηγήσεις δανείων και ομολογιακά δάνεια εταιρειών) ανήλθαν, προ προβλέψεων, σε 2.667,7 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 33,1% έναντι της 31/12/2016.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται αναλυτικά οι χρηματοδοτήσεις του Ομίλου:

(σε εκατ. ευρώ)	31/12/2017 (1)	31/12/2016 (2)	Μεταβολή % (1)/(2)
Χορηγήσεις	2.006	3.235	-38,0%
Από τις οποίες:			
- Καταναλωτικά Δάνεια	138	228	-39,5%
- Πιστωτικές Κάρτες	33	63	-47,5%
- Στεγαστική Πίστη	432	485	-10,9%
- Χρηματοδοτική Μίσθωση	140	301	-53,5%
Ομολογιακά δάνεια επιχειρήσεων	661	749	-11,8%
Σύνολο χρηματοδοτήσεων	2.667	3.985	-33,1%

- Το ύψος των καταθέσεων κατά την 31/12/2017 ανήλθε σε 1.924,1 εκατ. ευρώ αυξημένο κατά 1,7% συγκριτικά με την 31/12/2016.
- Οι προβλέψεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανήλθαν σε 73,5 εκατ. ευρώ περίπου διαμορφώνοντας το δείκτη προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου τρέχουσας χρήσης προς τα συνολικά έσοδα σε 76,1%. Οι σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης ανέρχονται σε 474,7 εκατ. ευρώ έναντι 1.207,7 εκατ. ευρώ λόγω της αποαναγνώρισης του χαρτοφυλακίου ύψους 1,331 δισ. ευρώ και των αντίστοιχων προβλέψεων απομείωσης. Ο δείκτης κάλυψης των συνολικών μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE's EBA Definition) διαμορφώθηκε σε 39,9%.
- Οι σωρευμένες προβλέψεις καλύπτουν το 17,8% του δανειακού χαρτοφυλακίου χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εμπράγματα εξασφαλίσεις.

- Τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε 87 εκατ. ευρώ και εμφανίζουν αύξηση 0,3% έναντι του 2016.
- Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες διαμορφώθηκαν σε 10,6 εκατ. ευρώ εμφανίζοντας μείωση 2,5% έναντι της προηγούμενης χρήσης.
- Το αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις διαμορφώθηκε σε κέρδος 1,5 εκατ. ευρώ το 2017 έναντι κέρδους 3,9 εκατ. ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση. Ιδιαίτερη συμβολή στα κέρδη της προηγούμενης χρήσης είχε η ολοκλήρωση της εξαγοράς της Visa Europe από τη Visa Inc. και την επιστροφή κεφαλαίου στην Τράπεζα ύψους 2,6 εκατ. ευρώ.
- Το σύνολο των εσόδων από λειτουργικές δραστηριότητες ανήλθε σε 166,6 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 59,9% έναντι της χρήσης του 2016.
- Το κονδύλι «Αμοιβές και έξοδα προσωπικού» ανήλθε σε 38,5 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 27,6% σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Η χρήση 2016 επιβαρύνθηκε με το κόστος της εθελουσίας εξόδου της Τράπεζας, το οποίο ανήλθε σε 4,7 εκατ. ευρώ, και εάν ληφθεί υπόψη, διαμορφώνει το σχετικό δείκτη σε 20,6%.
- Τα Γενικά λειτουργικά έξοδα μετά την αφαίρεση των προβλέψεων λοιπών στοιχείων του ενεργητικού, παρουσίασαν μείωση σε ποσοστό 4,1% έναντι της προηγούμενης χρήσης.
- Ο σχετικός δείκτης εξόδων, εξαιρουμένων του κόστους της εθελουσίας εξόδου για τη χρήση 2016 και του έκτακτου κέρδους των 70 εκατ. ευρώ για τη χρήση 2017, προς τα συνολικά έσοδα, διαμορφώθηκε σε 78,8%.
- Το δίκτυο των καταστημάτων της Τράπεζας κατά την 31/12/2017 αριθμούσε 55 καταστήματα.

Αποτελέσματα σε Ενοποιημένη βάση

(σε χιλ. ευρώ)	12M 2017	12M 2016	Μεταβολή %
Καθαρά Έσοδα από Τόκους	86.992	86.695	0,3%
Καθαρά Έσοδα από Προμήθειες	10.626	10.894	-2,5%
Κέρδη/ζημιές από χρηματοοικονομικά στοιχεία	1.489	3.923	-62,0%
Κέρδος από μεταβίβαση χαρτοφυλακίου μέσω τιτλοποίησης	70.000	0	-
Λοιπά Έσοδα	(2.478)	2.715	-191,3%
Σύνολο εσόδων	166.629	104.227	59,9%
Έξοδα Προσωπικού	(38.554)	(53.264)	-27,6%
Γενικά Λειτουργικά Έξοδα προ προβλέψεων	(31.051)	(32.374)	-4,1%
Αποσβέσεις	(6.511)	(6.205)	4,9%
Σύνολο Λειτουργικών Εξόδων προ προβλέψεων	(76.116)	(91.843)	-17,1%
Κέρδη / (Ζημιές) προ Προβλέψεων	90.513	12.384	630,9%
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους	(73.500)	(40.096)	83,3%
Προβλέψεις λοιπών στοιχείων Ενεργητικού	(14.925)	(12.421)	20,2%
Αποτέλεσμα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	(953)	(2.198)	-56,6%
Αποτέλεσμα προ φόρων	1.134	(42.331)	-102,7%
Αποτέλεσμα μετά από φόρους	430	(49.829)	-100,9%
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	1.044	(46.305)	-102,3%

- Τα βασικά κέρδη / (ζημιές) ανά μετοχή, διαμορφώνονται σε (0,0051) ευρώ, έναντι (0,0259) ευρώ το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2016.
- Η απόδοση των Ιδίων Κεφαλαίων του Ομίλου μετά από φόρους την 31/12/2017 ανέρχεται σε 0,1% έναντι -7,9% κατά τη χρήση του 2016.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα αποτελέσματα προ φόρων και μετά φόρων των εταιρειών που απαρτίζουν τον Όμιλο:

<i>(σε χιλ. ευρώ)</i>	Μέθοδος Ενοποίησης	Αποτέλεσμα πρό φόρων <i>(σε χιλ. ευρώ)</i>		Αποτέλεσμα μετά από φόρους και δικαιώματα <i>(σε χιλ. ευρώ)</i>	
		12M 2017	12M 2016	12M 2017	12M 2016
Εταιρεία					
Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία		1.639	(40.271)	1.056	(47.145)
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Θυγατρική (ολική ενσωμάτωση)	0	(384)	0	(211)
Attica Funds PLC	Θυγατρική (ολική ενσωμάτωση)	(7)	(14)	(7)	(14)
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Θυγατρική (ολική ενσωμάτωση)	(49)	(63)	(51)	(65)
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Θυγατρική (ολική ενσωμάτωση)	(146)	(191)	(146)	(190)
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech	Συγγενής (ενσωμάτωση καθαρής θέσης)	(953)	(2.198)	(953)	(2.198)
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Θυγατρική (ολική ενσωμάτωση)	414	651	294	389
Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	Θυγατρική (ολική ενσωμάτωση)	(25)	(956)	(25)	(956)
Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις	Συγγενής (ενσωμάτωση καθαρής θέσης)	(1)	0	(1)	0

• Τα ποσά του ανωτέρω πίνακα παρατίθενται πριν τις απαλοιφές

Αναφορά των σημαντικών γεγονότων που έλαβαν χώρα κατά την οικονομική χρήση και την επίδρασή τους στις οικονομικές καταστάσεις

Α) Από 1/01/2017, ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ο παλιός μέτοχος ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ εντάχθηκε στον ΕΦΚΑ και πλέον βασικός μέτοχος της Τράπεζας είναι ο ΕΦΚΑ με ποσοστό 50,626%.

Β) Με απόφαση της έκτακτης γενικής συνέλευσης της εταιρείας «Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών» στις 3/2/2017 πραγματοποιήθηκαν τα παρακάτω:

- Μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών ύψους 157.680,00 ευρώ με αντίστοιχη μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών αυτής, διαμορφώνοντας το νέο μετοχικό κεφάλαιο στο ποσό των 442.320,00 ευρώ διαιρούμενο σε 15.000 ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας 29,488 ευρώ εκάστη.
- Πώληση παγίων στοιχείων της εταιρείας και κινητών αξιών.
- Αποτελέσματα χρήσης 2016 ζημιά ύψους 956.070,87. Η καθαρή θέση της εταιρείας κατά τη χρήση 2016 ανέρχεται στο ποσό των 344.380,66 ευρώ. Στις 3/02/2017 η Τράπεζα πώλησε το 90% της συμμετοχής της στην εν λόγω εταιρεία αντί του ποσού των 180.000,00 ευρώ με αντίστοιχη λογιστική αξία για το σύνολο της εταιρείας ύψους 161.759,16 ευρώ κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Γ) Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της εταιρείας Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών στις 2/02/2017 αποφάσισε μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με σκοπό την επιστροφή του αντίστοιχου κεφαλαίου στην Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία με

καταβολή μετρητών ύψους 1.350.200 ευρώ και με ακύρωση 172.000 μετοχών της εταιρείας. Το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας Attica Finance ανέρχεται πλέον σε 18,17%, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσό 299,8 χιλ. ευρώ.

Δ) Το μήνα Φεβρουάριο 2017 υπεγράφη Επιχειρησιακή Συλλογική Σύμβαση Εργασίας μεταξύ της Διοίκησης της Τράπεζας και του Συλλόγου Υπαλλήλων Τράπεζας Αττικής τριετούς διάρκειας με έναρξη και λήξη από 1/01/2017 έως 31/12/2019. Η εν λόγω σύμβαση είχε ως αποτέλεσμα σημαντική μείωση του κόστους μισθοδοσίας.

Ε) Η Τράπεζα κατά την 16/03/2017 προέβη στην ίδρυση της εταιρείας με την επωνυμία «Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις», με σκοπό τη διαχείριση απαιτήσεων από συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων, οι οποίες δεν εξυπηρετούνται και την καταβολή μετοχικού κεφαλαίου ύψους 100.000,00 ευρώ.

ΣΤ) Εντός της χρήσης 2017 η Διοίκηση της Τράπεζας αποφάσισε την περαιτέρω μείωση του δικτύου των καταστημάτων της στα πλαίσια της υλοποίησης του επιχειρηματικού της πλάνου, στοχεύοντας στον περιορισμό του λειτουργικού της κόστους. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω απόφασης έπαυσαν τις εργασίες τους δέκα (10) μονάδες του δικτύου καταστημάτων διαμορφώνοντας τον αριθμό των καταστημάτων από 65 κατά την 31/12/2016 σε 55 καταστήματα κατά την 31/12/2017.

Η) Στις 7/08/2017 στο πλαίσιο των συμφωνιών με τον επενδυτή μεταβιβάστηκε στην εταιρεία Aldridge EDC Specialty Finance (AEDC) το 80% της συμμετοχής της Τράπεζα στην εταιρεία «Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις» έναντι του ποσού των 80 χιλ. ευρώ και το οποίο κατεβλήθη στην Τράπεζα στις 4/08/2017 από την ως άνω εταιρεία. Η Τράπεζα παραμένει μέτοχος της εταιρείας «Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις» με ποσοστό 20%.

Ι) Στις 7/08/2017 ολοκληρώθηκε η Συναλλαγή Διαχείρισης Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, κατά την οποία η Τράπεζα προέβη σε αποαναγνώριση (de-recognition) του χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων που είχαν τιτλοποιηθεί στο πλαίσιο της Συναλλαγής και αναγνώρισε κέρδος 70 εκατομμυρίων ευρώ, ποσό που, μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης, προσμετρήθηκε ως κεφάλαιο Tier I στα κεφάλαιά της. Αναλυτικότερη πληροφόρηση παρέχεται στη Σημείωση 18.4 των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων.

Κ) Στα πλαίσια του άρθρου 2 του Ν.3723/2008 και αναφορικά με το 2^ο πυλώνα των μέτρων στήριξης για την ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας και για τη διατήρηση της σταθερότητας της ρευστότητας της Τράπεζας, η Τράπεζα σε συνέχεια της υπ'αριθμ. 18/19.10.2016 απόφασης της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 5 του Ν.2322/1995 η οποία ελήφθη κατόπιν της υπ'αριθμ. 3769/11.10.2016 εισήγησης της Τράπεζας της Ελλάδος, εξέδωσε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου την 21/10/2016 ομολογιακό δάνειο συνολικής ονομαστικής αξίας 380 εκατ. ευρώ, διάρκειας 1 έτους, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 12%, το οποίο διαιρείται σε 3.800 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ ευρώ. Το ανωτέρω ομόλογο προορίζεται εφόσον καταστεί αναγκαίο να χρησιμοποιηθεί ως κάλυμμα για άντληση ρευστότητας μέσω του Έκτακτου Μηχανισμού Παροχής Ρευστότητας (εφεξής ELA – Emergency Liquidity Assistance). Το συνολικό κόστος το οποίο θα επιβαρύνει αναλογικά στη διάρκειά του τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου θα προκύψει από τον υπολογισμό της προμήθειας που θα καταβληθεί στο Ελληνικό Δημόσιο και έχει προσδιοριστεί σε 99 μ.β ήτοι ονομαστικού ποσού προμήθειας σε δωδεκάμηνη βάση 3,8 εκατ. ευρώ. Το συγκεκριμένο ομόλογο έληξε την 20/10/2017 και ανανεώθηκε την ίδια ημερομηνία με διάρκεια ενός (1) έτους, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 8%, το οποίο διαιρείται σε 3.800 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ ευρώ.

Λ) Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας κατά τη συνεδρίασή του στις 29/11/2017 αποφάσισε την έναρξη διαδικασιών με σκοπό την τιτλοποίηση χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων / πιστώσεων. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα, κατ' εφαρμογή του Νόμου 3156/2003 μεταβίβασε χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων δανείων / πιστώσεων συνολικού ποσού περίπου ευρώ 700,5 εκατ. στην εταιρεία ειδικού σκοπού (SPV) με την επωνυμία ABS METEXELIXIS S.A., που εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Παράλληλα το SPV εξέδωσε και μεταβίβασε στην Τράπεζα ένα ομόλογο Σειράς Α ονομαστικής αξίας 343,25 εκ. Ευρώ (Senior Note) και ένα ομόλογο Σειράς Β ονομαστικής αξίας 357,25 εκ. Ευρώ (Junior Note), τα δε δύο αυτά ομόλογα προέκυψαν από την τιτλοποίηση του εν λόγω χαρτοφυλακίου δανείων, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Νόμου 3156/2003, και εξασφαλίζονται με εκ του νόμου ενέχυρο τα εν λόγω δάνεια. Κατά την 31/12/2017 και μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης της κλειόμενης χρήσης, η Τράπεζα δεν έχει αποαναγνωρίσει το εν λόγω χαρτοφυλάκιο. Σε περίπτωση πώλησης του junior note και εφόσον συντρέχουν όλες οι απαιτούμενες προϋποθέσεις λογιστικής αποαναγνώρισης, τότε εκτιμάται ότι ο δείκτης MEA θα προσεγγίσει το 20%.

Μ) Το Ελληνικό Δημόσιο ανακοίνωσε στις 15/11/2017 την πρότασή του για την ανταλλαγή 20 εκδόσεων ομολόγων PSI με λήξεις 2023 μέχρι 2042, με νέους τίτλους λήξεως 5, 10, 15, 17 και 25 έτη. Οι νέες εκδόσεις έχουν σταθερά ετήσια τοκομερίδια με επιτόκιο 3,5% έως 4,2%. Οι δεδουλευμένοι τόκοι των παλαιών τίτλων κατεβλήθησαν την 5/12/2017, ημερομηνία εκκαθάρισης της συναλλαγής. Η Τράπεζα συμμετείχε στον εν λόγω πρόγραμμα ανταλλάσσοντας ομόλογα ονομαστικής αξίας ύψους 16.526.025,00 ευρώ.

Ν) Η σύγκλιση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων στις 22/12/2017, αποφάσισε την Αύξηση του Κοινού Μετοχικού Κεφαλαίου μέχρι του ποσού των 198 εκατ. ευρώ, προκειμένου να ενισχυθεί κεφαλαιακά η τράπεζα, να στηριχθεί η ανάπτυξή της σε υγιείς βάσεις, να αποπληρωθούν οι προνομιούχες μετοχές του Δημοσίου, ύψους 100 εκατ. ευρώ.

Ξ) Ελλείπει διανεμητέων κερδών για τη χρήση 2016 η Τράπεζα δεν προέβη σε διανομή μερίσματος τόσο επί των κοινών όσο και των προνομιούχων μετοχών ούτε με μετρητά ούτε με έκδοση νέων μετοχών.

Ο) Κατά την 31/12/2017, η Τράπεζα κατείχε ίδιες μετοχές της «Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία» συνολικών τεμαχίων 380 και αξίας κτήσης ευρώ 97.332,30. Οι μετοχές αυτές προήλθαν μετά τη μείωση (reverse split) των 7.497 κοινών ονομαστικών μετοχών που κατείχε στις 22/11/2015 και η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου. Οι μετοχές αυτές αντιπροσωπεύουν ποσοστό της τάξης του 0,00002% του συνόλου των κοινών μετά δικαιώματος ψήφου μετοχών κατά την ίδια ημερομηνία. Οι λοιπές εταιρείες του Ομίλου οι οποίες περιλαμβάνονται στην ενοποίηση δεν κατείχαν μετοχές της Τράπεζας κατά την 31/12/2017.

B. ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Σημαντικά γεγονότα μετά την 31η Δεκεμβρίου 2017

Α) Με την Αριθμ.: ΓΔΟΠ 0000501 ΕΞ 2018/Χ.Π. 464 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ Β' 687/28.02.2018) χαλαρώνουν έτι περαιτέρω οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων. Συνοπτικά οι μεταβολές είναι οι ακόλουθες

- Αίρονται οι περιορισμοί στο άνοιγμα νέων λογαριασμών. Πλέον επιτρέπεται το άνοιγμα λογαριασμού από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οντότητα καθώς και η προσθήκη συνδικαιούχου σε υφιστάμενο λογαριασμό σε πιστωτικό ίδρυμα.

- Αυξάνεται το όριο ανάληψης μετρητών ανά ημερολογιακό μήνα, ανά καταθέτη, ανά πιστωτικό ίδρυμα.

- Αυξάνεται το ποσό μεταφοράς ευρώ ή ξένου νομίσματος στο εξωτερικό.

Β) Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας κατά τη συνεδρίασή του στις 15/03/2018 ενέκρινε το Πρόγραμμα της Εθελουσίας Εξόδου Προσωπικού η οποία έλαβε υπόψη τις συνθήκες που επικρατούν στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, το επιχειρηματικό πλάνο της Τράπεζας, το οποίο έχει ως προϋπόθεση τη δημιουργία εσωτερικού κεφαλαίου με ταυτόχρονη διατήρηση ομαλού εργασιακού κλίματος.

Γ. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ

Περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων

Σε ότι αφορά τις προκλήσεις για την οικονομική χρήση, οι κύριοι κίνδυνοι και οι παράγοντες αβεβαιότητας απορρέουν από το τρέχον μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα. Ειδικότερα: (α) οι πιθανές καθυστερήσεις στην εφαρμογή και υλοποίηση των ήδη συμφωνηθεισών μεταρρυθμίσεων για να επιτευχθούν οι επόμενοι στόχοι του Τρίτου Προγράμματος Οικονομικής Σταθεροποίησης, (β) το υψηλό ποσοστό ανεργίας και γ) η αποκατάσταση των συνθηκών ρευστότητας στην οικονομία και το τραπεζικό σύστημα. Πιθανή υλοποίηση αυτών των κινδύνων θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες στη ρευστότητα και κεφαλαιακή επάρκεια των Ελληνικών τραπεζών.

Σε ότι αφορά την εξέλιξη των βασικών μεγεθών και αποτελεσμάτων της Τράπεζας αυτή θα είναι σε συνάρτηση με την πορεία και την επίτευξη των στόχων της Ελληνικής οικονομίας, αφού αυτές θα συμβάλουν σε σημαντικό βαθμό στην αποκατάσταση της ρευστότητας και συνακόλουθα στην ανάπτυξη και υλοποίηση των στόχων της Τράπεζας.

Επιπρόσθετα ο Όμιλος στο τέλος κάθε περιόδου εκτιμά και επαναξιολογεί την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων λαμβάνοντας υπόψη τη διαμόρφωση του οικονομικού περιβάλλοντος και την εξέλιξη των αποτελεσμάτων του, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί από το επιχειρηματικό πλάνο. Οι κυριότερες αβεβαιότητες που σχετίζονται με την επίτευξη μελλοντικών φορολογητέων κερδών και την επιβεβαίωση του φορολογικού πλάνου και των εκτιμήσεων της Τράπεζας αφορούν:

1. στο εγχώριο και διεθνές οικονομικό περιβάλλον και την επίπτωση που αυτό θα έχει στην υλοποίηση του επιχειρηματικού πλάνου της Τράπεζας,
2. στην επίπτωση της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9,
3. στην αποκλιμάκωση του κόστους ρευστότητας της Τράπεζας.

Τέλος και σε σχέση με το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την αναβαλλόμενη φορολογία, σημειώνεται ότι ενδεχόμενη μελλοντική τροποποίηση του νομικού πλαισίου που διέπει τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, η οποία θα μηδενίζει ή θα περιορίζει την προσμέτρηση αυτών στα εμπορικά κεφάλαια θα έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση των κεφαλαιακών δεικτών του Ομίλου. Κατά την 31/12/2017, οι επιλέξιμες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις οι οποίες αναγνωρίζονται στα εμπορικά κεφάλαια του Ομίλου, αντιστοιχούν στο 49% του κοινού μετοχικού κεφαλαίου (2016: 52%). Περαιτέρω το ποσοστό συμμετοχής των μετόχων της Τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο, ενδέχεται στο μέλλον και κατά τη λήξη της ένταξης στο ειδικό πλαίσιο διατάξεων της μετατροπής των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σε οριστικές και εκκαθαρισμένες κατά του Δημοσίου, να αραιωθεί εάν κατά το χρόνο λήξης του ειδικού πλαισίου έχουν εκδοθεί δικαιώματα μετατροπής τα οποία θα μετατραπούν σε μετοχές.

Περιγραφή των κυριότερων κινδύνων

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ως πιστωτικός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος να υποστεί η Τράπεζα ζημιές εξαιτίας της αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων των πελατών ή των αντισυμβαλλόμενων. Ο συγκεκριμένος κίνδυνος δημιουργείται κυρίως από τις δανειοδοτήσεις, τις εγγυήσεις και την διαχείριση διαθεσίμων.

Για σκοπούς καλύτερης διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου υπάρχει συνεχής αναθεώρηση των πιστωτικών πολιτικών της Τράπεζας και παρακολούθηση συμμόρφωσης των σχετικών υπηρεσιακών μονάδων με τις πολιτικές αυτές.

Μεγάλη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων στον τομέα των επιχειρηματικών δανείων και στον τομέα της καταναλωτικής-στεγαστικής πίστης. Με την χρήση αναπτυγμένων συστημάτων για την μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου και την αξιολόγηση των πιστούχων με βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια οι πιστωτικοί κίνδυνοι που ελλοχεύουν διαπιστώνονται και αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Στις χορηγήσεις τις καταναλωτικής πίστης εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit scoring) που καλύπτει τις πιστωτικές κάρτες και τα δανειακά προϊόντα.

Για τις επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη οι εξωτερικές πιστοληπτικές αξιολογήσεις του Εξωτερικού Οργανισμού Πιστοληπτικών Αξιολογήσεων(Ε.Ο.Π.Α) «ICAP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» ο οποίος έχει αναγνωριστεί από την ΤτΕ σύμφωνα με την απόφαση 262/8/26.6.2008. Το συγκεκριμένο υπόδειγμα αξιολόγησης κατατάσσει τις εταιρείες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating) και βοηθά στην ορθολογιστική τιμολόγηση σύμφωνα με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

Η Τράπεζα προσδίδει σημαντική προτεραιότητα στην ανάπτυξη εργαλείων εσωτερικής αξιολόγησης των κινδύνων βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ανά είδος χρηματοδοτικού ανοίγματος. Η προσπάθεια αυτή είναι ευθυγραμμισμένη με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται από το εμποτικό πλαίσιο περί υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας για τις τράπεζες.

Περαιτέρω ενημέρωση παρατίθεται στη σημείωση 41.3 των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων.

Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος απώλειας της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που προκύπτει από δυσμενείς αλλαγές στις μεταβλητές της αγοράς όπως αλλαγές στα επιτόκια, στις χρηματιστηριακές αξίες και στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Η Τράπεζα έχει ορίσει εσωτερικές διαδικασίες για τα όρια διαπραγμάτευσης αναφορικά με τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς. Για την συνομολόγηση πράξεων για προϊόντα που δεν περιλαμβάνονται στις υφιστάμενες διαδικασίες της Τράπεζας απαιτείται έγκριση του Συμβουλίου Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού (ALCO).

Στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε στοιχεία που κατέχονται για εμπορία. Αυτά τα στοιχεία αποτελούνται από αξίες που αγοράστηκαν με σκοπό την άμεση απόδοση κέρδους από βραχυπρόθεσμες αυξομειώσεις των τιμών.

Η Τράπεζα δημιουργεί σχετικά μικρές θέσεις στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και ως εκ τούτου ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος αγοράς είναι μικρός.

Η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, του επιτοκιακού κινδύνου και του κινδύνου χρηματιστηριακών τιμών για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών γίνεται από την Τράπεζα σε συνεργασία με την θυγατρική εταιρεία του Ομίλου ATTICA WEALTH MANAGEMENT A.E. Για την διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου όπως και των υπόλοιπων κινδύνων αγοράς έχει ορισθεί ένα πλαίσιο ορίων που έχει εγκριθεί από την ALCO. Αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει ονομαστικά όρια (ανά νόμισμα, συνολικά, intraday, end-of-day), όρια κέρδους-ζημιάς και όρια Value-at-Risk ('VAR').

Η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου γίνεται ενιαία τόσο για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών όσο και για το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο.

Επιπλέον η Τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων. Η ανάλυση αυτή λαμβάνει υπόψη τον επιτοκιακό χρονικό ορίζοντα καθώς και αν τα στοιχεία του χαρτοφυλακίου διαπραγματεύονται σε ανεπτυγμένες ή αναδυόμενες αγορές.

Περαιτέρω ενημέρωση παρατίθεται στη σημείωση 41.2 των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων.

Επιτοκιακός Κίνδυνος Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου (Banking Book)

Ο Επιτοκιακός Κίνδυνος του επενδυτικού χαρτοφυλακίου πηγάζει από τον ετεροχρονισμό στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της Τράπεζας.

Η μέτρηση του επιτοκιακού κινδύνου πραγματοποιείται τουλάχιστον σε μηνιαία βάση. Οι δυο βασικές μέθοδοι με τις οποίες η Τράπεζα διαχειρίζεται τον επιτοκιακό κίνδυνο στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο είναι οι κάτωθι :

- **Επιτοκιακό Άνοιγμα (Interest Rate Gap):** Η Τράπεζα παρακολουθεί τα επιτοκιακά ανοίγματα ανά χρονικά διαστήματα και συνολικά. Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού κατατάσσονται σε διαφορετικές περιόδους ανάλογα με το διάστημα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Το επιτοκιακό άνοιγμα ανά χρονική περίοδο είναι η διαφορά των στοιχείων του ενεργητικού από τα στοιχεία του παθητικού στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- **Ανάλυση ευαισθησίας μεταβολής στα καθαρά έσοδα από μεταβολές των επιτοκίων:** Η Τράπεζα παρακολουθεί τον επιτοκιακό κίνδυνο μέσω της ευαισθησίας των καθαρών εσόδων της από τόκους υπό συνθήκες διαφορετικών σεναρίων αλλαγής επιτοκίων.

Περαιτέρω ενημέρωση παρατίθεται στη σημείωση 41.2.3 των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων.

Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο Κίνδυνος Ρευστότητας είναι ο κίνδυνος μείωσης των κερδών, των κεφαλαίων και του ενεργητικού του Ομίλου που προκύπτει από την αδυναμία της Τράπεζας να καλύψει τις τρέχουσες υποχρεώσεις της λόγω έλλειψης ρευστών διαθεσίμων.

Ο σκοπός του Ομίλου κατά την διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας είναι η εξασφάλιση, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, της ύπαρξης ικανοποιητικής ρευστότητας με σκοπό την ικανοποίηση των υποχρεώσεων του, τόσο υπό φυσιολογικές όσο και υπό ακραίες καταστάσεις κρίσης, χωρίς δυσανάλογο επιπρόσθετο κόστος.

Η Τράπεζα δίνει έμφαση στις πελατειακές καταθέσεις και προσπαθεί μέσα από τις πολιτικές της να τις διατηρήσει ως πρωτεύουσα πηγή χρηματοδότησης.

Περαιτέρω ενημέρωση παρατίθεται στη σημείωση 41.1 των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων.

Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που απορρέει από ανεπαρκείς εσωτερικές διαδικασίες ή παραβιάσεις των διαδικασιών αυτών, ανθρώπινη συμπεριφορά, συστήματα ή από εξωτερικούς παράγοντες. Στο πεδίο των λειτουργικών κινδύνων εμπίπτουν και οι κίνδυνοι που απορρέουν από τη νομική κάλυψη των θεμάτων της Τράπεζας και την ευρύτερη εφαρμογή του νομοκανονιστικού πλαισίου.

Περαιτέρω ενημέρωση παρατίθεται στη σημείωση 41 των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων.

Διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (NPLs)

Ο τομέας διαχείρισης των οφειλών σε καθυστέρηση αποτέλεσε για την Τράπεζα και κατά το τελευταίο έτος σημείο εστίασης καθώς η συνεχής βελτίωση των υποδομών της σε συνδυασμό με τη σταθεροποίηση του εξωτερικού περιβάλλοντος αναμένεται να συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση του προβληματικού χαρτοφυλακίου της.

Συνεχίζοντας την ουσιαστική προσπάθεια για την εξυγίανση του δανειακού της χαρτοφυλακίου, οι υποδομές διαχείρισης του προβληματικού χαρτοφυλακίου αλλά και οι ανθρώπινοι πόροι που απασχολούνται με τη διαχείριση του εν λόγω χαρτοφυλακίου, ενισχύθηκαν περαιτέρω υλοποιώντας μεταξύ άλλων προγράμματα εκπαίδευσης και ενημέρωσης προσωπικού.

Η Τράπεζα έχει προσαρμόσει την Στρατηγική Διαχείρισης Καθυστερήσεων η οποία προβλέπει τα στάδια διαχείρισης αλλά και ανάλυσης του μη εξυπηρετούμενου χαρτοφυλακίου της, σύμφωνα και με τα όσα ορίζονται στην Π.Ε.Ε. 42/30.5.2014, όπως τροποποιήθηκε με την ΠΕΕ 47/9.2.2015 και στην συνέχεια με την ΠΕΕ 102/30.8.2016.

Πιο συγκεκριμένα και προς την κατεύθυνση της βέλτιστης διαχείρισης των ΜΕΑ πραγματοποιήθηκαν ενέργειες το αποτέλεσμα των οποίων έχει άμεσο αποτέλεσμα στα μεγέθη της Τράπεζας.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση τον 8/2017 της μεταβίβασης μέρους του χαρτοφυλακίου των καταγγελλόμενων δανειακών συμβάσεων της Τράπεζας ύψους 1,3 δισ. ευρώ σε εταιρεία Ειδικού Σκοπού, υλοποιήθηκε νέα τιτλοποίηση μέρους του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου των ΜΕΑ, ύψους περίπου 700 εκατ. ευρώ, η οποία πραγματοποιήθηκε τον 12/2017. Η επίδραση της νέας τιτλοποίησης στον ισολογισμό της Τράπεζας, θα απεικονισθεί εντός του Α' εξαμήνου 2018. Μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης τιτλοποίησης και εξετάζοντας το εναπομείναν χαρτοφυλάκιο ΜΕΑ της Τράπεζας δίνεται η δυνατότητα αναπροσαρμογής και ανακατανομής των πόρων ώστε ουσιαστικά να αποτραπεί η δημιουργία μιας νέας γενιάς προβληματικών δανείων.

Γίνεται μετατροπή των υφιστάμενων προγραμμάτων πλειστηριασμών από φυσικούς σε ηλεκτρονικούς όπου αυτό είναι εφικτό προκειμένου να επιταχυνθεί η διαδικασία ρευστοποίησης των ακινήτων που εξασφαλίζουν τα προβληματικά δάνεια.

Επιδίδεται η επίτευξη όσο το δυνατόν περισσότερων ρυθμίσεων, μέσω του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων, με στόχο όσες επιχειρήσεις είναι βιώσιμες, σε συνεργασία και με τους υπόλοιπους πιστωτές, να τακτοποιήσουν τις οφειλές τους και να συνεχίσουν ή ακόμα και να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους.

Παράλληλα, ενισχύθηκε περαιτέρω ο μηχανισμός διακυβέρνησης και παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του μοντέλου διαχείρισης των οφειλών σε καθυστέρηση, εμπλουτίζοντας, μεταξύ άλλων, την τακτική πληροφόρηση της Διοίκησης της Τράπεζας με εξειδικευμένους δείκτες μέτρησης της απόδοσης του μηχανισμού. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα ουσιαστικής και εντατικής παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού διαχείρισης καθυστερήσεων και έγκαιρου εντοπισμού σημείων προς βελτίωση του μηχανισμού.

Δ. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ

Προοπτικές

- Τιτλοποίηση-Μεταβίβαση Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων

Από την υλοποίηση της πώλησης μέσω τιτλοποίησης χαρτοφυλακίου NPEs ποσού 1.331,2 εκατ. ευρώ κατά την 07/08/2017, η Τράπεζα πραγματοποίησε κέρδη 70 εκατ. ευρώ.

Η ολοκλήρωση της συναλλαγής τιτλοποίησης καταγγελλόμενων δανείων βελτιώνει τις προοπτικές της Τράπεζας καθώς συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας.

Παράλληλα, με την ανάληψη της διαχείρισης του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου δανείων από Τρίτη εταιρεία, αναμένεται να απελευθερωθούν πόροι εντός της Τράπεζας οι οποίοι θα μπορούσαν να διατεθούν για την εντατικοποίηση της διαχείρισης του εναπομείναντος μη εξυπηρετούμενου χαρτοφυλακίου αλλά και για την ανάπτυξη της Τράπεζας.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μέσω της εν λόγω συναλλαγής η Τράπεζα αποκτά εξειδικευμένη τεχνογνωσία την οποία θα μπορέσει να εξελίξει και να εκμεταλλευτεί, εφόσον απαιτηθεί, μελλοντικά.

Επιπρόσθετα η Τράπεζα, κατ' εφαρμογή του Νόμου 3156/2003 μεταβίβασε χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων δανείων / πιστώσεων συνολικού ποσού περίπου ευρώ 700,5 εκατ. στην εταιρεία ειδικού σκοπού (SPV) με την επωνυμία ABS METEXELIXIS S.A., που εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Παράλληλα το SPV εξέδωσε και μεταβίβασε στην Τράπεζα ένα ομόλογο Σειράς Α ονομαστικής αξίας 343,25 εκατ. Ευρώ (Senior Note) και ένα ομόλογο Σειράς Β ονομαστικής αξίας 357,25 εκατ. Ευρώ (Junior Note).

- Διαχείριση δανειακού χαρτοφυλακίου

Για το έτος 2018 κύριος στόχος του Ομίλου είναι η αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία έχουν απομείνει μετά την μεταβίβαση των τιτλοποιημένων δανείων. Για την αντιμετώπιση των εν λόγω δανείων, η Τράπεζα έχει εστιάσει στη διαμόρφωση σαφούς και ρεαλιστικής στρατηγικής και στην υλοποίηση σειράς διαρθρωτικών αλλαγών που αφορούν στην αναμόρφωση του μηχανισμού διαχείρισης του εν λόγω χαρτοφυλακίου, μέσω συνεργασίας με εξειδικευμένο εξωτερικό συνεργάτη. Στο επόμενο χρονικό διάστημα θα υλοποιηθεί η σύνδεση της πλατφόρμας διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων με τα πληροφοριακά συστήματα της Τράπεζας έτσι ώστε να γίνει εφικτή η αποτελεσματικότερη διαχείριση των δανείων.

- Νόμος 4469/2017 Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν.4469/2017 που αφορά στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών βιώσιμων επιχειρήσεων, από την 3/8/2017 τέθηκε σε λειτουργία η ψηφιακή πλατφόρμα ηλεκτρονικής υποβολής και διαχείρισης αιτήσεων, μέσω της οποίας οι ενδιαφερόμενοι οφειλέτες δύναται να υποβάλουν αίτηση έως την 31/12/2018 για ρύθμιση των χρεών τους. Σκοπός του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων είναι η ρύθμιση των συνολικών χρεών των οφειλετών – επιχειρηματιών ταυτόχρονα προς πιστωτικά ιδρύματα, φορολογική διοίκηση, ασφαλιστικά ταμεία, ΟΤΑ, προμηθευτές και λοιπούς ιδιώτες.

Επιδίωξη είναι να δοθεί η δυνατότητα σε βιώσιμες επιχειρήσεις που βρίσκονται σε αδυναμία πληρωμών αλλά και σε αυτές που βρίσκονται σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας να ελαφρυνθούν ώστε να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους.

Η Τράπεζα για την βέλτιστη εφαρμογή του Νόμου παρέχει την κατάλληλη εκπαίδευση στα στελέχη της και αξιοποιώντας σχετική πρόβλεψη, έχει αναπτύξει την απαραίτητη υποδομή προκειμένου να ανταλλάσσει πληροφορίες με πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα που έχουν ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις έναντι των ιδίων οφειλετών ώστε να υποβάλλουν κοινή πρόταση προς τους ενδιαφερόμενους οφειλέτες με στόχο την εξεύρεση βιώσιμης λύσης λαμβάνοντας υπόψη ότι κανένας πιστωτής δεν πρέπει να περιέλθει σε δυσμενέστερη θέση από αυτή που θα βρισκόταν σε περίπτωση ρευστοποίησης της περιουσίας του οφειλέτη.

Επιπλέον συμμετέχει σε διατραπεζικές ομάδες εργασίας προκειμένου να αντιμετωπιστούν όλες οι παράμετροι που τίθενται για την εφαρμογή του Νόμου ενώ παράλληλα έχει αναθέσει σε εξειδικευμένα στελέχη της την διαχείριση των αιτήσεων ρύθμισης που υποβάλλονται στο πλαίσιο του Νόμου.

Ήδη έχει δεχθεί προσκλήσεις συμμετοχής στη διαδικασία ρύθμισης οφειλών πελατών της και έχει λάβει μέρος στη διαδικασία μέσω της ειδικής πλατφόρμας η οποία υποστηρίζεται από την Ειδική Γραμματεία Διαχείριση Ιδιωτικού Χρέους. Η Τράπεζα επιδιώκει τη χρήση του Νόμου ως ένα επιπλέον εργαλείο για την αποτελεσματική διαχείριση του προβληματικού δανειακού χαρτοφυλακίου συμβάλλοντας, μέσω της επίτευξης βιώσιμων λύσεων ρύθμισης, στη συνέχιση της δραστηριότητας των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες αποπληρωμής των υποχρεώσεών τους.

- Περιορισμός λειτουργικού κόστους

Η περαιτέρω μείωση του λειτουργικού κόστους θα επέλθει με τη συνολική αναδιοργάνωση των δομών της Τράπεζας και των δράσεων που θα ακολουθήσουν. Στο προσεχές διάστημα ο σχεδιασμός της Τράπεζας περιλαμβάνει αναβάθμιση πληροφοριακών συστημάτων και ψηφιοποίηση υπηρεσιών, δράσεις που αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στον περιορισμό του λειτουργικού κόστους. Η επικείμενη ανακοίνωση του προγράμματος εθελουσίας εξόδου του προσωπικού από την υπηρεσία θα συμβάλει σημαντικά στον περιορισμό του μισθολογικού κόστους.

- Διαχείριση Ρευστότητας

Η διαμόρφωση των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας σε σημαντικά επίπεδα σε συνδυασμό με την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των εγχώριων και ξένων επενδυτών προς την ελληνική οικονομία αναμένεται να οδηγήσει σε επιστροφή των καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα. Την 31/12/2017, ο Όμιλος μέσω του ELA είχε λάβει καθαρή χρηματοδότηση ύψους 915 εκατ. ευρώ, καθώς και από λοιπά πιστωτικά ιδρύματα χρηματοδότηση ύψους 14 εκατ. ευρώ, κάνοντας χρήση σημαντικών ποσών επιλέξιμων εξασφαλίσεων.

Σημειώνεται ότι από 1/1/2018 μέχρι και την 12/3/2018 οι καταθέσεις παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις. Ο δανεισμός από τον E.L.A. ανέρχεται σε 883 εκατ. ευρώ μειωμένος σε σχέση με την 31/12/2017 κατά 32 εκατ. ευρώ. Με βάση τα διαθέσιμα ενέχυρα η δυνητική επιπρόσθετη ρευστότητα κατά την 12/3/2018 ανέρχεται σε 313 εκατ. ευρώ, έναντι 272 εκατ. ευρώ κατά την 31/12/2017.

Η ρευστότητα του Ομίλου αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της επικείμενης αύξησης κεφαλαίου, μέχρι του ποσού των 198 εκατ. ευρώ, η οποία αποφασίστηκε κατά την σύγκληση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων στις 22/12/2017.

Οι ανωτέρω ενέργειες εντάσσονται στο νέο επιχειρηματικό πλάνο του Ομίλου, το οποίο καλύπτει την περίοδο 2018-2022 και οι βασικοί πυλώνες του είναι:

- Η περαιτέρω μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων,
- Η υλοποίηση προγράμματος εθελουσίας εξόδου εντός του 2018,
- Η επιδίωξη συνεργασιών με σκοπό την ενίσχυση των εσόδων από δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνουν την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου εκ μέρους της Τράπεζας,
- Η συντηρητική και στοχευμένη σε συγκεκριμένους κλάδους πιστωτική επέκταση,
- Η ενίσχυση της ρευστότητας της Τράπεζας και η απεξάρτηση από τον έκτακτο μηχανισμό παροχής ρευστότητας,
- Η ψηφιοποίηση της Τράπεζας και
- Ο εξορθολογισμός του λειτουργικού κόστους ώστε ο λόγος κόστος προς έσοδα να ομαλοποιηθεί σε επίπεδα συγκρίσιμα με αυτά των 4 συστημικών τραπεζών.

Ε. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Όλες οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών του Ομίλου και σε καθαρά εμπορική βάση. Οι συναλλαγές αυτές και με βάση τη διάκρισή τους σε συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρείες και με μέλη διοίκησης έχουν ως ακολούθως για την χρήση που έληξε την 31/12/2017:

ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ**A1. Απαιτήσεις**

Επωνυμία Εταιρείας (ποσά σε χιλ. €)	Συμμετοχή Attica Bank κατά την 31.12.2017	Ποσοστό συμμετοχής	Χορηγήσεις	Λοιπές απαιτήσεις
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	2.326	100,00%		
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	0	0,00%	2.107	
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	100	100,00%		1.993
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	500	100,00%		4
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech I	7.682	50,00%		
Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις	20	20,00%	6.000	
Σύνολο	10.628		8.107	1.997

A2. Υποχρεώσεις

Επωνυμία Εταιρείας (ποσά σε χιλ. €)	Καταθέσεις όψεως	Καταθέσεις Προθεσμίας
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	2.774	
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	4.300	
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	5.474	
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	46	
Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις	5.461	
Ε.Φ.Κ.Α. (Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης)	160.798	20.000
Σύνολο	178.853	20.000

A3. Έσοδα**Επωνυμία Εταιρείας**

(ποσά σε χιλ. €)

	Ενοίκια	Προμήθειες	Τόκοι χορηγήσεων	Μερίσματα
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ		5		1
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών			41	
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	3	240		
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων		1		
Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις			27	
Σύνολο	3	246	68	1

A4. Έξοδα**Επωνυμία Εταιρείας**

(ποσά σε χιλ. €)

	Χρεωστικοί τόκοι καταθέσεων	Παροχή υπηρεσιών
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	37	
Attica Funds PLC		
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	11	
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	12	140
Ε.Φ.Κ.Α. (Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης)	1.753	
Σύνολο	1.814	140

A5. Εγγυητικές επιστολές**Επωνυμία Εταιρείας**

(ποσά σε χιλ. €)

	Εγγυητικές επιστολές
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	69
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	2
Σύνολο	71

Συναλλαγές με μέλη Διοίκησης

(ποσά σε χιλ. €)

	Τράπεζα	Όμιλος
Απαιτήσεις	570	570
Υποχρεώσεις	338	341
Τόκοι έσοδα	29	29
Τόκοι έξοδα	2	2
Μισθοί και ημερομίσθια	1.013	1.083
Αμοιβές συνεδριάσεων μελών Δ.Σ.	503	643

ΣΤ. ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΘ.4, ΠΑΡ. 7 & 8 ΝΟΜΟΥ 3556/2007

Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (σύμφωνα με το άρθρο 4 του Νόμου 3556/2007), προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της περιέχει πληροφορίες ως έχουν κατά την 31/12/2017.

α. Διάρθρωση μετοχικού κεφαλαίου

Το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την 31.12.2017 ανερχόταν σε 802.006.018,10 ευρώ, διαιρούμενο σε α) 2.339.353.394 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ έκαστη και β) 286.285.714 προνομιούχες μετοχές, ονομαστικής αξίας ευρώ 0,35 έκαστη. Η Τράπεζα στη συνεδρίαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της 22.12.2017 αποφάσισε να προχωρήσει στην εξαγορά των προνομιούχων μετοχών μέσω της χρήσης, 1) είτε κεφαλαίων που θα αντληθούν μέσω της Αύξησης του κοινού Μετοχικού Κεφαλαίου της Τράπεζας με την έκδοση έως 659.902.228 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών στο πλαίσιο του Ν.3604/2007 (ως ισχύει) μέχρι του ποσού των €197.970.668,40 με μετρητά και με δικαίωμα προτίμησης υπέρ των παλαιών μετόχων, 2) είτε του ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης μέχρι του ποσού των 100.200.000 ευρώ, είτε τέλος με συνδυασμό των ανωτέρω.

Οι κοινές μετοχές είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση στην Αγορά Αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Οι μετοχές της Τράπεζας είναι κοινές ονομαστικές με δικαίωμα ψήφου. Κάθε μετοχή της Τράπεζας ενσωματώνει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που καθορίζονται από το Νόμο και το Καταστατικό της Τράπεζας, το οποίο περιέχει διατάξεις περισσότερο περιοριστικές από αυτές που προβλέπει ο Νόμος. Η εγγραφή ενός προσώπου ως μετόχου στα αρχεία του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών, συνεπάγεται αυτοδικαίως την αποδοχή του Καταστατικού της Τράπεζας και των νόμιμων αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων της Τράπεζας. Η ευθύνη των μετόχων περιορίζεται στο ύψος της ονομαστικής αξίας των μετόχων που κατέχουν και μετέχουν στη διοίκηση και στα κέρδη της Τράπεζας ανάλογα και σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου και του Καταστατικού. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από κάθε μετοχή παρακολουθούν αυτή σε οποιοδήποτε καθολικό ή ειδικό διάδοχο του μετόχου. Οι μέτοχοι συμμετέχουν στη διοίκηση, στην διανομή των κερδών και στην διανομή των περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας σε περίπτωση διάλυσής της, ανάλογα με τον αριθμό των μετοχών που κατέχουν και σύμφωνα με το Νόμο και τις διατάξεις του Καταστατικού. Οι μέτοχοι ενασκούν δικαιώματα τους σε σχέση με τη Διοίκηση της Τράπεζας μέσω των Γενικών Συνελεύσεων και σύμφωνα με το Νόμο.

Οι προνομιούχες μετοχές είναι εξαγοράσιμες με δικαίωμα ψήφου και έχουν αναληφθεί στο σύνολο τους από το Ελληνικό Δημόσιο στα πλαίσια του Ν.3723/2008. Δεν είναι εισηγμένες και δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά και έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το Ν.3723/2008 περί ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς οικονομικής κρίσης.

-Ίδιες μετοχές

Κατά την 31/12/2017, η Τράπεζα κατείχε ίδιες μετοχές συνολικού αριθμού 380 και αξία κτήσης 97.332,30 ευρώ. Οι μετοχές αυτές αντιπροσωπεύουν ποσοστό της τάξης του 0,0000162438% του συνόλου των κοινών μετά δικαίωμα ψήφου μετοχών κατά την ίδια ημερομηνία. Οι λοιπές εταιρείες του Ομίλου οι οποίες περιλαμβάνονται στην ενοποίηση δεν κατείχαν μετοχές της Τράπεζας κατά την 31/12/2017.

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν.3756/2009 «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», οι Τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε αγορά ιδίων μετοχών κατά την περίοδο συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό, η τελευταία πράξη αγοράς ιδίων μετοχών πραγματοποιήθηκε από την Τράπεζα κατά την 18/02/2009.

Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με την απόφαση 1/503/13.03.2009 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς η αγορά ιδίων μετοχών και η διακράτησή τους για μελλοντική απόκτηση μετοχών άλλης εταιρείας θεωρείται ως αποδεκτή πρακτική αγοράς.

β. Περιορισμοί στη μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας

Η μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί στη μεταβίβαση από το Καταστατικό της.

γ. Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια των διατάξεων του Π.Δ. 51/1992

Ο πίνακας με τις σημαντικότερες άμεσες συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 9-11 του Ν.3556/07 την 31/12/2017 διαμορφώνεται ως εξής:

	Μετοχές	Ποσοστό συμμετοχής
Ε.Φ.Κ.Α	1.184.312.369	50,63%
ΤΑΠΙΛΤΑΤ	185.000.418	7,91%
Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.	131.590.263	5,63%

Βάσει του Ν.4387/2016, το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. εντάχθηκε από 01/01/2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ). Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών της Τράπεζας που κατείχε το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. περιήλθε στο Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ενώ το υπόλοιπο 50,63% περιήλθε στον Ε.Φ.Κ.Α.

δ. Κάτοχοι κάθε είδους μετοχών που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου

Δεν υφίστανται κάτοχοι κοινών μετοχών της Τράπεζας που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου. Ως προς τις προνομιούχες μετοχές που έχει εκδώσει η Τράπεζα προς το Ελληνικό Δημόσιο και την συμμετοχή εκπροσώπου του στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, ισχύουν τα αναφερόμενα στον Ν.3723/2008.

ε. Περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου

Δεν υφίστανται περιορισμοί σε δικαιώματα ψήφου.

στ. Συμφωνίες μετόχων (γνωστές στον εκδότη) που συνεπάγονται περιορισμούς στην μεταβίβαση μετοχών/ άσκηση δικαιωμάτων ψήφου.

Δεν υφίστανται συμφωνίες μετόχων οι οποίες είναι γνωστές στην Τράπεζα και οι οποίες συνεπάγονται περιορισμούς στην μεταβίβαση μετοχών/ άσκηση δικαιωμάτων ψήφου.

ζ. Κανόνες διορισμού και αντικατάστασης μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και τροποποίησης του Καταστατικού.

Δεν υφίστανται κανόνες διορισμού/ αντικατάστασης μελών Δ.Σ. ή τροποποίησης του Καταστατικού που διαφοροποιούνται από τον Ν.2190/1920.

η. Αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων μελών του για έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών.

Αρμοδιότητα για την έκδοση μετοχών υφίσταται μόνο εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 6 του Καταστατικού της Τράπεζας.

Ως προς τις ίδιες μετοχές, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν.3756/2009 «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», οι Τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε αγορά ιδίων μετοχών κατά την περίοδο συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα δεν θέσπισε πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών και ούτε προέβη σε αγορά ιδίων μετοχών εντός του 2017.

θ. Σημαντική συμφωνία που τίθεται σε ισχύ, τροποποιείται ή λήγει σχετικά με αλλαγή στον έλεγχο του εκδότη κατόπιν δημόσιας πρότασης και τα αποτελέσματα της, εκτός εάν η δημοσιοποίηση της θα προκαλούσε σοβαρή ζημία στον εκδότη (η εξαίρεση δημοσιοποίησης δεν ισχύει όταν η υποχρέωση δημοσιοποίησης προκύπτει από άλλες διατάξεις).

Δεν υφίσταται συμφωνία η οποία θα τεθεί σε ισχύ, θα τροποποιηθεί ή θα λήξει σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Τράπεζας κατόπιν δημόσιας πρότασης.

ι. Συμφωνίες που έχει συνάψει η Τράπεζα με μέλη του Διοικητικού της Συμβουλίου ή με το προσωπικό της οι οποίες προβλέπουν αποζημίωση σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θητείας ή της απασχόλησής τους εξαιτίας δημόσιας πρότασης.

Υφίστανται συμφωνίες που έχει συνάψει η Τράπεζα με την Ανώτατη Διοίκηση οι οποίες προβλέπουν αποζημίωση σε περίπτωση καταγγελίας χωρίς βάσιμο λόγο.

Δεν υφίστανται συμφωνίες που έχει συνάψει η Τράπεζα, οι οποίες προβλέπουν αποζημίωση σε περίπτωση τερματισμού της θητείας ή της απασχόλησής τους εξαιτίας δημόσιας πρότασης.

ΕΝΔΕΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ), European Securities and Market Authority (ESMA), σε σχέση με τους εναλλακτικούς δείκτες μέτρησης απόδοσης (ΕΔΜΑ) που εκδόθηκαν τον Οκτώβριο 2015 και τέθηκαν σε ισχύ στις 3 Ιουλίου 2016, στους κατωτέρω πίνακες παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία ορισμού και υπολογισμού των σχετικών ΕΔΜΑ που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου 2017.

		Τύπος υπολογισμού		31/12/2017	31/12/2016
Ορισμός	Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση των συνολικών προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου προς το σύνολο των χορηγήσεων	Αριθμητής	+ Σωρευμένες προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου	474.667	1.207.658
		Παρονομαστής	+ Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων	2.666.741	3.984.617
		Δείκτης	=	17,8%	30,3%
Ορισμός	Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση των προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου που διενεργήθηκαν την τρέχουσα χρήση προς τα συνολικά έσοδα	Αριθμητής	+ Προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου	73.500	40.000
		Παρονομαστής	+ Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες	166.629	104.227
			- Μη επαναλαμβανόμενα έσοδα *	70.000	2.559
		Δείκτης	=	76,1%	39,3%
Ορισμός	Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση του μετά φόρων αποτελέσματος προς τα συνολικά έσοδα	Αριθμητής	+ Κέρδη (Ζημιές) μετά φόρων	430	(49.829)
		Παρονομαστής	+ Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες	166.629	104.227
			- Μη επαναλαμβανόμενα έσοδα *	70.000	2.559
		Δείκτης	=	0,4%	-49,0%

Ορισμός	Τύπος υπολογισμού	31/12/2017	31/12/2016
		Αριθμητής	38.554
Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση των συνολικών εξόδων, αφαιρουμένων των μη επαναλαμβανόμενων εξόδων, προς τα συνολικά έσοδα	+ Αμοιβές και έξοδα προσωπικού		
	- Κόστος προγράμματος εθελουσίας εξόδου	0	4.725
	+ Γενικά λειτουργικά έξοδα	31.051	32.374
	+ Αποσβέσεις	6.511	6.205
Παρονομαστής	+ Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες	166.629	104.227
	- Μη επαναλαμβανόμενα έσοδα *	70.000	2.559
Δείκτης	=	78,8%	85,7%

Ορισμός	Τύπος υπολογισμού	31/12/2017	31/12/2016
		Αριθμητής	2.666.741
Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση των χορηγήσεων προ προβλέψεων προς τις υποχρεώσεις προς πελάτες	+ Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (προ προβλέψεων)		
	+ Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.924.131	1.892.750
Δείκτης	=	138,6%	210,5%

Ορισμός	Τύπος υπολογισμού	31/12/2017	31/12/2016
		Αριθμητής	430
Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση του μετά φόρων αποτελέσματος χρήσης προς τα συνολικά Ίδια Κεφάλαια	+ Κέρδη (Ζημιές) μετά φόρων		
	+ Ίδια Κεφάλαια	632.705	633.905
Δείκτης	=	0,1%	-7,9%

*Ως μη επαναλαμβανόμενα έσοδα θεωρούνται για μεν τη χρήση 2017 το κέρδος που προέκυψε ως τίμημα της συναλλαγής με τον επενδυτή (Σημ. 18.4), για δε τη χρήση 2016 το χρηματοοικονομικό κέρδος που προέκυψε από την επιστροφή κεφαλαίου από τη Visa Inc (Σημ. 8)

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης

ΔΗΛΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2017**Εισαγωγή**

Η Τράπεζα ολοκλήρωσε με επιτυχία, κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2016 έως το τέλος του 2017, την υλοποίηση του συνόλου σχεδόν των συστάσεων του Επιτόπιου Ελέγχου της Ε.Κ.Τ- Τ.τ.Ε, μέρος των οποίων αφορούσε την εταιρική διακυβέρνηση.

Ως αποτέλεσμα διαμορφώθηκε ένα ολοκληρωμένο, συνεκτικό και σύγχρονο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης που, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει:

- ✓ Την πολιτική ανάδειξης των υποψηφίων μελών του Δ.Σ.
- ✓ Τη σύνθεση και λειτουργία του Δ.Σ. και των Επιτροπών του.
- ✓ Τις αρμοδιότητες του Δ.Σ.
- ✓ Την πολιτική αξιολόγησης του Δ.Σ., καθώς και των Ανωτάτων Εκτελεστικών Στελεχών.
- ✓ Την επίβλεψη και διακυβέρνηση του συστήματος διαχείρισης των κινδύνων της Τράπεζας. (Επίβλεψη από το Δ.Σ.-Πλαίσιο Ανάληψης Κινδύνων -Ανεξαρτησία της μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων-Early Warning System),
- ✓ Τις πολιτικές εταιρικής διακυβέρνησης, όπως: Πολιτική Αποφυγής Σύγκρουσης Συμφερόντων, Πολιτική για Πιστούχους με Ειδική Σχέση, Πολιτική Επιμόρφωσης Μελών Δ.Σ., Πολιτική Διαδοχής Μελών Δ.Σ. και Ανωτάτων Εκτελεστικών Στελεχών.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα επαναπροσδιόρισε το επιχειρηματικό της μοντέλο, επικαιροποίησε τις πολιτικές διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, συσχέτισε την τιμολόγηση των χρηματοδοτήσεων με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο και βρίσκεται σε διαδικασία ριζικού μετασχηματισμού των διαδικασιών και των μηχανογραφικών της συστημάτων.

Η τράπεζα ενσωματώνοντας τα ανωτέρω και σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία και τις βέλτιστες πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης, έχει υιοθετήσει και εφαρμόζει Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Ο Κώδικας έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας

https://www.atticabank.gr/images/attica/files/corporate_governance/Kodikas_Etairikis_Diakivernisis_042017.pdf.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)

Το Δ.Σ. είναι συλλογικά υπεύθυνο για την χάραξη των στρατηγικών στόχων του Ομίλου, την εποπτεία των Ανώτατων και Ανώτερων Διοικητικών Στελεχών, καθώς επίσης και για τον επαρκή και αποτελεσματικό έλεγχο της Τράπεζας με γνώμονα την προάσπιση του γενικότερου εταιρικού συμφέροντος και την επίτευξη της μέγιστης μακροπρόθεσμης αξίας στα πλαίσια του νόμου.

Το σημερινό Δ.Σ. απαρτίζεται από δώδεκα (12) μέλη εκ των οποίων τρία (3) είναι εκτελεστικά, τέσσερα (4) μη εκτελεστικά, τέσσερα (4) ανεξάρτητα μη εκτελεστικά και ένα (1) αποτελεί εκπρόσωπο του ελληνικού δημοσίου που έχει οριστεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν.3723/2008.

Ο ορισμός των ανεξάρτητων μελών του Δ.Σ. σύμφωνα με το Ν. 3016/2002, όπως τροποποιημένος ισχύει για την εταιρική διακυβέρνηση, γίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Το Δ.Σ. της Τράπεζας που εξελέγη από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων στις 20 Σεπτεμβρίου του 2016 ήταν το ακόλουθο:

1. Παναγιώτης Ρουμελιώτης, Πρόεδρος Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος.
2. Θεόδωρος Πανταλάκης, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
3. Αθανάσιος Τσάδαρης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
4. Ιωάννης Τσακίρακης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
5. Ευστάθιος Αναγνώστου, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
6. Δημήτρης Τζαννίνης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
7. Χαράλαμπος Μπριλάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
8. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
9. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
10. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.

11. Αθανάσιος Σταθόπουλος, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
12. Στεφανία Γεωργακάκου - Κουτσονίκου, Πρόσθετο Μη Εκτελεστικό Μέλος και Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008.

Στις 31 Οκτωβρίου 2016 παραιτήθηκε ο κος. Ευστάθιος Αναγνώστου και στις 22 Νοεμβρίου 2016, σε αντικατάσταση της παραιτηθείσας κας. Στεφανίας Γεωργακάκου – Κουτσονίκου ορίστηκε η κα. Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου, δυνάμει των διατάξεων του Ν. 3723/2008 και δυνάμει της υπ' αριθμ. Γ.Δ.Ο.Π. 00016/14 ΕΚ 2016 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών.

Στο Δ.Σ. που έλαβε χώρα στις 22 Δεκεμβρίου 2017 ορίστηκε ως νέο Μη Εκτελεστικό Μέλος ο κύριος Σταύρος Παπαγιαννόπουλος κατόπιν αναπλήρωσης του παραιτηθέντος μέλους, κυρίου Ευστάθιου Αναγνώστου.

Μετά από τις ανωτέρω αλλαγές η σημερινή σύνθεση του Δ.Σ. έχει ως εξής:

1. Παναγιώτης Ρουμελιώτης, Πρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος
2. Θεόδωρος Πανταλάκης, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
3. Αθανάσιος Τσάδαρης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
4. Ιωάννης Τσακίρακης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
5. Δημήτρης Τζαννίνης, Μη Εκτελεστικό Μέλος
6. Χαράλαμπος Μπριλάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
7. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
8. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
9. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
10. Αθανάσιος Σταθόπουλος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
11. Σταύρος Παπαγιαννόπουλος, Μη εκτελεστικό Μέλος
Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου, Πρόσθετο, Μη Εκτελεστικό Μέλος και εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν. 3723/2008.

Το Δ.Σ. είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη που αφορά τη Διοίκηση της εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και γενικά την επιδίωξη των εταιρικών σκοπών, με εξαίρεση τα θέματα τα οποία κατά ρητή διάταξη του Νόμου ή του Καταστατικού υπάγονται στην αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης.

Αναλυτικά, οι αρμοδιότητες του Δ.Σ. της Τράπεζας ορίζονται στο Καταστατικό της.

Επιπλέον, σύμφωνα με τον Ν. 4261/2014, το Δ.Σ.:

- Φέρει την γενική ευθύνη διοίκησης και λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος, και εγκρίνει και επιβλέπει την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων, της στρατηγικής αντιμετώπισης κινδύνου και της εσωτερικής διακυβέρνησης του πιστωτικού ιδρύματος.
- Διασφαλίζει την αρτιότητα των συστημάτων λογιστικής και χρηματοοικονομικών εκθέσεων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών ελέγχων και της συμμόρφωσης με το νόμο και τα συναφή πρότυπα.
- Επιβλέπει τη διαδικασία των κατά τον νόμο δημοσιοποιήσεων και ανακοινώσεων.
- Είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματική επίβλεψη των ανώτερων διοικητικών στελεχών κατά την έννοια της περίπτωσης 9, της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν. 4261/2014.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί περιοδικά την αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων εταιρικής διακυβέρνησης του ιδρύματος και προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για την αντιμετώπιση τυχών ελλείψεων.

Η σύνθεση του Δ.Σ. της Τράπεζας συμβαδίζει με τις απαιτήσεις του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου ως προς την εμπειρία και τις ικανότητες των μελών του.

Διαθέτει μέλη με διεθνώς αναγνωρισμένη εμπειρία και τεχνογνωσία σε στρατηγικής σημασίας τομείς, όπως η τραπεζική, η ελεγκτική, η διαχείριση κινδύνων, η διαχείριση και αναδιάρθρωση προβληματικών δανείων, η χρηματοοικονομική διοίκηση κ.λ.π.

Επίσης, η Τράπεζα αναγνωρίζει την ανάγκη ενίσχυσης του ποσοστού συμμετοχής του γυναικείου φύλου στο Δ.Σ. και θα εργαστεί προς αυτή την κατεύθυνση, λαμβάνοντας υπόψη το φάσμα των διαθέσιμων υποψηφίων.

Η επιτευχθείσα πολυμορφία των μελών του Δ.Σ. συμβάλλει αποτελεσματικά στην έκφραση διαφορετικών απόψεων, στην αποφυγή «συναινετικής ομαδικής σκέψης» και στον εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ των μελών ώστε οι τελικές αποφάσεις να λαμβάνονται με την άσκηση κριτικού ελέγχου από τα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. προς τη Διοίκηση.

Το Δ.Σ. στο πλαίσιο της αναβάθμισης της δομής και των διαδικασιών Εταιρικής Διακυβέρνησης ενέκρινε τις κάτωθι πολιτικές:

- Αποφυγής Σύγκρουσης Συμφερόντων.
- Πολιτική για Πιστούχους με Ειδική Σχέση με την Τράπεζα και Συνδεδεμένους Πιστούχους.
- Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.
- Πολιτική και Διαδικασίες Αξιολόγησης Διοικητικού Συμβουλίου και Επιτροπών
- Πολιτική αξιολόγησης της απόδοσης του Διευθύνοντος Συμβούλου και των Ανώτατων Εκτελεστικών Στελεχών.
- Πολιτική Επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Πολιτική Σχεδιασμού διαδοχής για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανώτατων εκτελεστικών στελεχών.

1.1. Λειτουργία του Δ.Σ.

Το Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον μία φορά κάθε ημερολογιακό μήνα. Τα θέματα ημερήσιας διάταξης ορίζονται και γνωστοποιούνται με έγγραφη πρόσκληση, στα λοιπά μέλη από τον Πρόεδρο ή τον Αναπληρωτή του δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την εκάστοτε συνεδρίαση.

Το Δ.Σ. συνεδριάζει έκτακτα όταν ο Πρόεδρος ή ο Αναπληρωτής του κρίνει σκόπιμη ή αναγκαία τη σύγκληση του ή όποτε ζητήσουν τούτο εγγράφως τουλάχιστον δύο από τα μέλη του με αίτησή τους προς τον Πρόεδρο ή τον Αναπληρωτή του, ο οποίος μέσα σε προθεσμία επτά ημερών από την υποβολή της αίτησης υποχρεούται να συγκαλέσει το Δ.Σ..

Στην αίτηση πρέπει, με ποινή απαραδέκτου, να αναφέρονται με σαφήνεια τα θέματα τα οποία θα συζητηθούν στο Δ.Σ. Σε περίπτωση που το Δ.Σ. δεν συκληθεί από τον Πρόεδρο ή τον Αναπληρωτή του, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, επιτρέπεται στα μέλη που ζήτησαν τη σύγκληση να συγκαλέσουν αυτά το Δ.Σ. εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας των επτά (7) ημερών, γνωστοποιώντας τη σχετική πρόσκληση στα λοιπά μέλη του Δ.Σ..

Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτό το ήμισυ πλέον ενός των Μελών.

Οι αποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται έγκυρα με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και αντιπροσωπευόμενων Μελών.

Κάθε Μέλος έχει μία ψήφο και κάθε Μέλος μπορεί να αντιπροσωπεύει έγκυρα μόνο ένα Μέλος, με ειδική έγγραφη εξουσιοδότηση απευθυνόμενη στο Δ.Σ. ή με δήλωση, η οποία καταχωρείται στα πρακτικά.

Κατά τη διάρκεια του 2017, το Δ.Σ. πραγματοποίησε 22 συνεδριάσεις και η συμμετοχή των μελών του του ανήλθε σε ποσοστό 97 %.

Τα κύρια θέματα που απασχόλησαν το Δ.Σ. κατά τη διάρκεια του 2017 σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με:

α) Εταιρική Διακυβέρνηση:

- Προετοιμασία και σύγκληση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας.
- Προετοιμασία και σύγκληση των Έκτακτων Γενικών Συνελεύσεων των Μετόχων της Τράπεζας.
- Έγκριση Πολιτικής και Διαδικασιών Αξιολόγησης του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών.
- Έγκριση πολιτικής Σχεδιασμού Διαδοχής μελών Δ.Σ.
- Έγκριση πολιτικής Αξιολόγησης της Απόδοσης των εκτελεστικών μελών του Δ.Σ.
- Έγκριση Πολιτικής Επιμόρφωσης μελών Δ.Σ.
- Ενημέρωση των Προέδρων των Επιτροπών του Δ.Σ. για τον προγραμματισμό και την πορεία υλοποίησης του έργου τους.
- Θέματα αποδοχών ανώτερων στελεχών και μελών του Δ.Σ.
- Μηνιαία ενημέρωση για τις εκθέσεις προόδου/εφαρμογής συστάσεων του πορίσματος της ΤτΕ/ΕΚΤ.
- Ανασύσταση και αλλαγές στη σύνθεση των Επιτροπών του Δ.Σ. Έγκριση κανονισμών Επιτροπών Δ.Σ.
- Εκλογή νέου μέλους του σε αντικατάσταση παραιτηθέντος.
- Ετήσια Αξιολόγηση Δ.Σ. και των Επιτροπών του.

β) Παρακολούθηση Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων:

- Έγκριση προϋπολογισμού Τράπεζας.
- Έγκριση ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.
- Έγκριση Σχεδίου Ανάκαμψης της Τράπεζας και εποπτεία της εφαρμογής τους Επιχειρηματικού Σχεδίου.
- Έγκριση κατευθυντήριων γραμμών της Στρατηγικής του Ομίλου.
- Μηνιαία παρακολούθηση της εξέλιξης των βασικών δεικτών και μεγεθών.
- Τιτλοποιήσεις χαρτοφυλακίων δανείων .
- Έγκριση του Funding Plan και Contingency Funding Plan.
- Σχέδιο αναδιάρθρωσης θυγατρικών Εταιρειών.

γ) Διαχείριση Κινδύνων :

- Παρακολούθηση Πλαισίου Ανάληψης Κινδύνων (Risk Appetite Framework).
- Ενημέρωση από Διευθυντή της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων και την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων για την εξέλιξη των σημαντικότερων κινδύνων.
- Έγκριση αναθεωρημένης πολιτικής έγκαιρης προειδοποίησης (Early Warning System).
- Έγκριση Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας.
- Ενημέρωση για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα .
- Τακτική παρακολούθηση της κατάστασης ρευστότητας της Τράπεζας.
- Έγκριση επικαιροποιημένου Κανονισμού Πιστοδοτήσεων.
- Έγκριση Δημοσιοποιήσεων με βάση τον Πυλώνα 3 της Βασιλείας III για το έτος 2016
- Έγκριση Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) και της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Εσωτερικής Επάρκειας ρευστότητας (ΔΑΕΕΡ).
- Ενημέρωση για τα μεγαλύτερα πιστωτικά ανοίγματα και Επικύρωση αποφάσεων Ανώτατης Επιτροπής Πιστοδοτήσεων , σύμφωνα με τον Κανονισμό Πιστοδοτήσεων .

1.2. Αμοιβές και Αποζημιώσεις Μελών του Δ.Σ.

Οι κάθε είδους αμοιβές που καταβάλλει η Τράπεζα στα Μέλη του Δ.Σ., στα διευθυντικά στελέχη και στους εσωτερικούς ελεγκτές, καθώς και η γενικότερη πολιτική των αμοιβών της Τράπεζας καθορίζονται με σχετική απόφαση του Δ.Σ., και εγκρίνονται με ειδική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, όπου αυτό απαιτείται εκ του νόμου.

Το σύνολο των αμοιβών και των τυχόν αποζημιώσεων των μελών του Δ.Σ. αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας σε ξεχωριστή ενότητα.

2. Επιτροπές Δ.Σ.

Το Δ.Σ. υποβοηθείται στο έργο του από Επιτροπές στις οποίες μπορεί να αναθέτει αρμοδιότητες σχετικά με το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, προσδιορίζοντας σαφώς τα καθήκοντα, τη σύνθεση και τις διαδικασίες λειτουργίας τους, διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση την εσωτερική του συνοχή, τη συμπληρωματικότητα και τον απαιτούμενο συντονισμό.

Το Δ.Σ. έχει συστήσει τις ακόλουθες επιτροπές¹:

1. Επιτροπή Αποδοχών.
2. Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ..
3. Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας.
4. Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.

Επιπρόσθετα υποστηρίζεται στο έργο του και από την Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee), τα μέλη της οποίας εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων.

---

¹ Τα καθήκοντα, αρμοδιότητες και ο τρόπος λειτουργίας των Επιτροπών του Δ.Σ. περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της εκάστοτε Επιτροπής, όπως έχει εγκριθεί από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

Όλες οι παραπάνω επιτροπές ενημερώνουν το Δ.Σ. για τις δραστηριότητές τους υποβάλλοντας προς αυτό εκθέσεις πεπραγμένων, ανά τρίμηνο, κατ' ελάχιστον.

2.1. Επιτροπή Ελέγχου

Η Επιτροπή Ελέγχου (ΕΕ) της Attica Bank Α.Τ.Ε. συστάθηκε με σκοπό την υποβοήθηση του Δ.Σ. στην άσκηση των εποπτικών του καθηκόντων, στην ανάπτυξη και τη διασφάλιση της λειτουργίας ενός επαρκούς και αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ), σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου. Η ΕΕ απαρτίζεται κατ' ελάχιστον από τρία μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. της Τράπεζας, ένα εκ των οποίων είναι και ανεξάρτητο. Ο Πρόεδρος και τα λοιπά Μέλη της ΕΕ ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης (Γ.Σ.) των Μετόχων, με τριετή θητεία. Η ανανέωση της θητείας ή η τροποποίηση της σύνθεσης της ΕΕ γίνεται πάντοτε με απόφαση της Γ.Σ. της Τράπεζας. Σε περίπτωση παραίτησης κάποιου μέλους της ΕΕ, η συμπλήρωση της κενής θέσης γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας, η οποία υποβάλλεται στην επόμενη Γ.Σ. των μετόχων για έγκριση.

Τα Μέλη της ΕΕ δεν πρέπει να κατέχουν παράλληλες θέσεις ή ιδιότητες ή να διενεργούν συναλλαγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την αποστολή της ΕΕ. Η συμμετοχή στην ΕΕ, δεν αποκλείει τη δυνατότητα συμμετοχής και σε άλλες επιτροπές του Δ.Σ.. Ο Πρόεδρος της ΕΕ πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις και εμπειρία για την επίβλεψη των ελεγκτικών διαδικασιών και των λογιστικών θεμάτων που απασχολούν την ΕΕ, ενώ παράλληλα η ΕΕ, ως σύνολο, πρέπει να διαθέτει την κατάρτιση και την εμπειρία που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση του έργου της, περιλαμβανομένης της γνώσης για το ευρύτερο περιβάλλον λειτουργίας της Τράπεζας και για τα συστήματα πληροφορικής.

Η ΕΕ βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκονται όλα τα μέλη της. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των μελών της, ενώ δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα μέλη της ΕΕ. Σε περίπτωση μη ομόφωνου αποφάσεως επί οιαδήποτε θέματος της ΕΕ, θα καταγράφονται στα πρακτικά οι απόψεις της μειοψηφίας. Οι συνεδριάσεις της ΕΕ πραγματοποιούνται, είτε με την φυσική παρουσία των μελών της, είτε μέσω τηλεδιάσκεψης/τηλεφωνικής κλήσης. Μέλος της ΕΕ που απουσιάζει επί τρεις συνεχόμενες συνεδριάσεις αδικαιολόγητα, δύναται να αντικαθίσταται με απόφαση του Δ.Σ., η οποία επικυρώνεται στην επόμενη Γ.Σ. των Μετόχων

Η ΕΕ υποστηρίζεται γραμματειακά από λειτουργό της Τράπεζας, και συγκεκριμένα από υπηρεσία της Τράπεζας που δεν ελέγχεται από την Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (ΔΕΕ). Ο γραμματέας ορίζεται με απόφαση της ΕΕ. Η ΕΕ συνεδριάζει τακτικά, εντός εκάστου ημερολογιακού τριμήνου ή και εκτάκτως αν αυτό κρίνεται σκόπιμο. Στις συνεδριάσεις της μπορεί να προσκαλεί οποιοδήποτε μέλος του Δ.Σ., στέλεχος της Τράπεζας ή των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου της ή άλλο πρόσωπο (υπάλληλο ή συνεργάτη) το οποίο θεωρεί ότι μπορεί να συνδράμει στην εκτέλεση του έργου της.

Με απόφαση της έκτακτης Γ.Σ. των Μετόχων στις 20/09/2016 η σύνθεση της Επιτροπής ήταν η ακόλουθη, η οποία παρέμεινε αμετάβλητη και για το έτος 2017:

Πρόεδρος : Παναγιώτου Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μπριλάκης Χαράλαμπος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Τζαννίνης Δημήτρης, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Στις αρμοδιότητές της ΕΕ είναι μεταξύ άλλων :

- Η παρακολούθηση, η ετήσια αξιολόγηση και η υποβολή προτάσεων για βελτίωση, της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ) σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου, με βάση τις διαπιστώσεις και παρατηρήσεις της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου (ΔΕΕ), των εξωτερικών ελεγκτών (τακτικών ορκωτών ελεγκτών λογιστών), καθώς και των εποπτικών αρχών, αλλά και της έκθεσης της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης.
- Η επίβλεψη και αξιολόγηση των διαδικασιών κατάρτισης των δημοσιευμένων ετησίων και περιοδικών οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας και του Ομίλου και η ενημέρωση του ΔΣ για τις παρατηρήσεις των τακτικών ορκωτών ελεγκτών λογιστών.
- Η υποβολή πρότασης στο Δ.Σ. για την επιλογή ή αντικατάσταση των εξωτερικών ελεγκτών και η διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους.
- Η εισήγηση προς το ΔΣ για την επιλογή του επικεφαλής της ΔΕΕ και η αξιολόγηση της επάρκειας και του έργου της ΔΕΕ.
- Η εξασφάλιση της ανεξαρτησίας της ΔΕΕ και η έγκριση του Κανονισμού Λειτουργίας της και των τροποποιήσεών του.
- Η αξιολόγηση του ετήσιου προγράμματος ελέγχων της ΔΕΕ και η πρόταση προς τους εσωτερικούς ή εξωτερικούς ελεγκτές για τις ειδικές περιοχές όπου επιβάλλεται η διενέργεια πρόσθετων ελέγχων και ειδικών ερευνών.

- Η ενημέρωση του ΔΣ τουλάχιστον ανά τρίμηνο για το έργο της ΔΕΕ όπως αυτό αποτυπώνεται στους απολογισμούς και τα πορίσματά της. Η ΕΕ μελετά και αξιολογεί τις ετήσιες Εκθέσεις της ΔΕΕ και ενημερώνει το Δ.Σ. για:
  - την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του ΣΕΕ σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου
  - την αποτελεσματικότητα και την τήρηση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και των συναφών πιστοδοτικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης και της πολιτικής προβλέψεων
  - την επάρκεια των διαδικασιών σε σχέση με την εσωτερική αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας
  - την εκτίμηση για την πληρότητα της διαδικασίας ή μεθοδολογίας υπολογισμού της απομείωσης της αξίας των δανείων και άλλων περιουσιακών στοιχείων και των τυχόν μεταβολών κατά τη διάρκεια της χρήσης.
- Η ενημέρωση από την Κανονιστική Συμμόρφωση σχετικά με ουσιώδεις αλλαγές σε θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης.
- Η ετήσια αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας της Πολιτικής για την αντιμετώπιση του Ξεπλύματος Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (ΞΧ&ΧΤ) και η υποβολή σχετικής έκθεσης στο Δ.Σ., καθώς και η γενικότερη εποπτεία της ορθής εφαρμογής της πολιτικής αυτής.
- Η ενημέρωση από τις αρμόδιες Υπηρεσιακές Μονάδες των Εκθέσεων της Διεύθυνσης Εποπτείας του Πιστωτικού Συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος και των Πορισμάτων Ελέγχων από άλλες Αρχές (π.χ. φορολογικοί έλεγχοι).

Η Επιτροπή Ελέγχου δέχεται εμπιστευτικές ή ακόμα και ανώνυμες γραπτές ή προφορικές αναφορές και παρατηρήσεις για αντικανονικές ενέργειες ή παραλείψεις των Στελεχών και Λειτουργών ή για παραβάσεις σε θέματα λογιστικοελεγκτικών πρακτικών.

Τέλος η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνεται σε κάθε φάση της διεξαγωγής των ελεγκτικών εργασιών, περί της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των ασφαλιστικών δικλίδων που έχουν καθοριστεί ώστε να αποτρέπονται λάθη, κακή χρήση των συστημάτων και δόλιες ενέργειες και ενημερώνει το Δ.Σ. σε περιοδική βάση αλλά και εκτάκτως όποτε χρειαστεί.

Κατά τη διάρκεια του 2017, η ΕΕ πραγματοποίησε 17 συνεδριάσεις και η συμμετοχή των μελών της ανήλθε σε ποσοστό 100,00 %.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων της για το 2017, η ΕΕ μεταξύ άλλων:

1. Παρακολούθησε τον βαθμό υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών τις οποίες η Τράπεζα δεσμεύθηκε να εκτελέσει σε σχέση με το πόρισμα του Επιτόπιου Ελέγχου της ΕΚΤ-ΤτΕ. Παρακολούθησε τη λειτουργία του ΣΕΕ της Τράπεζας μέσα από τις εκθέσεις των τακτικών, έκτακτων και ειδικών ελέγχων της ΔΕΕ και του ετήσιου ελέγχου των Εξωτερικών Ελεγκτών. Συζήτησε τα κύρια θέματα που αναδείχθηκαν και ενημερώθηκε για τα διορθωτικά μέτρα. Αξιολόγησε το ΣΕΕ βασιζόμενη στην αντίστοιχη ετήσια έκθεση που συνέταξε η ΔΕΕ.
2. Εξέτασε και συζήτησε τους τριμηνιαίους απολογισμούς της ΔΕΕ. Εισηγήθηκε προς το ΔΣ μέσω των περιοδικών της εκθέσεων, την υλοποίηση των διορθωτικών μέτρων που συμφωνήθηκαν ύστερα από συστάσεις των Εσωτερικών και Εξωτερικών Ελεγκτών καθώς και των Εποπτικών Αρχών. Ειδικότερα, επεσήμανε την ανάγκη για την έγκαιρη τακτοποίηση παλαιών εκκρεμών ευρημάτων και τη διαρκή συμμόρφωση στο κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο.
3. Εξέτασε την Ετήσια Έκθεση του Αρμόδιου Διευθυντικού Στελέχους της Τράπεζας για την πρόληψη και αποτροπή ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας καθώς και την Ετήσια Έκθεση της Κανονιστικής Συμμόρφωσης για το 2016 και συνέταξε τη δική της αξιολόγηση επ' αυτών.
4. Συζήτησε με τους επικεφαλής των διευθύνσεων Οικονομικών Υπηρεσιών και Εσωτερικού Ελέγχου καθώς και με τους Εξωτερικούς Ελεγκτές θέματα που αφορούν τις ενδιάμεσες και ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου. Εξέτασε και αξιολόγησε τη διαδικασία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων και το έργο των Ορκωτών Ελεγκτών.
5. Εισηγήθηκε στο Δ.Σ. την επιλογή και αμοιβή των Ορκωτών Ελεγκτών.
6. Εισηγήθηκε στο Δ.Σ. την πρόσληψη στελέχους για την θέση του διευθυντή της ΔΕΕ κατόπιν διαδικασίας επιλογής, σε συνέχεια απόφασης της Διοίκησης για μετακίνηση του προηγούμενου Επικεφαλής της ΔΕΕ.
7. Συζήτησε και ενέκρινε το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου της ΔΕΕ για το 2017 και τον επαναπροσδιορισμό αυτού παρακολουθώντας την υλοποίησή του.
8. Μελέτησε την αξιολόγηση των περιοχών κινδύνου της Τράπεζας με στόχο τη σύνταξη του προγράμματος ελέγχων για το 2018.

9. Προέβη σε επισημάνσεις και εισηγήσεις οι οποίες καταγράφονται στις τριμηνιαίες της αναφορές προς το Δ.Σ..

2.2. Επιτροπή Αποδοχών

Η Επιτροπή Αποδοχών έχει συσταθεί και λειτουργεί σύμφωνα με το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο, και επιβλέπει τις δραστηριότητες τόσο του πιστωτικού ιδρύματος όσο και των θυγατρικών του.

Οι κύριες αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι να εκφέρει εξειδικευμένη και ανεξάρτητη γνώμη για τις πολιτικές αποδοχών και την εφαρμογή τους, και να διασφαλίζει την αποτελεσματική ευθυγράμμιση των αποδοχών του προσωπικού με τους κινδύνους που αναλαμβάνει η Τράπεζα κατά τη γενική λειτουργία της, όσο και κατά την διαχείριση των κεφαλαίων και της ρευστότητας της

Η Επιτροπή απαρτίζεται από τρία (3) μη εκτελεστικά μέλη κατ' ελάχιστον, και ο Πρόεδρός της είναι ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ..

Η θητεία των μελών της επιτροπής συμπίπτει με τη θητεία τους ως μελών του Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας, όπως επίσης και ο ακριβής αριθμός των μελών της.

Τα καθήκοντα της Επιτροπής περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- Προετοιμάζει τις αποφάσεις και εισηγείται στο Δ.Σ θέματα που αφορούν τη διαμόρφωση, την αναθεώρηση και επίβλεψη της πολιτικής αποδοχών του προσωπικού της Τράπεζας και του Ομίλου, περιλαμβανομένων όσων έχουν επιπτώσεις στους αναλαμβανόμενους κινδύνους και τη διαχείρισή τους.
- Μεριμνά για την τήρηση των προβλεπόμενων από το ρυθμιστικό πλαίσιο όρων και συνθηκών που διέπουν τις σχέσεις εργασίας του προσωπικού με τον Οργανισμό, τις αμοιβές, και λοιπές παροχές που προβλέπονται από τους ισχύοντες νόμους, τις κλαδικές και επιχειρησιακές Συμβάσεις Εργασίας, αλλά και τις βέλτιστες για την Τράπεζα και τα συμφέροντά της πολιτικές αποδοχών.
- Υποβάλλει προτάσεις στα μέλη του Δ.Σ. σχετικά με τις αποδοχές της Διοίκησης, των εκτελεστικών μελών, καθώς και των υψηλότερα αμειβόμενων υπαλλήλων της Τράπεζας και του Ομίλου σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα πολιτική της Τράπεζας.
- Εποπτεύει άμεσα τις αποδοχές των ανώτερων στελεχών στη Μονάδα της Διαχείρισης Κινδύνων και στη Μονάδα της Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής Διακυβέρνησης.
- Εισηγείται διορθωτικές ενέργειες σε περίπτωση που διαπιστώσει αδυναμία υλοποίησης της πολιτικής αποδοχών ή αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή της.
- Αξιολογεί το διορισμό εξωτερικών εμπειρογνομόνων σχετικά με την παροχή συμβουλευτικών ή υποστηρικτικών υπηρεσιών περί πολιτικής αποδοχών.

Η Επιτροπή ανασυγκροτήθηκε και είχε την ακόλουθη σύνθεση κατά την 31.12.2016:

Πρόεδρος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μπριλάκης Χαράλαμπος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Εκ. Ελ. Δημ : Παπαθεοδώρου Ζαχαρούλα

Τέλος με την από 27-07-2017 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου η σύνθεση της Επιτροπής έγινε τετραμελής και απαρτίζεται από τέσσερα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., τα οποία είναι ανεξάρτητα με μόνιμο παρατηρητή τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου και τακτική συμμετοχή των στελεχών της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού, όπως περιγράφεται πιο κάτω:

Πρόεδρος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μπριλάκης Χαράλαμπος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Τζαννίνης Δημήτρης, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Εκ. Ελ. Δημ : Παπαθεοδώρου Ζαχαρούλα

Κατά τη διάρκεια του 2017, η **Επιτροπή Αποδοχών** πραγματοποίησε 5 τακτικές και 3 έκτακτες συνεδριάσεις εργασίας, η δε συμμετοχή των μελών ανήλθε στο 100%.

Τα πιο σημαντικά θέματα που απασχόλησαν την Επιτροπή για το 2017 ήταν μεταξύ άλλων:

1. επικαιροποίηση και εκσυγχρονισμός της Πολιτικής Αποδοχών για την Τράπεζα και τον Όμιλο βασιζόμενοι στη προϋπάρχουσα προετοιμασία από εσωτερική ομάδα εργασίας αλλά και στις καλύτερες πρακτικές της Ελληνικής αγοράς
2. Εναρμόνιση της Πολιτικής με τα οριζόμενα στο ισχύον νομοκανονιστικό πλαίσιο και ειδικότερα στην ενσωμάτωση των πρόσφατων κανονιστικών εξελίξεων που επιφέρει το πλαίσιο MiFID II/MIFIR από 03-01-2018.,.
3. Διαμόρφωση και εφαρμογή ενός ενιαίου και ολοκληρωμένου Κανονισμού Παροχών (Benefits Policy) που βασίζεται στις ίδιες αρχές διαφάνειας και ορθολογικής λειτουργίας με τη νέα Πολιτική Αποδοχών, και συμβαδίζει με την ισχύουσα Επιχειρησιακή Σύμβαση Εργασίας.
4. Επισκόπηση και αναθεώρηση αμοιβών των Εκτελεστικών Μελών του Δ.Σ.
5. Επισκόπηση και αναθεώρηση αμοιβών των μη Εκτελεστικών Μελών και των συμμετοχών σε επιτροπές του Δ.Σ.
6. Προετοιμασία υλικού και εισηγήσεων προς το Δ.Σ. για τα ζητήματα που αφορούν αμοιβές και υπόκεινται στην έγκριση των Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων της Τράπεζας.
7. Επισκόπηση προγραμμάτων Ιατροφαρμακευτικής - Νοσοκομειακής κάλυψης προσωπικού.

2.3. Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.

Η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. φέρει την ευθύνη για α) τον εντοπισμό , ανάδειξη και υποβολή προτάσεων υποψηφίων για το διορισμό στο Δ.Σ. και β) την αξιολόγηση της επάρκειας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του Δ.Σ.

Η Επιτροπή απαρτίζεται, κατ' ελάχιστον, από τρία (3) μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. εκ των οποίων κατ' ελάχιστον ο Πρόεδρος της είναι ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος.

Η θητεία των μελών της επιτροπής συμπίπτει με τη θητεία τους ως μελών του Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας, όπως επίσης και ο ακριβής αριθμός των μελών της.

Αρμοδιότητες της Επιτροπής:

Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής, μεταξύ άλλων, συγκαταλέγονται:

- Ο σχεδιασμός και ο συντονισμός της εφαρμογής της διαδικασίας προσδιορισμού και επιλογής υποψηφίων μελών του Δ.Σ. και των επιτροπών του.
- Η περιγραφή των επιμέρους δεξιοτήτων και προσόντων που απαιτούνται για την πλήρωση των θέσεων των μελών του Δ.Σ. και η εκτίμηση του χρόνου που πρέπει να αφιερώνεται στην αντίστοιχη θέση.
- Η περιοδική και τουλάχιστον σε ετήσια βάση, αξιολόγηση:
  - ο της δομής, του μεγέθους, της σύνθεσης και της απόδοσης του Δ.Σ. και η υποβολή συστάσεων προς αυτό σχετικά με τυχόν αλλαγές που κρίνει σκόπιμες.
  - ο του συνδυασμού της ευρύτητας, των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της εμπειρίας ανά αντικείμενο των μελών του Δ.Σ. σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο και η υποβολή σχετικής έκθεσης στο Δ.Σ.
- Η περιοδική και τουλάχιστον σε ετήσια βάση επανεξέταση :
  - Της Πολιτικής Ανάδειξης Υποψηφίων μελών Δ.Σ. της Τράπεζας
  - Της Πολιτικής Επιλογής και Διορισμού των ανώτερων διοικητικών στελεχών της Τράπεζας
- Η επικύρωση του διορισμού των ανώτερων διοικητικών στελεχών
- Η υποβολή προτάσεων στο Δ.Σ. για την πολιτική πολυμορφίας σε αυτό.
- Η εξαμηνιαία επανεξέταση της ανεξαρτησίας των ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών του Δ.Σ..
- Η παρακολούθηση, σε τριμηνιαία βάση, της συμμετοχής των μελών στο Δ.Σ. και στις επιτροπές του.
- Η ετήσια επανεξέταση τυχόν άλλων σημαντικών δεσμεύσεων των μελών του Δ.Σ. εκτός της Τράπεζας.
- Η αξιολόγηση υφιστάμενων ή ενδεχόμενων συγκρούσεων συμφερόντων μελών του Δ.Σ. με αυτά της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων και συναλλαγών μελών του Δ.Σ. με τον Όμιλο, και η υποβολή σχετικών προτάσεων προς το Δ.Σ..

- Η κατάρτιση και υλοποίηση προγράμματος εισαγωγικής ενημέρωσης των νέων μελών του Δ.Σ. και περιοδικής επιμόρφωσης των υφιστάμενων μελών του Δ.Σ.
- Η περιοδική επανεξέταση του σχεδιασμού διαδοχής για τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και υποβολή σχετικής ενημέρωσης στο Δ.Σ.

Η Επιτροπή σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. της 20ης Σεπτεμβρίου 2016 συγκροτήθηκε με την ακόλουθη σύνθεση :

Πρόεδρος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Σταθόπουλος Αθανάσιος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Συμβουλευτικό Μέλος , χωρίς δικαίωμα ψήφου - Μακέδος Κων/νος (Πρόεδρος ΤΣΜΕΔΕ).

Η σύνθεση της Επιτροπής, με την απόφαση του Δ.Σ. της 27ης Ιουλίου 2017 τροποποιήθηκε και διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

Πρόεδρος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Σταθόπουλος Αθανάσιος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μπριλάκης Χαράλαμπος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Δραστηριότητα της Επιτροπής:

Η επιτροπή η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών του Δ.Σ., το 2017 πραγματοποίησε 6 συνεδριάσεις και η συμμετοχή των μελών της ανήλθε σε ποσοστό 100%.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της , κατά τη διάρκεια του 2017, η Επιτροπή , μεταξύ άλλων :

1. Εισηγήθηκε στο Δ.Σ. την έγκριση νέου μέλους του.
2. Επιμελήθηκε και πρότεινε στο Δ.Σ. για έγκριση τις ακόλουθες πολιτικές :
  - i. Πολιτική και Διαδικασία Αξιολόγησης του Δ.Σ. και των Επιτροπών του.
  - ii. Πολιτική Αξιολόγησης της Απόδοσης του Διευθύνοντος Συμβούλου και των Ανώτατων Εκτελεστικών Στελεχών.
  - iii. Πολιτική Σχεδιασμού Διαδοχής για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των Ανώτατων Εκτελεστικών Στελεχών.
  - iv. Πολιτική Επιμόρφωσης και Επαγγελματικής Ανάπτυξης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.
3. Επέβλεψε την κατάρτιση και εισηγήθηκε προς έγκριση στο Δ.Σ.:
  - i. Της Ετήσιας Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης
  - ii. Του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης.
4. Επισκόπησε την ανεξαρτησία των ανεξάρτητων μη εκτελεστικών Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.
5. Επικύρωσε την πρόσληψη νέων Διευθυντικών Στελεχών.
6. Επισκόπησε τη συμμετοχή των μελών του Δ.Σ. στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. και των Επιτροπών του. Για το 2017 η Επιτροπή κατέληξε ομόφωνα ότι η συμμετοχή όλων των Μελών του Δ.Σ. στις συνεδριάσεις του όπως και στις συνεδριάσεις των Επιτροπών του, ήταν ικανοποιητική.
7. Επιμελήθηκε τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή του Εισαγωγικού Επιμορφωτικού Προγράμματος για τα μέλη του Δ.Σ.
8. Η Επιτροπή έχει ξεκινήσει την ετήσια αξιολόγηση της συνολικής απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του με την υποστήριξη εξιδεικευμένου εξωτερικού συμβούλου, καθώς και τη αξιολόγηση της απόδοσης του Διευθύνοντος Συμβούλου και των Ανώτατων Διοικητικών Στελεχών. Η Αξιολόγηση βρίσκεται σε εξέλιξη και ολοκληρώνεται εντός του πρώτου τριμήνου του 2018.

Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.

Η Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. καθορίζει τα κριτήρια και τη διαδικασία επιλογής και ανάδειξης των υποψηφίων Μελών του Δ.Σ.

Το Δ.Σ. με τη βοήθεια της Επιτροπής Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών, ορίζει υποψηφίους που πληρούν τα ακόλουθα περιληπτικά κριτήρια:

Κριτήρια ικανοτήτων και καταλληλότητας (fit and proper)

- Καλή φήμη, εντιμότητα, ακεραιότητα και αξιοπιστία.
- Εμπειρία και Προϋπηρεσία.
- Ανεξαρτησία σκέψης.

Απουσία Σύγκρουσης Συμφερόντων – Ασυμβίβαστο μελών Δ.Σ.**Αφιέρωση Χρόνου****Επιθυμητά χαρακτηριστικά μελών Δ.Σ.**

Οι υποψήφιοι είναι επιθυμητό να διαθέτουν ένα ή περισσότερα από τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στη συνέχεια, και το Δ.Σ. να καλύπτει σε συλλογικό επίπεδο τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- i. Χρηματοοικονομική (θεωρητική και πρακτική) εμπειρία στον τραπεζικό τομέα.
- ii. Χρηματοοικονομική (θεωρητική και πρακτική) εμπειρία στην ελεγκτική και την λογιστική.
- iii. Ρυθμιστικό πλαίσιο και διακυβέρνηση.
- iv. Διαχείριση κινδύνων.
- v. Στρατηγική.
- vi. Ηγετικό προφίλ.
- vii. Θέληση να επιχειρηματολογούν εποικοδομητικά κατά τη διαμόρφωση των αποφάσεων του Δ.Σ.
- viii. Ανεξαρτησία.
- ix. Επίτευξη ικανοποιητικής ισορροπίας μεταξύ ανδρών και γυναικών ως μελών του Δ.Σ.

Η Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. εγκρίνεται από το Δ.Σ. και επικαιροποιείται κατ' ελάχιστον ετησίως.

2.4. Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας έχει ως σκοπό την υποβοήθηση του Διοικητικού Συμβουλίου στη χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών της στρατηγικής της Τράπεζας, με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων της.

Στα πλαίσια αυτά εποπτεύει την εφαρμογή του Επιχειρηματικού Σχεδίου και εισηγείται και αποφασίζει για κάθε θέμα στρατηγικής σημασίας για την Τράπεζα.

Επιπρόσθετα αποτελεί το Όργανο για τη χάραξη της Πολιτικής Επικοινωνίας και της ενημέρωσης του Επενδυτικού κοινού.

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας υποστηρίζει το Δ.Σ. αναφορικά με την εκπόνηση και υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού του Ομίλου.

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας αποτελείται από (5) πέντε τουλάχιστον μέλη του Δ.Σ. (εκτελεστικά και μη εκτελεστικά). καθώς επίσης και από αριθμό συμβουλευτικών μελών χωρίς δικαίωμα ψήφου. Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται ο εκάστοτε Πρόεδρος του Δ.Σ. Ο αριθμός των μελών, ο Πρόεδρος και η σύνθεση της Επιτροπής ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας.

Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής, μεταξύ άλλων, συγκαταλέγονται:

- Η εισήγηση για τον καθορισμό των βασικών μακροχρόνιων στόχων της Τράπεζας και τη χάραξη της μεσομακροπρόθεσμης στρατηγικής αυτής, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις και τους στόχους που έχουν τεθεί από το Δ.Σ..
- Η κατάρτιση και εισήγηση στο Δ.Σ. του επιχειρηματικού πλάνου της Τράπεζας και του ετήσιου προϋπολογισμού, καθώς και η παρακολούθηση της εφαρμογής τους.
- Η αναθεώρηση των βασικών στόχων και η επανεξέταση των σημαντικών επιχειρηματικών αποφάσεων πριν την υποβολή τους για έγκριση στο Δ.Σ., Η παρακολούθηση της στρατηγικής της Τράπεζας, ενημέρωση για τους κύριους δείκτες απόδοσης που σχετίζονται ή επηρεάζουν αυτήν, και η υποβολή προτάσεων στο Δ.Σ. για τυχόν διορθωτικές ενέργειες.
- Η αξιολόγηση προτάσεων για το μετασχηματισμό του επιχειρηματικού και λειτουργικού μοντέλου της Τράπεζας.(στρατηγικές συνεργασίες, εξαγορές ή πωλήσεις, αυξήσεις κεφαλαίων κλπ.)
- Η ενημέρωση και εποπτεία των στρατηγικών έργων της Τράπεζας που προβλέπονται από το επιχειρηματικό της πλάνο, ή απαιτούνται από το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο.

- Η εποπτεία της επικοινωνίας με τους αναλυτές και τους θεσμικούς επενδυτές, της γενικότερης προβολής της Τράπεζας προς το κοινό (επενδυτές, πελάτες, κ.λπ.) και η ανάπτυξη αποτελεσματικών σχέσεων με αυτό.

Κατά την 31.12.2016 η σύνθεση της Επιτροπής ήταν η εξής:

Πρόεδρος : Ρουμελιώτης Παναγιώτης, Πρόεδρος Δ.Σ.
 Μέλος : Πανταλάκης Θεόδωρος, Διευθύνων Σύμβουλος.
 Μέλος : Τσάδαρης Αθανάσιος, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Τζαννίνης Δημήτρης, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Τριανταφυλλόπουλος Γεώργιος, Επικεφαλής του Γραφείου Μετασχηματισμού
 Μέλος : Αναγνωστόπουλος Δημήτρης, Διευθυντής της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων

Εισηγήτρια: Τριανταφύλλου Πολυξένη, Διευθύντρια Στρατηγικού & Οικονομικού Σχεδιασμού.

Η σύνθεση της Επιτροπής μεταβλήθηκε ύστερα από μια σειρά αποφασεων του Δ.Σ. της Τράπεζας και συνεπώς στις 31.12.2017 η σύνθεση της Επιτροπής ήταν η ακόλουθη:

Πρόεδρος : Ρουμελιώτης Παναγιώτης, Πρόεδρος Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Πανταλάκης Θεόδωρος, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Τσάδαρης Αθανάσιος, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Τσακίρακης Ιωάννης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Τζαννίνης Δημήτρης, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Μαργαγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Τριανταφυλλόπουλος Γεώργιος, Επικεφαλής του Γραφείου Μετασχηματισμού
 Μέλος : Αναγνωστόπουλος Δημήτρης, Διευθυντής της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων
 Μέλος : Κουτσογιάννης Νικόλαος, Chief Financial Officer,
 Γραμματέας: Τσεκούρα Ιωάννα, Υποδιευθύντρια Υποδιεύθυνσης Καταστατικών Οργάνων και Διοίκησης

Κατά τη διάρκεια του 2017, η **Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας**, πραγματοποίησε **10** συνεδριάσεις, σε πλήρη απαρτία και με κύρια θέματα τα ακόλουθα :

1. Τακτική ενημέρωση της προόδου εφαρμογής των συστάσεων του πορίσματος της ΤτΕ/ΕΚΤ.
2. Θεώρηση και έγκριση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας και παρακολούθηση της διαδικασίας αποδοχής του από την DG Comp.
3. Παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του Επιχειρηματικού Σχεδίου και του Προϋπολογισμού της Τράπεζας
4. Θεώρηση και έγκριση του Funding Plan και του σχεδίου δράσης για βελτίωση της ρευστότητας της Τράπεζας.
5. Θεώρηση και παρακολούθηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης των Θυγατρικών της Τράπεζας.
6. Τακτική παρακολούθηση του σχεδίου εξεύρεσης επενδυτή για την διαχείριση του καταγγεμένου δανειακού χαρτοφυλακίου.
7. Θεώρηση συνεργασίας με εξωτερικό συνεργάτη σε θέματα μηχανογραφικής υποστήριξης αλλά και σε θέματα Διαχείρισης – Παρακολούθησης του δανειακού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας.
8. Παρακολούθηση των επαφών της Τράπεζας με υποψήφιους επενδυτές καθώς και με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και την Εμπορική και Αναπτυξιακή Τράπεζα του Εύξεινου Πόντου.
9. Θεώρηση του Επικαιροποιημένου Κανονισμού Πιστοδοτήσεων.

2.5. Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων είναι αρμόδια για την παρακολούθηση των κινδύνων που αναλαμβάνει μέσω της δραστηριότητάς του ο Όμιλος.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων της η Επιτροπή μεταξύ άλλων:

- Επιβλέπει την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός κατάλληλου πλαισίου ανάληψης κινδύνων, που να περιλαμβάνει συγκεκριμένα όρια ανοχής ανάληψης κινδύνων.

- Ελέγχει την τιμολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό σχέδιο και το πλαίσιο ανάληψης κινδύνων του ιδρύματος.
- Εισηγείται στο Δ.Σ., όποτε κρίνει σκόπιμο, την αναθεώρηση της Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνων και της Πιστωτικής Πολιτικής του Ομίλου κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων.
- Αξιολογεί σε ετήσια βάση την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας και Ομίλου και ιδίως την συμμόρφωση προς το καθορισμένο επίπεδο ανοχής κινδύνου, την καταλληλότητα των ορίων, την επάρκεια των προβλέψεων και την εν γένει επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων.
- Διασφαλίζει κατάλληλους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου για την παρακολούθηση και την αποτελεσματική διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.
- Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται διορθωτικές ενέργειες στο Δ.Σ. σε περίπτωση που διαπιστώνει αδυναμία υλοποίησης της στρατηγικής που έχει διαμορφωθεί για τη διαχείριση κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος ή αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή της.
- Επιλαμβάνεται των θεμάτων τα οποία αφορούν στην σχέση του Ομίλου με Συνδεδεμένα Πρόσωπα.
- Διασφαλίζει την ανάπτυξη εσωτερικού συστήματος διαχείρισης κινδύνων.
- Καθορίζει τις αρχές οι οποίες πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των κινδύνων ως προς την αναγνώριση, πρόβλεψη, μέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αντιμετώπισή τους, σε συνέπεια με το εκάστοτε ισχύον επιχειρηματικό σχέδιο και την επάρκεια των διαθέσιμων πόρων. Στην περίπτωση ελλείψεων στην υλικοτεχνική υποδομή και στελέχωση της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, εισηγείται στο Δ.Σ. την ενίσχυση της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων ώστε να ανταποκρίνεται στο έργο της.
- Προβλέπει για τη διενέργεια τουλάχιστον ετήσιων προσομοιώσεων καταστάσεων κρίσης (stress tests) για τους κινδύνους αγοράς, πιστωτικό και ρευστότητας, και ανάλογων τεχνικών για το λειτουργικό κίνδυνο.
- Καθοδηγεί την Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων στην προετοιμασία Τριμηνιαίας Αναφοράς Κινδύνων η οποία καλύπτει όλους τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένη η Τράπεζα, περιέχει αξιολογήσεις και προτάσεις για ενέργειες καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις συναλλαγές της Τράπεζας με συνδεδεμένα μέρη. Η Επιτροπή συζητά εκτενώς και αξιολογεί την ως άνω αναφορά της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και παρουσιάζει στο Δ.Σ. τα σχετικά συμπεράσματα και προτεινόμενες ενέργειες.
- Ενημερώνει το Δ.Σ. τουλάχιστον ανά τρίμηνο σχετικά με τα πεπραγμένα της Επιτροπής και τους σημαντικότερους κινδύνους που έχει αναλάβει ο Όμιλος, διαβεβαιώνει το Δ.Σ. για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους και προτείνει τις τυχόν αναγκαίες κατά την κρίση της ενέργειες.
- Διασφαλίζει την ανάπτυξη κατάλληλων συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και μηχανισμών εποπτείας και ελέγχου για την παρακολούθηση και αποτελεσματική διαχείριση των πιστοδοτήσεων υψηλού κινδύνου.

Η σύνθεση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων αποτελείται κατ' ελάχιστο από 3 (τρία) μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., με επαρκείς γνώσεις και εμπειρία στον τομέα διαχείρισης κινδύνων, εκ των οποίων 1 (ένα) ορίζεται ως Πρόεδρος αυτής. Τουλάχιστον ένα (1) μέλος της Επιτροπής είναι ανεξάρτητο μέλος του Δ.Σ. Ο Πρόεδρος και η σύνθεση της Επιτροπής ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας. Πρόεδρος της Επιτροπής δεν δύναται να είναι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου. Τα μέλη της Επιτροπής έχουν κατάλληλες γνώσεις, δεξιότητες και εξειδίκευση, που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων τους. Η θητεία των μελών της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων είναι τριετής και μεταβάλλεται με απόφαση του Δ.Σ..

Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον μια φορά το τρίμηνο ή και έκτακτα, όταν κατά την κρίση του Προέδρου της το επιβάλλουν οι εκάστοτε συνθήκες ή απαιτείται άμεση λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία, όταν στη συνεδρίαση συμμετέχουν και τα τρία μέλη της και αν απαρτίζεται από περισσότερα μέλη, όταν συμμετέχουν τα μισά εξ αυτών και ένα επιπλέον μέλος.

Η Επιτροπή, με την απόφαση του Δ.Σ. της 20ης Σεπτεμβρίου 2016 συγκροτήθηκε με την ακόλουθη σύνθεση :

Πρόεδρος : Τζαννίνης Δημήτρης, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μαργαγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Παναγιώτου Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μπριλάκης Χαράλαμπος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Η σύνθεση της Επιτροπής, με την απόφαση του Δ.Σ. της 27ης Ιουλίου 2017 τροποποιήθηκε και διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

Πρόεδρος : Τζαννίνης Δημήτρης, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Παναγιώτου Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μπριλάκης Χαράλαμπος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Εκ.Ελ.Δημ. : Παπαθεοδώρου Ζαχαρούλα

Κατά τη διάρκεια του 2017, η **Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων** πραγματοποίησε 14 τακτικές συνεδριάσεις και η συμμετοχή των μελών της ανήλθε σε ποσοστό 93%.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων της η Επιτροπή, εντός του 2017, μεταξύ άλλων :

1. Παρακολούθησε την εφαρμογή του Πλαισίου Ανάλυσης Κινδύνων.
2. Ενέκρινε το Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης, τις Εκθέσεις για τη Διαδικασία Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) και τη Διαδικασία Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικής Ρευστότητας (ΔΑΕΕΡ).
3. Παρακολούθησε και ενημέρωσε το Δ.Σ. για τα επίπεδα και την εξέλιξη των κυριότερων κινδύνων που αντιμετώπισε η Τράπεζα.
4. Επέβλεψε το σχεδιασμό και την προσαρμογή της Τράπεζας στο IFRS 9.
5. Ασχολήθηκε σε συνεχή βάση με την παρακολούθηση της ρευστότητας της Τράπεζας και του στόχου μείωσης της εξάρτησης από τον E.L.A.
6. Συζήτησε το σχεδιασμό της Τράπεζας για το Stress Test του 2018.
7. Επιμελήθηκε τον έλεγχο της ορθής τήρησης της νέας Τιμολογιακής Πολιτικής.
8. Ενημερώθηκε και εξέτασε την πολιτική και τις ενέργειες αντιμετώπισης των Καθυστερήσεων
9. Ενέκρινε την επικαιροποίηση του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων και εξέτασε την τήρησή του.

Διαχειριστικές Επιτροπές και Συμβούλια²

3.1. Εκτελεστική Επιτροπή

Η Εκτελεστική Επιτροπή παρακολουθεί και διασφαλίζει την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της Τράπεζας για την υλοποίηση της στρατηγικής, του επιχειρηματικού πλάνου και του προϋπολογισμού, όπως έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. Αποτελείται από 9 (εννέα) τουλάχιστον μέλη, εκ των οποίων ένα είναι ο εκάστοτε Διευθύνων Σύμβουλος και ο οποίος ορίζεται ως Πρόεδρός της. Η Επιτροπή μεταξύ άλλων έχει τα εξής καθήκοντα:

- Επεξεργάζεται τη στρατηγική και διαμορφώνει την πρόταση του Επιχειρησιακού Σχεδίου και του ετήσιου προϋπολογισμού πριν τη συζήτησή τους στην Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας.
- Εξειδικεύει την υλοποίηση της στρατηγικής, με το συντονισμό των δράσεων των Μονάδων της Τράπεζας.
- Παρακολουθεί την επίτευξη των στόχων στο επίπεδο της Τράπεζας και των Μονάδων, εξετάζει τις αποκλίσεις, αποφασίζει διορθωτικές κινήσεις και παρέχει οδηγίες στις καθ' ύλην αρμόδιες οργανογραμματικές δομές.
- Αποφασίζει την πολιτική ανάπτυξης των δικτύων και του Ομίλου.
- Διασφαλίζει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές της διαχείρισης κινδύνων ενσωματώνονται στη λειτουργία της Τράπεζας και στον προϋπολογισμό.
- Αποφασίζει τα εγκριτικά όρια επενδύσεων και δαπανών των αρμόδιων οργάνων.

Συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον δύο φορές το μήνα ή έκτακτα, όταν κατά την κρίση του Προέδρου της το επιβάλλουν οι εκάστοτε συνθήκες ή απαιτείται άμεση λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων.

² Πληροφορίες αναφορικά με τα καθήκοντα, αρμοδιότητες και τον τρόπο λειτουργίας των Διαχειριστικών Επιτροπών και των Συμβουλίων περιλαμβάνονται στους Κανονισμούς Λειτουργίας τους, όπως έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν ο αριθμός των παρισταμένων στη συνεδρίαση μελών υπερβαίνει το ήμισυ των ορισθέντων μελών της, και εφόσον σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των παρισταμένων μελών δεν υπολείπεται των 5 (πέντε), μεταξύ των οποίων υποχρεωτικά και ο Πρόεδρος αυτής ή ο αντικαταστάτης αυτού, όπως προβλέπεται στις περιπτώσεις αναπλήρωσής του. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία από τα παρόντα μέλη της, εφόσον συμφωνεί με αυτές ο Πρόεδρός της. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

3.2. Διοικητικό Όργανο Καθυστερήσεων (Δ.Ο.Κ.)

Στην Attica Bank στα πλαίσια εναρμόνισης με την Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής (ΠΕΕ) της Τράπεζας της Ελλάδος αρ. 42/30.05.2014, της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ) Νο. 47/09.02.2015 και της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ) Νο. 102/30.08.2016, έχει συσταθεί και λειτουργεί διοικητικό όργανο για την παρακολούθηση καθυστερήσεων (ΔΟΚ). Αποτελείται από τρία εκτελεστικά μέλη και διαθέτει τον κατάλληλο βαθμό ανεξαρτησίας σε σχέση με τις υπόλοιπες λειτουργικές δομές της Τράπεζας και ιδίως σε σχέση με τις λειτουργίες χορήγησης πιστώσεων και διαχείρισης του ομαλά εξυπηρετούμενου τμήματος του χαρτοφυλακίου. Οι αρμοδιότητές του περιγράφονται από το κανονιστικό πλαίσιο Εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, όπως αυτό εκάστοτε ισχύει, στις οποίες, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται:

- Η κεντροποιημένη επεξεργασία όλων των εσωτερικών αναφορών που αφορούν στη λειτουργία των καθυστερήσεων
- Η διαμόρφωση των διαθέσιμων τύπων ρύθμισης και οριστικής διευθέτησης ανά υπο-χαρτοφυλάκιο δανείων και η παρακολούθηση της αποτελεσματικότητάς τους, μέσω κατάλληλων δεικτών απόδοσης.
- Η διαμόρφωση και τεκμηρίωση των κριτηρίων, με βάση τα οποία θα εξετάζεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα εκάστου τύπου ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης (ανάπτυξη και χρήση ειδικών δένδρο-διαγραμμάτων)
- Ο καθορισμός των παραμέτρων και του εύρους αρμοδιοτήτων των οργάνων και προσώπων που εμπλέκονται στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας και καταλληλότητας του προτεινόμενου τύπου ρύθμισης και στην μετέπειτα παρακολούθηση της εφαρμογής του.
- Ο σχεδιασμός, παρακολούθηση και αξιολόγηση, σε συνεργασία με τις επιχειρησιακές μονάδες, των πιλοτικών προγραμμάτων ρυθμίσεων.
- Η λήψη ενημέρωσης για το περιεχόμενο των υποβαλλόμενων προς την Τράπεζα της Ελλάδος αναφορών, προτού αποσταλούν σε αυτήν και η επισκόπηση των στοιχείων αυτών.

Το Δ.Ο.Κ. συνεδριάζει κατόπιν συνεννόησης των μελών του, μία φορά το τρίμηνο ή εκτάκτως οποτεδήποτε κριθεί σκόπιμο για ιδιαίτερα θέματα, με αντίστοιχη πρόσκληση από τον Πρόεδρο του. Το Συμβούλιο συνεδριάζει εγκύρως με απαρτία δύο εκ των τριών μελών του είτε με αυτοπρόσωπη παρουσία αυτών στο χώρο συνεδρίασης της είτε σε άλλο χώρο με τη χρήση τεχνολογιών διάσκεψης / τηλεφωνικής κλήσης. Επιπλέον, το Δ.Ο.Κ. έχει τη δυνατότητα να προσκαλεί στις συνεδριάσεις του και στελέχη της Τράπεζας που δεν αποτελούν μέλη της σύνθεσής του προκειμένου να διευκολυνθεί το έργο του.

3.3. Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO)

Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO) αποτελείται από τρία τακτικά μέλη, εκ των οποίων ένα είναι ο εκάστοτε Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας και ο οποίος ορίζεται ως Πρόεδρος της καθώς και από συμβουλευτικά μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου. Τα τακτικά μέλη δύναται να είναι είτε εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είτε στελέχη της Τράπεζας. Διαμορφώνει την πολιτική της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου σε θέματα διάρθρωσης, τιμολόγησης και διαχείρισης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού. Επιπλέον, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις και τις βασικές επιχειρησιακές παραδοχές βάσει των οποίων διαμορφώνει η Τράπεζα την εκάστοτε πολιτική της.

Μεταξύ άλλων, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO):

- Αποφασίζει το πλαίσιο ανάληψης και αντιστάθμισης των κινδύνων ρευστότητας και επιτοκίων με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων.
- Διαμορφώνει την ευρύτερη πολιτική επιτοκίων της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου.

- Καθορίζει και εποπτεύει την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικής τιμολόγησης των διαθεσίμων της Τράπεζας και θεσπίζει την πολιτική εσωτερικής τιμολόγησης μεταξύ καταθετικών/χορηγητικών μονάδων.
- Εγκρίνει το πρόγραμμα αντιμετώπισης εκτάκτων συνθηκών (liquidity contingency plan) και μεριμνά για τη διαφοροποίηση των πηγών άντλησης των διαθεσίμων της Τράπεζας.
- Εγκρίνει το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης (stress test) και εξετάζει τα αποτελέσματα από την εφαρμογή σεναρίων για ακραίες μεταβολές στις αγορές κεφαλαίων.
- Αξιολογεί και εγκρίνει την κυκλοφορία νέων καταθετικών ή δανειακών προϊόντων καθώς και την επέκταση της Τράπεζας σε νέα προϊόντα ή υπηρεσίες που συνάδουν με τον στρατηγικό σχεδιασμό της.

Η Επιτροπή συνέρχεται τακτικά σε μηνιαία βάση ή εκτάκτως συχνότερα, όταν κατά την κρίση του Προέδρου της το επιβάλλουν οι συνθήκες της αγοράς ή απαιτείται άμεση λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων. Βρίσκεται σε απαρτία όταν ο αριθμός των παρισταμένων στη συνεδρίαση μελών υπερβαίνει το ήμισυ των ορισθέντων μελών της, μεταξύ των οποίων υποχρεωτικά και ο Πρόεδρος αυτής, και εφόσον σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των παριστάμενων μελών δεν υπολείπεται των 3 (τριών). Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία από τα παρόντα μέλη της, εφόσον συμφωνεί με αυτές ο Πρόεδρός της. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

3.4. Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων

Η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων είναι το Ανώτατο Εγκριτικό Όργανο της Τράπεζας για το σύνολο των πιστοδοτήσεων, ενήμερων και καθυστερημένων, καθώς και άλλων ειδικών συναφών περιπτώσεων. Αποτελείται από 3 (τρία) τουλάχιστον κύρια μέλη, καθώς και από συμβουλευτικά μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου. Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται Ανώτατο στέλεχος της Τράπεζας με επίπεδο θέσης τουλάχιστον Αναπληρωτή Διευθύνοντος Συμβούλου, ενώ δύναται να είναι διαφορετικός κατά περίπτωση, για θέματα ενήμερων πιστοδοτήσεων ή για θέματα καθυστερήσεων. Η σύνθεση της Επιτροπής ορίζεται από το Δ.Σ. ή το Διευθύνοντα Σύμβουλο, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και των εξουσιοδοτήσεων που του έχουν παρασχεθεί από αυτό. Λειτουργεί στα πλαίσια των όσων περιγράφονται στον εκάστοτε ισχύοντα Κανονισμό Πιστοδοτήσεων, αξιολογεί και αποφασίζει για τα αιτήματα που της υποβάλλονται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις, τόσο των ενήμερων όσο και των καθυστερημένων πιστοδοτήσεων.

Οι συνεδριάσεις γίνονται τακτικά τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα ή και έκτακτα, όταν κατά την κρίση του Προέδρου της το επιβάλλουν οι εκάστοτε συνθήκες ή απαιτείται άμεση λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν ο αριθμός των παρισταμένων στη συνεδρίαση κύριων μελών υπερβαίνει το ήμισυ των ορισθέντων μελών της, μεταξύ των οποίων υποχρεωτικά και ο Πρόεδρος αυτής, καθώς και το συμβουλευτικό μέλος που αφορά τον εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων, εάν δεν είναι ήδη στα παρόντα κύρια μέλη αυτής. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται από τα παρόντα κύρια μέλη της κατά πλειοψηφία, η οποία αποτελείται από τουλάχιστον 2 (δύο) μέλη, εφόσον συμφωνεί με αυτές ο Πρόεδρος της. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο της τράπεζας, εκπροσωπεί τους μετόχους και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση. Οι αποφάσεις της για όλα τα θέματα είναι υποχρεωτικές για όλους τους μετόχους, ακόμα και για εκείνους που απουσίασαν από τη συνεδρίαση ή διαφωνούν με τις αποφάσεις που ελήφθησαν.

Οι διαδικασίες και οι κανόνες σύγκλισης, συμμετοχής και λήψης αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση, καθώς και οι αρμοδιότητες αυτής ρυθμίζονται αναλυτικά από τις διατάξεις του Καταστατικού της Τράπεζας όπως τροποποιημένο ισχύει και του Κ.Ν. 2190/1920.

Η Γενική Συνέλευση είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίζει για :

- Τις τροποποιήσεις του καταστατικού, ως τοιούτων θεωρουμένων πάντως και των αυξήσεων ή μειώσεων του εταιρικού κεφαλαίου. Οι αποφάσεις για τροποποιήσεις του καταστατικού είναι έγκυρες εφόσον δεν απαγορεύονται με ρητή διάταξη του καταστατικού.

- Την εκλογή ή αντικατάσταση μελών του Δ.Σ. και των ελεγκτών, πλην της περιπτώσεως του άρθρου 18 παρ. 1 του παρόντος περί εκλογής συμβούλων σε αντικατάσταση παραιτηθέντων, αποθανόντων ή απωλεσάντων την ιδιότητά τους με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.
- Την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας.
- Τη διάθεση των ετησίων κερδών.
- Την έκδοση δανείου δια ομολογιών, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 8 παρ. 2 και 4 του παρόντος καταστατικού.
- Την συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή διάλυση της Τράπεζας.
- Το διορισμό εκκαθαριστών.
- Κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται στο Καταστατικό της Τράπεζας.

Αναφορικά με τα δικαιώματα των μετόχων στις Γενικές Συνελεύσεις της Τράπεζας, ισχύουν και εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 6 του Ν.3884/2010, ο οποίος τροποποίησε το Κ.Ν.2190/1920, σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στο Καταστατικό της Τράπεζας.

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.)

Σημαντικό μέλημα της Τράπεζας αποτελεί η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση, του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της, το οποίο αποτελεί σύνολο επαρκώς τεκμηριωμένων και λεπτομερώς καταγεγραμμένων ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών, ενσωματώνει τις βέλτιστες αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης και καλύπτει σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα και συναλλαγή της Τράπεζας, συντελώντας στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της.

Η θέσπιση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου αποσκοπεί, ιδίως:

- στη συνεπή υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής της Τράπεζας και του Ομίλου με αποτελεσματική χρήση των εκάστοτε διαθέσιμων πόρων.
- στην αναγνώριση και διαχείριση των αναλαμβανόμενων ή δυνητικών κινδύνων.
- στη διασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων, τα οποία είναι απαραίτητα για τη σύνταξη αξιόπιστων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, και εν γένει για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασης της Τράπεζας.
- στη συμμόρφωση της λειτουργίας της Τράπεζας με τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, καθώς και με τις διατάξεις των εκάστοτε θεσπιζόμενων πολιτικών και διαδικασιών της.
- στην αναγνώριση, αντιμετώπιση και συστηματική παρακολούθηση των πάσης φύσεως κινδύνων που αναλαμβάνονται, περιλαμβανομένου και του λειτουργικού κινδύνου.
- στη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας, στην ξεχωριστή και αναλυτική τήρηση και φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων των πελατών της και στη διασφάλιση των συμφερόντων της Τράπεζας, των μετόχων της και των συναλλασσόμενων με αυτή.
- στο διαρκή έλεγχο των εργασιών και δραστηριοτήτων, των οποίων η διεκπεραίωση ανατίθεται σε τρίτους, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στις διατάξεις της Πολιτικής Εξωτερικής Ανάθεσης Εργασιών (Outsourcing).
- στη διεξαγωγή περιοδικών, ή και έκτακτων, ελέγχων από τις αρμόδιες μονάδες της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου για τη διαπίστωση της συνεπούς εφαρμογής των προβλεπόμενων κανόνων και διαδικασιών από όλες τις υπηρεσιακές μονάδες της Τράπεζας, παρέχοντας παράλληλα τη δυνατότητα ανάπτυξης μεθόδων αυτο-αξιολόγησης από τις υπηρεσιακές μονάδες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο υποβοηθείται στο εποπτικό έργο του από την Επιτροπή Ελέγχου. Η Επιτροπή Ελέγχου αξιολογεί την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, σε ετήσια βάση και προτείνει τη στρατηγική για τη βελτίωσή του, λαμβάνοντας υπ' όψη τα πορίσματα, τις προτάσεις και τις παρατηρήσεις της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, όπως διαμορφώνεται μέσα από το ελεγκτικό της έργο, η οποία υποβάλλει σε ετήσια βάση έκθεση για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου υλοποιείται σε πολλαπλά επίπεδα:

- Το πρώτο επίπεδο περιλαμβάνει όλους τους ελεγκτικούς μηχανισμούς / δικλείδες ασφαλείας που έχουν τοποθετηθεί στη ροή των εργασιών της Τράπεζας, καθώς και τους μηχανισμούς παρακολούθησης της τήρησής τους. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί αυτοί έχουν ενσωματωθεί στις

διαδικασίες της Τράπεζας προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι εργασίες διεκπεραιώνονται ομαλά, οι αναλαμβανόμενοι κίνδυνοι αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά και το τελικό αποτέλεσμα των εργασιών συμβαδίζει με τους στόχους της Τράπεζας. Η ευθύνη για την τήρηση των υφιστάμενων διαδικασιών και την ορθή λειτουργία τους σε πρώτο επίπεδο ανήκει στους εκτελεστικούς λειτουργούς της Τράπεζας.

- Στο δεύτερο επίπεδο περιλαμβάνονται οι ενέργειες που αποσκοπούν στην αντικειμενική διαπίστωση της επαρκούς και αποτελεσματικής λειτουργίας των ελεγκτικών μηχανισμών, από προσωπικό ανεξάρτητο από αυτό που έχει την ευθύνη διεκπεραίωσης των εργασιών, όπως το προσωπικό που έχει την ευθύνη θεμάτων compliance, risk και back office support.
- Το τρίτο επίπεδο υλοποιείται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, το οποίο έχει την τελική ευθύνη για την εφαρμογή, συντήρηση και εποπτεία του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Η Διοίκηση και το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας έχουν την ευθύνη για το σχεδιασμό, υλοποίηση και λειτουργία ενός Σ.Ε.Ε. που θα στηρίζει τους στρατηγικούς στόχους της Τράπεζας.
- Στα πλαίσια αυτά, το Διοικητικό Συμβούλιο:
- Μεριμνά για τη διαμόρφωση ενός εσωτερικού περιβάλλοντος το οποίο αναγνωρίζει τη σημασία της ελεγκτικής λειτουργίας και να έχει καθιερώσει μια οργανωτική δομή που να διευκολύνει την αποτελεσματική λειτουργία του Σ.Ε.Ε.,
- Καθορίζει με σαφήνεια επιχειρησιακούς στόχους και πολιτικές, σε συνάρτηση με τα αποδεκτά όρια για το είδος και το ύψος των αναλαμβανόμενων κινδύνων και να έχει διαμορφώσει ρεαλιστικά επιχειρησιακά προγράμματα δράσης και προϋπολογισμού, τα οποία θα πρέπει να έχουν γίνει κατανοητά από όλους όσους μετέχουν στην υλοποίησή τους,
- Εξασφαλίζει ότι το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου έχει εφαρμογή σε όλες τις υπηρεσιακές μονάδες της Τράπεζας και να μεριμνά για την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε κάθε θυγατρική.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας υποστηρίζεται, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, από ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης (MIS – Management Information System) και επικοινωνίας, η λειτουργία του οποίου διασφαλίζει την ομοιόμορφη και βάσει καταγεγραμμένων διαδικασιών συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, καθώς και την έγκαιρη διάθεση, ακρίβεια, αξιοπιστία και πληρότητα των πληροφοριών, και ως εκ τούτου την αποτελεσματική, έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση κάθε διοικητικού οργάνου της Τράπεζας. Η Τράπεζα δίδει ιδιαίτερη έμφαση στο σχεδιασμό και τη διαρκή ανάπτυξη του Συστήματος Διοικητικής Πληροφόρησης, η αποτελεσματικότητα του οποίου κρίνεται απαραίτητη για τη λήψη αποφάσεων ως προς τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

Ελεγκτικές Μονάδες

Η Τράπεζα διαθέτει εξειδικευμένες ελεγκτικές μονάδες που δρουν ανεξάρτητα στα πλαίσια του νόμου, βασιζόμενες παράλληλα στις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, με στόχο τη μέγιστη διαφάνεια στην λειτουργία του Οργανισμού.

6.1. Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου

Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (ΔΕΕ) Ομίλου, έχει απεριόριστη και άνευ προειδοποίησης πρόσβαση σε χειρόγραφα και μηχανογραφικά στοιχεία και πληροφορίες, λειτουργίες, πληροφοριακά συστήματα, περιουσία και προσωπικό όλων των βαθμίδων της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν θυγατρικές εταιρείες.

Η ΔΕΕ αναφέρεται διοικητικά στην Επιτροπή Ελέγχου (ΕΕ) για θέματα λειτουργίας της, ενώ για διαχειριστικά θέματα, αναφέρεται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Λειτουργεί ανεξάρτητα χωρίς καμία ανάμειξη / παρεμβολή κατά την επιλογή, διεκπεραίωση και επικοινωνία των ελεγκτικών εργασιών της. Η ΕΕ και το Διοικητικό Συμβούλιο μεταξύ άλλων εγκρίνουν όλες τις αποφάσεις σχετικά με την πρόσληψη ή αντικατάσταση του Διευθυντή Εσωτερικού Ελέγχου, αξιολογούν (από πλευράς αποτελεσματικότητας και ποιότητας) την ποιότητα και αποτελεσματικότητα του έργου της ΔΕΕ και ενημερώνονται από τον Διευθυντή Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου σχετικά με την πορεία και τα αποτελέσματα του ελεγκτικού έργου.

Οι δραστηριότητες της οργανώνονται σε πέντε (5) περιοχές, τους τομείς Ελέγχου:

- Κεντρικών Υπηρεσιών & θυγατρικών (συμπεριλαμβανόμενου του συντονισμού και της εποπτείας των Εσωτερικών Ελεγκτών των θυγατρικών εταιρειών),
- Συστημάτων Πληροφορικής της Τράπεζας,
- Λειτουργικών Εργασιών Καταστημάτων Δικτύου
- Πιστοδοτήσεων, που επικεντρώνεται στους τομείς ανάληψης ή διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου σε επίπεδο Καταστημάτων ή και Κεντρικών Υπηρεσιών της Τράπεζας,
- Απομακρυσμένων Ελέγχων, Ανάλυσης Δεδομένων & Υποστήριξης Εργασιών της ΔΕΕ (διενέργεια απομακρυσμένων ελέγχων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, διαχείριση της διαδικασίας επανελέγχων σε συνεργασία με τους ελεγκτές που έχουν εμπλακεί στους εκάστοτε ελέγχους και παραγωγή αναφορών προς την Επιτροπή Ελέγχου, την Διοίκηση και τις Εποπτικές Αρχές).

Η ΔΕΕ έχει υιοθετήσει και τηρεί συγκεκριμένο Κώδικα Δεοντολογίας, ο οποίος περιλαμβάνει τις Αρχές που σχετίζονται με το επάγγελμα και την πρακτική του Εσωτερικού Ελέγχου και τους Κανόνες Συμπεριφοράς που αναμένεται να ακολουθούν οι εσωτερικοί ελεγκτές. Η ΔΕΕ απέχει από τη διενέργεια έγκριση οποιουδήποτε είδους συναλλαγής, πλην αυτών που προβλέπονται για τη λειτουργία της ίδιας της Διεύθυνσης.

Η ΔΕΕ διαθέτει λεπτομερώς καταγεγραμμένους ελεγκτικούς στόχους, προγράμματα και διαδικασίες ελέγχου και κατάλληλη μεθοδολογία για τη διενέργειά τους, προκειμένου να διαμορφώσει ανεξάρτητη και τεκμηριωμένη άποψη για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του Σ.Ε.Ε., σε επίπεδο Τράπεζας και σε επίπεδο Ομίλου. Καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων, βάσει εκτίμησης κινδύνων (risk assessment) και διαθέτει μηχανισμούς παρακολούθησης του βαθμού συμμόρφωσης (follow up) προς τις υποδείξεις των πάσης φύσεως ελέγχων (εσωτερικών ελεγκτών, εξωτερικών ελεγκτών, εποπτικών αρχών, φορολογικών αρχών κ.α.) και ενημέρωσης της Διοίκησης της Τράπεζας για την πορεία των διορθωτικών ενεργειών. Η υλοποίηση των διορθωτικών ενεργειών είναι ευθύνη της Εκτελεστικής Διεύθυνσης και των αρμοδίων στελεχών και λειτουργών.

Παράλληλα συμμετέχει συμβουλευτικά στο σχεδιασμό νέων προϊόντων και διαδικασιών, προκειμένου να ενσωματωθούν οι κατάλληλοι ελεγκτικοί μηχανισμοί. Τέλος η ΔΕΕ παρακολουθεί, διερευνά και επεξεργάζεται με ιδιαίτερη επιφυλακτικότητα τυχόν ανώνυμες αναφορές που καταγράφονται μέσω του δίαυλου εμπιστευτικής επικοινωνίας (whistle-blowing), για την λειτουργία του οποίου έχει ενημερώσει όλο το προσωπικό της.

Για τη διεκπεραίωση του έργου της η ΔΕΕ μεριμνά για την εκπαίδευση του προσωπικού της ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι αυτό θα μπορεί να εκτελεί την εργασία του σωστά και αποτελεσματικά. Η ΔΕΕ ενθαρρύνει το προσωπικό της να αποκτήσει αναγνωρισμένες επαγγελματικές πιστοποιήσεις, συναφείς με το ελεγκτικό αντικείμενο (CIA, CFSA, CFA, CFE, CISA ή άλλη αντίστοιχη επαγγελματική πιστοποίηση), οι οποίες συμβάλουν να διατηρηθεί το υψηλό επίπεδο της εργασίας της. Η εκπαίδευση και η συνεχής επαγγελματική κατάρτιση καλύπτονται από συγκεκριμένη διαδικασία.

Η ΔΕΕ μπορεί να προβαίνει σε συνεργασία με τρίτους (εντός ή εκτός της Τράπεζας), όταν το κρίνει απαραίτητο για τη διεκπεραίωση του έργου της (λόγω πχ αριθμητικής έλλειψης επαγγελματικού προσωπικού, τεχνικής εξειδίκευσης κλπ). Κάθε συνεργασία με τρίτους εγκρίνεται με βάση τους κανονισμούς της Τράπεζας, ενώ λαμβάνονται υπ'όψιν τα επαγγελματικά προσόντα και η αξιοπιστία του τρίτου. Σε κάθε περίπτωση, την τελική ευθύνη των εκθέσεων ελέγχου την έχει ο Επικεφαλής της ΔΕΕ.

Στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των υποχρεώσεών της, η ΔΕΕ ενημερώνει εγγράφως το Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και τη Διοίκηση τουλάχιστον ανά τρίμηνο, για τις κυριότερες διαπιστώσεις των διενεργούμενων ελέγχων και τις σχετικές συστάσεις της. Επίσης υποβάλλει ετήσια έκθεση αξιολόγησης για την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του Σ.Ε.Ε. στην Τράπεζα και στις θυγατρικές της, την αποτελεσματικότητα και την τήρηση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και των συναφών πιστοδοτικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής προβλέψεων (με επισήμανση των τυχόν μη καλυπτόμενων κινδύνων), την επάρκεια των διαδικασιών σε σχέση με την εσωτερική αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας και την εκτίμηση για την πληρότητα της διαδικασίας ή μεθοδολογίας υπολογισμού της απομείωσης της αξίας των δανείων και άλλων περιουσιακών στοιχείων και των τυχόν μεταβολών κατά τη διάρκεια της χρήσης. Με την ολοκλήρωση των ως άνω, η ετήσια έκθεση υποβάλλεται στην Τράπεζα της Ελλάδος. Επίσης η ΔΕΕ υποβάλλει στη Διοίκηση και μέσω της Επιτροπής Ελέγχου στο Δ.Σ., την ετήσια αναφορά για τη λειτουργία των Συστημάτων Πληροφορικής στα πλαίσια της ΠΔΤΕ 2651/20.01.2012, η οποία επίσης υποβάλλεται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

6.2. Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης προλαμβάνει και διαχειρίζεται τους κινδύνους από τη μη συμμόρφωση της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου της προς το εκάστοτε νομικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους. Για το λόγο αυτό έχει τη δυνατότητα απρόσκοπτης πρόσβασης σε όλα τα στοιχεία, λογαριασμούς και πληροφορίες της Τράπεζας και του Ομίλου της που κρίνονται απαραίτητα για την εκπλήρωση της αποστολής της.

Η Διεύθυνση είναι διοικητικά ανεξάρτητη από όλα τα άλλα υπηρεσιακά Όργανα της Τράπεζας και αναφέρεται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο ενώ η σύσταση και η δομή της καθώς επίσης και η τοποθέτηση του Διευθυντή/Επικεφαλής της μονάδας ορίζονται από το Δ.Σ..

Η Διεύθυνση για θέματα που χρήζουν νομικής συμβουλής (όπως ερμηνεία νόμων, εφαρμογή κανονιστικής διάταξης, παροχής ή μη στοιχείων, επιβολή κυρώσεων στην τράπεζα κ.α.), υποστηρίζεται από τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών της Τράπεζας, το Νομικό Σύμβουλο και τους συνεργαζόμενους Δικηγόρους. Μεταξύ άλλων συνεργάζεται με τις Διευθύνσεις Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης σε θέματα εκπαίδευσης του προσωπικού και θέσπισης Πολιτικών, Κανονισμών, Διαδικασιών, Εγκυκλίων και λοιπών Οδηγιών.

Ο Διευθυντής/Επικεφαλής της (Compliance Officer) καθώς και το προσωπικό της δεν μπορούν να κατέχουν άλλη θέση ή/και να ασκούν οποιαδήποτε δραστηριότητα τόσο εντός όσο και εκτός τράπεζας που να έρχεται σε σύγκρουση με τις υποχρεώσεις, το ρόλο και τα καθήκοντα τους.

Οι βασικές λειτουργίες - εργασίες της Διεύθυνσης είναι οι εξής:

- Εισηγείται τη χάραξη και υλοποίηση της πολιτικής της Τράπεζας και του Ομίλου στο πεδίο της κανονιστικής συμμόρφωσης & Εταιρικής Διακυβέρνησης, λαμβάνοντας υπόψη το εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
- Εκδίδει σχετικές οδηγίες για την προσαρμογή των διαδικασιών και του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Ομίλου στο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο.
- Παρακολουθεί και ελέγχει τη κανονιστική συμμόρφωση των επιμέρους Μονάδων και ενημερώνει τη Διοίκηση και το Δ.Σ. της Τράπεζας για κάθε σημαντική παράβαση ή έλλειψη που προκύπτει.
- Φροντίζει για την έγκαιρη και διαρκή ενημέρωση των εργαζόμενων για τις εξελίξεις στο σχετικό με τις αρμοδιότητές τους ρυθμιστικό πλαίσιο, με τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- Θεσπίζει και εφαρμόζει κατάλληλες διαδικασίες και εκπονεί ετήσιο πρόγραμμα με στόχο την πλήρη συμμόρφωση της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου προς το εκάστοτε ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο, το Καταστατικό και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας και συντάσσει Έκθεση Δραστηριότητας.
- Φροντίζει, με κατάλληλες διαδικασίες, να τηρούνται οι προθεσμίες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται από το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο και παρέχει σχετική διαβεβαίωση προς το Δ.Σ..
- Συντονίζει το έργο των υπευθύνων κανονιστικής συμμόρφωσης των εσωτερικών Υπηρεσιών και Μονάδων καθώς και των Εταιρειών του Ομίλου, ώστε να συμμορφώνονται πλήρως με τις ισχύουσες διατάξεις.
- Φροντίζει ώστε η Τράπεζα να διαμορφώνει τις κατάλληλες Πολιτικές και να συμμορφώνεται με το νομοκανονιστικό πλαίσιο που αφορά στην πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
- Φροντίζει ώστε η Τράπεζα να συμμορφώνεται με κανόνες προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Επιμελείται την παροχή στοιχείων και διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου σε περιπτώσεις φοροδιαφυγής σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον πλαίσιο.
- Εισηγείται τη θέσπιση εσωτερικών Κωδίκων Δεοντολογίας και φροντίζει για την πιστή εφαρμογή τους από όλους.
- Συμμετέχει, στα Όργανα έγκρισης νέων συστημάτων, προϊόντων, συμβάσεων, κανονισμών, εγκυκλίων και διαδικασιών προκειμένου να διασφαλιστεί η συμβατότητά τους με τους ισχύοντες κανόνες και τους Κώδικες Δεοντολογίας. Αντλεί και παρέχει πληροφορίες και στοιχεία στις Εποπτικές, Ρυθμιστικές, Δικαστικές, Φορολογικές ή άλλες Αρχές.

6.3. Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management), λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2577/06 και τις εκάστοτε τροποποιήσεις της, στα πλαίσια της παρακολούθησης και εκτίμησης του συνόλου των κινδύνων του Ενεργητικού -Παθητικού και των εκτός Ισολογισμού στοιχείων της Τράπεζας. Η Διεύθυνση οργανωτικά αναφέρεται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο και είναι θεσμοθετημένη η συμμετοχή του Διευθυντή της σε ανώτατες επιτροπές και Συμβούλια.

Αντικείμενο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων είναι η αναγνώριση, η ανάλυση και η ανάπτυξη αποτελεσματικών συστημάτων μέτρησης, διαχείρισης και ελέγχου των κάθε μορφής κινδύνων που ενυπάρχουν σε κάθε εργασία που αναλαμβάνει η Τράπεζα και, σε ενοποιημένη βάση, ο Όμιλος. Εκτενής αναφορά των λειτουργιών – εργασιών της Διεύθυνσης γίνεται στον «Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της ATTICA BANK Α.Τ.Ε.»

Ο Διευθυντής/Επικεφαλής της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων ορίζεται από το Δ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, και η τοποθέτησή του, καθώς και η τυχόν αντικατάστασή του γνωστοποιούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Στα καθήκοντα – αρμοδιότητες της Διεύθυνσης περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- Παρακολούθηση και αξιολόγηση της επάρκειας των συστημάτων και των μεθόδων παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου και διατύπωση προτάσεων για διορθωτικά μέτρα.
- Κατάρτιση εποπτικών αναφορών για θέματα πιστωτικού κινδύνου, κεφαλαιακής επάρκειας, κινδύνου αγοράς και λειτουργικού κινδύνου.
- Συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας για τον έγκαιρο εντοπισμό κινδύνων, θεσμοθέτηση κριτηρίων αξιολόγησης της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου και μέριμνα για την εφαρμογή τους και την κατανομή του χαρτοφυλακίου στις αρμόδιες μονάδες, σύμφωνα με τις ισχύουσες πολιτικές της Τράπεζας.
- Συντονισμός ενεργειών για τη σύνταξη/επικαιροποίηση του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων της Τράπεζας.
- Καθορισμός κριτηρίων έγκαιρου εντοπισμού κινδύνων (early warnings system) σε ατομικά και συνολικά χαρτοφυλάκια.
- Θέσπιση και εξειδίκευση των αποδεκτών ορίων ανάληψης κινδύνων (risk appetite) ανά κατηγορία κινδύνου (κινδύνου αγοράς, λειτουργικού κινδύνου, επιτοκιακού κινδύνου, κινδύνου ρευστότητας, λοιποί) εκτός του πιστωτικού και του κινδύνου συγκέντρωσης, και παρακολούθηση της τήρησής τους.
- Ανάλυση και μέτρηση του κινδύνου αγοράς σε συνολικό επίπεδο Τράπεζας αλλά και αναλυτικά.
- Αναγνώριση περιοχών που χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό λειτουργικού κινδύνου, καθορισμός ασφαλιστικών δικλείδων (internal controls) για την ομαλή εκτέλεση των λειτουργιών της Τράπεζας, έλεγχος πληρότητας και επάρκειας των ασφαλιστικών δικλείδων (internal controls) και διατύπωση προτάσεων για βελτιώσεις.
- Προσδιορισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη όλων των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα.
- Κατάρτιση εποπτικών αναφορών για θέματα πιστωτικού κινδύνου, κεφαλαιακής επάρκειας, κινδύνου αγοράς και λειτουργικού κινδύνου.
- Υποβολή προτάσεων για την αποφυγή τυχόν συγκέντρωσης κινδύνων (diversification, hedging, risk mitigation).
- Εκπόνηση stress-tests αναφορικά με τους κινδύνους που αξιολογεί.
- Ανάλυση και μέτρηση του κινδύνου αγοράς σε συνολικό επίπεδο Τράπεζας αλλά και αναλυτικά.

7. Διαχείριση κινδύνων σε σχέση με τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η Τράπεζα διαθέτει επαρκώς τεκμηριωμένη Πολιτική και Διαδικασίες για τη λογιστική απεικόνιση των οικονομικών γεγονότων και την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων.

Οι συναλλαγές διενεργούνται μέσω εξειδικευμένων μηχανογραφικών εφαρμογών, ανά επιχειρησιακή δραστηριότητα της Τράπεζας και του Ομίλου, οι οποίες υποστηρίζουν τα όρια ευθύνης των λειτουργιών, τις διαδικασίες του διπλού ελέγχου των συναλλαγών και παράγουν αυτόματα τις απαιτούμενες λογιστικές εγγραφές.

Το λογιστικό σύστημα της Τράπεζας και του Ομίλου υποστηρίζεται από εξειδικευμένα πληροφοριακά συστήματα, τα οποία έχουν προσαρμοστεί στις επιχειρησιακές απαιτήσεις της Τράπεζας.

Έχουν εκδοθεί και εφαρμόζονται αναλυτικά εγχειρίδια οδηγιών για τα συστήματα T24 της εταιρείας TEMENOS και EBS της εταιρείας Oracle που υποστηρίζουν τις εργασίες της Τράπεζας.

Έχουν καθοριστεί διαδικασίες ελέγχου και λογιστικών συμφωνιών προκειμένου να διασφαλίζεται η ορθότητα και η νομιμότητα των καταχωρίσεων στα λογιστικά βιβλία καθώς και η πληρότητα και εγκυρότητα των οικονομικών καταστάσεων.

8. Συνοπτικά βιογραφικά σημειώματα μελών Διοικητικού Συμβουλίου

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ. (Μη Εκτελεστικό Μέλος)

Παναγιώτης Ρουμελιώτης

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και κατέχει δύο διδακτορικά διπλώματα από το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και από το Πανεπιστήμιο του Paris II. Έχει διατελέσει Υπουργός Οικονομίας και Εμπορίου από το 1981 έως το 1989, ευρωβουλευτής από το 1989 έως το 1994 και Ειδικός εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Βαλκάνια από το 1997 έως το 2001. Τον Μάρτιο του 2010 ανέλαβε τη θέση του αναπληρωτή εκτελεστικού διευθυντή και εκπροσώπου της Ελλάδος στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Από το 2012 έως το 2015 κατείχε τη θέση του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου στην Τράπεζα Πειραιώς. Κατείχε σημαντικές θέσεις ως οικονομικός σύμβουλος σε διεθνή και εγχώρια ερευνητικά ινστιτούτα. Από τον Σεπτέμβριο του 2016 είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας. Ομότιμος καθηγητής του Πάντειου Πανεπιστημίου.

ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)

Θεόδωρος Πανταλάκης

Είναι κάτοχος πτυχίου της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς, του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων. Από το 1980 έως το 1991 εργάστηκε στην Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων & Βιομηχανικής Αναπτύξεως (ΕΤΕΒΑ), παράλληλα δε την περίοδο 1983-1985 ήταν Συνεργάτης του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Κωστή Βαϊτσου και την περίοδο 1985-1988 ήταν Διευθυντής του Γραφείου του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Θεόδωρου Καρατζά. Από το 1991 έως το 1996 ήταν Βοηθός Γενικός Διευθυντής στον Όμιλο Interamerican. Από το Μάρτιο του 1996 έως τον Απρίλιο του 2004 κατείχε τη θέση του Υποδιοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, ενώ συγχρόνως ήταν Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος ή Μέλος ΔΣ θυγατρικών εταιριών της Εθνικής Τράπεζας. Υπήρξε, επίσης, Αντιπρόεδρος του Χρηματιστηρίου Αθηνών, Πρόεδρος του Κεντρικού Αποθετηρίου, Πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών κ.ά. Τον Μάιο του 2004 ανέλαβε Αντιπρόεδρος ΔΣ της Τράπεζας Πειραιώς, και από τον Ιανουάριο 2009 έως τον Δεκέμβριο 2009 ήταν Αντιπρόεδρος και Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου. Συγχρόνως ήταν Πρόεδρος ή μέλος ΔΣ θυγατρικών και συγγενών εταιριών του Ομίλου της Πειραιώς.

Από τον Δεκέμβριο του 2009 μέχρι τον Ιούλιο του 2012 διετέλεσε Πρόεδρος του ΔΣ – Διοικητής της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΑΤΕ). Κατά την ίδια περίοδο διετέλεσε Πρόεδρος ή μέλος ΔΣ θυγατρικών εταιριών της ΑΤΕ. Επίσης διετέλεσε μέλος του ΔΣ και του Προεδρείου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών. Από τον Αύγουστο του 2012 μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2016 διετέλεσε Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Απολλώνιος Κύκλος ΑΕ, Αντιπρόεδρος της Ένωσης ΑΕ και ΕΠΕ, Στέλεχος της ΔΕΜΚΟ ΑΕ, Μέλος Δ.Σ. στον όμιλο ΕΛΛΑΚΤΩΡ, ΕΛΠΕ και στις Εταιρείες Retail World και MAD DOG ΑΕ. Σήμερα είναι Διευθύνων Σύμβουλος της Attica Bank, Αντιπρόεδρος της Ένωσης ΑΕ και ΕΠΕ, μέλος Δ.Σ. του Ομίλου Εταιριών ΕΛΛΑΚΤΩΡ Α.Ε. (Αττική Οδός, Άνεμος, REDS) και ΕΛΠΕ.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)**Αθανάσιος Τσάδαρης**

Είναι πτυχιούχος του Μαθηματικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού (certificate) στην Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέτει 32χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα (Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Γενική Τράπεζα, Δωρική –Telesis- EFG Eurobank ,Τράπεζα Μακεδονίας – Θράκης) και από το 2008 ανέλαβε καθήκοντα Διευθυντή Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών στην Attica Bank. Τον Ιούνιο του 2016 εξελέγη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας. Τον Ιούλιο του 2016 εξελέγη Εντεταλμένος Σύμβουλος και από τον Σεπτέμβριο του 2016 κατέχει την θέση του αναπληρωτή διευθύνοντα συμβούλου και εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)**Ιωάννης Τσακίρακης**

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος στην Οικονομική Στατιστική & Οικονομετρία από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέτει πάνω από 28 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα, έχοντας εργασθεί σε διάφορες Τράπεζες καθώς και σε εταιρείες διαχείρισης χαρτοφυλακίου. Τον Μάιο του 2015 ανέλαβε καθήκοντα Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή και Επικεφαλής στο τμήμα της Γενικής Διεύθυνσης Αναδιάρθρωσης Πιστώσεων στην Attica Bank και τον Σεπτέμβριο του 2016 εξελέγη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και ανέλαβε καθήκοντα Αναπληρωτή Διευθύνοντα Συμβούλου.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ**Δημήτρης Τζαννίνης**

Είναι οικονομολόγος. Διατελεί Ειδικός Σύμβουλος στη ΔΕΗ, μέλος της Επιτροπής Ελέγχου της Allianz Ελλάδος και ανεξάρτητος οικονομικός σύμβουλος.

Έχει διατελέσει Πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων, μέλος του Economic and Financial Committee και του Eurogroup Working Group της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αναπληρωτής του Υπουργού στα Συμβούλια Υπουργών Eurogroup και ECOFIN, μέλος του Economic Policy Committee του ΟΟΣΑ, Αναπληρωτής Διοικητής για την Ελλάδα στο Συμβούλιο των Διοικητών του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΔΔΗΧ και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και της Επιτροπής Ελέγχου της Εθνικής Τράπεζας. Δίδαξε οικονομικά στο Πανεπιστήμιο του Western Ontario από το 1990 έως το 1993. Από το 1993 έως το 2008 ήταν στέλεχος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στα τμήματα Ασιατικό, Ευρωπαϊκό και Ανάπτυξης Πολιτικής & Επισκόπησης.

Αποφοίτησε αριστούχος στα Οικονομικά από το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, κατέχει Master's στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο McMaster και έκανε διδακτορικές σπουδές στα Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο του Western Ontario. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Αθανάσιος Σταθόπουλος

«Είναι απόφοιτος του Τμήματος Λογιστικής του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πατρών, διαθέτοντας, παράλληλα, και διδασκαλική εμπειρία στο χώρο των χρηματοοικονομικών και της λογιστικής. Από το 1995 εργάζεται στην Attica Bank ενώ το 2004 ανέλαβε τη διαχείριση της Διεύθυνσης Κεφαλαιαγορών και Επενδυτικής Τραπεζικής έως και το 2006 όπου και εξελέγη Πρόεδρος του Συλλόγου των εργαζομένων της Attica Bank. Από το 2008 έως και σήμερα είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, καθώς και μέλος των Διοικήσεων ΟΤΟΕ και ΓΣΕΕ. Είναι επίσης, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Διατραπεζικού Κέντρου Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης της ΟΤΟΕ, καθώς και μέλος του 3-μελούς Τριτοβάθμιου Διατραπεζικού Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης»

Σταύρος Παπαγιαννόπουλος

«Είναι πτυχιούχος του τμήματος Οικονομικών του κολλεγίου Pierce Αθηνών ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος στα Οικονομικά από το University College London. Διαθέτει σχεδόν 40 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον ιδιωτικό τομέα ως σύμβουλος επιχειρήσεων ενώ έχει εργαστεί ως οικονομικός διευθυντής σε εταιρείες του ιδιωτικού τομέα, κυρίως στη βιομηχανία.»

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΛΗ

Χαράλαμπος Μπριλάκης

Σπούδασε Ηλεκτρολόγος Μηχανικός στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο (Διπλ. 1992) και το Columbia University της Νέας Υόρκης (MSc. 1995). Είναι μέλος του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors-IIA) και του Information Systems Audit & Control Association (ISACA), κάτοχος της επαγγελματικής πιστοποίησης CISA, ενώ από το 2014 εκλέγεται μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ελληνικού παραρτήματος του ISACA. Στο παρελθόν έχει εργαστεί ως εσωτερικός ελεγκτής (Sr. Audit Manager) στην Eurobank (2004-2016) και ως έμπειρος μηχανικός λογισμικού σε εταιρίες στην Ελλάδα (ΟΙΠ) και τις Η.Π.Α. (Bell Communications Research, QWest Communications). Το Σεπτέμβριο του 2016 εξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Attica Bank.

Ιωάννης Μαρμαγιόλης

Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο του Middlesex. Διαθέτει πάνω από 25 χρόνια εργασιακή εμπειρία στον τραπεζικό τομέα με ειδίκευση στην εταιρική χρηματοδότηση. Έχει διατελέσει Επικεφαλής Πελατειακής Κάλυψης Μεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων της Εμπορικής Τράπεζας και Σύμβουλος Διοίκησης της ALPHA BANK σε θέματα Wholesale Banking. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Γεώργιος Βλαχάκης

Διαθέτει 35 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα τόσο στην Ελλάδα (Εμπορική Τράπεζα, Citibank) όσο και στο εξωτερικό (Citibank UK) με ειδίκευση στη λιανική τραπεζική και στο private banking.

Από τον Ιούνιο του 2016 εκλέγεται μη εκτελεστικό μέλος του ΔΣ της Τράπεζας Αττικής. Κατά την περίοδο 2001-2012 υπήρξε στέλεχος της Εμπορικής Τράπεζας, και διετέλεσε επικεφαλής της Λιανικής Τραπεζικής, υπεύθυνος των Δικτύων Διανομής, και του προγράμματος εκσυγχρονισμού της Τράπεζας ενώ συμμετείχε και ως μέλος στα διοικητικά συμβούλια θυγατρικών εταιρειών της Εμπορικής. Ξεκίνησε τη καριέρα του στο DINERS CLUB ΕΛΛΑΔΟΣ το 1978, ενώ από το 1984 έως το 2001 εργάστηκε για την CITIBANK ΕΛΛΑΔΟΣ, το μεγαλύτερο διάστημα σαν Financial Controller (CFO), αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα και σημαντικούς περιφερειακούς ρόλους.

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στα Χρηματοοικονομικά από το Πανεπιστήμιο του Stirling της Μεγάλης Βρετανίας.

Γεώργιος Παναγιώτου

Σπούδασε οικονομικά, στατιστική και οικονομετρία στα πανεπιστήμια Exeter (BA) και Southampton (MSc) της Αγγλίας. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το MIT Sloan School of Management. Διαθέτει πάνω από 20 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό-επενδυτικό τομέα (Chase Manhattan Bank, Ιονική Τράπεζα, Eurobank Private Bank, Ελληνική Τράπεζα, Alpha Trust). Διετέλεσε διευθύνων σύμβουλος και μέλος ΔΣ σε ιδιωτικές εταιρείες, Πρόεδρος στην Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε. και εκτελεστικό μέλος ΔΣ στην ΕΤΑΔ Α.Ε., ενώ από το 1996 έως 1998 διετέλεσε Γενικός Οικονομικός Διευθυντής στην Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Α.Ε. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ (κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3723/2008)**Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου**

Είναι πτυχιούχος χημικός- μηχανικός απόφοιτος του Πολυτεχνείου Θεσσαλονίκης. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος με άριστα στην Τραπεζική από το ΕΑΠ. Διαθέτει σχεδόν 30 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον εγχώριο τραπεζικό τομέα . Εργάστηκε σε περιφερειακές και κεντρικές τραπεζικές εργασίες και κυρίως στην αξιολόγηση και δανειοδότηση ιδιωτών και επιχειρήσεων. Έχει διατελέσει επικεφαλής αξιολόγησης και ένταξης επενδυτικών σχεδίων σε αναπτυξιακά προγράμματα και έχει διδάξει σε πλήθος σεμιναρίων .

9. Μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση

Η Attica Bank μεριμνά για τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων της, σε σχέση με περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα, το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την καταπολέμηση της διαφθοράς και με θέματα σχετικά με τη δωροδοκία. Έτσι, έχει θεσπίσει Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα της και περιγράφει αναλυτικά τη δομή και την πολιτική εταιρικής διακυβέρνησης, προάγει τη συνέχεια, τη συνέπεια και την αποτελεσματικότητα του τρόπου λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, των συλλογικών οργάνων Διοίκησης, αλλά και γενικότερα της διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου. Η Τράπεζα επίσης, μεριμνά για την ύπαρξη της κατάλληλης υποδομής για την εφαρμογή των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης που περιλαμβάνει όργανα διοίκησης με σαφείς και διακριτούς ρόλους, αρμοδιότητες και υποχρεώσεις, σύστημα εσωτερικού ελέγχου και αμφίδρομη επικοινωνία τόσο με το εξωτερικό όσο και με το εσωτερικό περιβάλλον. Ακολουθεί τις οδηγίες των ευρωπαϊκών, διεθνών και εθνικών εποπτικών αρχών θεσπίζοντας τις κατάλληλες διαδικασίες αποτελεσματικής λειτουργίας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και ενημερώνοντας σε συνεχή βάση το προσωπικό της. Συμμορφώνεται και εφαρμόζει τις κείμενες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις. Η επιχειρηματική στρατηγική της Τράπεζας και του Ομίλου χαράσσεται μόνο εντός των ορίων που επιτάσσει ο νόμος.

Πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 1 της Οδηγίας 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 1 της Οδηγίας 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου παρατίθενται οι παρακάτω πληροφορίες με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2017:

- Ο πίνακας με τις σημαντικότερες άμεσες συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων του Ν. 3556/07 κατά την 31.12.2017 διαμορφώνεται ως εξής:

	Μετοχές	Ποσοστό Συμμετοχής
ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	1.184.312.369	50,63
ΤΑΠΙΛΤΑΤ	185.000.418	7,91%
ΤΑΜΕΙΟ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ	131.590.263	5,63%

Βάσει του Ν.4387/2016, το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. εντάσσεται από 1/1/2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ). Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών της Τράπεζας που κατείχε το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. περιήλθαν στο Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ενώ το υπόλοιπο 50,63% περιήλθε στον Ε.Φ.Κ.Α.

- Η Τράπεζα έχει υπαχθεί στις διατάξεις του Ν.3723/2008 όπως ισχύει, με όλα τα προνόμια που αυτός παρέχει στο Ελληνικό Δημόσιο και προς τούτο έχουν εκδοθεί προνομιακές μετοχές, το καθεστώς των οποίων ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν. 3723/2008, σε συνδυασμό και με την με Αρ. Πρ. 54201/Β/2884/26-11-2008 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών. Επίσης, η Τράπεζα τον Οκτώβριο του 2017 εξέδωσε, στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν. 3723/08 (άρθρο 2), ομόλογο με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ύψους 380 εκατ. ευρώ, ετήσιας διάρκειας, για την άντληση ρευστότητας από τον Ε.Λ.Α. και με τη χρήση του ως επιλέξιμο κάλυμμα σε πράξεις αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.
- Δεν υφίστανται καταστατικοί περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου και στις προθεσμίες ασκήσεως δικαιωμάτων ψήφου, πλην των εκ του νόμου προβλεπόμενων.

- Δεν υφίστανται κανόνες για τον διορισμό και την αντικατάσταση μελών του Δ.Σ., καθώς και για την τροποποίηση του Καταστατικού, που διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στους Ν. 3601/2007, Ν. 3016/2002 και Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύουν.
- Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου διενεργείται με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως ή του Δ.Σ., σύμφωνα με το Καταστατικό και τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.
- Σημειώνεται ότι η μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί στη μεταβίβαση από το Καταστατικό της. Ομοίως, δεν υφίστανται περιορισμοί στα δικαιώματα ψήφου.
- Αρμοδιότητα για την έκδοση μετοχών υφίσταται μόνο εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 6 του Καταστατικού της τράπεζας.
- Ως προς τις ίδιες μετοχές, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 3756/2009 «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», οι Τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε αγορά ιδίων μετοχών κατά τη περίοδο συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα δεν θέσπισε πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών και ούτε προέβη σε αγορά ιδίων μετοχών εντός του 2017.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Ο Όμιλος της ATTICA BANK με αίσθημα ευθύνης απέναντι στον άνθρωπο, στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και το περιβάλλον, και αναγνωρίζοντας ότι οι επιχειρηματικές της πρακτικές θα έχουν καλύτερα αποτελέσματα σε ένα εύρωστο και υγιές περιβάλλον, αναπτύσσει κοινωνικές και περιβαλλοντικές δράσεις, μεριμνά για το ανθρώπινο δυναμικό της και το εργασιακό περιβάλλον, την κοινωνική και πολιτιστική ζωή του τόπου.

Ειδικότερα, οι αξίες που καθορίζονται στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου της Τράπεζας είναι:

- Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την πλήρη συμμόρφωση σε αποφάσεις που απαγορεύουν συνεργασία με χώρες, επιχειρήσεις ή πρόσωπα που υποθάλλουν τη βία και την τρομοκρατία
- Σεβασμός για το περιβάλλον, ως αναπόσπαστο κομμάτι καλής εταιρικής συμπεριφοράς με την υιοθέτηση και εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών για το περιβάλλον στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής ευθύνης.
- Κοινωνική συνεισφορά, με την υποστήριξη της προσπάθειας αντιμετώπισης διεθνών προβλημάτων κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης.
- Συμβολή στις τέχνες, στον πολιτισμό και στην παιδεία μέσω της ενίσχυσης και προβολής των πολιτιστικών αξιών στους τομείς δράσης που δραστηριοποιείται.
- Ανεξαρτησία, αφού η Εταιρική Κοινωνική Δράση είναι ανεξάρτητη από τα επιμέρους συμφέροντα πελατών, μετόχων ή τρίτων, επιχορήγηση ή κάθε μορφής άμεση/έμμεση στήριξη πολιτικών οργανισμών/κομμάτων, κάθε δε σχετική χρηματοδότηση ακολουθεί το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο.

Εργαζόμενοι

Αναγνωρίζοντας την αφοσίωση και την προσφορά του ανθρώπινου δυναμικού του ομίλου, ο Όμιλος εφαρμόζει σύγχρονες μεθόδους για την ανάπτυξή του, παρέχει προγράμματα συνεχούς και συστηματικής εκπαίδευσης, προσφέρει πρόσθετες παροχές και εφαρμόζει σύγχρονα συστήματα αξιολόγησης, κινητροδότησης και ανταμοιβής, ώστε να εξασφαλίζεται στους εργαζόμενους τη δυνατότητα για συνεχή εξέλιξη και ανάδειξη των ικανοτήτων τους.

Με κύριο στόχο τη βελτίωση της επαγγελματικής ζωής και αναγνωρίζοντας την σημαντικότητα της καλής σωματικής και ψυχικής υγείας των εργαζομένων μας, ο Όμιλος έχει φροντίσει για ένα σύγχρονο, υγιεινό και ασφαλές εργασιακό περιβάλλον, εφαρμόζοντας τις νομοθετικές διατάξεις που προβλέπονται σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

Κοινωνία

Ο Όμιλος διακρίνεται από αίσθημα ευθύνης απέναντι στο κοινωνικό σύνολο και στους συνανθρώπους με ιδιαίτερες ανάγκες, συνδράμοντας στο μέτρο του δυνατού στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, στηρίζοντας ανθρωπιστικές πρωτοβουλίες και υποστηρίζοντας το έργο αναγνωρισμένων οργανώσεων και κοινωνικών φορέων. Ο Όμιλος επιχορηγεί πνευματικά έργα, καλλιτεχνικές διοργανώσεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Υπάρχει σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δίνονται ίσα δικαιώματα σε άντρες και γυναίκες, στις εθνικές - θρησκευτικές και φυλετικές μειονότητες.

Μέτοχοι - Επενδυτές

Η στρατηγική του Ομίλου βασίζεται σε ένα πνεύμα διαρκούς βελτίωσης της αποτελεσματικότητας με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας για τους Μετόχους. Ο Όμιλος λειτουργεί σύμφωνα με τις αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης, με διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων και στις οικονομικές συναλλαγές.

Ειδικότερα:

- Κάθε ενέργεια της Τράπεζας στοχεύει στην αύξηση της κερδοφορίας και στη βελτίωση της αποδοτικότητας του Ομίλου προς όφελος αυτών που την εμπιστεύονται επενδύοντας στη μετοχή της.
- Η Τράπεζα επιδιώκει να παρέχει στο επενδυτικό κοινό, ορθή, πλήρη και έγκαιρη πληροφόρηση για την οικονομική κατάσταση και τα οικονομικά αποτελέσματά της.
- Η Τράπεζα διαφυλάσσει τα περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου προβαίνοντας σε επενδύσεις στους τομείς δραστηριοτήτων της και προσπαθώντας να περιορίσει το κόστος λειτουργίας της.
- Η Τράπεζα σχεδιάζει σαφείς γραμμές αναφοράς, εποπτείας και ελέγχου και φροντίζει ώστε τα Όργανα του Ομίλου να μη δρουν ανεξέλεγκτα, εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο διαφάνεια έναντι των Μετόχων της και φροντίζοντας ώστε η Γενική Συνέλευση των Μετόχων να έχει σαφή ενημέρωση για τις δραστηριότητες του Ομίλου.

Περιβάλλον

Ο Όμιλος φροντίζει ώστε η λειτουργία του να είναι φιλική προς το περιβάλλον. Για το λόγο αυτό έχει υιοθετήσει μέτρα για:

- την εξοικονόμηση ενέργειας
- τον περιορισμό της χρήσης χαρτιού
- τη μείωση της κατανάλωσης νερού
- την ανακύκλωση χαρτιού.

Δωροδοκία – Χρηματισμός – Δωροληψία

Δεν επιτρέπεται σε οποιοδήποτε μέλος του Προσωπικού του Ομίλου καθώς και σε συγγενή πρώτου βαθμού, να εμπλακεί σε θέματα δωροδοκίας / χρηματισμού οποιασδήποτε μορφής είτε άμεσα είτε έμμεσα. Η δωροδοκία ορίζεται ως «οποιαδήποτε προσφορά ή αποδοχή οποιοδήποτε δώρου, χρημάτων, δανείου, προμήθειας, ανταμοιβής ή άλλου προνομίου ή οφέλους από ή προς οποιοδήποτε πρόσωπο (περιλαμβανομένων και των μελών του Προσωπικού) ως κίνητρο για τη μη ορθή διεξαγωγή των εργασιών του Ομίλου, ιδιαίτερα, όταν η προσφορά ή αποδοχή οποιοδήποτε δώρου είναι δόλια, παράνομη ή παραβιάζει την εμπιστευτικότητα».

Ανεξάρτητα από τις οποιεσδήποτε ποινικές ευθύνες, τυχόν εμπλοκή του μέλους του Προσωπικού σε θέματα δωροδοκίας / χρηματισμού θα οδηγεί στην απώλεια της εμπιστοσύνης του Ομίλου προς το άτομο του.

Η δωροληψία ή η εξασφάλιση προσωπικού οφέλους από οποιοδήποτε πελάτη ή άτομο ή οργανισμό που συνεργάζεται ή επιζητεί να συνάψει συνεργασία με τον Όμιλο, δεν είναι επιτρεπτή. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις επαγγελματικών δώρων μικρής αξίας, όπως είδη γραφείου που φέρουν το λογότυπο του πελάτη, τα οποία αποδεδειγμένα προσφέρονται στο πλαίσιο των τοπικών συναλλακτικών ηθών για λόγους ευπρέπειας. Οποιοδήποτε μέλος του Προσωπικού υποχρεωθεί να δεχθεί δώρα που δεν εμπίπτουν στην παραπάνω κατηγορία, θα πρέπει να το αναφέρει στο Διευθυντή της Διεύθυνσης

Μέτρα δέουσας επιμέλειας

Η δωροδοκία σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 3691/2008, όπως ισχύει, εμπίπτει στην κατηγορία των βασικών αδικημάτων, που συνιστούν εγκληματικές δραστηριότητες, για τις ανάγκες του ανωτέρω νόμου, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Στο πλαίσιο αυτό τα μέτρα δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζει η Τράπεζα ως προς τον πελάτη περιλαμβάνουν τα κάτωθι:

- Την πιστοποίηση και την επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη βάσει εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών από αξιόπιστες και ανεξάρτητες πηγές.
- Την πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου ή των πραγματικών δικαιούχων νομικών προσώπων και οντοτήτων, τη συνεχή επικαιροποίηση των στοιχείων και τη λήψη εύλογων μέτρων, αναλόγως του βαθμού κινδύνου, για επαλήθευση των στοιχείων πιστοποίησης της ταυτότητάς τους ώστε να διασφαλίζεται ότι η Τράπεζα γνωρίζει τον πραγματικό δικαιούχο ή τους πραγματικούς δικαιούχους. Όσον αφορά νομικά πρόσωπα, εμπιστεύματα (trusts) και ανάλογα νομικά σχήματα, η Τράπεζα λαμβάνει εύλογα μέτρα, αναλόγως του βαθμού κινδύνου, για να κατανοήσει τη διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη.
- Τη συλλογή πληροφοριών για το σκοπό και τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ή σημαντικών συναλλαγών ή δραστηριοτήτων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου.
- Τη δημιουργία οικονομικού/συναλλακτικού προφίλ του πελάτη (φυσικού ή νομικού προσώπου), στο οποίο περιλαμβάνονται τα εξής:
  1. ο σκοπός για τον οποίο ανοίγεται ο λογαριασμός ή συνάπτεται η επιχειρηματική σχέση,
  2. η πηγή προέλευσης των υπό κατάθεση κεφαλαίων (π.χ. αποταμιεύσεις σε άλλη Τράπεζα),
  3. η πηγή του πλούτου του (source of wealth) (π.χ. δωρεά/ κληρονομιά, πώληση ακίνητης περιουσίας κ.λπ.)
  4. η προβλεπόμενη κίνηση του λογαριασμού, σε ότι αφορά τις αναμενόμενες συναλλαγές, δηλαδή το πλήθος και το είδος των προϊόντων και υπηρεσιών (π.χ. καταθέσεις, αναλήψεις, εμβάσματα, επιταγές). Σε περίπτωση που ο πελάτης προτίθεται να πραγματοποιεί εμβάσματα, θα πρέπει να αναφέρει τη χώρα προέλευσης και αντίστοιχα προορισμού των κεφαλαίων,
  5. το αναμενόμενο ύψος των συναλλαγών και το χρονικό διάστημα (π.χ. € 10.000 ανά μήνα),
  6. η επαγγελματική ή επιχειρηματική του δραστηριότητα.

Επιπρόσθετα, στη διαμόρφωση του οικονομικού προφίλ, των πελατών, τα εισοδήματά τους επαληθεύονται, ως ακολούθως:

1. για τα φυσικά πρόσωπα, βάσει του εκκαθαριστικού εισοδήματος φορολογίας εισοδήματος,
  2. για τα νομικά πρόσωπα, βάσει της υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (συμπεριλαμβανομένης της επιβεβαίωσης υποβολής της και του σημειώματος πληρωμής φόρου), πλην των περιπτώσεων των μη υπόχρεων σε υποβολή φορολογικής δήλωσης σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.
- Την άσκηση συνεχούς εποπτείας όσον αφορά την επιχειρηματική σχέση, με ενδελεχή εξέταση των συναλλαγών και δραστηριοτήτων του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι οι συναλλαγές ή δραστηριότητες συνάδουν με τις γνώσεις που έχει η Τράπεζα για τα ως άνω πρόσωπα, τις επαγγελματικές δραστηριότητές τους και τα χαρακτηριστικά του κινδύνου και, εφόσον απαιτείται, την πηγή προέλευσης των κεφαλαίων. Επιπλέον, διασφαλίζεται η τήρηση ενημερωμένων εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών και η επικαιροποίηση των προαναφερόμενων στοιχείων.
  - Την εξέταση με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγής ή δραστηριότητας, η οποία από τη φύση της ή τον τρόπο που διενεργείται ή από τα στοιχεία που αφορούν το πρόσωπο ή την ιδιότητα του συναλλασσόμενου μπορεί να συνδεθεί με ΞΧ ή ΧΤ. Στις συναλλαγές αυτές περιλαμβάνονται ιδίως οι πολύπλοκες ή ασυνήθιστα μεγάλες συναλλαγές και όλα τα ασυνήθιστα είδη συναλλαγών που πραγματοποιούνται χωρίς προφανή οικονομικό ή σαφή νόμιμο σκοπό. Τα αποτελέσματα της

εξέτασης καταγράφονται και τηρούνται σε αρχείο για τουλάχιστον πέντε έτη, με συνημμένα τα αποδεικτικά έγγραφα, όπως αναλυτικά αναφέρεται στη σχετική διαδικασία.

- Την άμεση ενημέρωση της Αρχής Καταπολέμησης και της Τράπεζας της Ελλάδος, όταν το όνομα του πελάτη περιλαμβάνεται στους καταλόγους προσώπων ή οντοτήτων υποκείμενων σε περιοριστικά μέτρα (Sanction Lists), που εκδίδονται βάσει σχετικών Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, καθώς και στους καταλόγους των προσώπων στα οποία επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα είτε από το ελληνικό κράτος είτε και από τις κυβερνήσεις κρατών στα οποία δραστηριοποιείται η Τράπεζα.

Αθήνα, 15 Μαρτίου 2018

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Β. ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ

Α.Δ.Τ. Φ 089372

**ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ
31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017**

**Βάσει των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση**

**Ετήσιες Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017**

**ΙΙΙ. ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017**

**(ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΚΑΙ Η ΈΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΟΡΚΩΤΩΝ
ΕΛΕΓΚΤΩΝ)**

Οι Ετήσιες Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2017, καθώς και οι σημειώσεις που τις συνοδεύουν, εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρίαση της 15^{ης} Μαρτίου 2018 και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, καθώς και στον διαδικτυακό χώρο του Χ.Α., όπου και θα παραμείνουν στην διάθεση του επενδυτικού κοινού για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών από την ημερομηνία της συντάξεως και δημοσιοποίησέως τους.

Αθήνα, 15 Μαρτίου 2018

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο C.F.O.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Β.
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ
Α.Δ.Τ. Φ 089372

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν.
ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΕ 119288

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΜ.
ΤΣΑΚΙΡΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. Λ 024276

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Λ.
ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΕ 241810

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ.
ΡΙΖΟΣ
Α.Δ.Τ. Ξ 989060

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ**Σελίδα**

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή	7
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ.....	16
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	17
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ.....	18
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 – ΟΜΙΛΟΣ	19
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017 - ΟΜΙΛΟΣ	20
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 – ΤΡΑΠΕΖΑ	21
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017 – ΤΡΑΠΕΖΑ	22
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.....	23
1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	24
2. ΚΥΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	25
(2.1) Αρχές παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων	25
(2.2) Συνέχιση Δραστηριότητας	25
(2.3) Ενοποιημένοι Λογαριασμοί - Θυγατρικές.....	26
(2.4) Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	26
(2.5) Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα	27
(2.6) Επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	27
(2.7) Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων (Repos)	28
(2.8) Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	28
(2.9) Επενδύσεις σε ακίνητα	28
(2.10) Άυλα περιουσιακά στοιχεία	29
(2.11) Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα.....	29
(2.12) Δάνεια και Απαιτήσεις.....	29
(2.13) Απομείωση για πιστωτικούς κινδύνους	29
(2.14) Μισθώσεις.....	30
(2.15) Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης κινδύνου.....	31
(2.16) Συμφηφισμός Απαιτήσεων – Υποχρεώσεων	31
(2.17) Έσοδα και Έξοδα από Τόκους	31
(2.18) Προμήθειες και Συναφή Έσοδα	31
(2.19) Προβλέψεις.....	31
(2.20) Φόρος Εισοδήματος.....	32
(2.21) Παροχές προς το Προσωπικό.....	32
(2.22) Αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις	33
(2.23) Παύση απεικόνισης του χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις.....	33
(2.24) Λειτουργικοί Τομείς	33
(2.25) Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.....	34
(2.26) Κέρδη ανά μετοχή	34
(2.27) Δραστηριότητες θεματοφυλακής	34

(2.28) Μερισίματα	34
(2.29) Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	34
(2.30) Μετοχικό Κεφάλαιο	34
(2.31) Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και συμμετοχικοί τίτλοι.....	35
(2.32) Νέα Πρότυπα και διερμηνείες.....	36
(2.33) Σημαντικές λογιστικές κρίσεις και εκτιμήσεις	46
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	49
4. ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ	51
5. ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ	51
6. ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	52
7. ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	52
8. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	52
9. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	53
10. ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ/(ΕΞΟΔΑ)	53
11. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	54
12. ΦΟΡΟΙ	55
13. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΝΑ ΜΕΤΟΧΗ-ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΙΩΜΕΝΑ	56
14. ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	57
15. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ.....	57
16. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	57
17. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ.....	58
18. ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ.....	59
18.1 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ.....	59
18.2 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ (ΕΚΜΙΣΘΩΤΗΣ).....	59
18.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΑΞΙΑΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	60
18.4 ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ	60
19. ΖΗΜΙΑ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	61
20. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ	61
20.1 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΓΙΑ ΠΩΛΗΣΗ.....	61
20.2 ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΕΣ ΩΣ ΤΗ ΛΗΞΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	62
21. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ.....	62
22. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ.....	63
23. ΑΪΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	65
24. ΙΔΙΟΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ	66
25. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ	69
26. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ.....	69
27. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ.....	70
28. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΕΛΑΤΕΣ	70
29. ΕΚΔΟΘΕΙΣΕΣ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ	71
30. ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ- ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	71
31. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.....	74
31.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ.....	74
31.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΦΑΠΑΕ.....	76

31.3 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	77
32. ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	78
33. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	79
34. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ, ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΟ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΔΑΝΕΙΟ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ, ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ, ΣΩΡΕΥΜΕΝΑ ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ	79
35. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	81
36. ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ.....	81
37. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ.....	81
38. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ.....	82
39. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ.....	82
40. ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	83
40.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΕΚΤΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ.....	83
40.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	84
40.3 ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	84
41. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.....	85
41.1 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ.....	93
41.2 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	98
41.2.1 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΕΤΟΧΩΝ	98
41.2.2 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	98
41.2.3 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ.....	103
41.3 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.....	108
41.3.1 ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	109
41.3.2 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	110
41.3.3 ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	111
41.3.4 ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ	112
41.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.....	113
41.4.1 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ (ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ Ή ΜΗ – ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ – ΑΞΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ)	113
41.4.2 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΙΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	114
41.4.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ	115
41.4.4 ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	116
41.4.4.1 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ	116
41.4.4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ	117
41.4.4.5 ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΠΡΟΣ ΑΞΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ.....	117
41.4.4.6 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	118
41.4.4.7 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΗΦΘΕΝΤΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΤΥΗΣΕΩΝ	118
41.5 ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	119
41.5.1 ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ	119
41.5.2 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ, ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	120
41.5.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ	120
41.6 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ.....	121
41.6.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	121
41.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ	121

41.6.3 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ	122
41.6.4 ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	122
41.6.5 ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	122
41.7 ΕΥΛΟΓΕΣ ΑΞΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	123
42. ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ	125
43. ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΤΗΣ 31 ^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017	128

KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ
Στρατηγού Τόμπρα 3
153 42 Αγία Παρασκευή
Ελλάδα

Τηλέφωνο: +30 210 60 62 100
Φαξ: +30 210 60 62 111

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Προς τους Μετόχους της
ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Έκθεση Ελέγχου επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (η «Τράπεζα») που αποτελούνται από την Ατομική και Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης της 31 Δεκεμβρίου 2017, τις Ατομικές και Ενοποιημένες Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης και Συνολικού Εισοδήματος, Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και Ταμειακών Ροών της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και Σημειώσεις που περιλαμβάνουν περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση της ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και συνάδουν με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Κ.Ν. 2190/1920.

Βάση Γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα της Ελεγκτικής (ΔΠΕ), όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από την Τράπεζα σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Λογιστών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο μας επί των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις άλλες δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Σημαντικότερα Θέματα Ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχό μας επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της τρέχουσας χρήσης. Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων ως σύνολο, και για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

1. Απομείωση δανείων σε πελάτες (ΕΥΡΩ 475 εκατομμύρια)

Σημείωση 18 επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της Τράπεζας. Στη Σημείωση 2.13 αναφέρονται οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές και στις σελίδες 85 έως 90 μαζί με τις Σημειώσεις 41.3 και 41.6 γίνεται γνωστοποίηση του πιστωτικού κινδύνου.

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>Τα δάνεια σε πελάτες αποτιμώνται στην αναπόσβεστη αξία τους μείον απομειώσεις. Η αξία απεικόνισης στις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 μπορεί να είναι ουσιωδώς χαμηλότερη αν δεν εντοπισθούν σωστά τα δάνεια εκείνα που έχουν ένδειξη για απομείωση και αν η ζημία απομείωσης τους δεν έχει εκτιμηθεί σωστά.</p> <p>Η ζημία απομείωσης αντιπροσωπεύει τη βέλτιστη εκτίμηση από τη Διοίκηση για τυχόν ζημίες που έχει υποστεί το χαρτοφυλάκιο δανείων από πελάτες την 31 Δεκεμβρίου 2017. Ο υπολογισμός αυτός γίνεται συλλογικά για χαρτοφυλάκιο δανείων που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά καθώς και σε εξατομικευμένη βάση για δάνεια σημαντικού ύψους. Ο υπολογισμός τόσο της εξατομικευμένης όσο και της συλλογικής απομείωσης περιέχει εγγενώς τη διενέργεια σημαντικών εκτιμήσεων για κάθε πιστωτικό ίδρυμα.</p>	<p>Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες σχετικά με το θέμα αυτό συμπεριέλαβαν την αξιολόγηση των λογιστικών πολιτικών και των μεθοδολογιών που χρησιμοποιήθηκαν από τη Διοίκηση σχετικά με την απομείωση δανείων. Για τα δάνεια όπου η απομείωση διενεργείται εξατομικευμένα, αξιολογήσαμε την καταλληλότητα της μεθοδολογίας εντοπισμού δανείων που πρέπει να εξετασθούν για απομείωση καθώς και εκτίμησης της απομείωσης με βάση ένα δείγμα δανείων από τα χαρτοφυλάκια της Τράπεζας το οποίο επιλέχθηκε συνεκτιμώντας τον πιστωτικό κίνδυνο και το υπόλοιπο του πιστούχου. Η ελεγκτική εργασία μας περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, την αξιολόγηση των προβλεπόμενων ανακτήσιμων ταμειακών ροών, την αξιολόγηση της πιθανότητας πραγματοποίησής τους, την αξιολόγηση της ανακτήσιμης αξίας των εξασφαλίσεων καθώς και την αξιολόγηση των πιθανοτήτων αποπληρωμής από άλλες πηγές.</p>

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>Ο υπολογισμός της απομείωσης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου γίνεται με τη χρήση στατιστικών μοντέλων που λαμβάνουν υπόψη τους, μεταξύ άλλων, την τρέχουσα οικονομική συγκυρία, τις ιστορικές ζημίες και τις υποθέσεις σχετικά με τη ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων των δανείων. Για την απομείωση που διενεργείται σε ατομικό επίπεδο χρειάζεται η διενέργεια εκτιμήσεων ώστε να εντοπισθεί πρώτα ότι υπάρχει ένδειξη απομείωσης και στη συνέχεια να εκτιμηθούν οι αναμενόμενες ροές του δανείου και η αποτίμηση της αξίας των σχετικών εξασφαλίσεων του.</p> <p>Εξαιτίας της σημαντικότητας του μεγέθους των δανείων στις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, της πολυπλοκότητας του υπολογισμού απομείωσης των δανείων από τη Διοίκηση και της υποκειμενικότητας των εκτιμήσεων και κρίσεων που απαιτούνται για τον σκοπό αυτό, θεωρήσαμε ότι η απομείωση των δανείων από πελάτες αποτελεί ένα σημαντικό θέμα ελέγχου.</p>	<p>Συγκρίναμε τις βασικές παραδοχές αναφορικά με τις προβλεπόμενες ανακτήσιμες ταμειακές ροές από τα επιχειρηματικά σχέδια, όπου υπήρχαν, λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό περιβάλλον και την αγορά που δραστηριοποιούνται οι πελάτες αυτοί.</p> <p>Ως προς τη συλλογική απομείωση, που αντιπροσωπεύει ζημίες που έχουν προκύψει αλλά δεν έχουν εντοπισθεί, αξιολογήσαμε την πληρότητα και την ακρίβεια των δανείων που περιλαμβάνονται στα πληροφοριακά συστήματα για τον υπολογισμό της σχετικής απομείωσης, λάβαμε υπόψη την ανάλυση ενηλικίωσης των δανείων καθώς επίσης αξιολογήσαμε τις σημαντικές παραδοχές όπως την πιθανότητα αθέτησης (probability of default) που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της απομείωσης. Αντιπαραβάλαμε τις κύριες παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν με πηγές εκτός Τράπεζας, όπου υπήρχαν.</p> <p>Αξιολογήσαμε κατά πόσο οι γνωστοποιήσεις στις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις αντικατοπτρίζουν κατάλληλα το μέγεθος του πιστωτικού κινδύνου.</p>

2. Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (ΕΥΡΩ 377 εκατομμύρια)

Σημείωση 30 επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της Τράπεζας. Στη Σημείωση 2.20 αναφέρονται οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές σχετικά με το θέμα αυτό.

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>Η αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και ειδικά αυτής που υπολογίζεται επί των φορολογικών ζημιών, επιτρέπεται, στον βαθμό που αναμένονται να υπάρχουν φορολογητέα κέρδη στο μέλλον, για τον συμψηφισμό αυτών των ζημιών. Η αξιολόγηση της επάρκειας μελλοντικών φορολογητέων κερδών απαιτεί την άσκηση κρίσης και τη διενέργεια εκτιμήσεων και προβλέψεων που στηρίζονται σε εγκεκριμένα επιχειρηματικά σχέδια αναφορικά με την πραγματοποίηση φορολογητέων κερδών στο μέλλον.</p> <p>Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει σημαντικές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, η ανακτησιμότητα των οποίων βασίζεται σε υποκειμενικές εκτιμήσεις, οι οποίες ενέχουν αβεβαιότητα και για τον λόγο αυτό θεωρήσαμε ότι η ανακτησιμότητα της φορολογικής απαίτησης αποτελεί ένα σημαντικό θέμα ελέγχου.</p>	<p>Η ελεγκτική μας προσέγγιση συμπεριλάμβανε την αρωγή εξειδικευμένων στελεχών μας στα φορολογικά θέματα για να εκτιμήσουν τη φορολογική θέση της Τράπεζας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017. Εξετάσαμε κριτικά τις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων έναντι μελλοντικών φορολογικών κερδών, λαμβάνοντας υπόψη τη φορολογική νομοθεσία.</p> <p>Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα των παραδοχών για την πραγματοποίηση φορολογικών κερδών στο μέλλον με βάση το επιχειρηματικό και φορολογικό σχέδιο της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης της ακρίβειας ιστορικά των προϋπολογιστικών στοιχείων της Τράπεζας.</p> <p>Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα των σχετικών γνωστοποιήσεων στις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις .</p>

3. Μεταβίβαση χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων – Αποαναγνώριση περιουσιακών στοιχείων και αποτίμηση

Στη Σημείωση 2.3, 2.6 και 2.23 αναφέρονται οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές σχετικά με το θέμα αυτό. Στη Σημείωση 18.4 επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της Τράπεζας αναφέροντας πληροφορίες για την μεταβίβαση ενώ στη Σημείωση 41.7 αναφέρονται οι γνωστοποιήσεις για την εύλογη αξία.

Σημαντικό θέμα ελέγχου	Πώς εξετάστηκε το θέμα κατά τον έλεγχό μας
<p>Η Τράπεζα, κατ' εφαρμογή του Νόμου 3156/2003, μεταβίβασε δάνεια (συνολικού ποσού ΕΥΡΩ 1,3 δις περίπου) σε εταιρεία ειδικού σκοπού, μέσω τιτλοποίησης του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου.</p> <p>Χρειάστηκε σημαντική άσκηση κρίσης από την πλευρά της Διοίκησης αναφορικά με το αν μπορεί να αποαναγνωρίσει τα δάνεια αυτά από τα περιουσιακά στοιχεία της βασιζόμενη αν η Τράπεζα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έχει μεταφέρει τα οφέλη και τους κινδύνους από το συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο, - Έχει απωλέσει τον έλεγχο επί των δανείων αυτών. <p>Επίσης, ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας του ομολόγου (ΕΥΡΩ 525 εκατ. περίπου) που προέκυψε από την τιτλοποίηση αυτή ενέχει σημαντικές εκτιμήσεις από τη Διοίκηση. Λόγω των ανωτέρω, θεωρούμε το θέμα αυτό ως ένα σημαντικό θέμα ελέγχου.</p>	<p>Για την αξιολόγηση της θέσης της Τράπεζας αναφορικά με την μεταφορά των δανείων διενεργήσαμε τις εξής διαδικασίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Εξετάσαμε τα συμβατικά έγγραφα σχετικά με τη μεταβίβαση των δανείων για να διαπιστώσουμε αν πληρούνται τα κριτήρια των ΔΠΧΑ όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με το θέμα αυτό. — Αναλύσαμε τους συμβατικούς όρους της μεταβίβασης ώστε να εξετάσουμε εάν η Τράπεζα έχει απωλέσει τον έλεγχο στα δάνεια αυτά. <p>Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες σχετικά με την αποτίμηση σε εύλογη αξία του ομολόγου που προέκυψε από την εν λόγω συναλλαγή περιλάμβαναν την αρωγή των εσωτερικών εμπειρογνομώνων μας σε θέματα αποτίμησης. Επίσης έγινε αξιολόγηση των παραδοχών της Διοίκησης για την μέθοδο αποτίμησης του Ομολόγου και κυρίως των παραδοχών που αφορούν την εισπραξιμότητα των ροών από το ομόλογο.</p> <p>Επιπλέον εξετάσαμε τις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με την εκτίμηση της ότι δεν απαιτείται ενοποίηση της εταιρείας ειδικού σκοπού στην οποία μεταβιβάστηκε το εν λόγω χαρτοφυλάκιο δανείων και αξιολογήσαμε τις τυχόν εκτιμήσεις της. Επίσης, εξετάσαμε την επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων για αυτή τη συναλλαγή στις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.</p>

Άλλες Πληροφορίες

Η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην «Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων», στις Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και στις Γνωστοποιήσεις του Ν. 4374/2016 όπως εμπεριέχονται στην προβλεπόμενη από τον Ν. 3556/2007 Ετήσια Οικονομική Έκθεση αλλά δεν περιλαμβάνουν τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και την Έκθεση Ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας ή αλλιώς φαίνονται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνη της Διοίκησης και των Υπευθύνων για τη Διακυβέρνηση επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και τις σχετικές κανονιστικές απαιτήσεις του Κ.Ν. 2190/1920, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες ελέγχου, που η Διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Τράπεζας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η Διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Τράπεζα ή να διακόψει τη δραστηριότητά της ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση έχουν την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Τράπεζας.

Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη, είτε σε λάθος, και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λαμβάνονται με βάση αυτές τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις .

Στα πλαίσια του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου.
- Κατανοούμε τις εσωτερικές δικλίδες ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό τον σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό τη διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου της Τράπεζας.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Καταλήγουμε σε συμπέρασμα για την καταλληλότητα της χρήσης από τη Διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το αν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Τράπεζας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της. Αν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων ή, αν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματα μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Τράπεζα να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Αποκτούμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας για την έκφραση γνώμης επί αυτών των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου αυτών των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις εσωτερικές δικλίδες ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε σε αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας, και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της τρέχουσας χρήσης και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή, εκτός εάν νόμος ή κανονισμός αποκλείει τη δημοσιοποίηση ενός θέματος ή όταν, σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις, διαπιστώσουμε ότι ένα θέμα δε θα έπρεπε να γνωστοποιηθεί με την έκθεση μας, διότι ενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο θα αναμενόταν εύλογα ότι οι αρνητικές επιπτώσεις θα υπερτερούσαν από τα οφέλη δημοσίου συμφέροντος μιας τέτοιας δημοσιοποίησης.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1. Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή. Κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του Άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

- α) Στην Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43ββ του Κ.Ν. 2190/1920.
- β) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες απαιτήσεις του άρθρου 43^α και 107^Α και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 43ββ του Κ.Ν. 2190/1920

και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

γ) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Τράπεζα και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδη σφάλματα στην Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας με ημερομηνία 13 Μαρτίου 2018 που προβλέπεται από το άρθρο 11 του Κανονισμού αριθ.537/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

3. Παροχή μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Τράπεζα και τις θυγατρικές εταιρείες μη ελεγκτικές υπηρεσίες οι οποίες απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού αριθ.537/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Επίσης παραμείναμε ανεξάρτητοι από την Τράπεζα κατά τη διενέργεια του ελέγχου μας.

Οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Τράπεζα και στις θυγατρικές της εταιρείες, κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 11 των Ατομικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

4. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές της Τράπεζας με την από 28 Απριλίου 2009 απόφαση της Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων. Έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μια συνολική περίοδο 9 ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Αθήνα, 15 Μαρτίου 2018

ΚΡΜΓ Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ

ΑΜ ΣΟΕΛ 114

Χαράλαμπος Συρούνης
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής,
Εταίρος Ανάθεσης
ΑΜ ΣΟΕΛ 19071

Ιωάννης Αχείλας
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 12831

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Σημ.	Όμιλος		Τράπεζα	
		Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2017	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2016	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2017	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2016
Τόκοι και συναφή έσοδα	4	137.302	143.085	137.302	143.080
Μείον : Τόκοι και συναφή έξοδα	5	(50.310)	(56.391)	(50.369)	(56.538)
Καθαρά έσοδα από τόκους		86.992	86.695	86.933	86.542
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	6	20.475	16.110	18.838	13.805
Μείον : Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	7	(9.849)	(5.216)	(9.989)	(5.742)
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες		10.626	10.894	8.850	8.063
Κέρδη / (ζημιές) από χρηματοοικονομικές πράξεις	8	1.334	3.317	1.072	3.327
Κέρδη / (ζημιές) από πράξεις του επενδυτικού χαρτοφυλακίου	9	155	606	155	606
Κέρδος από μεταβίβαση χαρτοφυλακίου μέσω τιτλοποίησης	18.4	70.000	0	70.000	0
Λοιπά έσοδα / (έξοδα)	10	(2.478)	2.715	(2.481)	2.829
Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες		166.629	104.227	164.528	101.367
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	11	(38.554)	(53.264)	(38.041)	(51.209)
Γενικά λειτουργικά έξοδα	11	(31.051)	(32.374)	(30.276)	(30.806)
Αποσβέσεις	11	(6.511)	(6.205)	(6.447)	(6.117)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων		(76.116)	(91.843)	(74.764)	(88.131)
Κέρδη προ φόρων και προβλέψεων		90.513	12.384	89.764	13.236
Ζημιές απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	19	(73.500)	(40.000)	(73.500)	(40.000)
Ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών μέσων εκτός δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	19	0	(96)	0	(96)
Απομείωση λοιπών στοιχείων ενεργητικού	11	(14.925)	(12.421)	(14.625)	(13.411)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	22	(953)	(2.198)	-	-
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρου εισοδήματος		1.134	(42.331)	1.639	(40.271)
Μείον : φόρος εισοδήματος	12	(704)	(7.498)	(583)	(6.875)
Κέρδη / (ζημιές) χρήσης μετά φόρων		430	(49.829)	1.056	(47.145)
<u>Κατανέμονται σε:</u>					
Ιδιοκτήτες μητρικής		430	(49.656)	-	-
Δικαιώματα μειοψηφίας		(0)	(173)	-	-
Κέρδη / (ζημιές) της περιόδου ανά μετοχή - βασικά και μειωμένα (σε €)	13	(0,0051)	(0,0259)	(0,0048)	(0,0248)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2017	31/12/2016	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2017	31/12/2016
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου μετά φόρου εισοδήματος που αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων	430	(49.829)	1.056	(47.145)
Ποσά που αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων				
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση επενδύσεων	5.746	1.985	5.746	1.985
Φόρος εισοδήματος	(1.666)	(576)	(1.666)	(576)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων				
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημίες) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών	(4.882)	2.978	(4.875)	2.962
Φόρος εισοδήματος	1.416	(864)	1.414	(859)
Σύνολο αποτελεσμάτων μετά το φόρο εισοδήματος που καταχωρήθηκαν απ'ευθείας στην καθαρή θέση	614	3.524	619	3.512
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	1.044	(46.305)	1.675	(43.633)
Κατανέμονται σε:				
Ιδιοκτήτες μητρικής	1.044	(46.133)	-	-
Δικαιώματα μειοψηφίας	(0)	(173)	-	-

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

(Ποσά σε χιλ. €)		Όμιλος		Τράπεζα	
Ενεργητικό	Σημ.	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	14	38.473	43.362	38.471	43.361
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	15	2.698	4.879	2.690	4.870
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απαιτήσεις	17	190	84	190	84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	16	3.536	2.613	3.536	2.510
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	18	2.192.074	2.776.959	2.192.074	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	20.1	573.147	50.737	573.147	50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	20.2	9.899	10.115	9.899	10.115
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	21	0	0	2.926	11.806
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	22	6.757	9.907	7.702	7.749
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	24	28.716	28.595	28.629	28.424
Επενδύσεις σε ακίνητα	25	58.047	56.369	58.047	56.369
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	23	46.668	43.515	46.635	43.488
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	30	376.402	377.243	376.718	377.553
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	26	223.764	200.773	223.252	199.225
Σύνολο ενεργητικού		3.560.371	3.605.149	3.563.918	3.613.250
Υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	27	943.451	1.025.342	943.451	1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	28	1.924.131	1.892.750	1.932.425	1.906.224
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	17	122	236	122	236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	31	14.269	6.606	14.227	6.543
Λοιπές προβλέψεις	32	27.457	28.298	27.119	29.491
Λοιπές υποχρεώσεις	33	18.236	18.011	17.537	16.880
Σύνολο υποχρεώσεων		2.927.667	2.971.244	2.934.881	2.984.716
Ίδια Κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	34	701.806	701.806	701.806	701.806
Μετοχικό κεφάλαιο (προνομιούχες μετοχές)	34	100.200	100.200	100.200	100.200
Αποθεματικά	35	246.609	246.052	246.399	245.780
Σωρευμένες ζημιές	34	(415.910)	(415.414)	(419.368)	(419.253)
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων ιδιοκτητών μητρικής		632.705	632.644	629.037	628.533
Δικαιώματα μειοψηφίας	34	(0)	1.261	0	0
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		632.705	633.905	629.037	628.533
Σύνολο Υποχρεώσεων και Ιδίων Κεφαλαίων		3.560.371	3.605.149	3.563.918	3.613.250

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 – ΟΜΙΛΟΣ

Όμιλος

(Ποσά σε χιλ. €)	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ		Λοιπά Αποθεματικά	Σωρευμένα κέρδη/ζημιές	Δικαιώματα		
	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (ΚΟΙΝΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)			Μειοψηφίας	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	
Υπόλοιπα 1/1/2016	701.806	100.200	(10.094)	(365.447)	678.777	1.433	680.210
Ζημιές της περιόδου				(49.656)	(49.656)	(173)	(49.829)
Στοιχεία συνολικών εσόδων							
Αξίογραφα διαθέσιμα προς πώληση: αποτίμηση			2.680		2.680		2.680
Αξίογραφα διαθέσιμα προς πώληση: μεταφορά στο αποτέλεσμα			(696)		(696)		(696)
Αναλογιστικά κέρδη(ζημιές) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών			2.978		2.978		2.978
Φόρος εισοδήματος			(1.439)		(1.439)		(1.439)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	0	0	3.524	0	(46.133)	(173)	(46.305)
Τακτικό αποθεματικό				11	0		0
Αγορά μετοχών θυγατρικής				(11)	0		(0)
Δημιουργία αποθεματικού απαλλαγής φόρου ενδομνημικών μερισμάτων				300	0		0
Υπόλοιπα 31/12/2016	701.806	100.200	(6.571)	252.623	632.644	1.261	633.905

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017 - ΟΜΙΛΟΣ

Όμιλος

	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ		Λοιπά Αποθεματικά	Σωρευμένα κέρδη/ζημιές	Σύνολα	Δικαιώματα Μειοψηφίας	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	Μετοχικό κεφάλαιο (προνομιούχες μετοχές)					
Υπόλοιπα 1/1/2017	701.806	100.200	(6.571)	252.623	632.644	1.261	633.905
Κέρδη της περιόδου				430	430	(0)	430
Στοιχεία συνολικών εσόδων							
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση: αποτίμηση			6.094		6.094		6.094
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση: μεταφορά στο αποτέλεσμα			(348)		(348)		(348)
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών			(4.882)		(4.882)		(4.882)
Φόρος εισοδήματος			(251)		(251)		(251)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	0	0	614	0	1.044	(0)	1.044
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών				(57)	187	(1.261)	(1.074)
Μεταβολή από αναλογιστικά προγράμματα				(1.171)	(1.171)		(1.171)
Υπόλοιπα 31/12/2017	701.806	100.200	(5.957)	252.566	632.705	(0)	632.705

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 – ΤΡΑΠΕΖΑ

Τράπεζα

(Ποσά σε χιλ. €)	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ		Λοιπά αποθεματικά	Σωρευμένα κέρδη(ζημιές)	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (ΚΟΙΝΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ)			
Υπόλοιπα 1/1/2016	701.806	100.200	(10.077)	252.045	672.166
Ζημιές της περιόδου				(47.145)	(47.145)
Στοιχεία συνολικών εσόδων					
Αξόγραφα διαθέσιμα προς πώληση: αποτίμηση			2.680		2.680
Αξόγραφα διαθέσιμα προς πώληση: μεταφορά στο αποτέλεσμα			(696)		(696)
Αναλογιστικά κέρδη(ζημιές) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών			2.962		2.962
Φόρος εισοδήματος			(1.435)		(1.435)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	0	0	3.512	0	(43.633)
Δημιουργία αποθεματικού απαλλαγής φόρου ενδομικλών μερισμάτων				300	0
Υπόλοιπα 31/12/2016	701.806	100.200	(6.565)	252.345	628.533

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017 – ΤΡΑΠΕΖΑ

Τράπεζα

(Ποσά σε χιλ. €)	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ		Λοιπά Αποθεματικά	Σωρευμένα κέρδη/ζημιές	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
	ΜΕΤΟΧΙΚΟ κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	ΜΕΤΟΧΙΚΟ κεφάλαιο (προνομιούχες μετοχές)			
Υπόλοιπα 1/1/2017	701.806	100.200	(6.565)	252.345	628.533
Ζημιές της περιόδου				1.056	1.056
Στοιχεία συνολικών εσόδων					
Αξίογραφα διαθεσίμα προς πώληση: αποτίμηση			6.094		6.094
Αξίογραφα διαθεσίμα προς πώληση: μεταφορά στο αποτέλεσμα			(348)		(348)
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών			(4.875)		(4.875)
Φόρος εισοδήματος			(253)		(253)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	0	0	619	1.056	1.675
Μεταβολή από αναλογιστικά προγράμματα				(1.171)	(1.171)
Υπόλοιπα 31/12/2017	701.806	100.200	(5.946)	252.345	629.037

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες				
Τόκοι και συναφή έσοδα	122.399	145.321	122.399	145.315
Εισπράξεις από πελάτες	0	(25)	0	0
Τόκοι έξοδα	(47.126)	(62.826)	(47.185)	(62.973)
Έσοδα μερισμάτων	24	58	24	208
Έσοδα προμηθειών	16.490	16.557	14.854	14.169
Έξοδα προμηθειών	(11.157)	(5.216)	(11.297)	(5.742)
Κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις (Ζημιές) από απομείωση συμμετοχής σε συνδεδεμένες εταιρείες	1.016	3.791	1.016	3.791
Λοιπά έσοδα	1.737	1.536	1.734	1.753
Πληρωμές σε υπαλλήλους και προμηθευτές	(69.952)	(85.089)	(68.365)	(81.895)
Φόροι πληρωθέντες	(342)	(1.861)	(0)	(1.136)
Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τις μεταβολές των λογαριασμών που σχετίζονται με λειτουργικές δραστηριότητες	13.090	12.247	12.903	12.251
Μεταβολές σε λειτουργικά στοιχεία κατάστασης οικονομικής θέσης				
Καθαρή (αύξηση) / μείωση εμπορικών αξιογράφων	(810)	4.011	(912)	4.011
Καθαρή (αύξηση) / μείωση χορηγήσεων	(24.919)	(59.071)	(24.919)	(59.071)
Καθαρή (αύξηση) / μείωση χορηγήσεων από μεταβίβαση δανειακού χαρτοφυλακίου	525.000	0	525.000	0
Καθαρή (αύξηση) / μείωση σε λοιπά περιουσιακά στοιχεία	(9.757)	33.855	(10.796)	33.338
Καθαρή αύξηση / (μείωση) σε τοποθετήσεις άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων	(81.892)	241.574	(81.892)	241.574
Καθαρή αύξηση / (μείωση) καταθέσεων πελατών και συναφών υποχρεώσεων	31.381	(249.753)	26.201	(251.161)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) άλλων υποχρεώσεων	(3.361)	(2.508)	(5.737)	(664)
Σύνολο μεταβολών σε λειτουργικά στοιχεία κατάστασης οικονομικής θέσης	435.642	(31.891)	426.946	(31.973)
Καθαρή ταμιακή ροή από λειτουργικές δραστηριότητες	448.732	(19.645)	439.849	(19.722)
Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες				
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων	(7.434)	(9.602)	(7.416)	(9.591)
Αγορές ιδιοχρησιμοποιούμενων ενσώματων παγίων στοιχείων	(2.547)	(1.570)	(2.544)	(1.447)
Αποτέλεσμα από πώληση ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	17	41	0	0
Αγορές χρεογράφων χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση	(41.275)	(4.112)	(41.275)	(4.112)
Πωλήσεις λήξεις χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση	50.194	19.535	50.194	19.535
Τίμημα από μεταβίβαση μη εξυπηρετούμενων δανείων	70.000	0	70.000	0
Αγορές επενδυτικών χρεογράφων διακρατούμενων ως τη λήξη	(9.891)	0	(9.891)	0
Απόκτηση χρεογράφων από μεταβίβαση δανειακού χαρτοφυλακίου	(525.000)	0	(525.000)	0
Λήξεις επενδυτικών χρεογράφων διακρατούμενων ως τη λήξη	10.087	0	10.087	0
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες	0	(0)	8.880	(0)
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες	47	4.453	47	4.453
Καθαρή ταμιακή ροή από επενδυτικές δραστηριότητες	(455.802)	8.745	(446.919)	8.838
Καθαρή ταμιακή ροή από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	0	0	0	0
Καθαρή αύξηση / (μείωση) ταμείου και ταμιακών ισοδυνάμων	(7.070)	(10.900)	(7.070)	(10.884)
Ταμείο και ταμιακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης	48.241	59.141	48.231	59.116
Ταμείο και ταμιακά ισοδύναμα τέλους περιόδου	41.171	48.241	41.161	48.231

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Ο Όμιλος εταιριών της Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία, «ο Όμιλος», δραστηριοποιείται κυρίως στο χρηματοοικονομικό τομέα παρέχοντας ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε ιδιώτες και επιχειρήσεις.

Ο Όμιλος της Attica Bank, εκτός από την μητρική εταιρεία (η «Τράπεζα»), περιλαμβάνει τρεις (3) θυγατρικές εταιρείες, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και απασχολεί 787 άτομα. Τα καταστήματα της Τράπεζας κατά την 31/12/2017 ανέρχονταν σε 55. Πέραν των θυγατρικών ο Όμιλος περιλαμβάνει δύο (2) συγγενείς εταιρείες.

Η μητρική εταιρεία του Ομίλου είναι η Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία, «η Τράπεζα», η οποία είναι Ανώνυμη Εταιρεία και είναι καταχωρημένη στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο με αριθμό 255501000 (πρώην Αριθμός Μητρώου Ανωνύμων Εταιρειών (ΑΡΜΑΕ) 6067/06/Β/86/06), είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, η διεύθυνση της έδρας της είναι Ομήρου 23 Τ.Κ. 106-72 Αθήνα και η αρμόδια περιφέρεια είναι η Περιφέρεια Αττικής. Η ίδια περιφέρεια είναι αρμόδια και για τις λοιπές εταιρείες του Ομίλου.

Οι ατομικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις (οι «οικονομικές καταστάσεις») έχουν εγκριθεί για δημοσίευση από το Διοικητικό Συμβούλιο της 15^{ης} Μαρτίου 2018, και υπόκεινται στην οριστική έγκριση της ετήσιας τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, η οποία θα διεξαχθεί την 22/05/2018.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας κατά την ημερομηνία έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων της 31/12/2017 έχει ως εξής:

Παναγιώτης Β. Ρουμελιώτης	Πρόεδρος Δ.Σ., μη εκτελεστικό μέλος
Θεόδωρος Ν. Πανταλάκης	Διευθύνων Σύμβουλος, εκτελεστικό μέλος
Αθανάσιος Χ. Τσάδαρης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, εκτελεστικό μέλος
Ιωάννης Εμ. Τσακίρακης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, εκτελεστικό μέλος
Χαράλαμπος Σ. Μπριλάκης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Γεώργιος Ν. Παναγιώτου	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Γεώργιος Ηρ. Βλαχάκης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Ιωάννης Σ. Μαρμαγγιόλης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Αθανάσιος Δ. Σταθόπουλος	Μη εκτελεστικό μέλος
Δημήτριος Γ. Τζαννίνης	Μη εκτελεστικό μέλος
Σταύρος Γ. Παπαγιαννόπουλος	Μη εκτελεστικό μέλος
Ζαχαρούλα Δ. Παπαθεοδώρου	Μη εκτελεστικό πρόσθετο μέλος, Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008

Τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των λοιπών εταιρειών που απαρτίζουν τον Όμιλο και συμπεριλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις, αναφέρονται στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις τους. Στις καταστάσεις των εταιρειών του Ομίλου αναφέρονται και οι τακτικοί ελεγκτές που έχουν εκλεγεί για τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης 2017, όπως επίσης και η διεύθυνση διαδικτύου των εταιρειών του Ομίλου.

Η μετοχή της Attica Bank, επιπλέον του Γενικού Δείκτη Τιμών Χ.Α. (ΓΔ) συμμετέχει στους ακόλουθους δείκτες του Χρηματιστηρίου Αθηνών: Δείκτης όλων των μετοχών (ΔΟΜ), FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. Τραπεζικός Δείκτης, FTSE/Χ.Α. Τράπεζες, FTSE/Χ.Α. Mid Cap, FTSE/Χ.Α. Δείκτης Αγοράς και Δείκτης Συνολικής Απόδοσης Γενικού (ΣΑΓΔ).

Σε ό,τι αφορά στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, η ενημέρωση σχετικά με τις δημοσιευμένες Οικονομικές Καταστάσεις ανά χρήση μπορεί να αντληθεί από τους παρακάτω ιστότοπους:

Εταιρεία

Ιστότοπος δημοσίευσης Οικονομικών Καταστάσεων

AtticaBank Properties Ανώνυμη
Εταιρία Διαχείρισης Ακινήτων

<http://www.atticabankproperties.gr/index.php/topics/category/36>

Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ

<http://www.atticawealth.gr/Default.asp?Static=110>

Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων
Ομίλου Attica Bank

<https://www.atticabank.gr/el/investors/investor-financial-results/group-companies>

2. ΚΥΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

(2.1) Αρχές παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου, έχουν συνταχθεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α) όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση το χαρτοφυλάκιο των διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που κατέχονται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, όλα τα συμβόλαια παραγώγων όπως επίσης και τα ενσώματα πάγια (γήπεδα-οικόπεδα), καθώς και οι επενδύσεις σε ακίνητα, που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Επίσης οι υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών προσωπικού έχουν αναγνωρισθεί σύμφωνα με την παρούσα αξία της υποχρέωσης.

Τα ποσά που περιλαμβάνονται στις παρούσες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε χιλιάδες ευρώ, το οποίο είναι το νόμισμα βάσης του Ομίλου, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά στις επιμέρους σημειώσεις.

Τα συγκριτικά μεγέθη αναπροσαρμόζονται, όπου απαιτείται, για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση της τρέχουσας χρήσης.

Η σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α), απαιτεί τη διενέργεια εκτιμήσεων και υιοθέτηση παραδοχών, οι οποίες είναι δυνατό να επηρεάσουν τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων, καθώς επίσης και τα ποσά των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου. Για περαιτέρω ανάλυση παραπέμπουμε στην Σημείωση (2.33).

(2.2) Συνέχιση Δραστηριότητας

Ο Όμιλος, για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων της 31 Δεκεμβρίου 2017, βασίστηκε στην αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας ('going concern'). Για την εφαρμογή της εν λόγω αρχής ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις καθώς και τους κινδύνους που απορρέουν από το χρηματοοικονομικό περιβάλλον και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τη διαμόρφωση, στο προσεχές μέλλον, των τάσεων και του οικονομικού κλίματος μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται. Οι κυριότεροι παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την εφαρμογή της εν λόγω αρχής σχετίζονται κυρίως με το οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα και διεθνώς, όσο και με τα επίπεδα ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος.

Ταυτόχρονα, η επιτυχής και εντός των προβλεπόμενων χρονικών ορίων ολοκλήρωση της 3^{ης} αξιολόγησης του 3^{ου} προγράμματος οικονομικής σταθεροποίησης, οδήγησε στην περαιτέρω εμπέδωση της εμπιστοσύνης στην προοπτική οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Κατά την τρέχουσα φάση, βρίσκεται σε διαδικασία η 4^η και τελευταία αξιολόγηση του 3^{ου} προγράμματος.

Αναφορικά με την Τράπεζα, η επιτυχής ολοκλήρωση της διαδικασίας πώλησης του junior note έναντι 70 εκατ. ευρώ κάλυψε το κενό που είχε προκύψει από την Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης (AQR) που διενήργησε η Τράπεζα της Ελλάδος. Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ανέρχεται πλέον σε 14,7%.

Ταυτόχρονα, κατά την τρέχουσα χρήση ο Όμιλος κατέγραψε οριακά κέρδη, σημειώνοντας όμως σημαντική αύξηση των κερδών προ φόρων και προβλέψεων (μη λαμβάνοντας υπόψη το κέρδος των 70 εκατ. ευρώ), τα οποία ανήλθαν για το 2017 σε περίπου 21 εκατ. ευρώ έναντι 12 εκατ. ευρώ περίπου της συγκριτικής χρήσης 2016.

Οι αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει ο Όμιλος και η Τράπεζα είναι:

1. Το επίπεδο ρευστότητας
2. Η αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών.

Συγκεκριμένα ως προς το επίπεδο ρευστότητας, ο Όμιλος εμφανίζει σημαντική εξάρτηση από τον μηχανισμό παροχής έκτακτης ρευστότητας (ELA), η οποία κατά την 31/12/2017 ανέρχεται σε 915 εκατ. ευρώ καθώς και από λοιπά πιστωτικά ιδρύματα χρηματοδότηση ύψους 14 εκατ. ευρώ. Θα πρέπει όμως να αναφερθεί ότι η εν λόγω εξάρτηση εμφανίζει μείωση κατά 86 εκατ. ευρώ σε σχέση με την 31/12/2016. Επιπρόσθετα, από τις αρχές του 2018, η Τράπεζα αντλεί ρευστότητα από την ΕΚΤ ύψους 25 εκατ. ευρώ μειώνοντας ισόποσα την εξάρτηση από τον ELA. Για την άντληση της εν λόγω ρευστότητας έχουν δοθεί ως ενέχυρο αξιόγραφα ονομαστικής αξίας 48,5 εκατ. ευρώ, και ευχέρεια ανάληψης 26,1 εκατ. ευρώ. Τέλος αναφορικά με τις καταθέσεις από πελάτες σε σύγκριση με την 31/12/2016 σημειώνεται αύξηση κατά 1,7%. Από το συνολικό υπόλοιπο των καταθέσεων

ποσοστό 51,2% αφορούν σε προθεσμιακές καταθέσεις. Σημειώνεται ότι από 1/1/2018 μέχρι και την 12/3/2018 οι καταθέσεις παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις. Ο δανεισμός από τον Ε.Λ.Α. ανέρχεται σε 883 εκατ. ευρώ μειωμένος σε σχέση με την 31/12/2017 κατά 32 εκατ. ευρώ. Με βάση τα διαθέσιμα ενέχυρα η δυννητική επιπρόσθετη ρευστότητα κατά την 12/3/2018 ανέρχεται σε 313 εκατ. ευρώ, έναντι 272 εκατ. ευρώ κατά την 31/12/2017.

Κατά τη διαδικασία της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης οι μέτοχοι ενέκριναν την επικείμενη αύξηση κεφαλαίου, μέχρι του ποσού των 198 εκατ. ευρώ, προκειμένου να ενισχυθεί κεφαλαιακά η τράπεζα, να στηριχθεί η ανάπτυξη της σε υγιείς βάσεις και να αποπληρωθούν οι προνομιούχες μετοχές του Δημοσίου, ύψους 100 εκατ. ευρώ.

Με βάση τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη την κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου, που είναι πάνω από το ελάχιστο όριο, τη σταθεροποίηση της ρευστότητας, την αναμενόμενη συνέχιση της πρόσβασης στο μηχανισμό άντλησης ρευστότητας του ευρωσυστήματος, την επιτυχή ολοκλήρωση μεταβίβασης χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων, την 2η τιτλοποίηση και την επικείμενη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, ο Όμιλος θεωρεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της αρχής της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων.

(2.3) Ενοποιημένοι Λογαριασμοί - Θυγατρικές

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις συμπεριλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, των θυγατρικών εταιριών, των συγγενών εταιριών καθώς και κοινοπραξιών, που αναφέρονται μαζί ως ο «Όμιλος». Όλες οι θυγατρικές εταιρίες προετοιμάζουν τις οικονομικές καταστάσεις τους για σκοπούς ενοποίησης σύμφωνα με την ημερομηνία κλεισίματος των Οικονομικών Καταστάσεων της μητρικής εταιρείας.

Θυγατρικές είναι εκείνες οι εταιρίες στις οποίες η Τράπεζα είτε συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό μεγαλύτερο από το μισό των δικαιωμάτων ψήφου ή ασκεί δεσπόζουσα επιρροή στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Θυγατρικές είναι οι εταιρείες εκείνες που ελέγχονται από τον Όμιλο. Έλεγχος υπάρχει, όταν η Τράπεζα είναι εκτεθειμένη και έχει δικαιώματα πάνω στις μεταβαλλόμενες αποδόσεις από την επένδυσή της στη θυγατρική. Ο Όμιλος επανεκτιμά το βαθμό ελέγχου κάθε φορά που υπάρχει κάποια αλλαγή στους όρους που επηρεάζουν τον έλεγχο.

Ο Όμιλος συμμετέχει σε εταιρείες ειδικού σκοπού κυρίως για θέματα τιτλοποίησης, όπου οι εταιρείες αυτές έχουν καθορισμένο τρόπο λειτουργίας. Ο Όμιλος εξετάζει τους όρους αυτούς για να αποφασίσει αν είναι εκτεθειμένος σε τυχόν μεταβαλλόμενες αποδόσεις ή παρέχει κάποια εγγύηση σε αυτά. Οι βασικές αποφάσεις κρίνονται, όταν τίθεται θέμα αντικατάστασης απαίτησης. Κατά συνέπεια η απόφαση για ποια από τα οχήματα αυτά θα περιληφθούν ή όχι στον Όμιλο εξαρτάται από το ποιος καθορίζει τις διοικητικές αποφάσεις που θα επηρεάσουν την απόδοση των εταιριών αυτών.

Όλες οι θυγατρικές εταιρίες έχουν ενοποιηθεί με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης. Η Τράπεζα ενοποιεί όλες τις θυγατρικές εταιρίες από την ημερομηνία απόκτησης ελέγχου, μέχρι την ημερομηνία απώλειας του ελέγχου. Από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις έχουν απαλειφθεί οι επιδράσεις των συναλλαγών μεταξύ των εταιριών του Ομίλου. Επίσης, για τις εταιρίες ειδικής δομής, ο Όμιλος αξιολογεί εάν λειτουργεί ως εκπρόσωπος ή εντολέας βάσει του εύρους της εξουσίας λήψης αποφάσεων που διαθέτει επί των δραστηριοτήτων της εταιρίας, των δικαιωμάτων τρίτων καθώς και του βαθμού έκθεσής του σε μεταβλητότητα αποδόσεων από την ανάμειξη του με την εταιρία.

(2.4) Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Συγγενείς είναι οι εταιρίες στις οποίες το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου κυμαίνεται μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου, και επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή αλλά δεν τις ελέγχει. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες ενσωματώνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο, μία επένδυση σε συγγενή εταιρεία καταχωρείται αρχικά στην αξία κτήσης της.

Η αναλογία του Ομίλου στα μεταγενέστερα της επένδυσης κέρδη ή ζημιές των συγγενών εταιριών λογίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεων. Το σωρευτικό ποσό των κινήσεων προσαρμόζει την μεταφερόμενη αξία της επένδυσης μείον τυχόν απομείωση. Όταν όμως η αναλογία στις ζημιές μιας συγγενούς εταιρείας ισούται ή υπερβαίνει την αξία συμμετοχής της στην συγγενή εταιρεία, ο Όμιλος σταματά να αναγνωρίζει περαιτέρω ζημιές εκτός αν έχει αναλάβει σχετική υποχρέωση ή διενεργεί πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς εταιρείας.

Ο Όμιλος εφαρμόζει το πρότυπο Δ.Π.Χ.Α. 11, αντικείμενο του οποίου είναι η λογιστική απεικόνιση συμμετοχών σε επιχειρηματικά σχήματα που τελούν υπό κοινό έλεγχο (joint arrangements). Όλα τα σχήματα υπό κοινό έλεγχο στα οποία ο Όμιλος συμμετέχει και έχει από κοινού έλεγχο είναι κοινοπραξίες (joint ventures), τις οποίες αποτιμά με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

(2.5) Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Το συναλλακτικό νόμισμα του Ομίλου είναι το Ευρώ (€).

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο συναλλακτικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν τις ημερομηνίες διενέργειας των εκάστοτε συναλλαγών. Τα εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα νομισματικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις μετατρέπονται στο συναλλακτικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν την ημερομηνία κλεισίματος της οικονομικής θέσης. Οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή των μη νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αποτελούν ένα συστατικό στοιχείο της μεταβολής της εύλογης αξίας τους. Για ένα μη νομισματικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, όπως ένα στοιχείο που έχει ταξινομηθεί στο χαρτοφυλάκιο «εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων», οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων. Ενώ αντίθετα για ένα μη νομισματικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, όπως μία μετοχή, το οποίο έχει ταξινομηθεί ως διαθέσιμο για πώληση οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται κατευθείαν στα ίδια κεφάλαια μέχρι την πώληση του μη νομισματικού χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

(2.6) Επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ο Όμιλος ταξινομεί τις επενδύσεις του σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ως διακρατούμενες μέχρι τη λήξη, διαθέσιμες για πώληση και στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η απόφαση για την ταξινόμηση των επενδύσεων λαμβάνεται κατά την απόκτησή τους.

Αρχικά όλες οι επενδύσεις καταχωρούνται με βάση την ημερομηνία συναλλαγής και αποτιμώνται στην αξία κτήσης, που είναι η εύλογη αξία της αντιπαροχής που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων αγοράς που σχετίζονται με την επένδυση, εφόσον πρόκειται για επενδύσεις διαθέσιμες για πώληση ή επενδύσεις διακρατούμενες έως τη λήξη. Τα έξοδα επενδύσεων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων δεν κεφαλαιοποιούνται αλλά καταχωρούνται κατευθείαν στα αποτελέσματα χρήσης.

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων: Αυτή η κατηγορία έχει δύο υποκατηγορίες: Επενδύσεις κρατούμενες για εμπορία και Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων κατά την αρχική καταχώρηση. Επενδύσεις διακρατούμενες για εμπορία αποκτώνται με σκοπό το βραχυπρόθεσμο κέρδος και περιλαμβάνουν αξιόγραφα όπως μετοχές, ομόλογα, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων. Έπειτα από την αρχική καταχώρησή τους, οι επενδύσεις που έχουν ταξινομηθεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Τα κέρδη ή οι ζημίες που προκύπτουν από την αποτίμηση αυτών των επενδύσεων καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως.

Επενδύσεις διακρατούμενες έως την λήξη: Επενδύσεις με καθορισμένη ημερομηνία λήξης και σταθερές ή προσδιορισμένες πληρωμές, για τις οποίες ο Όμιλος έχει θετική πρόθεση και ικανότητα να κρατήσει μέχρι τη λήξη, ταξινομούνται ως διακρατούμενες μέχρι τη λήξη. Οι διακρατούμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις, αποτιμώνται στην αναπόσβεστη αξία τους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Η αναπόσβεστη αξία προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπόψη την αξία αγοράς και την οποιαδήποτε υπό ή υπέρ το άρτιο διαφορά που προέκυψε κατά την ημερομηνία απόκτησης των επενδύσεων, μείον τυχόν πρόβλεψη για απομείωση.

Σε περίπτωση απομείωσης, καταχωρείται ζημία στα αποτελέσματα ίση με τη διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν εγγυήσεις, προεξοφλημένες στο αρχικό πραγματικό επιτόκιο των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Επενδύσεις διαθέσιμες για πώληση: Επενδύσεις οι οποίες μπορεί είτε να κρατούνται μέχρι τη λήξη ή να πωληθούν προκειμένου να ικανοποιηθούν ανάγκες ρευστότητας ή να επιτευχθούν κέρδη από μεταβολή των επιτοκίων ή της τιμής ξένων νομισμάτων, ταξινομούνται ως διαθέσιμες για πώληση. Έπειτα από την αρχική καταχώρησή τους, οι επενδύσεις που έχουν ταξινομηθεί ως διαθέσιμες για πώληση, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Τα κέρδη ή οι ζημίες που προκύπτουν από την αποτίμηση των διαθέσιμων για πώληση επενδύσεων καταχωρούνται σε ξεχωριστό λογαριασμό της καθαρής θέσης έως ότου εκποιηθούν ή εισπραχθούν ή διαπιστωθεί ότι υπάρχει απομείωση στην αξία τους, οπότε και μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Σε περίπτωση απομείωσης, το ποσό των σωρευτικών ζημιών που μεταφέρεται από την καθαρή θέση και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα συνίσταται στην διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσης (μετά την αφαίρεση των αποπληρωμών κεφαλαίων και των αποσβέσεων) και της εύλογης αξίας μείον κάθε ζημιά απομείωσης που έχει προηγουμένως αναγνωριστεί.

Οι ζημιές απομείωσης που είχαν αναγνωρισθεί στα αποτελέσματα για επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο κατατασσόμενο ως διαθέσιμο προς πώληση δεν αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων. Οι ζημιές που είχαν αναγνωρισθεί στις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις προηγούμενων περιόδων και οι οποίες προέρχονταν από απομείωση χρεωστικών τίτλων αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων, εάν η αύξηση (αναστροφή απομείωσης) σχετίζεται με γεγονότα που συνέβησαν μετά την αναγνώριση της απομείωσης στην κατάσταση των αποτελεσμάτων.

(2.7) Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων (Repos)

Χρεόγραφα τα οποία πωλούνται στα πλαίσια μιας σύμβασης «Πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων» (Repos) εξακολουθούν να εμφανίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις ως επενδύσεις διαθέσιμες για πώληση, ενώ η αντίστοιχη υποχρέωση απεικονίζεται ανάλογα με τον αντισυμβαλλόμενο ως υποχρέωση προς πιστωτικά ιδρύματα, υποχρέωση προς πελάτες ή λοιπές καταθέσεις. Χρεόγραφα τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια σύμβασης «αγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων» (Reverse Repos) καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις ως απαιτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα. Η διαφορά μεταξύ τιμής πώλησης και τιμής επαναγοράς καταχωρείται σε λογαριασμό αποτελεσμάτων και αναγνωρίζεται σταδιακά κατά τη διάρκεια της σύμβασης, με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(2.8) Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία είναι ιδιοχρησιμοποιούμενα είτε για τις λειτουργικές εργασίες του Ομίλου είτε για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν οικόπεδα, κτίρια, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός καθώς και μεταφορικά μέσα. Στην αξία κτήσης συμπεριλαμβάνονται δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την αγορά των ενσώματων παγίων. Όσον αφορά τα γήπεδα – οικόπεδα και κτίρια, αυτά αναπροσαρμόζονται στην εύλογη αξία τους. Η εκτίμηση της εύλογης αξίας καθώς και της υπολειμματικής αξίας γίνεται από ανεξάρτητους εκτιμητές σε τακτά χρονικά διαστήματα και σε κάθε περίπτωση στο τέλος εκάστου έτους. Οι βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, τα έπιπλα, ο λοιπός εξοπλισμός καθώς και τα μεταφορικά μέσα αποτιμώνται στην αξία κτήσης μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και σωρευμένες απομειώσεις.

Οι μεταγενέστερες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται στην αξία του παγίου, ή κατά περίπτωση αναγνωρίζονται ως ξεχωριστό πάγιο μόνο όταν πιθανολογείται ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στον Όμιλο και οι δαπάνες αυτές μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα.

Οι λοιπές δαπάνες επισκευών και συντηρήσεων καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης κατά το έτος το οποίο πραγματοποιούνται.

Αποσβέσεις: Τα οικόπεδα δεν αποσβένονται. Τα υπόλοιπα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονται με βάση την μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά την διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής τους, η οποία επανεξετάζεται σε ετήσια βάση. Η ωφέλιμη ζωή των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων ανά κατηγορία, έχει ως εξής :

Κτίρια	30-50 έτη
Ηλεκτρονικός εξοπλισμός	10 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	12 έτη
Μεταφορικά μέσα	6-9 έτη

Οι «Βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων» αποσβένονται στο μικρότερο χρονικό διάστημα μεταξύ της ωφέλιμης ζωής της βελτίωσης και της διάρκειας μίσθωσης του μισθωμένου ακινήτου.

Απομείωση: Ο Όμιλος εξετάζει κάθε χρόνο τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία για τυχόν ενδείξεις απομείωσης. Αν υπάρχει ένδειξη απομείωσης η λογιστική αξία του ενσώματου στοιχείου μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό με ισόποση επιβάρυνση των αποτελεσμάτων, εκτός εάν το πάγιο το οποίο υφίσταται την απομείωση είχε στο παρελθόν μεταβληθεί η λογιστική του αξία από αναπροσαρμογή αυτού στην εύλογη αξία. Στην περίπτωση αυτή θα επιβαρυνθούν τα αποτελέσματα χρήσης κατά το μέρος του ποσού που υπερβαίνει το ποσό των προηγούμενων αναπροσαρμογών. Κέρδη ή ζημιές από εκποίηση παγίων καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης και προσδιορίζονται από τη διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της αναπόσβεστης αξίας του παγίου.

(2.9) Επενδύσεις σε ακίνητα

Περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται κατά κύριο λόγο από τη διαδικασία του πλειστηριασμού για το διακανονισμό μη εισπρακτέων απαιτήσεων από χορηγήσεις, αρχικά καταχωρούνται στην αξία κτήσης τους, στην οποία περιλαμβάνονται και οι δαπάνες απόκτησής τους. Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησης, αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Η δε διαφορά μεταξύ εύλογης αξίας και αξίας κτήσης καταχωρείται μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η εκτίμηση της εύλογης αξίας γίνεται από ανεξάρτητους εκτιμητές σε ετήσια βάση.

(2.10) Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Τα «άυλα περιουσιακά στοιχεία» περιλαμβάνουν κυρίως τα λογισμικά προγράμματα. Τα λογισμικά προγράμματα που αποκτώνται μεμονωμένα, απεικονίζονται στην αξία κτήσης. Τα έξοδα που βελτιώνουν ή επιμηκύνουν την απόδοση των προγραμμάτων λογισμικού πέραν των αρχικών τεχνικών προδιαγραφών ενσωματώνονται στο κόστος κτήσης του άυλου παγίου. Στην αξία κτήσης του άυλου περιουσιακού στοιχείου προστίθεται και κάθε άμεσο κόστος που απαιτείται για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και τη σωστή λειτουργία του. Τέτοια στοιχεία άμεσου κόστους είναι:

- οι αμοιβές προσωπικού, όταν συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένο άυλο στοιχείο και μπορούν να υπολογισθούν αξιόπιστα
- οι αμοιβές εξωτερικών συνεργατών που αφορούν στην δημιουργία και ανάπτυξη του άυλου στοιχείου
- τα έξοδα Διοίκησης τα οποία σχετίζονται άμεσα και μπορούν να επιμετρηθούν με αξιόπιστο τρόπο κατά τη φάση της δημιουργίας και ανάπτυξης του άυλου περιουσιακού στοιχείου.

Μεταγενέστερα, τα άυλα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης μείον σωρευμένες αποσβέσεις και σωρευμένες απομειώσεις. Τα λογισμικά προγράμματα αποσβένονται σύμφωνα με την εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής τους η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τα 20 χρόνια. Η διοίκηση του Ομίλου, σε ετήσια βάση, εξετάζει την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται απομείωση της αξίας τους ή αν έχει μεταβληθεί η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή τους. Όταν η λογιστική αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, τότε διενεργείται ανάλογη πρόβλεψη για απομείωση με ισόποση επιβάρυνση των αποτελεσμάτων.

(2.11) Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Το ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα περιλαμβάνουν χρηματικά περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου με ημερομηνία λήξης μικρότερη των τριών μηνών από την ημερομηνία απόκτησης.

(2.12) Δάνεια και Απαιτήσεις

Τα δάνεια και απαιτήσεις είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές και ο Όμιλος δεν έχει σκοπό να τα πουλήσει άμεσα ή στο εγγύς μέλλον.

Όταν ο Όμιλος είναι εκμισθωτής σε σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης και έχει μεταφέρει τους κινδύνους και τα οφέλη από την κατοχή ενός περιουσιακού στοιχείου τότε η συναλλαγή αυτή απεικονίζεται στα δάνεια.

Επενδύσεις αγορασμένες με την υποχρέωση να πουληθούν σε μελλοντική ημερομηνία δεν εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας. Τα ποσά που πληρώνονται αναγνωρίζονται στις απαιτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα ή από πελάτες.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις απεικονίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους συν τα έξοδα συναλλαγής και στη συνέχεια η Τράπεζα τα επιμετρά στο αναπόσβεστο κόστος.

(2.13) Απομείωση για πιστωτικούς κινδύνους

Τα δάνεια και οι λοιπές χορηγήσεις σε πελάτες παρουσιάζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης αφού αφαιρεθούν οι απομειώσεις απαιτήσεων.

Η εισπραξιμότητα των δανείων και λοιπών χορηγήσεων αξιολογείται κατά πελάτη για όλα τα σημαντικά ποσά με βάση την οικονομική κατάσταση του πελάτη, τα ποιοτικά του στοιχεία, το ιστορικό αποπληρωμής και την συναλλακτική συμπεριφορά του, την πιθανή ύπαρξη αξιόπιστων και φερέγγυων εγγυητών και την ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων.

Οι χορηγήσεις που δεν θεωρούνται σημαντικές καθώς και αυτές που είναι μεν σημαντικές αλλά δεν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης κατηγοριοποιούνται σε ομάδες με όμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, όπως καταναλωτικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες κλπ. Ο Όμιλος εξετάζει σε συλλογική βάση την πιθανή απομείωση κάθε κατηγορίας. Κατά την αξιολόγηση του κάθε χαρτοφυλακίου λαμβάνονται υπόψη το ύψος των πιθανών προβληματικών δανείων, η χρονική διάρκεια των καθυστερημένων δόσεων, η εισπραξιμότητά τους από την στιγμή που θα χαρακτηριστούν ως επισφαλή, το οικονομικό κλίμα που επικρατεί, η κατάσταση του κλάδου και η εμπειρία του παρελθόντος σχετικά με το ύψος των αναμενόμενων ζημιών.

Όταν μία χορήγηση χαρακτηριστεί ως επισφαλής, η λογιστική της αξία μειώνεται στην εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία, η οποία προσδιορίζεται ως η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμώμενων ανακτήσιμων ποσών από εγγυήσεις και εμπράγματα εξασφαλίσεις, προεξοφλούμενων με το πραγματικό επιτόκιο της χορήγησης.

Μεταγενέστερες αλλαγές στα ανακτήσιμα ποσά και το χρόνο κατά τον οποίο αναμένεται να εισπραχθούν, συγκρίνονται με προηγούμενους υπολογισμούς και εκεί όπου προκύπτει διαφορά στην πρόβλεψη γίνεται αντίστοιχη χρέωση/πίστωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως. Γίνεται επαναφορά προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις μόνο όταν η φερεγγυότητα του πελάτη έχει βελτιωθεί σε τέτοιο βαθμό που να θεωρείται εφικτή η έγκαιρη είσπραξη του κεφαλαίου και των τόκων με βάση τους συμβατικούς όρους του δανείου.

Δάνεια και λοιπές χορηγήσεις όταν δεν είναι πλέον εφικτή η είσπραξή τους διαγράφονται έναντι των σχηματισμένων προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις.

(2.14) Μισθώσεις

Ο Όμιλος ως μισθωτής

Λειτουργικές Μισθώσεις

Ο Όμιλος συμμετέχει σε λειτουργικές μισθώσεις όπου ο εκμισθωτής διατηρεί σημαντικό μέρος από τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα περιουσιακά στοιχεία. Τα έσοδα των λειτουργικών μισθώσεων καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, με τη σταθερή μέθοδο, καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Ο Όμιλος μπορεί να συμμετέχει σε χρηματοδοτικές μισθώσεις, σύμφωνα με τις οποίες μεταβιβάζονται στον Όμιλο ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα περιουσιακά στοιχεία.

Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στην αρχική καταχώρηση στην χαμηλότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των μισθωμένων περιουσιακών στοιχείων και της παρούσας αξίας των ελάχιστων καταβαλλομένων μισθωμάτων. Μεταγενέστερα, μισθωμένα οικόπεδα και ακίνητα αποτιμώνται στην εύλογη αξία.

Τα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονται στο μικρότερο διάστημα μεταξύ της διάρκειας της μίσθωσης και της ωφέλιμης ζωής εκτός και αν είναι σχεδόν σίγουρο ότι ο Όμιλος θα αποκτήσει την ιδιοκτησία του παγίου στη λήξη της μίσθωσης. Αν η μίσθωση μεταφέρει την ιδιοκτησία του παγίου στη λήξη της μίσθωσης ή αν περιέχει δικαίωμα αγοράς σε μειωμένη τιμή, η περίοδος απόσβεσης είναι στην ωφέλιμη ζωή του παγίου.

Τα μισθώματα διαχωρίζονται στο ποσό που αφορά την αποπληρωμή εξόδων χρηματοδότησης, και την αποπληρωμή του κεφαλαίου. Ο διαχωρισμός γίνεται ώστε να επιτυγχάνεται ένας σταθερός συντελεστής αποπληρωμής. Η αποπληρωμή εξόδων χρηματοδότησης μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Ο Όμιλος λειτουργεί ως εκμισθωτής και η κατάταξη των μισθώσεων βασίζεται στην έκταση κατά την οποία οι κίνδυνοι και ωφέλειες που συνεπάγεται η κυριότητα ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου ανήκουν στον εκμισθωτή ή στο μισθωτή. Μία μίσθωση κατατάσσεται ως χρηματοδοτική μίσθωση αν μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και ωφέλειες που συνοδεύουν την κυριότητα. Μία μίσθωση κατατάσσεται ως λειτουργική αν δεν μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και ωφέλειες που συνοδεύουν την κυριότητα.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Ο Όμιλος στην κατάσταση οικονομικής θέσης, καταχωρεί τα κατεχόμενα περιουσιακά στοιχεία που τελούν υπό χρηματοδοτική μίσθωση ως απαίτηση, με αξία ίση με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση.

Τα μισθώματα αντιμετωπίζονται ως εξόφληση (αποπληρωμή) κεφαλαίου και ως χρηματοοικονομικό έσοδο.

Η καταχώρηση και κατανομή του χρηματοοικονομικού εσόδου βασίζεται σε ένα μοντέλο που αντανακλά μία σταθερή περιοδική απόδοση της καθαρής επένδυσης επί του ανεξόφλητου μέρους της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Οι μισθώσεις της κατηγορίας αυτής στις οποίες συμμετέχει ο Όμιλος ως εκμισθωτής αφορούν στα επενδυτικά ακίνητα του Ομίλου.

Τα έσοδα μισθωμάτων, εξαιρώντας το κόστος υπηρεσιών, καταχωρούνται στα έσοδα με τη σταθερή μέθοδο σε ολόκληρη τη διάρκεια της μίσθωσης. Κόστη που αναλαμβάνονται για την απόκτηση των εσόδων μισθωμάτων, καταχωρούνται στα έξοδα.

(2.15) Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης κινδύνου

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν συμβόλαια προθεσμιακών πράξεων συναλλάγματος, ανταλλαγής επιτοκίων και νομισμάτων, και άλλα παράγωγα.

Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς: Όλα τα παράγωγα που δεν καταχωρούνται ως αντισταθμιζόμενα μέσα θεωρούνται ότι αποκτήθηκαν για εμπορικούς σκοπούς. Αρχικά τα παράγωγα καταχωρούνται στην κατάσταση οικονομικής θέσης στην εύλογη αξία τους (η οποία συμπίπτει με το κόστος της συναλλαγής), την ημέρα σύναψης του συμβολαίου των παραγώγων. Μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, η οποία λαμβάνεται από τιμές χρηματιστηριακών αγορών ή υπολογίζεται βάσει τεχνικών αποτίμησης, όπως αναλύσεις προεξοφλημένων ταμειακών ροών και μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης. Τα παράγωγα απεικονίζονται ως στοιχεία ενεργητικού όταν η εκτιμημένη εύλογη αξία τους είναι θετική και ως υποχρεώσεις όταν η εκτιμημένη εύλογη αξία τους είναι αρνητική.

Ένα παράγωγο είναι δυνατό να ενσωματωθεί σε άλλα χρηματοοικονομικά μέσα. Το σύνθετο χρηματοοικονομικό μέσο που δημιουργείται, αποτελείται από ένα παράγωγο και ένα κύριο συμβόλαιο και είναι γνωστό ως ενσωματωμένο παράγωγο. Ένα ενσωματωμένο παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο διαχωρίζεται από το κύριο συμβόλαιο και καταχωρείται ως ένα μεμονωμένο παράγωγο, υπό την προϋπόθεση ότι α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοί του δεν είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με εκείνους του κύριου συμβολαίου, β) το ενσωματωμένο παράγωγο πληροί τον ορισμό ενός παραγώγου και γ) το κύριο συμβόλαιο δεν αποτιμάται στην εύλογη αξία του, με τα κέρδη και ζημιές που προκύπτουν κατά την αποτίμησή του να καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

(2.16) Συμφηφισμός Απαιτήσεων – Υποχρεώσεων

Ο συμφηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με υποχρεώσεις και η απεικόνιση του καθαρού ποσού στις Οικονομικές Καταστάσεις, επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρχει νόμιμο δικαίωμα για συμφηφισμό των καταχωρημένων ποσών και υπάρχει πρόθεση είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει από τον συμφηφισμό ή για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης.

(2.17) Έσοδα και Έξοδα από Τόκους

Για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα, τα έσοδα και τα έξοδα από τόκους καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης χρησιμοποιώντας την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου είναι μία μέθοδος σύμφωνα με την οποία υπολογίζεται το αναπόσβεστο κόστος του χρηματοοικονομικού στοιχείου ή της υποχρέωσης και κατανέμονται τα έσοδα ή τα έξοδα από τόκους καθ' όλη την περίοδο αναφοράς. Πραγματικό επιτόκιο είναι εκείνο το οποίο προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές πληρωμές ή εισπράξεις καθ' όλη την προσδοκώμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου.

Μόλις ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή ομάδα από ομοειδή χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία εκτός χορηγήσεων υποτιμηθούν ως αποτέλεσμα απομείωσης της αξίας τους, τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται εφαρμόζοντας το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών για το σκοπό της μέτρησης της ζημιάς απομείωσης.

(2.18) Προμήθειες και Συναφή Έσοδα

Οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, κατά τη διάρκεια της περιόδου στην οποία παρασχέθηκαν οι σχετικές με αυτά υπηρεσίες. Προμήθειες και συναφή έσοδα που προέρχονται από συναλλαγές για λογαριασμό τρίτων, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα κατά το χρόνο περαίωσης της συναλλαγής. Αμοιβές για υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου και συμβουλευτικές υπηρεσίες καταχωρούνται στα αποτελέσματα σύμφωνα με το συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών, συνήθως σε αναλογική βάση.

(2.19) Προβλέψεις

Ο Όμιλος διενεργεί πρόβλεψη για ενδεχόμενες υποχρεώσεις και κινδύνους όταν:

- υπάρχει τεκμαιρόμενη ή νόμιμη παρούσα υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότων παρελθουσών χρήσεων,
- το ποσό της υποχρέωσης είναι δυνατό να προσδιοριστεί αντικειμενικά και
- είναι πιθανή η εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη προκειμένου να διακανονιστεί η υποχρέωση.

(2.20) Φόρος Εισοδήματος

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος υπολογίζεται βάσει των προσωρινών διαφορών που προκύπτουν μεταξύ της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις και της φορολογικής αξίας που αποδίδεται σε αυτά σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία.

Για τον προσδιορισμό της αναβαλλόμενης φορολογίας εισοδήματος χρησιμοποιούνται οι θεσπισμένοι φορολογικοί συντελεστές οι οποίοι ισχύουν κατά την επισκοπούμενη χρήση ή οι φορολογικοί συντελεστές που θα ισχύσουν σε ημερομηνία μεταγενέστερη της ημερομηνίας κλεισίματος της οικονομικής θέσης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί ορίζονται ρητά από νόμο που ήδη έχει ψηφιστεί και ισχύει.

Ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις όταν είναι πιθανόν τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη να είναι επαρκή για τον συμψηφισμό των προσωρινών διαφορών.

Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος υπολογίζεται και στην περίπτωση όπου οι προσωρινές διαφορές προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες, εκτός αν ο Όμιλος μπορεί να ελέγξει την χρονική στιγμή αντιλογισμού της προσωρινής διαφοράς και είναι πιθανό η προσωρινή διαφορά να μην αντιλογιστεί στο εγγύς μέλλον.

Ο πληρωτέος φόρος εισοδήματος, ο οποίος υπολογίζεται επί των κερδών της χρήσης, βάσει της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας, αναγνωρίζεται ως έξοδο στα αποτελέσματα της παρούσας χρήσεως. Φορολογικές ζημιές που μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις για συμψηφισμό, αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν θεωρείται πιθανή η πραγματοποίηση μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία θα είναι επαρκή για τον συμψηφισμό των σωρευμένων φορολογικών ζημιών.

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή υποχρέωση που σχετίζεται με τον επανυπολογισμό της εύλογης αξίας των διαθέσιμων για πώληση περιουσιακών στοιχείων, των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών, των αναλογιστικών κερδών και ζημιών καθώς και τις μεταβολές της εύλογης αξίας των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων, οι οποίες χρεώνονται ή πιστώνονται κατευθείαν στην καθαρή θέση, καταχωρείται επίσης σε χρέωση ή πίστωση της καθαρής θέσης.

(2.21) Παροχές προς το Προσωπικό

Οι εταιρίες του Ομίλου συμμετέχουν σε διάφορα προγράμματα παροχών προς το προσωπικό τους μετά την έξοδό του από την υπηρεσία. Ο Όμιλος συμμετέχει τόσο σε προγράμματα καθορισμένων παροχών όσο και σε προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

Σε ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών Ο Όμιλος δεν έχει νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση να καταβάλει πρόσθετη εισφορά, στην περίπτωση που το Ταμείο δεν διαθέτει τα επαρκή περιουσιακά στοιχεία για να καταβάλει τα επιδόματα των εργαζομένων που είναι άμεσα συνδεδεμένα με τις υπηρεσίες που προσέφεραν στην τρέχουσα και σε προηγούμενες περιόδους.

Ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών είναι στην ουσία ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα στο οποίο η υποχρέωση του Ομίλου καθορίζεται από το ύψος της αποζημίωσης που θα λάβει ο υπάλληλος κατά το χρόνο συνταξιοδότησής του, βάσει της ηλικίας του, της προϋπηρεσίας του στην εταιρία και της αμοιβής του. Η υποχρέωση που καταχωρείται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης αναφορικά με τα προγράμματα καθορισμένων παροχών συνίσταται από την παρούσα αξία των παροχών κατά την ημερομηνία σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων μειωμένη με την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος, με τις αναπροσαρμογές που απαιτούνται για κέρδη ή ζημιές που προέρχονται από αναλογιστική μελέτη καθώς και με το κόστος προϋπηρεσίας. Η υποχρέωση των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών προσδιορίζεται σε ετήσια βάση από ανεξάρτητο αναλογιστή χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method). Η παρούσα αξία της υποχρέωσης που προκύπτει από το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται, προεξοφλώντας τις μελλοντικές ταμειακές εκροές με επιτόκιο που βασίσθηκε στη μέση απόδοση του δείκτη iBoxx AA Corporate Overall 10+ EUR indices για το έτος 2017.

Ο Όμιλος αναγνωρίζει τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που μπορεί να προέλθουν από αναπροσαρμογές, βάσει της εμπειρίας, καθώς και από αλλαγή των αναλογιστικών υποθέσεων στην κατάσταση συνολικών εσόδων με απ' ευθείας καταχώρηση στους λογαριασμούς ιδίων κεφαλαίων. Τα δε λοιπά κόστη βαρύνουν το λογαριασμό αποτελέσματα χρήσης. Σε περίπτωση καταβολής αποζημίωσης λόγω πρόωρης αποχώρησης προσωπικού από την ενεργό υπηρεσία, η σχηματισθείσα υποχρέωση μειώνεται με το συνολικό ποσό της αποζημίωσης. Στην αμέσως επόμενη περίοδο αναφοράς στην οποία εκπονείται αναλογιστική μελέτη για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης του υπηρετούντος προσωπικού, η όποια διαφορά έχει προκύψει εξομαλύνεται και τακτοποιείται.

(2.22) Αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις

Η Τράπεζα αναγνωρίζει τα δάνεια και λοιπές απαιτήσεις, τις καταθέσεις, τους πιστωτικούς τίτλους και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης την ημερομηνία που αρχικά δημιουργούνται. Τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία συναλλαγής όπου αναγνωρίζει και τους συμβατικούς όρους των μέσων αυτών.

Αρχικά, όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού απεικονίζονται στην εύλογη αξία τους συν τα έξοδα συναλλαγής που σχετίζονται με την απόκτηση ή έκδοση του, εκτός αν ανήκουν στα στοιχεία του εμπορικού χαρτοφυλακίου.

(2.23) Παύση απεικόνισης του χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις

Η Τράπεζα παύει να αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού όταν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών που απορρέουν από το εν λόγω χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού έχουν λήξει ή όταν μεταβιβάσει το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού και ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που σχετίζονται με την κατοχή του εν λόγω στοιχείου σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Αν η τράπεζα δεν έχει μεταβιβάσει ούτε διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας και συνεχίζει να ελέγχει το μεταβιβασθέν χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, η Τράπεζα αναγνωρίζει το διατηρηθέν δικαίωμα επί του στοιχείου ενεργητικού και τη σχετική υποχρέωση για τυχόν ποσά που ενδεχομένως υποχρεούται να καταβάλει. Αν η Τράπεζα διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κατοχή του μεταβιβασθέντος χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, συνεχίζει να αναγνωρίζει το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού.

Κατά την παύση αναγνώρισης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού στο σύνολό του, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του στοιχείου ενεργητικού και του αθροίσματος του εισπραχθέντος ή εισπρακτέου τιμήματος και του σωρευτικού κέρδους ή ζημίας που είχε αναγνωρισθεί στα λοιπά συνολικά έσοδα και σωρευτεί στα ίδια κεφάλαια αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

(2.24) Λειτουργικοί Τομείς

Οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται είναι οι πληροφορίες που χρησιμοποιεί η Διοίκηση για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας κάθε τμήματος καθώς και του τρόπου κατανομής των οικονομικών πόρων στα επιμέρους τμήματα. Πιθανότατα, η πληροφόρηση να διαφοροποιείται από τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης και Κατάστασης Αποτελεσμάτων.

Επίσης πρέπει να παρέχονται επεξηγήσεις για την βάση προετοιμασίας της πληροφόρησης των τομέων καθώς και συμφωνίες με τα κονδύλια των χρηματοοικονομικών αναφορών.

Οι λειτουργικοί τομείς που εξυπηρετούν την εσωτερική πληροφόρηση της διοίκησης του Ομίλου είναι οι ακόλουθοι:

Λιανική Τραπεζική

Στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται το σύνολο ιδιωτών καταναλωτών όπως επίσης και οι ελεύθεροι επαγγελματίες. Ο Όμιλος μέσω του δικτύου των καταστημάτων της Τράπεζας καθώς και των αρμοδίων κεντρικών υπηρεσιών προσφέρει στους πελάτες της κατηγορίας αυτής όλο το εύρος των παραδοσιακών προϊόντων, καθώς και εξειδικευμένα προϊόντα επενδυτικής και καταθετικής υφής.

Επιχειρηματική Τραπεζική

Στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται όλες οι πιστοδοτήσεις των επιχειρήσεων όπως επίσης και των επιτηδευματιών. Ο Όμιλος προσφέρει στους πελάτες που ανήκουν στην κατηγορία αυτή εκτός από τη χορήγηση δανείων και ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με συμβουλευτικές, χρηματοοικονομικές και επενδυτικής φύσεως εργασίες, όπως επίσης και εργασίες συναλλάγματος.

Διαχείριση Διαθεσίμων / Treasury

Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τη διαχείριση των διαθεσίμων του Ομίλου, τις διαμεσολαβητικές εργασίες στην πώληση αμοιβαίων κεφαλαίων, τη διαχείριση χρεογράφων του Ομίλου, όπως επίσης και υπηρεσίες θεματοφυλακής καθώς και τη διαχείριση χαρτοφυλακίου ιδιωτών.

Τα λοιπά έσοδα στα οποία περιλαμβάνονται διαχείριση ακίνητης περιουσίας όπως επίσης και δάνεια προς το προσωπικό, τόκοι δανείων μειωμένης εξασφάλισης κλπ., έχουν κατανεμηθεί αναλογικά στους παραπάνω τρεις τομείς.

(2.25) Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Ως συνδεδεμένα μέρη νοούνται οι επιχειρήσεις στις οποίες η Τράπεζα διατηρεί τον έλεγχο κατέχοντας άμεσα ή έμμεσα πάνω από το 50% του μετοχικού του κεφαλαίου ή ασκεί ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους. Επίσης ως συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται τα μέλη των Διοικήσεων των εταιριών του Ομίλου, συγγενικά με αυτά πρόσωπα πρώτου βαθμού, καθώς και εταιρίες που κατέχονται από αυτά ή εταιρίες στις οποίες ασκούν ουσιώδη επιρροή στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων.

Όλες οι συναλλαγές μεταξύ της Τράπεζας και των συνδεδεμένων με αυτή μερών διενεργούνται με τους ίδιους οικονομικούς όρους, που διενεργούνται παρόμοιες συναλλαγές με μη συνδεδεμένα μέρη, κατά την ίδια χρονική στιγμή.

(2.26) Κέρδη ανά μετοχή

Ο δείκτης των βασικών κερδών ανά μετοχή (EPS) υπολογίζεται διαιρώντας τα καθαρά κέρδη ή ζημιές της χρήσης που είναι αποδοτέα στους κατόχους κοινών μετοχών με το μέσο σταθμισμένο αριθμό των κοινών μετοχών σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της χρήσης.

Ο δείκτης των μειωμένων κερδών ανά μετοχή υπολογίζεται χρησιμοποιώντας την ίδια ακριβώς μεθοδολογία υπολογισμού του βασικού δείκτη κερδών ανά μετοχή, αλλά οι προσδιοριστικοί όροι του δείκτη, καθαρά κέρδη ή ζημιές και αριθμός κοινών μετοχών, προσαρμόζονται ανάλογα ώστε να αντανακλούν την ενδεχόμενη μείωση των κερδών ανά μετοχή, η οποία θα μπορούσε να προέλθει είτε από τη μετατροπή μετατρέψιμων ομολογιών ή από άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών έναντι των κοινών μετοχών.

(2.27) Δραστηριότητες θεματοφυλακής

Ο Όμιλος παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής περιουσιακών στοιχείων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία δεν αποτελούν ιδιοκτησία του Ομίλου και συνεπώς τόσο αυτά όσο και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την επένδυση αυτών, δεν απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Οι προμήθειες που εισπράττει ο Όμιλος από την παροχή της ανωτέρω υπηρεσίας καταχωρούνται στα αποτελέσματα της χρήσης.

(2.28) Μερίσματα

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος έχει δικαίωμα να τα εισπράξει.

(2.29) Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις είναι συμβάσεις που επιβάλλουν στον Όμιλο να κάνει καθορισμένες πληρωμές για την αποζημίωση του κατόχου της εγγύησης από ζημία που υφίσταται όταν ο χρεώστης αδυνατεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Αναγνωρίζονται σε εύλογες αξίες όπου η αρχική εύλογη αξία αποσβένεται στη διάρκεια της εγγύησης. Στη συνέχεια αναγνωρίζονται στην υψηλότερη τιμή μεταξύ της παρούσας αξίας τυχόν πληρωμών και του αναπόσβεστου υπολοίπου.

(2.30) Μετοχικό Κεφάλαιο**(α) Έξοδα αύξησης κεφαλαίου**

Τα άμεσα έξοδα σχετικά με την έκδοση νέων μετοχών ή δικαιωμάτων μετοχών ή στην εξαγορά άλλης επιχείρησης εμφανίζονται καθαρά από φόρους και εισπράξεις αφαιρετικά των Ιδίων Κεφαλαίων και πιο συγκεκριμένα στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο ή ελλείψει αυτού στα Κέρδη εις Νέον.

(β) Μερίσματα κοινών και προνομιούχων μετοχών

Τα μερίσματα κοινών και προνομιούχων μετοχών αναγνωρίζονται ως υποχρέωση στην χρήση που εγκρίνονται από την Γενική Συνέλευση των Μετόχων και εμφανίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων. Αντίστοιχα τα προμερίσματα εμφανίζονται κατά τον ίδιο τρόπο αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων μετά την έγκρισή τους από το διοικητικό συμβούλιο.

(γ) Ίδιες μετοχές

Μετοχές της Τράπεζας που κατέχονται από την ίδια την Τράπεζα ή από άλλη εταιρεία του Ομίλου, καταχωρούνται στην αξία κτήσης τους μαζί με τα έξοδα συναλλαγής και απεικονίζονται αφαιρετικά της καθαρής θέσης του Ομίλου, έως ότου ακυρωθούν. Στην περίπτωση που οι ίδιες μετοχές πωληθούν ή επανεκδοθούν, το τίμημα που θα εισπραχθεί δεν θα περιληφθεί στα αποτελέσματα της χρήσης αλλά θα καταχωρηθεί κατευθείαν στην καθαρή θέση.

(2.31) Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και συμμετοχικοί τίτλοι**Ταξινόμηση ως Υποχρεώσεις ή ίδια κεφάλαια**

Οι χρεωστικοί και συμμετοχικοί τίτλοι που εκδίδει η Τράπεζα ταξινομούνται είτε ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις είτε ως ίδια κεφάλαια σύμφωνα με την ουσία των συμβατικών όρων και τους ορισμούς της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και του συμμετοχικού τίτλου.

Συμμετοχικοί τίτλοι

Συμμετοχικός τίτλος είναι κάθε σύμβαση που αποδεικνύει ένα δικαίωμα επί του υπολοίπου των στοιχείων ενεργητικού μιας οντότητας μετά την αφαίρεση του συνόλου του παθητικού του. Οι συμμετοχικοί τίτλοι που εκδίδει η Τράπεζα αναγνωρίζονται στο τίμημα που εισπράττεται, μετά την αφαίρεση των άμεσων εξόδων έκδοσης τους.

Η επαναγορά ιδίων συμμετοχικών τίτλων της Τράπεζας, αναγνωρίζεται και αφαιρείται απευθείας από τα ίδια κεφάλαια. Κανένα κέρδος ή ζημία δεν αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα για την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση ιδίων συμμετοχικών τίτλων της Τράπεζας.

Σύνθετα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα συστατικά μέρη σύνθετων μέσων (μετατρέψιμοι τίτλοι) που εκδίδει η Τράπεζα ταξινομούνται ξεχωριστά ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και ίδια κεφάλαια σύμφωνα με την ουσία των συμβατικών όρων και τους ορισμούς της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και του συμμετοχικού τίτλου. Κάθε άσκηση δικαιώματος μετατροπής που διακανονίζεται με την ανταλλαγή καθορισμένου ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού με καθορισμένο αριθμό ιδίων συμμετοχικών τίτλων της Τράπεζας είναι ένας συμμετοχικός τίτλος.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού ταξινομούνται είτε ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις «στην εύλογη αξία μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων» (FVTPL) είτε ως “λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις”.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων (FVTPL)

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων (FVTPL), όταν το χρηματοοικονομικό στοιχείο παθητικού είναι (i) ενδεχόμενη υποχρέωση που μπορεί να καταβληθεί από τον αγοραστή ως μέρος μιας συνένωσης επιχειρήσεων στις οποίες εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 3, (ii) κατατάσσεται ως κατεχόμενο για εμπορική εκμετάλλευση ή (iii) έχει οριστεί κατά την αρχική αναγνώριση στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL).

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο παθητικού κατατάσσεται ως κατεχόμενο για εμπορική εκμετάλλευση αν:

- αποκτήθηκε κατά κύριο λόγο με σκοπό την επαναγορά του στο εγγύς μέλλον ή
- κατά την αρχική αναγνώριση αποτελεί μέρος χαρτοφυλακίου εξατομικευμένων χρηματοοικονομικών μέσων που η Τράπεζα διαχειρίζεται από κοινού και για τα οποία υπάρχουν τεκμηριωμένες ενδείξεις πρόσφατου σχεδίου βραχυπρόθεσμης αποκόμισης κερδών ή
- είναι παράγωγο το οποίο δεν έχει οριστεί και δεν θεωρείται αποτελεσματικό ως μέσο αντιστάθμισης.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων FVTPL εμφανίζονται στην εύλογη αξία, και κάθε κέρδος ή ζημία που απορρέει από την αποτίμηση αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Το καθαρό κέρδος ή ζημία που αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα περιλαμβάνει τυχόν μερίσματα ή τόκους που καταβάλλονται και σχετίζονται με το χρηματοοικονομικό μέσο παθητικού και συμπεριλαμβάνονται στο κονδύλι «Λοιπά κέρδη και ζημίες».

Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Οι λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (συμπεριλαμβανομένων δανείων και εμπορικών και λοιπών υποχρεώσεων) μετά την αρχική αναγνώριση, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Η Τράπεζα παύει να αναγνωρίζει χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, όταν, και μόνο όταν, οι υποχρεώσεις της Τράπεζας έχουν εκπληρωθεί, ακυρωθεί ή εκπνεύσει. Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και του καταβληθέντος ή καταβλητέου τιμήματος αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

(2.32) Νέα Πρότυπα και διερμηνείες

Οι λογιστικές αρχές που ακολούθησε ο Όμιλος για τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπείς με αυτές που περιγράφονται στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσεως που έληξε την 31/12/2016, αφού ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες τροποποιήσεις και βελτιώσεις προτύπων οι οποίες εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εφαρμόστηκαν από 01/01/2017:

• Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 7 «Κατάσταση Ταμειακών Ροών»: Πρωτοβουλία γνωστοποιήσεων.

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1/01/2017.

Την 29/01/2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 7 βάσει της οποίας μία εταιρία καλείται να παρέχει γνωστοποιήσεις οι οποίες να βοηθούν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές εκείνων των υποχρεώσεων των οποίων οι ταμειακές ροές ταξινομούνται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες στην κατάσταση ταμειακών ροών. Οι μεταβολές που θα πρέπει να γνωστοποιούνται, οι οποίες δεν είναι απαραίτητο να είναι ταμειακές, περιλαμβάνουν:

- τις μεταβολές από ταμειακές ροές χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων,
- τις μεταβολές που απορρέουν από την απόκτηση ή απώλεια ελέγχου θυγατρικών ή άλλων εταιριών,
- τις μεταβολές από συναλλαγματικές διαφορές,
- τις μεταβολές της εύλογης αξίας και
- λοιπές μεταβολές.

Η ανωτέρω τροποποίηση δεν έχει επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου.

• Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12 «Φόροι Εισοδήματος»: Αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων για μη πραγματοποιηθείσες ζημίες.

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1/01/2017

Την 19/01/2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 12 με την οποία αποσαφήνισε τα ακόλουθα:

• Οι μη πραγματοποιηθείσες ζημίες χρεωστικών μέσων, τα οποία αποτιμώνται για λογιστικούς σκοπούς στην εύλογη αξία και για φορολογικούς σκοπούς στο κόστος, δύνανται να οδηγήσουν σε εκπεστέες προσωρινές διαφορές ανεξάρτητα με το αν ο κάτοχός τους πρόκειται να ανακτήσει την αξία των στοιχείων μέσω της πώλησης ή της χρήσης τους.

• Η ανακτησιμότητα μίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης εξετάζεται σε συνδυασμό με τις λοιπές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Στην περίπτωση, ωστόσο, που ο φορολογικός νόμος περιορίζει το συμψηφισμό συγκεκριμένων φορολογικών ζημιών με συγκεκριμένες κατηγορίες εισοδήματος, οι σχετικές εκπεστέες προσωρινές διαφορές θα πρέπει να εξετάζονται μόνο σε συνδυασμό με άλλες εκπεστέες προσωρινές διαφορές της ίδιας κατηγορίας.

• Κατά τον έλεγχο ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, συγκρίνονται οι εκπεστέες φορολογικές διαφορές με τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εκπτώσεις φόρου που προέρχονται από την αντιστροφή αναβαλλόμενων φορολογικών

απαιτήσεων.

• Οι εκτιμήσεις για τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη δύνανται να περιλαμβάνουν την ανάκτηση κάποιων στοιχείων ενεργητικού σε αξία μεγαλύτερη από τη λογιστική τους, υπό την προϋπόθεση ότι δύναται να αποδειχθεί ότι κάτι τέτοιο είναι πιθανό να επιτευχθεί.

Η ανωτέρω τροποποίηση δεν έχει επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου.

• Βελτιώσεις Διεθνών Λογιστικών Προτύπων – κύκλος 2012-2014 (Κανονισμός 2015/2343/15.12.2015)

Στο πλαίσιο του προγράμματος των ετήσιων βελτιώσεων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, το Συμβούλιο εξέδωσε, την 25/09/2014, μη επείγουσες αλλά απαραίτητες τροποποιήσεις σε επιμέρους πρότυπα.

Η υιοθέτηση των ανωτέρω τροποποιήσεων από τον Όμιλο δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές του καταστάσεις.

• Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9: «Χρηματοοικονομικά μέσα» (Κανονισμός 2017/2395/27.12.2017)

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1/01/2018.

Τον Ιούλιο του 2014 το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε την τελική μορφή του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» για χρήσεις που ξεκινούν μετά την 1 Ιανουαρίου 2018, με δυνατότητα πρόωρης εφαρμογής. Ο Όμιλος αποφάσισε να μην εφαρμόσει πρόωρα το Πρότυπο αλλά θα έχει σημαντική επίπτωση κατά την εφαρμογή του στις οικονομικές καταστάσεις. Το εν λόγω πρότυπο αντικαθιστά το ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά μέσα: αναγνώριση και επιμέτρηση».

Ταξινόμηση και αποτίμηση

Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο (Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς – ΔΠΧΑ 9) η ταξινόμηση των στοιχείων ενεργητικού ορίζει τον τρόπο με τον οποίο τα υφιστάμενα στοιχεία απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ειδικότερα η μέθοδος αποτίμησης και ο υπολογισμός απομείωσης ορίζονται από αυτή την ταξινόμηση η οποία πρέπει να βασίζεται σε κριτήρια που η Τράπεζα έχει θεσπίσει.

Διαδικασία κατάταξης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η Τράπεζα αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση στις Οικονομικές Καταστάσεις της, κατά τη στιγμή της δημιουργίας της συμβατικής απαίτησης ή υποχρέωσης που απορρέει από το στοιχείο (δηλαδή την ημέρα που η συναλλαγή έλαβε χώρα). Κατά την αναγνώριση του, η Τράπεζα προσδιορίζει το επιχειρησιακό μοντέλο στο οποίο υπάγεται.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται σε τρεις κατηγορίες:

- *Περιουσιακά στοιχεία επιμετρήσιμα σε αποσβεσμένο κόστος (AC):* Στην κατηγορία αυτή ταξινομείται κάθε στοιχείο ή ομάδα στοιχείων ενεργητικού για τα οποία το επιχειρηματικό μοντέλο της Τράπεζας συνιστά την διακράτησή τους με σκοπό την είσπραξη συμβατικών χρηματοροών. Η ενδεχόμενη πώληση των οικονομικών στοιχείων δεν θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα επιχειρηματικού σχεδιασμού για την διαχείρισή τους.
- *Περιουσιακά στοιχεία επιμετρήσιμα σε Εύλογη Αξία μέσω της Κατάστασης Συνολικών Εσόδων (FVOCI), που ανακατατάσσονται σε Εύλογη Αξία μέσω των Αποτελεσμάτων Χρήσης κατά τον αποχαρακτηρισμό τους:* Τα κέρδη ή οι ζημίες που προκύπτουν από την αποτίμηση καταχωρούνται σε ξεχωριστό λογαριασμό της καθαρής θέσης. Στην κατηγορία αυτή ταξινομείται κάθε στοιχείο ή ομάδα στοιχείων ενεργητικού για τα οποία το επιχειρηματικό μοντέλο της Τράπεζας συνιστά την διακράτησή τους με σκοπό την είσπραξη συμβατικών χρηματοροών και την πώλησή τους όταν ο στρατηγικός σχεδιασμός της απόκτησής τους έχει επιτευχθεί.

Για να ταξινομηθούν τα στοιχεία ενεργητικού στις παραπάνω κατηγορίες θα πρέπει να πληρούν το κριτήριο οι συμβατικές χρηματοροές να αποτελούνται αποκλειστικά από πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (solely payments of principal and interest-SPPI). Ο έλεγχος πρέπει να πραγματοποιείται σε ομάδες στοιχείων ενεργητικού με ομοειδή χαρακτηριστικά ως προς τον καθορισμό του επιτοκίου και των συμβατικών υποχρεώσεων. Όπου κρίνεται αναγκαίο, ο έλεγχος πραγματοποιείται για μεμονωμένα στοιχεία ενεργητικού (επιτόκια των οποίων η αναπροσαρμογή συνδέεται με άλλα προϊόντα ή με την έλευση κάποιου γεγονότος, υβριδικά προϊόντα, κοινοπρακτικά δάνεια κ.ά.)

- *Περιουσιακά στοιχεία επιμετρήσιμα σε Εύλογη Αξία μέσω των Αποτελεσμάτων Χρήσης (FVTPL):* Στην κατηγορία αυτή ταξινομούνται τα στοιχεία που δεν πληρούν το κριτήριο SPPI καθώς επίσης και τα στοιχεία που η Τράπεζα διακρατά για διαπραγμάτευση.

Η κατάταξη τους εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τους δύο ακόλουθους σημαντικούς παράγοντες:

- Το επιχειρησιακό μοντέλο της Τράπεζας για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.
- Τα χαρακτηριστικά των συμβατικών χρηματικών ροών του στοιχείου.

Επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η Τράπεζα επιμετρά τα περιουσιακά στοιχεία της στην εύλογη αξία τους κατά την αρχική αναγνώριση τους. Περιουσιακά στοιχεία που κατατάσσονται σε Εύλογη Αξία μέσω Αποτελεσμάτων Χρήσης, αποτιμώνται στην τιμή συναλλαγής τους. Περιουσιακά στοιχεία που κατατάσσονται σε αποσβεσμένο κόστος, τυχόν κόστη συναλλαγής ή έξοδα δημιουργίας συνυπολογίζονται στην τιμή συναλλαγής τους κατά την επιμέτρηση τους. Σε περίπτωση που η Τράπεζα θεωρήσει ότι η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή της συναλλαγής, η διαφορά τους αναγνωρίζεται ως κέρδος ή ζημία κατά την αρχική αναγνώριση, αλλά μόνο αν η εύλογη αξία βασίζεται σε ζητούμενη τιμή ενεργής αγοράς για ταυτόσημα περιουσιακά στοιχεία ή βασίζεται σε τεχνική αποτίμησης που χρησιμοποιεί δεδομένα, αποκλειστικά από εξακριβωμένες αγορές. Σε κάθε άλλη περίπτωση η εύλογη αξία προσαρμόζεται στο ύψος της τιμής της συναλλαγής.

Αξιολόγηση επιχειρησιακού μοντέλου

Ο παράγοντας του επιχειρησιακού μοντέλου αναφέρεται ανάμεσα στα άλλα και στο τρόπο με τον οποίον η Τράπεζα διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά της στοιχεία κατατάσσοντας τα σε χαρτοφυλάκια τα οποία υπάγονται στα ανάλογα επιχειρησιακά της μοντέλα .

Η διαδικασία αξιολόγησης που εφαρμόζει η Τράπεζα μέσω του επιχειρησιακού της μοντέλου, βάσει των στρατηγικών στόχων, κατατάσσει τα περιουσιακά της στοιχεία στις κάτωθι 3 κατηγορίες σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9:

– **Διακρατούμενα Προς Είσπραξη.**

Στην κατηγορία αυτή ταξινομείται κάθε στοιχείο ή ομάδα στοιχείων ενεργητικού για τα οποία το επιχειρηματικό μοντέλο της Τράπεζας συνιστά την διακράτησή τους με σκοπό την είσπραξη συμβατικών χρηματικών ροών.

– **Διακρατούμενα προς Είσπραξη και Πώληση.**

Στην κατηγορία αυτή ταξινομείται κάθε στοιχείο ή ομάδα στοιχείων ενεργητικού για τα οποία το επιχειρηματικό μοντέλο της Τράπεζας συνιστά την διακράτησή τους με σκοπό την είσπραξη συμβατικών χρηματοροών και την πώλησή τους όταν ο στρατηγικός σχεδιασμός της απόκτησής τους έχει επιτευχθεί.

– **Διακρατούμενα προς Πώληση.**

Στην κατηγορία αυτή ταξινομούνται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που προορίζονται για εμπορική εκμετάλλευση.

Τα υιοθετούμενα επιχειρησιακά μοντέλα καθορίζουν την πηγή των εσόδων όπως προκύπτουν από τα επιμέρους χαρτοφυλάκια, είτε μέσω της είσπραξης των συμβατικών ταμειακών ροών, είτε από την πώληση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή το συνδυασμό των ανωτέρω.

Η αξιολόγηση του επιχειρησιακού μοντέλου εκφράζει την στρατηγική της Τράπεζας σε επίπεδο κανονικών συνθηκών. Η αξιολόγηση δεν επηρεάζεται από απαιτούμενες ενέργειες που προκύπτουν σε περιπτώσεις «έκτακτης ανάγκης» (π.χ. εξυπηρέτηση αναγκών ρευστότητας, μη-εγγενείς κεφαλαιακές απαιτήσεις για το πιστωτικό κίνδυνο κ.λπ.). Επίσης, δεν περιλαμβάνονται στην αξιολόγηση οι αποφάσεις διαχείρισης που λαμβάνονται στα πλαίσια συμμόρφωσης σε νέες ρυθμιστικές κατευθυντήριες γραμμές.

Γενικά, η Τράπεζα έχει συμπεριλάβει την πλειοψηφία των δανειακών της χαρτοφυλακίων στο επιχειρησιακό μοντέλο «Διακρατούμενα προς Είσπραξη» (Hold-to-Collect). Η αξιολόγηση ενός επιχειρησιακού μοντέλου γίνεται στα πλαίσια του ορισμού επιχειρησιακών στόχων, όπως καθορίζονται από την Διοίκηση της Τράπεζας, καθώς και στα πλαίσια της λειτουργικής διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων της. Η αξιολόγηση γίνεται σε επίπεδο χαρτοφυλακίου και όχι μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων.

Αξιολόγηση SPPI (αξιολόγηση συμβατικών ταμειακών ροών αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων)

Το 2017, η Τράπεζα διενήργησε αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου στα χαρτοφυλάκια και προέβη σε λεπτομερή αξιολόγηση των συμβατικών όρων στο χαρτοφυλάκιο των χρεωστικών τίτλων, σε δειγματοληπτική βάση και συνεχίζει μέχρι να καλύψει το σύνολο του χαρτοφυλακίου, με σκοπό τον εντοπισμό πιθανών μεταβολών στην ταξινόμηση και επιμέτρηση αυτών. Στην πλειονότητά του, το χαρτοφυλάκιο των χρεωστικών τίτλων του Ομίλου πληροί το κριτήριο του «SPPI». Κατά συνέπεια, βάσει των υφιστάμενων επιχειρηματικών μοντέλων την 31 Δεκεμβρίου 2017, ο Όμιλος αναμένει ότι σε γενικές γραμμές:

- δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και πελάτες τα οποία σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος θα εξακολουθούν να επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, σύμφωνα και με το ΔΠΧΑ 9,
- επενδυτικοί τίτλοι διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη τους οι οποίοι σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, θα ταξινομηθούν ως επιμετρώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος, σύμφωνα και με το ΔΠΧΑ 9,
- ομόλογα που ταξινομούνται ως διαθέσιμα προς πώληση σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, θα ταξινομηθούν σύμφωνα με το επιχειρηματικό μοντέλο διαχείρισής τους, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων απευθείας στην καθαρή θέση
- χρεωστικοί τίτλοι δανειακού χαρτοφυλακίου οι οποίοι σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, θα ταξινομηθούν είτε ως επιμετρώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος, είτε στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων απευθείας στην καθαρή θέση, ανάλογα με το επιχειρηματικό μοντέλο διαχείρισής τους,

- ομόλογα τα οποία σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, θα συνεχίσουν να επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων σύμφωνα και με το ΔΠΧΑ 9,
- ομόλογα εμπορικού χαρτοφυλακίου και παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, θα ταξινομηθούν ως επιμετρώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων σύμφωνα και με το ΔΠΧΑ 9, και
- μετοχές οι οποίες σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 ταξινομούνται ως διαθέσιμες προς πώληση, θα επιμετρηθούν στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Το ΔΠΧΑ 9 ορίζει ότι η απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού θα λαμβάνει χώρα ανεξάρτητα από το αν έχει ήδη πραγματοποιηθεί κάποιο ζημιογόνο γεγονός, και ως εκ τούτου όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος θα υπόκεινται σε έλεγχο όπου θα εξετάζεται εάν η πιστωτική τους ποιότητα έχει μεταβληθεί σημαντικά από την ημερομηνία δημιουργίας τους. Από τον έλεγχο θα προκύπτει η κατάταξη των στοιχείων σε 3 στάδια, τα οποία κατά αύξουσα σειρά θα υποδεικνύουν τον πιστωτικό κίνδυνο κάθε στοιχείου.

Κατά αυτόν τον τρόπο, στο στάδιο 1 θα κατατάσσονται τα στοιχεία των οποίων η πιστωτική ποιότητα δεν έχει υποβαθμιστεί σημαντικά, και η απομείωση που θα υφίστανται θα ισούται με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές μέσα στον επόμενο χρόνο (1 year expected losses). Στο στάδιο 2, όπου κατατάσσονται τα στοιχεία των οποίων η πιστωτική ποιότητα έχει υποβαθμιστεί σημαντικά και υπόκεινται σε απομείωση ίση με τις αναμενόμενες ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής τους (lifetime expected credit losses). Το ίδιο ισχύει και για τα στοιχεία που κατατάσσονται στο στάδιο 3, όπου υπάγονται όλα τα απομειωμένα στοιχεία.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών διαφοροποιείται από τον μέχρι τώρα υπολογισμό τους βάσει των ΔΛΠ 39, δεδομένου ότι για τα στοιχεία που κατατάσσονται στα στάδια 2 και 3 λαμβάνεται υπόψη η συνολική διάρκεια ζωής τους. Επιπλέον οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές θα σταθμίζονται βάσει τριών μακροοικονομικών σεναρίων (δυσμενές, βασικό, αισιόδοξο). Συνεπώς, η επιμέτρηση απαιτεί χρήση σύνθετων μοντέλων και παραδοχών σχετικά με τις μακροοικονομικές συνθήκες. Για το λόγο αυτό, η Τράπεζα έχει προμηθευτεί ένα πληροφοριακό σύστημα από εξειδικευμένο πάροχο.

Κατάταξη ανοιγμάτων σε επίπεδα

Η Τράπεζα έχει θεσπίσει μια σειρά κριτήριων προκειμένου για την κατάταξη των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού σε στάδια. Τα κριτήρια αυτά αποσκοπούν στο να ελέγξουν αν έχει υπάρξει σημαντική υποβάθμιση της πιστωτικής ποιότητας των χρηματοοικονομικών στοιχείων από την ημερομηνία δημιουργίας τους. Ουσιαστικά, η Τράπεζα εξετάζει:

- τις ημέρες καθυστέρησης
- εάν έχει υπάρξει σημαντική υποβάθμιση της πιστοληπτικής διαβάθμισης των στοιχείων
- ποιοτικές παραμέτρους που υποδεικνύουν μεταβολή της πιστωτικής ποιότητας (π.χ. αντιμετώπιση οικονομικών δυσχερειών)

Στην περίπτωση που διαπιστωθεί σημαντική αύξηση του χρηματοοικονομικού στοιχείου από την ημερομηνία δημιουργίας του, αυτό θα κατατάσσεται στο στάδιο 2. Στο στάδιο 3 θα κατατάσσονται τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα και όσα στοιχεία έχουν υποστεί απομείωση. Η μετακίνηση των στοιχείων σε προηγούμενα στάδια θα πραγματοποιείται εφόσον πάψουν να ισχύουν τα κριτήρια από τα οποία προέκυψε η υπαγωγή τους στο στάδιο 2 και 3.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default - PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως τον συντελεστή μετατροπής των εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε πιστωτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF) και το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate).

Ο Όμιλος έχει προμηθευτεί από εξωτερικό πάροχο σύστημα υπολογισμού αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Οι βασικές παράμετροι έχουν αντληθεί από στατιστικά μοντέλα που έχουν αναπτυχθεί σε συνεργασία με τον εξωτερικό πάροχο, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου του Ομίλου και την τεχνογνωσία και εμπειρία του παρόχου.

Η πιθανότητα αθέτησης (PD) αντιπροσωπεύει την πιθανότητα ένας οφειλέτης να αθετήσει τις δανειακές του υποχρεώσεις είτε στο διάστημα των επόμενων δώδεκα μηνών είτε κατά την εναπομείνουσα διάρκεια της οφειλής του. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, ο Όμιλος κάνει χρήση αμερόληπτων point-in-time PDs τα οποία προσαρμόζει σε μακροοικονομικές υποθέσεις μέσω του εργαλείου υπολογισμού αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD) ορίζεται ως η εκτίμηση του χρηματοδοτικού ανοίγματος σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του οφειλέτη. Το EAD ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού αντιπροσωπεύει τη λογιστική του αξία (gross carrying amount) σε περίπτωση αθέτησης πληρωμής.

Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) αντιπροσωπεύει την έκταση της ζημιάς που ο Όμιλος αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που ο Όμιλος προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανόμενων των ποσών από εξασφαλίσεις. Το LGD, το οποίο εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με την κατηγορία του αντισυμβαλλόμενου, την κατηγορία και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων.

Ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε EAD ποσά. Θεωρείται ως μια παραδοχή που αντιπροσωπεύει το ποσοστό των μη εκταμιευμένων ανοιγμάτων τα οποία αναμένεται να εκταμιευτούν πριν την εκδήλωση του γεγονότος αθέτησης. Το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate) είναι μια εκτίμηση πρόωρων αποπληρωμών ενός χρηματοδοτικού ανοίγματος οι οποίες υπερβαίνουν τις συμβατικές αποπληρωμές βάσει του χρονοδιαγράμματος εξόφλησης, εκφράζεται δε ως ποσοστό επί του EAD σε κάθε περίοδο αναφοράς έχοντας ως αποτέλεσμα την μείωση του EAD.

Ο Όμιλος έχει κάνει χρήση τριών μακροοικονομικών σεναρίων (βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές πιθανότητες πραγματοποίησης του καθενός εκ των σεναρίων. Το βασικό σενάριο αποτελεί και το πιο πιθανό σενάριο και εναρμονίζεται με την πληροφόρηση που χρησιμοποιεί ο Όμιλος για σκοπούς στρατηγικού σχεδιασμού και προϋπολογισμού (budgeting).

Λογιστική αντιστάθμισης

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει ένα νέο μοντέλο λογιστικής γενικής αντιστάθμισης, το οποίο συνδέει τη λογιστική της αντιστάθμισης με τις δραστηριότητες διαχείρισης κινδύνων από τη Διοίκηση. Σύμφωνα με το νέο μοντέλο, επιπλέον στρατηγικές αντιστάθμισης δύναται να πληρούν τα κριτήρια της λογιστικής αντιστάθμισης, νέες απαιτήσεις εφαρμόζονται σχετικά με την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης ενώ η διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης θα είναι επιτρεπτή μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αναφορικά με την λογιστική της αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) διενεργεί ξεχωριστή εργασία η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη. Μέχρι την ολοκλήρωση της εν λόγω εργασίας, ως λογιστική αρχή οι οντότητες μπορούν να συνεχίσουν να εφαρμόζουν τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 39 για την λογιστική αντιστάθμισης.

Ο Όμιλος δεν εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης.

Πρόγραμμα Υλοποίησης ΔΠΧΑ 9

Η Τράπεζα έχει θεσπίσει πρόγραμμα εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, το οποίο υλοποιείται από τις Διευθύνσεις Διαχείρισης Κινδύνων, Οικονομικής Διαχείρισης και Πληροφορικής & Οργάνωσης της Τράπεζας. Η παρακολούθηση της υλοποίησης και της τήρησης των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων ασκείται από μία κεντρική μονάδα διαχείρισης (Project Management Office - PMO) η οποία συντονίζει την επικοινωνία και συνεργασία των εμπλεκόμενων παραγόντων και είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση των επί μέρους έργων. Επίσης, έχει συσταθεί μία Συντονιστική Επιτροπή (Steering Committee), την οποία αποτελούν ανώτερα στελέχη από τις βασικές εμπλεκόμενες μονάδες της Τράπεζας και εποπτεύει την υλοποίηση του προγράμματος, αποφασίζει σε καίρια θέματα που προκύπτουν κατά την διάρκεια του έργου και εγκρίνει τις επόμενες ενέργειες του προγράμματος.

Η Τράπεζα έχει ολοκληρώσει την κατηγοριοποίηση των στοιχείων του ενεργητικού, τη διαδικασία απομείωσης και τη δημιουργία μοντέλων υπολογισμού της ζημιάς από πιστωτικό κίνδυνο. Επίσης είναι σε εξέλιξη οι διαδικασίες προσαρμογής των πληροφοριακών συστημάτων της ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις του νέου πλαισίου για τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημιάς. Στο πλαίσιο αυτό, έχει αναθέσει σε εξειδικευμένη εταιρεία την υλοποίηση του Πληροφοριακού Συστήματος που θα υποστηρίξει την πλήρη ενσωμάτωση του ΔΠΧΑ 9 στη λειτουργία της Τράπεζας.

Η Τράπεζα υλοποιεί μεθοδολογικές προσεγγίσεις και έχει υλοποιήσει σχεδόν το σύνολο των ελέγχων που απαιτούνται (Solely Payments of Principal and Interest tests) καθώς και τον καθορισμό κριτηρίων ταξινόμησης και μέτρησης. Επίσης έχει δρομολογήσει την επικαιροποίηση και την

ανάπτυξη της απαιτούμενης τεκμηρίωσης σε επίπεδο πολιτικών, διαδικασιών και μεθοδολογιών που θα ακολουθήσει εν όψει της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9

Για την αποτελεσματική υλοποίηση των επιμέρους δράσεων του έργου η Τράπεζα έχει δεσμεύσει πόρους, ώστε η εφαρμογή του Προτύπου να γίνει ομαλά και η Τράπεζα να συμμορφωθεί.

Ποσοτική επίπτωση

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει το ΔΠΧΑ 9 το οποίο εκδόθηκε τον Ιούλιο του 2014, με ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής του την 1/01/2018 και υιοθετώντας πρόωρα τις μεταβατικές του διατάξεις του 2395/2017 κατά την ίδια ημερομηνία. Η επιβάρυνση των Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, πριν από τη θετική επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας, κατά την 1/01/2018 εκτιμάται από 80 έως 100 εκατ. ευρώ και η επίδραση στον Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας, με βάση τα στοιχεία της 31/12/2017 και μετά τη θετική επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας επί της ανωτέρω επιβάρυνσης (εκτίμηση 20 έως 24 εκατ. ευρώ), ανέρχεται από 0,3 έως 0,4 ποσοστιαίες μονάδες, αντίστοιχα. Η συνολική επίδραση στον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας χωρίς να ληφθούν υπόψη οι μεταβατικές διατάξεις του Ν.2395/2017, κυμαίνεται από 2,3% έως 2,9%

Η ανωτέρω αξιολόγηση της επίδρασης του ΔΠΧΑ 9 είναι προκαταρκτική, καθώς η συνολική άσκηση της μετάβασης από το ΔΛΠ 39 στο ΔΠΧΑ 9 και η προσαρμογή των πολιτικών, των μεθοδολογιών και των μηχανογραφικών εφαρμογών, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Η τελική επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 ενδέχεται να διαφέρει σε σχέση με την ανωτέρω αξιολόγηση, καθώς:

- Η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 απαιτεί την αναπροσαρμογή των λογιστικών διαδικασιών και των σχετιζόμενων με αυτές δικλίδες ασφαλείας που αποτελούν μέρος του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας. Η διαδικασία αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη.
- Παρόλο που η Τράπεζα έχει προβεί σε υπολογισμούς με βάση τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 9 παράλληλα με αυτούς που γίνονται με βάση τις διατάξεις του ΔΛΠ 39, εν τούτοις η λειτουργικότητα και οι δικλίδες ασφαλείας των νέων εφαρμογών που υποστηρίζουν τους σχετικούς υπολογισμούς, δεν έχουν εξεταστεί για ικανό χρονικό διάστημα.
- Η Τράπεζα δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει την εσωτερική αξιολόγηση των ακολουθούμενων διαδικασιών και σχετικών δικλίδων ασφαλείας που αφορούν στο νέο πληροφοριακό περιβάλλον που αφορά στο ΔΠΧΑ 9, καθώς τις αντίστοιχες δομές εταιρικής διακυβέρνησης.
- Τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της Αναμενόμενης Ζημιάς ('Expected Credit Losses'), βρίσκονται σε διαδικασία τελικής αξιολόγησης και
- Οι νέες λογιστικές πολιτικές και σημαντικές εκτιμήσεις, ενδέχεται να υποστούν περαιτέρω βελτιώσεις μέχρι την στιγμή που η Τράπεζα θα εκδώσει τις Οικονομικές Καταστάσεις του πρώτου έτους πλήρους εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 (διαχειριστική χρήση 2018). Η Τράπεζα θα κάνει χρήση των μεταβατικών διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2395 που μετριάζουν την πιθανή σημαντική αρνητική επίπτωση στα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 που μπορεί να προκύψει από τη λογιστική μεταχείριση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

• **Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 15:** «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες» (Κανονισμός 2016/1905/22.9.2016)

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1/01/2018.

Την 28/05/2014 εκδόθηκε από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων το πρότυπο ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες». Το νέο πρότυπο είναι το αποτέλεσμα της κοινής προσπάθειας του IASB και του Αμερικάνικου Συμβουλίου των Χρηματοοικονομικών Λογιστικών Προτύπων (FASB) να αναπτύξουν κοινές απαιτήσεις όσον αφορά τις αρχές αναγνώρισης εσόδων.

Το νέο πρότυπο έχει εφαρμογή σε όλες τις συμβάσεις με πελάτες πλην εκείνων που είναι στο πεδίο εφαρμογής άλλων προτύπων, όπως οι χρηματοδοτικές μισθώσεις, τα ασφαλιστικά συμβόλαια και τα χρηματοοικονομικά μέσα.

Σύμφωνα με το νέο πρότυπο, μια εταιρία αναγνωρίζει έσοδα για να απεικονίσει τη μεταφορά των υπεσχημένων αγαθών ή υπηρεσιών σε πελάτες έναντι ενός ποσού που αντιπροσωπεύει την αμοιβή, την οποία η εταιρία αναμένει ως αντάλλαγμα για τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες. Εισάγεται η έννοια ενός νέου μοντέλου αναγνώρισης εσόδων βάσει πέντε βασικών βημάτων, τα οποία επιγραμματικά είναι τα εξής:

- Βήμα 1: Προσδιορισμός της σύμβασης/συμβάσεων με έναν πελάτη
- Βήμα 2: Προσδιορισμός των υποχρεώσεων απόδοσης στη σύμβαση
- Βήμα 3: Καθορισμός του τιμήματος συναλλαγής
- Βήμα 4: Κατανομή του τιμήματος συναλλαγής στις υποχρεώσεις απόδοσης της σύμβασης

- Βήμα 5: Αναγνώριση εσόδου όταν (ή καθώς) η εταιρία ικανοποιεί μια υποχρέωση απόδοσης

Η έννοια της υποχρέωσης απόδοσης (performance obligation) είναι νέα και στην ουσία αντιπροσωπεύει κάθε υπόσχεση για μεταφορά στον πελάτη: α) ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας (ή μιας δέσμης αγαθών ή υπηρεσιών) που είναι διακριτή ή β) μιας σειράς διακριτών αγαθών ή υπηρεσιών που είναι ουσιαστικά τα ίδια και έχουν το ίδιο μοντέλο μεταφοράς στον πελάτη.

Η έκδοση του ΔΠΧΑ 15 επιφέρει την κατάργηση των ακόλουθων προτύπων και διερμηνειών:

- ΔΛΠ 11 «Συμβάσεις κατασκευής»
- ΔΛΠ 18 «Έσοδα»
- Διερμηνεία 13 «Προγράμματα εμπιστοσύνης πελατών»
- Διερμηνεία 15 «Συμβάσεις για την Κατασκευή Ακινήτων»
- Διερμηνεία 18 «Μεταφορές στοιχείων ενεργητικού από πελάτες» και
- Διερμηνεία 31 «Έσοδα - Συναλλαγές ανταλλαγής που εμπεριέχουν υπηρεσίες διαφήμισης»

Ο Όμιλος εξέτασε τις επιπτώσεις από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 15 και κατέληξε στο ότι δεν θα έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές του καταστάσεις.

Επίσης, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει εκδώσει τα κατωτέρω πρότυπα και τροποποιήσεις προτύπων καθώς και τη Διερμηνεία 22, τα οποία όμως δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν έχουν εφαρμοστεί πρόωρα από τον Όμιλο.

- **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 2** «Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών»: Ταξινόμηση και αποτίμηση των παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών.

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1/01/2018.

Την 20/06/2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 2 με το οποίο διευκρινίστηκαν τα ακόλουθα:

- κατά την αποτίμηση της εύλογης αξίας μίας παροχής που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και η οποία διακανονίζεται με μετρητά, ο λογιστικός χειρισμός των επιπτώσεων από τους όρους κατοχύρωσης (vesting conditions) καθώς και από τους όρους που δεν σχετίζονται με την εκπλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων (non-vesting conditions) ακολουθεί τη λογική που εφαρμόζεται στις παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους,
- στις περιπτώσεις που η φορολογική νομοθεσία επιβάλλει στην εταιρία να παρακρατά ένα ποσό φόρου (το οποίο αποτελεί φορολογική υποχρέωση του υπαλλήλου) το οποίο αφορά στις αμοιβές που σχετίζονται με την αξία της μετοχής και το οποίο θα πρέπει να αποδοθεί στις φορολογικές αρχές, η συναλλαγή στο σύνολό της θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία παροχή που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και η οποία διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους, αν ως τέτοια θα χαρακτηρίζονταν αν δεν υπήρχε το ζήτημα του συμψηφισμού της φορολογικής υποχρέωσης,
- στην περίπτωση που τροποποιηθούν οι όροι που διέπουν τις παροχές που εξαρτώνται από την αξία της μετοχής έτσι ώστε αυτές να πρέπει να αναταξινομηθούν από παροχές που καταβάλλονται με μετρητά σε παροχές που καταβάλλονται με τη μορφή συμμετοχικών τίτλων, η συναλλαγή θα πρέπει να λογιστικοποιηθεί ως παροχή που διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους από την ημερομηνία που πραγματοποιείται η τροποποίηση.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

- **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 4** «Ασφαλιστήρια συμβόλαια»: Εφαρμόζοντας το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα με το ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια Συμβόλαια

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1/01/2018.

Την 12/09/2016 το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 4 με την οποία διευκρινίζει ότι:

- οι ασφαλιστικές εταιρίες, των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνδέεται με τις ασφάλειες, έχουν τη δυνατότητα να λάβουν προσωρινή εξαίρεση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 και
- όλες οι εταιρίες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια και υιοθετούν το ΔΠΧΑ 9 έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάζουν τις μεταβολές στην εύλογη αξία επιλέξιμων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού στα λοιπά αποτελέσματα που καταχωρούνται απευθείας στην καθαρή θέση και όχι στα αποτελέσματα.

Η ανωτέρω τροποποίηση δεν έχει επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10** «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» και του **Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 28** «Επενδύσεις σε συγγενείς και κοινοπραξίες»: Συναλλαγή πώλησης ή εισφοράς μεταξύ του επενδυτή και της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας.

Ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής: Δεν έχει ακόμα καθοριστεί.

Την 11/09/2014, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποιήσεις στα ΔΠΧΑ 10 και ΔΛΠ 28 με σκοπό να αποσαφηνίσει το λογιστικό χειρισμό μίας συναλλαγής πώλησης ή εισφοράς στοιχείων του ενεργητικού της μητρικής εταιρίας σε συγγενή ή κοινοπραξία της και το αντίστροφο. Ειδικότερα, το ΔΠΧΑ 10 τροποποιήθηκε έτσι ώστε να καθίσταται σαφές ότι, σε περίπτωση που ως αποτέλεσμα μίας συναλλαγής με μία συγγενή ή κοινοπραξία, μία εταιρία χάσει τον έλεγχο επί θυγατρικής της, η οποία δεν συνιστά «επιχείρηση» βάσει του ΔΠΧΑ 3, θα αναγνωρίσει στα αποτελέσματά της μόνο εκείνο το μέρος του κέρδους ή της ζημίας που σχετίζεται με το ποσοστό συμμετοχής των τρίτων στη συγγενή ή στην κοινοπραξία. Το υπόλοιπο μέρος του κέρδους της συναλλαγής θα απαλείφεται με το λογιστικό υπόλοιπο της συμμετοχής στη συγγενή ή στην κοινοπραξία. Επιπρόσθετα, εάν ο επενδυτής διατηρεί ποσοστό συμμετοχής στην πρώην θυγατρική, έτσι ώστε αυτή να θεωρείται πλέον συγγενής ή κοινοπραξία, το κέρδος ή η ζημία από την εκ νέου αποτίμηση της συμμετοχής αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα μόνο στο βαθμό που αφορά το ποσοστό συμμετοχής των άλλων επενδυτών. Το υπόλοιπο ποσό του κέρδους απαλείφεται με το λογιστικό υπόλοιπο της συμμετοχής στην πρώην θυγατρική.

Αντίστοιχα, στο ΔΛΠ 28 έγιναν προσθήκες για να αποσαφηνιστεί ότι η μερική αναγνώριση κέρδους ή ζημίας στα αποτελέσματα του επενδυτή θα λαμβάνει χώρα μόνο εάν τα πωληθέντα στοιχεία στη συγγενή ή στην κοινοπραξία δεν πληρούν τον ορισμό της «επιχείρησης». Σε αντίθετη περίπτωση θα αναγνωρίζεται το συνολικό κέρδος ή ζημία στα αποτελέσματα του επενδυτή.

Την 17/12/2015 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κατήργησε την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής της ανωτέρω τροποποίησης που είχε αρχικά προσδιορίσει. Η νέα ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής θα προσδιοριστεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αφού λάβει υπόψη του τα αποτελέσματα του έργου που εκπονεί για τη λογιστική της μεθόδου της καθαρής θέσης.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της εν λόγω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 14:** «Αναβαλλόμενοι λογαριασμοί υπό καθεστώς ρύθμισης»

Την 30/01/2014, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε το ΔΠΧΑ 14. Το νέο πρότυπο πραγματεύεται το λογιστικό χειρισμό και τις γνωστοποιήσεις που απαιτούνται για τους αναβαλλόμενους λογαριασμούς υπό καθεστώς ρύθμισης, η τήρηση και αναγνώριση των οποίων προβλέπεται από τις τοπικές νομοθεσίες όταν μία εταιρία παρέχει προϊόντα ή υπηρεσίες των οποίων η τιμή ρυθμίζεται από κάποιον κανονιστικό φορέα. Το πρότυπο έχει εφαρμογή κατά την πρώτη υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και μόνο για τις οντότητες που διενεργούν δραστηριότητες που ρυθμίζονται από κάποιο φορέα και που σύμφωνα με τα προηγούμενα λογιστικά πρότυπα αναγνώριζαν τους εν λόγω λογαριασμούς στις οικονομικές τους καταστάσεις. Το ΔΠΧΑ 14 παρέχει, κατ' εξαίρεση, στις οντότητες αυτές τη δυνατότητα να κεφαλαιοποιούν αντί να εξοδοποιούν τα σχετικά κονδύλια.

Το ανωτέρω πρότυπο δεν έχει εφαρμογή στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 15** «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες»: Διευκρινίσεις στο ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1/01/2018

Την 12/04/2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 15 με την οποία διευκρίνισε κυρίως τα ακόλουθα:

-- πότε ένα υπεσχημένο αγαθό ή υπηρεσία είναι διακριτό από λοιπές υποσχέσεις σε μία σύμβαση γεγονός που λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση για το αν το υπεσχημένο αγαθό ή υπηρεσία συνιστά υποχρέωση απόδοσης,

-- με ποιο τρόπο πρακτικά να αξιολογείται αν η φύση της υπόσχεσης της εταιρίας συνιστά παροχή των υπεσχημένων αγαθών ή υπηρεσιών (η εταιρία αποτελεί δηλαδή τον εντολέα) ή διευθέτηση ώστε τρίτο μέρος να παρέχει τα εν λόγω αγαθά και υπηρεσίες (η εταιρία αποτελεί δηλαδή τον εντολοδόχο),

-- ποιος παράγοντας καθορίζει αν η εταιρία αναγνωρίζει το έσοδο διαχρονικά ή σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή στις περιπτώσεις των αδειών χρήσης επί πνευματικής περιουσίας.

Τέλος, με την τροποποίηση προστέθηκαν δύο πρακτικές λύσεις για τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 15 όσον αφορά στις ολοκληρωμένες συμβάσεις στις οποίες εφαρμόζεται πλήρης αναδρομική εφαρμογή και όσον αφορά στις μεταβολές στις συμβάσεις κατά τη μετάβαση.

Ο Όμιλος εξέτασε τις επιπτώσεις από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 15 και κατέληξε ότι δεν θα έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές του καταστάσεις.

• Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2014-2016 (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2017 και 01/01/2018)

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2014-2016», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον κύκλο αυτόν είναι οι εξής: ΔΠΧΑ 12: Αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής του Προτύπου, ΔΠΧΑ 1: Διαγραφή των βραχυπρόθεσμων εξαιρέσεων για τους υιοθετούντες για πρώτη φορά τα ΔΠΧΑ, ΔΛΠ 28: Επιμέτρηση μίας συγγενούς ή μίας κοινοπραξίας στην εύλογη αξία. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2017 όσον αφορά στο ΔΠΧΑ 12, και την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018 όσον αφορά στα ΔΠΧΑ 1 και ΔΛΠ 28. Οι συγκεκριμένες αλλαγές δεν αναμένεται να έχουν καμία ουσιώδη επίδραση στις Οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

• Τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 2: «Ταξινόμηση και Επιμέτρηση Συναλλαγών Πληρωμής Βασιζόμενων σε Συμμετοχικούς Τίτλους» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Ιούνιο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποίησης περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 2. Σκοπός της εν λόγω τροποποίησης είναι να παράσχει διευκρινίσεις σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό συγκεκριμένων τύπων συναλλαγών πληρωμής βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους. Πιο συγκεκριμένα, η τροποποίηση εισάγει τις απαιτήσεις σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό της επίδρασης των προϋποθέσεων κατοχύρωσης και μη κατοχύρωσης στην επιμέτρηση των πληρωμών βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους που διακανονίζονται με μετρητά, τον λογιστικό χειρισμό των συναλλαγών πληρωμών βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους που φέρουν ένα χαρακτηριστικό διακανονισμού σε συμψηφιστική βάση για υποχρέωση παρακράτησης φόρου, καθώς και μία τροποποίηση στους όρους και προϋποθέσεις μίας πληρωμής βασιζόμενης σε συμμετοχικούς τίτλους, η οποία μεταβάλλει την ταξινόμηση της συναλλαγής από διακανονιζόμενη με μετρητά σε διακανονιζόμενη με συμμετοχικούς τίτλους. Οι συγκεκριμένες αλλαγές δεν αναμένεται να έχουν καμία ουσιώδη επίδραση στις Οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

• Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 40: «Μεταφορές Επενδύσεων σε Ακίνητα από ή σε άλλες κατηγορίες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 40. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να ενισχυθεί η αρχή για τις μεταφορές από, ή σε επενδύσεις σε ακίνητα, ώστε να καθοριστεί ότι (α) μία μεταβίβαση από, ή σε επενδύσεις σε ακίνητα θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο εφόσον υπάρχει μεταβολή στη χρήση του ακινήτου, και (β) μία τέτοια μεταβολή στη χρήση του ακινήτου θα περιελάμβανε την αξιολόγηση του κατά ποσόν το εν λόγω ακίνητο πληροί τα κριτήρια ταξινόμησής του ως επενδυτικό ακίνητο. Η εν λόγω μεταβολή στη χρήση θα πρέπει να υποστηρίζεται από σχετική τεκμηρίωση /αποδεικτικά στοιχεία. Οι συγκεκριμένες αλλαγές δεν αναμένεται να έχουν καμία ουσιώδη επίδραση στις Οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

• ΕΔΔΠΧΑ 22 «Συναλλαγές σε Ξένο Νόμισμα και Προκαταβλητέο Αντάλλαγμα» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση μίας νέας Διερμηνείας, της ΕΔΔΠΧΑ 22. Η εν λόγω Διερμηνεία περιλαμβάνει τις απαιτήσεις σχετικά με τη συναλλαγματική ισοτιμία που θα πρέπει να χρησιμοποιείται κατά την παρουσίαση συναλλαγών σε ξένο νόμισμα (π.χ. συναλλαγές εσόδων) όταν έχει ληφθεί ή δοθεί πληρωμή προκαταβολικά. Οι συγκεκριμένες αλλαγές δεν αναμένεται να έχουν καμία ουσιώδη επίδραση στις Οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

• Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 28: «Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς και Κοινοπραξίες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 28. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε μία συγγενή ή κοινοπραξία – στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης – βάσει του ΔΠΧΑ 9. Οι συγκεκριμένες αλλαγές δεν

αναμένεται να έχουν καμία ουσιώδη επίδραση στις Οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

• Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017 (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Δεκέμβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον κύκλο αυτόν είναι οι εξής: ΔΠΧΑ 3 - ΔΠΧΑ 11: Συμμετοχικά δικαιώματα που κατείχε προηγουμένως ο αποκτών σε μία από κοινού λειτουργία, ΔΛΠ 12: Επιπτώσεις στον φόρο εισοδήματος από πληρωμές για χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομημένα ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, ΔΛΠ 23: Κόστη δανεισμού επιλέξιμα για κεφαλαιοποίηση. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

• Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 16: «Μισθώσεις»

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1/01/2019.

Την 13/01/2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε το πρότυπο ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» το οποίο αντικαθιστά:

- το ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις»,
- τη Διερμηνεία 4 «Προσδιορισμός του αν μία συμφωνία εμπεριέχει μίσθωση»,
- τη Διερμηνεία 15 «Λειτουργικές μισθώσεις – Κίνητρα» και
- τη Διερμηνεία 27 «Εκτίμηση της ουσίας των συναλλαγών που εμπεριέχουν το νομικό τύπο μίας μίσθωσης»

Το νέο πρότυπο διαφοροποιεί σημαντικά τη λογιστική των μισθώσεων για τους μισθωτές ενώ στην ουσία διατηρεί τις υφιστάμενες απαιτήσεις του ΔΛΠ 17 για τους εκμισθωτές. Ειδικότερα, βάσει των νέων απαιτήσεων, καταργείται για τους μισθωτές η διάκριση των μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές. Οι μισθωτές θα πρέπει πλέον, για κάθε σύμβαση μισθώσεως που υπερβαίνει τους 12 μήνες, να αναγνωρίζουν στον ισολογισμό τους το δικαίωμα χρήσης του μισθωμένου στοιχείου καθώς και την αντίστοιχη υποχρέωση καταβολής των μισθωμάτων. Ο ανωτέρω χειρισμός δεν απαιτείται όταν η αξία του στοιχείου χαρακτηρίζεται ως πολύ χαμηλή.

Ο Όμιλος εξετάζει την επίπτωση που θα επιφέρει η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 στις οικονομικές του καταστάσεις.

• ΕΔΔΠΧΑ 23 «Αβεβαιότητα σχετικά με Χειρισμούς Φόρου Εισοδήματος» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Τον Ιούνιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση μίας νέας Διερμηνείας, της ΕΔΔΠΧΑ 23. Το ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος» προσδιορίζει τον λογιστικό χειρισμό του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου, αλλά δεν προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας. Η ΕΔΔΠΧΑ 23 περιλαμβάνει τις επιπρόσθετες του ΔΛΠ 12 απαιτήσεις, προσδιορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας στον λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

• ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστικές Συμβάσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2021)

Τον Μάιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά ένα ενδιάμεσο Πρότυπο, το ΔΠΧΑ 4. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός ενιαίου Προτύπου βασισμένου στις αρχές (principle-based standard) για τον λογιστικό χειρισμό όλων των τύπων ασφαλιστικών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων ανασφάλισης που κατέχει ένας ασφαλιστικός φορέας. Ένα ενιαίο Πρότυπο βασισμένο στις αρχές θα ενισχύσει τη συγκρισιμότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς μεταξύ οικονομικών οντοτήτων, δικαιοδοσιών και κεφαλαιαγορών. Το ΔΠΧΑ 17 καθορίζει τις απαιτήσεις που θα πρέπει να εφαρμόζει μία οικονομική οντότητα στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση που σχετίζεται με ασφαλιστικές συμβάσεις που εκδίδει και συμβάσεις ανασφάλισης που κατέχει. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

(2.33) Σημαντικές λογιστικές κρίσεις και εκτιμήσεις

Η χρήση της διαθέσιμης πληροφόρησης και η εφαρμογή υποκειμενικής κρίσης, αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη διενέργεια εκτιμήσεων. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από τις ανωτέρω εκτιμήσεις, ενώ οι αποκλίσεις δύνανται να έχουν σημαντική επίπτωση επί των Οικονομικών Καταστάσεων.

Οι βασικές κρίσεις που πραγματοποιεί η διοίκηση του Ομίλου και που έχουν την σημαντικότερη επίδραση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις κυρίως σχετίζονται με:

• Κατηγοριοποίηση των επενδύσεων

Η διοίκηση αποφασίζει κατά την απόκτηση μιας επένδυσης, εάν αυτή θα κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενη ως τη λήξη, κατεχόμενη για εμπορικούς σκοπούς, αποτιμώμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ή διαθέσιμη προς πώληση. Για τις επενδύσεις που χαρακτηρίζονται ως διακρατούμενες ως τη λήξη, η διοίκηση εξετάζει εάν πληρούνται τα κριτήρια του ΔΛΠ 39 και συγκεκριμένα το κατά πόσο ο Όμιλος έχει την πρόθεση και την ικανότητα να τις κρατήσει έως τη λήξη τους. Ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τις επενδύσεις ως κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς εάν αυτές έχουν αποκτηθεί κυρίως για τη δημιουργία βραχυπρόθεσμου κέρδους. Η κατηγοριοποίηση των επενδύσεων ως αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο η διοίκηση παρακολουθεί την απόδοση αυτών των επενδύσεων και όχι μόνο. Όταν δεν κατηγοριοποιούνται ως κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς αλλά υπάρχουν διαθέσιμες και αξιόπιστες εύλογες αξίες και οι μεταβολές στις εύλογες αξίες περιλαμβάνονται στο κέρδος ή στη ζημιά στους λογαριασμούς της διοίκησης, κατηγοριοποιούνται ως αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Όλες οι άλλες επενδύσεις κατηγοριοποιούνται ως διαθέσιμες προς πώληση.

• Ζημίες απομείωσης χρηματοοικονομικών μέσων

Ο Όμιλος, κατά τον έλεγχο απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, πραγματοποιεί εκτιμήσεις σχετικά με το ποσό και το χρόνο είσπραξης των μελλοντικών ταμειακών ροών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτές οι εκτιμήσεις επηρεάζονται από ένα πλήθος παραγόντων όπως η οικονομική κατάσταση του πιστούχου, η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τυχόν καλυμμάτων, οι ιστορικοί δείκτες ζημιών ανά χαρτοφυλάκιο, ενδέχεται τα πραγματικά αποτελέσματα να διαφέρουν από τα εκτιμώμενα. Αντίστοιχες εκτιμήσεις υπεισέρχονται και στην αξιολόγηση της ύπαρξης ζημιών απομείωσης αξιολογίων που κατατάσσονται ως αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση ή διακρατούμενα μέχρι τη λήξη (περαιτέρω ανάλυση Σημείωση 2.13).

• Απομείωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ο Όμιλος, σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων, εξετάζει για σκοπούς απομείωσης τα ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα και τα λοιπά άυλα πάγια στοιχεία καθώς και τη συμμετοχή του σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες. Η εν λόγω άσκηση εμπεριέχει σε μεγάλο βαθμό τη χρήση εσωτερικών εκτιμήσεων για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας των στοιχείων, ήτοι της υψηλότερης ανάμεσα στην εύλογη αξία μείον τα έξοδα πώλησης και στην αξία λόγω χρήσης.

• Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, στο μέτρο που θα δημιουργήσει μελλοντικά φορολογητέα κέρδη σε τέτοιο ύψος, ικανό να συμψηφίσει τις προσωρινές διαφορές και τις μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες. Οι κατηγορίες τις οποίες αναγνωρίζει ο Όμιλος ως αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις είναι οι κάτωθι:

1. Προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από την απομείωση δανείων καθώς και από την οριστική διαγραφή / μεταβίβαση δανείων.
2. Ζημίες που προέκυψαν από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα πλαίσια του προγράμματος PSI.
3. Από μεταβολή του αποθεματικού του χαρτοφυλακίου των διαθεσίμων προς πώληση επενδύσεων.
4. Μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες και λοιπές προσωρινές διαφορές.

Η ανακτησιμότητα των εν λόγω φορολογικών απαιτήσεων αξιολογήθηκε με βάση συγκεκριμένο φορολογικό πλάνο (tax planning) αναφορικά με την πορεία των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, όπως αυτά εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν με βάση τα μεγέθη του επιχειρησιακού σχεδίου της Τράπεζας (business plan) και την εξέλιξη των μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, καθώς και των σχετικών διατάξεων του νόμου 4465/ 04.04.2017. Για τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από την απομείωση των δανείων δεν τίθενται χρονικοί περιορισμοί ως προς την ανάκτησή τους, κάτι που ισχύει και για τις λοιπές κατηγορίες αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από προσωρινές διαφορές.

Για τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που σχετίζονται με τις φορολογικές ζημίες που προέκυψαν από το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (PSI) και αναγνωρίστηκαν ως χρεωστική διαφορά, έχουν εφαρμογή οι Ν.4046/14.2.2012 και Ν.4110/23.1.2013. Σύμφωνα με το Ν.4110/23.1.2013, η εν λόγω χρεωστική διαφορά εκπίπτει ως φορολογική δαπάνη, σταδιακά και ισόποσα, σε 30 έτη, γεγονός που σύμφωνα με την εκτίμηση του Ομίλου παρέχει επαρκή ικανό χρονικό ορίζοντα για το συμψηφισμό της με μελλοντικά φορολογητέα κέρδη.

Για τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναφορικά με τις μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες, αφορούν στο σύνολό τους στην Τράπεζα και αναφέρονται στις χρήσεις 2013 - 2016. Οι φορολογικές ζημίες που προκύπτουν κάθε έτος από το λειτουργικό αποτέλεσμα του Ομίλου, μπορούν να συμψηφισθούν, εντός των επόμενων πέντε ετών από το έτος από το οποίο δημιουργήθηκαν. Ο Όμιλος, για την αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης από μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες, έχει εκπονήσει το 2017 μέσω ανεξάρτητου συμβούλου, φορολογικό πλάνο (tax planning), ως συνέχεια του επιχειρηματικού σχεδίου της Τράπεζας, με βάση τα αποτελέσματα και συμπεράσματα του οποίου αναγνώρισε την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση επί των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών. Το ύψος της ζημίας αυτής, με βάση το φορολογικό πλάνο, είναι ανακτήσιμο στα επόμενα πέντε έτη ακόμα και στην περίπτωση που δημιουργηθούν νέες προσωρινές διαφορές ή και για τα πρώτα έτη του δικαιώματος συμψηφισμού προκύψουν νέες φορολογικές ζημίες.

Οι λοιπές προσωρινές διαφορές δεν έχουν χρονικό ορίζοντα συμψηφισμού και με βάση το φορολογικό πλάνο της Τράπεζας θα ανακτηθούν στο εγγύς μέλλον. Το φορολογικό πλάνο και η εκτίμηση των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, έχει λάβει υπόψη του:

- Τη λογιστική εξέλιξη των αποτελεσμάτων της Τράπεζας, όπως αυτά περιλαμβάνονται στο επικαιροποιημένο επιχειρηματικό πλάνο.
- Τη σύγκριση της φορολογικής και λογιστικής βάσης των αποτελεσμάτων της Τράπεζας για τα επόμενα έτη, με βάση τις διαφορές που εμφανίζονται στα τελευταία έτη, καθώς και τις εξελίξεις στο φορολογικό πλαίσιο,
- Την ιστορικότητα των φορολογητέων κερδών της Τράπεζας.

Συνεπεία των ανωτέρω οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο σύνολό τους εκτιμάται ότι είναι ανακτήσιμες. Επιπρόσθετα και ανεξάρτητα από τον έλεγχο της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, η Τράπεζα έχει ενταχθεί στο ειδικό πλαίσιο διατάξεων του Ν. 4303/2014 που αναφέρεται στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις από τις κατηγορίες της ζημίας από την ανταλλαγή ομολόγων του ελληνικού δημοσίου από το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (PSI) καθώς και στις συσσωρευμένες προβλέψεις και τις λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου, αναφορικά με αναβαλλόμενες απαιτήσεις που είχαν δημιουργηθεί μέχρι την 31/12/2014. Με βάση το νόμο «Για το πλαίσιο ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών» εντάσσονται στο ειδικό πλαίσιο διατάξεων και οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που σχηματίστηκαν μέχρι την 30/06/2015 επί των συσσωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο που είχαν διενεργηθεί. Το ειδικό πλαίσιο διατάξεων ορίζει ότι σε περίπτωση που το λογιστικό μετά από φόρους αποτέλεσμα χρήσεως είναι ζημία, οι προαναφερθείσες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις μετατρέπονται κατά τον τρόπο που ορίζει ο νόμος σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Το πλαίσιο διατάξεων του νόμου δημιουργεί βεβαιότητα ως προς την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων. Με βάση το Ν. 4340/2015 για την ανακεφαλαιοποίηση των πιστωτικών ιδρυμάτων η ισχύς του νόμου άρχεται από το φορολογικό έτος 2016 αντί του φορολογικού έτους 2015 που όριζε ο Ν. 4335/2015.

Η Τράπεζα εμπίπτει στις διατάξεις του αρ. 27Α του Ν. 4172/2013 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει εκ των οποίων προκύπτει ποσό οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης το οποίο πρέπει να επιστραφεί από το Ελληνικό Δημόσιο και αντί αυτού η Τράπεζα να σχηματίσει ισόποσο ειδικό αποθεματικό, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και την έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών προς το Ελληνικό Δημόσιο. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας εισηγήθηκε στη Γ.Σ. των μετόχων τη μη υπαγωγή της Τράπεζας για τη λογιστική ζημία του 2016 στις ανωτέρω διατάξεις και η Γ.Σ στη σύγκληση της 28/7/2017 ενέκρινε ομόφωνα την εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου. Ως εκ τούτου το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης ύψους 15,3 εκατ. ευρώ κατά το μεγαλύτερο μέρος επιβάρυνε την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης 2016 ύψους 13,8 εκατ. ευρώ και το υπολειπόμενο ποσό ύψους 1,5 εκατ. ευρώ επιβάρυνε την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης 2017.

Ο Όμιλος στο τέλος κάθε περιόδου εκτιμά και επαναξιολογεί την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων λαμβάνοντας υπόψη τη διαμόρφωση του οικονομικού περιβάλλοντος και την εξέλιξη των αποτελεσμάτων του. Οι κυριότερες αβεβαιότητες που σχετίζονται

με την επίτευξη μελλοντικών φορολογητέων κερδών και την επιβεβαίωση του φορολογικού πλάνου και των εκτιμήσεων της Τράπεζας αφορούν:

1. στο εγχώριο και διεθνές οικονομικό περιβάλλον και την επίπτωση που αυτό θα έχει στην υλοποίηση του επιχειρηματικού πλάνου της Τράπεζας,
2. στην επίπτωση της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9,
3. στην αποκλιμάκωση του κόστους ρευστότητας της Τράπεζας.

- **Φόρος εισοδήματος**

Ο Όμιλος αναγνωρίζει απαιτήσεις και υποχρεώσεις τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος βάσει εκτιμήσεων για τα ποσά που πρόκειται να εισπραχθούν από ή να καταβληθούν στις φορολογικές αρχές στην τρέχουσα και στις επόμενες χρήσεις. Οι εκτιμήσεις βασίζονται σε παράγοντες όπως η εφαρμογή σχετικών νομοθετικών διατάξεων, οι προσδοκίες σχετικά με την επίτευξη μελλοντικών φορολογητέων κερδών και τέλος η επίλυση τυχόν διαφορών με τις φορολογικές αρχές. Όταν το τελικό αποτέλεσμα από τους φόρους, διαφέρει από το ποσό το οποίο είχε αρχικά αναγνωρισθεί στις οικονομικές καταστάσεις, οι διαφορές επιδρούν στο φόρο εισοδήματος και στις προβλέψεις για αναβαλλόμενη φορολογία της περιόδου κατά την οποία τα ποσά αυτά οριστικοποιούνται.

- **Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις**

Ο Όμιλος αναγνωρίζει προβλέψεις όταν εκτιμά ότι υφίσταται παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση, που έχει προκληθεί από γεγονότα που έχουν ήδη συμβεί και είναι σχεδόν βέβαιο ότι η τακτοποίησή της θα δημιουργήσει μία εκροή, το ύψος της οποίας εκτιμάται αξιόπιστα. Αντιθέτως, στις περιπτώσεις που είτε η εκροή είναι πιθανή είτε αυτή δεν μπορεί να εκτιμηθεί με αξιοπιστία, ο Όμιλος δεν προβαίνει στην αναγνώριση πρόβλεψης αλλά στη γνωστοποίηση της ενδεχόμενης υποχρέωσης, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητά της. Η εκτίμηση για την πιθανότητα ή μη της εκροής καθώς και για το ύψος της επηρεάζονται από παράγοντες εκτός ελέγχου του Ομίλου, όπως ενδεικτικά είναι οι δικαστικές αποφάσεις, η πρακτική εφαρμογή νομοθετικών διατάξεων και η πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων όταν πρόκειται για έκθεση σε εκτός ισολογισμού στοιχεία. Οι εκτιμήσεις, οι παραδοχές και τα κριτήρια που εφαρμόζονται από τον Όμιλο για τη λήψη αποφάσεων και τα οποία επηρεάζουν τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων στηρίζονται σε ιστορικά δεδομένα και σε υποθέσεις που, υπό τις παρούσες συνθήκες, κρίνονται λογικές. Οι εκτιμήσεις και τα κριτήρια λήψης αποφάσεων επανεκτιμώνται για να λάβουν υπόψη τις τρέχουσες εξελίξεις και οι επιπτώσεις από τυχόν αλλαγές τους αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις κατά το χρόνο που πραγματοποιούνται.

- **Αρχή της συνέχισης δραστηριότητας**

Ο Όμιλος κατά τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων αξιολογεί αν πρέπει να εφαρμοσθεί η αρχή της συνέχισης δραστηριότητας. Αναφορά στην εκτίμηση και τις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με την αρχή που εφαρμόστηκε κατά τη σύνταξη των Οικονομικών καταστάσεων γίνεται στη Σημείωση 2.2.

- **Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων**

Η εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, που διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά, βασίζεται στις διαθέσιμες τιμές της αγοράς. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η εύλογη αξία προσδιορίζεται βάσει μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό παρατηρήσιμα στην αγορά δεδομένα. Σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχουν παρατηρήσιμα στην αγορά δεδομένα, χρησιμοποιούνται στοιχεία που βασίζονται σε εσωτερικές εκτιμήσεις και παραδοχές π.χ. προσδιορισμός αναμενόμενων ταμειακών ροών, επιτοκίων προεξόφλησης, πιθανότητας προπληρωμών ή αθέτησης αντισυμβαλλομένου. Αναφορά στις εκτιμήσεις και παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών μέσων γίνεται στη Σημείωση 41.7.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Όμιλος

(Ποσά σε χιλ. €)	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Διαχείριση Διαθεσίμων /Treasury	Σύνολο
Από 1^η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου 2017				
Καθαρά Έσοδα				
- από τόκους	(2.452)	100.814	(11.369)	86.992
- από προμήθειες	2.150	11.520	(3.044)	10.626
- από χρημ/κές πράξεις και λοιπά έσοδα	12.128	41.596	15.287	69.011
- μεταφορά αποτελέσματος μεταξύ τομέων	4.438	(14.991)	10.553	0
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	16.264	138.938	11.428	166.629
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	(171)	(582)	(200)	(953)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρου εισοδήματος	(20.091)	28.784	(7.558)	1.134
Φόρος εισοδήματος				(704)
Κέρδη περιόδου				430
<u>Λοιπά στοιχεία τομέα</u>				
Προβλέψεις για απομείωση δανείων	(19.474)	(54.026)	0	(73.500)
Ζημία από πρόβλεψη απομείωσης χρεογράφων	0	0	0	0
Αποσβέσεις	(1.160)	(3.996)	(1.355)	(6.511)
Σύνολο Ενεργητικού κατά την 31.12.2017	530.790	1.817.778	1.211.802	3.560.371
Σύνολο Υποχρεώσεων κατά την 31.12.2017	(1.762.907)	(1.164.637)	(122)	(2.927.667)

Όμιλος

(Ποσά σε χιλ. €)	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Διαχείριση Διαθεσίμων /Treasury	Σύνολο
Από 1^η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου 2016				
Καθαρά Έσοδα				
- από τόκους	(1.607)	98.481	(10.179)	86.695
- από προμήθειες	1.228	9.698	(32)	10.894
- από χρημ/κές πράξεις και λοιπά έσοδα	1.141	1.401	4.097	6.638
- μεταφορά αποτελέσματος μεταξύ τομέων	6.165	(18.823)	12.659	0
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	6.927	90.756	6.544	104.227
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	(424)	(1.727)	(47)	(2.198)
Ζημιές προ φόρου εισοδήματος	(18.187)	(28.291)	4.147	(42.331)
Φόρος εισοδήματος				(7.498)
Ζημιές περιόδου				(49.829)
<u>Λοιπά στοιχεία τομέα</u>				
Προβλέψεις για απομείωση δανείων	(6.521)	(33.479)	0	(40.000)
Ζημία από πρόβλεψη απομείωσης χρεογράφων	0	0	(96)	(96)
Αποσβέσεις	(1.181)	(4.893)	(131)	(6.205)
Σύνολο Ενεργητικού κατά την 31.12.2016	682.846	2.788.728	139.509	3.611.083
Σύνολο Υποχρεώσεων κατά την 31.12.2016	(1.801.875)	(1.175.068)	(236)	(2.977.178)

Τράπεζα

(Ποσά σε χιλ. €)	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Διαχείριση Διαθεσίμων /Treasury	Σύνολο
Από 1η Ιανουαρίου έως 31η Δεκεμβρίου 2017				
Καθαρά Έσοδα				
- από τόκους	(2.463)	100.765	(11.369)	86.933
- από προμήθειες	1.123	10.771	(3.044)	8.850
- από χρημ/κές πράξεις και λοιπά έσοδα	12.128	41.330	15.287	68.745
- μεταφορά αποτελέσματος μεταξύ τομέων	4.438	(14.991)	10.553	0
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	15.226	137.875	11.428	164.528
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρου εισοδήματος	(20.334)	29.330	(7.358)	1.639
Φόρος εισοδήματος				(583)
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου				1.056
<u>Λοιπά στοιχεία τομέα</u>				
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους	(19.474)	(54.026)	0	(73.500)
Ζημία από πρόβλεψη απομείωσης χρεογράφων	0	0	0	0
Αποσβέσεις	(1.160)	(3.932)	(1.355)	(6.447)
Σύνολο Ενεργητικού κατά την 31.12.2017	530.732	1.821.452	1.211.734	3.563.918
Σύνολο Υποχρεώσεων κατά την 31.12.2017	(1.767.251)	(1.167.507)	(122)	(2.934.881)

Τράπεζα

(Ποσά σε χιλ. €)	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Διαχείριση Διαθεσίμων /Treasury	Σύνολο
Από 1η Ιανουαρίου έως 31η Δεκεμβρίου 2016				
Καθαρά Έσοδα				
- από τόκους	(1.617)	98.338	(10.179)	86.542
- από προμήθειες	(42)	8.138	(32)	8.063
- από χρημ/κές πράξεις και λοιπά έσοδα	1.139	1.526	4.097	6.762
- μεταφορά αποτελέσματος μεταξύ τομέων	6.165	(18.823)	12.659	0
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	5.644	89.179	6.544	101.367
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρου εισοδήματος	(18.414)	(26.050)	4.194	(40.271)
Φόρος εισοδήματος				(6.875)
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου				(47.145)
<u>Λοιπά στοιχεία τομέα</u>				
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους	(6.521)	(33.479)	0	(40.000)
Ζημία από πρόβλεψη απομείωσης χρεογράφων	0	0	(96)	(96)
Αποσβέσεις	(1.181)	(4.805)	(131)	(6.117)
Σύνολο Ενεργητικού κατά την 31.12.2016	682.568	2.797.241	139.375	3.619.184
Σύνολο Υποχρεώσεων κατά την 31.12.2016	(1.810.029)	(1.180.386)	(236)	(2.990.651)

4. ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Από χορηγήσεις και προκαταβολές σε πελάτες (εκτός Χρηματοδοτικής Μίσθωσης)	95.411	104.754	95.411	104.754
Πιστωτικά Ιδρύματα	824	958	824	958
Από αξιόγραφα εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και εμπορικού χαρτοφυλακίου	103	161	103	161
Από αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση	10.042	2.385	10.042	2.385
Από αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διακρατούμενων έως τη λήξη	439	429	439	429
Τόκοι ομολογιακών δανείων επιχειρήσεων	25.994	25.754	25.994	25.754
Από Χρηματοδοτική Μίσθωση (Εκμισθωτής)	4.156	8.310	4.156	8.310
Τόκοι λογαριασμών καταθέσεων	60	44	60	44
Τόκοι από πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)	274	284	274	284
Λοιπά	0	5	0	0
Τόκοι και Συναφή Έσοδα	137.302	143.085	137.302	143.080

Η μεταβολή των τόκων χορηγήσεων από δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών είναι ανάλογη με τη μεταβολή των υπολοίπων των δανείων εντός του 2017, εξαιρουμένης της αποαναγνώρισης των 1,331 δισ. ευρώ.

Στη γραμμή «Από αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση» περιλαμβάνονται έσοδα από τόκους ομολόγου ονομαστικής αξίας 525 εκατ. ευρώ το οποίο απέκτησε στο πλαίσιο της μεταβίβασης του δανειακού χαρτοφυλακίου

5. ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Καταθέσεων Πελατών	(34.657)	(41.650)	(34.716)	(41.798)
Προς Πιστωτικά Ιδρύματα	(15.650)	(14.737)	(15.650)	(14.737)
Λοιπά	(3)	(3)	(3)	(3)
Τόκοι και Συναφή Έξοδα	(50.310)	(56.391)	(50.369)	(56.538)

Οι τόκοι των καταθέσεων πελατών παρουσιάζουν μείωση στην κλειόμενη χρήση 2017 έναντι της συγκριτικής χρήσης 2016 κυρίως λόγω της αποκλιμάκωσης του μέσου επιτοκίου καταθέσεων, της μείωσης του μέσου υπολοίπου των καταθέσεων και τέλος της αλλαγής της κατανομής των καταθέσεων με μείωση των προθεσμιακών καταθέσεων.

6. ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Χορηγήσεις	3.386	4.250	3.386	4.250
Πιστωτικές Κάρτες	366	342	366	342
Θεματοφυλακή	96	74	102	82
Εισαγωγές-Εξαγωγές	234	292	234	292
Εγγυητικές Επιστολές	4.717	4.551	4.717	4.551
Κίνηση Κεφαλαίων	743	906	743	906
Πράξεις Συναλλάγματος	30	36	30	36
Factoring	0	16	0	16
Τηλεφωνικά-Ταχυδρομικά-swift	9	12	9	12
Αμοιβαία Κεφάλαια	768	1.020	22	29
Χρεόγραφα	593	825	593	825
Από χρηματιστηριακές πράξεις	15	7	15	29
Προμήθειες κίνησης λογαριασμών καταθέσεων	144	173	144	173
Λοιπές Προμήθειες	9.372	3.606	8.477	2.261
Έσοδα Προμηθειών	20.475	16.110	18.838	13.805

Η κατηγορία «Λοιπές Προμήθειες» παρουσιάζεται αυξημένη σε σχέση με τη συγκριτική χρήση κατά κύριο λόγο από τις προμήθειες της ενδιάμεσης περιόδου που προήλθαν από τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου των μη εξυπηρετούμενων δανείων που μεταβιβάστηκε στον επενδυτή, καθώς και από τις προμήθειες των τερματικών POS.

7. ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Δάνεια	(4)	(4)	(4)	(4)
Προμήθειες για αγορά μετοχών	(0)	(7)	(0)	(7)
Καταβαλλόμενες προμήθειες Visa & Visa International	(4.173)	(2.723)	(4.173)	(2.723)
Καταβαλλόμενες προμήθειες από μίσθωση τερματικών POS	(1.559)	(700)	(1.559)	(700)
Προμήθειες διαχείρισης χαρτοφυλακίου	(141)	(109)	(281)	(620)
Προμήθειες ειδικού ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου	(3.849)	(1.576)	(3.849)	(1.576)
Λοιπά	(122)	(97)	(122)	(111)
Έξοδα Προμηθειών	(9.849)	(5.216)	(9.989)	(5.742)

8. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων				
Κέρδη Μείον Ζημιές				
· Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	220	(273)	220	(273)
Συναλλαγματικές Διαφορές				
· Από πράξεις σε συνάλλαγμα	855	882	861	879
Από πώληση				
· Μετοχών	0	45	0	45
· Χρεογράφων	208	141	208	141
· Λοιπών	(9)	0	(277)	0
Από Αποτίμηση				
· Μετοχών	0	(13)	0	0
· Χρεογράφων	60	(24)	60	(24)
Από Visa Inc.	0	2.559	0	2.559
Σύνολο Κερδών / (ζημιών) από χρηματοοικονομικές πράξεις	1.334	3.317	1.072	3.327

Το αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις εμφανίζεται μειωμένο σε σχέση με τη συγκριτική χρήση του 2016 λόγω της επιστροφής κεφαλαίου ύψους 2.558,98 χιλ. ευρώ από τη Visa Inc. κατά την προηγούμενη χρήση.

9. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου				
Κέρδη Μείον Ζημιές:				
-Από πώληση				
-Μετοχών	4	(456)	4	(456)
-Ομολόγων	701	0	701	0
-Μεριδίων Αμοιβαίων Κεφαλαίων	0	1.062	0	1.062
Κέρδη / (ζημιές) από πράξεις αξιογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	705	606	705	606
Ζημιές από απομείωση αξίας μετοχών				
Χαρτοφυλακίου Διαθεσίμων για πώληση	(550)	0	(550)	0
Κέρδη / (ζημιές) από πράξεις επενδυτικού χαρτοφυλακίου	155	606	155	606

10. ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ/(ΕΞΟΔΑ)

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Επιδικασθείσες δικαστικές δαπάνες	28	135	28	135
Επιδότησεις εκ παιδευτικών προγραμμάτων	47	31	47	31
Είσπραξη αποσβεσμένων απαιτήσεων	213	12	213	12
Ενοίκια περιουσιακών στοιχείων (και από πλειστηριασμό)	179	192	179	174
Είσπραξη τελών επικοινωνίας	64	91	64	91
Εύλογη αξία επενδυτικών και ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	(2.553)	(2.058)	(2.553)	(2.058)
Έσοδα από μερίσματα	24	60	24	208
Αναλογιστικά κέρδη από προγράμματα καθορισμένων περοχών	(1.685)	(233)	(1.685)	(233)
Λοιπά	1.207	4.484	1.204	4.469
Λοιπά έσοδα	(2.478)	2.715	(2.481)	2.829

Η εύλογη αξία επενδυτικών και ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων έχει προσδιοριστεί από ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές (Σημειώσεις 24 και 25).

Τα έσοδα που εμφανίζονται στη γραμμή «Λοιπά», στη χρήση 2016 οφείλονται κατά ποσό 3,2 εκατ. ευρώ στην αναστροφή σχηματισθείσας πρόβλεψης από μη είσπραξη απαιτήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο.

Τα έσοδα από μερίσματα της συγκριτικής χρήσης 2016 σε επίπεδο Τράπεζας προέρχονται κατά κύριο λόγο από συμμετοχή σε θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας.

11. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μισθοδοσία και Ημερομίσθια	(28.445)	(40.839)	(28.043)	(39.703)
Υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (προγράμματα καθορισμένων εισφορών)	(7.462)	(9.062)	(7.372)	(8.890)
Λοιπές Επιβαρύνσεις	(1.805)	(1.250)	(1.790)	(1.233)
Λοιπές παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	(843)	(2.113)	(836)	(1.383)
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(38.554)	(53.264)	(38.041)	(51.209)
Αμοιβές Τρίτων	(8.926)	(8.403)	(8.532)	(7.613)
Έξοδα Προβολής και Διαφήμισης	(292)	(550)	(291)	(513)
Τηλεπικοινωνίες	(2.006)	(1.968)	(2.002)	(1.956)
Ασφάλιστρα	(1.194)	(1.620)	(1.194)	(1.620)
Επισκευές και Συντηρήσεις	(2.122)	(1.485)	(2.121)	(1.468)
Μεταφορικά	(654)	(519)	(654)	(502)
Έντυπα και γραφική ύλη	(248)	(242)	(246)	(234)
Υπηρεσίες Κοινής ωφέλειας	(1.151)	(1.293)	(1.139)	(1.270)
Ενοίκια	(5.589)	(6.087)	(5.519)	(5.941)
Συνδρομές – Εισφορές	(453)	(404)	(331)	(265)
Έξοδα δικαστικών και εξώδικων ενεργειών	(58)	(2)	(58)	(2)
Πρόβλεψη για απομείωση λοιπών στοιχείων του ενεργητικού	(14.925)	(12.421)	(14.625)	(13.411)
Δωρεές – επιχορηγήσεις	(251)	(464)	(251)	(464)
Έξοδα συστημάτων Τειρεσίας	(780)	(665)	(780)	(665)
Έξοδα συνεργείων καθαριότητας	(613)	(650)	(611)	(646)
Έξοδα φύλαξης χώρων	(759)	(604)	(759)	(604)
Μη ενσωματωμένοι φόροι	(1.822)	(2.245)	(1.743)	(2.122)
Έξοδα διαφόρων τρίτων	(1.723)	(1.392)	(1.713)	(1.529)
Δαπάνες προσέλκυσης πελατείας	0	(2.533)	0	(2.533)
Προμήθεια για το ποσό της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης	(539)	0	(539)	0
Λοιπά	(1.873)	(1.249)	(1.794)	(857)
Γενικά λειτουργικά έξοδα	(45.976)	(44.795)	(44.901)	(44.216)
Απόσβεση (Ενσώματα Πάγια)	(2.232)	(2.827)	(2.178)	(2.750)
Απόσβεση (Άυλα Πάγια)	(4.279)	(3.378)	(4.269)	(3.367)
Αποσβέσεις	(6.511)	(6.205)	(6.447)	(6.117)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων	(91.041)	(104.263)	(89.389)	(101.542)

Αριθμός υπαλλήλων	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ο μέσος αριθμός των υπαλλήλων είναι:	791	842	781	821
Ο αριθμός των υπαλλήλων είναι:	787	800	777	782

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2017 και 2016 οι αμοιβές των νόμιμων ελεγκτών (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.) είχαν ως εξής :

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	31/12/2017	31/12/2016
Για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων και την έκδοση έκθεσης φορολογικής συμμόρφωσης	301	236
Για άλλες υπηρεσίες ελεγκτικής φύσεως	505	15

Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017, στα λοιπά έξοδα, περιλαμβάνονται αμοιβές των μελών του δικτύου των τακτικών ελεγκτών ύψους 0,5 εκατ. ευρώ που αφορούν μη ελεγκτικές υπηρεσίες (εξαιρουμένων υπηρεσιών τακτικού ελέγχου και έκδοσης φορολογικών πιστοποιητικών).

Η κατηγορία «Αμοιβές και έξοδα προσωπικού» παρουσιάζει ποσοστιαία μείωση της τάξης του 20,6% στην κλειόμενη χρήση 2017, αφού αφαιρεθεί το μη επαναλαμβανόμενο κόστος εθελουσίας εξόδου που έλαβε χώρα τη χρήση 2016 ύψους 4,75 εκατ. ευρώ.

Σε ότι αφορά τα γενικά λειτουργικά έξοδα σε σχέση με τη συγκριτική χρήση 2016 παρουσιάζουν μείωση της τάξης του 17,1%, αφού αφαιρεθούν οι προβλέψεις για απομείωση λοιπών στοιχείων ενεργητικού ύψους 14,9 εκατ. ευρώ την κλειόμενη χρήση έναντι 12,4 εκατ. ευρώ τη συγκριτική χρήση 2016.

Για τη χρήση του 2017 το κονδύλι των γενικών λειτουργικών εξόδων έχει επιβαρυνθεί με ποσό 1.039 χιλ. ευρώ περίπου που αφορά στην ετήσια προμήθεια για το ποσό της εγγυημένης, από το Ελληνικό Δημόσιο, αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν.4472/2017, εκ των οποίων ποσό 539 χιλ. ευρώ αφορά την προμήθεια που αναλογεί στη χρήση του 2016, ενώ έχει σχηματισθεί πρόβλεψη ύψους 500 χιλ. ευρώ για το αναλογούν ποσό της χρήσης 2017, η οποία περιλαμβάνεται στην γραμμή «Πρόβλεψη για απομείωση λοιπών στοιχείων του ενεργητικού». Αναλυτικότερη πληροφόρηση παρέχεται στη Σημείωση 40.2.

Με σκοπό την καλύτερη λογιστική απεικόνιση πραγματοποιήθηκε αναταξινόμηση εξόδων Visa και μισθωμάτων POS από την κατηγορία «Γενικά λειτουργικά έξοδα» στην κατηγορία «Έξοδα προμηθειών» εντός του εννεάμηνου 2017. Για λόγους συγκρισιμότητας η ίδια αναταξινόμηση αποτυπώθηκε και στα μεγέθη της συγκριτικής χρήσης.

12. ΦΟΡΟΙ

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Φόρος εισοδήματος (τρέχουσας χρήσης)	(120)	(1.398)	0	(1.136)
Αναβαλλόμενος Φόρος	(584)	(6.100)	(583)	(5.739)
Σύνολο	(704)	(7.498)	(583)	(6.875)

Η συμφωνία μεταξύ του φόρου που προκύπτει βάσει του φορολογικού συντελεστή που ισχύει και του εξόδου φόρου που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης συνοψίζεται ως εξής:

Κέρδη (ζημιές) προ φόρων	1.134	(42.331)	1.639	(40.271)
Φορολογικός συντελεστής	29%	29%	29%	29%
Φόρος	(329)	12.276	(475)	11.679
Από έξοδα που δεν εκπίπτουν φορολογικά	(1.450)	(1.361)	(1.450)	(1.361)
Λοιπές προσαρμογές	2.544	(3.408)	2.812	(2.188)
Διαγραφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης	(1.469)	(13.868)	(1.469)	(13.868)
Παρακρατούμενοι και μη συμψηφιζόμενοι φόροι	0	(1.136)	0	(1.136)
Σύνολο	(704)	(7.498)	(583)	(6.875)

Αναβαλλόμενος Φόρος

(ποσά σε χιλ. €)

	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Απόσβεση προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου Ν. 4465/2017	(11.690)	0	(11.690)	0
Προσαρμογή χρεωστικής διαφοράς Ν. 4046/2012	(1.410)	(1.500)	(1.410)	(1.500)
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές και λοιπές προσωρινές διαφορές	13.985	9.268	13.986	9.629
Διαγραφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης	(1.469)	(13.868)	(1.469)	(13.868)
Αποτέλεσμα από Αναβαλλόμενους φόρους	(584)	(6.100)	(583)	(5.739)

Το ποσό των 11,7 εκατ. ευρώ που αφορά στην απόσβεση προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου του Ν. 4465/2017 προέκυψε από τη μεταβίβαση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα και θα αποσβεσθεί σε διάστημα είκοσι (20) ετών.

Φόρος εισοδήματος λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρήθηκαν απευθείας στην καθαρή θέση

Όμιλος

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	31/12/2017			31/12/2016		
	Πριν το φόρο εισοδήματος	Φόρος εισοδήματος	Μετά το φόρο εισοδήματος	Πριν το φόρο εισοδήματος	Φόρος εισοδήματος	Μετά το φόρο εισοδήματος
Ποσά που αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων						
Μεταβολή του αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων	5.746	(1.666)	4.080	1.985	(576)	1.409
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων						
Μεταβολή των αναλογιστικών κερδών/ (ζημιών) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών	(4.882)	1.416	(3.466)	2.978	(864)	2.114
Σύνολο	865	(251)	614	4.963	(1.439)	3.524

Φόρος εισοδήματος λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρήθηκαν απευθείας στην καθαρή θέση

Τράπεζα

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	31/12/2017			31/12/2016		
	Πριν το φόρο εισοδήματος	Φόρος εισοδήματος	Μετά το φόρο εισοδήματος	Πριν το φόρο εισοδήματος	Φόρος εισοδήματος	Μετά το φόρο εισοδήματος
Ποσά που αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων						
Μεταβολή του αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων	5.746	(1.666)	4.080	1.985	(576)	1.409
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων						
Μεταβολή των αναλογιστικών κερδών/ (ζημιών) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών	(4.875)	1.414	(3.461)	2.962	(859)	2.103
Σύνολο	871	(253)	619	4.947	(1.435)	3.512

13. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΝΑ ΜΕΤΟΧΗ-ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΙΩΜΕΝΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	1/1- 31/12/2017	1/1- 31/12/2016	1/1- 31/12/2017	1/1- 31/12/2016
Περιγραφή				
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου ιδιοκτητών μητρικής	430	(49.656)	1.056	(47.145)
Μείον: απόδοση προνομιούχων μετοχών Ελληνικού Δημοσίου	(12.260)	(10.860)	(12.260)	(10.860)
Κέρδη / (ζημιές) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους μητρικής	(11.830)	(60.517)	(11.204)	(58.006)
Μεσοσταθμικός αριθμός κοινών μετοχών κατά την περίοδο	2.339.353.014	2.339.353.014	2.339.353.014	2.339.353.014
Προσαρμοσμένος μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών κατά την περίοδο	2.339.353.014	2.339.353.014	2.339.353.014	2.339.353.014
Κέρδη / (ζημιές) ανά μετοχή - βασικά (σε €)	(0,0051)	(0,0259)	(0,0048)	(0,0248)

Τα βασικά κέρδη ανά μετοχή έχουν υπολογιστεί με βάση τον μέσο σταθμισμένο αριθμό επί του συνόλου των μετοχών, ο οποίος προκύπτει από τον αριθμό των κοινών μετοχών που βρίσκονται σε κυκλοφορία κατά την έναρξη της περιόδου λαμβανομένου υπόψη της συνένωσης και μείωσης του συνολικού αριθμού των υφιστάμενων κοινών ονομαστικών μετοχών.

Τα αποτελέσματα της περιόδου έχουν προσαρμοστεί με το καθαρό από φόρους δεδουλευμένο ποσό του μερίσματος που αντιστοιχεί στις προνομιούχες μετοχές του Ν.3723/2008 για την κλειόμενη περίοδο, μετά από την σχετική φορολογική επίπτωση, ασχέτως αν έχει εγκριθεί ή όχι η διανομή του, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 14 του Δ.Λ.Π. 33. Σημειώνεται ότι κατά την 31/12/2017 καθώς και στη συγκριτική χρήση δεν υπάρχουν δυνητικοί τίτλοι μετοχών για την προσαρμογή του μεσοσταθμικού αριθμού των κοινών μετοχών της περιόδου και συνεπώς δεν υφίσταται διαφοροποίηση ως προς τα μειωμένα κέρδη.

14. ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

(Ποσά σε χιλ. €) Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ταμείο	20.530	24.402	20.529	24.401
Επιταγές εισπρακτέες	4.678	6.954	4.678	6.954
Διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	13.265	12.005	13.265	12.005
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	38.473	43.362	38.471	43.361

Η Τράπεζα είναι υποχρεωμένη να τηρεί στην Τράπεζα της Ελλάδος τρεχούμενο λογαριασμό μέσω του συστήματος Target.

15. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

(Ποσά σε χιλ. €) Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Πιστωτικά ιδρύματα Εσωτερικού	296	934	288	925
Πιστωτικά ιδρύματα Εξωτερικού	2.394	3.937	2.394	3.937
Καταθέσεις όψεως σε πιστωτικά ιδρύματα	2.690	4.871	2.682	4.862
Λοιπές απαιτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα	8	8	8	8
Λοιπές απαιτήσεις	8	8	8	8
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.698	4.879	2.690	4.870

16. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

(Ποσά σε χιλ. €) Ταξινόμηση ανά κατηγορία χρεογράφου και αγορά	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κρατικά Ομόλογα- Εσωτερικού	1.105	1.378	1.105	1.378
Μετοχές εισηγμένες – Εσωτερικού	0	103	0	0
Έντοκα Γραμμάτια- Εσωτερικού	2.431	1.132	2.431	1.132
Αξιόγραφα εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων κατά την αρχική καταχώρηση	3.536	2.613	3.536	2.510

Εντός της χρήσης του 2017 ο Όμιλος προέβη σε αγορές εντόκων γραμματίων ύψους 21,6 εκατ. ευρώ, σε πωλήσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου εύλογης αξίας 16 εκατ. ευρώ, ενώ έντοκα γραμμάτια εύλογης αξίας 4,5 εκατ. ευρώ έληξαν εντός της ίδιας χρήσης. Κατά την ίδια περίοδο πραγματοποιήθηκαν αγορές 8,5 εκατ. ευρώ Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και αντίστοιχα πωλήσεις αξίας 9 εκατ. ευρώ.

17. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

(Ποσά σε χιλ. €)

31/12/2017**Όμιλος και Τράπεζα****Απαιτήσεις Υποχρεώσεις**

Ταξινόμηση ανάλογα με το είδος	Όνομαστική Αξία	Εύλογη Αξία	
		Κέρδη	Ζημία
Swaps	69.214	0	(122)
Forwards	398	0	0
Τίτλος συνδεδεμένος με την πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ	38.042	190	0
Παράγωγα Χρηματοπιστωτικά Μέσα για εμπορικούς σκοπούς	107.654	190	(122)

31/12/2016

Ταξινόμηση ανάλογα με το είδος	Όνομαστική Αξία	Εύλογη Αξία	
		Κέρδη	Ζημία
Swaps	38.745	0	(236)
Forwards	0	0	0
Τίτλος συνδεδεμένος με την πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ	38.042	84	0
Παράγωγα Χρηματοπιστωτικά Μέσα για εμπορικούς σκοπούς	76.787	84	(236)

Ο «Τίτλος συνδεδεμένος με την πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ» αναφέρεται σε αποσπώμενους τίτλους συνδεδεμένους με το ΑΕΠ οι οποίοι έχουν δοθεί στην Τράπεζα στα πλαίσια του προγράμματος ανταλλαγής ομολόγων ελληνικού δημοσίου PSI.

18. ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ**18.1 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ**

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
(Ποσά σε χιλ. €)				
Πιστωτικές Κάρτες	32.853	62.551	32.853	62.551
Καταναλωτικά	138.098	228.422	138.098	228.422
Στεγαστικά	431.888	484.864	431.888	484.864
Λοιπά	4.726	10.165	4.726	10.165
Για ιδιωτικούς σκοπούς	607.566	786.003	607.566	786.003
Γεωργία	5.691	11.281	5.691	11.281
Εμπόριο	300.531	633.198	300.531	633.198
Βιομηχανία	182.682	335.796	182.682	335.796
Βιοτεχνία	22.617	65.211	22.617	65.211
Τουρισμός	186.197	237.162	186.197	237.162
Ναυτιλία	32.273	32.788	32.273	32.788
Κατασκευαστικές	482.658	763.852	482.658	763.852
Λοιπά	674.968	785.087	674.968	785.087
Σε νομικά πρόσωπα	1.887.617	2.864.374	1.887.617	2.864.374
Στο Δημόσιο	31.727	33.303	31.727	33.303
Καθαρή Επένδυση σε χρηματοδοτική μίσθωση	139.830	300.937	139.830	300.937
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (προ προβλέψεων)	2.666.741	3.984.617	2.666.741	3.984.617
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους (απομείωση αξίας δανείων)	(474.667)	(1.207.658)	(474.667)	(1.207.658)
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.192.074	2.776.959	2.192.074	2.776.959

18.2 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ (ΕΚΜΙΣΘΩΤΗΣ)**Ταξινόμηση ανά κατηγορία**

Υψος Συμβάσεων	Όμιλος και Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016
(Ποσά σε χιλ. €)		
Οικόπεδα	41.033	79.349
Κτίρια	87.392	189.849
Μηχανήματα	10.891	23.317
Μεταφορικά Μέσα	490	7.105
Τεχνολογικός Εξοπλισμός	24	1.316
Σύνολο	139.830	300.937

Καθαρή επένδυση σε χρηματοδοτική μίσθωση

Διάρκεια	Όμιλος και Τράπεζα					
	31/12/2017		31/12/2016		Καθαρή επένδυση σε χρηματική μίσθωση	
	Ακαθάριστη επένδυση (Μελλοντικά μισθώματα)	Μη δεδουλευμένο χρηματικό έσοδο	Ακαθάριστη επένδυση (Μελλοντικά μισθώματα)	Μη δεδουλευμένο χρηματικό έσοδο		
Έως 1 έτος	38.329	(1.222)	37.106	50.369	(2.582)	47.787
Από 1 έως 5 έτη	32.485	(4.486)	27.999	175.492	(9.519)	165.973
Πλέον των 5 ετών	88.053	(13.328)	74.725	116.102	(28.925)	87.177
Σύνολο	158.867	(19.036)	139.830	341.963	(41.026)	300.937

18.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΑΞΙΑΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

Όμιλος και Τράπεζα

(Ποσά σε χιλ. €)	Αλληλόχρεα ιδιωτών	Πιστωτικές κάρτες	Δάνεια τακτής λήξης	Στεγαστικά δάνεια	Σύνολο
α) Δάνεια προς ιδιώτες					
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2016	65.882	37.074	56.070	68.546	227.572
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	(2.923)	(1.674)	2.251	8.868	6.521
Διαγραφές δανείων χρήσης	(72)	(20)	(51)	0	(144)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2016	62.886	35.380	58.269	77.413	233.949

Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2017	62.886	35.380	58.269	77.413	233.949
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	1.325	1.106	3.942	13.101	19.474
Διαγραφές δανείων χρήσης	(34)	(22)	(150)	(42)	(248)
Διαγραφές λόγω τιτλοποίησης	(42.328)	(23.520)	(29.482)	(20.526)	(115.856)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2017	21.849	12.944	32.580	69.946	137.319

(Ποσά σε χιλ. €)	Μεγάλες Επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	Λοιπές Επιχειρήσεις	Σύνολο
β) Επιχειρηματικά δάνεια				
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2016	206.621	456.269	279.726	942.616
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	9.128	5.400	18.951	33.479
Διαγραφές δανείων χρήσης	(1.887)	(277)	(222)	(2.386)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2016	213.862	461.392	298.454	973.709

Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2017	213.862	461.392	298.454	973.709
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	5.901	32.907	15.219	54.026
Μεταφορά από λοιπές προβλέψεις	0	804	0	804
Διαγραφές δανείων χρήσης	(768)	(42)	(37)	(847)
Διαγραφές λόγω τιτλοποίησης	(161.455)	(308.242)	(220.648)	(690.344)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2017	57.540	186.819	92.988	337.348

18.4 ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ

Η Τράπεζα κατ' εφαρμογή του Νόμου 3156/2003 μεταβίβασε χαρτοφυλάκιο δανείων σε οριστική καθυστέρηση (ποσού 1.331,2 εκατ. ευρώ) στην εταιρεία ειδικού σκοπού (SPV) με την επωνυμία ARTEMIS SECURITISATION S.A. που εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Παράλληλα το SPV εξέδωσε και μεταβίβασε στην Τράπεζα ένα ομόλογο Σειράς Α ονομαστικής αξίας 525 εκατ. ευρώ (Senior Note) διάρκειας 10 ετών και με ετήσιο επιτόκιο 3% καθώς και ένα ομόλογο Σειράς Β ονομαστικής αξίας 806,2 εκατ. ευρώ (Junior Note), τα δε δύο αυτά ομόλογα προέκυψαν από την τιτλοποίηση του εν λόγω χαρτοφυλακίου δανείων, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Νόμου 3156/2003.

Επιπλέον, η Τράπεζα σύστησε την εταιρεία «Θεά Άρτεμις διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις» με σκοπό την διαχείριση των ανωτέρω τιτλοποιημένων απαιτήσεων. Η Εταιρεία κατέχει άδεια διαχείρισης απαιτήσεων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν.4354/2015.

Την 15/5/2017, η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε την επιλογή του επενδυτή (Aldridge Specialty Finance – AEDC), ο οποίος προέκυψε έπειτα από ανοικτό διαγωνισμό και τον αντίστοιχο διαχειριστικό και νομικό έλεγχο, ο οποίος δεσμεύτηκε για τα εξής:

- Να αποκτήσει το 80% της Εταιρείας Διαχείρισης Απαιτήσεων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια που έχει ιδρύσει η Τράπεζα σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν. 4354/2015.
- Να αποκτήσει το junior note που εκδόθηκε από την τιτλοποίηση του υπό μεταβίβαση χαρτοφυλακίου έναντι ποσού 70 εκατ. ευρώ.

Τον Αύγουστο του 2017, υπογράφηκε η σύμβαση ανάμεσα στην Τράπεζα και τον Επενδυτή και στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκε και η πώληση του junior note, καθώς και του 80% των μετοχών της εταιρείας «Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις».

Κατά την χρονική αυτή στιγμή, η Τράπεζα προέβη σε αποαναγνώριση των δανείων ύψους 1.331,2 εκατ. ευρώ, καθώς και των σχηματισμένων προβλέψεων απομείωσης ύψους 806,2 εκατ. ευρώ, διότι σύμφωνα με τα συμβατικά έγγραφα έχει απωλέσει κάθε νομικό δικαίωμα στις απαιτήσεις και στις εξασφαλίσεις του δανειακού χαρτοφυλακίου που μεταβίβασε, καθώς και τον έλεγχο επί του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου. Ταυτόχρονα η Τράπεζα απέκτησε από τη συναλλαγή το ομόλογο ύψους 525 εκατ. ευρώ (προσαυξημένο με τα άμεσα κόστη ποσού 2,4 εκατ. ευρώ) που ταξινομήθηκε στα διαθέσιμα προς πώληση.

Κατά συνέπεια η Τράπεζα δεν διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμιακών ρών του χαρτοφυλακίου. Η Τράπεζα αξιολόγησε κατά την μεταβίβαση του χαρτοφυλακίου την έκταση κατά την οποία διατηρεί τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του χαρτοφυλακίου και κατέληξε ότι έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του χαρτοφυλακίου. Η Τράπεζα δεν διατηρεί το δικαίωμα να εξυπηρετεί το χαρτοφυλάκιο έναντι αμοιβής.

Σημειώνεται ότι η Τράπεζα δεν ενοποιεί το SPV, διότι δεν συμμετέχει στη λήψη των διοικητικών αποφάσεων και δεν πληροί τα κριτήρια του ελέγχου.

Από τη Συναλλαγή αυτή η Τράπεζα αναγνώρισε κέρδος 70 εκατ. ευρώ, ποσό που μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης, έχει προσμετρηθεί στο κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Tier I), με ημερομηνία αναφοράς την 30/09/2017.

Κατά την 31/12/2017, η συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία «Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις» έχει περιοριστεί σε ποσοστό 20% και το κόστος κτήσης της συμμετοχής ανέρχεται σε ποσό 20 χιλ. ευρώ. Η Τράπεζα δεν μπορεί να επηρεάσει την άσκηση της πολιτικής είσπραξης των δανείων από τον κύριο μέτοχο της εταιρείας διαχείρισης. Ο Όμιλος ενοποιεί την εν λόγω εταιρεία με τη μέθοδο της καθαρής θέσης

19. ΖΗΜΙΑ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Απομείωση Δανείων	(73.500)	(40.000)	(73.500)	(40.000)
Απομείωση χρεογράφων χαρτοφυλακίου Διαθέσιμων προς πώληση	0	(96)	0	(96)
Σύνολο	(73.500)	(40.096)	(73.500)	(40.096)

20. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ

20.1 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΓΙΑ ΠΩΛΗΣΗ

Ταξινόμηση ανά κατηγορία χρεογράφου και αγορά	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κρατικά –Εσωτερικού	34.482	39.333	34.482	39.333
Κρατικά Ομόλογα	34.482	39.333	34.482	39.333
Εταιρικά-Εισηγμένα-Εσωτερικού	691	897	691	897
Εταιρικά-Εισηγμένα-Εξωτερικού	6.008	7.533	6.008	7.533
Εταιρικά-Εισηγμένα Ομόλογα	6.699	8.430	6.699	8.430
Εταιρικά-Μη Εισηγμένα-Εσωτερικού	0	804	0	804
Εταιρικά-Μη Εισηγμένα-Εξωτερικού	527.569	244	527.569	244
Εταιρικά-Μη Εισηγμένα Ομόλογα	527.569	1.047	527.569	1.047
Ομόλογα	568.749	48.810	568.749	48.810
Εισηγμένες-Εσωτερικού	1.800	1.396	1.800	1.396
Εισηγμένες-Εξωτερικού	8	7	8	7
Μη Εισηγμένες-Εσωτερικού	2.590	524	2.590	524
Μετοχές	4.398	1.926	4.398	1.926
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	573.147	50.737	573.147	50.737

Σημειώνεται ότι η Τράπεζα έλαβε μέρος στην διαδικασία ανταλλαγής Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου που έλαβε χώρα τον Δεκέμβριο του 2017. Η Τράπεζα αντάλλαξε Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου συνολικού ύψους 16 εκατ. περίπου, για τα οποία το σχηματισμένο αποθεματικό του Διαθέσιμου προς Πώληση χαρτοφυλακίου ανερχόταν σε 2,8 εκατ. περίπου.

Αξιολογώντας τα δεδομένα της ανταλλαγής, η Τράπεζα θεωρεί ότι δεν πρόκειται για σημαντική αλλαγή των όρων των υφιστάμενων τίτλων και δεν προχώρησε σε λογιστική αποαναγνώριση της αξίας των εν λόγω ομολόγων, ενώ το σχηματισμένο μέχρι την ημερομηνία εκείνη αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου θα αποσβεστεί στα έσοδα από τόκους επόμενων περιόδων, με την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Η μεταβολή στα Εταιρικά μη εισηγμένα Ομόλογα Εξωτερικού προέκυψε από την απόκτηση ομολόγου ονομαστικής αξίας 525 εκατ. ευρώ (προσαυξημένο με τα άμεσα κόστη ποσού 2,4 εκατ. ευρώ) στα πλαίσια της μεταβίβασης του δανειακού χαρτοφυλακίου.

20.2 ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΕΣ ΩΣ ΤΗ ΛΗΞΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €)

	Όμιλος		Τράπεζα	
Ταξινόμηση ανά κατηγορία χρεογράφου και αγορά	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κρατικά Ομόλογα Εσωτερικού	9.899	10.115	9.899	10.115
Διακρατούμενες έως την λήξη επενδύσεις	9.899	10.115	9.899	10.115

Τα διακρατούμενα ως τη λήξη χρεόγραφα αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος τους. Η εύλογη αξία τους κατά την 31/12/2017 είναι 10,4 εκατ. ευρώ ενώ αντιστοίχως την 31/12/2016 ήταν 9,4 εκατ. ευρώ.

21. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

(Ποσά σε χιλ. €)

Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα έδρας	Αριθμός μετοχών	31/12/2017			
			% Συμμετοχής	Ίδια Κεφάλαια	Αξία κτήσης	Λογιστική αξία
1. Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Ελλάδα	198.300	100,00%	3.204	2.326	2.326
2. Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Ελλάδα	10.000	100,00%	4.369	100	100
3. AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Ελλάδα	5.000	100,00%	325	500	500
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις					2.926	2.926

(Ποσά σε χιλ. €)

Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα έδρας	Αριθμός μετοχών	31/12/2016			
			% Συμμετοχής	Ίδια Κεφάλαια	Αξία κτήσης	Λογιστική αξία
1. Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Ελλάδα	198.300	100,00%	3.256	2.326	2.326
2. Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	Ελλάδα	15.000	100,00%	344	600	600
3. Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Ελλάδα	382.166	55,00%	1.615	1.700	1.700
4. Attica Funds PLC	Ηνωμένο Βασίλειο	17.500	99,99%	(873)	20	20
5. Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Ελλάδα	10.000	100,00%	4.076	100	100
6. AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Ελλάδα	70.600	100,00%	5.791	7.060	7.060
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις					11.806	11.806

Στις 16/06/2017 κατατέθηκε στο Μητρώο Εταιρειών του Ηνωμένου Βασιλείου (Companies House) αίτηση διαγραφής της εταιρείας Attica Funds Plc. Η λύση της εταιρείας πραγματοποιήθηκε στις 26/09/2017.

Η έκτακτη γενική συνέλευση της εταιρείας «AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων» στις 27/12/2016 αποφάσισε τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με επιστροφή μετρητών

ύψους 5,32 εκατ. ευρώ και διαγραφή σωρευτικών ζημιών ύψους 1,24 εκατ. ευρώ, διαμορφώνοντας το νέο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας σε 500.000,00 ευρώ διαιρούμενο σε 5.000 ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας 100,00 ευρώ εκάστη. Η ανωτέρω απόφαση εγκρίθηκε τον Απρίλιο 2017 από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.).

Με απόφαση της έκτακτης γενικής συνέλευσης της εταιρείας «Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών» στις 3/02/2017 πραγματοποιήθηκαν τα παρακάτω:

1. Μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών ύψους 157.680,00 ευρώ με αντίστοιχη μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών αυτής, διαμορφώνοντας το νέο μετοχικό κεφάλαιο στο ποσό των 442.320,00 ευρώ διαιρούμενο σε 15.000 ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας 29,488 ευρώ εκάστη.
2. Πώληση παγίων στοιχείων της εταιρείας και κινητών αξιών.
3. Αποτελέσματα χρήσης 2016 ζημιά ύψους 956.070,87. Η καθαρή θέση της εταιρείας κατά τη χρήση 2016 ανέρχεται στο ποσό των 344.380,66 ευρώ. Στις 3/02/2017 η Τράπεζα πώλησε το 90% της συμμετοχής της στην εν λόγω εταιρεία αντί του ποσού των 180.000,00 ευρώ με αντίστοιχη λογιστική αξία για το σύνολο της εταιρείας ύψους 161.759,16 ευρώ κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της εταιρείας Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών στις 2/02/2017 αποφάσισε μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με σκοπό την επιστροφή του αντίστοιχου κεφαλαίου στην Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία με καταβολή μετρητών ύψους 1.350.200 ευρώ και με ακύρωση 172.000 μετοχών της εταιρείας. Το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας Attica Finance ανέρχεται πλέον σε 18,17%, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσό 299,8 χιλ. ευρώ.

Έκθεση σε μη ενοποιημένα σχήματα ειδικής δομής

Ο Όμιλος, μέσω της θυγατρικής του ATTICA WEALTH MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ, διαχειρίζεται 6 αμοιβαία κεφάλαια συνολικού Ενεργητικού 40,9 εκατ. ευρώ κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017 που πληρούν τον ορισμό των εταιριών/σχημάτων ειδικής δομής (structured entities) και αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων εάν ασκεί έλεγχο σε κάποιο από αυτά σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 10. Ο Όμιλος, ως διαχειριστής των αμοιβαίων κεφαλαίων έχει τη δυνατότητα κατεύθυνσης των δραστηριοτήτων που επηρεάζουν σημαντικά το ύψος των αποδόσεων τους, καθώς επιλέγει τις επενδύσεις στις οποίες αυτά συμμετέχουν, πάντα όμως μέσα στο πλαίσιο των επιτρεπόμενων επενδύσεων που περιγράφονται στον κανονισμό του εκάστοτε αμοιβαίου κεφαλαίου. Κατά συνέπεια, ο Όμιλος διαθέτει εξουσία στα υπό διαχείριση αμοιβαία κεφάλαια αλλά με σαφώς προσδιορισμένο εύρος λήψης αποφάσεων. Επιπλέον, ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε μεταβλητές αποδόσεις από την ανάμειξη του με τα αμοιβαία κεφάλαια καθώς λαμβάνει προμήθεια διαθέσεως, εξαγοράς και διαχείρισης αυτών, οι οποίες κυμαίνονται στα συνήθη στην αγορά επίπεδα για αντίστοιχες υπηρεσίες.

Από την εξέταση των ανωτέρω παραγόντων ο Όμιλος αξιολογεί ότι, σε όλες τις περιπτώσεις των αμοιβαίων κεφαλαίων που διαχειρίζεται, ασκεί τα δικαιώματα λήψης αποφάσεων που του έχουν ανατεθεί προς όφελος των μεριδιούχων, λειτουργώντας ως εκπρόσωπος (agent) που δεν ασκεί έλεγχο πάνω στα αμοιβαία κεφάλαια.

Επισημαίνεται ότι ο Όμιλος δεν έχει αναλάβει καμία συμβατική υποχρέωση να παρέχει χρηματοοικονομική υποστήριξη σε κάποιο από τα αμοιβαία κεφάλαια που διαχειρίζεται, ούτε εγγυάται τις αποδόσεις τους.

22. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ

Οι εταιρείες του Ομίλου οι οποίες ενοποιήθηκαν με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης είναι οι εξής:

- Το Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I
- Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις

Στο Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I μεριδιούχοι είναι η Τράπεζα και το Ταμείο Νέας Οικονομίας (Τα.Νε.Ο.). Όπως είναι προφανές λαμβανομένου υπόψη και της φύσης της επένδυσης, ο έλεγχος στα αμοιβαία κεφάλαια ασκείται από κοινού από τους μεριδιούχους. Συνεπεία αυτού είναι η αποτίμηση της συμμετοχής του Ομίλου να λαμβάνει χώρα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης (ΔΛΠ 28).

Το Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I έχει σκοπό την επένδυση σε καινοτόμες κεφαλαιουχικές εταιρείες που έχουν καταστατική και πραγματική έδρα στην Ελλάδα, κατά πρότιμηση σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους τομείς τροφίμων και ποτών, retail, βιολογικών

προϊόντων, βιομηχανίας, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής. Ο χώρος δραστηριοποίησης της εταιρείας δεν διαφέρει από την έδρα της.

Διαχειριστής των αμοιβαίων κεφαλαίων Zaitech Fund I είναι η εταιρεία «Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών», στην οποία η Τράπεζα είναι μέτοχος με ποσοστό 10%.

Το κόστος κτήσης της Τράπεζας κατά την 31/12/2017 σε ότι αφορά στο Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I ανήλθε στο ποσό των 7.681,9 χιλ. ευρώ.

Σε ότι αφορά την αποτίμηση των συμμετοχών του ΑΚΕΣ σημειώνεται ότι γίνεται στη βάση των κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης Εταιρειών Επιχειρηματικού Κεφαλαίου (European Venture Capital Association - EVCA Guidelines) αλλά και των σχετικών προβλέψεων του Ν.4141/2013. Από τις ως άνω συμμετοχές στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης 2017 έχει καταγραφεί ζημία από την αποτίμηση των εταιρειών ύψους 953 χιλ. ευρώ περίπου.

Στο πλαίσιο των ήδη πραγματοποιηθέντων ανακοινώσεων της Τράπεζας για τη συναλλαγή επί των μη εξυπηρετούμενων δανείων ύψους 1.331,2 εκατ. ευρώ, η Τράπεζα κατά την 16/03/2017 προέβη στην ίδρυση της εταιρείας με την επωνυμία «Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις», με σκοπό τη διαχείριση απαιτήσεων από συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων, οι οποίες δεν εξυπηρετούνται και την καταβολή μετοχικού κεφαλαίου ύψους 100.000,00 ευρώ. Στις 7/08/2017 στο πλαίσιο των συμφωνιών με τον επενδυτή μεταβιβάσθηκε στην εταιρεία Aldridge EDC Specialty Finance (AEDC) το 80% της συμμετοχής της Τράπεζας στην εταιρεία «Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις» έναντι του ποσού των 80 χιλ. ευρώ και το οποίο κατεβλήθη στην Τράπεζα στις 4/08/2017 από την ως άνω εταιρεία. Η Τράπεζα παραμένει μέτοχος της εταιρείας «Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις» με ποσοστό 20% ήτοι κόστος κτήσης 20 χιλ. ευρώ. Ο Όμιλος την ενοποιεί με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Παρατίθενται τα ποσοστά συμμετοχής της Attica Bank τόσο για την κλειόμενη όσο και για τη συγκριτική χρήση:

31/12/2017

Ειδική συμμετοχή (Ποσά σε χιλ. €)

	Χώρα Έδρας	% Συμμετοχής	Κόστος κτήσης
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I	Ελλάδα	50,00%	7.682
Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις	Ελλάδα	20,00%	20

31/12/2016

Ειδική συμμετοχή (Ποσά σε χιλ. €)

	Χώρα Έδρας	% Συμμετοχής	Κόστος κτήσης
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I	Ελλάδα	50,00%	7.749
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund II	Ελλάδα	0,00%	0

Από τις εταιρείες τις οποίες ενοποιεί ο Όμιλος με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, ως πιο σημαντική θεωρείται η συμμετοχή στο Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I που έχει σκοπό την επένδυση σε καινοτόμες κεφαλαιουχικές εταιρείες που έχουν καταστατική και πραγματική έδρα στην Ελλάδα, κατά προτίμηση σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους τομείς τροφίμων και ποτών, retail, βιολογικών προϊόντων, βιομηχανίας, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής. Ο χώρος δραστηριοποίησης της εταιρείας δεν διαφέρει από την έδρα της.

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικές χρηματοοικονομικές πληροφορίες για το Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I. Όλες οι κατωτέρω πληροφορίες αφορούν ποσά που παρουσιάζονται στις οικονομικές της καταστάσεις που προετοιμάζονται στα πλαίσια σύνταξης της ετήσιας έκθεσης του ΑΚΕΣ (Zaitech Fund I) η οποία ελέγχεται από ανεξάρτητους ορκωτούς ελεγκτές:

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I

(ποσά σε χιλ. ευρώ)

	31/12/2017	31/12/2016
Σύνολο εσόδων / (ζημιών)	(1.839)	(395)
Σύνολο εξόδων	(217)	(217)
Κέρδη / (ζημίες) Χρήσης	(2.057)	(612)
Καθαρή αξία Ενεργητικού	13.474	15.514

Τα συνοπτικά στοιχεία για την εταιρεία Θεά Άρτεμις Ανώνυμη Εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις για την 31/12/2017 έχουν ως ακολούθως:

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Θεάς Άρτεμις Ανώνυμης Εταιρείας διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις

(ποσά σε χιλ. ευρώ)	31/12/2017	31/12/2016
Σύνολο εσόδων / (ζημιών)	1.633	-
Σύνολο εξόδων	(1.633)	-
Κέρδη / (ζημιές) Χρήσης	0	-
Καθαρή θέση	97	-

Η Τράπεζα στις 8/12/2017 κατέβαλε το ποσό των 30 χιλ. ευρώ ως μετοχικό κεφάλαιο στην εταιρεία ειδικού σκοπού (SPV) με την επωνυμία ABS ΜΕΤΕΧΕΛΙΧΙΣ S.A., που εδρεύει στο Λουξεμβούργο, με σκοπό τη μεταβίβαση χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων / πιστώσεων συνολικού ποσού περίπου ευρώ 700,5 εκατ. ευρώ.

23. ΑΨΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Ποσά σε χιλ. €)

Λογισμικό και λοιπά άυλα στοιχεία	Όμιλος	Τράπεζα
Αξία κτήσης	68.733	67.898
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(31.443)	(30.634)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2016	37.290	37.264
Πλέον:		
Αγορές	9.602	9.591
Μείον:		
Απόσβεση χρήσης	(3.378)	(3.367)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	43.515	43.488
Αξία κτήσης	78.335	77.489
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(34.821)	(34.001)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2017	43.515	43.488
Πλέον:		
Αγορές	7.434	7.416
Μείον:		
Απόσβεση χρήσης	(4.279)	(4.269)
Λοιπά	(1)	
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2017	46.668	46.635
Αξία κτήσης	85.769	84.905
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(39.101)	(38.270)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2017	46.668	46.635

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου περιλαμβάνουν κυρίως λογισμικά προγράμματα τα οποία κατά την 31/12/2017 ανέρχονταν σε ποσό 46.668 χιλ. ευρώ έναντι ποσού 43.515 χιλ. ευρώ για την συγκριτική χρήση που έληξε την 31/12/2016, ενώ αντίστοιχα για την Τράπεζα ανέρχονται κατά την 31/12/2017 σε ποσό 46.635 χιλ. ευρώ έναντι ποσού 43.488 χιλ. ευρώ για την συγκριτική χρήση που έληξε την 31/12/2016.

Κατά την 31/12/2017, δεν υφίστανται εν εξελίξει προγράμματα ανάπτυξης άυλων στοιχείων λογισμικού για τα οποία η Τράπεζα έχει δεσμευθεί νομικά.

Σε ότι αφορά τις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, με ημερομηνία 31/12/2017, δεν υπάρχουν συμβάσεις ουσιώδους αξίας, οι οποίες να τις δεσμεύουν νομικά για την αγορά άυλων παγίων και οι οποίες να μην έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία τους.

24. ΙΔΙΟΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Γήπεδα και Οικόπεδα		Μεταφορικά Μέσα		Κτίρια		Εξοπλισμός		Λοιπός μισθωμένα ακίνητα τρίτων		Μηχανήματα	Ακίνητες Υπό κατασκευή	Σύνολο
	Αξία κτήσης	Αποσβεστικές και Απομείωση	Αξία κτήσης	Αποσβεστικές και Απομείωση	Αξία κτήσης	Αποσβεστικές και Απομείωση	Αξία κτήσης	Αποσβεστικές και Απομείωση	Αξία κτήσης	Αποσβεστικές και Απομείωση			
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2016	4.925	0	4.925	0	89	(26)	32.037	23.844	1.328	1.328	64	82.794	
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	4.925	0	16.395	63	2.760	5.992	0	0	0	0	0	30.135	
Πλέον:													
Αγορές			120	34	1.120	297							1.570
Αναπροσαρμογές	(141)		(134)	0		(58)							(275)
Μεταφορές			58		(22)								0
Πωλήσεις-εκποίηση													(22)
Μείον:													
Απόσβεση Χρήσης			(417)	(9)	(986)	(1.415)							(2.827)
Αποσβέσεις αναπροσαρμογών			40			10							40
Αποσβέσεις μεταφορών			(10)										0
Αποσβέσεις εκποιήσεων - διαγραφών				(48)	22								(26)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	4.784	16.051	16.051	40	2.894	4.826	0	0	0	0	0	28.595	
Αξία κτήσης	4.784	20.551	123	123	33.135	24.082	1.328	64	84.067				
Συσωρευμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(4.500)	(83)	(30.241)	(19.256)	(1.328)	(64)	(55.472)					
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2017	4.784	16.051	40	2.894	4.826	0	0	28.595					
Πλέον:													
Αγορές			54	14	2.235	243							2.547
Αναπροσαρμογές (Κέρδη / (ζημιές) από επανεκτίμηση εύλογης αξίας)													(2.710)
Πωλήσεις-εκποίηση	7.101	(9.811)			(17)								(17)
Μείον:													
Απόσβεση Χρήσης			(403)	(8)	(773)	(1.048)							(2.232)
Αποσβέσεις αναπροσαρμογών			2.550										2.550
Λοιπά					(17)								(17)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2017	11.885	8.441	8.441	46	4.323	4.022	0	0	0	0	0	28.716	
Αξία κτήσης	11.885	10.793	137	137	35.353	24.326	1.328	64	83.887				
Συσωρευμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(2.353)	(91)	(31.031)	(20.304)	(1.328)	(64)	(55.171)					
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2017	11.885	8.441	46	4.323	4.022	0	0	28.716					

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Τράπεζα				Σύνολο
	Γήπεδα και Οικόπεδα	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	
Αξία κτήσης	4.925	20.507	31.745	23.687	80.898
Συσσωρευμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(4.112)	(29.027)	(17.771)	(50.936)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2016	4.925	16.395	8	5.915	29.961
Πλέον:					
Αγορές		120	1.077	217	1.447
Αναπροσαρμογές	(141)	(134)			(275)
Μεταφορές		58		(58)	0
Μείον:					0
Απόσβεση χρήσης		(417)	(967)	(1.364)	(2.750)
Αποσβέσεις αναπροσαρμογών		40			40
Αποσβέσεις μεταφορών		(10)		10	0
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	4.784	16.051	2.827	4.722	28.424
Αξία κτήσης	4.784	20.551	32.821	23.846	82.070
Συσσωρευμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(4.500)	(29.994)	(19.125)	(53.646)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2017	4.784	16.051	2.827	4.722	28.424
Πλέον:					
Αγορές		54	2.235	240	2.544
Αναπροσαρμογές (Κέρδη / (ζημιές) από επανεκτίμηση εύλογης αξίας)	7.101	(9.811)			(2.710)
Μείον:					
Απόσβεση χρήσης		(403)	(765)	(1.002)	(2.178)
Αποσβέσεις αναπροσαρμογών		2.550			2.550
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2017	11.885	8.441	4.298	3.960	28.629
Αξία κτήσης	11.885	10.793	35.057	24.086	81.904
Συσσωρευμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(2.353)	(30.759)	(20.126)	(53.274)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2017	11.885	8.441	4.298	3.960	28.629

Σημειώνεται ότι με ημερομηνία 31/12/2017, τόσο για την Τράπεζα όσο και για τις θυγατρικές της, δεν υπάρχουν συμβάσεις ουσιώδους αξίας, οι οποίες να τις δεσμεύουν νομικά για την αγορά ενσώματων παγίων και οι οποίες να μην έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία τους. Οι εύλογες αξίες των ακινήτων υπολογίζονται σύμφωνα με τις τρεις μεθόδους που ακολουθούνται από τους ανεξάρτητους εκτιμητές, οι οποίοι έχουν κατάλληλα αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα και πρόσφατη εμπειρία στις τοποθεσίες και κατηγορίες των ακινήτων που εκτιμώνται, και οι οποίες είναι η μέθοδος της αγοράς, η μέθοδος του εισοδήματος και η μέθοδος του κόστους αντικατάστασης. Αναφορικά με την ιεράρχηση της εύλογης αξίας, αυτή υπολογίζεται συνδυαστικά και με τις τρεις μεθόδους και καταχωρείται στο Επίπεδο 3, αφού γίνεται χρήση στοιχείων έρευνας, υποθέσεων και δεδομένων που αναφέρονται σε ακίνητα ανάλογων χαρακτηριστικών και συνεπώς περιλαμβάνουν ένα ευρύ πεδίο δεδομένων μη παρατηρήσιμων στην αγορά.

Η εκτίμηση της εύλογης αξίας καθώς και της υπολειμματικής αξίας γίνεται από ανεξάρτητους εκτιμητές σε τακτά χρονικά διαστήματα και σε κάθε περίπτωση στο τέλος εκάστου έτους. Η ημερομηνία έναρξης της αναπροσαρμογής είναι η ημερομηνία καταχώρησης στα λογιστικά βιβλία της Τράπεζας, η οποία δεν μπορεί να διαφέρει από την ημερομηνία της διενέργειας της εκτίμησης της αξίας των ακινήτων.

Με βάση την άσκηση αυτή, κατά την 31/12/2017, προέκυψε ζημία αναπροσαρμογής των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων ύψους 160 χιλ. ευρώ η οποία επιβάρυνε τα αποτελέσματα χρήσης και ειδικότερα τη γραμμή «Λοιπά έσοδα / (έξοδα)». Στον ανωτέρω πίνακα, η ζημία της αναπροσαρμογής προκύπτει αθροιστικά από τις γραμμές «Αναπροσαρμογές (Κέρδη / (ζημίες) από επανεκτίμηση εύλογης αξίας» και «Αποσβέσεις αναπροσαρμογών».

25. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ

(Ποσά σε χιλ. €) Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	56.369	58.190	56.369	58.190
Προσθήκες	4.072	0	4.072	0
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία	(2.393)	(1.822)	(2.393)	(1.822)
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	58.047	56.369	58.047	56.369

Οι αξίες των επενδυτικών ακινήτων αναπροσαρμόζονται βάσει εκτιμήσεων από ανεξάρτητους εκτιμητές οι οποίοι έχουν κατάλληλα αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα και πρόσφατη εμπειρία στις τοποθεσίες και κατηγορίες των ακινήτων που εκτιμώνται. Οι επενδύσεις σε ακίνητα αφορούν ακίνητα που αποκτήθηκαν από πλειστηριασμούς με σκοπό την εκποίηση ή την εκμίσθωσή τους στο εγγύς μέλλον. Οι εύλογες αξίες των επενδυτικών ακινήτων υπολογίζονται σύμφωνα με τις τρεις μεθόδους που ακολουθούνται από τους ανεξάρτητους εκτιμητές, οι οποίοι έχουν κατάλληλα αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα και πρόσφατη εμπειρία στις τοποθεσίες και κατηγορίες των ακινήτων που εκτιμώνται, και οι οποίες είναι η μέθοδος της αγοράς, η μέθοδος του εισοδήματος και η μέθοδος του κόστους αντικατάστασης.

Κατά την διαδικασία αυτή χρησιμοποιούνται παραδοχές οι οποίες αφορούν μεταβλητές όπως είναι ενδεικτικά, το επιτόκιο προεξόφλησης, οι εκτιμήσεις για τον μελλοντικό ρυθμό αύξησης των ενοικίων και οι αντιπροσωπευτικές συγκριτικές τιμές.

Αναφορικά με την ιεράρχηση της εύλογης αξίας, αυτή υπολογίζεται συνδυαστικά και με τις τρεις μεθόδους και καταχωρείται στο Επίπεδο 3, αφού γίνεται χρήση στοιχείων έρευνας, υποθέσεων και δεδομένων που αναφέρονται σε ακίνητα ανάλογων χαρακτηριστικών και συνεπώς περιλαμβάνουν ένα ευρύ πεδίο δεδομένων μη παρατηρήσιμων στην αγορά.

Η εκτίμηση της εύλογης αξίας καθώς και της υπολειμματικής αξίας γίνεται από ανεξάρτητους εκτιμητές σε τακτά χρονικά διαστήματα και σε κάθε περίπτωση στο τέλος εκάστου έτους. Η ημερομηνία έναρξης της αναπροσαρμογής είναι η ημερομηνία καταχώρησης στα λογιστικά βιβλία της Τράπεζας, η οποία δεν μπορεί να διαφέρει από την ημερομηνία της διενέργειας της εκτίμησης της αξίας των ακινήτων. Για την περίοδο που έληξε την 31/12/2017 η εύλογη αξία δεν διαφέρει από την αξία με την οποία είναι καταχωρημένα τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στα βιβλία του Ομίλου.

Η αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων, τόσο για την κλειόμενη χρήση 2017, όσο και για την συγκριτική χρήση του 2016 απεικονίζεται στα «Λοιπά έσοδα / (έξοδα)» της κατάστασης του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης (Σημείωση 10).

Το έσοδο από μισθώματα επενδύσεων σε ακίνητα για την χρήση 2017 ανέρχεται σε 178,7 χιλ. ευρώ και σε 192,4 χιλ. ευρώ για την χρήση 2016 αντίστοιχα και απεικονίζονται στα «Λοιπά έσοδα / (έξοδα)» (Σημείωση 10). Τα άμεσα λειτουργικά έξοδα των επενδυτικών ακινήτων για το 2017 ανήλθαν σε 44,5 χιλ. ευρώ περίπου.

26. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

(Ποσά σε χιλ. €) Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Προπληρωθέντα έξοδα	2.481	3.407	2.465	3.378
Προκαταβολές φόρων και λοιπές απαιτήσεις από φόρους	11.364	17.722	11.100	17.291
Δεδουλευμένοι τόκοι και προμήθειες	75.543	71.758	77.522	74.071
Λοιπές απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου	300	5.687	300	5.687
Γραφική Ύλη	208	264	208	264
Εντολές Πληρωτέες	4.239	1.969	4.239	1.969
Εγγυήσεις	3.089	3.159	3.089	3.159
Προσωρινές διευκολύνσεις στο προσωπικό	203	115	203	115
Προκαταβολές επενδυτικών αγαθών				
χρηματοδοτικής μίσθωσης	2.239	28	2.239	28
Επισφαλείς απαιτήσεις εκτός χορηγήσεων	9.976	9.701	9.976	9.701
Εγγυήσεις καταθέσεων υπέρ Τ.Ε.Κ.Ε.	71.629	70.768	71.629	70.768
Προπληρωμένοι τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων	16	15	16	15
Απαιτήσεις έναντι πελατών	1.150	1.404	1.150	1.404
Λοιπά	41.328	14.776	39.117	11.375
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	223.764	200.773	223.252	199.225

Στην κατηγορία «Προκαταβολές φόρων και λοιπές απαιτήσεις από φόρους» η μείωση προήλθε από την επιστροφή του παρακρατηθέντος φόρου των φορολογηθέντων εισοδημάτων κατά ειδικό τρόπο.

Η μεταβολή στο κονδύλι «Λοιπές απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου» οφείλεται στην επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από το Ελληνικό Δημόσιο, τα οποία είχαν καταβληθεί σε προηγούμενα έτη.

Στο κονδύλι «Επισφαλείς απαιτήσεις εκτός χορηγήσεων» περιλαμβάνεται ποσό 9 εκατ. ευρώ το οποίο αφορά σε υποθέσεις υπεξαίρεσης από καταστήματα δικτύου της Τράπεζας που έχουν λάβει χώρα σε προηγούμενα έτη και οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της δικαστικής διεκδίκησης. Η μέχρι τώρα δικαστική έκβαση των υποθέσεων αυτών είναι υπέρ της Τράπεζας, χωρίς όμως ακόμα οι δικαστικές αποφάσεις να έχουν καταστεί οριστικές. Για το ποσό που η Τράπεζα θεωρεί ότι δεν θα εισπράξει έχει σχηματίσει ειδική πρόβλεψη σύμφωνα με γνωμάτευση της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών.

Κατά τη χρήση 2017 η Τράπεζα δεν κατέβαλε εισφορά υπέρ του Τ.Ε.Κ.Ε. για το σκέλος καταθέσεων λαμβανομένου υπ' όψη ότι επιτεύχθη ο στόχος που ορίζει η παρ.25 του άρθρου 27 του ν.4370/2016. Περαιτέρω η μεταβολή που εμφανίζεται στην κατηγορία «Εγγυήσεις καταθέσεων υπέρ Τ.Ε.Κ.Ε.» σε σχέση με τη συγκριτική χρήση αφορά σε πρόσοδο τόκου ύψους 0,8 εκατ. ευρώ περίπου.

Στην κατηγορία «Λοιπά» το κύριο μέρος της μεταβολής του κονδυλίου αφορά απαιτήσεις από εκκαθάριση συναλλαγών συνεταιριστικών τραπεζών, το οποίο τακτοποιήθηκε εντός του Φεβρουαρίου 2018.

27. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Καταθέσεις όψεως	12.351	2.442	12.351	2.442
Καταθέσεις προθεσμίας διατραπεζικής	929.000	1.015.000	929.000	1.015.000
Καταθέσεις προθεσμίας εκτός διατραπεζικής	2.100	7.900	2.100	7.900
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	943.451	1.025.342	943.451	1.025.342

Στις «Καταθέσεις προθεσμίας διατραπεζικής» για την κλειόμενη χρήση που έληξε την 31/12/2017 περιλαμβάνονται διατραπεζικές αναλήψεις ύψους 915 εκατ. ευρώ από Έκτακτου Μηχανισμού Παροχής Ρευστότητας (ELA), καθώς επίσης και σε αναλήψεις από λοιπά πιστωτικά ιδρύματα ύψους 14 εκατ. ευρώ. Στη συγκριτική χρήση που έληξε την 31/12/2016 το αντίστοιχο ποσό ανήλθε σε 1.015 εκατ. ευρώ, προερχόμενο από τον ELA.

28. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΕΛΑΤΕΣ

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Τρεχούμενοι	16.082	13.292	16.082	13.292
Ταμειοτηρίου	381.299	428.125	381.299	428.125
Προθεσμίας	757.333	706.029	757.333	706.029
Δεσμευμένες	1	1	1	1
Καταθέσεις Ιδιωτών	1.154.715	1.147.447	1.154.715	1.147.447
Όψεως	150.305	227.126	158.599	234.649
Προθεσμίας	105.742	121.132	105.742	127.082
Δεσμευμένες	2.798	2.986	2.798	2.986
Καταθέσεις επιχειρήσεων	258.845	351.244	267.139	364.717
Όψεως	325.246	241.016	325.246	241.016
Προθεσμίας	121.636	93.539	121.636	93.539
Καταθέσεις Δημοσίων Επιχειρήσεων	446.883	334.555	446.883	334.555
Όψεως	52.726	51.033	52.726	51.033
Ταμειοτηρίου	2.011	2.125	2.011	2.125
Λοιπές Καταθέσεις	54.737	53.158	54.737	53.158
Λοιπές υποχρεώσεις προς πελάτες	8.951	6.346	8.951	6.346
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.924.131	1.892.750	1.932.425	1.906.224

29. ΕΚΔΟΘΕΙΣΕΣ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ**Εκδόσεις με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου (Ν.3723/2008)**

Στα πλαίσια του άρθρου 2 του Ν.3723/2008 και αναφορικά με το 2^ο πυλώνα των μέτρων στήριξης για την ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας και για τη διατήρηση της σταθερότητας της ρευστότητας της Τράπεζας, η Τράπεζα σε συνέχεια της της υπ' αριθμ. 18/19.10.2016 απόφασης της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 5 του Ν.2322/1995 η οποία ελήφθη κατόπιν της υπ' αριθμ. 3769/11.10.2016 εισήγησης της Τράπεζας της Ελλάδος, εξέδωσε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου την 21/10/2016 ομολογιακό δάνειο συνολικής ονομαστικής αξίας 380 εκατ. ευρώ, διάρκειας 1 έτους, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 12%, το οποίο διαιρείται σε 3.800 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ ευρώ. Το ανωτέρω ομόλογο προορίζεται εφόσον καταστεί αναγκαίο να χρησιμοποιηθεί ως κάλυμμα για άντληση ρευστότητας μέσω του ELA. Το συνολικό κόστος το οποίο επιβάρυνε τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου ανέρχεται στο ύψος των 3,8 εκατ. ευρώ. Το συγκεκριμένο ομόλογο είχε ημερομηνία λήξης την 20/10/2017 και ανανεώθηκε την ίδια ημερομηνία με διάρκεια ενός (1) έτους.

30. ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ- ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Από απομείωση αξίας χορηγήσεων	75.729	309.527	75.729	309.527
Από απόσβεση προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου Ν. 4465/2017	222.108	0	222.108	0
Από απομείωση ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	33.877	35.287	33.843	35.253
Από μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές και λοιπές προσωρινές διαφορές	52.026	38.363	52.375	38.708
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	383.739	383.177	384.055	383.488
Αναπροσαρμογή άυλων παγίων	(6.688)	(5.460)	(6.688)	(5.460)
Αναπροσαρμογή ενσώματων παγίων	(649)	(474)	(649)	(474)
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	(7.337)	(5.934)	(7.337)	(5.934)
Καθαρές απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	376.402	377.243	376.718	377.553

Ο φόρος εισοδήματος για την χρήση που έληξε την 31/12/2017 υπολογίστηκε με βάση την εξέταση των στοιχείων και της φύσης των εσόδων και των δαπανών σύμφωνα με τις κείμενες φορολογικές διατάξεις. Σε ότι αφορά τις προσωρινές διαφορές μεταξύ λογιστικής και φορολογικής βάσης έχει υπολογισθεί αναβαλλόμενος φόρος σύμφωνα με το ΔΛΠ 12.

Ο Όμιλος ακολουθεί τη μέθοδο της πλήρους υποχρέωσης, για τον υπολογισμό του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογίας επί όλων των προσωρινών φορολογικών διαφορών. Ο φορολογικός συντελεστής τον οποίο λαμβάνει υπόψη του ο Όμιλος, για τον ακριβή προσδιορισμό του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογίας, είναι αυτός που θα ισχύει, κατά το έτος τακτοποίησης των διαφορών αυτών. Στις περιπτώσεις όπου ο φορολογικός συντελεστής, με τον οποίο έχει προσδιοριστεί το ποσό της αναβαλλόμενης φορολογίας, είναι διαφορετικός από αυτόν που ισχύει κατά το έτος τακτοποίησης των φορολογικών διαφορών, το ποσό της διαφοράς καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης πλην των προσωρινών φορολογικών διαφορών που έχουν καταχωρηθεί απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του Ν.4334/2015 «Επείγουσες ρυθμίσεις για τη διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (Ε.Μ.Σ.)», ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των κερδών των νομικών προσώπων αυξήθηκε από 26% σε 29%. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν για τα κέρδη που προκύπτουν στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1/01/2015 και μετά.

Με το άρθρο 5 του Ν.4303/17.10.2014 «Κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγουσα ρύθμιση για την αναπλήρωση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων λόγω πρόωρης λήξης της θητείας του» (Α' 136) και άλλες διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 4340/2015 και ισχύει με το νόμο 4465/2017, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013, που έχουν ή θα αναγνωριστούν και οι οποίες προέρχονται από τη χρεωστική διαφορά του PSI+ και τις συσσωρευμένες προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου, αναφορικά με απαιτήσεις υφιστάμενες μέχρι και την 30/06/2015, μετατρέπονται σε οριστικές και εκκαθαρισμένες

απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση που το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσεως είναι ζημία, σύμφωνα με τις ελεγμένες και εγκεκριμένες από την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, οικονομικές καταστάσεις.

Με το άρθρο 43 του Ν.4465/04.04.2017 «Ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23.7.2014 για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά και άλλες διατάξεις» τροποποιήθηκαν τα άρθρα 27 και 27Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.4172/2013). Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις η χρεωστική διαφορά, που θα προκύψει για τα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικά πρόσωπα, από την οριστική διαγραφή χρεών οφειλετών τους καθώς και η ζημία από την πώληση των δανείων αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα και αποσβένονται σε διάστημα είκοσι (20) ετών. Η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που θα αναγνωριστεί από την ανωτέρω χρεωστική διαφορά καθώς και από τυχόν λογιστικές διαγραφές δανείων ή πιστώσεων οι οποίες δεν έχουν μετατραπεί σε χρεωστική διαφορά μέχρι το τέλος του εκάστου έτους της λογιστικής διαγραφής και οι οποίες αφορούν σε διαγραφές χρέους ή μεταβιβάσεις μετατρέπονται σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου με βάση τους ανωτέρω όρους και προϋποθέσεις. Η ρύθμιση αυτή διασφαλίζει ότι οι διαγραφές και οι μεταβιβάσεις δανείων με σκοπό τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων δεν θα οδηγήσουν σε απώλεια εποπτικών κεφαλαίων. Οι νέες διατάξεις εφαρμόζονται από την 1/1/2016.

Η Τράπεζα εμπίπτει στις διατάξεις του αρ. 27Α του Ν. 4172/2013 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει εκ των οποίων προκύπτει ποσό οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης το οποίο πρέπει να επιστραφεί από το Ελληνικό Δημόσιο και αντί αυτού η Τράπεζα να σχηματίσει ισόποσο ειδικό αποθεματικό, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και την έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κήσεως κοινών μετοχών προς το Ελληνικό Δημόσιο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας εισηγήθηκε στη Γ.Σ. των μετόχων τη μη υπαγωγή της Τράπεζας στις ανωτέρω διατάξεις και η Γ.Σ στη σύγκληση της 28.7.2017 ενέκρινε ομόφωνα την εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου. Ως εκ τούτου το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης ύψους 15,3 εκατ. ευρώ κατά το μεγαλύτερο μέρος επιβάρυνε την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης που έληξε την 31/12/2016 ύψους 13,8 εκατ. ευρώ και το υπολειπόμενο ποσό ύψους 1,5 εκατ. ευρώ επιβάρυνε την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης που έληξε την 31/12/2017.

Με το άρθρο 82 του Ν.4472/19.05.2017 «Συνταξιοδοτικές διατάξεις Δημοσίου και τροποποίηση διατάξεων του ν.4387/2016, μέτρα εφαρμογής των δημοσιονομικών στόχων και μεταρρυθμίσεων, μέτρα κοινωνικής στήριξης και εργασιακές ρυθμίσεις, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021 και λοιπές διατάξεις» προστίθεται νέα παράγραφος στο άρθρο 27Α σύμφωνα με την οποία για το υπερβάλλον ποσό της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, όπως αυτό προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή (29%) και του φορολογικού συντελεστή που εφαρμόζονταν πριν την ισχύ του Ν.4334/2015 (26%) τα νομικά πρόσωπα όπως αναφέρονται παραπάνω καταβάλλουν στο Ελληνικό Δημόσιο ετήσια προμήθεια. Για την χρήση που έληξε την 31.12.2017 το ποσό της προμήθειας ανέρχεται σε 0,5 εκατ. ευρώ και έχει καταχωρηθεί στην γραμμή «Γενικά λειτουργικά έξοδα» της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης.

Επίσης με το άρθρο 14 του ίδιου νόμου προβλέπεται μείωση του φορολογικού συντελεστή από 29% που ισχύει σήμερα, σε 26% στα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία. Η μείωση αυτή αφορά τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν κατά το φορολογικό έτος που αρχίζει από 1/01/2019 υπό την προϋπόθεση ότι σύμφωνα με την εκτίμηση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν προκύπτει απόκλιση από τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους. Ο νόμος ρητά αναφέρει ότι η μείωση αυτή δεν αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα για τα οποία ο φορολογικός συντελεστής εξακολουθεί να παραμένει στο 29%.

Η απόσβεση προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου του Ν. 4465/2017 προέκυψε από τη μεταβίβαση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, το ποσό των 806,2 εκατ. ευρώ αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα και θα αποσβεσθεί σε διάστημα είκοσι (20) ετών.

Η εκτίμηση της Διοίκησης αναφορικά με την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, βασίζεται:

- Στο ιστορικό της Τράπεζας αναφορικά με την δυνατότητα παραγωγής φορολογικών κερδών,
- στο εγκεκριμένο επιχειρηματικό πλάνο της Τράπεζας και του Ομίλου για το διάστημα 2018-2022, καθώς και
- στην εργασία ανεξάρτητου φορολογικού συμβούλου για τα μελλοντικά φορολογικά κέρδη (“tax planning”).

Με βάση τα ανωτέρω, εκτιμάται ότι το σύνολο της αναγνωρισμένης κατά την 31/12/2017 αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, είναι ανακτήσιμο είτε σε χρονικό διάστημα το οποίο θεωρείται εύλογο, είτε στο χρονικό διάστημα που προβλέπει κατά περίπτωση, η κείμενη νομοθεσία.

Ειδικότερα, το επιχειρηματικό πλάνο περιγράφει το νέο επιχειρηματικό μοντέλο της Τράπεζας, το οποίο βασίζεται σε στοχευμένες χρηματοδοτήσεις, συντηρητικούς ρυθμούς πιστωτικής επέκτασης και αύξησης καταθέσεων, αλλά κυρίως εξορθολογισμό της κοστολογικής βάσης και σύναψης στρατηγικών συνεργασιών. Με βάση το επιχειρηματικό πλάνο, προκύπτει ότι είναι εφικτή η παραγωγή μελλοντικών κερδών καθώς θα ολοκληρώνεται και ο μετασχηματισμός της Τράπεζας και του Ομίλου.

31. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το συνολικό ποσό των υποχρεώσεων που αναγνωρίστηκε στις Οικονομικές Καταστάσεις, παρατίθεται στον επόμενο πίνακα:

(Ποσά σε χιλ. €)	Σημ.	Όμιλος			
		Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος	Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος
		31/12/2017	1/1-31/12/2017	31/12/2016	1/1-31/12/2016
Πρόγραμμα συνταξιοδοτικών παροχών	31.1	-	-	-	-
Πρόγραμμα συμπληρωματικών παροχών εφάπαξ	31.2	4.031	6.202	(815)	(1.320)
Αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία σύμφωνα με τον κανονισμό εργασίας προσωπικού	31.3	10.237	2.933	7.421	(51)
Σύνολο		14.269	9.136	6.606	(1.371)

(Ποσά σε χιλ. €)	Σημ.	Τράπεζα			
		Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος	Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος
		31/12/2017	1/1-31/12/2017	31/12/2016	1/1-31/12/2016
Πρόγραμμα συνταξιοδοτικών παροχών	31.1	-	-	-	-
Πρόγραμμα συμπληρωματικών παροχών εφάπαξ	31.2	4.031	6.202	(815)	(1.320)
Αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία σύμφωνα με τον κανονισμό εργασίας προσωπικού	31.3	10.196	2.885	7.358	(81)
Σύνολο		14.227	9.087	6.543	(1.400)

31.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, η οποία συνεκλήθη την 16η Σεπτεμβρίου 2005, όπως προκύπτει από το πρακτικό αυτής, αποφάσισε την καταγγελία της σύμβασης μεταξύ της Τράπεζας, του Συλλόγου των Εργαζομένων και της Εθνικής Ασφαλιστικής ΑΕΓΑ, κατά το μέρος που αφορά τον κλάδο σύνταξης του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων (Λ.Α.Κ.), και την υπαγωγή αυτού στις ρυθμίσεις του Ν.3371/2005. Στο πλαίσιο της απόφασης αυτής η Τράπεζα αναγνώρισε στις Οικονομικές Καταστάσεις της 1ης Ιανουαρίου 2004 (κάνοντας χρήση της σχετικής ευχέρειας του Δ.Π.Χ.Α. 1), υποχρέωση ύψους ευρώ 26.958 χιλ., η οποία καταχωρήθηκε απευθείας στην Καθαρή Θέση. Κατά την περίοδο από 1/1 έως 31/12/2004 η επιπλέον επιβάρυνση της Τράπεζας μέσω του λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσης ανήλθε σε ευρώ 644 χιλ.. Για την περίοδο του α' εξαμήνου 2005, όπου το πρόγραμμα υφίστατο στην Τράπεζα ως καθορισμένων παροχών η επιβάρυνση των αποτελεσμάτων ανήλθε σε ευρώ 220 χιλ.

Τα παραπάνω ποσά προέκυψαν από ειδική οικονομική μελέτη που εκπονήθηκε από ομάδα ανεξάρτητων αναλογιστών, ο δε λογιστικός χειρισμός που ακολουθήθηκε είναι σύμφωνος με τον Ν.3371/2005, ο οποίος επέτρεψε στα πιστωτικά ιδρύματα, να αποτυπώσουν στις οικονομικές καταστάσεις του 2005, το οικονομικό αποτέλεσμα της υπαγωγής των στις διατάξεις του νόμου.

Κατ' εφαρμογή της απόφασης της προαναφερόμενης Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, το Δ.Σ. της Τράπεζας κατά τη συνεδρίαση της 14/12/2005, προχώρησε στην καταγγελία της σχετικής σύμβασης. Στη συνέχεια με την από 28/04/2006 αίτησή της, η Τράπεζα, ζήτησε την υπαγωγή στο Ε.Τ.Α.Τ. και στο Ν.3371/2005, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το Ν.3455/2006 του κλάδου σύνταξης του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων του προσωπικού της Τράπεζας στο νέο καθεστώς ασφάλισης.

Στη συνέχεια ο Ν.3554/2007 με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 9, ο οποίος δημοσιεύτηκε στις 16 Απριλίου 2007, ρύθμιζε με συγκεκριμένο τρόπο το καθεστώς των ασφαλισμένων και συνταξιούχων υπαλλήλων της Τράπεζας Αττικής. Σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο, οι μέχρι 31/12/1992 ασφαλισμένοι, καθώς και οι υπαγόμενοι στην κατηγορία αυτή συνταξιούχοι του Λογαριασμού Διαχείρισης Κεφαλαίων Πρόσθετης Ασφάλισης Συμπληρωματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων Προσωπικού Τράπεζας Αττικής (Λ.Α.Κ.), εντάσσονται από 1.1.2007 στο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.). Στη συνέχεια εκδόθηκε η απόφαση Ε.Τ.Α.Τ. με αριθμό 67 της 61ης συνεδρίασης 8/5/2007 με το ίδιο περιεχόμενο.

Σε σχέση με την ένταξη στο Ε.Τ.Α.Τ. του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων ασκήθηκε αίτηση ακυρώσεως με αριθμό κατάθεσης 4686/2006 από το Σύλλογο Υπαλλήλων της Τράπεζας Αττικής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) η οποία στρέφεται κατά της με αριθμό 22/23/17-5-2006 απόφασης του Ε.Τ.Α.Τ.

Επίσης ασκήθηκαν: η με αριθμούς 4693/2007 αίτηση ακυρώσεως του Πανελληνίου Συλλόγου Συνταξιούχων Τράπεζας Αττικής κλπ κατά της απόφασης του ΕΤΑΤ 61/8-5-2007 και η με αριθμό 4635/2007 αίτηση ακυρώσεως του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων Προσωπικού Τράπεζας Αττικής κλπ κατά της απόφασης του ΕΤΑΤ 61/8-5-2007. Άπασες οι ανωτέρω αιτήσεις συζητήθηκαν στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας την 26.9.2008.

Επίσης, συζητήθηκαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας αιτήσεις ακυρώσεως από συλλόγους υπαλλήλων τρίτων τραπεζών κατά του π.δ. 209/2006 που ρυθμίζει τα περί λειτουργίας του Ε.Τ.Α.Τ. Η Τράπεζα άσκησε παρεμβάσεις υπέρ του κύρους του προεδρικού διατάγματος περί Ε.Τ.Α.Τ. Και οι υποθέσεις αυτές συζητήθηκαν στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας την 26.9.2008.

Επί των ως άνω υποθέσεων ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας εκδόθηκαν οι αποφάσεις 2197-2202/2010 της Ολομέλειας του δικαστηρίου τούτου. Με τις αποφάσεις αυτές της Ολομέλειας Συμβουλίου Επικρατείας κρίθηκε συνταγματική και νόμιμη η ένταξη των επικουρικών ταμείων των τραπεζών (μεταξύ αυτών και του ΛΑΚ Ι) στο ΕΤΑΤ, αλλά μόνο ως προσωρινό μέτρο, για να εξασφαλιστεί προσωρινά η διαχείριση των υποθέσεων των ασφαλισμένων μέχρι να κριθεί οριστικά από τα αστικά δικαστήρια η νομιμότητα της διάλυσης των επικουρικών αυτών ταμείων και οι καταγγελίες από τις τράπεζες των σχετικών συμβατικών τους υποχρεώσεων. Το Συμβούλιο Επικρατείας δηλαδή δεν επέλυσε με τρόπο οριστικό το ζήτημα. Την οριστική επίλυση του ζητήματος το Συμβούλιο Επικρατείας παρέπεμψε στα αστικά δικαστήρια.

Στα αστικά δικαστήρια στα οποία ουσιαστικά παρέπεμψε το ζήτημα το Συμβούλιο Επικρατείας με τις πιο πάνω αποφάσεις του είχαν ασκήσει σχετική Αγωγή κατά της Τράπεζας για την ένταξη του ΛΑΚ στο ΕΤΑΤ ο Σύλλογος Υπαλλήλων Τράπεζας Αττικής, ο Λογαριασμός Ασφαλιστικών Καλύψεων Προσωπικού Τράπεζας Αττικής, και άλλοι φορείς και φυσικά πρόσωπα. Η αγωγή αυτή απορρίφθηκε σε πρώτο βαθμό με την με αριθμό 2970/2008 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Μετά την έκδοση των πιο πάνω αποφάσεων του Συμβουλίου Επικρατείας ασκήθηκε Έφεση κατά της εν λόγω απόφασης 2970/2008 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Η Έφεση αυτή έχει αριθμό κατάθεσης 10508/2010 στο Πρωτοδικείο Αθηνών και αριθμό πράξης προσδιορισμού 2954/2010 στο Εφετείο Αθηνών. Η Έφεση αυτή συζητήθηκε στη δικάσιμο της 16/04/13 και επ' αυτής δημοσιεύτηκε η απόφαση 6168/2013 Εφετείου Αθηνών που απέρριψε καθ' ολοκληρίαν την Έφεση. Η εν λόγω απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή, υπόκειται όμως σε Αναίρεση ενώπιον του Αρείου Πάγου μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες.

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, η Τράπεζα είχε καταβάλει μέχρι 31/12/2013 τις επτά πρώτες δόσεις, ήτοι ποσό 7.625.000 ευρώ για το κάθε έτος. Ακόμα είχε καταβληθεί από την Τράπεζα στο Ε.Τ.Α.Τ., εφάπαξ ποσό 770 χιλ ευρώ το οποίο αντιστοιχούσε στην επιστροφή των ασφαλιστικών εισφορών των από 1/1/1993 ασφαλισμένων του Λ.Α.Κ. Εντός του πρώτου τριμήνου του 2014, η Τράπεζα κατέβαλε στο Ε.Τ.Α.Τ. το ποσό της όγδοης δόσης. Τα σχετικά ποσά έχουν προκύψει από ειδική οικονομική μελέτη που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Οι υπολειπόμενες δύο δόσεις ποσού ευρώ 7.625.000,00 εκάστη και συνολικού ποσού ευρώ 15.250.000,00, οι οποίες έπρεπε να καταβληθούν τα έτη 2015 και 2016 αντίστοιχα, κατά το μήνα Ιούνιο 2014 προεξοφλήθηκαν με συντελεστή προεξόφλησης 5,03% και η Τράπεζα κατέβαλε ποσό συνολικού ύψους ευρώ 14.524.032,00 σε πλήρη και ολοσχερή εξόφληση της υποχρέωσής της προς το Ε.Τ.Α.Τ. Μετά την παραπάνω καταβολή η Τράπεζα ουδεμία υποχρέωση υπέχει προς το Ε.Τ.Α.Τ. από την ένταξη των ασφαλισμένων και συνταξιούχων υπαλλήλων της σε αυτό.

Μετά την πλήρη και ολοσχερή εξόφληση της υποχρέωσης της Τράπεζας προς το ΕΤΑΤ, η περιουσία του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων (ΛΑΚ), υπολοίπου 35 εκατ. ευρώ περίπου και την οποία διαχειρίζεται η Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α., ανήκει στην κυριότητα και αποτελεί περιουσιακό στοιχείο της Τράπεζας σύμφωνα με την οικονομική μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών και τα διαλαμβανόμενα στο Ν. 3554/2007. Η περιουσία αυτή ήδη έχει μεταφερθεί στην Τράπεζα με βάση την υπ' αριθμ 8044/15 απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου Αθηνών που εξεδόθη την 28/09/2015 και ορίζει την Τράπεζα ως μεσεγγυούχο μέχρι την εκδίκαση της κύριας διαγνωστικής δίκης. Με βάση όσα προεκτέθηκαν παραπάνω, εκφράζεται βεβαιότητα για την τελική έκβαση της δίκης.

31.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΦΑΠΑΞ

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κατάσταση Οικονομικής Θέσης				
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	16.725	12.422	16.725	12.422
(Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων προγράμματος)	(12.694)	(13.236)	(12.694)	(13.236)
Σύνολο υποχρέωσης στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	4.031	(815)	4.031	(815)

Η μεταβολή στην παρούσα αξία της υποχρέωσης αναλύεται ως εξής:

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο έναρξης	12.422	15.752	12.422	15.752
Κόστος υπηρεσίας	475	618	475	618
Τόκοι – έξοδα	199	268	199	268
Κόστος (αποτέλεσμα) Διακανονισμών	1.929	70	1.929	70
Αναλογιστικά (κέρδη) / ζημιές	3.849	(3.783)	3.849	(3.783)
Παροχές πληρωθείσες εντός του έτους	(2.148)	(503)	(2.148)	(503)
Υπόλοιπο τέλους	16.725	12.422	16.725	12.422

Η μεταβολή στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων αναλύεται ως εξής:

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο έναρξης	13.236	13.918	13.236	13.918
Αναμενόμενη απόδοση	212	237	212	237
Εισφορές	1.356	1.329	1.356	1.329
Αναλογιστικά (κέρδη) / ζημιές	37	(1.744)	37	(1.744)
Παροχές πληρωθείσες εντός του έτους	(2.148)	(503)	(2.148)	(503)
Υπόλοιπο τέλους	12.694	13.236	12.694	13.236
Σύνολο υποχρέωσης στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	4.031	(815)	4.031	(815)

Η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος αποτελείται κατά 98,1% από μετρητά διαθέσιμα και από 1,9% μετοχές εισηγμένων τίτλων.

Τα ποσά που επιβάρυναν την κατάσταση συνολικού εισοδήματος έχουν ως εξής:

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κόστος υπηρεσίας	475	618	475	618
Τόκοι – έξοδα	199	268	199	268
Κόστος (αποτέλεσμα) Διακανονισμών	1.929	70	1.929	70
Αναμενόμενη απόδοση	(212)	(237)	(212)	(237)
Επιβάρυνση στα αποτελέσματα	2.391	719	2.391	719
Αναλογιστικά κέρδη/ ζημιές που επιβάρυναν την καθαρή θέση μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος	3.812	(2.039)	3.812	(2.039)
Συνολική επιβάρυνση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	6.202	(1.320)	6.202	(1.320)

Αφορά πρόγραμμα συμπληρωματικών παροχών εφάπαξ, που χορηγούνται από τον Λογαριασμό Ασφαλιστικών Καλύψεων. Σύμφωνα με την απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2005, το συγκεκριμένο πρόγραμμα που αφορά παροχές εφάπαξ, οι οποίες χορηγούνται στο προσωπικό της Τράπεζας κατά τη στιγμή της συνταξιοδότησής του, εξακολουθεί να λειτουργεί ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών σύμφωνα με τα οριζόμενα από το Δ.Λ.Π. 19 και να έχει την εγγύηση της Τράπεζας.

31.3 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κατάσταση Οικονομικής Θέσης				
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	10.237	7.421	10.196	7.358
Σύνολο	10.237	7.421	10.196	7.358

Η μεταβολή στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων αναλύεται ως εξής:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο έναρξης	7.421	8.853	7.358	8.763
Κόστος υπηρεσίας	535	639	533	635
Τόκοι – έξοδα	119	151	118	149
Κόστος (αποτέλεσμα) Διακανονισμών	43	98	0	59
Αναλογιστικά (κέρδη) / ζημιές	2.236	(939)	2.234	(923)
Παροχές πληρωθείσες εντός του έτους	(117)	(1.381)	(47)	(1.324)
Υπόλοιπο τέλους	10.237	7.421	10.196	7.358

Τα ποσά που επιβάρυναν την κατάσταση συνολικού εισοδήματος έχουν ως εξής:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κόστος υπηρεσίας	535	639	533	635
Τόκοι – έξοδα	119	151	118	149
Κόστος (αποτέλεσμα) Διακανονισμών	43	98	0	59
Επιβάρυνση στα αποτελέσματα	697	888	651	842
Αναλογιστικά κέρδη/ ζημιές που επιβάρυναν την καθαρή θέση μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος	2.236	(939)	2.234	(923)
Συνολική επιβάρυνση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	2.933	(51)	2.885	(81)

Τα ανωτέρω στοιχεία αφορούν την, με βάση τον Κανονισμό της Τράπεζας, προβλεπόμενη υποχρέωση αποζημίωσης του προσωπικού της κατά την έξοδο του από την ενεργό υπηρεσία καθώς και την υποχρέωση που προκύπτει από τον Ν.2112/1920. Στην αναλογιστική μελέτη δεν περιλαμβάνεται το μέρος του ποσού της υποχρέωσης της Τράπεζας που αφορά συγκεκριμένη κατηγορία ανώτατων διοικητικών στελεχών, των οποίων οι αποζημιώσεις θα καταβληθούν από ασφαλιστική εταιρεία με βάση τις ισχύουσες προβλέψεις του Κανονισμού Προσωπικού, το ποσό των οποίων έχει βαρύνει το σχετικό λογαριασμό πρόβλεψης της Τράπεζας σε προηγούμενη χρήση.

Οι εντός του έτους πληρωθείσες παροχές αφορούν σε αποζημιώσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό εργασίας προσωπικού και χορηγήθηκαν σε υπαλλήλους που αποχώρησαν από την ενεργό υπηρεσία.

Το ύψος της υποχρέωσης των παραπάνω προγραμμάτων, προσδιορίστηκε με βάση αναλογιστική μελέτη, η οποία έχει συνταχθεί από ανεξάρτητους αναλογιστές.

Οι βασικές αναλογιστικές υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών έχουν ως εξής:

	31/12/2017	31/12/2016
Επιτόκιο προεξόφλησης	1,4%	1,6%
Αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων προγράμματος	1,5%	1,5%
Ποσοστό μελλοντικής αύξησης μισθών	0,0%	0,0%

Ανάλυση ευαισθησίας προγράμματος αποζημίωσης από την υπηρεσία σύμφωνα με τον κανονισμό εργασίας προσωπικού

Για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017 η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μεγαλύτερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 7% ενώ η ακριβώς αντίρροπη

κίνηση, δηλαδή η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μικρότερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 8%.

Όσον αφορά τη συγκριτική χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μεγαλύτερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 8% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μικρότερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 9%.

Ανάλυση ευαισθησίας προγράμματος συμπληρωματικών παροχών Εφάπαξ

Για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017 η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μεγαλύτερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 7% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μικρότερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 8%.

Όσον αφορά τη συγκριτική χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μεγαλύτερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 8% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μικρότερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 8%.

32. ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Προβλέψεις για φορολογικούς ελέγχους	3.821	6.415	3.782	6.368
Προβλέψεις για επίδικες απαιτήσεις	4.535	4.222	4.535	4.222
Προβλέψεις για κάλυψη εκτάκτων ζημιών	5.754	5.754	5.754	5.754
Λοιπές προβλέψεις	13.348	11.906	13.048	13.146
Σύνολο λοιπών προβλέψεων	27.457	28.298	27.119	29.491

Κατά την 31/12/2017 ο Όμιλος έχει σχηματίσει προβλέψεις για φορολογικούς σκοπούς συνολικού ύψους 3.820,6 χιλ. ευρώ. Ποσό ύψους 2,5 εκατ. ευρώ περίπου αφορά σε ενδεχόμενη μη ανακτησιμότητα παρακρατούμενων φόρων προηγούμενων ετών από το Ελληνικό Δημόσιο επί τόκων ομολόγων ημεδαπών επιχειρήσεων χωρίς την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, για την επιστροφή του οποίου η Τράπεζα έχει ακολουθήσει τη νομική οδό διεκδίκησης της επιστροφής. Σημειώνεται ότι με την υπ' αριθμ. 1463/2014 τελεσιδικία απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Β'), στην οποία όμως δεν ήταν διάδικος η Τράπεζα, το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται στην επιστροφή του ποσού των παρακρατούμενων φόρων στα τραπεζικά ιδρύματα από την εν λόγω αιτία. Παρολαυτά και μέχρι την τελεσιδικία η Τράπεζα εξακολουθεί να διατηρεί τις ανωτέρω προβλέψεις. Επίσης ποσό 0,5 εκατ. ευρώ αφορά σε σχηματισθείσα πρόβλεψη για την καταβολή προμήθειας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατ' εφαρμογή του άρθρου 82 του Ν.4472/2017. Περαιτέρω ανάλυση περιγράφεται στη σημείωση 40.2.

Η κατηγορία «Προβλέψεις για επίδικες απαιτήσεις» περιγράφεται στη Σημείωση 40.3.

Το κονδύλι «Προβλέψεις για κάλυψη έκτακτων ζημιών» αφορούν σε υπεξαυρέσεις καταστημάτων του δικτύου της Τράπεζας συνολικού ύψους 5.754,2 χιλ. ευρώ,

Στις «λοιπές προβλέψεις» περιλαμβάνονται:

- Πρόβλεψη 6.362 χιλ. ευρώ για απομείωση της απαίτησης που έχει η Τράπεζα από την περιουσία του πρώην ασφαλιστικού προγράμματος των υπαλλήλων και των συνταξιούχων υπαλλήλων της Τράπεζας (ΛΑΚ Ι), το οποίο σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο και τελεσιδικίες δικαστικές αποφάσεις έχει ενταχθεί στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας. Η απαίτηση έχει προκύψει από την εξόφληση του συνόλου της υποχρέωσης της Τράπεζας προς τον ασφαλιστικό φορέα (ΕΤΑΤ), όπως είχε προσδιορισθεί από ειδική οικονομική μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών. Η εξόφληση του συνόλου της υποχρέωσης προς τον ασφαλιστικό φορέα επέφερε την απαίτηση από την ήδη σχηματισθείσα περιουσία του προγράμματος (ΛΑΚ Ι) η οποία ήταν κατατεθειμένη στην Εθνική ΑΕΕΓΑ. Η σχετική πρόβλεψη έχει προκύψει από τη μείωση της εύλογης αξίας του μέρους της περιουσίας που αφορά σε κινητές αξίες – μετοχικούς τίτλους το οποίο βάρυνε την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης.
- Πρόβλεψη 6.485,7 χιλ. ευρώ που αφορά ενδεχόμενες μη εισπράξιμες απαιτήσεις κατά πελατών.
- Πρόβλεψη 500 χιλ. ευρώ, η οποία αφορά σε απομείωση απαίτησης από πρώην θυγατρική εταιρεία του Ομίλου.

Μετά τα παραπάνω το σωρευτικό υπόλοιπο της κατηγορίας «Λοιπές προβλέψεις», διαμορφώθηκε στο ποσό των 13.347,7 χιλ. ευρώ για τον Όμιλο.

33. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη	2.130	4.374	1.975	4.007
Πιστωτές και προμηθευτές	5.898	4.890	5.383	4.354
Οφειλές προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς	2.285	2.326	2.272	2.308
Έξοδα πληρωτέα	1.605	2.107	1.595	1.909
Προμήθειες και τόκοι πληρωτέοι	3.696	3.458	3.696	3.458
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων	148	89	148	81
Έσοδα επομένων χρήσεων	0	295	0	295
Λοιπές υποχρεώσεις	2.474	470	2.468	468
Σύνολο λοιπών υποχρεώσεων	18.236	18.011	17.537	16.880

Οι κυριότερες μεταβολές των επιμέρους κονδυλίων των λοιπών υποχρεώσεων αφορούν τις υποχρεώσεις από φόρους, τέλη και προς ασφαλιστικούς οργανισμούς που παρουσιάζονται μειωμένες λόγω της μείωσης του μισθολογικού κόστους της Τράπεζας. Οι υποχρεώσεις προς πιστωτές και προμηθευτές παρουσιάζονται στα ίδια επίπεδα με τη συγκριτική χρήση. Η κατηγορία «Λοιπές υποχρεώσεις» περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο ενδεχόμενες υποχρεώσεις προς τρίτους.

34. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ, ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΟ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΔΑΝΕΙΟ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ, ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ, ΣΩΡΕΥΜΕΝΑ ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Περιγραφή				
Καταβλημένο (κοινές μετοχές)	701.806	701.806	701.806	701.806
Καταβλημένο (προνομιούχες μετοχές)	100.200	100.200	100.200	100.200
Μετοχικό κεφάλαιο	802.006	802.006	802.006	802.006
Αποθεματικά	246.609	246.052	246.399	245.780
Σωρευμένες ζημιές	(415.910)	(415.414)	(419.368)	(419.253)
Δικαιώματα μειοψηφίας	(0)	1.261	0	0
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	632.705	633.905	629.037	628.533

Μετοχικό κεφάλαιο

Το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την 31/12/2017 ανέρχεται σε 802.006.018,10 ευρώ διαιρούμενο σε:

α) 2.339.353.394 κοινές, ονομαστικές μετοχές με δικαίωμα ψήφου, ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ εκάστη και

β) 286.285.714 προνομιούχες μετοχές, ονομαστικής αξίας ευρώ 0,35 εκάστη, οι οποίες είναι εξαγοράσιμες. Οι μετοχές της κατηγορίας αυτής έχουν εκδοθεί στα πλαίσια του νόμου 3723/2008 «Πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας». Οι μετοχές αυτές δεν έχουν ορισμένη διάρκεια και είναι δεκτικές εξαγοράς από την Τράπεζα κατόπιν βέβαια των σχετικών εγκρίσεων της Τραπέζης της Ελλάδος. Περαιτέρω οι προνομιούχες μετοχές της κατηγορίας αυτής έχουν σταθερή μη σωρευτική απόδοση 10% εφόσον βέβαια πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 44 του κ.ν.2190/1920 και υπάρχουν κέρδη προς διανομή ή αποθεματικά που δύνανται να διανεμηθούν. Συνεπώς για την καταβολή της σταθερής μη σωρευτικής απόδοσης απαιτείται προηγούμενα έγκριση από την Τακτική Γενική Συνέλευση των κοινών μετόχων της Τραπέζης. Τα προαναφερθέντα εννοιολογικά χαρακτηριστικά των προνομιούχων μετοχών ως προς τη φύση, το είδος και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων οδηγούν στην αναγνώριση των εν λόγω μετοχών ως στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων και όχι υποχρέωσης.

Περαιτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 4093/2012 προβλέπεται ότι η σταθερή απόδοση επί των προνομιούχων μετοχών, τις οποίες κατέχει το ελληνικό δημόσιο στα πλαίσια του νόμου 3723/2008 κατά παρέκκλιση του κ.ν. 2190/1920 είναι καταβλητέα, με εξαίρεση την περίπτωση που η καταβολή του οικείου ποσού θα είχε σαν αποτέλεσμα τη μείωση των κύριων στοιχείων των βασικών ιδίων κεφαλαίων, του πιστωτικού ιδρύματος κάτω από το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο.

Σημειώνεται ότι με βάση τον νόμο 3844/2010 και ειδικότερα με τις διατάξεις του άρθρου 39 του εν λόγω νόμου, έχει προβλεφθεί επαύξηση της απόδοσης των προνομιούχων μετοχών κατά 2% ετησίως, σε

περίπτωση βέβαια που έχει παρέλθει πενταετία και η Τράπεζα δεν έχει προχωρήσει στην επαναγορά των εν λόγω μετοχών. Τον Μάιο του 2014 έληξε το ειδικό ομόλογο του Ελληνικού Δημοσίου με το οποίο είχαν καλυφθεί οι προνομιούχες μετοχές χωρίς η Τράπεζα να προβεί στην επαναγορά αυτών. Το Ελληνικό Δημόσιο ως όφειλε μετά την λήξη του εν λόγω ειδικού ομολόγου προέβη στη κάλυψη των προνομιούχων μετοχών καταβάλλοντας το αντίστοιχο τίμημα σε μετρητά. Η Τράπεζα έχει υποβάλει έγγραφο αίτημα προς τις αρμόδιες αρχές για παράταση του προγράμματος έως την 31/12/2017 διατηρώντας παράλληλα το δικαίωμα πρόωρης επαναγοράς αυτών.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 80 του νέου Νόμου 4484/2017 (ΦΕΚ Α' 110, 1 Αυγούστου 2017), μετά την πάροδο της πενταετίας από την έκδοσή τους, επιτρέπεται να γίνει εξαγορά των προνομιούχων μετοχών εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει με μετρητά ή με παράδοση κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 (Tier II) σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013, ή με συνδυασμό των δύο, με τη σύμφωνη γνώμη της εποπτικής αρχής. Στην περίπτωση που η εξαγορά γίνει με παράδοση κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 (ανταλλαγή), αυτά πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) η ονομαστική αξία τους θα πρέπει να υπολογίζεται με βάση την αρχική τιμή διάθεσης των προνομιούχων μετοχών,

(β) τα χαρακτηριστικά τους θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του Κανονισμού 575/2013 για τα κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 και ιδίως του άρθρου 63 αυτού,

(γ) έχουν δεκαετή διάρκεια με δικαίωμα του εκδότη που ασκείται κατά την αποκλειστική του κρίση να προβεί στην ανάκληση ή εξόφληση ή επαναγορά ή πρόωρη αποπληρωμή τους μετά την πενταετία, με έγκριση, της εποπτικής αρχής,

(δ) η πρόωρη αποπληρωμή πριν την πενταετία επιτρέπεται με την έγκριση της εποπτικής αρχής μόνο εφόσον επέλθει εποπτικό ή φορολογικό γεγονός, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 78 παρ. 4 του Κανονισμού 575/2013,

(ε) η εξόφλησή τους μετά την πενταετία και οποτεδήποτε μέχρι τη λήξη τους, καθώς και όταν συντρέχει η ανωτέρω περίπτωση (δ) γίνεται στην ονομαστική τους αξία,

(στ) κατά την εξαγορά ή την πρόωρη αποπληρωμή καταβάλλονται πάντα οι αναλογούντες δεδουλευμένοι τόκοι της τρέχουσας τοκοφόρου περιόδου

(ζ) το ονομαστικό τους επιτόκιο (κουπόνι) είναι σταθερό και καταβάλλεται ανά εξάμηνο την τελευταία ημέρα του έκτου και του δωδέκατου μήνα κάθε έτους. Ειδικά για την πρώτη καταβολή, το επιτόκιο υπολογίζεται για το χρονικό διάστημα που υπολείπεται ως τη συμπλήρωση της εγγύτερης εκ των ως άνω ημερομηνιών, εφόσον είναι μικρότερο των έξι (6) μηνών,

(η) το ύψος του επιτοκίου υπολογίζεται με βάση τη μέση απόδοση του δεκαετούς ομολόγου αναφοράς του Ελληνικού Δημοσίου, κατά τις πρώτες δεκαπέντε (15) ημέρες του Ιουνίου 2017 αυξημένη κατά πενήντα (50) μονάδες βάσης και δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 6%, και

(θ) είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμα και δεκτικά εισαγωγής σε οργανωμένη αγορά.

Το αίτημα εξαγοράς των προνομιούχων μετοχών σύμφωνα με τους ανωτέρω αναφερόμενους όρους υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος εκδίδει σχετική απόφαση τηρουμένων των κανόνων κρατικών ενισχύσεων της Ε.Ε. Εφόσον η εξαγορά γίνει με ανταλλαγή κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2, για την ανάληψή τους από το Ελληνικό Δημόσιο υπογράφεται σύμβαση μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και της Τράπεζας, στην οποία καθορίζονται μεταξύ άλλων οι ειδικότεροι όροι αυτών των μέσων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την ως άνω συναλλαγή.

Σύμφωνα με το ισχύον εποπτικό πλαίσιο οι προνομιούχες μετοχές του Ελληνικού Δημοσίου θα παύσουν πλέον να προσμετρώνται στα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας από την 1 Ιανουαρίου 2018 και εφεξής.

Βάσει των αποτελεσμάτων της χρήσης 2017 και του Ν.3723/2008 σε συνδυασμό με το άρθρο 44Α του Ν.2190/1920, δεν επιτρέπεται η διανομή μερίσματος τόσο στους κατόχους κοινών όσο και στους κατόχους προνομιούχων μετοχών.

Κατά τη διαδικασία της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης οι μέτοχοι ενέκριναν την επικείμενη αύξηση κεφαλαίου, μέχρι του ποσού των 198 εκατ. ευρώ, προκειμένου να ενισχυθεί κεφαλαιακά η τράπεζα, να στηριχθεί η ανάπτυξή της σε υγιείς βάσεις και να αποπληρωθούν οι προνομιούχες μετοχές του Δημοσίου, ύψους 100 εκατ. ευρώ.

Ίδιες Μετοχές

Κατά την 31/12/2017, η Τράπεζα κατείχε ίδιες μετοχές της «Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία» συνολικών τεμαχίων 380 και αξίας κτήσης ευρώ 97.332,30. Οι μετοχές αυτές προήλθαν μετά τη μείωση (reverse split) των 7.497 κοινών ονομαστικών μετοχών που κατείχε στις 22/11/2015 και η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου. Οι μετοχές αυτές αντιπροσωπεύουν

ποσοστό της τάξης του 0,00002% του συνόλου των κοινών μετά δικαιώματος ψήφου μετοχών κατά την ίδια ημερομηνία. Οι λοιπές εταιρείες του Ομίλου οι οποίες περιλαμβάνονται στην ενοποίηση δεν κατείχαν μετοχές της Τράπεζας κατά την 31/12/2017.

35. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Τακτικό αποθεματικό	6.948	7.005	6.773	6.773
Φορολογηθέντα αποθεματικά	15.234	15.234	15.234	15.234
Ειδικό αποθεματικό απαλλαγής φόρου ενδοομιλικών μερισμάτων	300	300	300	300
Ειδικό αποθεματικό μείωσης μετοχικού κεφαλαίου έτους 2015	229.941	229.941	229.941	229.941
Αποθεματικό αναπροσαρμογής αξίας διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων	4.984	905	4.984	905
Αποθεματικό για ίδιες μετοχές	97	97	97	97
Αποθεματικό αναλογιστικών κερδών / (ζημιών) από καθορισμένα προγράμματα παροχών	(10.895)	(7.429)	(10.931)	(7.470)
Αποθεματικά	246.609	246.052	246.399	245.780

Σε εφαρμογή του άρθρου 44 Κ.Ν. 2190/1920 αφαιρείται ετησίως το 5% των καθαρών κερδών της Τράπεζας για το σχηματισμό Τακτικού Αποθεματικού. Η υποχρέωση για σχηματισμό Τακτικού Αποθεματικού παύει όταν αυτό φτάσει στο 1/3 του Μετοχικού Κεφαλαίου σύμφωνα με το καταστατικό της Τράπεζας.

Εξέλιξη αποθεματικού αξίας διαθέσιμων για πώληση αξιογράφων

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	905	(505)	905	(505)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μεταβολές στην εύλογη αξία μετά από φόρους	4.327	1.903	4.327	1.903
Μεταφορά αποθεματικού στα αποτελέσματα μετά από φόρους	(247)	(494)	(247)	(494)
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	4.984	905	4.984	905

36. ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ

Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	38.473	43.362	38.471	43.361
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.698	4.879	2.690	4.870
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	41.171	48.241	41.161	48.231

37. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ

Οι υποχρεώσεις του Ομίλου από συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων, αφορούν αφενός κτίρια που η Τράπεζα χρησιμοποιεί είτε ως υποκαταστήματα είτε ως γραφεία στα οποία στεγάζονται οι διοικητικές της υπηρεσίες, αφετέρου κτίρια στα οποία στεγάζονται οι διοικητικές υπηρεσίες των λοιπών εταιρειών του Ομίλου.

Το συνολικό ποσό των ελάχιστων μελλοντικών πληρωμών που θα κληθεί να καταβάλλει ο Όμιλος και η Τράπεζα αναλύεται στον παρακάτω πίνακα:

(Ποσά σε χιλ. €) Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ελάχιστες μελλοντικές καταβολές του/της Ομίλου/ Τραπεζα ως μισθωτής:				
Έως 1 έτος	4.774	5.469	4.722	5.324
Από 1 έως 5 έτη	12.156	14.691	12.003	14.270
Πλέον των 5 ετών	1.896	3.363	1.866	3.304
Σύνολο ελάχιστων μελλοντικών καταβολών	18.826	23.523	18.590	22.898

Το συνολικό ποσό που έχει καταχωρηθεί ως έξοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης 2017, και αφορά την καταβολή μισθωμάτων, ανήλθε για τον Όμιλο στο ποσό των 5.588,7 χιλ. ευρώ και για την Τράπεζα στο ποσό των 5.518,7 χιλ. ευρώ. Η μεταβολή των μελλοντικών μισθωμάτων της κλειόμενης χρήσης σε σχέση με τη συγκριτική οφείλεται στον εξορθολογισμό του λειτουργικού κόστους (μείωση δικτύου καταστημάτων).

38. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ (ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
A. Συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρείες				
A1. Απαιτήσεις Υποχρεώσεις	2.107 185.098	2.417 55.679	20.732 198.853	25.883 69.350
A2. Εκτός Ισολογισμού στοιχεία	0	0	71	2
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
A2. Έσοδα Έξοδα	41 1.755	111 1.007	318 1.954	597 1.882
B. Συναλλαγές με Μέλη Διοίκησης				
B1. Απαιτήσεις (δάνεια) Υποχρεώσεις (καταθέσεις)	570 341	3.040 1.805	570 338	2.876 1.724
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
B2. Τόκοι έσοδα Τόκοι έξοδα	29 2	98 12	29 2	94 12
B3. Μισθοί και ημερομίσθια Αμοιβές συνεδριάσεων μελών Δ.Σ.	1.083 643	1.833 669	1.013 503	926 371
Σύνολο αμοιβών μελών Διοικήσεως	1.725	2.502	1.515	1.297

Στις συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρείες περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες εταιρείες του Ομίλου όπως αυτές παρατίθενται στη σημείωση 21 και 22 καθώς και ο βασικός μέτοχος της Τράπεζας ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ).

Οι συναλλαγές με μέλη Διοίκησης του Ομίλου αφορούν τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τους Αναπληρωτές Διευθύνοντες Συμβούλους καθώς και τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής. Όλα τα δάνεια προς τα μέλη Διοίκησης α) χορηγήθηκαν υπό το σύνηθες επιχειρηματικό πλαίσιο, β) περιελάμβαναν τους ίδιους όρους, συμπεριλαμβανομένων του επιτοκίου και των εξασφαλίσεων, με παρόμοια δάνεια που χορηγήθηκαν την ίδια περίοδο σε τρίτους και γ) δεν εμπεριέχουν μεγαλύτερο από το σύνηθες κίνδυνο αποπληρωμής ή δεν περιλαμβάνουν άλλα δυσμενή χαρακτηριστικά.

Σημειώνεται ότι στις συναλλαγές με μέλη Διοίκησης συμπεριλαμβάνονται και τα υπόλοιπα συναλλαγών μελών Διοίκησης έως την περίοδο της θητείας τους.

39. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται οι εταιρείες που συμπεριλήφθηκαν στην ενοποίηση με την μέθοδο της πλήρους ενσωμάτωσης κατά την κλειόμενη χρήση, καθώς και κατά την συγκριτική χρήση που έληξε την 31/12/2016.

31/12/2017

Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα Έδρας	% Συμμετοχής
1. Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Ελλάδα	100,00%
2. Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Ελλάδα	100,00%
3. AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Ελλάδα	100,00%

31/12/2016

Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα Έδρας	% Συμμετοχής
1. Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Ελλάδα	100,00%
2. Αττικά Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	Ελλάδα	100,00%
3. Attica Συμβουλευτική Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Ελλάδα	55,00%
4. Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Ελλάδα Ηνωμένο	100,00%
5. Attica Funds PLC	Βασίλειο	99,99%
6. AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείριση	Ελλάδα	100,00%

40. ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

40.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΕΚΤΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

(Ποσά σε χιλ. €) Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις				
Εγγυητικές Επιστολές	382.322	333.027	382.322	333.027
Ενέγγυες Πιστώσεις	3.507	7.300	3.507	7.300
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις από προθεσμιακές συμβάσεις	69.734	38.981	69.734	38.981
Σύνολο ενδεχόμενων υποχρεώσεων	455.563	379.308	455.563	379.308
Αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια				
- Με λήξη έως 1 έτος	155.012	70.728	155.012	70.728
- Με λήξη πλέον του 1 έτους	35.851	32.528	35.851	32.528
Σύνολο αχρησιμοποίητων πιστωτικών ορίων	190.864	103.255	190.864	103.255
Δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία				
Emergency Liquidity Assistance (E.L.A.)				
- Αξιόγραφα Εμπορικού Χαρτοφυλακίου	1.079	1.042	1.079	1.042
- Αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση	33.673	44.673	33.673	44.673
- Αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διακρατούμενων μέχρι τη λήξη	10.000	10.000	10.000	10.000
- Ομόλογο του Ν. 3723/2008	380.000	380.000	380.000	380.000
- Λοιπά Δάνεια	1.594.179	1.561.293	1.594.179	1.561.293
Σύνολο δεσμεύσεων στον E.L.A.	2.018.931	1.997.007	2.018.931	1.997.007
Υποχρεώσεις και δεσμεύσεις στοιχείων ενεργητικού εκτός ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης	2.665.358	2.479.571	2.665.358	2.479.571

Κατά την 31/12/2017 έχουν δοθεί ως ενέχυρο στον ELA δάνεια και λοιποί χρεωστικοί τίτλοι συνολικής ονομαστικής αξίας 2.019 εκατ. ευρώ, ποσό το οποίο συμπεριλαμβάνει και καλύμματα επί των ενεχύρων. Από το συνολικό ύψος των ενεχύρων η Τράπεζα έχει την ευχέρεια να αντλήσει ρευστότητα μέχρι του ποσού των 1.262,7 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων έχει κάνει χρήση ποσό ύψους 915 εκατ. ευρώ.

40.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Η Τράπεζα και οι λοιπές εταιρείες του Ομίλου για τις οποίες έχουν δικαιοδοσία οι ελληνικές φορολογικές αρχές, έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Ν. 3943/2011. Για τις χρήσεις 2011 έως και 2016 η Τράπεζα έχει λάβει φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς τη διατύπωση επιφύλαξης ως προς τα φορολογικά αντικείμενα που ελέγχθηκαν με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις και φορολογικά αντικείμενα, τα οποία καθορίζονται στο πρόγραμμα ελέγχου φορολογικής συμμόρφωσης που προβλέπεται στην υπ' αριθμ. ΠΟΛ.1124/2015 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Εσόδων, όπως ισχύει.

Με το άρθρο 56 του Ν. 4410/03.08.2016 για τις χρήσεις που άρχονται από 1/01/2016 και μετά, η έκδοση φορολογικού πιστοποιητικού καθίσταται προαιρετική. Ωστόσο πρόθεση της Τράπεζας είναι η συνέχιση λήψης του φορολογικού πιστοποιητικού.

Κατά την 31/12/2017 ο Όμιλος έχει σχηματίσει προβλέψεις για φορολογικούς σκοπούς συνολικού ύψους 3.820,6 χιλ. ευρώ. Ποσό ύψους 2,5 εκατ. ευρώ περίπου αφορά σε ενδεχόμενη μη ανακτησιμότητα παρακρατούμενων φόρων προηγούμενων ετών από το Ελληνικό Δημόσιο επί τόκων ομολόγων ημεδαπών επιχειρήσεων χωρίς την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, για την επιστροφή του οποίου η Τράπεζα έχει ακολουθήσει τη νομική οδό διεκδίκησης της επιστροφής. Σημειώνεται ότι με την υπ' αριθμ. 1463/2014 τελεσίδικη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Β'), στην οποία όμως δεν ήταν διάδικος η Τράπεζα, το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται στην επιστροφή του ποσού των παρακρατούμενων φόρων στα τραπεζικά ιδρύματα από την εν λόγω αιτία. Παρολαυτά και μέχρι την τελεσίδικία η Τράπεζα εξακολουθεί να διατηρεί τις ανωτέρω προβλέψεις. Επίσης ποσό 0,5 εκατ. ευρώ αφορά σε σχηματισθείσα πρόβλεψη για την καταβολή προμήθειας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατ' εφαρμογή του άρθρου 82 του Ν.4472/2017.

Στη χρήση του 2017 οι σημαντικότερες μεταβολές αναφορικά με τις σχηματισθείσες προβλέψεις αφορούν:

- Ποσό σχηματισθείσας πρόβλεψης 2,7 εκατ. ευρώ μειώθηκε για ενέργειες αναδιοργάνωσης και εξομάλυνσης των λειτουργιών της Τράπεζας σε σχέση με το προσωπικό της μέσω της καταβολής φόρου πρόσθετων παροχών προηγούμενων ετών κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 57-61 του Ν.4446/22.12.2016.
- Επιπρόσθετα σχηματίστηκε πρόβλεψη ύψους 1.039 χιλ. ευρώ περίπου για την καταβολή προμήθειας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατ' εφαρμογή του άρθρου 82 του Ν.4472/2017. Η Τράπεζα στις 5/09/2017 προέβη στην καταβολή προμήθειας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου 539 χιλ. ευρώ που αφορά την αντίστοιχη προμήθεια για τη χρήση 2016.
- Με την υποβολή και της φορολογικής δήλωσης του έτους 2016 δεν κατέστη δυνατός ο συμψηφισμός του φόρου επί τόκων ομολόγων εκδόσεως του ελληνικού δημοσίου που αφορά στο έτος 2011 και ως εκ τούτου η Τράπεζα δεν έχει πλέον δικαίωμα συμψηφισμού των σχετικών ποσών σε επόμενη χρήση. Για το λόγο αυτό το ποσό της απαίτησης διεγράφη μέσω του σχηματισμένου υπολοίπου της πρόβλεψης για φορολογικούς σκοπούς, το οποίο κατά την 31/12/2017 εμφανίζεται μειωμένο κατά ποσό 1.243 χιλ. ευρώ, όσο δηλαδή ήταν και η απαίτηση για το έτος 2011.
- Τέλος για την τρέχουσα χρήση σχηματίστηκε επιπλέον πρόβλεψη ύψους 1 εκατ. ευρώ.

Αναφορικά με τις λοιπές εταιρείες του Ομίλου ανέλεγκτη φορολογικά είναι η χρήση 2010 η οποία έχει καταστεί οριστική σύμφωνα με τις διατάξεις περί παραγραφής. Επίσης ανέλεγκτη φορολογικά είναι η εταιρεία Attica Bank Properties Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων Α.Ε. για τις χρήσεις 2014 και 2016, η οποία κατά τις χρήσεις αυτές δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις του νόμου λόγω κύκλου εργασιών, για να της χορηγηθεί έκθεση φορολογικής συμμόρφωσης από τους ορκωτούς ελεγκτές.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 3 του Ν. 4046/2012 το πιστωτικό υπόλοιπο που προκύπτει από τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2011 και μετά των Τραπεζών, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή που λειτουργούν στην Ελλάδα, κατά το μέρος που οφείλεται σε φόρο που έχει παρακρατηθεί επί τόκων ομολόγων ή εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου και ομολόγων ημεδαπών επιχειρήσεων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, συμψηφίζεται με το φόρο εισοδήματος διαδοχικώς στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη από τη δημιουργία του πιστωτικού υπολοίπου, κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά.

40.3 ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Για δικαστικές αγωγές που έχουν εγερθεί κατά του συνόλου των εταιρειών του Ομίλου, σύμφωνα με γνωμάτευση της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών το ποσό που εκτιμάται ότι θα προκύψει ως υποχρέωση μελλοντικής καταβολής ανέρχεται σε 4.535 χιλ. ευρώ. Για το παραπάνω ποσό έχει σχηματισθεί ισόποση πρόβλεψη, η οποία αφορά αποκλειστικά την Τράπεζα. Το αντίστοιχο ποσό για τον Όμιλο κατά την 31/12/2016 ανήλθε σε 4.222,3 χιλ. ευρώ.

41. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Ο Όμιλος εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, οι σημαντικότεροι από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς, δηλαδή ο κίνδυνος από τις μεταβολές σε συναλλαγματικές ισοτιμίες, επιτόκια και τιμές αγοράς, ο λειτουργικός κίνδυνος, καθώς και ο κίνδυνος ρευστότητας και επάρκειας κεφαλαίων. Η διαχείριση κινδύνων είναι αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας κατάρτισης της επιχειρησιακής στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας του επιχειρησιακού σχεδιασμού και της πολιτικής ανάληψης κινδύνων, καθώς καθορίζει τα εκάστοτε αποδεκτά ανώτατα όρια ανάληψης κινδύνων, για κάθε είδος κινδύνου.

Κατά την διάρκεια του 2017 και στα πλαίσια του σχεδίου αναδιάρθρωσης, ο Όμιλος έχει προσαρμόσει τόσο το διοικητικό όσο και το λειτουργικό σκέλος της διαχείρισης κινδύνων, σαν διαδικασία της εταιρικής διακυβέρνησης, στα διεθνή πρότυπα και τα προβλεπόμενα από τις εποπτικές αρχές. Στο πλαίσιο αυτό αναπτύσσει διαρκώς προηγμένους μηχανισμούς αλλά και οργανωτικές δομές για την αναγνώριση, ποσοτικοποίηση, παρακολούθηση και διαχείριση των πάσης μορφής κινδύνων. Στα πλαίσια της νέας οργανωτικής δομής της Τράπεζας, η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων έχει αντίστοιχα αναδιοργανωθεί και πλέον οργανώνεται σε υπεύθυνες ανά ενότητα κινδύνου Μονάδες, καθοδηγούμενες από τον Επικεφαλής Διαχείρισης Κινδύνων (Chief Risk Officer), ο οποίος διατηρώντας τον κατ' απαίτηση ανεξάρτητο ρόλο του, αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων (Ε.Δ.Κ.).

Η στρατηγική ανάληψης και διαχείρισης των πάσης μορφής κινδύνων είναι ευθυγραμμισμένη με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, την ισχύουσα νομοθεσία και το εποπτικό πλαίσιο, ενώ διαρκώς εξελίσσεται μέσα από την ανάπτυξη μίας ενιαίας για τον Όμιλο, αντίληψης διαχείρισης κινδύνου. Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου είναι υπεύθυνη για την έγκριση και την περιοδική αναθεώρηση του προφίλ κινδύνου που αναλαμβάνει ο Όμιλος (risk-appetite). Πιο συγκεκριμένα, το Δ.Σ. μέσω της Ε.Δ.Κ παρακολουθεί τον κίνδυνο συνολικά, δίνει συγκατάθεση για την επιλογή του CRO, εγκρίνει τις πολιτικές και διαδικασίες και παρακολουθεί την εξέλιξη του αναλαμβανόμενου κινδύνου (VAR) σε επίπεδο ομίλου μέσω των μηνιαίων και τριμηνιαίων αναφορών της μονάδας και των εκθέσεων του CRO.

Στα πλαίσια της προσπάθειας για αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένος ο Όμιλος, αλλά και την αποφυγή παρέκκλισης από τα όρια ανάληψης κινδύνων όπως αυτά ορίζονται από το Πλαίσιο Ανάληψης Κινδύνου, ο Όμιλος σχεδίασε ένα Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης (Early Warning System) για την κάλυψη των αναγκών του.

Το Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης, διακρίνεται σε τρία επιμέρους τμήματα:

- Παρακολούθηση σε επίπεδο μεγεθών Ομίλου - Τράπεζας (Bank Level)
- Παρακολούθηση σε επίπεδο πελάτη (Customer Level)
- Εφαρμογή διαδικασιών για τη λήψη κατάλληλων μέτρων περιορισμού και αποκατάστασης του ύψους των κινδύνων από τα αρμόδια όργανα.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί την πιο σημαντική πηγή κινδύνου και η συστηματική παρακολούθηση καθώς και η αποτελεσματική διαχείρισή του θεωρείται πρωταρχικός στόχος του Ομίλου. Για σκοπούς καλύτερης διαχείρισης υπάρχει συνεχής αναθεώρηση των πιστωτικών πολιτικών του Ομίλου και παρακολούθηση συμμόρφωσης των σχετικών υπηρεσιακών μονάδων με τις πολιτικές αυτές.

Μεγάλη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων στον τομέα των επιχειρηματικών δανείων και στον τομέα της καταναλωτικής-στεγαστικής πίστης. Με την χρήση συστημάτων για την μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου και την αξιολόγηση των πιστούχων με βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια οι πιστωτικοί κίνδυνοι που ελλοχεύουν διαπιστώνονται και αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Στις χορηγήσεις της καταναλωτικής και της στεγαστικής πίστης εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit scoring) που καλύπτει τις πιστωτικές κάρτες και τα δανειακά προϊόντα. Το σύστημα μέτρησης πιστωτικού κινδύνου είναι 7-βάθμιας κλίμακας (A/B/C/D/E/F/G) και κατατάσσει τους πελάτες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating). Η επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων διενεργείται ετησίως μέσω της τεκμηρίωσης των υποδειγμάτων (validation).

Για τις επιχειρήσεις που διαθέτουν Γ' κατηγορίας βιβλία, λαμβάνονται υπόψη οι εξωτερικές πιστοληπτικές αξιολογήσεις του Ε.Ο.Π.Α «ICAP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» ο οποίος έχει αναγνωριστεί από την ΤτΕ σύμφωνα με την απόφαση 262/8/26.6.2008. Το συγκεκριμένο υπόδειγμα αξιολόγησης είναι 11-βάθμιας κλίμακας (AA/A/BB/B/C/D/E/F/G/H/NR/NC/NT) και κατατάσσει τις εταιρείες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας

(rating) αποδίδοντάς τους μια πιθανότητα αθέτησης (Probability of Default) και βοηθά στην ορθολογιστική τιμολόγηση σύμφωνα με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο. Επίσης, σε συνεργασία με την ICAP A.E., έχει αναπτυχθεί εσωτερικό μοντέλο πιστοληπτικής αξιολόγησης επιχειρήσεων που δεν εμπίπτουν στην παραπάνω κατηγορία, κατατάσσοντας τις σε μια αντίστοιχη κλίμακα βάσει της υπολογιζόμενης πιθανότητας αθέτησης. Η επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων διενεργείται τακτικά και τουλάχιστον σε εξαμηνιαία βάση.

Για την έγκριση του τραπεζικού χαρτοφυλακίου των δανείων αρμοδιότητα έχει η Διεύθυνση Πιστοδοτήσεων της Τράπεζας, με τις σχετικές Υποδιευθύνσεις Ιδιωτών και Επιχειρήσεων και για πιστοδοτήσεις που υπερβαίνουν τα εγκριτικά όρια αυτών, η Επιτροπή Πιστοδοτήσεων και η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων. Ανάλογα με το είδος και το ύψος της εκάστοτε προτεινόμενης πιστοδότησης, ενδέχεται οι εγκρίσεις των παραπάνω κλιμακίων να απαιτούν την επικύρωση του Δ.Σ. προκειμένου να τεθούν σε ισχύ. Οι παραπάνω εγκριτικές δομές είναι σύμφωνες με τις εποπτικές απαιτήσεις καθώς διασφαλίζουν την ανεξαρτησία των εγκριτικών κλιμακίων από τις επιχειρησιακές μονάδες εσόδων της Τράπεζας.

Εντός του 2017 επικαιροποιήθηκε ο Κανονισμός Πιστοδοτήσεων της Τράπεζας, ενώ στα πλαίσια της αποτελεσματικότερης και ενεργητικής “pro-active” διαχείρισης των πιστοδοτήσεων και δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον έγκαιρο εντοπισμό των πιστούχων που εμφανίζουν χαρακτηριστικά (σημεία συναγερμού) που καθιστούν πιθανή την αθέτηση των υποχρεώσεων τους προς την Τράπεζα, αναπτύχθηκε Σύστημα (Πολιτική-Διαδικασίες) για την κατηγοριοποίηση, βάσει του κινδύνου που φέρουν, των πιστούχων επιχειρηματικής πίστης και την λήψη προληπτικών μέτρων και δράσεων.

Κίνδυνος απομείωσης αξίας

Ο Όμιλος διενεργεί τακτικούς ελέγχους απομείωσης της αξίας των χαρτοφυλακίων του, δανειακών και μη, σε τριμηνιαία βάση για κάθε ημερομηνία συντάξεως οικονομικών καταστάσεων, αλλά και εκτάκτως για σκοπούς stress testing. Η διαδικασία εκτίμησης επισφάλειας στηρίζεται απόλυτα σε στατιστικά στοιχεία της Τράπεζας ενώ επίσης τηρούνται ιστορικά στοιχεία αθέτησης πληρωμής και διασφαλιστικής αξίας των καλυμμάτων όπως προβλέπεται από το κανονιστικό πλαίσιο και σύμφωνα με τις υποδείξεις της Τράπεζας της Ελλάδος. Επιπρόσθετα ο Όμιλος έχει προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για την πλήρη συμμόρφωσή του στις εποπτικές απαιτήσεις που θέτει το λογιστικό πρότυπο IFRS 9.

Ο Όμιλος διαχωρίζει για εποπτικούς σκοπούς τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα σύμφωνα με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Ανοίγματα που έχουν καθυστέρηση άνω των 90 ημερών.
- θεωρείται ότι ο οφειλέτης δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει πλήρως τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς τη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή από τον αριθμό των ημερών καθυστέρησης.

Στις ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής κατατάσσονται οι εξής περιπτώσεις

- η πιστωτική υποχρέωση έχει χαρακτηριστεί ως μη εκτοκιζόμενη
- το ίδρυμα αναγνωρίζει μια σημαντική προσαρμογή πιστωτικού κινδύνου (πρόβλεψη απομείωσης) η οποία δικαιολογείται από τη διαπίστωση σημαντικής επιδείνωσης της ποιότητας της πίστωσης από το χρόνο της χορήγησής της
- η πιστωτική υποχρέωση πωλείται με σημαντική ζημιά.
- η Τράπεζα συναινεί στην επείγουσα αναδιάρθρωση της πιστωτικής υποχρέωσης, η οποία είναι πιθανό ότι θα οδηγήσει στη μείωσή της λόγω διαγραφής ή αναδιάταξης σημαντικού τμήματος του κεφαλαίου, των τόκων ή των προμηθειών.
- έχει ζητηθεί η κήρυξη σε πτώχευση του πιστούχου ή η εφαρμογή ανάλογου μέτρου ως προς την πιστωτική του υποχρέωση.
- ο πιστούχος έχει ζητήσει να κηρυχθεί ή έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή τεθεί σε παρόμοιο καθεστώς προστασίας προκειμένου να αποφύγει ή να καθυστερήσει την αποπληρωμή πιστωτικής του υποχρέωσης, τις απαιτήσεις και τα λοιπά ανοίγματα.

Για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, σε περίπτωση τα ανοίγματα εντός ισολογισμού σε έναν οφειλέτη εμφανίζουν καθυστέρηση άνω των 90 ημερών και η ακαθάριστη λογιστική αξία των ανοιγμάτων σε υπερημερία αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 20% της ακαθάριστης λογιστικής αξίας όλων των ανοιγμάτων εντός ισολογισμού έναντι του εν λόγω οφειλέτη, θεωρούνται ως μη εξυπηρετούμενα όλα τα ανοίγματα εντός και εκτός ισολογισμού έναντι του εν λόγω οφειλέτη. Όταν ένας οφειλέτης ανήκει σε όμιλο, αξιολογείται η ανάγκη να θεωρηθούν επίσης και τα ανοίγματα σε άλλες οντότητες του ομίλου ως μη εξυπηρετούμενα.

Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων σε πιστούχους διενεργούνται όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι καθίσταται αμφίβολη η είσπραξη μέρους ή συνόλου των οφειλόμενων ποσών.

Συμβάντα που αποτελούν το έναυσμα για τη διενέργεια ελέγχου απομείωσης (trigger events) αποτελούν τα εξής:

- Αθέτηση των όρων του δανείου από τους πελάτες.
- Ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής από τον πιστούχο.
- Αναδιαπραγμάτευση του δανείου με βάση όρους τους οποίους ο Όμιλος δεν θα εξέταζε υπό φυσιολογικές συνθήκες.
- Γεγονότα που έχουν επίπτωση στην μη-ομαλή εξυπηρέτηση των δανείων (επιδείνωση χρηματοοικονομικής θέσης πιστούχου, κήρυξη σε πτώχευση, κ.α.)
- Εξαφάνιση ενεργής αγοράς για το στοιχείο εξασφάλισης του δανείου.

Η διαδικασία υπολογισμού προβλέψεων απομείωσης από τον Όμιλο αποτελεί μια διαδικασία η οποία συμπεριλαμβάνει τις κάτωθι προδιαγραφές

- Λεπτομερή ανάλυση ολόκληρου του δανειακού χαρτοφυλακίου η οποία πραγματοποιείται σε τακτική βάση.
- Πρόσφατα και αξιόπιστα στοιχεία αναφορικά με την πιστωτική ποιότητα του χαρτοφυλακίου τα οποία ενσωματώνουν το σύνολο των εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων οι οποίοι επηρεάζουν την εισπραξιμότητα ενός δανείου.
- Διαδικασία αναγνώρισης των δανείων τα οποία πρέπει να υποβληθούν σε έλεγχο απομείωσης σε ατομική βάση και κατηγοριοποίηση του λοιπού χαρτοφυλακίου σε δάνεια με παρόμοια χαρακτηριστικά κινδύνου (π.χ τύπος δανείου, τύπος προϊόντος, κατηγορία πιστωτικής ποιότητας, τύπος κάλυψης και status επισφάλειας) για αξιολόγηση και ανάλυση σε συλλογική βάση.
- Ενσωμάτωση τρεχόντων αξιών καλυμμάτων οι οποίες λαμβάνουν υπόψη και τα κόστη εκποίησης τους (Collateral Disposition Costs).
- Διαδικασία για την εκτίμηση ζημιάς και τον υπολογισμό απομείωσης των δανείων τα οποία υποβάλλονται σε εξατομικευμένο έλεγχο απομείωσης.
- Μεθοδολογία σύμφωνα με την οποία τα δάνεια τα οποία έχουν υποβληθεί σε εξατομικευμένο έλεγχο απομείωσης, για τα οποία όμως δεν έχει προκύψει ζημιά απομείωσης, κατηγοριοποιούνται περαιτέρω για αξιολόγηση και ανάλυση σε συλλογική βάση.
- Διαδικασία διαγραφών μη εισπραξιμών δανείων.
- Μεθοδολογία ενσωμάτωσης των υπολογιζόμενων προβλέψεων απομείωσης στις λογιστικές καταστάσεις σε συμμόρφωση με το υφιστάμενο νομο-κανονιστικό πλαίσιο.

Για τον υπολογισμό της απομείωσης της αξίας των χορηγήσεων ο Όμιλος διενεργεί κάθε ημερομηνία συντάξεως οικονομικών καταστάσεων έλεγχο απομείωσης (impairment test). Οι προβλέψεις απομείωσης διακρίνονται σε Ειδικές και Γενικές προβλέψεις. Ο έλεγχος απομείωσης γίνεται σε 2 στάδια κατ' εφαρμογή των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (ΔΛΠ 39).

ΒΗΜΑ 1: Ειδικός Έλεγχος Απομείωσης.

- Όλα τα δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που θεωρούνται σημαντικά σε ατομικό επίπεδο, αξιολογούνται κατά περίπτωση, για ύπαρξη αντικειμενικής απόδειξης απομείωσης (ζημιογόνα γεγονότα) τουλάχιστον σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Εξετάζεται εάν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για πιθανές ζημιές στο χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων σε πελάτες, μεμονωμένα, για χορηγήσεις που θεωρούνται από μόνες τους σημαντικές. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την οικονομική θέση του πιστούχου, τις λειτουργικές πηγές εξυπηρέτησης, το ιστορικό αποπληρωμής, τη ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων και την πιθανότητα στήριξης από φερέγγυους εγγυητές.
- Εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη απομείωσης, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης εφόσον η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι υψηλότερη από την παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών.
- Για πιστώσεις για τις οποίες έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, λαμβάνεται υπόψη η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Η αξία των εξασφαλίσεων που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό απομείωσης αντανakλά τις ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την κατάσχεση, μειωμένες κατά το κόστος απόκτησης και πώλησης αυτών. Η αξία των εξασφαλίσεων αξιολογείται αρχικά κατά την χορήγηση του δανείου και μετέπειτα βάσει του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων της τράπεζας καθώς και πιο συχνά όταν οι συνθήκες της αγοράς υπόκεινται σε σημαντική μεταβολή.

ΒΗΜΑ 2: Γενικός Έλεγχος Απομείωσης.

- Εάν δεν υπάρχει ένδειξη απομείωσης για ένα ειδικά ελεγχόμενο δάνειο τότε αυτό συμπεριλαμβάνεται σε μια ομάδα δανείων με παρόμοια χαρακτηριστικά κινδύνου και γίνεται

συλλογικός έλεγχος απομείωσης. Παραδείγματα κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου είναι

- ο Το ποσοστό κάλυψης του δανείου από εξασφαλίσεις (Loan to Value)
  - ο Οι εκτιμώμενες πιθανότητες αθέτησης ή βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου,
  - ο Το είδος του δανείου (Επιχειρηματικό, Πιστωτική Κάρτα, Καταναλωτικό κλπ).
  - ο Οι μέρες καθυστέρησης
  - ο Η λήξη του δανείου (Μακροπρόθεσμα, Βραχυπρόθεσμα)
  - ο Το είδος της εξασφάλισης
  - ο Το είδος του αντισυμβαλλομένου (πχ ΜΜΕ, Μεγάλη Εταιρεία, Δημόσιο κλπ).
- Για τις χορηγήσεις αυτές γίνεται ομαδοποίηση των δανείων και απαιτήσεων σε ομάδες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου οι οποίες αξιολογούνται για ύπαρξη απομείωσης με βάση την εκτίμηση του Ομίλου σε ότι αφορά στην ιστορική εμπειρία ζημιών που παρουσιάστηκαν από τις ομάδες αυτές. Αντικειμενική απόδειξη απομείωσης μπορεί να υπάρχει για μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, ακόμα και εάν δεν υπάρχει για ένα μεμονωμένο περιουσιακό στοιχείο της ομάδας αυτής
  - Τα ιστορικά ποσοστά ασυνέπειας ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου προσαρμόζονται ανάλογα με τις τάσεις και συνθήκες, που επικρατούν κατά την ημερομηνία αξιολόγησης, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την εισπραξιμότητα των απαιτήσεων.
  - Σημειώνεται ότι ο Γενικός Έλεγχος δεν συμπεριλαμβάνει δάνεια για τα οποία έχει ήδη αναγνωριστεί Ειδική πρόβλεψη απομείωσης.

Η αξιολόγηση του δανειακού χαρτοφυλακίου για τον υπολογισμό προβλέψεων απομείωσης πέραν ποσοτικών δεδομένων λαμβάνει υπόψη και ποιοτικές αξιολογήσεις δεδομένου ότι τα ιστορικά δεδομένα μπορεί να απεικονίζουν τον βαθμό επικινδυνότητας του χαρτοφυλακίου σε περιορισμένο βαθμό. Παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως δύναται να επηρεάσουν τις ως άνω αναφερόμενες ποιοτικές αξιολογήσεις είναι οι εξής:

- Αλλαγές στην πολιτική δανειοδοτήσεων, διαγραφών και διαχείρισης καθυστερήσεων (Collection).
- Μεταβολές στις διεθνείς και εγχώριες οικονομικές και επιχειρηματικές συνθήκες συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς της αγοράς.
- Αλλαγές στην εξέλιξη των επισφαλών απαιτήσεων και των δανείων χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας καθώς και στους όρους αναδιάρθρωσης δανειακών απαιτήσεων.
- Η επίδραση του κινδύνου συγκέντρωσης στο προφίλ πιστωτικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου του Ομίλου.
- Οι επιδράσεις εξωτερικών παραγόντων όπως ο ανταγωνισμός και το εκάστοτε νομοκανονιστικό πλαίσιο.

Επιπλέον στα πλαίσια του ελέγχου απομείωσης σε συλλογική βάση, ο Όμιλος αναγνωρίζει προβλέψεις για ζημιόγωνα γεγονότα τα οποία έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν ακόμα κοινοποιηθεί (incurred but not reported_IBNR).

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, στην παρούσα χρήση το όριο για τη διενέργεια μεμονωμένου ελέγχου απομείωσης ορίστηκε στις 500 χιλ. ευρώ. Συνολικά ατομικός έλεγχος απομείωσης διενεργήθηκε σε χορηγήσεις ύψους 772 εκατ. ευρώ που αφορούν κατά κύριο λόγο σε χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και συλλογικός έλεγχος απομείωσης σε χορηγήσεις ύψους 417 εκατ. ευρώ.

Πρακτικές και διαχείριση πιστοδοτήσεων που υπάγονται σε καθεστώς ρύθμισης

Για ορισμένα από τα δάνεια για τα οποία, λόγω κάποιας δυσμενούς αλλαγής στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, διαφαίνεται ότι είναι ευλόγως πιθανό να μην αποπληρωθούν σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της σύμβασης, ο Όμιλος προβαίνει σε τροποποίηση των όρων τους, προσφέροντας στον οφειλέτη όρους τους οποίους δεν θα πρόσφερε για νέα δάνεια με τα ίδια χαρακτηριστικά κινδύνου. Η μεταβολή αυτή των όρων (παραχώρηση) δεν δικαιολογείται από κάποια βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου ή από μεταβολές στις τιμές της αγοράς ή στην πιστοδοτική πολιτική του πιστωτικού ιδρύματος, καθόσον η ρύθμιση αποσκοπεί στην διευκόλυνση της αποπληρωμής τμήματος τουλάχιστον των οφειλών του πιστούχου. Τα **ανοίγματα με ανοχή** είναι δανειακές συμβάσεις ως προς τις οποίες έχουν εφαρμοστεί **μέτρα ανοχής**, τα οποία συνίστανται σε παραχωρήσεις προς έναν οφειλέτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει δυσχέρειες όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων («οικονομικές δυσχέρειες»).

Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα θεωρούνται ως **ανοίγματα με ανοχή**, όταν έχουν γίνει παραχωρήσεις, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή την ταξινόμηση των ανοιγμάτων ως απομειωμένης αξίας, σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο, ή ως σε αθέτηση.

Αυτές οι **παραχωρήσεις** αφορούν στα εξής:

- τροποποίηση των προηγούμενων όρων και προϋποθέσεων μιας σύμβασης τους οποίους θεωρείται ότι δεν είναι σε θέση να τηρήσει ο οφειλέτης, λόγω των οικονομικών του δυσχερειών, με αποτέλεσμα την ανεπαρκή ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους. Η τροποποίηση αυτή δεν θα είχε παραχωρηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες.
- συνολική ή μερική αναχρηματοδότηση μιας σύμβασης προβληματικού χρέους, η οποία δεν θα είχε χορηγηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες. Ως αναχρηματοδότηση νοείται η χρήση δανειακών συμβάσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης ή μερική αποπληρωμή άλλων δανειακών συμβάσεων, με ισχύοντες όρους τους οποίους δεν είναι σε θέση να τηρήσει οφειλέτης.
- διαφορά υπέρ του οφειλέτη μεταξύ των τροποποιημένων όρων της σύμβασης και των προηγούμενων όρων της σύμβασης·
- συμπερίληψη, σε τροποποιημένη σύμβαση, ευνοϊκότερων όρων απ' ότι θα μπορούσαν να είχαν λάβει άλλοι οφειλέτες με παρόμοιο προφίλ κινδύνου εκείνη τη χρονική στιγμή.
- η τροποποίηση που έχει επέλθει σε μια σύμβαση συνεπάγεται ολική ή μερική ακύρωση με διαγραφή του χρέους·
- η Τράπεζα εγκρίνει τη χρήση ενσωματωμένων ρητρών ανοχής για έναν οφειλέτη, ο οποίος αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα ή που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα χωρίς τη χρήση των εν λόγω ρητρών·

Τα ανοίγματα δεν αντιμετωπίζονται ως ανοίγματα με ανοχή, όταν ο οφειλέτης δεν αντιμετωπίζει **οικονομικές δυσχέρειες**. Παραδείγματα **ενδείξεων δυσχερειών** όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων και χειροτέρευσης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου, περιλαμβάνουν τα εξής:

- Ουσιαστική χειροτέρευση των οικονομικών στοιχείων του οφειλέτη (μείωση του εισοδήματος, των κερδών/ του κύκλου εργασιών), ιδιαίτερα αν παρουσιάζουν και τάση επιδείνωσης.
- Ύπαρξη γεγονότων που έχουν επηρεάσει δυσμενώς την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη (ενδεικτικά αναφέρονται η παύση εργασιών βασικού πελάτη του οφειλέτη, καταστροφή εγκαταστάσεων, απόλυση από εργασία κ.α.)
- Μικρές επαναλαμβανόμενες ουσιαστικές καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση του δανείου που δημιουργούν αρνητική εικόνα στη συμπεριφορά του πιστούχου.
- Ουσιαστική υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (credit rating downgrade).
- Ύπαρξη άλλων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το πιστωτικό ίδρυμα.

Στην περίπτωση εφαρμογής μέτρων ανοχής σε **μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα**, τα ανοίγματα αυτά θεωρείται ότι έχουν **παύσει να είναι μη εξυπηρετούμενα**, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η ρύθμιση δεν συνεπάγεται την αναγνώριση απομείωσης ή αθέτησης·
- έχει παρέλθει ένα έτος από την ρύθμιση
- δεν υπάρχει μετά την ρύθμιση κανένα καθυστερούμενο ποσό πληρωμής ή ανησυχία όσον αφορά την πλήρη αποπληρωμή του ανοίγματος, σύμφωνα με τους όρους κατόπιν της ανοχής. Η μη ύπαρξη ανησυχιών προσδιορίζεται μετά από ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του οφειλέτη. Μπορεί να θεωρηθεί ότι παύουν να υφίστανται ανησυχίες όταν ο οφειλέτης έχει καταβάλει, μέσω των τακτικών πληρωμών του, σύμφωνα με τους όρους της ρύθμισης, συνολικό ποσό ύψους ίσου με το ποσό που ήταν προηγουμένως καθυστερούμενο (όπου υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) ή που έχει διαγραφεί (όπου δεν υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) στα πλαίσια της ρύθμισης, ή ο οφειλέτης έχει καταδείξει με άλλον τρόπο την ικανότητά του να συμμορφωθεί με τους όρους της ρύθμισης.

Για τα δάνεια με μέτρα ανοχής ο Όμιλος ακολουθεί παρόμοιες διαδικασίες αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου με αυτές που ακολουθεί για δάνεια που δίνονται για πρώτη φορά, ενώ η παρακολούθηση των οφειλών γίνεται πιο συστηματικά. Αυτό σημαίνει ότι ο Όμιλος διενεργεί τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- Κατά την επαναδιαπραγμάτευση των όρων, προβαίνει σε επαναξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη λαμβάνοντας υπόψη όλες τις οικονομικές ή άλλες παραμέτρους που επηρεάζουν την πιστοληπτική του ικανότητα.
- Ελέγχει το δείκτη δανειακών υποχρεώσεων προς το εισόδημα (PTI) και τον δείκτη Δάνειο προς Αξία Εξασφάλισης (LTV).
- Παρακολουθεί συστηματικά τυχόν μεταβολές στα οικονομικά και λοιπά στοιχεία του δανειολήπτη ή αντίστοιχα τη συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη στην περίπτωση της λιανικής τραπεζικής, τουλάχιστον για τρία έτη ή μέχρι να εξαλειφθούν οι λόγοι που υπαγόρευαν την αναδιάρθρωση.

- Διαθέτει καταγεγραμμένες πολιτικές και διαδικασίες για την παρακολούθηση των δανείων που τελούν υπό ρύθμιση και υιοθετεί ασφαλιστικές δικλείδες που διασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό ότι οι πολιτικές και οι διαδικασίες αυτές ακολουθούνται.
- Τα δάνεια που έχουν ρυθμιστεί παρακολουθούνται ως ειδικές κατηγορίες, διακριτά στο μηχανογραφικό σύστημα του Ομίλου ενώ αντιμετωπίζονται όπως τα δάνεια που έχουν περιέλθει σε προσωρινή καθυστέρηση.

Η ταξινόμηση στα ανοίγματα με μέτρα ανοχής διακόπτεται, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- η σύμβαση θεωρείται εξυπηρετούμενη, ακόμη και όταν έχει αναταξινομηθεί από την κατηγορία μη εξυπηρετούμενων, αφού η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη έδειξε ότι δεν πληρούσε πλέον τις προϋποθέσεις για να θεωρείται μη εξυπηρετούμενη·
- έχει παρέλθει ελάχιστη διετής περίοδος αναστολής από την ημερομηνία που το άνοιγμα σε ρύθμιση θεωρήθηκε εξυπηρετούμενο·
- έχουν πραγματοποιηθεί τακτικές πληρωμές περισσότερο σημαντικού συνολικού ποσού κεφαλαίου ή τόκων, τουλάχιστον κατά το ήμισυ της περιόδου αναστολής·
- κανένα από τα ανοίγματα έναντι του οφειλέτη δεν εμφανίζει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών στο τέλος της περιόδου αναστολής.

Στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις στο τέλος της περιόδου αναστολής, το άνοιγμα εξακολουθεί να προσδιορίζεται ως ρυθμισμένο εξυπηρετούμενο υπό αναστολή, έως ότου εκπληρωθούν όλες οι προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αξιολογούνται τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση.

Ένα άνοιγμα με ανοχή μπορεί να θεωρηθεί ως εξυπηρετούμενο από την ημερομηνία που εφαρμόστηκαν τα μέτρα ανοχής, εφόσον πληρείται κάποια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η παράταση αυτή δεν οδήγησε στην ταξινόμηση του ανοίγματος ως μη εξυπηρετούμενου
- β) το άνοιγμα δεν θεωρήθηκε μη εξυπηρετούμενο άνοιγμα κατά την ημερομηνία που παρατάθηκαν τα μέτρα ανοχής.

Επίσης, σε περίπτωση που εφαρμοστούν **πρόσθετα μέτρα ανοχής** σε εξυπηρετούμενη σύμβαση με ανοχή υπό αναστολή ή εάν η **σύμβαση εμφανίσει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών**, ταξινομείται ως μη εξυπηρετούμενη.

Οι ρυθμίσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως μη εξυπηρετούμενες σύμφωνα με τα παραπάνω, υπόκεινται σε διενέργεια ελέγχου απομείωσης (impairment test) και ακολουθούνται οι κανόνες που περιγράφονται κατά τα δύο στάδια του Ειδικού και του Γενικού Ελέγχου Απομείωσης.

Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ο καθορισμός των ορίων στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο γίνεται με κριτήριο την ορθολογική διασπορά των κεφαλαίων του Ομίλου και την αποφυγή των συγκεντρώσεων σε διάφορους τομείς της οικονομίας, σε γεωγραφικές περιοχές ή σε συνδεδεμένα αντισυμβαλλόμενα μέρη, λαμβάνοντας υπόψη:

- Κλαδικές μελέτες αναφορικά με τον βαθμό πιστωτικής επικινδυνότητας προκειμένου να εντοπιστούν επικίνδυνοι κλάδοι στους οποίους πρέπει να περιοριστεί η πιστωτική επέκταση.
- Αξιολόγηση του κινδύνου συγκέντρωσης που μπορεί να προκύψει από ανοίγματα σε συγκεκριμένους πελάτες ή ομάδες συνδεδεμένων πελατών (group) και/ή ανοίγματα σε ομάδες αντισυμβαλλόμενων των οποίων η πιθανότητα αθέτησης επηρεάζεται από κοινούς παράγοντες όπως: μακροοικονομικό περιβάλλον, γεωγραφική θέση, κλάδο δραστηριότητας, νόμισμα, χρησιμοποίηση τεχνικών μείωσης κινδύνου.
- Διενέργεια stress test και τη χρήση των αποτελεσμάτων τους στη διαμόρφωση συστήματος ορίων.

Κατά την αξιολόγηση της συγκέντρωσης των ανοιγμάτων βάσει της γεωγραφικής τους κατανομής δεν προέκυψαν συγκεντρώσεις, πλην της Αττικής οι οποίες όμως είναι αναμενόμενες λόγω της δομής της ελληνικής οικονομίας.

Κίνδυνος Αγοράς

Ο Όμιλος εκτίθεται σε κινδύνους αγοράς που προέρχονται από τη μεταβολή της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μεγεθών εξαιτίας δυσμενών αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς όπως αλλαγές στα επιτόκια, στις χρηματιστηριακές αξίες και στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Ο Όμιλος έχει ορίσει εσωτερικές διαδικασίες για τα όρια διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Διαθεσίμων αναφορικά με τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς. Στα πλαίσια της διαχείρισης του κινδύνου αγοράς αναπτύσσονται τεχνικές για την αντιστάθμιση των κινδύνων αυτών και παρακολουθείται η

αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων και των τεχνικών μείωσης κινδύνου στα πλαίσια της πολιτικής και της διαχείρισης των ορίων που έχουν καθορισθεί από το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού. Στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης του Ομίλου, υλοποιήθηκαν σύγχρονες μέθοδοι μέτρησης κινδύνου αγοράς επενδυτικών χαρτοφυλακίων (μέθοδοι Δυνητικής Ζημιάς-Value At Risk Methods και Δυσμενών Σεναρίων-Scenario Analysis and Stress Testing) σε πλήρη συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές εποπτικές απαιτήσεις και τις καλύτερες πρακτικές της αγοράς. Η Πολιτική και η Διαδικασία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς για τα Αμοιβαία Κεφάλαια του Ομίλου έχει λάβει πιστοποίηση ISO 9001 Quality Management και Information Security ISO 27001. Ο Όμιλος αναγνωρίζει, ποσοτικοποιεί και διαχειρίζεται τον κίνδυνο αγοράς σε ημερήσια βάση αξιοποιώντας πληροφορικά συστήματα προηγμένης τεχνολογίας και διεθνείς data vendors.

Στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε στοιχεία που κατέχονται για εμπορία. Αυτά τα στοιχεία αποτελούνται από αξίες που αγοράστηκαν με σκοπό την άμεση απόδοση κέρδους από βραχυπρόθεσμες αυξομειώσεις των τιμών. Στο Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνονται οι διαθέσιμες προς πώληση επενδύσεις και οι διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις.

Για την διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου έχει ορισθεί ένα πλαίσιο ορίων που έχει εγκριθεί από Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού. Αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει όρια κέρδους-ζημιάς, ονομαστικά όρια (ανά νόμισμα, συνολικά, ημερήσια, ενδοημερήσια κα).

Για τον επιτοκιακό κίνδυνο χρησιμοποιούνται μέθοδοι μέτρησης του κινδύνου επιτοκίου που σχετίζονται με τον κίνδυνο επανατιμολόγησης (repricing risk), τον κίνδυνο καμπυλών απόδοσης (yield curve risk), τον κίνδυνο βάσης (basis risk) και τον κίνδυνο προαίρεσης (optionality).

Επιπλέον, η Τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των τιμών των μετοχών. Εφαρμόζεται ένα πλήθος σεναρίων τα οποία αντικατοπτρίζουν τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς, τις εποπτικές απαιτήσεις και τις εκτιμήσεις των στελεχών και της Διοίκησης της Τράπεζας αναφορικά με την εξέλιξη των μεγεθών της αγοράς.

Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο Όμιλος, παρακολουθεί τον κίνδυνο ρευστότητας με την χρήση ποσοτικών δεικτών και θέτει συγκεκριμένα όρια ανάληψης κινδύνου σύμφωνα με το ισχύον Πλαίσιο Ανάληψης Κινδύνων (Risk Appetite Framework).

Η παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας γίνεται από τον Όμιλο με βάση ποιοτικά κριτήρια (όπως ορίζονται στο Παράρτημα της ΠΔΤΕ 2614/07.04.2009) και ποσοτικά δεδομένα. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τις κάτωθι μεθόδους για την υλοποίηση του συγκεκριμένου στόχου

- Διαμόρφωση εσωτερικών ορίων σύμφωνα με το προφίλ κινδύνου του Ομίλου.
- Διαφοροποίηση των πηγών χρηματοδότησης.
- Περιοδική αναθεώρηση των αναγκών ρευστότητας και διατήρηση ελάχιστων αποθεμάτων για την κάλυψη έκτακτων αναγκών ρευστότητας.
- Διεξαγωγή σεναρίων ακραίων καταστάσεων (stress-testing) για να προβλεφθούν οι επιπτώσεις για τον Όμιλο δυσμενών μεταβολών στο χρηματοοικονομικό σύστημα.
- Καθορισμός μεθόδων μέτρησης του βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου κινδύνου ρευστότητας.

Στα πλαίσια της διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας, συμπεριλαμβάνεται επιπλέον και η διαχείριση κρίσεων ρευστότητας. Ο Όμιλος της Attica Bank σύμφωνα με τις οδηγίες της ΠΔΤΕ 2614/07.04.2009 έχει αναπτύξει Σχέδιο Αντιμετώπισης Καταστάσεων Κρίσης Ρευστότητας (Contingency Funding Plan) σύμφωνα με το οποίο διαχειρίζεται την θέση ρευστότητας του Ομίλου υπό μη-φυσιολογικές συνθήκες (liquidity crisis).

Έχουν αναπτυχθεί εργαλεία τα οποία επιτρέπουν τη στενή παρακολούθηση των βασικότερων παραγόντων καθορισμού του επιπέδου ρευστότητας και την ανάληψη κατάλληλων δράσεων κατά την παραβίαση των θεσπισμένων επιπέδων έγκαιρης προειδοποίησης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Πλαίσιο Ανάληψης Κινδύνων και τις αποφάσεις της Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO) και της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, διαμορφώνεται το βέλτιστο επίπεδο ρευστότητας για τη λειτουργία του Ομίλου και η διατήρησή της σε ανεκτά επίπεδα κινδύνου.

Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο Όμιλος αναγνωρίζει την έκθεσή του σε Λειτουργικό Κίνδυνο, ο οποίος πηγάζει από την καθημερινή λειτουργία του και από την υλοποίηση των επιχειρηματικών και στρατηγικών του στόχων.

Στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης της Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων, έχει θεσπιστεί η διακριτή παρακολούθηση του Λειτουργικού Κινδύνου και έχει ήδη αναπτυχθεί και εξελίσσεται, μεθοδολογία αναγνώρισης, μέτρησης, παρακολούθησης και διαχείρισης του εν λόγω κινδύνου.

Για τη μέτρηση, αναγνώριση και τη διαχείριση του Λειτουργικού Κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη, το Αρχείο Καταγραφής Συμβάντων Λειτουργικού Κινδύνου, οι Εκθέσεις της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου που αφορούν πιθανή ή εν δυνάμει ζημία, αναφορές εξωτερικών ελεγκτών, εκθέσεις της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης και τα σχέδια δράσης που εκπονεί η Διεύθυνση Πληροφορικής και Τεχνολογίας (πχ. Σχέδιο Επιχειρησιακής Συνέχειας).

Ο Όμιλος, μέσω της αναγνώρισης και επεξεργασίας των Συμβάντων Λειτουργικού Κινδύνου, επιδιώκει:

- Την έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση των εμπλεκόμενων για το επίπεδο έκθεσής του σε Λειτουργικό Κίνδυνο σε σχέση με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου (Risk Appetite) και τα αντίστοιχα όρια ανοχής.
- Δυνατότητα εντοπισμού της πηγής που προκάλεσε το συμβάν και των διορθωτικών ενεργειών για την αντιμετώπισή του.
- Τη συστηματική μέτρηση και παρακολούθηση του ύψους και των αιτιών των ζημιών.
- Τη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων ιστορικών στοιχείων ανά κατηγορία Συμβάντων Λειτουργικού Κινδύνου.

Η καταγραφή των Συμβάντων Λειτουργικού Κινδύνου είναι:

- ενσωματωμένη στην καθημερινή λειτουργία όλων των επιχειρηματικών και υποστηρικτικών Μονάδων της Τράπεζας και των θυγατρικών
- άμεση τη στιγμή του εντοπισμού τους από τον αρμόδιο λειτουργό, ενώ η καταγραφή τους πραγματοποιείται σύμφωνα με την τυποποιημένη διαδικασία της Τράπεζας και τις απαιτήσεις Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου,
- εκτενής ώστε να καλύπτει όλες τις δραστηριότητες της Τράπεζας και των θυγατρικών
- αναλυτική ώστε να καταγράφονται όλα τα απαραίτητα στοιχεία που σχετίζονται με τα συμβάντα,

Η Διοίκηση του Ομίλου ενημερώνεται σε τακτή βάση στο πλαίσιο της Μηνιαίας Αναφοράς της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων και εκτάκτως όποτε κρίνεται απαραίτητο, για το επίπεδο έκθεσης του Ομίλου σε Λειτουργικό Κίνδυνο και τη διαχρονική εξέλιξη του πλήθους και ύψους των Συμβάντων.

Ο Όμιλος υπολογίζει τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον λειτουργικό κίνδυνο (Πυλώνας I) ακολουθώντας την μεθοδολογία του Βασικού Δείκτη (Basic Indicator Approach – BIA). Για τυχόν υποεκτίμηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων και στην περίπτωση που αυτό κριθεί αναγκαίο, ο Όμιλος υπολογίζει επιπλέον κεφάλαια στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ (Πυλώνας II) λαμβάνοντας υπόψη την ενδεχόμενη κάλυψη των επιπτώσεων συμβάντων τα οποία απορρέουν από ανεπαρκείς εσωτερικές διαδικασίες ή παραβιάσεις των διαδικασιών αυτών, ανθρωπίνη συμπεριφορά, συστήματα ή από εξωτερικούς παράγοντες.

Κεφαλαιακή Επάρκεια

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων παρακολουθεί την κεφαλαιακή επάρκεια σε τακτά χρονικά διαστήματα και υποβάλλει τα στοιχεία υπολογισμού αυτής ανά τρίμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία αποτελεί και την εποπτεύουσα αρχή των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας, ορίζεται ως ο λόγος των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων προς τα στοιχεία Ενεργητικού καθώς και τα εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης στοιχεία, σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο που αυτά περικλείουν.

Ο βασικός στόχος του Ομίλου συνίσταται στην διατήρηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων σύμφωνα με το εκάστοτε κανονιστικό πλαίσιο όπως αυτό ορίζεται από τις εποπτικές αρχές της χώρας, στην δυνατότητα του Ομίλου να συνεχίζει χωρίς προσκόμματα τις δραστηριότητες του και στη διατήρηση της κεφαλαιακής βάσης σε τέτοιο επίπεδο, το οποίο δεν θα συνιστά εμπόδιο στην επίτευξη του επιχειρηματικού σχεδίου του.

Πέραν των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων ο Όμιλος κατ' εφαρμογή του Νόμου Ν.4261/2014 διαθέτει αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση και τη διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων που θεωρούνται επαρκή για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων που αναλαμβάνει (εσωτερικό κεφάλαιο). Ειδικότερα αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ, ο Όμιλος εφαρμόζει τον εποπτικό τύπο της Προσέγγισης Εσωτερικών Διαβαθμίσεων προκειμένου να υπολογίσει την αναμενόμενη και μη αναμενόμενη ζημία του χαρτοφυλακίου του και το απαραίτητο εποπτικό κεφάλαιο που θα απαιτούνταν για να καλυφθεί αυτή.

Επιπλέον στα πλαίσια αυτής της Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) εξετάζονται από ποσοτικής και ποιοτικής πλευράς τα κάτωθι στοιχεία:

1. Επίπεδο, δομή και σταθερότητα εποπτικών κεφαλαίων.
2. Κερδοφορία και διατηρησιμότητά της.
3. Κίνδυνος συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου.
4. Κίνδυνος Αγοράς.
5. Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο.
6. Κίνδυνος Ρευστότητας.
7. Λειτουργικός Κίνδυνος.
8. Κίνδυνος Μόχλευσης
9. Κίνδυνος Συμμόρφωσης.
10. Επίπεδο και κατανομή του εσωτερικού κεφαλαίου.

Από την αξιολόγηση της διαχρονικής εξέλιξης των μεγεθών για τα ανωτέρω πεδία και λαμβάνοντας υπόψη τις ποιοτικές απόψεις στελεχών προσδιορίζονται επιπλέον κεφαλαιακές απαιτήσεις για την περαιτέρω κάλυψη των εξής:

- Υποεκτίμηση Πιστωτικού Κινδύνου κατά την χρήση της τυποποιημένης μεθοδολογίας.
- Υποεκτίμηση του Κινδύνου Αγοράς.
- Υποεκτίμηση Λειτουργικού Κινδύνου κατά την χρήση της μεθοδολογίας του Βασικού Δείκτη.
- Λοιποί Κίνδυνοι όπως ο κίνδυνος επιτοκίου, κίνδυνος συγκέντρωσης, κίνδυνος ρευστότητας, κίνδυνος κερδοφορίας, κίνδυνος κεφαλαίων και κίνδυνος φήμης.

Το εσωτερικό κεφάλαιο υπολογίζεται ως το άθροισμα των επιμέρους αξιολογήσεων για την κάλυψη κάθε μορφής κινδύνου.

41.1 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ως «κίνδυνο ρευστότητας» ορίζουμε το ενδεχόμενο αδυναμίας του Ομίλου να αποπληρώσει, πλήρως ή έγκαιρα, τις τρέχουσες και μελλοντικές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, όταν αυτές γίνουν απαιτητές, λόγω έλλειψης της απαραίτητης ρευστότητας. Στον κίνδυνο αυτό περιλαμβάνεται και η πιθανότητα ανάγκης επαναχρηματοδότησης ποσών σε υψηλότερα επιτόκια, καθώς επίσης και η ανάγκη πώλησης στοιχείων του Ενεργητικού. Η παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας του Ομίλου επικεντρώνεται στην διαχείριση ταμειακών ροών και εκροών για κάθε χρονική περίοδο, ώστε κάτω από φυσιολογικές συνθήκες να έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί στις ταμειακές του υποχρεώσεις. Οι εποπτικές αρχές έχουν καθορίσει δείκτες αξιολόγησης ρευστότητας, με δικά τους κριτήρια, προκειμένου να ελέγχεται το καθαρό άνοιγμα ρευστότητας. Παρατίθεται Ανάλυση Ανοίγματος Ρευστότητας (Liquidity Gap Analysis) προκειμένου να εξασφαλιστεί μια εικόνα των αναμενόμενων χρηματοροών που προκύπτουν από τα στοιχεία Ενεργητικού & Παθητικού, ανά χρονική περίοδο. Σε περιπτώσεις υποχρεώσεων ή απαιτήσεων χωρίς συμβατική ημερομηνία λήξης αυτές κατατάσσονται στην χρονική περίοδο έως ένα μήνα. Για την άντληση επιπλέον ρευστότητας η Τράπεζα δεσμεύει χρηματοοικονομικά στοιχεία ως εξασφάλιση στην Τράπεζα της Ελλάδος (Σημείωση 40.1 των οικονομικών καταστάσεων). Εντός του 2017 αναθεωρήθηκαν και επικαιροποιήθηκαν η Πολιτική Διαχείρισης Ρευστότητας, το Σχέδιο Αντιμετώπισης Κρίσεως Ρευστότητας (Contingency Funding Plan) και το Σχέδιο Ανακάμψεως (Recovery Plan), καθώς και η Διαδικασία Εσωτερικής Αξιολογήσεως Επάρκειας Ρευστότητας (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process – ILAAP).

Κίνδυνος Ρευστότητας

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Όμιλος					Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	38.473					38.473
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	5.628	(2.930)				2.698
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις	0	0			190	190
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποθεσμάτων	218	1.133	1.080	587	518	3.536
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	128.364	97.537	480.917	470.473	1.014.782	2.192.074
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	2.402	194		23.807	546.744	573.147
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				9.899		9.899
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις				58.047	6.757	6.757
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία					28.716	28.716
Επενδύσεις σε ακίνητα						58.047
Άλλα περιουσιακά στοιχεία					46.668	46.668
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις			(955)	45.966	331.391	376.402
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	47.176	20.045	26.627	55.240	74.675	223.764
Σύνολο ενεργητικού	222.261	115.786	507.863	664.019	2.050.441	3.560.371
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	943.451					943.451
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.407.932	267.185	249.015			1.924.131
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις		122				122
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού				5.691	8.578	14.269
Λοιπές προβλέψεις				27.457		27.457
Λοιπές υποχρεώσεις	14.282	2.683	1.544	(307)	35	18.236
Σύνολο υποχρεώσεων	2.365.665	269.989	250.558	32.842	8.613	2.927.667
Άνοιγμα Ρευστότητας	(2.143.403)	(154.203)	257.305	631.178	2.041.829	632.705

Κίνδυνος Ρευστότητας

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Όμιλος					Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	43.362					43.362
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.879					4.879
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις					84	84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		234	1.601	544	234	2.613
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	488.325	89.872	638.563	484.102	1.076.098	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804	7	16.079	22.821	11.027	50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.115		10.115
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις					9.907	9.907
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία				56.369	28.595	28.595
Επενδύσεις σε ακίνητα						56.369
Άλλα περιουσιακά στοιχεία			(780)	34.139	43.515	43.515
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις				24.393	343.884	377.243
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	26.376	5.875	67.386	24.393	76.743	200.773
Σύνολο ενεργητικού	563.745	95.987	722.848	632.482	1.590.087	3.605.149
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.017.442	7.900				1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.458.340	226.571	207.839			1.892.750
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις		236				236
Υποχρεώσεις παραχών προσωπικού				2.636	3.970	6.606
Λοιπές προβλέψεις				28.298		28.298
Λοιπές υποχρεώσεις	15.721	(1.359)	2.341	1.269	39	18.011
Σύνολο υποχρεώσεων	2.491.503	233.348	210.181	32.203	4.009	2.971.244
Άνοιγμα Ρευστότητας	(1.927.758)	(137.361)	512.668	600.279	1.586.078	633.905

Κίνδυνος Ρευστότητας

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Τράπεζα					Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	38.471					38.471
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.690					2.690
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις		0			190	190
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	218	1.133	1.080	587	518	3.536
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	128.364	97.537	480.917	470.473	1.014.782	2.192.074
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	2.402	194		23.807	546.744	573.147
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				9.899		9.899
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις				2.926		2.926
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις				7.702		7.702
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία				28.629		28.629
Επενδύσεις σε ακίνητα				58.047		58.047
Άλλα περιουσιακά στοιχεία				46.635		46.635
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις			(955)	46.282	331.391	376.718
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	46.990	19.720	26.627	55.240	74.675	223.252
Σύνολο ενεργητικού	219.136	118.391	507.863	664.335	2.054.194	3.563.918
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	943.451					943.451
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.416.226	267.185	249.015			1.932.425
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις		122				122
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού				5.691	8.536	14.227
Λοιπές προβλέψεις				27.119		27.119
Λοιπές υποχρεώσεις	14.254	1.689	1.544	16	35	17.537
Σύνολο υποχρεώσεων	2.373.930	268.996	250.558	32.825	8.571	2.934.881
Άνοιγμα Ρευστότητας	(2.154.795)	(150.605)	257.305	631.510	2.045.623	629.037

Κίνδυνος Ρευστότητας

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	31/12/2016					Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	43.361					43.361
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.870				84	4.870
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις						84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		234	1.498	544	234	2.510
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	488.325	89.872	638.563	484.102	1.076.098	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804	7	16.079	22.821	11.027	50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.115		10.115
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις					11.806	11.806
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις					7.749	7.749
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία					28.424	28.424
Επενδύσεις σε ακίνητα				56.369		56.369
Άλλα περιουσιακά στοιχεία					43.488	43.488
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις			(780)	34.449	343.884	377.553
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	25.310	5.495	67.284	24.393	76.743	199.225
Σύνολο ενεργητικού	562.670	95.607	722.643	632.792	1.599.537	3.613.250
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.017.442	7.900				1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.471.813	226.571	207.839			1.906.224
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις		236				236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού				2.617	3.926	6.543
Λοιπές προβλέψεις				29.491		29.491
Λοιπές υποχρεώσεις	15.683	573	578	16	31	16.880
Σύνολο υποχρεώσεων	2.504.938	235.281	208.418	32.124	3.957	2.984.716
Άνοιγμα Ρευστότητας	(1.942.268)	(139.673)	514.226	600.669	1.595.580	628.533

41.2 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ

41.2.1 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΕΤΟΧΩΝ

Ο κίνδυνος αναφορικά με τις μετοχικές και άλλες αξίες που κατέχει ο Όμιλος απορρέει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τρέχουσες τιμές των μετοχών και άλλων αξιών. Κατά κανόνα ο Όμιλος επενδύει σε μετοχικούς τίτλους στο Χρηματιστήριο Αξιών (ΧΑ) και ανάλογα με το σκοπό της επένδυσης κατανέμονται και στο ανάλογο χαρτοφυλάκιο (εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή επενδυτικό)

Ο Όμιλος εκτιμά τον κίνδυνο τιμών, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα επιφέρει στο ετήσιο αποτέλεσμα μία μεταβολή των τιμών των μετοχών. Οι παραδοχές που λήφθηκαν υπόψη για την εφαρμογή των αναλύσεων ευαισθησίας είναι ανάλογες προς τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται για την υποβολή των στοιχείων προς τις Εποπτικές Αρχές.

Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών της 31/12/2017 κατεδείχθη ότι σε περίπτωση πτώσης των τιμών των μετοχών σε ποσοστό 30% θα προκαλέσει ζημίες τόσο στον Όμιλο όσο και στην Τράπεζα ζημίες ύψους 596,3 χιλ. ευρώ.

Αντίστοιχα για τη συγκριτική χρήση 2016, σε περίπτωση πτώσης των τιμών των μετοχών κατά ποσοστό 30%, οι εκτιμώμενες ζημίες για τον Όμιλο θα ανέρχονταν σε 393,8 χιλ. ευρώ και για την Τράπεζα 363 χιλ. ευρώ.

Δεν υπάρχουν αλλαγές στη διαχείριση, την έκθεση και τη μεθοδολογία του κινδύνου για την τρέχουσα χρήση σε σχέση με τη συγκριτική χρήση του 2016.

41.2.2 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ως «συναλλαγματικό κίνδυνο» ορίζουμε τον ανειλημμένο επενδυτικό κίνδυνο ο οποίος προκύπτει από τις δυσμενείς μεταβολές στις τιμές νομισμάτων, όταν υπάρχει ανοικτή συναλλαγματική θέση σε κάποιο νόμισμα. Ο Όμιλος/ Η Τράπεζα έχει θέσει όρια για την μέγιστη συναλλαγματική έκθεση της, ανά νόμισμα, τα οποία και παρακολουθούνται σε συνεχή βάση. Ο Όμιλος συχνά αντισταθμίζει το μεγαλύτερο μέρος του κινδύνου αυτού, τηρώντας αντίστοιχες υποχρεώσεις στο ίδιο νόμισμα. Στους κατωτέρω πίνακες εμφανίζεται, ανά νόμισμα, ο βαθμός έκθεσης του Ομίλου στον συναλλαγματικό κίνδυνο. Δεν υπάρχουν αλλαγές στη διαχείριση, την έκθεση και τη μεθοδολογία του κινδύνου για την τρέχουσα χρήση σε σχέση με τη συγκριτική χρήση του 2016.

Συναλλαγματικός Κίνδυνος

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Όμιλος 31/12/2017					Σύνολο
	EUR	USD	GBP	JPY	ΛΟΙΠΑ	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	38.108	169	46	1	149	38.473
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	127	498	177	30	1.866	2.698
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις	190				0	190
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	3.536					3.536
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.191.572	376			125	2.192.074
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	573.140		8			573.147
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	9.899					9.899
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	6.757					6.757
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	28.716					28.716
Επενδύσεις σε ακίνητα	58.047					58.047
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	46.668					46.668
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	376.402					376.402
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	222.367	1.390	2	2	3	223.764
Σύνολο ενεργητικού	3.555.529	2.432	233	33	2.145	3.560.371
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	943.451					943.451
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.882.829	33.086	2.250	4	5.962	1.924.131
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	36.950	(30.734)	(2.051)		(4.042)	122
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	14.269					14.269
Λοιπές προβλέψεις	27.457					27.457
Λοιπές υποχρεώσεις	18.100	102	14	1	20	18.236
Σύνολο υποχρεώσεων	2.923.055	2.454	213	5	1.940	2.927.667
Καθαρή Συναλλαγματική Θέση	632.474	(21)	20	28	204	632.705

Ο Όμιλος εκτιμά το μέγεθος του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2017 κατεδείχθη ότι σε περίπτωση μεταβολής κατά συν (+) / πλην (-) 6% για τα κύρια νομίσματα και κατά συν (+) / πλην (-) 20% για τα δευτερεύοντα, θα προκαλέσει ζημιές ύψους 45 χιλ. ευρώ.

Περιγραφή	Όμιλος 31/12/2016					Σύνολο
	EUR	USD	GBP	JPY	ΛΟΙΠΑ	
Συναλλαγματικός Κίνδυνος (Ποσά σε χιλ. €)						
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	42.452	614	61	0	234	43.362
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	839	365	2.360	124	1.191	4.879
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις	84					84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2.613					2.613
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.746.599	6.838			23.521	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	50.730		7			50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	10.115					10.115
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	9.907					9.907
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	28.595					28.595
Επενδύσεις σε ακίνητα	56.369					56.369
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	43.515					43.515
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	377.243					377.243
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	198.918	1.524	15	315	0	200.773
Σύνολο ενεργητικού	3.567.978	9.342	2.443	439	24.946	3.605.149
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.025.342					1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.841.423	42.463	2.411	112	6.341	1.892.750
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	16.000	(33.979)			18.215	236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	6.606					6.606
Λοιπές προβλέψεις	28.298					28.298
Λοιπές υποχρεώσεις	16.531	826	66	314	273	18.011
Σύνολο υποχρεώσεων	2.934.201	9.310	2.478	426	24.830	2.971.244
Καθαρή Συναλλαγματική Θέση	633.777	32	(34)	13	117	633.905

Ο Όμιλος εκτιμά το μέγεθος του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπολόγιπα των λογαριασμών όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2016 κατεδείχθη ότι σε περίπτωση μεταβολής κατά συν (+) / πλην (-) 6% για τα κύρια νομίσματα και κατά συν (+) / πλην (-) 20% για τα δευτερεύοντα, θα προκαλέσει ζημιές ύψους 32 χιλ. ευρώ.

Συναλλαγματικός Κίνδυνος

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Τράπεζα 31/12/2017					Σύνολο
	EUR	USD	GBP	JPY	ΛΟΙΠΑ	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	38.106	169	46	1	149	38.471
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	119	498	177	30	1.866	2.690
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις	190				0	190
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	3.536					3.536
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.191.572	376			125	2.192.074
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	573.140		8			573.147
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	9.899					9.899
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	2.926					2.926
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	7.702					7.702
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	28.629					28.629
Επενδύσεις σε ακίνητα	58.047					58.047
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	46.635					46.635
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	376.718					376.718
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	221.855	1.390	2	2	3	223.252
Σύνολο ενεργητικού	3.559.075	2.432	233	33	2.145	3.563.918
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	943.451					943.451
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.891.122	33.086	2.250	4	5.962	1.932.425
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	36.950	(30.734)	(2.051)		(4.042)	122
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	14.227					14.227
Λοιπές προβλέψεις	27.119					27.119
Λοιπές υποχρεώσεις	17.400	102	14	1	20	17.537
Σύνολο υποχρεώσεων	2.930.269	2.454	213	5	1.940	2.934.881
Καθαρή Συναλλαγματική Θέση	628.806	(21)	20	28	204	629.037

Η Τράπεζα εκτιμά το μέγεθος του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη η Τράπεζα στα υπόλοιπα των λογαριασμών όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2017 κατεδείχθη ότι σε περίπτωση μεταβολής κατά συν (+) / πλην (-) 6% για τα κύρια νομίσματα και κατά συν (+) / πλην (-) 20% για τα δευτερεύοντα, θα προκαλέσει ζημιές ύψους 45 χιλ. ευρώ.

Συναλλαγματικός Κίνδυνος

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Τράπεζα 31/12/2016					
	EUR	USD	GBP	JPY	ΛΟΙΠΑ	Σύνολο
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	42.451	614	61	0	234	43.361
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	830	365	2.360	124	1.191	4.870
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις	84					84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2.510					2.510
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.746.599	6.838			23.521	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	50.730		7			50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	10.115					10.115
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	11.786		20			11.806
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	7.749					7.749
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	28.424					28.424
Επενδύσεις σε ακίνητα	56.369					56.369
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	43.488					43.488
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	377.553					377.553
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	197.371	1.524	15	315	0	199.225
Σύνολο ενεργητικού	3.576.058	9.342	2.464	439	24.946	3.613.250
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.025.342					1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.854.896	42.463	2.412	112	6.341	1.906.224
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	16.000	(33.979)			18.215	236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	6.543					6.543
Λοιπές προβλέψεις	29.491					29.491
Λοιπές υποχρεώσεις	15.400	826	66	314	273	16.880
Σύνολο υποχρεώσεων	2.947.673	9.310	2.478	426	24.830	2.984.716
Καθαρή Συναλλαγματική Θέση	628.385	32	(14)	13	117	628.533

Η Τράπεζα εκτιμά το μέγεθος του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη η Τράπεζα στα υπόλοιπα των λογαριασμών όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2016 κατεδείχθη ότι σε περίπτωση μεταβολής κατά συν (+) / πλην (-) 6% για τα κύρια νομίσματα και κατά συν (+) / πλην (-) 20% για τα δευτερεύοντα, θα προκαλέσει ζημιές ύψους 31 χιλ. ευρώ.

41.2.3 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ

Ως «επιτοκιακό κίνδυνο» ορίζουμε τον ανειλημμένο επενδυτικό κίνδυνο ο οποίος προκύπτει από τις μεταβολές στην αγορά επιτοκίων χρήματος.

Τέτοιες μεταβολές τιμών των επιτοκίων μπορούν να επηρεάσουν την οικονομική θέση του Ομίλου/ της Τράπεζας, αφού δύνανται να μεταβάλουν και:

- Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα.
- Την αξία εσόδων και εξόδων, ευαίσθητων σε μεταβολές επιτοκίων.
- Την αξία στοιχείων Ενεργητικού & Παθητικού, αφού η παρούσα αξία μελλοντικών χρηματοροών (και, συχνά, οι ίδιες οι χρηματοροές) μεταβάλλεται καθώς τα επιτόκια αλλάζουν.

Ο συνημμένος πίνακας παρουσιάζει τον βαθμό έκθεσης του ομίλου στα επιτόκια σύμφωνα με την ανάλυση του επιτοκιακού ανοίγματος. Δεν υπάρχουν αλλαγές στη διαχείριση, την έκθεση και τη μεθοδολογία του κινδύνου για την τρέχουσα χρήση σε σχέση με τη συγκριτική χρήση του 2016.

Κίνδυνος Επιτοκίου

(Ποσά σε χιλ. €)

Όμιλος
31/12/2017

Περιγραφή	Από 1 μήνα				Πλέον των 5 ετών	Στοιχεία μη υποκείμενα σε επιτοκιακό κίνδυνο	Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη			
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	13.265					25.208	38.473
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	296					2.402	2.698
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις		0				190	190
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	218	1.133	1.080	587	518		3.536
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	1.898.685	468.316	230.493	34.776	34.470	(474.667)	2.192.074
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση		167	194	21.832	544.154	6.800	573.147
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				9.899			9.899
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις						6.757	6.757
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία						28.716	28.716
Επενδύσεις σε ακίνητα						58.047	58.047
Άυλα περιουσιακά στοιχεία						46.668	46.668
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις						376.402	376.402
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	24.123	81.517	419	642	181	116.882	223.764
Σύνολο ενεργητικού	1.936.587	551.133	232.186	67.736	579.324	193.405	3.560.371
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	941.760					1.691	943.451
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.398.981	267.185	249.015			8.951	1.924.131
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις						122	122
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού						14.269	14.269
Λοιπές προβλέψεις						27.457	27.457
Λοιπές υποχρεώσεις	2.259	483		16		15.478	18.236
Σύνολο υποχρεώσεων	2.343.000	267.668	249.015	16	0	67.968	2.927.667
Άνοιγμα Επιτοκιακού Κινδύνου	(406.413)	283.466	(16.829)	67.719	579.324	125.437	632.705

Ο Όμιλος εκτιμά το μέγεθος του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή της καμπύλης των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών, όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2017, κατεδείχθη ότι η ζημία στα κέρδη από μία παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, ανέρχεται σε 2.401 χιλ. ευρώ.

Κίνδυνος Επιτοκίου

(Ποσά σε χιλ. €)

Όμιλος
31/12/2016

Περιγραφή	Στοιχεία μη υποκείμενα σε επιτοκιακό κίνδυνο					Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	12.005					31.356
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	934					3.945
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις						84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		234	1.498	778		103
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	3.228.567	433.054	216.376	64.801	41.820	(1.207.658)
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804	244	14.713	32.153	897	1.926
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.115		
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις						9.907
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία						28.595
Επενδύσεις σε ακίνητα						56.369
Άυλα περιουσιακά στοιχεία						43.515
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις						377.243
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	17.647	73.233	1.586	1.418	264	106.626
Σύνολο ενεργητικού	3.259.957	506.764	234.172	109.264	42.981	(547.991)
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.016.824	7.900				619
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.451.993	226.571	207.839			6.346
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις						236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού						6.606
Λοιπές προβλέψεις						28.298
Λοιπές υποχρεώσεις	4.264	590		16		13.141
Σύνολο υποχρεώσεων	2.473.081	235.061	207.839	16		55.246
Άνοιγμα Επιτοκιακού Κινδύνου	786.876	271.703	26.333	109.248	42.981	(603.237)

Ο Όμιλος εκτιμά το μέγεθος του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή της καμπύλης των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών, όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2016, κατεδείχθη ότι η ζημία στα κέρδη από μια παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, ανέρχεται σε 2.118 χιλ. ευρώ.

Κίνδυνος Επιτοκίου

(Ποσά σε χιλ. €)

**Τράπεζα
31/12/2017**

Περιγραφή	Από 1 μήνα				Πλέον των 5 ετών	Στοιχεία μη υποκείμενα σε επιτοκιακό κίνδυνο	Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη			
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	13.265					25.207	38.471
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	288					2.402	2.690
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις	0					190	190
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	218	1.133	1.080	587	518		3.536
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	1.898.685	468.316	230.493	34.776	34.470	(474.667)	2.192.074
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση		167	194	21.832	544.154	6.800	573.147
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				9.899			9.899
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις						2.926	2.926
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις						7.702	7.702
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία						28.629	28.629
Επενδύσεις σε ακίνητα						58.047	58.047
Άυλα περιουσιακά στοιχεία						46.635	46.635
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις						376.718	376.718
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	21.940	81.191	419	642	181	118.878	223.252
Σύνολο ενεργητικού	1.934.397	550.808	232.186	67.736	579.324	199.468	3.563.918
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	941.760					1.691	943.451
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.407.275	267.185	249.015			8.951	1.932.425
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις						122	122
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού						14.227	14.227
Λοιπές προβλέψεις						27.119	27.119
Λοιπές υποχρεώσεις	2.231	465				14.841	17.537
Σύνολο υποχρεώσεων	2.351.266	267.649	249.015			66.951	2.934.881
Άνοιγμα Επιτοκιακού Κινδύνου	(416.870)	283.159	(16.829)	67.736	579.324	132.517	629.037

Η Τράπεζα εκτιμά το μέγεθος του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή της καμπύλης των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη η Τράπεζα στα υπόλοιπα των λογαριασμών, όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2017, κατεδείχθη ότι η ζημία στα κέρδη από μια παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, ανέρχεται σε 2.480 χιλ. ευρώ.

Κίνδυνος Επιτοκίου

(Ποσά σε χιλ. €)

**Τράπεζα
31/12/2016**

Περιγραφή	Στοιχεία μη υποκείμενα σε επιτοκιακό κίνδυνο					Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	12.005					31.356
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	925					3.945
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις						84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		234	1.498	778		2.510
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	3.228.567	433.054	216.376	64.801	41.820	(1.207.658)
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804	244	14.713	32.153	897	1.926
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.115		11.806
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις						7.749
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις						28.424
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία						56.369
Επενδύσεις σε ακίνητα						43.488
Άλλα περιουσιακά στοιχεία						377.553
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις						109.457
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	13.570	72.932	1.586	1.418	264	199.225
Σύνολο ενεργητικού	3.255.871	506.463	234.172	109.264	42.981	(535.502)
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.016.824	7.900				619
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.465.467	226.571	207.839			6.346
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις						236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού						6.543
Λοιπές προβλέψεις						29.491
Λοιπές υποχρεώσεις	2.682	570				13.628
Σύνολο υποχρεώσεων	2.484.973	235.042	207.839			56.863
Άνοιγμα Επιτοκιακού Κινδύνου	770.898	271.421	26.333	109.264	42.981	(592.365)

Η Τράπεζα εκτιμά το μέγεθος του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή της καμπύλης των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη η Τράπεζα στα υπόλοιπα των λογαριασμών, όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2016, κατεδείχθη ότι η ζημία στα κέρδη από μια παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, ανέρχεται σε 2.247 χιλ. ευρώ.

41.3 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ο πιστωτικός κίνδυνος από τις χορηγήσεις απορρέει από την αθέτηση υποχρέωσης εκ μέρους των οφειλετών να αποπληρώσουν εντός των συμβατικών τους προθεσμιών μέρος ή το σύνολο των οφειλών τους. Οι πιστωτικοί κίνδυνοι ομοειδών λογαριασμών παρακολουθούνται σε ενοποιημένη βάση. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων (Credit Rating) διαφοροποιούνται ανάλογα με τις κατηγορίες των δανειοδοτούμενων και βασίζονται, τόσο σε ποσοτικά, όσο και σε ποιοτικά στοιχεία. Το χαρτοφυλάκιο δανείων του Ομίλου αναλύεται με βάση εκτιμήσεις για την φερεγγυότητα του πιστοδοτούμενου, τον κλάδο της οικονομίας και τις εξασφαλίσεις του Ομίλου. Ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου είναι διασπαρμένος σε διάφορους κλάδους της οικονομίας.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί διάφορες τεχνικές για τον περιορισμό της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο όπως, η λήψη εξασφαλίσεων και εγγυήσεων. Με την εμπράγματη εξασφάλιση παρέχεται στην Τράπεζα δικαίωμα επί αντικειμένου (περιουσιακού στοιχείου, κινητού ή ακινήτου), που ανήκει στην κυριότητα του πιστούχου, με σκοπό την προνομιακή ικανοποίησή της από το προϊόν εκποίησης του αντικειμένου. Οι εμπράγματα εξασφαλίσεις διακρίνονται σε υποθήκες και προσημειώσεις υποθηκών που εγγράφονται επί ακινήτων, καθώς και σε ενέχυρα που συστήνονται επί κινητών (π.χ. εμπορεύματα, επιταγές) ή επί απαιτήσεων. Αντίστοιχα οι εγγυήσεις αναφέρονται σε συμβατικές συμφωνίες με τις οποίες ένα πρόσωπο ή μια οικονομική οντότητα αναλαμβάνει την ευθύνη για την εξόφληση των οφειλών κάποιου άλλου.

Τα κυριότερα είδη εξασφαλίσεων που ο Όμιλος αποδέχεται σύμφωνα με την πολιτική πιστοδοτήσεων αναλύονται στις κάτωθι κατηγορίες.

- Υποθηκοπροσημειώσεις σε αστικά και εντός σχεδίου ακίνητα που να καλύπτουν το ύψος των χρηματοδοτήσεων.
- Μετρητά ή Καταθέσεις.
- Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζών, ΕΤΕΑΝ και εταιρειών υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης.
- Συναλλαγματικές και επιταγές πελατείας.
- Εκχωρημένα φορτωτικά έγγραφα εξαγωγών.
- Ενεχύραση εμπορευμάτων με τίτλους Γενικών Αποθηκών .
- Ενεχύραση γεγεννημένων απαιτήσεων με βάση τιμολόγια-πιστοποιήσεις που προέρχονται από Συμβάσεις με Δημόσιο, Δημόσιους Οργανισμούς ή και Ν.Π.Δ.Δ .
- Ναυτικές προσημειώσεις.
- Ενεχύραση Χρεογράφων: Τραπεζικές μετοχές, Τραπεζικά Ομόλογα, Ομόλογα του Δημοσίου, Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου, Εταιρικά Ομόλογα, Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο μεγάλων Ανωύμων Εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων.

Οι εξασφαλίσεις παρακολουθούνται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν νομικά έγκυρες, εκτελεστές και επαρκούς αξίας ενώ η διαχείριση και η αποτίμηση τους βασίζεται σε αξιόπιστες εκτιμήσεις. Η παρακολούθηση των εξασφαλίσεων καλύπτει τη νομική τους κατοχύρωση, την τρέχουσα κατάσταση και αξία και την ασφάλισή τους.

Η συχνότητα της επιθεώρησης των εξασφαλίσεων των κανονικών πιστοδοτήσεων εξαρτάται από το είδος του κάθε καλύμματος και από τη συχνότητα των μεταβολών, που μπορούν να το επηρεάσουν. Για τις βασικές πάντως μορφές εξασφάλισης γίνονται οι πιο κάτω σημειούμενες επιθεωρήσεις:

- Για τις υποθήκες - προσημειώσεις και για τη νομική κατάσταση και την αξία των ακινήτων, τουλάχιστον κάθε διετία.
- Για τα ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής, σε τριμηνιαία βάση επικαιροποιούνται οι αξίες των ακινήτων βάσει του δείκτη Prop Index.
- Για τις υπέγγυες (ή προεξοφλημένες) συναλλαγματικές - επιταγές: δύο φορές το χρόνο, ανάλογα με τη μικρή ή μεγάλη συγκέντρωση ενοχών στους αποδέκτες τους.
- Για τις εκχωρημένες απαιτήσεις: τρεις τουλάχιστον φορές το χρόνο, ανάλογα με το είδος της απαίτησης και την ιδιότητα του πληρωτή.

Περισσότερες από τις πιο πάνω αναφερόμενες επιθεωρήσεις γίνονται στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο. Η συχνότητα της επανεκτίμησης εξαρτάται μεταξύ άλλων από τη μεταβλητότητα της αξίας των εξασφαλίσεων, τις σημαντικές μεταβολές της αγοράς ή τη σημαντική μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου.

Η συχνότητα των αποτιμήσεων είναι ένας βασικός παράγοντας για τον υπολογισμό της ζημιάς απομείωσης. Αν για τα δάνεια έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, κατά την εκτίμηση της ανάγκης για πρόβλεψη απομείωσης λαμβάνεται υπόψη η τρέχουσα καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Επιπλέον, στις προβλέψεις των ταμειακών ροών λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές δαπάνες που συνδέονται με την εκποίηση της εξασφάλισης καθώς και άλλες εισροές, όπως η προσφυγή σε άλλα περιουσιακά στοιχεία.. Το μέγεθος της οποιασδήποτε προκύπτουσας μείωσης της αξίας της εξασφάλισης σε σχέση με

την αξία της αρχικής αποτίμησης επηρεάζεται από το είδος της εξασφάλισης π.χ. γη, αξιοποιημένη γη ή επενδυτικά ακίνητα καθώς και από την τοποθεσία.

Στη διάρκεια της χρήσης 2017 έχουν περιέλθει στην κυριότητα του Ομίλου νέα ακίνητα αξίας 4,1 εκατ. ευρώ.

Τα ακίνητα περιέρχονται στον Όμιλο μέσω πλειστηριασμού για το διακανονισμό μη εισπρακτέων απαιτήσεων από χορηγήσεις.

41.3.1 ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τη μέγιστη έκθεση του Ομίλου σε πιστωτικό κίνδυνο, τόσο για τη χρήση που έληξε την 31/12/2017 όσο και για τη συγκριτική χρήση 2016. Σημειώνεται ότι δεν έχουν ληφθεί υπόψη εξασφαλίσεις ή άλλα μέσα πιστωτικής προστασίας.

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο (Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου στοιχείων Κατάστασης Οικονομικής Θέσης				
Δάνεια & απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.698	4.879	2.690	4.870
Δάνεια & απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις):				
Δάνεια σε ιδιώτες:				
- Αλληλόχρεα ιδιωτών	38.802	53.750	38.802	53.750
- Πιστωτικές κάρτες	19.909	27.170	19.909	27.170
- Δάνεια τακτής λήξης	49.594	63.682	49.594	63.682
- Στεγαστικά δάνεια	374.375	427.026	374.375	427.026
Δάνεια σε επιχειρήσεις:				
- Μεγάλες επιχειρήσεις	808.986	897.890	808.986	897.890
- Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	583.183	797.447	583.183	797.447
- Λοιπές επιχειρήσεις	317.225	509.993	317.225	509.993
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο				
- Ομόλογα	3.536	2.510	3.536	2.510
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	190	84	190	84
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο				
- Ομόλογα	578.648	58.925	578.648	58.925
Λοιπές απαιτήσεις	223.764	200.773	223.252	199.225
Η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο σχετιζόμενο με κονδύλια εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης έχει ως εξής:				
Εγγυητικές επιστολές	382.322	333.027	382.322	333.027
Ενέγγυες πιστώσεις	3.507	7.300	3.507	7.300
Αχρησιμοποίητα πιστωτικά ορια	190.864	103.255	190.864	103.255
Σύνολο κατά την 31^η Δεκεμβρίου	3.577.603	3.487.713	3.577.084	3.486.156

(Ποσά σε χιλ. €)	Όμιλος	Τράπεζα
Δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου		
31 Δεκεμβρίου 2017	46.137	46.137
31 Δεκεμβρίου 2016	91.553	91.553
Δάνεια προς το Ελληνικό Δημόσιο		
31 Δεκεμβρίου 2017	31.727	31.727
31 Δεκεμβρίου 2016	33.303	33.303

Στον παραπάνω πίνακα αναφέρονται τα δάνεια που έχουν χορηγηθεί από την Τράπεζα σε ιδιώτες και επιχειρήσεις, κατά το μέρος που αυτά έχουν την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου καθώς και δάνεια προς τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.

41.3.2 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (Ποσά σε χιλ. €)	31/12/2017	
	Όμιλος	Τράπεζα
Διαβαθμίσεις		
Εξαιρετική διαβάθμιση	911	911
Υψηλή διαβάθμιση	1.244	1.244
Ικανοποιητική διαβάθμιση	542	534
Σύνολο	2.698	2.690

(Ποσά σε χιλ. €)	31/12/2016	
	Όμιλος	Τράπεζα
Διαβαθμίσεις		
Εξαιρετική διαβάθμιση	944	944
Υψηλή διαβάθμιση	2.798	2.798
Ικανοποιητική διαβάθμιση	1.136	1.128
Σύνολο	4.879	4.870

41-3-3 ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται οι κλάδοι στους οποίους η Τράπεζα εμφανίζει τις μεγαλύτερες συγκεντρώσεις κινδύνου. Κατά την 31/12/2017, οι 10 μεγαλύτεροι επιχειρηματικοί όμιλοι αντιστοιχούν στο 24% του συνολικού υπολοίπου δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών της Τράπεζας προ προβλέψεων απομείωσης (2016: 17%). Η αύξηση οφείλεται στην τιπολοποίηση και μεταβίβαση με εξυπηρευτούμενων ανοιγμάτων που ολοκληρώθηκε τον Αύγουστο του 2017.

Όμιλος	Χρηματικά ιδρύματα					Σύνολο				
	Δάνεια & απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων προβλέψεις)	Δάνεια σε ιδιώτες: -Αλληλόχρεα ιδιωτών -Πιστωτικές κάρτες -Δάνεια τακτής λήξης -Στεγαστικά δάνεια	Ναυτιλία	Δημόσιος Τομέας	Εμπόριο		Κατασκήσεις	Λοιποί κλάδοι	Ιδιώτες	
	2.698								2.698	
Δάνεια & απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις):										
Δάνεια σε ιδιώτες:										
-Αλληλόχρεα ιδιωτών								38.802	38.802	
-Πιστωτικές κάρτες								19.909	19.909	
-Δάνεια τακτής λήξης								49.594	49.594	
-Στεγαστικά δάνεια								374.375	374.375	
Δάνεια σε επιχειρήσεις:										
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο		181.092	27.329	31.713	222.713	475.101	771.447		1.709.394	
- Ομόλογα				3.536					3.536	
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	190								190	
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	527.696	1.829		44.381			4.743		578.648	
-Ομόλογα				83.292			140.472		223.764	
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού										
Συνολική έκθεση την 31.12.2017	530.585	182.921	27.329	162.922	222.713	475.101	916.661	482.680	3.000.911	
Συνολική έκθεση την 31.12.2016	5.151	289.586	34.866	179.422	344.411	587.091	1.031.974	571.629	3.044.130	
Τράπεζα										
(Ποσά σε χιλ. €)	Χρηματικά ιδρύματα					Δημόσιος Τομέας				Σύνολο
Δάνεια & απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων προβλέψεις):	2.690									2.690
Δάνεια σε ιδιώτες:										
-Αλληλόχρεα ιδιωτών								38.802	38.802	
-Πιστωτικές κάρτες								19.909	19.909	
-Δάνεια τακτής λήξης								49.594	49.594	
-Στεγαστικά δάνεια								374.375	374.375	
Δάνεια σε επιχειρήσεις:										
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο		181.092	27.329	31.713	222.713	475.101	771.447		1.709.394	
- Ομόλογα				3.536					3.536	
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	190								190	
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	527.696	1.829		44.381			4.743		578.648	
-Ομόλογα				83.028			140.224		223.252	
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού										
Συνολική έκθεση την 31.12.2017	530.577	182.921	27.329	162.658	222.713	475.101	916.413	482.680	3.000.391	
Συνολική έκθεση την 31.12.2016	5.142	289.586	34.866	178.991	344.411	587.091	1.030.857	571.629	3.042.574	

41.3.4 ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται η ανάλυση της εύλογης αξίας των ομολόγων και των λοιπών αξιογράφων του επενδυτικού και του χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Σε ότι αφορά τα αξιόγραφα της κατηγορίας διακρατούμενων ως τη λήξη, απεικονίζονται στο αναπόσβεστο κόστος. Η αξία των διακρατούμενων ως τη λήξη επενδύσεων περιλαμβάνεται στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Οι κατηγορίες πιστωτικής διαβάθμισης ακολουθούν την κατάταξη των διαβαθμίσεων που έχουν υιοθετήσει διεθνείς αναγνωρισμένες εταιρείες (Moody's, Fitch).

Ανάλυση Ομολόγων και λοιπών αξιογράφων ανά διαβάθμιση

Όμιλος

(Ποσά σε χιλ. €)	Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφ/κίου	Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφ/κίου	Σύνολο
31/12/2017			
AAA	0	0	0
AA- to AA+	0	0	0
A- to A+	0	0	0
Λιγότερο από A-	51.246	3.536	54.782
Μη διαβαθμισμένα	527.402	0	527.402
Σύνολο	578.648	3.536	582.184

31/12/2016

AAA	0	0	0
AA- to AA+	0	0	0
A- to A+	0	0	0
Λιγότερο από A-	58.122	2.510	60.632
Μη διαβαθμισμένα	804	0	804
Σύνολο	58.925	2.510	61.436

Ανάλυση Ομολόγων και λοιπών αξιογράφων ανά διαβάθμιση

Τράπεζα

(Ποσά σε χιλ. €)	Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφ/κίου	Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφ/κίου	Σύνολο
31/12/2017			
AAA	0	0	0
AA- to AA+	0	0	0
A- to A+	0	0	0
Λιγότερο από A-	51.246	3.536	54.782
Μη διαβαθμισμένα	527.402	0	527.402
Σύνολο	578.648	3.536	582.184

31/12/2016

AAA	0	0	0
AA- to AA+	0	0	0
A- to A+	0	0	0
Λιγότερο από A-	58.122	2.510	60.632
Μη διαβαθμισμένα	804	0	804
Σύνολο	58.925	2.510	61.436

41.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

41.4.1 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ (ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ Ή ΜΗ – ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ – ΑΕΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ)

31/12/2017	Μη απομειωμένα Δ&Α		Απομειωμένα Δ&Α		Συσσωρευμένες προβλέψεις απομειώσεως		Συνολική καθαρή αξία μετά την απομείωση		Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Μη απομειωμένα Δ&Α Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)									
Ιδιώτες	195.822	77.086	35.287	311.804	619.999	13.713	123.606	482.680	438.951
Στεγαστικά	132.699	68.256	31.172	212.195	444.322	12.364	57.582	374.375	369.771
Καταναλωτικά	15.045	7.305	2.621	57.203	82.174	782	31.798	49.594	39.407
Πιστωτικές κάρτες	17.449	883	83	14.438	32.853	34	12.910	19.909	2.653
Λοιπά	30.629	642	1.412	27.968	60.651	533	21.316	38.802	27.120
Επιχειρηματικά	1.050.982	121.939	737.100	104.994	2.015.014	289.277	48.057	1.677.681	1.045.854
Μεγάλες επιχειρήσεις	676.325	19.502	130.175	10.137	836.139	51.020	6.507	778.612	337.838
Μικρομεσαίες ΜΜΕ	374.656	102.437	606.925	94.857	1.178.875	238.256	41.550	899.069	708.016
Δημόσιος τομέας	31.727	0	0	0	31.727	0	14	31.713	20.053
Ελλάδα	31.727	0	0	0	31.727	0	14	31.713	20.053
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	1.278.531	199.025	772.387	416.798	2.666.741	302.989	171.677	2.192.074	1.504.858

Οι εξασφαλίσεις αναφέρονται στην εύλογη αξία τους. Όταν η αξία της εξασφάλισης υπερβεί το υπόλοιπο του δανείου, το ποσό περιορίζεται στο ύψος του δανείου.

Στις συσσωρευμένες προβλέψεις απομειώσεως περιλαμβάνεται ποσό 10,5 εκατ. που αφορά σε προβλέψεις IBNR.

Στα απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις περιλαμβάνονται και ρυθμίσεις οι οποίες υπόκεινται σε ατομική και συλλογική αξιολόγηση 452 και 130 εκατ. αντίστοιχα.

Στην κατηγορία ΜΜΕ περιλαμβάνονται Μεσαίες και Μικρές Επιχειρήσεις.

31/12/2016	Μη απομειωμένα Δ&Α		Απομειωμένα Δ&Α		Συσσωρευμένες προβλέψεις απομειώσεως		Συνολική καθαρή αξία μετά την απομείωση		Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Μη απομειωμένα Δ&Α Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)									
Ιδιώτες	242.367	88.605	75.874	398.733	805.578	36.600	197.349	571.629	498.293
Στεγαστικά	168.961	76.458	57.301	201.719	504.439	27.720	49.694	427.026	412.513
Καταναλωτικά	20.403	8.866	5.647	87.036	121.952	2.367	55.903	63.682	44.807
Πιστωτικές κάρτες	20.430	1.788	183	40.150	62.551	96	35.285	27.170	3.802
Λοιπά	32.572	1.493	12.744	69.827	116.636	6.418	56.468	53.750	37.172
Επιχειρηματικά	1.003.883	184.146	1.703.566	254.141	3.145.736	849.696	123.997	2.172.044	1.555.122
Μεγάλες επιχειρήσεις	622.012	81.071	364.342	12.552	1.079.977	206.226	7.630	866.121	420.367
Μικρομεσαίες ΜΜΕ	381.871	103.076	1.339.224	241.589	2.065.759	643.470	116.367	1.305.922	1.134.755
Δημόσιος τομέας	33.303	0	0	0	33.303	0	16	33.287	21.511
Ελλάδα	33.303	0	0	0	33.303	0	16	33.287	21.511
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	1.279.552	272.751	1.779.440	652.874	3.984.617	886.296	321.362	2.776.959	2.074.926

41.4.2 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΙΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΠΛΗΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΛΑΤΩΝ

31/12/2017

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Υψηλής Διαβάθμισης	Ικανοποιητικής Διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο των Χωρίς καθυστερήση και απομειωμένων		Αξία εξασφαλίσεων
				195.822	0	
Ιδιώτες	0	195.822	0	195.822	152.925	
Στεγαστικά	0	132.699	0	132.699	123.016	
Καταναλωτικά	0	15.045	0	15.045	8.596	
Πιστωτικές κάρτες	0	17.449	0	17.449	1.766	
Λοιπά	0	30.629	0	30.629	19.547	
Επιχειρηματικά	107.853	803.423	139.705	1.050.982	465.369	
Μεγάλες επιχειρήσεις	107.853	525.113	43.359	676.325	248.164	
ΜΜΕ	0	278.310	96.347	374.656	217.205	
Δημόσιος τομέας	0	20.053	11.674	31.727	20.053	
Ελλάδα	0	20.053	11.674	31.727	20.053	
Λοιπές χώρες	0	0	0	0	0	
Σύνολο	107.853	1.019.298	151.379	1.278.531	638.347	

31/12/2016

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Υψηλής Διαβάθμισης	Ικανοποιητικής Διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση η (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο των Χωρίς καθυστερήση και μη		Αξία εξασφαλίσεων
				242.367	0	
Ιδιώτες	0	242.367	0	242.367	189.576	
Στεγαστικά	0	168.961	0	168.961	156.918	
Καταναλωτικά	0	20.403	0	20.403	10.442	
Πιστωτικές κάρτες	0	20.430	0	20.430	1.144	
Λοιπά	0	32.572	0	32.572	21.073	
Επιχειρηματικά	63.650	789.342	150.890	1.003.883	466.043	
Μεγάλες επιχειρήσεις	63.650	529.982	28.380	622.012	240.232	
ΜΜΕ	0	259.361	122.510	381.871	225.811	
Δημόσιος τομέας	0	33.303	0	33.303	21.511	
Ελλάδα	0	33.303	0	33.303	21.511	
Λοιπές χώρες	0	0	0	0	0	
Σύνολο	63.650	1.065.012	150.890	1.279.552	677.130	

41.4-3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

31/12/2017

Όμιλος και Τράπεζα (Ποσά σε χιλ. €)	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας			Σύνολο των καθυστερημένων και μη απομειωμένων	
	Στεγαστικά		Πιστωτικές κάρτες		Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	ΜΜΕ	Ελλάδα		Λοιπές Χώρες
	Καταναλωτικά	Λοιπά	Καταναλωτικά	Λοιπά								
1-29 ημέρες	28.452	2.208	245	351	8.501	20.018	0	0	0	0	59.775	
30-59 ημέρες	12.639	1.652	307	189	0	991	0	0	0	0	15.777	
60-89 ημέρες	27.165	3.445	332	102	11.001	81.428	0	0	0	0	123.472	
90-179 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
180-360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
>360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Σύνολο	68.256	7.305	883	642	19.502	102.437	0	0	0	0	199.025	
Αξία εξασφαλίσεων	61.443	3.910	64	57	11.382	79.195	0	0	0	0	156.050	

31/12/2016

Όμιλος και Τράπεζα (Ποσά σε χιλ. €)	Ιδιώτες				Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας			Σύνολο των καθυστερημένων και μη απομειωμένων	
	Στεγαστικά		Πιστωτικές κάρτες		Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	ΜΜΕ	Ελλάδα		Λοιπές Χώρες
	Καταναλωτικά	Λοιπά	Καταναλωτικά	Λοιπά								
1-29 ημέρες	23.632	2.627	952	870	46.378	13.365	0	0	0	0	87.824	
30-59 ημέρες	18.903	2.626	557	358	5.555	28.161	0	0	0	0	56.160	
60-89 ημέρες	33.923	3.613	279	265	29.139	61.550	0	0	0	0	128.767	
90-179 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
180-360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
>360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Σύνολο	76.458	8.866	1.788	1.493	81.071	103.076	0	0	0	0	272.751	
Αξία εξασφαλίσεων	67.629	4.618	120	128	13.387	74.959	0	0	0	0	160.841	

41.4.4 ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

41.4.4.1 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

31/12/2017	Όμιλος και Τράπεζα (Ποσά σε χιλ. €)	Ιδιώτες			Επιχειρηματικά Μεγάλες Επιχειρήσεις			Δημόσιος τομέας			Σύνολο
		Στεγαστικά	Κατανάλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	
	Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της περιόδου	34.161	6.758	1.694	3.293	13.595	64.455	0	0	123.956	
	Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(8.655)	(1.637)	(47)	(66)	(22.204)	(14.482)	0	0	(47.091)	
	Εισπραξεις από απομειωμένα δάνεια	(1.310)	(959)	(470)	(691)	(11.897)	(15.636)	0	0	(30.963)	
	Διαγραφές απομειωμένων Δ&Α	(42)	(150)	(22)	(34)	(768)	(79)	0	0	(1.095)	
	Διαφορές απομειωμένων Δ&Α	(45.047)	(39.022)	(27.016)	(55.760)	(221.842)	(942.126)	0	0	(1.330.814)	
	Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	5.240	2.151	49	68	6.533	28.838	0	0	42.879	
	Σύνολο απομειωμένων Δ&Α	243.367	59.823	14.520	29.380	140.312	701.782	0	0	1.189.185	
31.12.2017	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	68.821	31.869	12.433	20.889	54.586	275.571	0	0	464.170	
	Υπόλοιπο απομειωμένων Δ&Α της 31.12.2017 (Καθαρή Αξία)	174.546	27.954	2.087	8.491	85.726	426.211	0	0	725.015	

31/12/2016	Όμιλος και Τράπεζα (Ποσά σε χιλ. €)	Ιδιώτες			Επιχειρηματικά Μεγάλες Επιχειρήσεις			Δημόσιος τομέας			Σύνολο
		Στεγαστικά	Κατανάλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	
	Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της περιόδου	82.870	12.567	1.151	3.543	67.520	187.202	0	0	354.852	
	Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(5.900)	(2.122)	(172)	(164)	(3)	(43.338)	0	0	(51.698)	
	Εισπραξεις από απομειωμένα δάνεια	(1.780)	(1.545)	(642)	(917)	(255)	(22.446)	0	0	(27.585)	
	Διαγραφές απομειωμένων Δ&Α	0	(51)	(20)	(72)	(1.887)	(498)	0	0	(2.530)	
	Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	3.575	2.225	288	454	3.825	45.863	0	0	56.229	
	Σύνολο απομειωμένων Δ&Α	259.020	92.683	40.333	82.571	376.894	1.580.813	0	0	2.432.314	
31.12.2016	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	76.011	57.423	34.952	62.025	211.288	746.689	0	0	1.188.388	
	Υπόλοιπο απομειωμένων Δ&Α της 31.12.2016 (Καθαρή Αξία)	183.009	35.260	5.381	20.546	165.606	834.124	0	0	1.243.926	

41.4.4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

31/12/2017	Ιδιώτες			Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας			Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	MME	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	Σύνολο	
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)										
Ενήμερα	4.739	1.433	31	28	35.198	146.401	0	0	187.830	
1-89 ημέρες	7.222	569	1.498	2.129	1.150	12.534	0	0	25.101	
90-179 ημέρες	1.366	255	19	547	8.277	24.107	0	0	34.571	
180-360 ημέρες	11.131	1.739	46	727	5.803	12.156	0	0	31.603	
>360 ημέρες	150.087	23.958	493	5.060	35.298	231.012	0	0	445.910	
Καθαρή αξία απομειωμένων Δ&Α	174.546	27.954	2.087	8.491	85.726	426.211	0	0	725.015	
Αξία εξασφαλίσεων	185.312	26.901	823	7.517	78.293	411.616	0	0	710.461	

31/12/2016	Ιδιώτες			Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας			Σύνολο
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	MME	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες	Σύνολο	
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)										
Ενήμερα	3.351	403	26	27	39.978	161.266	0	0	205.051	
1-89 ημέρες	2.837	1.233	1.394	2.165	1.090	8.868	0	0	17.588	
90-179 ημέρες	1.757	605	173	247	29.043	99.279	0	0	131.104	
180-360 ημέρες	18.312	2.311	2	1	5.427	18.466	0	0	44.520	
>360 ημέρες	156.751	30.707	3.787	18.106	90.068	546.244	0	0	845.663	
Καθαρή αξία απομειωμένων Δ&Α	183.009	35.260	5.381	20.546	165.606	834.124	0	0	1.243.926	
Αξία εξασφαλίσεων	187.966	29.747	2.537	15.971	166.749	833.985	0	0	1.236.955	

41.4.5 ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΠΡΟΣ ΑΞΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Στεγαστικά Δάνεια	
	31/12/2017	31/12/2016
Μικρότερο από 50%	84.979	86.911
50%-70%	104.860	115.286
71%-80%	56.067	64.596
81%-90%	43.066	47.191
91%-100%	27.934	29.152
101%-120%	34.059	47.165
121%-150%	33.747	34.246
Μεγαλύτερο από 150%	59.609	79.892
Συνολική αξία Δ&Α	444.322	504.439
Μέσος Όρος του Δείκτη	86,2%	88,6%

41.4.6 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Αξία ανακτηθέντων εξασφαλίσεων	Εκ των οποίων: εντός της χρήσης	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	Εκ της οποίας: εντός της χρήσης	Καθαρή αξία ανακτηθέντων εξασφαλίσεων
31/12/2017	74.320	4.072	16.273	2.393	58.047
31/12/2016	70.248	0	13.880	1.822	56.369

41.4.7 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΤΥΗΣΕΩΝ

	Αξία εξασφαλίσεων			Αξία εγγυήσεων	
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματικές εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	Σύνολο εγγυήσεων
31/12/2017					
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)					
Ιδιώτες	430.195	7.630	1.127	438.951	968
Επιχειρηματικά	591.432	87.417	367.004	1.045.854	169.373
Δημόσιος τομέας	0	0	20.053	20.053	20.053
Σύνολο	1.021.627	95.047	388.184	1.504.858	190.395
31/12/2016					
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)					
Ιδιώτες	488.991	7.635	1.667	498.293	1.436
Επιχειρηματικά	959.958	92.227	502.937	1.555.122	234.664
Δημόσιος τομέας	0	0	21.511	21.511	21.511
Σύνολο	1.448.948	99.862	526.115	2.074.926	257.611

41.5 ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

41-5.1 ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΣΣΟΡΕΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Ιδιώτες	Επιχειρηματικά	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2017	233.949	973.709	0	1.207.658
Ζημιά απ ομείωσης περιόδου	21.678	62.479	0	84.157
Αναστροφές χρησιμοποιοιθέντων π ροβλέψεων απ ομείωσης	(2.204)	(8.453)	0	(10.657)
Σύνολο ζημιών απομείωσης σε	19.474	54.026	0	73.500
Δ&Α	0	804	0	804
Μεταφορά απ ό λοιπές π ροβλέψεις	(248)	(847)	0	(1.095)
Διαγραφές	(115.856)	(690.344)	0	(806.200)
Υπόλοιπο 31/12/2017	137.319	337.348	0	474.667

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Ιδιώτες	Επιχειρηματικά	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2016	227.572	942.616	0	1.170.188
Ζημιά απ ομείωσης περιόδου	10.442	44.368	0	54.810
Αναστροφές χρησιμοποιοιθέντων π ροβλέψεων απ ομείωσης	(3.920)	(10.889)	0	(14.810)
Σύνολο ζημιών απομείωσης σε	6.521	33.479	0	40.000
Δ&Α	(144)	(2.386)	0	(2.530)
Υπόλοιπο 31/12/2016	233.949	973.709	0	1.207.658

41.5-2 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ, ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

31/12/2017		Ελλάδα		31/12/2016		Ελλάδα	
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης	Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης
Ιδιώτες	619.999	347.091	137.319	Ιδιώτες	805.578	474.607	233.949
Στεγαστικά	444.322	243.367	69.946	Στεγαστικά	504.439	259.020	77.413
Καταναλωτικά	82.174	59.823	32.580	Καταναλωτικά	121.952	92.683	58.269
Πιστωτικές κάρτες	32.853	14.520	12.944	Πιστωτικές κάρτες	62.551	40.333	35.380
Λοιπά	60.651	29.380	21.849	Λοιπά	116.636	82.571	62.886
Επιχειρηματικά	2.015.014	842.094	337.334	Επιχειρηματικά	3.145.736	1.957.707	973.693
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο	269.435	118.642	46.723	ονδρικό & Λιανικό Εμπόριο	554.857	391.376	210.446
Βιομηχανία & Βιοτεχνία	229.076	114.503	47.984	Βιομηχανία & Βιοτεχνία	499.832	373.263	213.319
Ναυτιλία	36.141	33.960	8.812	Ναυτιλία	46.242	44.046	11.376
Κατασκευές & Διαχείριση ακίνητης				Κατασκευές & Διαχείριση ακίνητης			
περιουσίας	644.393	316.555	118.547	περιουσίας	964.594	646.794	307.893
Τουρισμός	185.909	107.056	27.591	Τουρισμός	254.858	172.669	51.031
Ενέργεια	295.935	3.379	1.010	Ενέργεια	275.466	3.230	724
Λοιπές	354.126	147.999	86.667	Λοιπές	549.888	326.328	178.903
Δημόσιος Τομέας	31.727	0	14	Δημόσιος Τομέας	33.303	0	16
Σύνολο	2.666.741	1.189.185	474.667	Σύνολο	3.984.617	2.432.314	1.207.658

Τόσο ο Όμιλος όσο και η Τράπεζα δεν έχουν δάνεια σε άλλες χώρες εκτός Ελλάδος.

41.5-3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

31/12/2017		Εσοδα από μη- απομειωμένα Δ&Α		Εσοδα από μη- απομειωμένα Δ&Α		Σύνολο εσόδων από τόκους	
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Σύνολο	Εσοδα από μη- απομειωμένα Δ&Α	Εσοδα από απομειωμένα Δ&Α	Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Σύνολο	Εσοδα από μη- απομειωμένα Δ&Α	Εσοδα από απομειωμένα Δ&Α
Ιδιώτες	9.123	6.674	15.798	Ιδιώτες	11.509	7.346	18.855
Επιχειρηματικά	82.942	25.822	108.764	Επιχειρηματικά	76.081	42.681	118.763
Δημόσιος τομέας	1.272	0	1.272	Δημόσιος τομέας	1.485	0	1.485
Σύνολο εσόδων από τόκους	93.337	32.497	125.834	Σύνολο εσόδων από τόκους	89.075	50.027	139.102

41.6 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ

41.6.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Ρυθμιζόμενα Δάνεια (Καθαρή Αξία)	
	31/12/2017	31/12/2016
Είδη Ρύθμισης		
Πληρωμή τόκων	1.537	937
Πρόγραμμα μειωμένων πληρωμών	210.608	299.366
Παροχή περιόδου χάριτος	4.000	3.679
Επέκταση διάρκειας δανείου	19.630	19.212
Κεφαλαιοποίηση καθυστετούμενων δόσεων	6.303	5.420
Διαγραφή μέρους του χρέους	1	0
Συνδυασμός μέτρων ρύθμισης	268.655	211.474
Λοιπά	7.247	8.032
Συνολική καθαρή αξία	517.980	548.118

41.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

31/12/2017

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Συνολικό Ποσό		% Ρυθμιζόμενων	
	Δ&Α	Ρυθμιζόμενων	Δ&Α	Δ&Α
Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	1.278.531	114.850	8,98%	
Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	199.025	46.175	23,20%	
Απομειωμένα	1.189.185	555.434	46,71%	
Συνολική Αξία (προ απομείωσης)	2.666.741	716.458	26,87%	
Ατομική Πρόβλεψη Απομείωσης	302.989	152.411	50,30%	
Συλλογική Πρόβλεψη Απομείωσης	171.677	46.068	26,83%	
Συνολική καθαρή αξία	2.192.074	517.980	23,63%	
Ληφθείσες Εξασφαλίσεις	1.504.858	455.931	30,30%	

31/12/2016

Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	Συνολικό Ποσό		% Ρυθμιζόμενων	
	Δ&Α	Ρυθμιζόμενων	Δ&Α	Δ&Α
Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	1.279.552	98.396	7,69%	
Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	272.751	21.483	7,88%	
Απομειωμένα	2.432.314	698.852	28,73%	
Συνολική Αξία (προ απομείωσης)	3.984.617	818.730	20,55%	
Ατομική Πρόβλεψη Απομείωσης	886.296	206.046	23,25%	
Συλλογική Πρόβλεψη Απομείωσης	321.362	64.567	20,09%	
Συνολική καθαρή αξία	2.776.959	548.118	19,74%	
Ληφθείσες Εξασφαλίσεις	2.074.926	497.510	23,98%	

41.6.3 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΥΘΙΣΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

	31/12/2017	31/12/2016
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	548.118	424.523
Υπόλοιπο έναρξης		
Δ&Α που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της περιόδου	134.638	297.931
Έσοδα από τόκους	16.336	12.047
Απόσπληρωμές Δ&Α (μερικώς ή ολικώς)	(11.811)	(6.657)
Δ&Α που εξήλθαν από το καθεστώς της ρύθμισης εντός της περιόδου	(54.728)	(195.463)
Ζημιά από ομείωσης	(25.770)	15.738
Λογιστική αξία πλαισίων δανείων που απ'σσανανωρίστηκαν	(88.804)	0
Υπόλοιπο τέλους	517.980	548.118

41.6.4 ΡΥΘΙΣΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

	31/12/2017	31/12/2016
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	99.931	108.382
Ιδιώτες		
Στεγαστικά	85.690	89.452
Καταναλωτικά	11.542	13.028
Πιστωτικές κάρτες	295	912
Λοιπές	2.403	4.990
Επιχειρηματικά	418.049	439.737
Μεγάλες επιχειρήσεις	92.181	67.607
MME	325.868	372.130
Δημόσιος Τομέας	0	0
Ελλάδα	0	0
Λοιπές χώρες	0	0
Συνολική καθαρή αξία	517.980	548.118

41.6.5 ΡΥΘΙΣΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

	31/12/2017	31/12/2016
Όμιλος και Τράπεζα (ποσά σε χιλ. €)	517.980	548.118
Ελλάδα	517.980	548.118
Συνολική καθαρή αξία	517.980	548.118

41.7 ΕΥΛΟΓΕΣ ΑΞΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις λογιστικές και εύλογες αξίες για τα χρηματοοικονομικά μέσα (στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις) που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

Εύλογη αξία στοιχείων Κατάστασης Οικονομικής Θέσης	Όμιλος			
	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού				
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.698	4.879	2.698	4.879
Δάνεια & προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.192.074	2.776.959	2.189.973	2.774.099
Διακρατούμενες ως λήξη επενδύσεις	9.899	10.115	10.360	9.360
Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	943.451	1.025.342	943.451	1.025.342
Υποχρεώσεις σε πελάτες	1.924.131	1.892.750	1.918.775	1.887.091

Εύλογη αξία στοιχείων Κατάστασης Οικονομικής Θέσης	Τράπεζα			
	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού				
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.690	4.870	2.690	4.870
Δάνεια & προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.192.074	2.776.959	2.189.973	2.774.099
Διακρατούμενες ως λήξη επενδύσεις	9.899	10.115	10.360	9.360
Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	943.451	1.025.342	943.451	1.025.342
Υποχρεώσεις σε πελάτες	1.932.425	1.906.224	1.927.042	1.900.521

Η εύλογη αξία των απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων και των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος δεν διαφέρει ουσιωδώς από την αντίστοιχη λογιστική αξία καθώς η πλειοψηφία έχει λήξη κάτω του μηνός.

Η εύλογη αξία των διακρατούμενων ως τη λήξη επενδύσεων υπολογίζεται με βάση της τιμές ενεργού αγοράς.

Η εύλογη αξία των δανείων σε πελάτες καθώς και των υποχρεώσεων σε πελάτες, υπολογίζεται προεξοφλώντας τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές (εισροές ή εκροές αντίστοιχα). Τα επιτόκια που χρησιμοποιήθηκαν για την προεξόφληση των ταμειακών ροών για τα δάνεια και τις υποχρεώσεις πελατών έγιναν με βάση την καμπύλη των επιτοκίων.

Η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει εκτιμήσεις κατά την ημερομηνία κατάρτισης των Οικονομικών Καταστάσεων. Οι εκτιμήσεις αυτές υπόκεινται μεταξύ των άλλων και σε προσαρμογές ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς που θα επικρατούν τη δεδομένη χρονική στιγμή της αποτίμησης. Οι υπολογισμοί αυτοί αποτελούν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση και βασίζονται σε συγκεκριμένες παραδοχές. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υπολογισμοί αυτοί περιλαμβάνουν το στοιχείο της αβεβαιότητας, είναι πιθανόν οι εύλογες αξίες να μην αντιπροσωπεύουν την τιμή στην οποία μπορεί αυτά τα χρηματοοικονομικά μέσα να πωληθούν ή να εκκαθαριστούν στο μέλλον.

Τα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία αποτιμώνται ή γνωστοποιείται η εύλογη αξία τους κατηγοριοποιούνται στα ακόλουθα τρία επίπεδα ανάλογα με τη χαμηλότερη πηγή πληροφόρησης που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση της εύλογης αξίας τους:

- Επιπέδου 1: τιμές (χωρίς προσαρμογές) ενεργού αγοράς για αντίστοιχα στοιχεία απαιτήσεων και υποχρεώσεων
- Επιπέδου 2: άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα
- Επιπέδου 3: προκύπτουν από μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται σε τεχνικές αποτίμησης

Στην περίπτωση που κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων η εύλογη αξία τους διαφέρει από το τίμημα της συναλλαγής, η διαφορά αναγνωρίζεται απευθείας στα αποτελέσματα μόνο στην περίπτωση που το μέσο αποτιμάται με βάση δεδομένα του επιπέδου 1 και 2. Στην περίπτωση που αποτιμάται με βάση δεδομένα του επιπέδου 3, η διαφορά κατά την αρχική αναγνώριση δεν καταχωρείται

άμεσα στα αποτελέσματα, δύναται δε να αναγνωρισθεί μεταγενέστερα στο βαθμό που η αποτίμηση του μέσου βασιστεί σε παρατηρήσιμες τιμές και λαμβάνοντας υπόψη, τόσο τη φύση του όσο και τη διάσταση του χρόνου.

Στην κατηγορία του επιπέδου 2 εντάσσονται τα δεδομένα τα οποία δεν ικανοποιούν τα κριτήρια κατηγοριοποίησης στο επίπεδο 1 αλλά τα οποία είναι παρατηρήσιμα, είτε άμεσα είτε έμμεσα. Τα δεδομένα αυτά είναι:

- οι τιμές οργανωμένης αγοράς για παρόμοια στοιχεία του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων.

- λοιπά παρατηρήσιμα δεδομένα για το στοιχείο του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων που αποτιμάται όπως για παράδειγμα:

- επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων
- τεκμαιρόμενη μεταβλητότητα
- πιστωτικά περιθώρια

Οι κυριότερες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της εύλογης αξίας στο επίπεδο 2 είναι η αναφορά στην τρέχουσα εύλογη αξία ενός ουσιωδώς συναφούς μέσου, η μέθοδος της προεξόφλησης και τα μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης.

Στην κατηγορία του επιπέδου 3 εντάσσονται οι μη παρατηρήσιμες τιμές. Μη παρατηρήσιμες τιμές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν συσχετίσεις, μακροπρόθεσμες μεταβλητότητες, αναμενόμενες ταμειακές ροές, επιτόκια προεξόφλησης, πιστωτικά περιθώρια και άλλες παραμέτρους που αφορούν σε συγκεκριμένες συναλλαγές και προσδιορίζονται από τον Όμιλο. Οι κυριότερες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της εύλογης αξίας στο επίπεδο 3 είναι η μέθοδος της προεξόφλησης, οι πολλαπλασιαστές και τα μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης. Αναφορικά με το senior ομόλογο των 525 εκατ. Ευρώ που είναι ομόλογο με ενέχυρο ανοίγματα συνολικής αξίας 1,3 δις ευρώ, η Τράπεζα το έχει κατατάξει ως Επίπεδο 3 καθώς δεν υπάρχει αγορά για το ομόλογο αυτό. Η μέθοδος αποτίμησης είναι η προεξόφληση μελλοντικών ροών και οι κύριες παραδοχές που είναι μη παρατηρήσιμες, είναι η πιθανότητα αθέτησης, η χρονική στιγμή της είσπραξης, το αναμενόμενο ποσό είσπραξης, η αξία των εξασφαλίσεων και το επιτόκιο προεξόφλησης. Η Τράπεζα εκτίμησε τα παραπάνω στοιχεία και έλαβε επίσης υπόψη στοιχεία που αφορούν στις εισπράξεις που έχει ήδη πραγματοποιήσει η διαχειρίστρια εταιρεία κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2017 και αξιολογώντας επίσης, το πολύ σύντομο χρονικό διάστημα που αφορούν οι πληροφορίες αυτές, λαμβάνοντας υπόψη ότι η συναλλαγή ολοκληρώθηκε κατά το 3^ο τρίμηνο του 2017.

Ειδικότερα επισημαίνονται τα εξής:

- Η εύλογη αξία μη εισηγμένων μετοχών καθώς και μετοχών που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά προσδιορίζεται με βάση τις προβλέψεις του Ομίλου όσον αφορά στη μελλοντική κερδοφορία του εκδότη, αφού ληφθεί υπόψη και ο αναμενόμενος βαθμός ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του (growth rate), καθώς και ο μεσοσταθμικός συντελεστής κεφαλαιακής απόδοσης ο οποίος χρησιμοποιείται ως επιτόκιο προεξόφλησης. Δεδομένου ότι όλες οι ανωτέρω παράμετροι είναι κατά κύριο λόγο μη παρατηρήσιμες, η αποτίμηση των εν λόγω μετοχών κατατάσσεται στο επίπεδο 3.

- Στο επίπεδο 3 περιλαμβάνονται, επίσης, χρεωστικοί τίτλοι των οποίων η αγορά θεωρείται μη ενεργός λόγω έλλειψης ρευστότητας π.χ. σε περίπτωση που ο εκδότης έχει τεθεί σε καθεστώς εκκαθάρισης. Στις περιπτώσεις αυτές οι αναμενόμενες ροές από τους χρεωστικούς τίτλους προσδιορίζονται από τον Όμιλο με βάση την εκτιμώμενη εισπραξιμότητά τους.

Ο Όμιλος σε κάθε ημερομηνία συντάξεως των οικονομικών καταστάσεων αξιολογεί τις πιθανές εναλλακτικές για τον προσδιορισμό των μη παρατηρήσιμων τιμών, προσδιορίζει την επίπτωσή τους στον υπολογισμό της εύλογης αξίας και επιλέγει τελικά εκείνες τις μη παρατηρήσιμες τιμές που είναι συνεπείς αφενός με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς, αφετέρου με τις μεθόδους που εφαρμόζει για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας.

Παρατίθεται κατωτέρω πίνακας διαβαθμίσεως ορισμένων χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων, ανάλογα με την ποιότητα των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της εύλογης αξίας τους.

	Όμιλος			
	Πρώτο Επίπεδο	Δεύτερο Επίπεδο	Τρίτο Επίπεδο	Σύνολο
31/12/2017				
Αξιόγραφα διαθεσίμων για πώληση επενδύσεων	43.155	0	529.992	573.147
Αξιόγραφα εμπορικής εκμετάλλευσης	3.536	0	0	3.536
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απαιτήσεις	190	0	0	190
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	0	122	0	122

	Πρώτο	Δεύτερο	Τρίτο	Σύνολο
	Επίπεδο	Επίπεδο	Επίπεδο	
31/12/2016				
Αξιόγραφα διαθεσίμων για πώληση επενδύσεων	49.409	0	1.328	50.737
Αξιόγραφα εμπορικής εκμετάλλευσης	2.613	0	0	2.613
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απαιτήσεις	84	0	0	84
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	0	236	0	236

	Τράπεζα			
	Πρώτο Επίπεδο	Δεύτερο Επίπεδο	Τρίτο Επίπεδο	Σύνολο
31/12/2017				
Αξιόγραφα διαθεσίμων για πώληση επενδύσεων	43.155	0	529.992	573.147
Αξιόγραφα εμπορικής εκμετάλλευσης	3.536	0	0	3.536
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απαιτήσεις	190	0	0	190
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	0	122	0	122

	Πρώτο	Δεύτερο	Τρίτο	Σύνολο
	Επίπεδο	Επίπεδο	Επίπεδο	
31/12/2016				
Αξιόγραφα διαθεσίμων για πώληση επενδύσεων	49.409	0	1.328	50.737
Αξιόγραφα εμπορικής εκμετάλλευσης	2.510	0	0	2.510
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απαιτήσεις	84	0	0	84
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	0	236	0	236

Πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρήσης δεν έλαβαν χώρα μεταφορές μεταξύ των επιπέδων εύλογης αξίας.

Αναφορικά με την ευαισθησία της εύλογης αξίας του επιπέδου 3 που αφορά στο senior ομόλογο των 525 εκατ., σημειώνεται ότι μεταβολές του ποσοστού εισπραξιμότητας του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου των 1,331δισ., +10%/-10%, επηρεάζουν την εύλογη αξία του ομολόγου κατά 50 εκατ. ευρώ και -16 εκατ. ευρώ περίπου, αντίστοιχα, κατά την 31/12/2017.

Τέλος και σε σχέση με το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών ακινήτων της Τράπεζας, η μεταβολή της κύριας εκτιμητικής παραδοχής κατά +5% / -5%, επηρεάζει την εύλογη αξία των ακινήτων κατά 957 χιλ. ευρώ και -898 χιλ. ευρώ περίπου, αντίστοιχα, κατά την 31/12/2017.

42. ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων παρακολουθεί την κεφαλαιακή επάρκεια σε τακτά χρονικά διαστήματα και υποβάλλει τα στοιχεία υπολογισμού αυτής ανά τρίμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία αποτελεί και την εποπτεύουσα αρχή των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Ως Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας, ορίζεται ο λόγος των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων προς τα στοιχεία του Ενεργητικού καθώς και τα εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης στοιχεία, σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο που αυτά περικλείουν. Ως Δείκτης Tier 1 ορίζεται αντίστοιχα ο λόγος των Κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) προς τα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού (εντός και εκτός ισολογισμού) ενώ με αντίστοιχο τρόπο ορίζεται και ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 και την ΕΠΑΘ 114/ 04.08.2014 οι τράπεζες πρέπει σε ατομική και σε ενοποιημένη βάση να πληρούν κατ' ελάχιστον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) 4,5%, δείκτη κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (TIER 1) 6% και συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (Total Capital Ratio) 8%.

Σημειώνουμε ότι η εν λόγω ΕΠΑΘ κατήργησε την ΠΕΕ 13/ 28.3.2013 ενώ προβλέπει ακόμα μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με την εφαρμογή εποπτικών αφαιρέσεων από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1). Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται σταδιακή εφαρμογή έως το 2024 της αφαίρεσης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων οι οποίες βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία. Επιπλέον η ΕΠΑΘ 114/ 04.08.2014 προβλέπει σταδιακή εφαρμογή έως το 2018 της αφαίρεσης από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 των άυλων στοιχείων του ενεργητικού,

των περιουσιακών στοιχείων του συνταξιοδοτικού ταμείου προκαθορισμένων παροχών και συγκεκριμένων τοποθετήσεων της Τράπεζας σε οντότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Επιπροσθέτως σύμφωνα με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ οι τράπεζες, επίσης, θα υποχρεούνται να δημιουργήσουν σταδιακά ένα αποθεματικό διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) 2,5% μέχρι την 01-01-2019 (0,625% την 01-01-2016, 1,25% την 01-01-2017 και 1,875% την 01-01-2018) πέραν των υφιστάμενων κεφαλαίων κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) και των ελάχιστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων.

Συνολικά οι ελάχιστοι δείκτες που πρέπει να τηρούνται συμπεριλαμβανομένου του αποθεματικού διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) και οι οποίοι θα ισχύουν από 01-01-2019 είναι:

- Ελάχιστος δείκτης κοινών ιδίων κεφαλαίων 7%.
- Συνολικός δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας 10,5%.

Τέλος η Οδηγία 2013/36/ΕΕ προβλέπει την διακριτική ευχέρεια επιβολής από τα Κράτη Μέλη των εξής αποθεμάτων ασφαλείας

- Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας (0% για το τέταρτο τρίμηνο του 2017 βάσει της ΠΕΕ 122/12.9.2017)
- Απόθεμα Ασφαλείας Συστημικού Κινδύνου.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα βασικά καθώς και τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια, καθώς και οι εποπτικές αναπροσαρμογές στις οποίες αυτά υπόκεινται πριν το στάδιο του οριστικού υπολογισμού τους.

(σε χιλ. ευρώ) Περιγραφή	Όμιλος		Τράπεζα	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μετοχικό Κεφάλαιο (Κοινές μετοχές)	650.354	646.054	650.354	646.054
Αποθεματικά	246.609	246.052	246.399	245.780
Αποτελέσματα εις νέον	(415.910)	(415.414)	(419.368)	(419.253)
Δικαιώματα μειοψηφίας	0	504	0	0
Υβριδικό Τίτλο & λοιπά στοιχεία εξομοιούμενα με μετοχικό κεφάλαιο	100.200	100.200	100.200	100.200
Αφαιρετικά στοιχεία Ιδίων Κεφαλαίων				
Αναπόσβεστη αξία άυλων παγίων στοιχείων	(39.980)	(38.054)	(39.947)	(38.028)
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και δεν προκύπτουν από προσωρινές διαφορές	(37.654)	(19.761)	(37.654)	(19.761)
Μέσα Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών για υπολογισμό ορίου 10%	503.618	519.581	499.984	514.993
Αφαιρετικά στοιχεία Ιδίων Κεφαλαίων				
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και προκύπτουν από προσωρινές διαφορές > 10% CET I	0	(6.428)	0	(6.909)
CET1 - Σύνολο Μέσων Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier I Capital)	503.618	513.154	499.984	508.084
T1 - Σύνολο Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (Tier I Capital)	503.618	513.154	499.984	508.084
Σύνολο Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων	503.618	513.154	499.984	508.084
Σταθμισμένα έναντι πιστωτικού κινδύνου	3.200.995	3.273.138	3.206.914	3.277.277
Σταθμισμένα έναντι κινδύνου αγοράς	4.129	3.305	4.129	3.100
Σταθμισμένα έναντι λειτουργικού κινδύνου	216.608	194.132	209.965	185.677
Δείκτης Κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET 1)	14,7%	14,8%	14,6%	14,7%
Δείκτης Κεφαλαίου κατηγορίας 1 (Tier 1)	14,7%	14,8%	14,6%	14,7%
Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου (Total Capital Ratio)	14,7%	14,8%	14,6%	14,7%

Στις 27 Δεκεμβρίου 2017, η Τράπεζα της Ελλάδος με αντίστοιχη απόφαση ενημέρωσε την ATTICA BANK ότι για το έτος 2018 το ελάχιστο όριο του Συνολικού Δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων είναι 11,875%. Ο εν λόγω δείκτης αποτελείται από το ελάχιστο όριο του Συνολικού Δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων (8%), σύμφωνα με το άρθρο 92(1) της CRR, τις πρόσθετες εποπτικές απαιτήσεις για τον Πυλώνα II καθώς επίσης και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις τήρησης αποθέματος ασφαλείας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν.4261/2014. Ο ελάχιστος δείκτης θα πρέπει να τηρείται σε συνεχή βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβατικές διατάξεις της CRR / CRD IV.

Η αποαναγνώριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων που ολοκληρώθηκε στο 3ο τρίμηνο του 2017, δεν οδήγησε σε μείωση του σταθμισμένου ενεργητικού της Τράπεζας.

43. ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

A) Με την Αριθμ.: ΓΔΟΠ 0000501 ΕΞ 2018/Χ.Π. 464 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ Β' 687/28.02.2018) χαλαρώνουν έτι περαιτέρω οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων. Συνοπτικά οι μεταβολές είναι οι ακόλουθες

- Αίρονται οι περιορισμοί στο άνοιγμα νέων λογαριασμών. Πλέον επιτρέπεται το άνοιγμα λογαριασμού από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οντότητα καθώς και η προσθήκη συνδικαιούχου σε υφιστάμενο λογαριασμό σε πιστωτικό ίδρυμα.

- Αυξάνεται το όριο ανάληψης μετρητών ανά ημερολογιακό μήνα, ανά καταθέτη, ανά πιστωτικό ίδρυμα.

- Αυξάνεται το ποσό μεταφοράς ευρώ ή ξένου νομίσματος στο εξωτερικό.

B) Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας κατά τη συνεδρίασή του στις 15/03/2018 ενέκρινε το Πρόγραμμα της Εθελουσίας Εξόδου Προσωπικού η οποία έλαβε υπόψη τις συνθήκες που επικρατούν στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, το επιχειρηματικό πλάνο της Τράπεζας, το οποίο έχει ως προϋπόθεση τη δημιουργία εσωτερικού κεφαλαίου με ταυτόχρονη διατήρηση ομαλού εργασιακού κλίματος.

Γνωστοποιήσεις Ν. 4374/2016

IV. Γνωστοποιήσεις Ν.4374/2016

Βάσει του άρ. 6 του Ν.4374/1.4.2016 «Διαφάνεια στις σχέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων με επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης και επιχορηγούμενα πρόσωπα», όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν έδρα στην Ελλάδα υποχρεούνται να δημοσιεύουν ετησίως σε ενοποιημένη βάση πληροφορίες για:

1. Τις πληρωμές που διενεργούνται εντός της οικείας οικονομικής χρήσεως, με άμεσο ή έμμεσο αποδέκτη επιχείρηση μέσω ενημέρωσης και συνδεδεμένων κατά την έννοια του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 24 μερών με αυτές, ή επιχείρηση διαφήμισης και επικοινωνίας,
2. Τις πληρωμές που διενεργούνται εντός της οικείας οικονομικής χρήσεως, λόγω δωρεάς, χορηγίας, επιχορήγησης ή από άλλη χαριστική αιτία, προς φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα.

Οι απαιτούμενοι πίνακες παρατίθενται ακολούθως:

ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ, ΠΡΟΒΟΛΗΣ Ή ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 6 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 4374/2016

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΑΘΑΡΟ ΠΟΣΟ (σε ευρώ)
ICAP GROUP ΑΕ	900,00
ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ	16.000,00
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	16.244,00
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΣΥΚΕΩΝ	20.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	53.144,00

Σημείωση:

Επί των παραπάνω δαπανών πληρώθηκε ΦΠΑ ύψους 8.556,00 ευρώ

ΧΟΡΗΓΙΕΣ 2017 ΣΕ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΑΘΑΡΟ ΠΟΣΟ (σε ευρώ)
5ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	8.000,00
60ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΙΛΙΠΠΩΝ 2017	2.000,00
ATHLOS SPORT MIKE	161,29
CHOOSE ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	5.000,00
ΕΘΝΙΚ FESTIVAL COSMOPOLIS 2017	2.000,00
PRISMA REPORTS	5.000,00
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΡΑΚΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	2.419,35
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	600,00
ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ	3.000,00
ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ΔΟ. ΚΟΙ. Π. Π.)	1.068,44
ΔΙΑΖΩΜΑ	5.000,00
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	2.000,00
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓ/ΜΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΜΠ	2.419,35
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ Α.Π.Θ	887,09
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕ	5.153,74
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΑΘΛΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΤΟΞΟΒΟΛΙΑΣ	2.419,35
ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΕΙΒΑΔΕΙΑΣ	500,00
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ	10.000,00
Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	3.225,81
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΤΟΑ	6.000,00
ΙΝΕΡΠΟΣΤ-ADGI-ΙΝΕΡΡΟΣΤ	4.032,26
ΚΑΡΑΧΑΣΑΝ ΤΖΕΜΑΛΗ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	1.327,43
ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ ΜΗΤΕΡΑ	350,00
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΣΥΚΕΩΝ	35.000,00
ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΕΩΣ ΧΑΝΙΩΝ	1.500,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	2.000,00
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ	10.000,00
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ	400,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΡΟΜΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΧΑΝΙΩΝ	4.032,26
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	5.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	130.496,37

Σημείωση:

Επί των παραπάνω δαπανών πληρώθηκε ΦΠΑ ύψους 18.963,13 ευρώ

ΔΩΡΕΕΣ 2017 ΣΕ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΑΘΑΡΟ ΠΟΣΟ (σε ευρώ)
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ	1.000,00
ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ-ΑΤΟΜΩΝ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	1.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΧΩΡΙΟ ΦΙΛΥΡΟ	1.000,00
ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΘΗΝΩΝ	1.000,00
Η ΠΙΣΤΗ-ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ	1.000,00
Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ	5.000,00
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΥΡΟΥ	5.000,00
ΙΕΡΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΟΓΚΟ ΜΠΡΑΖΑΒΙΛ ΓΚΑΜΠΟΝ	4.000,00
ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	4.000,00
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ-ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1.000,00
ΜΕΡΙΜΝΑ-ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΡΩΣΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ	1.000,00
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ	1.016,13
ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟ ΘΗΛΕΩΝ " Η ΜΕΛΙΣΣΑ"	1.000,00
ΠΑΙΔΙ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ	1.000,00
ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΩΡΙΑ SOS ΕΛΛΑΔΟΣ	1.000,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΑΓΩΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΔΙΑΒΗΤΗ	1.000,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΝΟΗΤΙΚΑ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ(ΠΕΓΚΑΠ-ΝΥ)	1.000,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ-ΕΛΠΙΔΑ ΓΑΛΛΗΝΗ & ΦΩΣ	1.000,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΦΙΛΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ Ν.ΕΒΡΟΥ "Ο ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ"	1.000,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ&ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ Α.μ.ε.Α."ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ"	1.000,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ-ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ & ΦΙΛΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ	1.000,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΙΠΠΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	1.000,00
ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ "ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ"	1.000,00
ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	1.000,00
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	8.082,75
ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	1.000,00
ΦΡΟΝΤΙΔΑ-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ	1.000,00
ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	1.000,00
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΝΙΩΝ "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ"	1.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	50.098,88

Σημείωση:

Επί των παραπάνω δαπανών πληρώθηκε ΦΠΑ ύψους 2.183,73 ευρώ

Διαθεσιμότητα Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης

V. Διαθεσιμότητα Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση, στην οποία περιλαμβάνονται:

- Η Δήλωση των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- Η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου,
- Η Επεξηγηματική Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου,
- Οι Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις Ομίλου και Τραπέζης (περιλαμβάνουν Έκθεση Ελέγχου των Ανεξάρτητων Ορκωτών Ελεγκτών)

είναι αναρτημένη στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <https://www.atticabank.gr/el/investors/investor-financial-results/periodical-financial-data?folder=2017>

(Ενότητα: Αρχική /Επενδυτές/ Οικονομικά Μεγέθη/Περιοδικές Οικονομικές Καταστάσεις/2017)

